PORADNIK ZDROWOTNY › NADCIŚNIENIE TĘTNICZE ▸18

GAZETA wyborcza wyborcza.pl
NIE MA WOLNOŚCI BEZ SOLIDARNOŚCI

Piątek, 6 marca 2026 | Redaktor prowadzący Marcin Stelmasiak | Cena gazety 11,99 zł (w tym 8% VAT) | nr 54.11153, 1 Nakład 88 tys. + 317 tys. prenumerat cyfrowych

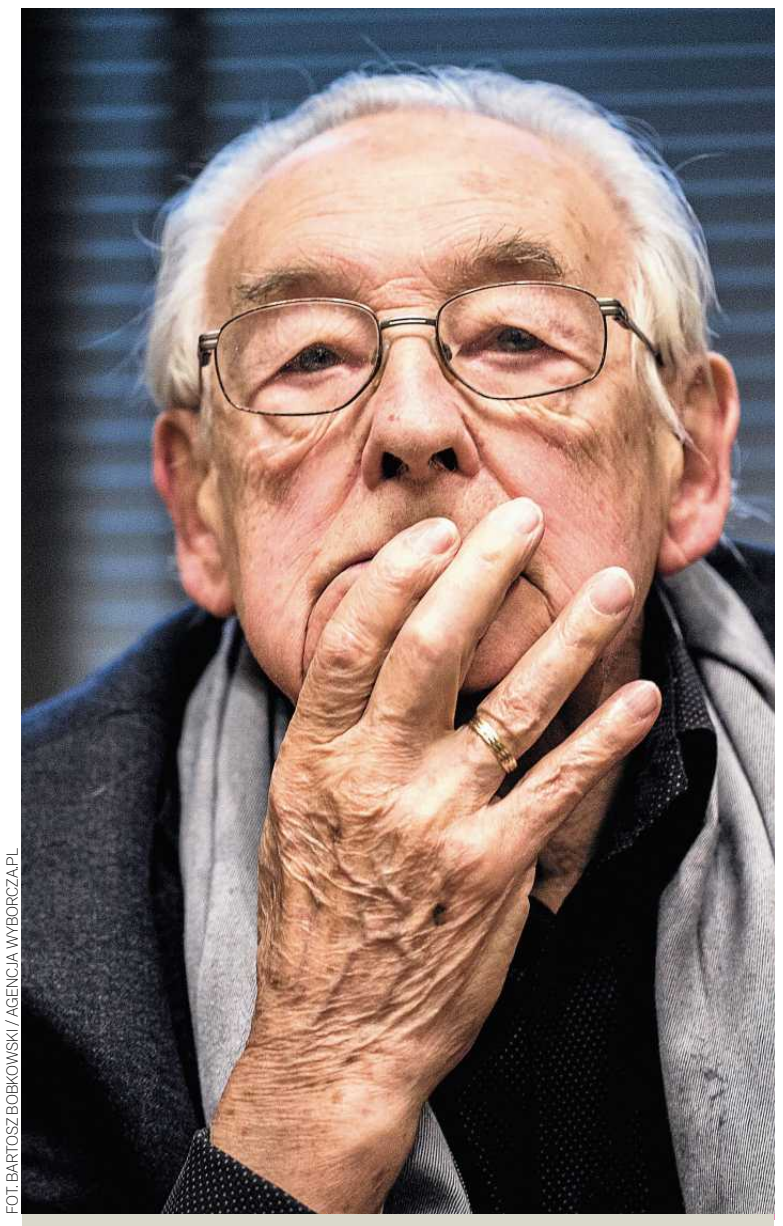

FOT. BARTOSZ BOBKOWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Kultura

100. ROCZNICA URODZIN ANDRZEJA WAJDY

Witold Mrozek pisze o filmach Andrzeja Wajdy, ale tych „mniejszych" i „niekoniecznie zapisanych złotymi zgłoskami w historii. Mogą się wydać nieco dziwne, zbyt brawurowe w pomyśle, a nawet: przegięte" ▸14-15

O WAJDZIE RÓWNIEŻ W MAGAZYNIE „WYBORCZEJ"
Jarosław Kurski: Nie tworzył sienkiewiczowskich malowanek, serc nie krzepił, nie epatował naszym bohaterstwem.
Jakub Majmurek: Dlaczego Wajdzie nie wychodziły komedie.

Wydaje Wyborcza Sp. z o.o. nr indeksu 348198
ISSN 0860-908X 9 770860 908150 10
1 RP

Bez silnego, równoprawnego głosu kobiet nie ma demokracji

NATALIA WALOCH
dziennikarka „Wyborczej" podczas wystąpienia w Parlamencie Europejskim ▸12

Bezpieczeństwo

Nawrocki szuka pretekstu, by odrzucić SAFE

Kuriozalne wystąpienie prezydenta Nawrockiego i prezesa NBP Adama Glapińskiego odbieram jako zapowiedź weta.

Bartosz T. Wieliński

To chyba pierwszy przypadek w historii Polski, by prezesa Narodowego Banku Polskiego – organu konstytucyjnego – poproszono o to, by dał komuś alibi. Nie znajduję bowiem innego racjonalnego wytłumaczenia obecności Glapińskiego u boku prezydenta Nawrockiego.

Dużo to nam mówi o Glapińskim, że na taki układ poszedł. Dużo mówi też o Nawrockim i o jego otoczeniu, że tak desperacko szukają pretekstu, by wyrzucić do kosza ustawę, która ma pomóc gruntownie zmodernizować polskie siły zbrojne, policję, Straż Graniczną, a przede wszystkim polski przemysł zbrojeniowy.

Polacy w sprawie programu SAFE wypowiadają się jednoznacznie. Z sondaży wynika, że większość chce, by prezydent podpisał ustawę pozwalającą przyjąć prawie 44 mld euro pożyczki – niskooprocentowanej, z odłożoną na 10 lat spłatą – od Unii Europejskiej na potrzeby wzmocnienia polskiej obronności. Jednoznacznie za SAFE wypowiadają się wojskowi, w tym generałowie, których na stanowiska dowódcze mianowano jeszcze za rządów PiS, i dowódcy innych służb mundurowych.

Jednak dla Nawrockiego i jego otoczenia z PiS program SAFE jest nie do przyjęcia.

Bo stworzenie tego programu przez Unię Europejską jest sukcesem rządu Donalda Tuska i doprowadzi w Polsce do przeobrażeń, na których Tusk będzie pomnażał polityczny kapitał.

Można śmiało zakładać, że 20 mld zł, które zostaną wydane na ciężki sprzęt wojskowy produkowany w Hucie Stalowa Wola, doprowadzi do metamorfozy całego regionu. W Stalowej Woli, w hucie i wokół niej powstaną nowe miejsca pracy, przybędą nowi mieszkańcy, miasto rozkwitnie.

A przecież do tej pory była to twierdza Prawa i Sprawiedliwości. Na Nowogrodzkiej na taki scenariusz nie mogą sobie pozwolić. Stalowa Wola rozkwitać może tylko pod rządami PiS. Gdy rządzi Tusk – ma być w ruinie.

Element drugi: SAFE to program europejski, który wspiera europejskich producentów broni. Patrząc na nieskrywaną niechęć do broni produkowanej w Europie, także w Polsce – politycy PiS mówili wręcz o złomie – można domniemywać, że partia Jarosława Kaczyńskiego chodzi na sznurku lobbystów amerykańskich. Lokajski stosunek PiS i Nawrockiego do prezydenta USA Donalda Trumpa jest faktem. Amerykanie przecież oficjalnie mówią, że będą SAFE zwalczać, i robią to rękami PiS oraz ludzi polskiego prezydenta.

Reszta, a więc opowieści, że zarobią na nas Niemcy, o transferze miliardów na Ukrainę czy troska o stan finansów publicznych, to ozdobniki. Liczy się to, by nie dopuścić do sukcesu Tuska i spełnić wolę Amerykanów.

Jak przekonać opinię publiczną, że weto SAFE będzie w interesie Polski? Powiedzieć, że pieniędzy na zbrojenia nie trzeba szukać w Europie, tylko można znaleźć je w Polsce, i to za darmo.

I tu do mikrofonu podchodzi pisowski prezes NBP Adam Glapiński.

Nie znamy szczegółów propozycji rzuconego przez Nawrockiego pomysłu SAFE na zero procent. Ale skoro finansowanie zbrojeń ma się odbywać w oparciu o złoto z zasobów NBP, trzeba zapytać, czy prezydent chce otwarcie złamać konstytucję. Zabrania ona bowiem zadłużania się państwa w banku centralnym. Choć zdaję sobie sprawę, że pisowski prezes Trybunału Konstytucyjnego mógłby nie doszukać się w tym niczego złego.

Rezerwy złota NBP wycenia się na ponad 300 mld zł, to jedna trzecia wszystkich rezerw banku centralnego. Ze słów Nawrockiego wynika, że na zbrojenia miałoby pójść 185 mld zł, czyli ponad połowa rezerw złota. Oznaczałoby to zmniejszenie rezerw NBP – w bardzo niepewnych czasach – o prawie 20 proc.

Tak radykalny – by nie powiedzieć: szaleńczy – krok odbiłby się na kursie złotego, na ratingu Polski i oprocentowaniu obligacji.

NBP dysponowałby mniejszymi możliwościami interweniowania na rynku. A wszystko stałoby się dlatego, że Nawrocki i politycy PiS chcieli dokopać Tuskowi oraz przymilić się do ludzi Trumpa, więc odrzucili tanią pożyczkę z Unii Europejskiej.

Ale spokojnie. To się nie stanie. Scenariusz z wykorzystaniem złota NBP wymagałby ustawy. Gdyby prezydent skorzystał z inicjatywy ustawodawczej, Sejm ten niedorzeczny pomysł odrzuci w pierwszym czytaniu. Rząd o tak szkodliwym dla finansów pomyśle nie będzie chciał rozmawiać. Wobec tego Nawrocki będzie miał podkładkę pod weto.

Już widzę posłów PiS, którzy – niedawno pytani na sejmowym korytarzu twierdzili, że polski sprzęt wojskowy to złom – teraz będą przekonywać, że warto wydać na niego – łamiąc konstytucję – polskie złoto.

Ciemny lud to kupi? ●

• Więcej ▸4-5

eprasa.pl 1797855c34

Jarosław Marczuk

Zabójstwo Chameneiego – pretekst dla Putina

Od końca drugiej wojny światowej administracja USA nigdy oficjalnie nie wyeliminowała przywódcy innego państwa. W latach 60. i 70. XX w. amerykański wywiad pomagał lub próbował zabijać azjatyckich lub latynoamerykańskich przywódców, jednak nigdy nie były to działania zatwierdzone przez Biały Dom.

W dobie wojny z terroryzmem Amerykanie stanęli przed wyzwaniem, jakim była walka z międzynarodowymi organizacjami niepaństwowymi (zwanymi często w dokumentach „non-state actors"). Zabicie ich przywódców, np. Osamy bin-Ladena (Al-Kaida) czy Abu Bakr al-Baghdadiego (Państwo Islamskie), USA uzasadniały niemożnością lub niechęcią państw, w których przebywali terroryści, do samodzielnego wyeliminowania zagrożenia.

Legalność doktryny „unwilling or unable" w świetle prawa międzynarodowego była kwestionowana, ale nie odnosiła się ona do głów państw. W ostatnich dekadach przywódcy państw, przeciwko którym Amerykanie prowadzili wojny, ginęli z rąk swoich: wyrok śmierci na Saddama Husajna wydali i wykonali Irakijczycy, Muammar Kaddafi został zabity na pustyni pod zbombardowaną Syrtą.

Zabójstwo Chameneiego daje Moskwie pretekst, by otwarcie i jeszcze zacieklej polować na prezydenta Ukrainy

Przypadek najwyższego ajatollaha Iranu Aliego Chameneiego jest inny. Rząd USA wraz z Izraelem z otwartą przyłbicą zabił przywódcę państwa.

Na podobny krok dotąd nie zdecydowali się nawet Rosjanie. Wobec przywódców innych państw Moskwa działa skrycie. Chociaż według ukraińskich i zachodnich służb specjalnych Rosjanie wielokrotnie podejmowali próby zabicia prezydenta Wołodymyra Zełenskiego, nigdy oficjalnie Kreml się do tych działań nie przyznał.

Co prawda Rosjanie zabili Dżochara Dudajewa i Asłana Maschadowa – prezydentów Czeczeńskiej Republiki Iczkeria, ale utrzymywali, że to terroryści. Społeczność międzynarodowa, poza Gruzją i Afganistanem talibów, nie uznając niepodległej Czeczenii, nigdy nie wytrąciła Moskwie tego argumentu z ręki. Jak każdy reżim, tak i ten rosyjski zasłania się legalizmem oraz ustawami. Dlatego w liście do prezydenta Iranu Masuda Pezeszkiana Władimir Putin napisał, że zabójstwo Chameneiego to „cyniczne pogwałcenie moralności i prawa międzynarodowego".

Oczywiście, nie można porównać ukraińskich władz z irańskim reżimem. Te pierwsze, demokratyczne, mają społeczną legitymizację i walczą z brutalną napaścią autorytarnej Rosji. Są przeciwieństwem zamordystycznych struktur trzymających w krwawym ucisku Iran.

Jednak Trump, kompletnie demolując porządek międzynarodowy ustanowiony po drugiej wojnie światowej i zmieniając amerykańską doktrynę, dał Moskwie uzasadnienie na wypadek, gdyby otwarcie zechciała spróbować zabić Zełenskiego – bo przecież i ona, jak przekonuje Putin, jest mocarstwem, które walczy z nie mniej brutalnymi niż ajatollahowie „nazistami" w Kijowie. ●

Andrzej rysuje

Izrael
Święto Purim

FOT. ABIR SULTAN/EPA/PAP

4 marca 2026 r., Jerozolima. Ultraortodoksyjni Żydzi obchodzą święto Purim. Upamiętnia ono ocalenie Żydów przed ludobójstwem w starożytnej Persji.
Więcej zdjęć z Polski i ze świata oraz niezwykłych galerii na Wyborcza.pl/zdjecia

Cytat dnia

Kredyt 0 proc. zawsze ładnie brzmi. Chwilówki też się tak reklamują

MARCIN KIERWIŃSKI
szef MSWiA, w TOK FM o prezydenckiej propozycji alternatywy dla programu SAFE

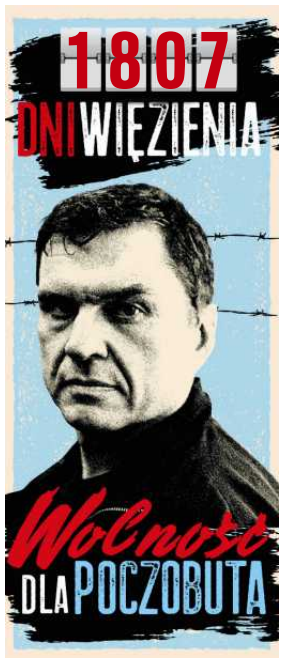

Ostatnia droga „El Mencho"

Pogrzeb w złotej trumnie

Ostatnia droga Nemesio Oseguera, alias „El Mencho", była pokazem siły meksykańskiego kartelu Jalisco Nueva Generacion. Jego szefa pochowano jak bohatera.

Pożegnanie czołowego bandyty Meksyku w miasteczku Zapopan, nieopodal Guadalajary, stolicy stanu Jalisco, a potem przejazd kawalkady aut i ciężarówek konduktu pogrzebowego na cmentarz w Zapopan odbyły się niczym pożegnanie ludowego bohatera.

Na cmentarz przewieziono pozłacaną trumnę oraz setki kunsztownych wieńców pogrzebowych zamówionych przez rodzinę i dziesiątki anonimowych zwolenników zmarłego. Z niektórych trzeba było usunąć dedykacje w imieniu kartelu Jalisco Nueva Generacion. Jeden z wieńców zdobił ułożony z biało-czerwonych kwiatów wizerunek koguta, bo zmarły bandyta, zwany „Panem Kogutów", bardzo lubił ich walki.

Żałobnicy spieszyli pożegnać gangstera nie tylko poubierani na czarno, ale też z zamaskowanymi twarzami. Na rogach ulic i wokół zmotoryzowanego konduktu czuwały patrole uzbrojonych w broń długą żołnierzy i gwardzistów. Pompatycznemu orszakowi z dwoma białymi karawanami na czele towarzyszyła kapela muzyczna grająca klasyczne tematy ludowe, tzw. rancheras, ale przede wszystkim piosenki „narkokorridos" sławiące współczesnych bohaterów ludowych, czyli szefów i żołnierzy karteli narkotykowych.

Rubén Nemesio Oseguera Cervantes, „El Mencho", urodził się w 1966 roku w Naranjo de Chila w stanie Michoacán. Był policjantem, potem zajął się handlem narkotykami, następnie został płatnym zabójcą i lokalnym bossem, aż w końcu zaczął kierować międzynarodowym kartelem.

Pod koniec lutego został namierzony przez służby w turystycznej miejscowości w górach, do której przyleciała jego kochanka. Bronił się do końca, zmarł w wyniku odniesionych ran w drodze do szpitala.

W ślad za udaną obławą na „El Mencho" jego kartel rozpętał akcję terroru w 20 stanach Meksyku, zablokował setki dróg, wysadził i spalił setki sklepów oraz samochodów, zniszczył lub zrabował ładunki 200 ciężarówek, sparaliżował turystyczny kurort nad Pacyfikiem Puerto Vallarta. Na dwa dni 290 tysięcy mieszkańców miasta zamknęło się w domach i hotelach na cztery spusty, podczas gdy gangsterzy plądrowali miasto, palili samochody i autobusy. Gang napadł na więzienie stanowe w Ixtapa i uwolnił 23 swoich kamratów, w tym skazanych za porwania i zabójstwa. ●
Maciej Stasiński, Michał Kokot

1 RP

eprasa.pl 1797855c34

REKLAMA

ŻEBY USPRAWNIĆ PRACĘ PORODÓWEK WPROWADZILIŚMY TELEFONICZNY SYSTEM PORODÓW

TAM DAM DAM ♪♪♪ JEST PANI DWUDZIESTA PIĄTA W KOLEJCE 11 TAM DAM

JANEK KOZA DLA tokfm

Na każdy temat z każdej strony

tokfm

eprasa.pl 1797855c34

Spór o program SAFE

„Tu nie ma o czym rozma

Prezydent w sojuszu z prezesem NBP wszedł do gry wokół SAFE, a wsparcia już udzielił im PiS. W rządzie lekkie zaskoczenie: – Na tajnych naradach o programie nie było atmosfery całkowitej negacji propozycji – mówi ważny polityk Koalicji.

• **4 marca br., Warszawa. Prezes NBP Adam Glapiński i prezydent Karol Nawrocki podczas konferencji w sprawie „alternatywy dla programu SAFE"**
FOT. SŁAWOMIR KAMIŃSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Agata Kondzińska

Chodzi o ponad 180 mld zł nisko oprocentowanej pożyczki z Komisji Europejskiej na zbrojenia. Ustawa przeszła już przez parlament, od zeszłego piątku jest na biurku prezydenta. Legislacja zajęła chwilę dłużej, bo rządzący uwzględnili poprawki, na których zależało Pałacowi Prezydenckiemu, mówiące np. o tym, że budżet MON będzie wolny od spłaty pożyczki, a program SAFE dostanie tarczę antykorupcyjną.

Apele prawicy o prezydenckie weto

Te zmiany jednak nie wystarczyły. Przeciwnikami programu niezmiennie pozostali politycy PiS i Konfederacji, do prezydenta szły apele o weto do ustawy. Medialne zaplecze z „Gazety Polskiej" protestowało przed Pałacem Prezydenckim. Kilka dni temu szef klubu PiS Mariusz Błaszczak po raz kolejny powtórzył opowieść swojej partii, że zgoda na SAFE to utrata suwerenności. I zależność od „widzimisię oligarchów unijnych, którzy będą warunkować skierowanie do Polski pieniędzy z tego systemu pożyczkowego tym, że na przykład będziemy zmuszeni do przyjmowania migrantów, do hołdowania ideologii tęczowej, że będziemy zmuszeni do tego, żeby szaleństwo związane z religią klimatyczną było w Polsce wprowadzane".

Podobne głosy szły z Konfederacji. Wicemarszałek Sejmu Krzysztof Bosak w Polsat News też przywoływał mechanizm warunkowości. Mówił, że jako polski polityk nie może poprzeć, że nie wie, pod jakimi pretekstami Unia może wstrzymać kolejne transze pieniędzy. – Tam, gdzie decyduje wola polityczna i nie ma dokładnie sformułowanych przepisów, tam jest uznaniowość. Tu będzie uznaniowość. Rząd się w Polsce zmieni – może zacząć się granie tym tematem. Nie chcę, żeby granie polskim bezpieczeństwem i zaopatrzeniem dla sił zbrojnych było złożone w ręce eurokratów – mówił.

Warunkowość, którą straszy prawica, jest zapisana w programie SAFE. Ale to powiązanie budżetowe, a nie polityczne – w unijnym rozporządzeniu jest mowa o „systemie warunkowości służącym ochronie budżetu Unii". Oznacza to, że gdyby w Polsce doszło do naruszenia praworządności w taki sposób, że zagroziłoby to prawidłowemu wydawaniu pieniędzy unijnych (defraudacja, korupcja czy wątpliwa kontrola państwa), Komisja mogłaby interweniować.

Czarzasty proponuje rozejm

Presję na prezydenta wywierali też rządzący. Marszałek Sejmu Włodzimierz Czarzasty, który jest w sporze z prezydentem, zaproponował rozejm. Wezwał do podpisu programu SAFE. – Widzi pan, co się dzieje w Iranie. Widzi pan, co się dzieje w Wenezueli. Widzi pan, co się bez przerwy dzieje w Ukrainie. Polska musi być silna. Polska armia musi być silna. Polska musi być silna w Unii Europejskiej. Polska musi być silna w NATO – mówił w krótkim wideo wrzuconym do sieci. I radził: – Niech pan odrzuci złe podszepty. Ja zrobię to ze swojej strony. Niech pan nie odbiera pieniędzy polskiej armii. Apeluję do pana. Niech pan to zrobi w imię kraju, w którym pan jest prezydentem, a ja marszałkiem Sejmu.

Alternatywa dla SAFE

Gdy rządzący apelowali o podpis, a opozycja żądała weta, Karol Nawrocki szykował swój ruch. W czwartek w sojuszu z prezesem Narodowego Banku Polskiego wystąpił na konferencji, by przedstawić alternatywę dla SAFE. Bez szczegółów, ale z obietnicą ponad 180 mld zł na zero procent. Chwalił Adama Glapińskiego, bo to „dzięki pracy prezesa, efektywności działań profesora, całego zarządu NBP, Polacy w ostatnich 30 miesiącach zarobili znacznie więcej niż 185 mld zł potrzebnych do sfinansowania polskiego bezpieczeństwa w najbliższych pięciu latach".

Problem w tym, że NBP jest na minusie od kilku lat.

W 2023 r. strata wyniosła 20,8 mld zł, rok później ponad 13 mld, szacunki na 2025 r. mówią o 30 mld. By sfinansować prezydencką propozycję, NBP miałby sięgnąć do rezerw. – Mamy prawie bilion złotych rezerw, które są zgromadzone w NBP. Mamy 550 ton złota i rezerwy w różnych walutach, głównie w dolarach, euro, ale także w innych walutach – wyliczał w Polsat News rzecznik prezydenta Rafał Leśkiewicz.

Jednak analitycy ekonomiczni mają wątpliwości. Sam Glapiński na konferencji z prezydentem mówił, że sięganie do rezerw jest wbrew prawu. Eksperci wskazują też, że równie groźna może być sama żonglerka wokół rezerw.

Nawrocki dostał już wsparcie od PiS. Partia upowszechnia w sieci grafikę pod hasłem: „Inicjatywa prezydenta Karola Nawrockiego SAFE 0 proc. to brak zasady warunkowości". Do tego opis, że pomysł prezydenta to wzmocnienie armii bez ryzyka, zależności od UE i bez oddawania decyzji o bezpieczeństwie Polski innym. Są filmiki Morawieckiego, że rząd zadłuża Polaków na potęgę, Błaszczaka o „świetnej propozycji prezydenta" w myśl zasady „po pierwsze Polska, po pierwsze Polacy". Pomysł Nawrockiego powielają w portalach społecznościowych praktycznie wszyscy znaczący politycy PiS, cieszy się Antoni Macierewicz, ale i Patryk Jaki czy była premier Beata Szydło.

Krok do weta

W rządzie są sceptyczni. – Gdyby NBP wygenerował 30 miliardów zysku i wystąpił z propozycją, to mielibyśmy o czym rozmawiać, ale bank jest na minusie – słyszę od ważnego polityka.

Przyznaje, że jest trochę zaskoczony inicjatywą prezydenta. Na tajnych naradach, gdy ministrowie rozwiewali wątpliwości Pałacu w sprawie unijnego programu, nie było atmosfery na weto. Teraz, jak mówią rządowi rozmówcy, propozycja Nawrockiego wygląda jak zapowiedź odmowy. Chociaż sam rzecznik prezydenta wciąż kluczy. W Polsat News zapewnił, że „to nie jest uzasadnienie weta". – To przedstawienie rządowi konkretnej propozycji – przekonywał Leśkiewicz.

Tu nie ma o czym rozmawiać – uważa wicepremier i minister cyfryzacji Krzysztof Gawkowski. W radiowej Jedynce mówił o planie napisanym znikającym atramentem, w dodatku na papierze, który szybko spłonie. – Jest po to, żeby prezydent mógł powiedzieć: zawetowałem SAFE, bo mam swoją propozycję. To nie jest alternatywa, bo gdyby nią była, to wczoraj byłaby przedstawiona inżynieria finansowa i mielibyśmy pełną wiedzę, jak te pieniądze będą pracowały dla polskiej gospodarki – tłumaczył.

Propozycję NBP nazwał płytką. – Jaki macie plan, skoro w 2024 roku NBP ogłosił 13 miliardów długu? – pytał na antenie.

Ministrowie rządu Donalda Tuska w ofercie Nawrockiego nie widzą alternatywy dla SAFE, jeśli już, to raczej wzmocnienie programu dodatkowymi pieniędzmi, pod warunkiem że bank poda szczegóły. Wicepremier i szef MON Władysław Kosiniak-Kamysz przypomniał na X, że SAFE to najszybsze i konkretne pieniądze na modernizację polskiej armii. – Jeśli jednak pojawią się kolejne instrumenty finansowania armii, Wojsko Polskie na tym skorzysta. Nie jako alternatywa dla SAFE, ale dodatkowe środki wzmacniające bezpieczeństwo – napisał.

Podobnie zareagował rzecznik rządu. – SAFE 0 proc.? Na ten moment zero konkretów. GOTOWA ustawa o SAFE jest na biurku prezydenta – napisał na X Adam Szłapka. I dodał, że jeśli znajdą się dodatkowe pieniądze, Polska na tym tylko zyska. Minister koordynator służb specjalnych Tomasz Siemoniak w TVN 24 przyznał, że wciąż ma cień nadziei, że prezydent pod presją wojska, jako zwierzchnik sił zbrojnych, podpisze SAFE.

– Niestety, logika polityczna, którą uprawia prezydent Nawrocki, podpowiada mi, że to był krok do tego, żeby powiedzieć, że jest weto – ocenił.

Propozycji Nawrockiego i Glapińskiego nie skomentował jeszcze premier. Niedawno apelował: Prezydencie, podpisuj, nie ma tu co zwlekać.

eprasa.pl 1797855c34

Spór o program SAFE

wiać”

• **27 lutego br., Kobyłka k. Warszawy. Spotkanie „SAFE-bezpieczna Polska” połączone z prezentacją produkcji polskich zakładów zbronieniowych. Na zdjęciu: samobieżna armata przeciwlotnicza A-35 z PIT-Radwar** FOT. JACEK MARCZEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

NBP nie jest od pożyczania państwu

Glapińskiego pomysł z piekła rodem

Obietnica zastąpienia przez NBP funduszu SAFE i sfinansowania przez bank centralny wydatków obronnych na poziomie 180-200 mld zł to sztuczka kuglarska.

Witold Gadomski

Karol Nawrocki wie, że program popiera znaczna większość wyborców i – co dla niego równie ważne – dowódców wojskowych. Przeciwni są politycy prawicowych ugrupowań, z którymi prezydent też się musi liczyć. Ogłasza więc, że „cudownie” znalazł wspólnie z prezesem Adamem Glapińskim potrzebną sumę, więc SAFE jest Polsce niepotrzebny.

Zanim wyjaśnię, dlaczego obietnica prezydenta, wsparta dość enigmatycznie przez prezesa NBP, jest nierealna, zadam proste pytania.

Jeśli rzeczywiście gdzieś tam w skarbcu naszego banku centralnego schowane są pieniądze lub inne aktywa, które można wykorzystać dla ważnych celów publicznych, to dlaczego nie zostały uruchomione wcześniej?

Dlaczego minister Błaszczak kupował w Korei sprzęt wojskowy finansowany pożyczką z koreańskich banków oprocentowaną na 6 proc., zamiast zwrócić się do spolegliwego Glapińskiego o pożyczkę nieoprocentowaną?

Jeżeli bank centralny może udzielać darmowych pożyczek na zakup uzbrojenia, to dlaczego inne kraje europejskie z takiej możliwości nie korzystają? Bo nie mają tak genialnych ekonomistów, jak Adam Glapiński? To oczywiście pytanie retoryczne.

Prezydent, podobnie jak prezes NBP liczy na to, że wiedza ekonomiczna Polaków jest marna, więc niektórzy dadzą się na obietnicę nabrać, tym bardziej że finanse i polityka pieniężna banku centralnego są dziedziną skomplikowaną.

NBP zgodnie z konstytucją, a także zgodnie z teorią ekonomii może dawać do budżetu pieniądze – 95 proc. wypracowanego zysku. Tyle że NBP od kilku lat przynosi straty – w 2023 roku 20,8 mld zł, w 2024 – 13,4 mld zł, a w 2025 według szacunków ok. 30 mld zł. Gdyby zamiast strat NBP miał zyski, może jakiś liczący się fundusz dałoby się z nich stworzyć.

Skądinąd nie oskarżam prezesa Glapińskiego o to, że straty wynikają z marnego zarządzania. Na pewno do zarządzania bankiem centralnym można mieć wiele zastrzeżeń, ale przyczyną strat jest głównie umacnianie się złotego, co z kolei wynika z siły gospodarki oraz osłabienia dolara na skutek nieprzewidywalnej polityki Donalda Trumpa – patrona polskiej prawicy.

NBP może też, jak to robił w pandemicznych latach 2020-21 kupować na rynku wtórnym (głównie od banków komercyjnych) rządowe obligacje, pomagając w ten sposób finansować publiczne wydatki. To działanie na granicy legalności.

Jeżeli bank centralny może udzielać darmowych pożyczek na zakup uzbrojenia, to dlaczego inne kraje europejskie z takiej możliwości nie korzystają? Bo nie mają tak genialnych ekonomistów jak Adam Glapiński?

Adamowi Glapińskiemu grozi proces przed Trybunałem Stanu między innymi za te zakupy. Nie chodzi tylko o to, że konstytucja zakazuje finansowania wydatków państwa (w każdym razie zakazuje finansowania bezpośredniego).

Takie finansowanie oznacza wlewanie do gospodarki pustego pieniądza, co kończy się inflacją, z jaką mieliśmy do czynienia przed kilku laty. Potem trzeba ją gasić, czyli drastycznie podnosić stopy procentowe, przez co gospodarka zwalnia.

Prezydent – w swej mętnej wypowiedzi – dał do zrozumienia, że „polski SAFE z zerowym oprocentowaniem” miałby powstać z rezerw walutowych lub/i rezerw złota zgromadzonego w NBP. Byłoby to złamaniem prawa, w tym konstytucji oraz prawa unijnego.

Machnijmy na to nawet na razie ręką, bo gdy wróg u bram, trzeba sięgać po środki niekonwencjonalne. Tyle że żaden w miarę rozwinięty kraj po takie środki nie sięga. Owszem, w roku 2010 r. rząd Argentyny zdecydował o wykorzystaniu części rezerw walutowych banku centralnego do spłaty zadłużenia zagranicznego państwa. Decyzja wywołała konflikt instytucjonalny. Prezes banku centralnego Martín Redrado odmówił przekazania rezerw i został odwołany przez rząd. Po kilku latach Argentyna doświadczyła wysokiej inflacji, spadku wiarygodności finansowej i odpływu kapitału, a wreszcie kolejnego bankructwa.

NBP ma rzeczywiście znaczne rezerwy zagraniczne. W styczniu było to 293,9 mld dol., czyli ponad bilion złotych. Rezerwy są lokowane w zagraniczne papiery skarbowe i inne aktywa, w tym złoto. Prezes NBP złotem lubi się chwalić, twierdząc, że dzięki kruszcowi polski złoty jest tak silny, lecz to tylko propaganda.

Polski złoty nie ma pokrycia w kruszcu, a jego siła nie ma ze złotem nic wspólnego. Ma za to wiele wspólnego z poziomem inflacji, która ostatnio spadła, ale jeszcze niedawno była bardzo wysoka.

W ogóle wielkość wszystkich rezerw zagranicznych nie jest zasługą prezesa NBP, ale gospodarki. Rezerwy powstają, gdy NBP kupuje waluty obce za polskie złote. Może je kupować od rządu, który otrzymuje dotacje z Brukseli, lub od banków komercyjnych, które sprzedają waluty, a te wcześniej wymienili na złotówki zagraniczni inwestorzy. Rezerwy zagraniczne są księgowane w NBP jako aktywa, a po stronie pasywów jest gotówka w obiegu, rachunki banków komercyjnych i rachunek budżetu państwa.

Gdyby NBP sprzedał część rezerw lub złota, by za to finansować zakupy uzbrojenia, to jednocześnie zmniejszyłby się obieg gotówki. Nie byłby to żaden dodatkowy zysk, który NBP mógłby przekazać rządowi na dowolny cel, lecz operacja księgowa.

Rezerwy służą do stabilizacji kursu walutowego, zwiększeniu wiarygodności kraju, zabezpieczenie płynności na wypadek kryzysu. Pośrednio służą więc wszystkim Polakom. Manipulacja nimi oznaczałaby degradację Polski do poziomu kraju niestabilnego, rozpaczliwie szukającego sposobu finansowania wydatków państwa. W pewnym sensie rezerwy zagraniczne NBP można porównać do depozytów w bankach komercyjnych, czyli naszych oszczędności. Wszyscy jesteśmy patriotami, ale nie chcielibyśmy, by nasze oszczędności bez naszej wiedzy i zgody banki przeznaczały na zakup uzbrojenia. ●

Witold Gadomski

Program SAFE

• SAFE (od angielskiego Security Action for Europe) to unijny program wart 150 mld euro. Polska dostanie z niego blisko 44 mld euro na modernizację i dozbrojenie armii. Według deklaracji rządu 89 proc. środków ma trafić do firm zbrojeniowych w Polsce.

• We wniosku o pieniądze z SAFE polskie MON zawarło łącznie 139 projektów, na których realizację mają one zostać przeznaczone. Obejmują one najważniejsze produkty polskiej zbrojeniówki, jak przeciwlotnicze wyrzutnie Piorun, wozy bojowe piechoty Borsuk czy armatohaubice Krab.

• SAFE będzie nisko oprocentowaną pożyczką (ok. 3 proc.) gwarantowaną przez UE, spłacaną od 2030 do 2070 r. Zakupów trzeba zaś dokonać do 2030 r. Odpowiednia ustawa w tej sprawie została przyjęta – przy sprzeciwie PiS i Konfederacji – przez parlament i leży na biurku prezydenta Nawrockiego.

eprasa.pl 1797855c34

• **Krzysztof Bosak, lider Ruchu Narodowego podkreśla, że trzyma kciuki za Orbána, bo to jego wspólnik w europejskiej grupie Patrioci dla Europy**

FOT. DAWID ŻUCHOWICZ / AGENCJA WYBORCZA.PL

Polska prawica murem za Orbánem

Viktor Orbán blokuje sankcje na Rosję i pomoc finansową dla Ukrainy. Unijni politycy krytykują go, ale walczący o utrzymanie władzy premier Orbán może liczyć na poparcie polskiej prawicy.

Tomasz Nyczka

Wybory parlamentarne na Węgrzech odbędą się 12 kwietnia. Krajem nieprzerwanie od 2010 roku rządzi prawicowy populista Viktor Orbán, który stoi na czele partii Fidesz. Ale w sondażach przewagę ma opozycyjna TISZA Petera Magyara.

Jest bardzo prawdopodobne, że na Węgrzech dojdzie do zmiany władzy, dlatego Orbán zaostrza retorykę i straszy Węgrów – przede wszystkim Ukrainą, wojną i Unią Europejską.

Tylko w ostatnich tygodniach:

• przekonywał, że – w razie wygranej opozycji – Węgry zostaną zaangażowane w wojnę w Ukrainę, a Fidesz przygotował specjalne reklamówki wyborcze, w których straszy Węgrów tym, że będą na wojnie umierać;
• po rosyjskim ataku na rurociąg Przyjaźń, stwierdził, że Kijów celowo blokuje przesył ropy naftowej do Węgier;
• zablokował unijną pożyczkę w wysokości 90 mld euro dla Ukrainy i zapowiedział, że „Węgry nie poprą żadnej decyzji korzystnej dla Ukraińców";
• zablokował kolejny pakiet sankcji na Rosję, który miał być przyjęty 24 lutego, czyli w czwartą rocznicę rosyjskiej inwazji na Ukrainę;
• stwierdził, że Ukraina „stanowi bezpośrednie zagrożenie dla Węgier".

Bosak i Orbán chcą „bronić wartości"

Spośród wszystkich polskich partii najbliższe związki z Fideszem ma Ruch Narodowy, który wchodzi w skład Konfederacji.

Oba ugrupowania współpracują ze sobą w jednej grupy w Parlamencie Europejskim – prawicowej i eurosceptycznej frakcji Patrioci dla Europy. Na jej czele stoi Jordan Bardella z francuskiego Zjednoczenia Narodowego; do grupy należą europosłowie Ruchu Narodowego Anna Bryłka i Tomasz Buczek.

Natomiast Ewa Zajączkowska-Hernik, Stanisław Tyszka i Marcin Sypniewski (wszyscy z Nowej Nadziei) zostali członkami skrajnie prawicowej frakcji Europa Suwerennych Narodów, którą współrządzi Alternatywa dla Niemiec (AfD).

Krzysztof Bosak regularnie bierze udział w spotkaniach Patriotów dla Europy. Na partyjnej konwencji w Madrycie, na początku 2025 roku, mówił, że ten sojusz „daje szansę bronić naszych wartości".

– Będziemy bronić chrześcijaństwa, zdrowego rozsądku i tradycyjnych wartości we wszystkich europejskich krajach. Będziemy bronić tradycyjnej i normalnej rodziny – matki, ojca i wielu dzieci – podkreślał Bosak.

W czerwcu ubiegłego roku, tym razem na wiecu we Francji, przemawiał ze sceny, na której stał obok Marine Le Pen i Viktora Orbána. – Dziś jesteście pierwszą siłą we Francji, brawo dla was – zwracał się do polityków Zjednoczenia Narodowego i dodawał, że trzeba „bronić naszej suwerenności i naszych tożsamości narodowych".

Orbán z poparciem Ruchu Narodowego

Przed zbliżającymi się wyborami parlamentarnymi na Węgrzech polscy narodowcy popierają Fidesz i Viktora Orbána. Lider Ruchu Narodowego Krzysztof Bosak przekonywał w „Do Rzeczy", że chociaż „od dłuższego czasu parę punktów procentowych przewagi utrzymuje opozycja, to wcale nie musi oznaczać, że wybory wygra". Dodał, że „zdecydują nastroje na finiszu kampanii wyborczej".

– Jadę w marcu na duże wydarzenie polityczne, na którym będę przemawiał wraz z innymi liderami prawicy europejskiej – zapowiedział Bosak.

Pytany o to, czy zaangażuje się w kampanię wyborczą Orbána, stwierdził: – Oczywiście, wspieramy naszych partnerów z Patriotów dla Europy, bo jesteśmy wspólnie z premierem Orbánem i Fideszem w jednej grupie europejskiej, więc trzymamy za niego kciuki. Trzeba zdawać sobie sprawę, że obóz premiera Orbána to szersza koalicja, to nie jest tylko jedna partia, jak w Polsce w uproszczeniu się sądzi.

Jednak w środę 4 marca Michał Urbaniak z zarządu głównego Ruchu Narodowego przekazał „Wyborczej", że na razie nie wiadomo czy ktoś z przedstawicieli RN w trakcie kampanii wyborczej pojedzie na Węgry.

Dodajmy, że lider Konfederacji przekonywał, że nawet jeśli Orbán przegra wybory, to nadal „będzie odgrywał bardzo istotną rolę w węgierskiej polityce, być może przejściowo zostanie liderem opozycji, ale zdecydowanie jest jeszcze za wcześnie, by mówić o końcu ery czy epoki Orbána".

Bosak mówił też, że w relacjach z Ukrainą „Węgry mają prawo prowadzić swoją politykę, która będzie zupełnie inna niż nasza" i argumentował, że „polityka węgierska nie jest od tego, żeby mi się podobała, tylko od tego, żeby podobała się Węgrom i żeby oni na niej korzystali".

Jego zdaniem, „Bruksela toczy swego rodzaju wojnę z rządem Orbána, odcinając go od funduszy, próbując zmarginalizować i poddać ostracyzmowi, otoczyć kordonem sanitarnym".

Politycy PiS z azylem

Na Węgrzech przebywają dwaj politycy PiS – Zbigniew Ziobro i Marcin Romanowski. Są poszukiwani przez polską prokuraturę w związku ze śledztwem w sprawie nieprawidłowości w Funduszu Sprawiedliwości. Obaj otrzymali na Węgrzech azyl polityczny.

Lider opozycji Peter Magyar zapowiedział już, że jako premier Węgier doprowadzi do ich ekstradycji. – Jeśli po utworzeniu rządu przez partię TISZA te osoby nadal będą na Węgrzech, dokonamy ekstradycji pierwszego dnia – stwierdził Magyar.

Powiedział, że „pod jej rządami Węgry nie będą zapewniać schronienia, nie mówiąc już o azylu, zagranicznym przestępcom".

Magyar spotkał się z premierem Donaldem Tuskiem przy okazji Konferencji Bezpieczeństwa w Monachium i poinformował, że obaj zgodzili się, że po zmianie rządu w Budapeszcie „niezwłocznie odbudują węgiersko-polskie stosunki polityczne, gospodarcze i kulturalne oraz dadzą nowy impuls współpracy Grupy Wyszehradzkiej".

Piotr Müller z PiS skrytykował węgierskiego lidera opozycji za jego słowa o Ziobrze i Romanowskim. – Bardzo wymowne, że potencjalny kandydat na premiera, bo najpierw trzeba wygrać wybory, zamiast zajmować się sprawami kraju, polepszenia życia Węgrów, być może reformami na Węgrzech, zajmuje się tematami politycznymi – stwierdził.

Europoseł dodał, że to „być może konsekwencja rozmowy tego polityka z premierem Donaldem Tuskiem. Uczą się od siebie, w jaki sposób „rządzić" krajem, czyli w jaki sposób robić igrzyska polityczne". I podsumował: – Viktor Orbán jest na razie premierem, „gdybologia" na przyszłość jest średnim zajęciem.

Waldemar Buda z PiS dorzucił jeszcze, że Magyar „ma sporo problemów wewnętrznych, afer, które się wokół niego pojawiają", a lidera opozycji nazwał „pierwszym kandydatem aferzystą na nowego premiera Węgier".

PiS życzy powodzenia Orbánowi

– Życzymy Viktorowi Orbánowi powodzenia w najbliższych wyborach, choćby ze względu na fakt, że w przeszłości w szeregu obszarów udawało nam się skutecznie współpracować – mówi „Wyborczej" poseł PiS Szymon Szynkowski vel Sęk, były szef MSZ.

Wylicza, że z węgierskim premierem łączy PiS „krytyczne spojrzenie choćby na politykę migracyjną czy klimatyczną w UE, dzieli stosunek do Rosji, jednak i w tym obszarze udawało się przekonać rząd Orbána choćby do kolejnych pakietów sankcji w Unii Europejskiej, co było możliwe dzięki wspólnym, dobrym kontaktom". – Życzyłbym Donaldowi Tuskowi takiej skuteczności wpływania na decyzje rządu premiera Orbána – zaznacza Szynkowski vel Sęk.

Poza tym polityk tłumaczy: – PiS to szeroki obóz polityczny, nie śledzę planów wszystkich kolegów. Natomiast ja się na Węgry nie wybieram. Szczerze mówiąc, jestem dużo bardziej przekonany do konieczności angażowania się polskich polityków w działania w ich własnym kraju, w tym w kampanie wyborcze, które odbywają się w Polsce. A mniej przekonany do ich udziału w kampaniach za granicą.

Poseł Patryk Jaskulski z Koalicji Obywatelskiej o poparciu polskiej prawicy dla węgierskiego premiera mówi tak: – Widać, kto jest sprzymierzeńcem tych, którzy chcą stawiać na integrację europejską, a kto popiera tych, którzy są za rozbijaniem wspólnoty europejskiej i przyjaźnią się z Putinem. W tym towarzystwie brakuje jeszcze tylko Grzegorza Brauna, który pojechałby do Budapesztu wspierać Orbana. Cała opozycja pokazuje dziś swój stosunek do Unii Europejskiej. Orbán jawnie gra na rozbijanie Europy.

Jaskulski podkreśla, że „to symptomatyczne, iż polska opozycja próbuje blokować wejście w życie programu SAFE, ale za to wspiera Viktora Orbana, który jest głosem Putina w UE i który dzisiaj blokuje wsparcie dla Ukrainy": – Maski opadły – podsumowuje. ● 1 RP

Spośród wszystkich polskich partii najbliższe związki z Fideszem ma Ruch Narodowy, który wchodzi w skład Konfederacji

eprasa.pl 1797855c34

Resort obrony potknął się o buty

Marna jakość przydziałowych butów sprawiła, że żołnierze od lat kupowali je sobie na własną rękę. MON najpierw przymykał na to oko, potem zalegalizował, a w końcu w praktyce zakazał.

Maciej Kucharczyk

Żołnierze lubią powtarzać, że „kto był w wojsku, ten w cyrku się nie śmieje". Zdarza się, że absurd goni tu absurd, a najnowsza awantura toczy się o buty. Emocje wywołało rozporządzenie wydane przez MON pod koniec stycznia. Określało ono, jakich butów mogą używać żołnierze, jeśli kupują je sobie na własną rękę. Wykluczało produkty z widocznym logo, czyli praktycznie wszystkie dostępne na rynku, podawało wymagania co do wzmocnienia podeszwy (ma być antyprzebiciowa) i ochronnego noska. Było precyzyjne, tak bardzo, że według specjalistów praktycznie zakazało czegokolwiek, co nie jest „butem przydziałowym".

– Niektórzy z nas wydali na buty nawet po 1,2 tys. zł. Teraz możemy sobie iść w nich na grzyby – mówi nam jeden z wojskowych.

Przydziałowe

Dlaczego żołnierze w ogóle kupują sobie sami buty? Obowiązujące dziś w wojsku „buty przydziałowe" to „trzewiki wzór 939/MON" i „buty zimowe wzór 933A/MON". Zatwierdzone w 2019 r., po latach prac i testów, miały być nową jakością. – Pierwsze próbne serie tych butów były naprawdę dobre. Skok w nadświetlną w porównaniu z tym, co było – mówi nam inny żołnierz pragnący zachować anonimowość. – Jednak kiedy zobaczyłem w magazynie te z partii seryjnych, już po zatwierdzeniu wzoru, nie mogłem uwierzyć. To było zupełnie co innego – opisuje.

System działa tak, że nowy wzór buta, czy innego elementu umundurowania, opracowuje się przez lata pod kierownictwem Wojskowego Ośrodka Badawczo-Wdrożeniowego Służby Mundurowej w Łodzi. Gdy wzór zostanie zatwierdzony, produkcją mają się zająć cywilne firmy wybrane w przetargach. Kluczowe kryterium to cena. Producenci stopniowo wprowadzają zamienniki materiałów i znacząco obniżają jakość. – Z biegiem czasu buty tylko z grubsza wizualnie przypominały pierwowzór. To schemat przećwiczony na wielu elementach wyposażenia – opisuje żołnierz.

– Te buty wyglądają dobrze na defiladzie, ale 12-godzinny patrol w nich na granicy, zwłaszcza w deszczu czy błocie, to masakra dla stóp – dodaje inny.

– One co do zasady nie są złe. W porównaniu z poprzednimi przydziałowymi są epokowym skokiem w przyszłość. Jakościowo mają się jednak nijak do tego, co oferuje rynek cywilny, który ciągle ulepsza swoje produkty – uważa Mateusz Kurmanow, projektant wyposażenia i umundurowania.

Co dała ojczyzna

Żołnierze porównują jakość wyposażenia nie tylko z rynkiem, ale też z innymi armiami. Ze szczególnym nasileniem od przełomu wieków, kiedy polscy wojskowi przy okazji zagranicznych misji zobaczyli, co mają na nogach ich koledzy z zachodnich wojsk NATO. Ich standardowe przydziałowe buty były z innej galaktyki. Zapoczątkowało to erę rozdwojenia jaźni. Teoretycznie żołnierze mogli nosić tylko to, co dała im ojczyzna. Jednak za cichym przyzwoleniem przełożonych zaczęli na potęgę kupować i nosić porządne buty. I nie tylko – także rękawiczki, okulary ochronne, zasobniki i wiele innych rzeczy.

Bywało to ryzykowne – za noszenie nieregulaminowych butów żołnierz może być ukarany przez przełożonego czy Żandarmerię Wojskową.

• Te buty wyglądają dobrze na defiladzie, ale 12-godzinny patrol w nich na granicy, zwłaszcza w deszczu czy błocie, to masakra dla stóp – opowiada żołnierz FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

– Co gorsze, przy każdym postępowaniu odszkodowawczym towarzyszącym wypadkowi na służbie noszenie butów prywatnych oznaczało poważny problem z uzyskaniem pieniędzy – mówi nam jeden z żołnierzy.

Próbę zalegalizowania sytuacji podjęto w 2024 r. Trochę wcześniej szefem Sztabu Generalnego został generał Wiesław Kukuła, współtwórca WOT wywodzący się z Wojsk Specjalnych, gdzie swoboda dobierania umundurowania i sprzętu jest duża. Szybko ogłosił program „Szpej". Jego celem było radykalne unowocześnienie wyposażenia żołnierzy. Nowe kierownictwo MON przyklasnęło. Jaskółką zmian było wydane w grudniu 2024 r. rozporządzenie MON, które zliberalizowało przepisy dotyczące umundurowania.

Od tej pory formalnie można było chodzić w prywatnych butach, byle wyglądem przypominały te przydziałowe i spełniały pewne podstawowe parametry.

Z troski o dobro żołnierzy

Dlaczego po roku MON praktycznie cofnął upragnioną przez wojskowych minireformę? MON twierdzi, że z troski o dobro żołnierzy. „Inicjatorem kompleksowego uporządkowania tych kwestii był Szef Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych, [...]. Kierował się przede wszystkim troską o bezpieczeństwo życia i zdrowia żołnierzy wykonujących zadania służbowe oraz koniecznością utrzymania ich zdolności do realizacji zadań operacyjnych" – odpowiedziało ministerstwo na nasze pytania. MON wyjaśnia, że liczni dowódcy słali do Warszawy prośby o bardziej precyzyjne interpretacje przepisów. Bo żołnierze traktowali je zbyt swobodnie.

– Dano wolność wyboru, to od razu było wiadomo, że następnego dnia zacznie się jatka – mówi jeden z naszych rozmówców. Mieli się zdarzać w jednostkach ludzie w pseudomilitarnych trampkach od modnych marek, były błyszczące logo producentów i wstawki z kolorów, które trudno uznać za maskujące. MON zapewnia, że głównie temu chciano zapobiec. Ale pośrednio przyznaje, iż wylano dziecko z kąpielą. I – jak słyszymy – już trwają pilne prace nad ponowną zmianą przepisów.

Za noszenie nieregulaminowych butów żołnierz może być ukarany przez przełożonego czy Żandarmerię Wojskową

Logotypy producentów mają zostać dopuszczone, byle się nie wyróżniały. Mniej rygorystyczne mają być też zapisy dotyczące podeszwy i wzmocnień. Ministerstwo zapewnia, że żołnierze wciąż będą mogli kupować sami buty, ale bez nadmiernej samowolki. Zmiany te mają zostać wprowadzone w życie „jak najszybciej".

– To wszystko można było przewidzieć zaraz po liberalizacji przepisów – mówi nasz rozmówca z wojska. Przypomina, że miała też powstać „zielona lista", tj. spis cywilnych produktów formalnie zatwierdzonych przez wojsko. Podobne jest w armiach NATO. Jeszcze w 2025 r. coś takiego zapowiadał pełnomocnik MON ds. warunków służby Paweł Mateńczuk, znany jako „Naval". Lista miała się być na początku 2026 r., ale jej nie ma. Wg MON prace trwają.

Pozostaje jeszcze jeden problem: w wojsku jest tylko jedna instytucja do testowania i zatwierdzania takiego sprzętu, a jej nazwa powszechnie podnosi wojskowym ciśnienie. To wspomniany ośrodek z Łodzi, powszechnie uważany za „betonowy" – konserwatywny, powolny, odporny na innowacje i uwagi „z dołu".

– I to oni, główni hamulcowi wszelkich zmian, będą mieli opiniować produkty na ową „zieloną listę"? Cała ta operacja „Szpej" nie ma szans, jeśli wszystko, co tyczy umundurowania, ma przechodzić przez Łódź – mówi wojskowy.

Kurmanow sugeruje inne rozwiązanie. Radzi, by wojsko określiło, czego potrzebuje, ogłosiło przetarg, wzięło do testów kilka produktów cywilnych producentów, wybrało najlepszy i zamówiło dużą partię. Przestało się trudzić projektowaniem butów. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34414013

JUTRO W „WYBORCZEJ"

SAFE a zakupy polskiej armii

Kobiety oszczędzają inaczej niż mężczyźni

Chcesz pojeździć samochodem po morzu. Pojedź do Estonii

Polskie myśliwe. Ze śmiercią im do twarzy

Wydanie sobotnie „Wyborczej" możesz kupić OD SOBOTY DO CZWARTKU!

Szukaj w punkcie sprzedaży prasy.

1 RP

eprasa.pl 1797855c34

Polak, Szwed, dwa bratanki?

Pierwsza od 15 lat wizyta państwowa w Polsce króla Karola XVI Gustawa i królowej Sylwii to kolejny dowód na nasze zbliżenie ze Szwedami. Co je napędza?

Maciej Czarnecki

KORESPONDENCJA ZE SZTOKHOLMU

Po napaści Rosji na Ukrainę z 2022 roku Szwecja (wraz z Finlandią) weszła do NATO. W tym samym czasie Polsce na dobre rozsypała się Grupa Wyszehradzka, bo Węgry Viktora Orbána i Słowacja Roberta Ficy niebezpiecznie zbliżyły się do Moskwy.

I Szwedom, i Polakom zajrzało w oczy rosyjskie zagrożenie, o którym co rusz przypominają incydenty na Morzu Bałtyckim: od niszczenia podmorskich kabli przez statki rosyjskiej „floty cieni" po zakłócanie z Kaliningradu sygnałów GPS, naruszenia przestrzeni powietrznej, akty dywersji i rozsiewaną przez Kreml dezinformację.

Bez złudzeń

Oba państwa nie mają złudzeń (w przeciwieństwie do Orbána, Ficy i Donalda Trumpa), że z Moskwą nie ma sensu się dogadywać, tylko trzeba przykręcić jej śrubę. Obie wspierają Ukrainę. Od wybuchu wojny z 2022 r. Sztokholm przekazał Kijowowi pomoc o wartości 114 mld koron (45 mld zł).

Z moich rozmów w Sztokholmie wynika, że właśnie podobne myślenie o sprawach bezpieczeństwa jest jednym z dwóch głównych motorów zbliżenia Szwecji i Polski. Drugim jest współpraca gospodarcza. Po jednej stronie Bałtyku – skandynawski kraj, który wydaje na badania i rozwój 3,5 proc. PKB. Po drugiej – gospodarka, która właśnie weszła do G20.

Podkreślić wagę relacji ma pierwsza od 2011 r. wizyta państwowa króla Karola XVI Gustawa i królowej Sylwii, którzy 10-12 marca odwiedzą Warszawę i Gdańsk. Przyleci z nimi rekordowo duża delegacja biznesowa oraz ministrowie: spraw zagranicznych Maria Malmer Stenergard, obrony Pål Jonson, obrony Cywilnej Carl-Oskar Bohlin i kultury Parisa Liljestrand.

W warszawskiej części programu zaplanowano m.in. spotkania z Karolem Nawrockim w Pałacu Prezydenckim i marszałkami w Sejmie i Senacie, forum obrony cywilnej, szwedzko-polską konferencję o innowacji, inwestycjach i przedsiębiorczości, uroczyste bankiety. W gdańskiej – konferencję Baltic Sea Security Talks, wizyty w Europejskim Centrum Solidarności, Muzeum Drugiej Wojny Światowej i Hevelianum, spacer po Starówce z prezydentką Gdańska Aleksandrą Dulkiewicz.

Szwedzcy ministrowie spotkają się ze swoimi polskimi odpowiednikami (Jonson wraz z Władysławem Kosiniakiem-Kamyszem odwiedzą w Gdyni szwedzką łódź podwodną HMS Upland). W wersji programu zaprezentowanej w czwartek dziennikarzom przez ambasadę Szwecji w Polsce nie ma spotkania z Donaldem Tuskiem. Powodem mają być są problemy z uzgodnieniem kalendarza, ale jak usłyszałem, trwają starania, by je zorganizować.

Jak zapowiedziała ambasada, trzydniowe rozmowy mają dotyczyć przede wszystkim „współpracy w zakresie bezpieczeństwa i obronności, obrony cywilnej, wsparcia Ukrainy, rozwoju współpracy gospodarczej pomiędzy polskim i szwedzkim sektorem biznesowym", a także inwestycji, innowacji, obrony totalnej, przyciągania talentów, współpracy kulturalnej i naukowo-badawczej.

• **2026 to ważny rok dla szwedzkiej pary królewskiej, która będzie obchodzić z pompą dwa jubileusze: 80. urodziny króla (30 kwietnia) i złote gody (19 czerwca)**

FOT. MICHAEL CAMPANELLA/GETTY IMAGES

– Do Warszawy wybierają się przedstawiciele rekordowej liczby firm lub organizacji biznesowych – informuje Marie Claire Maxwell ze Szwedzkiej Rady Handlu i Inwestycji.

Wśród 65 podmiotów są zarówno gracze o międzynarodowym zasięgu, tacy Ericsson, Astrazeneca, Volvo, Saab, Swedbank czy Spotify, jak i mniejsze firmy, w tym start-upy. Zwykle w wizytach państwowych uczestniczy ich od 30 do 40.

Maxwell wylicza, że już obecnie ok. 700 firm o szwedzkim rodowodzie na polskim rynku zatrudnia ok. 109 tys. osób. W ostatnich dwóch dekadach wartość polsko-szwedzkiej wymiany handlowej wzrosła o 395 proc. do 20,6 mld euro (2023). Inna sprawa, że największym partnerem handlowym Warszawy nadal zdecydowanie pozostają Niemcy.

Sojusz polsko-szwedzki

– Już teraz współpracujemy z Polską. Gdańska stocznia Remontowa Shipbuilding jest kluczowa dla budowy okrętów rozpoznania radiolelektronicznego SIGINT dla polskich sił morskich. Naszym celem przy okazji wizyty państwowej jest zbadanie możliwości, czy da się rozszerzyć tę współpracę – tłumaczy Petter Bedoire, dyrektor ds. technologii Saaba, najważniejszego szwedzkiego koncernu zbrojeniowego.

Polskie wojsko ma na wyposażeniu wyprodukowane przez Saaba granatniki Carl Gustaf czy samoloty wczesnego ostrzegania AWACS Saab 340 AEW, a niebawem dostanie też trzy okręty podwodne A26 Blekinge, które polski rząd wybrał w listopadzie 2025 r. kosztem konkurencji z innych krajów.

Szwedzka para królewska 10-12 marca odwiedzi Warszawę i Gdańsk. Przyleci z nimi rekordowo duża delegacja biznesowa oraz ministrowie: spraw zagranicznych, obrony, obrony cywilnej i kultury

Bedoire opowiada, że zostały one specjalnie zaprojektowane z myślą o płytkich wodach Bałtyku i potrafią całymi tygodniami „spać" niezauważone na dnie morza, np. na wodach międzynarodowych nieopodal szlaków do Kaliningradu, monitorując okolicę. Przy ich budowie Szwedzi też będą współpracować z polskim przemysłem – tym razem Polską Grupę Zbrojeniową (swoją drogą, transakcje odbywają się też w drugą stronę – Szwecja kupiła za 3 mld koron polskie wyrzutnie przeciwlotnicze Piorun).

– Wymianę napędzają zmiany na świecie. Czasem może się wydawać, że ten świat zwariował: ta okropna agresja Rosji na Ukrainę, wojna ekonomiczna między USA a Chinami, odchodzenie od realiów, w których Amerykanie byli wiodącą siłach w instytucjach międzynarodowych, takich jak ONZ czy Bank Światowy, na rzecz bardziej wielobiegunowego świata – tłumaczy Bedoire. – To zmusiło nas do poszukiwania nowych relacji. Europa jest teraz zdecydowanie ważniejsza jako siła na świecie. Dołączenie Szwecji i Finlandii do NATO było dla naszej firmy bardzo ważne. Ale staje się coraz bardziej jasne, że NATO nie jest już tak zjednoczone wobec fluktuacji amerykańskiego zaangażowania, więc tym ważniejsze są relacje z bliskimi sojusznikami. Z naszej perspektywy kraje nordyckie, bałtyckie i Polska stanowią bardzo mocny blok – dodaje.

Priorytety polityki

W swoim exposé w Riksdagu z 18 lutego br. Stenergard jako priorytety polityki zagranicznej kraju wymieniła wsparcie dla Ukrainy, zwiększenie presji na Rosję, i ściślejszą współpracę w zakresie bezpieczeństwa i handlu, a także równość płci i wzmocnienie pozycji kobiet na świecie.

Według Bohlina Rosjanie stwarzają obecnie większe zagrożenie dla Europy niż w czasach zimnej wojny. A to dlatego, że „w nowej sytuacji geopolitycznej obecne granice są dla Rosji porażką". W rozmowie z grupą polskich dziennikarzy minister podkreślił, że Warszawa jest w grupie krajów, które myślą podobnie jak Sztokholm.

– Podzielamy oceny co do sytuacji bezpieczeństwa i bardzo łatwo znajdujemy wspólny język – stwierdził. – To dla nas bardzo ważna wizyta – zapewnił Karol XVI Gustaw podczas rozmowy z naszą grupą w Pałacu Królewskim, również podkreślając napiętą sytuację międzynarodową.

Para królewska składa i przyjmuje w ciągu roku łącznie dwie wizyty państwowe. Wiąże się z nimi określony ceremoniał, który zakłada m.in. przyznanie głowie innego państwa Orderu Królewskiego Serafinów, najwyższego odznaczenia Królestwa Szwecji. Wśród dotychczas odznaczonych są Ignacy Mościcki (1936), Lech Wałęsa (1993) i Bronisław Komorowski (2011). Można spodziewać się, że teraz do grona Kawalerów Orderu Serafinów dołączy Nawrocki.

Na ścianie w Pałacu Królewskim ciągnie się galeria herbów odznaczonych. – Niektórzy, jak pochodzący z arystokratycznego rodu prezydent Komorowski, już je mieli. Jednak większości przywódców demokratycznych państw trzeba je zaprojektować – opowiadał nam pracownik pałacu.

2026 to ważny rok dla szwedzkiej pary królewskiej, która będzie obchodzić z pompą dwa jubileusze: 80. urodziny króla (30 kwietnia) i złote gody (19 czerwca). Karol XVI Gustaw jest najdłużej rządzącym monarchą w historii swojego kraju. Zasiada na tronie od 1973 r.

eprasa.pl 1797855c34

Czy Kurdowie dołączą do wojny w Iranie?

CNN informuje o rozmowach między Donaldem Trupem a przywódcami Kurdów w północnym Iraku. Prezydent USA ma zachęcać ich, by wkroczyli do Iranu.

Anna Wyrwik

Według informacji irackich urzędników oraz przedstawicieli irańskich Kurdów stacjonujące na północy Iraku siły kurdyjskie przygotowują się do wkroczenia do Iranu.

CNN donosi, że CIA, jeszcze przed rozpoczęciem wraz z Izraelem ataku na Iran, przekazała Kurdom broń strzelecką. Eksperci twierdzą, że to za mało na inwazję lądową. Kurdowie nie mają czołgów ani ciężkiego uzbrojenia.

Rzeczniczka Białego domu Karoline Leavitt zaprzeczyła tym doniesieniom, twierdząc, że są „całkowicie fałszywe". CIA nie komentuje tych doniesień.

Zrozumieć cele USA

Jak pisze „New York Times", w ostatnich dniach prezydent USA Donald Trump zwrócił się do dwóch przywódców irackich Kurdów, Massuda Barzaniego (prezydent autonomicznego rządu kurdyjskiego w północnym Iraku oraz lidera Demokratycznej Partii Kurdystanu, KDP) i Bafela Talabaniego (lidera Patriotycznej Unii Kurdystanu, PUK) z prośbą o umożliwienie irańskim Kurdom, którzy są w Iraku, przedostania się do Iranu.

Na stronach Al Jazeera czytamy, że ten ostatni potwierdził rozmowę z Trumpem, która miała dotyczyć zrozumienia przez Kurdów celów USA, a także budowania partnerstwa między Amerykanami i Irakiem.

Źródła „NYT" w północnym Iraku twierdzą, że kwestię tę Donald Trump miał omawiać telefonicznie także z Mustafą Hijrim, irańsko-kurdyjskim politykiem, przywódcą Demokratycznej Partii Irańskiego Kurdystanu (KDPI).

Karoline Leavitt powiedziała, że nie będzie komentować telefonicznych rozmów prezydenta Trumpa, po czym dodała, że rozmawiał on z kurdyjskimi przywódcami w sprawie amerykańskiej bazy w północnym Iraku.

• **Kurdowie są podzieleni między Turcję, Irak, Iran i Syrię. Od lat walczą o niepodległość i pomagają Amerykanom w kampaniach, licząc na ich wdzięczność**

FOT. REUTERS / THAIER AL-SUDANI

Wejście Kurdów do Iranu z terytorium Iraku byłoby otwarciem nowego frontu i zwrotem w tej wojnie

EKSPERCI

Przypomnijmy, że od 28 lutego Izrael wspólnie ze Stanami Zjednoczonymi bombardują Iran. Ich celem są głównie budynki rządowe i infrastruktura bezpieczeństwa, jak posterunki policji czy straży granicznej. Uderzają również w budynki cywilne, należące do administracji publicznej, a także szkoły i osiedla mieszkalne. W wyniku tajnej operacji zginął dotychczasowy duchowy przywódca kraju ajatollah Ali Chamenei.

Według ekspertów wejście Kurdów do Iranu z terytorium Iraku byłoby otwarciem nowego frontu i zwrotem w tej wojnie.

„NYT" zauważa, że od początku Izrael i USA koncentrują się na bombardowaniu wschodniej części Iranu, leżącej bliżej granicy z Irakiem. Z analiz amerykańskich dziennikarzy wynika, że wiele zbombardowanych obiektów leżało przy autostradach biegnących od granicy irańsko-irackiej.

Represjonowani przez lata

Ze źródeł „NYT" wynika, że iracki rząd zakazał bojownikom kurdyjskim przekraczania granicy z Iranem. Jak na razie władze regionalne w irackim Kurdystanie zastosowały się do polecenia.

Wicepremier irackiego Kurdystanu Qubad Talabani oświadczył we wtorek, że jego region „nie jest stroną konfliktu regionalnego i przyjmuje neutralne stanowisko".

Z kolei według źródeł dziennika irańscy Kurdowie wahają się, czy współpracować z Amerykanami. Z jednej strony boją się ryzyka w razie niepowodzenia operacji. Z drugiej zaś strony niektórzy z dowódców kurdyjskich jednostek w Iraku mieli już podjąć decyzję o wysłaniu wojsk do Iranu, mając nadzieję, że po wybuchu powstania lokalni mieszkańcy do nich dołączą.

Jak podkreśla Al Jazeera, kurdyjskie mniejszości Iranu i Iraku od lat łączą bliskie więzi. Irańscy Kurdowie przez lata byli represjonowani przez rząd w Teheranie. Dążą do utworzenia autonomii, podobnej do tej, jaką mają Kurdowie w Iraku. Przeprowadzają liczne ataki w irańskim Kurdystanie. Podczas niedawnych protestów przeciw władzom Iranu rejony zamieszkałe przez irańskich Kurdów były jednymi z najbardziej niespokojnych, a ich mieszkańców spotkały represje.

Licząc na wdzięczność

Kurdowie, zamieszkujący krainę zwaną Kurdystanem, są faktycznie podzieleni między Turcję, Irak, Iran i Syrię. Od lat walczą o niepodległość i w związku z tym od lat pomagają Amerykanom w ich kampaniach, licząc na ich wdzięczność. Po pierwszej wojnie w Zatoce Perskiej Stany Zjednoczone zachęcały Kurdów do powstania przeciw Irakowi. Potem biernie przyglądały się, jak armia iracka ich morduje.

Kurdowie pomagali wojskom amerykańskim również podczas kolejnej wojny w Iraku, rozpoczętej w 2003 roku. Pomagali im także podczas ostatniej wojny w Syrii, kiedy to Waszyngton finansował, uzbrajał i szkolił kurdyjskich bojowników, którzy walczyli z Baszarem al-Asadem.

Nic to Kurdom nie dało. Amerykanie wycofywali się, zostawiając ich z problemami. Jak pisaliśmy w „Wyborczej", podczas wojny w Syrii Kurdowie wywalczyli sobie autonomię na północy tego kraju. Tam więzili niedobitków wojny z ISIS (wraz z rodzinami).

W styczniu tego roku syryjskie władze, mimo wcześniejszych deklaracji, przejęły dużą część północno-wschodniej Syrii, pozbawiając Kurdów autonomii, a przy okazji – kontroli nad więzieniami i obozami ISIS. Amerykanie zaś stwierdzili, że Syryjczycy dobrze radzą sobie z pilnowaniem dżihadystów z ISIS, więc Kurdowie nie są im już potrzebni.

OGŁOSZENIE

1 RP

Kraj/34424205

www.nekrologi.wyborcza.pl/34423885

Z głębokim żalem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

ŚP

Stefana Szulgowicza

Ojca Dariusza Szulgowicza.

Dariuszowi oraz Jego Rodzinie

składamy

wyrazy szczerego współczucia.

Pracownicy, Zarząd i Wspólnicy z firmy Digiprint

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34424019

eprasa.pl 1797855c34

Pan Andrzej kontra ZUS

Ta historia zasługuje na tytuł absurdu roku.

Leszek Kostrzewski

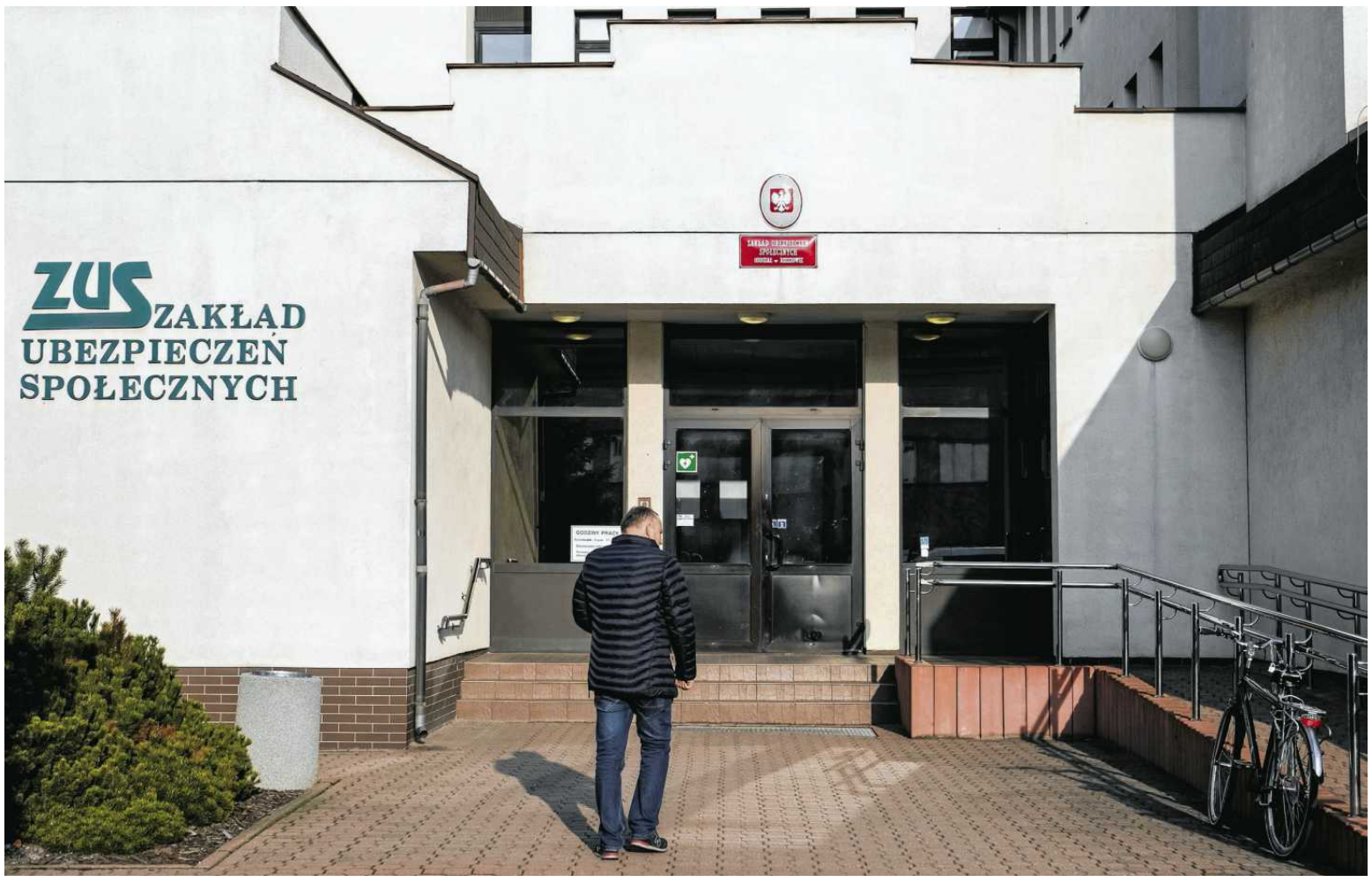

FOT. PATRYK OGORZAŁEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Pan Andrzej przez 15 lat pracował jako ślusarz i spawacz przy budowie statków. Praca w stoczni, w wykopach przy instalacjach gazowych, w kamieniołomach. Ciężka, wyczerpująca, wymagająca fizycznie i obciążająca zdrowie.

Kiedy w 2021 r. jego stan zdrowia zaczął się pogarszać, zdecydował, że przejdzie na emeryturę pomostową.

Dla kogo pomostówka

To rodzaj szczególnej wcześniejszej emerytury dla ludzi, którzy pracowali w tzw. warunkach szczególnych. Chodzi m.in. o pracę:

- pod ziemią, na wodzie i pod wodą,
- w powietrzu, w warunkach gorącego i zimnego mikroklimatu,
- bardzo ciężkie prace fizyczne,
- w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego,
- ciężkie prace fizyczne związane z bardzo dużym obciążeniem statycznym.

Dodatkowo emerytura pomostowa należy się za tzw. prace o szczególnym charakterze, które wymagają szczególnej odpowiedzialności oraz sprawności psychofizycznej.

Tutaj z kolei chodzi o prace m.in. maszynistów pojazdów trakcyjnych, operatorów żurawi czy członków zespołów ratownictwa medycznego.

Pan Andrzej we wniosku do ZUS-u wskazał, że pracował w warunkach szczególnych, przedstawiając jednocześnie dokumentację potwierdzającą wymagany staż.

Liczył, że Zakład szybko wniosek rozpatrzy, a on będzie mógł odejść na świadczenie. Niestety, ZUS uznał, że pomostówka się nie należy. Mężczyzna złożył więc odwołanie, a gdy ono też nic nie dało, sprawa trafiła do sądu.

Bez źródła utrzymania

Proces trwał cztery lata. W tym czasie pan Andrzej nie otrzymywał żadnego świadczenia, więc musiał dalej pracować – nie dlatego, że chciał, ale dlatego, że nie miał innego źródła utrzymania.

W 2025 r. wygrał (wyrok jest prawomocny). Sąd w wyroku przyznał, że mężczyzna ma prawo do „pomostówki". Pan Andrzej nie miał jednak powodów do świętowania. Dlaczego? Otóż w chwili uprawomocnienia się wyroku nadal pracował. Przypomnijmy – aby mieć z czego żyć. ZUS mu bowiem odmówił świadczenia. Tyle że jednym z warunków wypłaty emerytury pomostowej jest rozwiązanie stosunku pracy, zatem ZUS – pomimo wygranej pana Andrzeja – odmówił mu wypłaty świadczenia. Zaległego i obecnego.

Co innego, gdyby mężczyzna przez cztery lata procesowania nic nie robił, nie pracował i cierpliwie czekał na zakończenie sprawy sądowej. Wtedy po wygraniu procesu mógłby liczyć na zaległe świadczenia. Ale skoro poszedł do pracy, to jest sam sobie winien.

Pan Andrzej po wygraniu sprawy w sądzie mógłby więc ponownie złożyć wniosek o pomostówkę i dostawać świadczenie od chwil złożenia drugiego wniosku.

Ale na to też nie ma szans. Kilkanaście dni po uprawomocnieniu wyroku osiągnął bowiem powszechny wiek emerytalny (dla mężczyzn wynosi on 65 lat), co spowodowało wygaśnięcie prawa do„ pomostówki" z mocy ustawy. Jeśli ktoś bowiem osiągnął wiek emerytalny, może starać się o emeryturę powszechną, a nie wcześniejszą emeryturę pomostową. W rezultacie mężczyzna, mimo że wygrał w sądzie sprawę o przyznanie pomostówki, nie otrzymał ani jednego świadczenia, które przyznał mu sąd.

Rekompensata? Nie przysługuje

Na tym jednak nie koniec problemów mężczyzny. Skoro nie mógł już starać się o pomostówkę, wystąpił o emeryturę powszechną oraz rekompensatę, o której mowa w art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych.

Rekompensata to rodzaj specjalnego „odszkodowania", stanowiącego dodatek dla osób, które pracowały w szczególnych warunkach, ale nie wystąpiły z wnioskiem o wcześniejszą emeryturę pomostową i „nie nabyły do niej prawa".

Po prostu państwo postanowiło nagradzać dodatkowo tych, którzy mimo pracy w ekstremalnie trudnych warunkach nie odeszli wcześniej na pomostówkę (choć mieli o tego prawo), tylko pracowali, aż do ukończenia wieku emerytalnego (a więc kobiety do 60 lat a mężczyźni do 65 lat).

I tu kolejne rozczarowanie mężczyzny. ZUS odmówił mu prawa do rekompensaty. Powód? Pan Andrzej „miał ustalone prawo do emerytury pomostowej", co – zgodnie z prawem – wyklucza prawo do rekompensaty, nawet jeśli emerytury pomostowej nigdy realnie nie pobrał.

Zakład powołał się tu na prawomocny wyrok sądu, który przyznał mężczyźnie prawo do emerytury pomostowej. A skoro przyznał, to rekompensata się nie należy. A że przyznał dopiero po czterech latach procesu z samym z ZUS, co w rezultacie doprowadziło, że mężczyzna nawet nie miał szansy na jedną wypłatę? No, zdarza się.

– W efekcie pan Andrzej znalazł się w sytuacji, w której po kilkunastu latach pracy w warunkach szczególnych, po wygranym procesie sądowym i po spełnieniu ustawowych przesłanek, nie otrzymał ani emerytury pomostowej, ani rekompensaty – podsumowuje dr Katarzyna Kalata, radczyni prawna z Kancelarii Kalata, do której zgłosił się pan Andrzej. I dodaje: – Jeżeli wyrok sądu nie tylko nie prowadzi do realizacji prawa, ale staje się podstawą odmowy innego świadczenia, to mamy do czynienia z konstrukcją, która wymaga poważnej refleksji – nie tylko w kategoriach wykładni przepisu, ale w kategoriach zasad konstytucyjnych i sensu całego mechanizmu emerytur pomostowych. System, który miał chronić osoby wykonujące ciężką i szkodliwą pracę, w tej konfiguracji nie kompensuje niczego – zostawia takie osoby z wyrokiem w ręku i zerem na koncie.

Jak mogło dojść do sytuacji, która spotkała pana Andrzeja i kto ponosi największą tu winę?

Dr Łukasz Wacławik z wydziału zarządzania krakowskiej AGH przyznaje, że winą ZUS jest to, że odmówił przyznania pomostówki mężczyźnie, dalej można winić sąd, że cały proces zajął cztery lata. Późniejsze następstwa są konsekwencją właśnie tych zdarzeń.

– Dlatego ZUS w dalszej kolejności odmówił wypłaty rekompensaty, bo przepisy rzeczywiście odmawiają jej wypłaty, jeśli ktoś miał jedynie ustalone prawo do pomostówki, bez fizycznego odbioru pieniędzy. Mówi o tym art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych. W tej sprawie konieczna jest zmiana przepisów, tak aby inne osoby nie podzieliły losu pana Andrzeja – mówi dr Wacławik.

Gdy Zakład odmówił panu Andrzejowi wcześniejszej emerytury, ten poszedł do sądu. Wygrał, ale nie dostał ani złotówki, bo po czteroletnim procesie osiągnął już ustawowy wiek emerytalny, a wtedy wcześniejsza emerytura się nie należy. Wystąpił więc o dodatek dla osób, które nie odeszły na wcześniejszą emeryturę. Tu ZUS też odmówił

Poprosiliśmy ZUS o komentarz. Pytania w sprawie zmiany przepisów wysłaliśmy też do resortu pracy. Czekamy na odpowiedzi.

Inne sprawy

W ostatnich dniach opisaliśmy inne kontrowersyjne sprawy, w których obywatele na własnej skórze odczuli decyzje ZUS.

Jedną z nich był pan Ryszard, który zawiesił działalność gospodarczą 30 listopada 2020 r., a ZUS za okres zawieszenia zażądał składek. Tyle że zgodnie z prawem, gdy mamy zawieszoną firmę, składek nie płacimy.

ZUS zajął konto bankowe mężczyźnie i wyegzekwował pieniądze. Dopiero po licznych odwołaniach w grudniu 2025 r. uchylił własną decyzję, uznając, że przedsiębiorca nie ma żadnego zadłużenia i nie musi oddawać żadnych zaległych składek.

Kolejną oryginalną decyzję ZUS wydał w stosunku do pani Ewy, która prowadzi działalność handlową.

W 2023 r. pani Ewa poważnie zachorowała. Choroba wyłączyła ją z pracy na niemal rok. Opłacała składkę chorobową, więc korzystała z zasiłku chorobowego i robiła na nim dokładnie to, czego wymaga prawo: a więc wypoczywała i powstrzymywała się od wszelkiej pracy.

I właśnie ten brak aktywności zawodowej sprowadził na nią problemy.

ZUS w grudniu 2025 r. uznał, że pani Ewa w czasie choroby nie prowadziła działalności gospodarczej. W decyzji wskazano, że skoro z powodu choroby nie mogła osobiście wykonywać działalności i nie zatrudniała innych osób, to działalność w tym czasie... nie istniała. A skoro nie istniała – świadczenia zostały pobrane nienależnie i należy je zwrócić. W sumie kobieta musi oddać ponad 140 tys. zł.

Pani Ewa płacić nie zamierza i podała ZUS do sądu. Jeszcze nie wyznaczono terminu rozprawy. ●

1 RP

eprasa.pl 1797855c34

Ile nas może kosztować wojna w Iranie?

Niższa konsumpcja, wyhamowanie wzrostu gospodarczego, brak środków na podwyżki. A do tego wzrost cen w sklepach. Ekonomiści sprawdzili, jak przedłużający się konflikt w Iranie wpłynie na nasze portfele.

Maria Korcz

To nie będzie kryzys inflacyjny jak ten po pełnoskalowej napaści Rosji na Ukrainę w 2022 roku. Ani kryzys na skalę zerwanych łańcuchów dostaw w czasie pandemii w 2020 roku. Ale to nie znaczy, że gospodarczych konsekwencji izraelskich i amerykańskich ataków na Iran nie poczujemy w kieszeni.

To, jak bardzo wpłyną one na nasze paragony, będzie zależało przede wszystkim od tego, jak długo potrwa jeszcze kryzys w Zatoce Perskiej i w jakim stopniu będzie eskalował na kolejne kraje w regionie. Dlaczego czas jest tu tak ważny?

– Jeśli konflikt skończy się w ciągu kilku tygodni, wszystko wróci do normy nawet jeszcze w drugim kwartale tego roku – mówi Michał Dybuła, dyrektor Departamentu Analiz Ekonomicznych w banku BNP Paribas, który opracował prognozy skutków gospodarczych amerykańsko-izraelskiego ataku na Iran.

A jeśli wojna potrwa dłużej? Wzrost cen zaczniemy odczuwać, jeśli sytuacja nie uspokoi się w ciągu najbliższych 9-12 miesięcy – uważają ekonomiści. Według ich szacunków, gdyby ceny ropy wzrosły o 30 proc. i utrzymały się na tym poziomie, inflacja w grudniu byłaby wyższa o ok. 1,2 pkt proc. W poniedziałek 2 marca ceny ropy były wyższe już blisko o 10 proc. względem stanu sprzed wojny.

Według prognozy Narodowego Banku Polskiego jeszcze sprzed ataku na Iran inflacja w tym roku miała być bliska celu, czyli ok. 2,5 proc. Realizacja scenariusza, w którym wojna przedłuża się co najmniej do jesieni, oznaczałby jednak, że w zimę i nowy rok weszlibyśmy z inflacją na poziomie ok. 3,5-4 proc.

Kto i co ucierpi

– Wysokie kwotowe podatki pośrednie na paliwa oraz malejąca w ostatnich latach waga paliw w koszyku inflacyjnym powoduje, że wzrost cen ropy naftowej nie przekłada się jeden do jednego na ceny benzyny czy diesla. Ok. 30-proc. wzrost cen ropy, to mniej więcej 10-proc. wzrost cen paliw na stacjach. To przekłada się z kolei na wzrost inflacji o 0,5-0,6 p. proc. Ale paliwa to smar gospodarki. Ceny paliw są wszędzie, w niemal wszystkich cenach dóbr i usług – wyjaśnia Michał Dybuła.

Uspokaja przy tym, że ceny żywności w najbliższych tygodniach nie powinny ulec znaczącej zmianie. Ich potencjalny wzrost wynikający z wyższych opłat za paliwa zostanie zamortyzowany przez dobrze zapowiadające się zbiory.

– Tempo wzrostu cen żywności ostatnio wyhamowało, oczekiwania wobec zbiorów na ten sezon są przyzwoite, co może ograniczać potencjalny wzrost cen – tłumaczy.

Wróćmy jednak do perspektywy długoterminowej i scenariusza, w którym konflikt w Zatoce Perskiej potrwa jeszcze kolejne miesiące. Przy takiej wersji wydarzeń, konsekwencje gospodarcze staną się bowiem odczuwalne dla firm. To zasada stara jak model gospodarki rynkowej: gdy ceny rosną, konsumenci zaciskają pasa, a to odbija się na przychodach firm.

– Ropa naftowa i gaz droższe o 30 proc. przez kilka kwartałów oznaczałyby niższą konsumpcję o mniej więcej 0,5 p. proc. w perspektywie roku. Gdyby jednak wojna trwała dłużej, powyżej roku, konsumpcja, zamiast rosnąć w tempie 3 proc., rosłaby w tempie 2,5 proc. Inna byłaby też jej struktura – mówi Dybuła. I przypomina, że w efekcie wyższej inflacji cierpi zawsze sprzedaż dóbr wyższego rzędu, czyli tych, po które sięgamy dopiero

• **Wzrost cen zaczniemy odczuwać, jeśli sytuacja nie uspokoi się w ciągu 9-12 miesięcy**

FOT. PIOTR SKÓRNICKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

wtedy, gdy zaspokoimy najważniejsze potrzeby – opłacimy czynsz, zabezpieczymy środki na żywność, czy leki.

Scenariusz, w którym inflacja zaczęłaby oscylować w górnych granicach celu NBP (ok. 3,5 proc.), oznaczałaby spadek sprzedaży m.in. elektroniki, mebli, sprzętu AGD oraz usług restauracyjnych czy turystycznych.

Poduszka bezpieczeństwa

W tej wersji wydarzeń, w której długotrwały konflikt prowadzi do wzrostu cen, mało optymistycznie maluje się sytuacja pracowników. Bo – jak mówi Michał Dybuła – pogorszenie rentowności firm spowodowane inflacją i niższą konsumpcją, może sprawić, że nie będą one w stanie rekompensować pracownikom wzrostu cen, jaki ci odczują w swoich domowych budżetach. Pieniędzy na podwyżki nie będzie.

Przedłużający się konflikt mógłby doprowadzić także do mniejszego niż prognozowano wzrostu gospodarczego. Przy wojnie trwającej do końca tego roku, w rok 2027 wchodzilibyśmy ze wzrostem niższym o 0,2-0,3 p. proc. niż gdyby konflikt wygasł w najbliższych tygodniach. Poduszką bezpieczeństwa dla naszej koniunktury, nawet przy przedłużających się na kolejne napięcia, są jednak zdaniem ekonomistów... środki unijne.

– W ubiegłym roku udział przedsiębiorstw w inwestycjach ogółem spadł poniżej 50 proc. Dzięki środkom unijnym inwestycje nadal będą napędzać państwowe wydatki. W tym sensie ratują je środki z KPO, regularnego budżetu, a także programu SAFE. Napływ funduszy UE sięgnie w tym roku ok. 40 mld euro – mówi Dybuła. I, jak dodaje, to sprawia, że możemy być spokojni także o złotego: – Minister finansów może wymienić środki unijne na złote nie tylko w NBP, ale również na rynku. Sama taka możliwość ogranicza skalę potencjalnego osłabienia złotego. Fundusze unijne stanowią więc ogromną poduszkę bezpieczeństwa. ●

REKLAMA

Kraj/3424115

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU NA ZBYCIE NIERUCHOMOŚCI

Burmistrz Miasta Szczecinek
ogłasza:

1. **II przetarg** ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości niezabudowanej oznaczonej jako **działki nr: 2/10, 103/1 i 103/2 o łącznej pow. 3400 m² położonej w obrębie 13 przy ul. Lipowej** w Szczecinku. W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego „Lipowa" działki nr: 103/1 i 103/2 mają następujące przeznaczenie :
– działka nr 103/1 o pow. 1446 m² w obrębie 13 przeznaczona jest pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną lub zabudowę usługową,
– działka nr 103/2 o pow. 1471 m² w obrębie 13 przeznaczona jest w części pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną lub zabudowę usługową a w części pod drogę wewnętrzną – parking. W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego „Narutowicza II" działka nr 2/10 o pow. 483 m² w obrębie 13 stanowi teren dróg wewnętrznych – parkingi.

Wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działek nr : 2/10, 103/1, 103/2 w obr. 13 stanowi załącznik do niniejszego ogłoszenia i jest dostępny na stronach internetowych: www.szczecinek.pl – Nieruchomości – Nieruchomości przeznaczone do zbycia oraz www.bip.szczecinek.pl – Nieruchomości do sprzedaży. Nieruchomość wpisana do księgi wieczystej nr KO1I/00007088/1 w Sądzie Rejonowym w Szczecinku. Przez nieruchomość przebiegają podziemne sieci uzbrojenia: wodociąg, sieć kanalizacji sanitarnej, sieć energetyczna, gazociągi. Nabywca nieruchomości zobowiązany będzie do ustanowienia na działkach : nr 2/10 i nr 103/2 nieograniczonej w czasie nieodpłatnej służebności przesyłu na rzecz Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Spółki z o.o. z siedzibą w Szczecinku i jego następców prawnych, polegającą na prawie wstępu wymienionego przedsiębiorcy na nieruchomość obciążoną służebnością przesyłu w celu swobodnego dostępu, do wybudowanych urządzeń przesyłowych : wodociągu położonego na działkach : nr 2/10 i nr 103/2 oraz sieci kanalizacji sanitarnej położonej na działce nr 103/2, w tym na dojazd specjalistycznego sprzętu, w przypadku konieczności dokonywania wszelkich napraw, remontów, konserwacji i modernizacji na czas eksploatacji tych urządzeń z prawem dostępu do nich w pasie gruntu zgodnie z przebiegiem sieci z zastrzeżeniem, że uprawniony zobowiązany jest niezwłocznie po zakończeniu każdorazowych czynności i prac na gruncie przywrócić grunt do stanu pierwotnego. Jeżeli projektowana zabudowa będzie kolidowała z przebiegiem sieci, wymagane jest ich przełożenie staraniem i na koszt nabywcy działki w porozumieniu i za zgodą właściciela sieci. Z lokalizacją sieci można zapoznać się w Wydziale Nieruchomości pok. 203. Pierwszy przetarg na sprzedaż w/w nieruchomości odbył się w dniu 15.01.2026r.

Cena wywoławcza – 850.000,00 zł netto (do ceny ustalonej w przetargu zostanie doliczony podatek VAT w stawce obowiązującej w dniu podpisania umowy notarialnej)

Wadium – 85.000,00 zł

Minimalne postąpienie – 8.500,00 zł

2. **II przetarg** ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości niezabudowanej oznaczonej jako **działka nr 513/37 o pow. 1210 m², położonej w obrębie 13 przy ul. Winnicznej** w Szczecinku, przeznaczonej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego „Winniczna" pod teren dróg wewnętrznych z dopuszczeniem lokalizacji garaży jedno i wielostanowiskowych. Wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki nr 513/37 w obr. 13 stanowi załącznik do niniejszego ogłoszenia i jest dostępny na stronach internetowych : www.szczecinek.pl – Nieruchomości – Nieruchomości przeznaczone do zbycia oraz www.bip.szczecinek.pl – Nieruchomości do sprzedaży. Nieruchomość wpisana do księgi wieczystej nr KO1I/00020880/0 w Sądzie Rejonowym w Szczecinku. Przez działkę nr 513/37 w obr. 13 przebiegają podziemne sieci uzbrojenia : sieci kanalizacji deszczowej, sieć energetyczna, sieć telekomunikacyjna oraz sieć teletechniczna firmy Gawex Media Sp. z o.o. Nabywca nieruchomości zobowiązany będzie do wyrażenia zgody na wstęp na teren działki nr 513/37 w obr. 13 przez Miasto Szczecinek w celu swobodnego dostępu do przebiegających przez w/w działkę sieci kanalizacji deszczowej, w tym na dojazd specjalistycznego sprzętu, w przypadku konieczności dokonywania wszelkich napraw, remontów, konserwacji i modernizacji na czas eksploatacji tych urządzeń z prawem dostępu do nich w pasie gruntu zgodnie z przebiegiem sieci z zastrzeżeniem, że uprawniony zobowiązany jest niezwłocznie po zakończeniu każdorazowych czynności i prac na gruncie przywrócić grunt do stanu pierwotnego. Jeżeli projektowana zabudowa będzie kolidowała z przebiegiem istniejących sieci, wymagane jest ich przełożenie staraniem i na koszt nabywcy działki w porozumieniu i za zgodą właściciela sieci. Z lokalizacją sieci można zapoznać się w Wydziale Nieruchomości pok. 203. Pierwszy przetarg na sprzedaż w/w nieruchomości odbył się w dniu 15.01.2026r.

Cena wywoławcza – 400.000,00 zł netto (do ceny ustalonej w przetargu zostanie doliczony podatek VAT w stawce obowiązującej w dniu podpisania umowy notarialnej)

Wadium – 40.000,00 zł

Minimalne postąpienie – 4.000,00 zł

3. **III przetarg** ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości niezabudowanej oznaczonej jako **działka nr 83 o pow. 7824 m² położonej w obrębie 18 przy ul. Pilskiej** w Szczecinku na terenie przeznaczonym w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego „Pilska-4" pod produkcję lub usługi. Wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działek nr : 82 i 83 w obr. 18 stanowi załącznik do niniejszego ogłoszenia i jest dostępny na stronach internetowych : www.szczecinek.pl – Nieruchomości – Nieruchomości przeznaczone do zbycia oraz www.bip.szczecinek.pl – Nieruchomości do sprzedaży. Nieruchomość wpisana do księgi wieczystej nr KO1I/00021725/3 w Sądzie Rejonowym w Szczecinku. **Sprzedaż działki nr 83 w obrębie 18 nastąpi łącznie z oddaniem w użytkowanie wieczyste do dnia 07.07.2034r. udziału do 1/6 części w działce nr 82 o pow. 1943 m² położonej w obrębie 18 przy ul. Pilskiej w Szczecinku** na terenie przeznaczonym w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego „Pilska-4" pod produkcję lub usługi. Działka nr 82 (archiwalny nr 10/37) obciążona jest służebnością gruntową przejazdu i przechodu na rzecz każdoczesnego właściciela bądź użytkowania wieczystego działki nr 87 (archiwalny nr 10/41). Nieruchomość wpisana do księgi wieczystej nr KO1I/00033135/7 w Sądzie Rejonowym w Szczecinku, w której w dziale w dziale III wpisano ograniczone prawo rzeczowe – służebność gruntową. Pierwsza opłata z tytułu użytkowania wieczystego udziału do 1/6 części w działce nr 82 w obrębie 18 wynosi **25% ceny** uzyskanej w przetargu i płatna będzie jednorazowo przed zawarciem umowy notarialnej. Nabywca zobowiązany będzie do uiszczania opłat rocznych za użytkowanie wieczyste w wysokości **3% ceny udziału w działce nr 82** uzyskanej w przetargu, płatnych w terminie do 31 marca każdego roku kalendarzowego. Wysokość opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej może być aktualizowana, nie częściej niż raz na 3 lata, jeżeli wartość nieruchomości uległa zmianie. Pierwszy przetarg na sprzedaż w/w nieruchomości odbył się w dniu 04.09.2025r., drugi przetarg odbył się w dniu 15.01.2026r.

Cena wywoławcza – 490.000,00 zł netto (na cenę składa się cena działki nr 83, która stanowi 96,21% ceny nieruchomości uzyskanej w przetargu oraz cena udziału w działce nr 82, która stanowi 3,79% ceny nieruchomości uzyskanej w przetargu.

Do ceny ustalonej w przetargu zostanie doliczony podatek VAT w stawce obowiązującej w dniu podpisania umowy notarialnej)

Wadium – 49.000,00 zł

Minimalne postąpienie – 4.900,00 zł

4. **V przetarg** ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości niezabudowanej oznaczonej jako **działki nr : 5/30 i 5/75 o łącznej pow. 1,3619 ha, położonej w obrębie 07 przy ul. Kołobrzeskiej** w Szczecinku, przeznaczonej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego „Kołobrzeska" pod zabudowę usługową. Wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działek nr : 5/30 i 5/75 w obr. 07 stanowi załącznik do niniejszego ogłoszenia i jest dostępny na stronach internetowych : www.szczecinek.pl – Nieruchomości – Nieruchomości przeznaczone do zbycia oraz www.bip.szczecinek.pl – Nieruchomości do sprzedaży. Nieruchomość wpisana do księgi wieczystej nr KO1I/00023632/8 w Sądzie Rejonowym w Szczecinku. Przez działkę nr 5/30 w obr. 07 przebiegają sieci uzbrojenia : ciepłociąg wraz z infrastrukturą przesyłową, oraz sieci energetyczne. Nabywca nieruchomości zobowiązany będzie do ustanowienia na nieruchomości nieograniczonej w czasie nieodpłatnej służebności przesyłu na rzecz Miejskiej Energetyki Cieplnej Spółki z o.o. z siedzibą w Szczecinku i jego następców prawnych, polegającą na prawie wstępu wymienionego przedsiębiorcy na nieruchomość obciążoną służebnością przesyłu w celu swobodnego dostępu, do wybudowanych urządzeń przesyłowych (sieci ciepłowniczych), w tym dojazdu specjalistycznego sprzętu, w przypadku konieczności dokonywania wszelkich napraw, remontów, konserwacji i modernizacji na czas eksploatacji tych urządzeń z prawem dostępu do nich w pasie gruntu zgodnie z przebiegiem sieci z zastrzeżeniem, że uprawniony zobowiązany jest niezwłocznie po zakończeniu każdorazowych czynności i prac na gruncie przywrócić grunt do stanu pierwotnego. Jeżeli projektowana zabudowa będzie kolidowała z przebiegiem sieci, wymagane jest ich przełożenie staraniem i na koszt nabywcy działki w porozumieniu i za zgodą właściciela sieci. Z lokalizacją sieci można zapoznać się w Wydziale Nieruchomości pok. 203. Pierwszy przetarg na sprzedaż w/w nieruchomości odbył się w dniu 23.01.2025r., drugi przetarg odbył się w dniu 09.05.2025r., trzeci przetarg odbył się w dniu 04.09.2025r., czwarty przetarg odbył się w dniu 15.01.2026r.

Cena wywoławcza – 3.300.000,00 zł netto (do ceny ustalonej w przetargu zostanie doliczony podatek VAT w stawce obowiązującej w dniu podpisania umowy notarialnej)

Wadium – 330.000,00 zł

Minimalne postąpienie – 33.000,00 zł

Miasto Szczecinek nie posiada badań geologicznych działek ujętych w ogłoszeniu o przetargu.

Przetargi na sprzedaż w/w nieruchomości zostaną przeprowadzone **w dniu 07 maja 2026 r. o godz. 10-tej** w siedzibie Urzędu Miasta Szczecinka przy Placu Wolności 13 w sali nr 104. Osoby zainteresowane winny dokonać wpłaty wadium na konto Miasta Szczecinek numer **06 8935 0009 1300 4758 2000 0170** w Banku Spółdzielczym w Jastrowiu w taki sposób, aby na koncie Miasta wpłata znalazła się **najpóźniej w dniu 30 kwietnia 2026 r.**

Miejsce wywieszenia publikacji ogłoszenia o przetargu:
– www.szczecinek.pl – Nieruchomości – Nieruchomości przeznaczone do zbycia,
– www.bip.szczecinek.pl – Nieruchomości do sprzedaży,
– tablica ogłoszeń Wydziału Nieruchomości w Urzędzie Miasta.

Szczegółowe informacje o przetargu można uzyskać w Wydziale Nieruchomości Urzędu Miasta Szczecinka Plac Wolności 13, pok. nr 203 (II p.) lub telefonicznie pod numerem (094) 371-41-41(40).

eprasa.pl 1797855c34

Wystąpienie w Parlamencie Europejskim

Zatrzymajmy cyberprzemoc

Celem cyberprzemocy jest wypchnięcie możliwie dużej liczby kobiet ze sfery publicznej. I to działa. Spójrzmy na przykłady Sigrid Kaag czy Anny-Karin Hatt.

Natalia Waloch

• **Natalia Waloch przemawiała w czwartek przed Komisją Praw Kobiet i Równouprawnienia Parlamentu Europejskiego podczas panelu dotyczącego praw kobiet w czasach rewolucji cyfrowej, dezinformacji i cyberataków. Posiedzenie zwołano z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet** FOT. LAURIE DIEFFEMBACQ/EUROPEAN PARLIAMENT

Pamiętacie tę scenę z „Gry o Tron"? Tę, w której Cersei Lannister idzie naga przez miasto, a tłum ją wyzywa, pluje na nią i rzuca w nią, czym popadnie?

To fikcja, ale praktyki podobne do „marszów wstydu" naprawdę istniały: pręgierz, włosiennica, publiczne wyznawanie niepopełnionych grzechów. Publiczne zawstydzanie było narzędziem społecznej kontroli, szczególnie wobec kobiet. Dziś tym narzędziem jest cyberprzemoc, mowa nienawiści, dezinformacja.

Na lincz wystawiane są – mówią o tym raporty m.in. UN Women, polskich instytutów Zamenhoffa oraz Kościuszki czy The Economist Intelligence Unit – szczególnie kobiety, działające w sferze publicznej: polityczki, aktywistki, dziennikarki, obrończynie praw człowieka, również pisarki. Przez dezinformację, fake newsy i mowę nienawiści są odzierane publicznie z godności, a za pomocą deep fake'ów można też pokazać je nago dosłownie.

Badania The Economist Intelligence Unit pokazują, że 38 procent kobiet ma osobiste doświadczenie cyberprzemocy, a 65 procent ma w bliskim otoczeniu prywatnym lub zawodowym kobietę, która tego doznała. Raport UN Women podkreśla natomiast, że ponad dwie trzecie – dwie trzecie! – aktywistek, dziennikarek, obrończyń praw człowieka zgłosiło przypadki przemocy w sieci wobec nich. W 41 procent przypadków agresja przeszła z sieci do realnego życia.

Założę się, że każda z was – zgromadzonych tu kobiet – ma w telefonie, konkretnie w folderze „inne", pakiet zniewag: „głupia", „stara", „brzydka". Też taki pakiet mam. Jak każda kobieta wypowiadająca się publicznie, zwłaszcza jeśli mówi o równouprawnieniu. Gdy „The Guardian" przeanalizował komentarze pod swoimi tekstami, wśród najbardziej atakowanych autorów było osiem kobiet i dwóch mężczyzn, a najbardziej zajadle atakowaną osobą była felietonistka feministyczna.

Dezinformacja. My, kobiety, znamy ją dobrze. Przez wieki mówiono przecież, że jesteśmy za głupie, by studiować. Za emocjonalne, by decydować nawet za siebie same. Że nasze miejsce jest w domu, bo cztery kąty to dokładnie tyle, ile potrafimy ogarnąć. Kiedy udowodniłyśmy, że to wszystko nieprawda, hydrze dezinformacji doładowanej serwisami społecznościowymi i algorytmami wyrosły kolejne łby.

Dziś słyszymy, że równouprawnienie zabija rodzinę i tak zwane tradycyjne wartości, ba, zagraża całej kulturze Zachodu. Że feministki nienawidzą i nie mają dzieci i to przez nie mamy kryzys demograficzny. Że nie ma już żadnych nierówności, a luka płacowa to ściema.

Kobiety, które walczą o swoje prawa, są natychmiast uciszane. Instytut Zamnehoffa oraz Instytut Kościuszki pokazały w raportach mechanizmy tego działania. Komentujący – często z fikcyjnych kont – wyzywają kobiety i piszą o nich fałszywe informacje. Większość obelg ma ścisły związek z płcią, bardzo często ma charakter seksualizujący obiekt ataków.

W nienawistnych komentarzach kobietom wytyka się wiek – oczywiście zawsze są za stare lub za młode, gdyż kobieta nigdy nie jest w wieku właściwym. Te młode nie mają nic do gadania, stare powinny już odejść. Wszystkie za to zapewne musiały wykonać dużo różnych „usług" na rzecz wysoko postawionym mężczyzn, by zajść tam, gdzie zaszły, bo przecież są za głupie, by zawdzięczać to swoim umiejętnościom.

Ocenia się macierzyństwo i bezdzietność. Nogi, piersi, twarz, zmarszczki wokół oczu – ciało kobiety, którą hejterzy wrzucają na „drogę wstydu", jest rozczłonkowane jak tusza krowy i każdy kawałek „mięsa" ogląda się z osobna. Ma to podważyć w niej poczucie własnej wartości, zawstydzić, wreszcie zniszczyć. Część komentatorów posuwa się do przerabiania zdjęć, niekiedy tworzy się deepfake'i wideo, jak w czasie kampanii wyborczej w Meksyku. Wreszcie są tacy, którzy publikują w sieci zdjęcia rodziny, ostatnio na platformie X opublikowano fotografie moich dzieci.

Jeszcze dalej są działania, które z dużym prawdopodobieństwem mogą przenieść przemoc do realnego życia. W moim przypadku było to tropienie na zamkniętej grupie na Facebooku mojego adresu, ale aktywne publicznie kobiety bywają tropione po lokalizacji, prześladowcy chodzą za nimi, wydzwaniają lub grożą: gwałtem, pobiciem, śmiercią.

Częste zmasowana cyberprzemoc nie jest spontanicznym działaniem hejterów, lecz skoordynowaną akcją. Wiadomości, które dostają kobiety są często uderzająco podobne, jakby ktoś je hejterom podyktował. Dochodzenia pokazują, że konta atakujących często wywodzą się z grup internetowych, gdzie pada hasło do ataku na daną osobę.

Badania The Economist Intelligence Unit pokazują, że 38 procent kobiet ma osobiste doświadczenie cyberprzemocy

Cyberprzemoc dotyka kobiet ze wszystkich stron sceny politycznej, aktywistek na rzecz bardzo różnych inicjatyw, wyzywane są działaczki proaborcyjne i antyaborcyjne. Niemniej jednak szereg badań, na przykład te zrobione przez Oxford Internet Institute, pokazuje, że częściej dezinformacja, a za nią cyberprzemoc wobec kobiet, wychodzą z kont powiązanych z organizacjami skrajnie prawicowymi, co nie dziwi, skoro na celowniku są sprawy takie jak równouprawnienie.

Nie powinno nam to jednak usuwać sprzed oczu najważniejszego faktu. Tego mianowicie, co atakujący chcą osiągnąć. Ich celem jest wypchnięcie możliwie dużej liczby kobiet ze sfery publicznej. Mają zamilknąć. Przestać wrzucać swoje sprawy na agendę. Przestać zabierać miejsca od zawsze zarezerwowane dla mężczyzn. Publiczne ośmieszenie, zastraszanie, groźby skrzywdzenia rodziny mają wybić im z głowy, że w polityce, w mediach, w ulicznych protestach jest dla nich miejsce.

I to działa. Holenderska polityczka, ministra finansów i wicepremierka Sigrid Kaag ustąpiła między innymi z powodu ataków i gróźb wobec niej i jej rodziny. Na alarm biją Szwedzi, bo widzą, że kobiety zaczynają się wycofywać z polityki pod naporem cyberhejtu. W październiku ubiegłego roku Anna-Karin Hatt ustąpiła ze stanowiska liderki Partii Centrum po zaledwie pięciu miesiącach przewodzenia jej, bo skala nękania była tak wielka.

Dziewięć na dziesięć kobiet – to znów raport The Economic Intelligence Unit – mówi o złym wpływie hejtu w sieci na ich samopoczucie. 62 procent z nich czuje się bezradna. Jedna na trzy kobiety dwa razy zastanawia się, czy na pewno wcisnąć „enter" nim opublikuje coś w internecie. Połowa (!) mówi, że sieć nie jest dobrym miejscem do wyrażania myśli. Liczne badania pokazują, że pod wpływem hejtu kobiety zaczynają się same cenzurować. Odpuszczają. Nie kandydują albo stają w piątym rzędzie.

A rzeczywistość poza siecią nie pomaga, gdy Donald Trump mówi do dziennikarek „świnko", „głupia", „brzydka". Nie pomagają historie takie jak ta Jo Cox, brytyjskiej deputowanej zabitej przez nacjonalistycznego fundamentalistę.

Hejt i dezinformacja utrwalająca stereotypy o tym, gdzie jest miejsce kobiet, działają, bo walka jest nierówna. Nie można mówić kobietom: „Nie przejmujcie się, miejcie grubą skórę". Za dezinformacją i cyberprzemocą stoją big techy, ogromne platformy społecznościowe (błagam: nie nazywajcie ich więcej „mediami").

Algorytmy serwisów społecznościowych kochają konflikt, chaos i polaryzację. To dlatego hejt leje się ze wszystkich stron i kłócimy się też we własnych bańkach. Pamiętacie, jak 30 lat temu straszono nas zderzeniem cywilizacji? Nie potrzebujemy go, jak tak dalej pójdzie, wykończymy się sami w wojnach domowych. Może na ulicach nie staną barykady, ale ofiary będą realne.

Największą będzie demokracja. Jeśli kobiety będą nadal atakowane, a w efekcie wypychane ze sfery publicznej, ich głos będzie słabszy. W parlamentach świata, a także tutaj, w Parlamencie Europejskim, nie będzie się mówić o przemocy domowej, gwałtach, zdrowiu dziewcząt, aborcji, bezpiecznych porodach, równych płacach, żłobkach i przedszkolach.

A bez silnego, równoprawnego głosu kobiet nie ma demokracji. Wiemy przecież, że cięcie praw człowieka, raz rozpoczęte, nie zatrzymuje się nigdy na jednej grupie. Wyciszenie kwestii praw kobiet będzie tylko wstępem do osłabienia kolejnych krajów, a potem całej Unii Europejskiej.

Dlatego apeluję do was: działajcie. Potrzeba regulacji prawnych, zwalczających cyberprzemoc i dezinformację. Potrzeba presji na platformy, by moderowały komentarze i zmieniły algorytmy na takie, które nie promują konfliktu i nienawiści. Potrzeba wreszcie umacniać pozycję kobiet i dziewczynek na każdym możliwym polu. Unia Europejska to realizacja pięknej idei, która mówi o wolności, pokoju i wspólnocie. Nie ma w niej miejsca na „marsze wstydu" i lincze na kobietach. ●

Natalia Waloch

Natalia Waloch, dziennikarka „Wysokich Obcasów", przemawiała w czwartek przed Komisją Praw Kobiet i Równouprawnienia Parlamentu Europejskiego podczas panelu dotyczącego praw kobiet w czasach rewolucji cyfrowej, dezinformacji i cyberataków. Posiedzenie zwołano z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet.

• **Teksty w dziale Opinie wyrażają poglądy autorów i nie muszą odzwierciedlać stanowiska redakcji**

eprasa.pl 1797855c34

Demokratyczne państwo musi zdecydowanie reagować na łamanie prawa przez faszystowskich bojówkarzy

Humanizm, główny wróg nacjonalistycznej prawicy

Czesław Sikorski

Autor jest emerytowanym profesorem Uniwersytetu Łódzkiego

Humanizm jest nieodłączną cechą relacji społecznych w ustroju demokracji liberalnej. W tym systemie politycznym państwo ma służyć obywatelom, dbając o ich godność, wolność i dążenie do osobistego rozwoju. W ideologii humanizmu najważniejszy jest człowiek, niezależnie od jego narodowości, rasy, wyznania czy preferencji seksualnych. Realizacja wartości humanistycznych możliwa jest tylko w warunkach poszanowania pluralizmu społecznego i tolerancji dla rozmaitych odmienności ludzkich oraz równego ich traktowania. Dotyczy to nie tylko obywateli danego państwa, co oznacza rezygnację z narodowego egoizmu i kierowanie się władzy państwowej zasadą inkluzywizmu w relacjach międzynarodowych. Wspaniałym przykładem postawy humanistycznej było zachowanie polskiego społeczeństwa w stosunku do inwazji Rosji na Ukrainę w 2022 r. Spontaniczna samoorganizacja pomocy ofiarom wojny budziła wówczas podziw w Europie.

NACJONALISTYCZNA, ANTYHUMANISTYCZNA PROPAGANDA

Ideologia humanizmu jest oczywiście nie do zaakceptowania przez nacjonalistów. Jej wytyczne mogą być przez nich stosowane jedynie do tych, których uważają za członków swojego narodu, spełniających ściśle określone kryteria przynależności, a nie do ludzkości w ogóle. Dlatego skrajna prawica, skupiona głównie w Konfederacji i w znacznej części w Prawie i Sprawiedliwości, szybko skupiła się na zatarciu pozytywnego obrazu polskiego humanizmu, usilnie pracując nad kształtowaniem postaw antyukraińskich. Zaczęto domagać się zaprzestania pomocy Ukrainie, doszukiwać się jej negatywnych skutków dla polskiej gospodarki i – co najgorsze – rozpowszechniać kłamstwa na temat aspołecznych zachowań i rzekomego uprzywilejowania ukraińskich imigrantów kosztem polskich obywateli.

Na efekty tej akcji propagandowej nie trzeba było długo czekać. Negatywny stosunek do przybyszy z Ukrainy zaczął się szybko rozprzestrzeniać w szerszych kręgach polskiego społeczeństwa. W ślad za tym zaczęły się mnożyć napaści na Ukraińców w miejscach publicznych. Dotyczy to nie tylko Ukraińców, ale imigrantów w ogóle. Przed objęciem władzy przez PiS stosunek do uchodźców był w polskim społeczeństwie zdecydowanie pozytywny. Panowało humanistyczne przekonanie, że należy pomagać ofiarom wojen i prześladowań.

Wszystko uległo zmianie, gdy Jarosław Kaczyński rozpoczął kampanię nienawiści w stosunku do imigrantów, oskarżając ich o terroryzm i roznoszenie chorób. Typowe dla środowisk autorytarnych kreowanie wrogów narodu szybko zaowocowało kampanią nienawiści także w stosunku do ludzi LGBT+. Dołączył do tego Grzegorz Braun ze swoim zażartym antysemityzmem i katolickim fundamentalizmem, broniąc jakoby Polski przed judaizmem niszczącym narodową tożsamość.

Przerażające jest to, jak bardzo ten trend przypomina sytuację w przedwojennych Niemczech, gdy rozrastała się tam trująca grzybnia nazizmu w społeczeństwie. Należy bić na alarm, gdy humanizm wypierany jest przez nacjonalistyczną ideologię. Zwolennicy demokracji liberalnej muszą więc zrobić wszystko, aby przeciwstawić się tej tendencji.

NIEDOBRE SŁOWA DEMOKRATÓW

W pierwszym rzędzie odpowiednich reakcji należy oczekiwać od demokratycznego rządu. Niepokojące jest to, że zbyt często premier i członkowie jego rządu bronią się przed atakami nacjonalistów twierdząc, że ich postulaty dotyczące ograniczenia imigracji i pomocy dla Ukrainy są realizowane. Bardzo źle zabrzmiała reakcja Donalda Tuska na wiadomość o wyroku TSUE w sprawie rejestracji w Polsce małżeństw jednopłciowych zawartych za granicą: „Unia nie może nam niczego narzucić". Niepotrzebnie też podkreśla się egoizm narodowy jako wytyczną działań rządu. Politycy często starają się schlebiać swoim wyborcom opowiadając, jak wiele robią, aby wyrwać jak najwięcej dla Polski z europejskiego budżetu, czy by system głosowania w europejskich agendach był dla nas jak najbardziej korzystny. Innymi słowy chodzi o to, aby cynicznie „wyciskać brukselkę", jak to kiedyś określił Waldemar Pawlak.

• **Manifestacja środowisk narodowych 22 marca 2025 w Zgorzelcu**
FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

W ten sposób utrwala się partykularyzm moralny sprzeczny z zasadą inkluzywizmu. Tymczasem procesy zachodzące we współczesnym świecie oznaczają nie tylko potrzebę, ale wręcz imperatyw otwartości. Wymaga on odejścia od fałszywie pojmowanej ambicji, honoru i dumy narodowej, zachęcających do zamykania się na innych i uporczywego trwania przy swoim. Tylko szeroko zakrojona współpraca w ramach Unii Europejskiej pozwala liczyć na ważne osiągnięcia w każdej dziedzinie, zwłaszcza teraz, w warunkach zagrożenia militarnego ze strony Rosji.

Przede wszystkim jednak państwo, w którym rządzą demokraci, musi zdecydowanie reagować, kiedy łamane jest prawo przez faszystowskich bojówkarzy. Dotyczy to zwłaszcza Grzegorza Brauna, który otwarcie drwi sobie z prawa i postępując zgodnie z własnymi urojonymi przekonaniami dopuszcza się czynów chuligańskich, niszcząc mienie i atakując ludzi. Policja, która się tylko temu przygląda i nie interweniuje, sama w ten sposób łamie prawo. Bezkarność Brauna zyskuje mu coraz większe grono zwolenników, oczarowanych jego arogancją i skutecznością. Dlaczego do tej pory nie podjęto nawet próby delegalizacji jego partii, Konfederacji Korony Polskiej, chociaż powodów, dla których należałoby to zrobić jest aż nadto? Istnienie tej partii i jej działalność jest pod każdym względem sprzeczna z polską konstytucją.

To samo dotyczy Roberta Bąkiewicza, który bezkarnie uzurpuje sobie prawa przynależne Straży Granicznej, w dodatku obrażając jej funkcjonariuszy. Brak reakcji władzy na jego „obywatelską" inicjatywę świadczy o słabości polskiego państwa.

Ale nie tylko od władzy państwowej wymagać należy obrony humanistycznych wartości. Wymagać jej trzeba od wszystkich, którzy chcą żyć w państwie demokracji liberalnej. Dlatego tak ważne są symboliczne akty sprzeciwu wobec działań nacjonalistów. Przykładem niech będzie postawa Tadeusza Kotarbińskiego. Gdy przed wojną narodowcy urządzili w uniwersytetach getto ławkowe dla studentów żydowskich, profesor Kotarbiński po wejściu do auli nie zajął miejsca na katedrze, ale w ławkach przeznaczonych dla Żydów.

Godne najwyższego uznania są także działania aktywistów z organizacji „Granica" niosących pomoc dla uchodźców, którymi reżim Łukaszenki atakuje Europę, a Polska się przed nimi broni. Aktywiści ci, świadomi odpowiedzialności karnej, pokazują, że żadne przepisy nie mają znaczenia, gdy trzeba ratować ludzkie życie i zdrowie. To oni ratują honor Polaków, będąc prawdziwymi obrońcami wartości humanistycznych.

Szanse bycia takimi mają świadkowie bestialskich napadów na obcokrajowców. Zdarza się, że tu i ówdzie ludzie interweniują, stając w obronie atakowanych imigrantów. Niestety, znacznie częściej świadkowie takich zdarzeń wolą się nie narażać złoczyńcom.

WYCIE POLSKICH KIBICÓW

Szansę obrony wartości humanistycznych nie wykorzystali również polscy piłkarze i część kibiców na Stadionie Narodowym podczas meczu Polska – Anglia. Przed rozpoczęciem meczu piłkarze angielscy uklękli, jak to mają w zwyczaju, aby w ten sposób wyrazić swój protest przeciwko rasizmowi. Rozwydrzeni kibice na trybunach zareagowali na to gwizdami i buczeniem, zamiast popierającymi ten gest oklaskami, lub przynajmniej zachowaniem pełnej zrozumienia ciszy. Szkoda również, że żaden z polskich piłkarzy wówczas nie klęknął, aby wyrazić swoją solidarność z Anglikami.

Nie wstydźmy się bronić humanistycznych wartości. ●

wyborcza to WY

• **Wyborcza to Wy. Piszcie: listy@wyborcza.pl**

Pensje w służbie zdrowia

Równa praca, równa płaca. Jakie znaczenie ma wykształcenie, skoro robimy to samo?

Wyborcza to Wy

piszcie: listy@wyborcza.pl

Zwracam się anonimowo z prośbą o zajęcie się problemem nierównego wynagradzania pielęgniarek i pielęgniarzy w Polsce – w szczególności absolwentów dawnych liceów medycznych, którzy przez 20–40 lat wykonywali zawód i dziś otrzymują niższe wynagrodzenie zasadnicze niż osoby z wykształceniem wyższym, mimo wykonywania w praktyce tego samego zakresu obowiązków.

Problem wynika m.in. z interpretacji ustawy o minimalnym wynagrodzeniu, która różnicuje płace według formalnego wykształcenia, a nie faktycznego zakresu wykonywanej pracy.

Sprawy o wyrównanie wynagrodzeń toczyły się lub toczą m.in. w Bełchatowie, Szczecinie, Warszawie, Gdańsku, Wrocławiu i Jarosławiu. Problem ma jednak charakter ogólnopolski – środowisko pielęgniarskie sygnalizuje narastające napięcia i podziały w zespołach.

Według relacji ze środowiska część osób, które zdecydowały się dochodzić swoich praw przed sądem pracy, zaczęła wycofywać pozwy. Powodem mają być obawy o konsekwencje zawodowe, presja w miejscu pracy, pogorszenie atmosfery oraz poczucie izolacji. Pojawiają się również sygnały o działaniach o charakterze mobbingu lub zastraszania, które trudno formalnie udowodnić.

Dodatkowo w ostatnim czasie część spraw sądowych kończy się dla tej grupy niekorzystnie, co wzmacnia poczucie bezradności i zniechęca kolejne osoby do dochodzenia roszczeń. Coraz częściej pojawia się przekonanie, że problem ma charakter systemowy i polityczny, a nie wyłącznie prawny.

Nie chodzi o odbieranie czegokolwiek osobom z wyższym wykształceniem. Chodzi o pytanie zasadnicze: czy przy identycznym zakresie obowiązków i odpowiedzialności wieloletnie doświadczenie zawodowe może być wyceniane znacząco niżej wyłącznie z powodu formalnego poziomu wykształcenia uzyskanego w obowiązującym wówczas systemie kształcenia?

W sytuacji poważnych braków kadrowych w ochronie zdrowia oraz starzejącej się grupy zawodowej pielęgniarek i pielęgniarzy sprawa ta ma znaczenie systemowe, społeczne i polityczne.

Ze względu na bezpieczeństwo osób zaangażowanych i presję w środowisku, nie mogę udzielać dodatkowych szczegółowych informacji ani podawać danych osobowych. ● **ZO**

eprasa.pl 1797855c34

„Bramy Raju”

FOT. ALAMY/BE&W

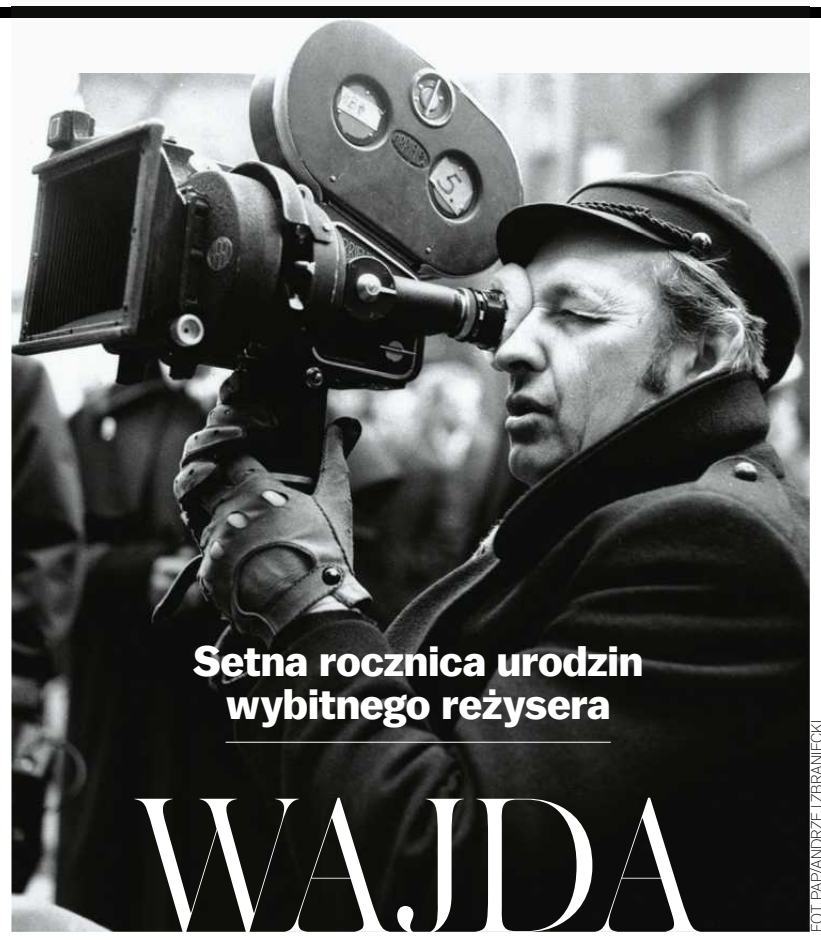

Setna rocznica urodzin wybitnego reżysera

WAJDA MNIEJ ZNANY

FOT. PAP/ANDRZEJ ZBRANIECKI

„Smuga cienia”

FOT. RENATA PAJCHEL/EAST NEWS

„Powiatowa Lady Makbet”

FOT. INPLUS/EAST NEWS

„Nastazja”

FOT. FUNDACJA KYOTO

Witold Mrozek

Spójrzmy na filmy Andrzeja Wajdy, ale te „mniejsze”, niekoniecznie zapisane złotymi zgłoskami w historii. Mogą się wydać nieco dziwne, zbyt brawurowe w pomyśle, a nawet: „przegięte”.

Japończycy grają Rosjan w międzynarodowej koprodukcji filmu polskiego reżysera. Nie, to nie kolejna nowość ze świata Netflixa – to polsko-japoński film Andrzeja Wajdy „Nastazja” na podstawie „Idioty” Fiodora Dostojewskiego, wyprodukowany w 1994 roku przy współpracy Lwa Rywina.

Jakby tej przebieranki było mało, ten sam japoński aktor gra tam główną rolę kobiecą i główną rolę męską. „Nastazja” zaczyna się od przerwanego ślubu tytułowej bohaterki (typowej postaci kobiecej z prozy Dostojewskiego – fantasmagorii) z księciem Myszkinem, nieco podejrzanym ucieleśnieniem niewinności. Obie te postaci gra jedna osoba, Tamasaburō Bandō.

To aktor wywodzący się z teatru kabuki, w którym od XVII wieku zabronione były występy kobiet (zakaz obowiązywał prawnie do 1977 roku, tradycja męskich występów w kobiecych rolach utrzymuje się do dziś).

Tamasaburō Bandō specjalizuje się właśnie w onnagata, w rolach kobiecych granych przez mężczyzn. Naprawdę nazywa się Shin'ichi Nirehara i został zaszczycony przez rząd w Tokio tytułem „Żywy Skarb Narodowy” – przyznawanym za mistrzostwo w tradycyjnych japońskich dziedzinach sztuki i rzemiosła. Wajda zachwycił się nim po obejrzeniu jego roli w „Damie kameliowej”. „Niewielu aktorów spotkałem w życiu, którzy by mieli taką świadomość swojego warsztatu (...). Jest na przykład zdumiewające, że on jako mężczyzna mówił głosem wyższym niż jako kobieta. Tego bym nigdy nie przypuszczał” – mówił Wajda o japońskim aktorze w dokumencie telewizyjnym TVP.

„Na pewno nie gram kobiety jako takiej, tylko pokazuję ją jako pewne wyobrażenie zjawiska” – mówił z kolei sam Tamasaburō Bandō.

„Nastazja” Wajdy jest bardzo teatralna, powstała zresztą wcześniej też jako przedstawienie w Tokio – ale to oczywiście nie był teatr kabuki, Wajda robił europejskie w stylu przedstawienie z japońskimi aktorami. Jego wersja „Idioty” to dramat rozgrywający się między dwoma mężczyznami. Rozmawiają – jak to u Dostojewskiego – o karze śmierci i o Chrystusie, o Rosji i rewolucji. Ale też sporo o tytułowej kobiecie. Jeden z nich – Myszkin – zaczyna momentami odgrywać właśnie tę kobietę w scenach wspomnień, uniesień czy retrospekcji. Zakłada kolczyki, ale przede wszystkim zmienia się jego ekspresja.

Aktor sam staje się w tych scenach o tęsknocie i pożądaniu Nastazją – męską obsesją. I tak oto odkrywamy Wajdę jako artystę queerowego?

NIE TYLKO POLSKA

Kino Andrzeja Wajdy bardzo mocno kojarzy się z polskością, romantyzmem, historią ojczystą. Powodów tego stanu rzeczy może być wiele, w zależności od wieku i orientacji w historii kina. Moi rówieśnicy mogą pamiętać szkolne wycieczki na adaptacje lekturowych klasyków: „Zemstę” z Romanem Polańskim w roli Papkina (2002) czy „Pana Tadeusza” z Michałem Żebrowskim w roli tytułowej (1999). Nasze młodsze rodzeństwo – na „Katyń” z 2007 roku.

Klasyczne kino Wajdy opowiada polską historię XX wieku: z powstaniem warszawskim w „Kanale”, „Solidarnością” w „Człowieku z żelaza” i tak dalej. Oczywiście, będzie też polski Wajda intymny: w „Niewinnych czarodziejach” czy opartych na prozie Iwaszkiewicza „Brzezinie” i „Tataraku”.

Ale jest też Wajda „transnarodowy” – jak ujęli to niedawno krakowscy badacze. Setna rocznica urodzin Wajdy przyniesie dziesiątki wydarzeń, wspomnieniowych pokazów, dyskusji czy artykułów, warto przypomnieć też rzeczy, które leżą daleko od obiegowo rozumianej polskości. Spojrzeć nawet dalej niż na tego „zagranicznego” Wajdę, który przywoływany jest najczęściej – Wajdę z francuskiego „Dantona” z Gerardem Depardieu i Wojciechem Pszoniakiem z czasów stanu wojennego, niemieckiego „Piłata i innych” (1972) inspirowanego Bułhakowem czy też z „Korczaka” z 1990, kręconego z Brytyjczykami i Francuzami według scenariusza Agnieszki Holland.

Spójrzmy też na filmy „mniejsze”, niekoniecznie zapisane złotymi zgłoskami w historii kultury narodowej, nieco dziwne, czasem operujące przesadzoną ekspresją czy nieco zbyt brawurowe w pomyśle, może nawet „przegięte”.

KONDRAT GRA CONRADA

„Mniejsze” filmy niekoniecznie są mniejsze w skali – bo są wśród nich całkiem spore międzynarodowe koprodukcje. Taka jest „Smuga cienia” z 1975 roku. To adaptacja powieści Josepha Conrada pod tym samym tytułem o żeglarzu polskiego pochodzenia – porte parole samego autora, który podejmuje się misji przeprowadzenia żaglowca, który utknął w porcie po tajemniczej śmierci kapitana – z Bangkoku do Singapuru. W trakcie rejsu zaczynają się dziać rzeczy mogące kojarzyć się z późniejszym serialem „Z archiwum X” – pogoda szaleje, wiatr nie chce wiać, kolejni członkowie załogi chorują na febrę, w końcu kapitan zostaje na pokładzie osamotniony – a jego gorączkujący pierwszy oficer uważa, że to zemsta poprzednika zza grobu.

Realia były, jakie były. Azję Południowo-Wschodnią pięknie zagrała filmowcom Bułgaria, a Morze Południowochińskie grało Morze Czarne, a kolonialnego kupca grał Stanisław Tym – po „Rejsie” i przed „Misiem”.

Żeglarza Conrada grał Kondrat, Marek Kondrat, wówczas dopiero co odkryty młody aktor. W trakcie zdjęć w Bułgarii obchodził dwudzieste piąte urodziny. Kondrat, owszem, zdążył zagrać w „Zaklętych rewirach” Janusza Majewskiego, ale nie były jeszcze one dziełem znanym i cenionym – bo gdy trwała produkcja „Smugi cienia”, film Majewskiego nie zdążył jeszcze mieć premiery.

„Wrażenia: przede wszystkim Marek – ostry, energiczny, zmienny”, „Marek coraz lepszy w komplikowaniu postaci” – notował Andrzej Wajda w październiku 1975. Narastające napięcie, pojedynek z żywiołem, kryzys wiary we własne siły. To wszystko broni się do dziś (zwłaszcza sceny na morzu). I do dziś robi wrażenie – jest świetnie nakręcone.

Podobnie sceny, w których narastają obawy, nieufność i gorączka żeglarzy na pokładzie statku, sfilmowanych przez Wajdę spoconych, walczących o przetrwanie męskich ciał.

„BRAMY RAJU”, CZYLI WAJDA I CHŁOPCY

Ciało jest też w centrum „Bram raju”, adaptacji krótkiej powieści Jerzego Andrzejewskiego z 1960 roku; powieści, która prawie cała jest jednym zdaniem. Ta historia o krucjacie dziecięcej idącej w 1212 roku na Jerozolimę, by odebrać „Ziemię Świętą” z rąk „pogańskich Turków” – i dziś brzmi bardzo aktualnie. Czytana bywała u nas przede wszystkim jako przypowieść o stalinizmie i zaangażowaniu w komunizm, rozczarowaniu wiarą w sprawę, która zdawała się słuszna. Ale jest zarazem spojrzeniem w świat bardzo intensywnych emocji i fascynacji, świat, który napędza bynajmniej nie wiara – lecz pożądanie. A także poczucie krzywdy. Wajda nakręcił „Bramy raju” jako koprodukcję brytyjsko-jugosławiańską u progu rewolucji obyczajowej Maja 1968, przy jednoczesnym poczu-

Rok Wajdy

- Z okazji setnej rocznicy urodzin Andrzeja Wajdy, która przypada 6 marca, i ustanowionego przez Senat RP Roku Wajdy Stowarzyszenie Kin Studyjnych przygotowało przegląd „WAJDA: re-wizje”.

- Na ekrany 90 kin studyjnych w Polsce powrócą najgłośniejsze filmy wybitnego reżysera – co miesiąc inny tytuł. W programie: „Popiół i diament” (marzec), „Wesele” (kwiecień), „Niewinni czarodzieje” (maj), „Człowiek z marmuru” (czerwiec), „Brzezina” (lipiec), „Kronika wypadków miłosnych” (sierpień), „Krajobraz po bitwie” (wrzesień), „Bez znieczulenia” (październik), „Ziemia obiecana” (listopad) i „Wszystko na sprzedaż” (grudzień).

eprasa.pl 1797855c34

ciu narastania represyjności władzy w Polsce późnego Gomułki.

Wajda bynajmniej nie cenzuruje seksualnego – a szczególnie homoseksualnego – napięcia, tętniącego żywo w prozie Andrzejewskiego. Przeciwnie, podkręca je, wydobywa na plan pierwszy, czyni głównym tematem. Pokazywał sceny intymnych zbliżeń między młodzieńcami a dojrzałym mężczyzną, hrabią Ludwikiem de Blois, krzyżowcem, który wiedział już, że nigdy nie dotrze do Jerozolimy. Nikt z bohaterów zresztą nigdy do niej nie dotrze. Sceny te u Andrzejewskiego pojawiają się tylko w relacjach bohaterów. Narracja, jak w oryginale, opiera się na serii spowiedzi młodych pielgrzymów krzyżowców słuchanych przez starego franciszkanina, który sam wcześniej swoje nagrzeszył. Jednak wyjątkowy rytm prozy oddany jest tutaj w obrazach – jako rytm marszu kroczących przez zielone łąki młodych ludzi.

Andrzej Wajda intensywnie ogrywa ich cielesność – sporo tu nagich torsów, zbliżeń nóg, choć wszystko kadrowane jest tak, by nie narazić się cenzurze obyczajowej nie tyle może nawet z socjalistycznej Polski, ile ze Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej. Warto przypomnieć – o ile Wajda zaczął zdjęcia do „Bram raju" w 1966 roku, to brytyjskie państwo przestało oficjalnie karać więzieniem za homoseksualizm dopiero rok później, w 1967. W PRL państwo za homoseksualizm nie karało – za to po prostu nie dopuściło „Bram raju" na ekrany.

Wajda zachwycał się intensywnością, z jaką grali młodzi angielscy aktorzy. „Nasi aktorzy nie znają tego podniecenia, tej umiejętności zaczynania od razu maksymalnie wysoko. Tamci (...) nadają od razu swojej postaci pewien rytm, który jest czymś innym niż tak zwana naturalność. Ta naturalność zabija nasze aktorstwo" – mówił Wajda w rozmowie Bolesławowi Michałkowi.

Polski reżyser szukał wtedy w aktorach czegoś więcej, nadmiaru cielesnej ekspresji. Prof. Leszek Kolankiewicz, specjalista od teatru, przypomniał zresztą niedawno, że Wajda szykował się właśnie w tamtym czasie do nakręcenia filmowej wersji słynnego „Apocalipsis cum Figuris" światowej gwiazdy teatru, Jerzego Grotowskiego – chyba jedynego przedstawienia teatralnego w historii Polski, które potępili osobiście i prymas kard. Stefan Wyszyński, i pierwszy sekretarz PZPR Władysław Gomułka. I w którym aktorska intensywność przeszła do legendy.

WAJDA PRAWOSŁAWNY

Wajda i ciało to temat, który wciąż czeka na odczytanie. Choć pojawiają się książki, które stawiają reżysera w nowym świetle – jak „Przerwane emancypacje. Polityka ekscesu w kinie polskim 1968-1982" dr. hab. Sebastiana Jagielskiego.

Warto spojrzeć też na wcześniejsze filmy jak na przykład „Powiatowa Lady Makbet" z 1961 roku oparta na rosyjskim opowiadaniu Nikołaja Leskowa. To utwór pamiętany do dziś przede wszystkim dzięki operze Dymitra Szostakowicza „Lady Makbet mceńskiego powiatu" z 1934 roku. W ZSRR za Stalina najpierw była chwalona, potem stała się obiektem nagonki, która doprowadziła nawet do wezwania kompozytora na przesłuchanie przez NKWD.

Mceńsk, pod którym rozgrywa się prowincjonalna zbrodnia domowa, leży gdzieś w połowie drogi między Moskwą a Kurskiem. Jednak w filmie Wajdy postaci z opowiadania mówią nie po rosyjsku, ale po serbsko-chorwacku – to kolejna koprodukcja z Jugosławią.

Katarzyna Lwowna, żyjąca w domu surowego kupca, żona jego syna, nawiązuje płomienny romans z pracującym przy świniach chłopem Siergiejem. Najpierw zabija teścia trutką na szczury, by zacząć żyć z kochankiem. Później pociąga to za sobą kolejne zbrodnie, w tym zabójstwo męża. Zmienia się hierarchia w domostwie – Siergiej zostaje panem. „Świnie chodzą głodne, bo świniopas w łóżku pani" – komentują słudzy.

Tym projektem Wajda raczej się nie cieszył. Notował przy pracy: „Ten tekst nie ma żadnego głębszego sensu. Jakaś strasznie stara opowieść, którą snuje się przy kominku".

Wcześniej zapowiadał: „Film będzie w swojej istocie rosyjski, ale spróbujemy go pokazać poprzez Amerykanów, odświeżyć". Ta rosyjskość jest tu bardzo widoczna. Jeżeli fascynowaliście się klasycznym kinem Związku Radzieckiego, to zauważycie natychmiast. Są tu monumentalne sceny prawosławnych pogrzebów czy wielkanocnej liturgii, przy śpiewach, z której dochodzi do kolejnej próby zabójstwa. „Zafascynowany ikoną, fakturą drewna i nagością stepu, nakręcił »Powiatową Lady Makbet« tak, jakby to zrobił prawosławny rosyjski reżyser" – pisał na gorąco Józef Hen, w recenzji zatytułowanej po prostu „Prawosławny Andrzej Wajda". „Może nigdy jego robota nie była tak funkcjonalna i czysta jak w tym filmie" – oceniał Hen. I zachwycał się główną rolą Oliviery Marković.

Faktycznie, od strony wizualnej ten czarno-biały film Wajdy jest imponujący. Całość rozgrywa się między intensywną namiętnością rządzącą bohaterami, surową, transową wschodniochrześcijańską ikonografią i „obrzędowością". Powracają niepokojące ujęcia świń, na początku zaś główna bohaterka idzie do stajni, by obejmować ciężarną klacz w ramach archaicznego rytuału mającego zapewnić jej płodność. Koń – właściwie klacz – ma całkiem inne znaczenie niż z reguły u Wajdy. Nie oznacza tu fatum polskości, okrucieństwa wojny, symbolu szlachectwa. Zupełnie nie jest alegorią z tych rejestrów, które z kinem Wajdy powszechnie się kojarzą. To nie „Lotna" ani „Popioły". Klacz jest żywa, a nie zabijana, jest gospodarska – a nie ułańska, jest brzemienna – a nie bojowa. Dyszy, paruje, cały obraz bardziej może kojarzyć się z Andrzejem Żuławskim niż z Andrzejem Wajdą.

To Wajda biologiczny, nieco dziki, Wajda niesamowity, Wajda słowiański, nawet jeśli wobec tej „słowiańszczyzny" często bardzo po inteligencku sceptyczny. To Wajda do odkrycia na nowo.

Żebyśmy jednak mogli odkrywać Wajdę na nowo, trzeba go móc oglądać. A wbrew pozorom nie zawsze to łatwe. Poza „Smugą cienia", filmów, o których tu piszę, nie ma nawet w kolekcjonerskich, drogich wydaniach DVD czy Blu-Ray, nie ma też na platformach streamingowych. Warto, by z okazji setnej rocznicy urodzin reżysera się to zmieniło. ●

Korzystałem m.in. z książek i artykułów: „Przygoda kina. Prace dedykowane Profesorowi Tadeuszowi Lubelskiemu", red. Sebastian Jagielski i Magdalena Podsiadło, Universitas, Kraków 201; Sebastian Jagielski, „Przerwane emancypacje", Universitas, Kraków 2021; Andrzej Wajda, „Notesy 1942-2016. Wybór", red. Tadeusz Lubelski i Agnieszka Morstin, Universitas, Kraków 2024; Joanna Walaszek, „Dwie »Nastazje« Andrzeja Wajdy", „Konteksty: Polska Sztuka Ludowa", nr 2/1993. Dziękuję za inspirację Michałowi Oleszczykowi.

REKLAMA
Kraj/34421623

eprasa.pl 1797855c34

Witamy w Polsce

Cykl Witamy w Polsce tworzy zespół kilkudziesięciu reporterów „Wyborczej" pracujących w redakcjach w całym kraju.

ZAPASY Z KANDYDATEM

W Chełmie na Lubelszczyźnie nie powstanie Wschodnie Centrum Zapasów, bo dzieci przegrały z wielką ideą PiS – monumentalnym Muzeum Rzezi Wołyńskiej. W tle jego budowniczy, cudowne dziecko partii i jeden z kandydatów PiS na premiera 2027.

JACEK BRZUSZKIEWICZ

Jakub Banaszek prezydentem Chełma został w wieku zaledwie 27 lat. Poparł go wtedy PiS, choć karierę polityczną rozpoczynał w przybudówce PO – Młodych Demokratach. Do Koalicji Obywatelskiej chciał się znowu zbliżyć po wyborach 15 października, ale flirt się nie powiódł, więc znowu odbił w prawo i został społecznym doradcą prezydenta Nawrockiego.

BYSTRY, ELOKWENTNY, WYGADANY

Członkowie PiS z niecierpliwością czekają na najbliższą sobotę, kiedy to prezes Jarosław Kaczyński ma ogłosić w Krakowie kandydata partii na premiera nowego rządu. Nowa twarz ma odwrócić niekorzystny trend opadających słupków i topniejącego od miesięcy poparcia.

– Skoro udało się prezesowi w 2015 z prezydentem Andrzejem Dudą, a w 2025 z Karolem Nawrockim, skoro powiodło się z premierami Beatą Szydło i Mateuszem Morawieckim, kandydatami nieoczywistymi, wydobytymi z drugiego, trzeciego rzędu siedzeń, dlaczego ma nie udać się dziś? – wiara w Kaczyńskiego nie gaśnie w kuluarach na Nowogrodzkiej.

Nowy kandydat na premiera ma przykryć coraz ostrzejszą walkę frakcji „harcerzy" z „maślarzami", na której czele stoi Morawiecki i Tobiasz Bocheński.

Stąd pomysł Kaczyńskiego na całkiem nowe otwarcie, scenariusz, który jeszcze niedawno brzmiał jak czysta fantastyka: premierem miałby zostać samorządowiec, prezydent miasta. Jako że PiS na poparcie w metropoliach nie ma najmniejszych szans, wybór musiał paść na mniejsze ośrodki, a premierem zostać ma któryś z trzech prezydentów:

- Jakub Banaszek z Chełma na Lubelszczyźnie,
- Lucjusz Nadbereżny ze Stalowej Woli na Podkarpaciu,
- Jarosław Margielski z podwarszawskiego Otwocka.

Banaszek spełnia wszystkie kryteria, które wyznaczył kandydatowi na premiera prezes Kaczyński: jest wysoki (ma prawie dwa metry wzrostu) i młody (w czerwcu skończy 35 lat). Jego znajomi opowiadają, że zapuścił brodę, żeby się trochę postarzyć.

Banaszek jest bystry, elokwentny, wygadany, wyważony i nawet w studiu TVN24 nie daje się wciągnąć w polityczne przepychanki. Zawsze stara się znaleźć złoty środek.

A jednak ostatnio zasłynął w Chełmie decyzjami, które wzbudziły spore kontrowersje. Żeby to zrozumieć, trzeba opowiedzieć o zapasach.

DLACZEGO CHEŁM SIĘ NAJSZYBCIEJ WYLUDNIA?

Niespełna 60-tysięczny Chełm na Lubelszczyźnie to najszybciej wyludniające się miasto nie tylko na ścianie wschodniej. Młodzi po studiach nie mają do czego wracać, bo na kasie w dyskoncie siedzieć nie chcą.

Chlubą miasta jest klub sportowy Cement-Gryf z sekcją zapaśniczą znaną w całej Polsce. „Cement" w nazwie wziął się od sponsora, Grupy Cemex. Na Igrzyskach Olimpijskich w Seulu w 1988 r. wychowanek Gryfa Andrzej Głąb zdobył srebrny medal, minimalnie przegrywając ze słynnym Włochem Vicenzo Maenzą. Klub wychował w sumie ośmiu olimpijczyków i 56 medalistów mistrzostw świata i Europy.

Głąb jest dziś ikoną Gryfa. Mimo, że pod koniec lutego trwaja ferie, w ciasnej salce gimnastycznej uwija się sześćdziesiątka młodych dziewczyn i chłopaków. Pierwsza grupa zaczyna rozgrzewkę, druga walczy między sobą na macie, trzecia czeka, by wejść na salę. W klubie trenuje dziś ponad 300 młodych zapaśników. W klubowym sekretariacie ruch jak w ulu. Trenerzy, którzy nie mają zajęć, uzgadniają terminy wyjazdów na obozy i zawody.

Na ścianach i w gablotach brakuje miejsca na ekspozycję wszystkich dyplomów, pucharów i medali.

– Opowieść o zapasach trzeba zacząć od Władysława Pytlasińskiego, prawdziwego herosa, najsłynniejszego polskiego zapaśnika z początku zeszłego wieku. Dzięki niemu pojedynki silnych, barczystych mężczyzn były jedną z głównych atrakcji lokalnych festynów w II RP – opowiada z wypiekami na twarzy Zdzisław Biały, były zapaśnik Gryfa, a dziś trener i wiceprezes klubu.

I dalej: – Po drugiej wojnie światowej, przede wszystkim w powiatowych miasteczkach, moda na zapasy nie ustawała. Powstała nawet liga zapaśnicza. Chełm nie miał takich tradycji, ale miał sekcję podnoszenia ciężarów. Ktoś pomyślał, że chłopaki dadzą radę także w zapasach. Nic z tych rzeczy. Na zawodach dostaliśmy ostre lanie od zapaśników z Włodawy i Krasnegostawu. Pozostał wstyd, więc trzeba było do zapasów zabrać się na poważnie.

Chwyciło. Zapaśnicy Gryfa trenowali w szkołach, na korytarzach, aż w latach 80. ktoś przypomniał sobie o niszczejącym, parterowym budynku Ochotniczych Hufców Pracy przy ul. Kąpielowej. Klub ma tam siedzibę do dziś. Salka gimnastyczna, szatnie, toaleta, pomieszczenia administracji i dziewięć pokoi gościnnych dla zawodników, którzy przyjechali do klubu z głębi Polski. I jeszcze nieszczelne okna, przeciekający dach i zniszczone toalety.

– Wszystko wymaga generalnego remontu. Wystarczy powiedzieć, że w zimie za gaz do ogrzewania obiektu płacimy miesięcznie 12 tys. zł, a za prąd 8 tys., bo zawodnicy w pokojach muszą się dogrzewać farelkami. Przy rocznym budżecie w wysokości ok. 600 tys. zł pieniądze topnieją w oczach – liczy z długopisem w ręku prezes Biały.

WYRZUCANI DRZWIAMI, WRACALI OKNEM

Zawodnicy, trenerzy i działacze walczyli o pieniądze na remont od kilku dekad. Wyrzucani drzwiami, wracali oknem. W chełmskim ratuszu i ministerstwie sportu mieli ich już dość. Za rządów PiS na wsparcie nie mieli większych szans, bo z Gryfem kojarzony był Krzysztof Grabczuk – w przeszłości zawodnik, trener i sędzia olimpijski. Był prezydentem Chełma i marszałkiem województwa lubelskiego.

Obecnie to ważny polityk Koalicji Obywatelskiej, jest posłem i wiceprzewodniczącym komisji kultury fizycznej i sportu.

Lobbing Grabczuka w czasach koalicji 15 października musiał zadziałać. Na początku zeszłego roku w klubie wystrzeliły korki od szampanów, a z gratulacjami pospieszył sam prezydent Banaszek. Ministerstwo sportu przyznało Gryfowi 7 mln zł na generalny remont i rozbudowę siedziby klubu. Po zakończeniu inwestycji miało tam powstać także Wschodnie Centrum Zapasów. Warunek był jeden: miasto Chełm miało dołożyć do inwestycji co najmniej taką samą kwotą.

– Po rozbudowie sali gimnastycznej na terenie klubu powstałyby małe trybuny dla publiczności, tak by można było organizować zawody sportowe. Obok powstałaby nowa sala do ćwiczeń. Wyremontowalibyśmy szatnię i toalety, a w miejscu pokoi gościnnych powstałby mały hotel, dzięki czemu moglibyśmy organizować zgrupowania dla zapaśników, także zza granicy. A klub miałby dodatkowe środki na działalność – prezes Biały aż zacierał ręce z radości.

Chełmscy zapaśnicy mieli pieniądze z resortu sportu i oficjalną deklarację prezydenta Banaszka o dołączeniu do projektu.

Zdzisław Biały: – Mijały kolejne miesiące, a z ratusza nie dostawaliśmy żadnych sygnałów, że w sprawie cokolwiek się dzieje. W przypadku każdej dużej inwestycji muszą powstawać założenia, koncepcje, plany, wizualizacje. A tutaj nic. Ale wciąż cierpliwie czekaliśmy. W końcu sami zaczęliśmy pukać do ratusza. Byliśmy tam np. we wrześniu zeszłego roku, ale nie przyjął nas prezydent Banaszek, tylko jego zastępca, Radosław Wnuk. Uspokajał, że generalnie wszystko jest na dobrej drodze i znowu kazał czekać.

CHEŁM ARENA ZA 100 MILIONÓW

Nowy rok dla Gryfu Chełm zaczął się bardzo dobrze, co jak się potem okazało, uśpiło czujność zapaśników.

eprasa.pl 1797855c34

FOT. RAFAŁ GUZ/PAP

W styczniu miejscy radni niemal jednogłośnie opowiedzieli się za uznaniem roku 2026 rokiem chełmskich zapasów i Gryfa Chełm, bo klub powstał równo 60 lat temu.

Jednak pod koniec lutego do klubu dotarł przeciek z ratusza, że prezydent Banaszek zamierza zrezygnować z budowy Centrum, a co za tym idzie z siedmiomilionowej dotacji z ministerstwa. Oficjalny powód? Finanse.

Takiej burzy w Chełmie nie było od dawna. 23 lutego klub upublicznił informację o rezygnacji z dotacji i zaprosił mieszkańców do ratusza, gdzie dwa dni później radni mieli podjąć w tej sprawie oficjalną uchwałę.

Internet zapłonął: „Chcą nam napluć w twarz", „Obraza dla 60-letniej historii klubu", „To jest wstyd dla miasta", „Dlaczego to robicie dzieciom?".

W efekcie już następnego dnia prezydent Banaszek umieścił w sieci wizualizację całkiem nowej inwestycji – Chełm Areny, nowej wielofunkcyjnej hali sportowej za 100 mln zł z kilkutysięczną widownią. Mecze mieliby rozgrywać tam siatkarze drużyny ChKS Chełm, którzy awansowali do PlusLigi. Swoje miejsce znaleźliby tam także zapaśnicy.

– Śmiech na sali. Wcześniej prezydent Banaszek nawet się nie zająknął o budowie Chełm Areny i miejsca w niej dla zapaśników. Skąd niby miasto miałoby znaleźć 100 mln zł? Kto miałby wypełnić kilkutysięczną widownię? Kiedy Arena miałaby powstać? Nic nie wiadomo. Potem z ratusza dowiedzieliśmy się, że wizualizację naprędce wymyśliła sztuczna inteligencja – mówią otwarcie w zapaśniczym klubie.

Ratunkowy plan ratusza z Areną Chełm tylko rozgrzał emocje. Efekt był taki, że na sesję rady miasta przybyła ponad setka zapaśników, ich rodzin i kibiców. Mieli ze sobą transparenty. „Sport to nie koszt, to inwestycja w dzieci!", „Decyzja na lata, kadencja na chwilę!", „Olimpijczyków się wspiera, nie blokuje".

Były emocje, okrzyki, na koniec łzy. Wszystko na nic. Prezydent Banaszek w 23-osobowej radzie miasta ma absolutną większość, 13 szabel. Jego radni bez trudu przegłosowali uchwałę o rezygnacji z budowy Centrum, czyli także – co w zapaśniczym klubie wydaje się oczywiste – z siedmiu milionów dotacji z ministerstwa sportu.

Jakuba Banaszka na najważniejszej sesji, dotyczącej chełmskiego sportu, nie było. Podobno był w tym czasie w swoim gabinecie, gdzie oglądał transmisję z obrad radnych.

MŁODZI DEMOKRACI I FLIRT Z KOALICJĄ OBYWATELSKĄ

Jakub Banaszek pochodzi z Chełma, skończył tam dobre liceum im. gen. Orlicz-Dreszera, ale zaraz po maturze wyjechał na studia do Warszawy. Na UW ukończył prawo. Został w stolicy i od 2014 roku był radnym dzielnicy Ochota.

Jako kandydat popierany przez PiS sensacyjnie wygrał wybory z wieloletnią prezydent Agatą Fisz z Lewicy. W drugiej turze zwycięstwo dała mu różnica zaledwie 457 głosów. Miał wtedy 27 lat.

Mało kto pamięta, że karierę polityczną rozpoczynał w Młodych Demokratach, młodzieżówce Platformy Obywatelskiej. Potem był związany z Porozumieniem Jarosława Gowina. Jeszcze przed wyborami na prezydenta Chełma był szefem gabinetu politycznego ministry przedsiębiorczości i technologii Jadwigi Emilewicz (Porozumienie). Jednak po odejściu Gowina z rządu w 2021 roku porzucił Porozumienie, zbliżając się do PiS. Wciąż jednak twierdzi, że do partii Kaczyńskiego nie należy.

Mimo to w Chełmie nazywają go „cudownym dzieckiem PiS". Żeby wzmocnić ten przekaz, do Chełma popłynął wtedy szeroki strumień rządowych milionów, co spotykało się z ostrą krytyką innych prezydentów i burmistrzów jako zaprzeczenie „idei samorządności i decentralizacji".

W Chełmie wprowadzono m.in. darmową komunikację miejską, wyremontowano drogi, a w czasach szalejących cen paliw Banaszek wybudował tańszą, miejską stację paliw. Dziś ratusz buduje stadion dla piłkarzy trzecioligowej Chełmianki. Miasto dla wielu Polaków stało się rozpoznawalne, kiedy Banaszek zaczął organizować tam Sylwestra z TV Republiką Sakiewicza (gros finansów zapewnia nie Banaszek, tylko marszałek województwa lubelskiego z PiS Jarosław Stawiarski).

Ale są też porażki. Banaszek chciał przyciągnąć inwestorów i zaplanował budowę nowoczesnego biurowca w miejscu dworca autobusowego. Po tej inwestycji została tylko dziura w ziemi. Na razie nic też nie wyszło z chełmskiego centrum kultury i teatru w starym Młynie Michalenki.

Trzeba przy tym podkreślić, że po zwycięskich dla koalicji 15 października wyborach Banaszek szukał poparcia w PO, co oficjalnie potwierdza mi dwóch posłów partii Donalda Tuska. Kiedy go jednak nie otrzymał, ponownie podążył w stronę PiS, a ostatnio – w stronę pałacu prezydenckiego, zostając w grudniu społecznym doradcą Karola Nawrockiego.

GRA NA ANTYUKRAIŃSKICH NASTROJACH

To Banaszek wymyślił ideę Muzeum Rzezi Wołyńskiej oraz Centrum Prawdy i Pojednania im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Chełmie. Całość ma powstać na olbrzymiej, sześciohektarowej parceli, na terenie carskich koszar przy wjeździe do miasta.

Według pomysłodawcy muzeum ma gromadzić, przechowywać i konserwować zbiory „w zakresie upamiętnienia wydarzeń związanych z Rzezią Wołyńską" oraz edukować o tych wydarzeniach.

Okoliczności powstawania muzeum wywołały skandal, o którym pod koniec 2023 roku usłyszała cała Polska. Otóż w grudniu, zaledwie pięć dni przed dymisją tzw. drugiego rządu Morawieckiego, jego minister kultury i dziedzictwa narodowego Piotr Gliński obwieścił, że jego resort wyłoży na ten cel 180 mln zł. Ratusz Banaszka miał dokładać się do muzeum kwotą 2 mln zł rocznie przez dziesięć lat.

– To jest gigantyczny przekręt. Ostatni skok na kasę. To jest zapewnienie stołków dla pisowczyków – grzmiał wtedy poseł PO Michał Szczerba, informując, że dyrektor centrum ma być nieodwoływalny.

A mieszkańcy Chełma dziwili się: – To ogromny kompleks. Z całym szacunkiem i pamięcią do bardzo bolesnych kart historii dla wszystkich Polaków, ale co w tym muzeum miałoby być pokazywane? Na sześciu hektarach?

Przy okazji przygotowania do budowy ratusz Banaszka wypowiedział umowę najmu jednego z budynków Pierwszej Społecznej Szkoły Podstawowej w Chełmie, najlepszej placówce w mieście i jednej z najlepszych na Lubelszczyźnie. Jej dyrekcja musiała szukać lokalu zastępczego dla 70 dzieci.

Tymczasem przygotowania do budowy muzeum stanęły w miejscu, bo na początku 2024 r. rząd Donalda Tuska cofnął ministerialną dotację w wysokości 180 mln zł.

Teraz projekt Muzeum Rzezi Wołyńskiej wraca. Jako że ratusz Banaszka zrezygnował z budowy Centrum dla zapaśników i co za tym idzie dotacji na budowę Wschodniego Centrum Zapasów, uwolnił budżetowe pieniądze. Miliony, jak wynika z ratuszowych dokumentów, trafią więc na prace planistyczne dotyczące Muzeum Rzezi Wołyńskiej.

– Wraz ze zwycięstwem Nawrockiego w wyborach prezydenckich PiS i Banaszek poczuli krew. Prawdopodobne stało się, że partia Kaczyńskiego może wrócić do władzy pod koniec 2027 r. Stąd już dziś pomysł reaktywacji idei muzeum Rzezi Wołyńskiej. Nieważne, że kosztem dzieci – analizuje polityk Koalicji Obywatelskiej, członek lubelskich władz partii.

A lokalny polityk KO dodaje: – Na prawie dwa lata pomysł budowy muzeum Rzezi Wołyńskiej w Chełmie trafił do zamrażarki. Teraz niespodziewanie wraca. W tym nie ma przypadku. Ewidentnie chodzi o rozgrywanie sprawy ukraińskiej, szerzenie antyukraińskich nastrojów i łaszenie się do wyborców obu Konfederacji, których notowania wciąż nie chcą spadać. ●

Jako że ratusz Banaszka zrezygnował z budowy Centrum dla zapaśników, uwolnił budżetowe pieniądze. Miliony trafią więc na prace planistyczne dotyczące Muzeum Rzezi Wołyńskiej

eprasa.pl 1797855c34

Szczepienie przeciw półpaścowi

Odpowiedzi na częste pytania chorych

Niektórzy uważają, że jeśli wcześniej przechorowali ospę wietrzną, to półpasiec już im nie grozi. To jednak nieprawda, bo zarazek nie znika z naszego ciała.

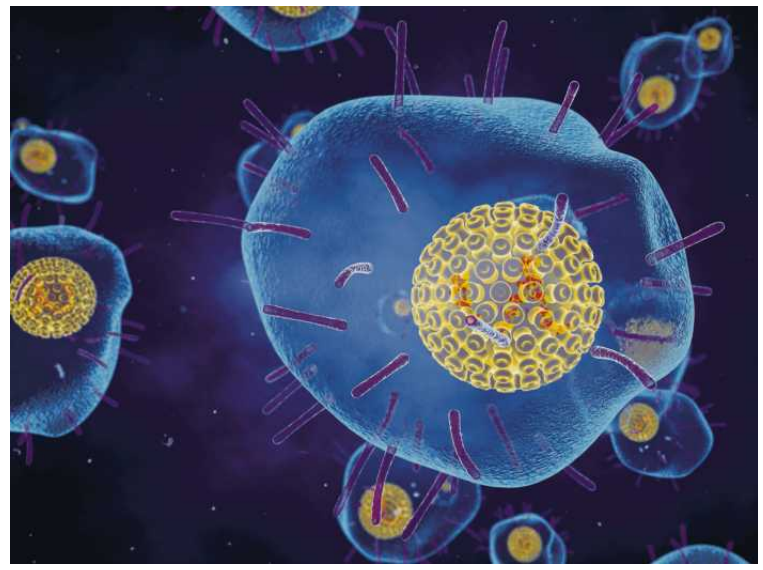

• **VZV to wirus z rodziny Herpesviridae, wywołujący ospę wietrzną i półpasiec. W ciężkich przypadkach VZV może powodować powikłania, takie jak zapalenie płuc i zapalenie mózgu**

FOT. GETTY IMAGES

Margit Kossobudzka

Półpasiec to reaktywacja wirusa ospy wietrznej i półpaśca u osoby, która wcześniej chorowała na ospę wietrzną. Jeśli wirus się obudzi, atakuje nas drogą nerwów czuciowych, w których pierwotnie przetrwał. Wędruje do skóry i objawia się jako zmiany w postaci rumienia, wysypki pęcherzykowej czy owrzodzenia.

Występuje po jednej stronie ciała w postaci zgrupowania zlewających się pęcherzyków na rumieniowym podłożu. Krostki pojawiają się na niewielkiej powierzchni – inaczej niż w przypadku ospy – i biegną pasami wzdłuż nerwów, najczęściej na klatce piersiowej lub twarzy. Zwykle nie przekraczają linii pasa, stąd nazwa choroby. Może też zaatakować oczy i uszy. Nawet do 25 proc. przypadków półpaśca to półpasiec oczny, który może się wiązać z powikłaniami w postaci pogorszenia lub nawet utraty wzroku.

Półpasiec uszny obejmuje okolicę małżowiny usznej, przewodu słuchowego zewnętrznego oraz błony bębenkowej.

Wśród możliwych powikłań tej postaci wymienia się porażenie nerwu twarzowego oraz przejściową lub nawet trwałą utratę słuchu.

Niektórzy uważają, że jeśli wcześniej przechorowali ospę wietrzną, to półpasiec już im nie grozi. To jednak nieprawda, bo zarazek nie znika z naszego ciała. Pozostaje z nami do końca życia w stanie uśpionym w zwojach nerwowych, podobnie jak wirus opryszczki.

Wirus potrafi przetrwać w komórkach układu nerwowego, zwojach przykręgosłupowych czy zwojach nerwów czaszkowych.

– Do aktywacji wirusa dochodzi pod wpływem różnych niesprzyjających okoliczności. To nic innego jak nasz wewnętrzny kryzys immunologiczny. Może to być duże osłabienie odporności wskutek innej choroby, która się u nas zaczyna. Półpasiec u osób starszych czasem jest pierwszym objawem choroby nowotworowej, ale też osłabienia odporności z innych przyczyn: przepracowania, przemęczenia, silnego stresu – mówiła w „Wyborczej" lek. med. Agnieszka Motyl, epidemiolożka.

Po przechorowaniu ospy wietrznej mamy przeciwciała, które w pewnym stopniu nas chronią, ale z biegiem lat poziom tych przeciwciał może spadać. Z tego powodu na półpaśca narażone są szczególnie osoby starsze. Nie jesteśmy w stanie przewidzieć ani kiedy, ani w jakim miejscu dojdzie do ponownego uaktywnienia się wirusa.

Jedynym sposobem, by uniknąć reaktywacji wirusa jest szczepienie.

ODPOWIADAMY NA CZĘSTE I WAŻNE PYTANIA ZWIĄZANE ZE SZCZEPIENIEM PRZECIWKO PÓŁPAŚCOWI

Czy istnieje szczepionka przeciw półpaścowi?

1 Tak, w Polsce jest dostępna szczepionka o nazwie Shingrix. Jest to szczepionka inaktywowana, przygotowana metodą rekombinacji. Zawiera adiuwant – substancję wzmacniająca odporność.

Szczepionka przeciw półpaścowi jest zatwierdzona do stosowania u:

• osób dorosłych w wieku 50 lat i starszych;

• osób ze zwiększonym ryzykiem zachorowania na półpasiec (np. z powodu obniżonej odporności), od 18. roku życia.

Szczepionka nie chroni przed zachorowaniem na ospę wietrzną – jest dedykowana specjalnie półpaścowi.

Ile dawek szczepionki przeciwko półpaścowi jest potrzebnych?

2 Szczepionkę Shingrix podaje się w schemacie dwudawkowym, z przerwą 2–6 miesięcy u osób z prawidłową odpornością i 1–2 miesięcy u osób z obniżoną odpornością.

Każda dawka szczepionki – która wynosi 0,5 ml – podawana jest domięśniowo, najlepiej w mięsień naramienny.

Czy zalecane są dawki przypominające?

3 Dawki przypominające szczepionki przeciw półpaścowi nie są obecnie zalecane.

Czy szczepionka jest refundowana?

4 Od 1 kwietnia 2025 r. (zgodnie z aktualizacją Programu Szczepień Ochronnych i decyzjami Ministerstwa Zdrowia), szczepionka przeciw półpaścowi Shingrix jest objęta refundacją w Polsce. Refundacja dzieli się na dwie główne grupy:

• szczepionka jest bezpłatna (100 proc. refundacji) dla osób w wieku 65+ o zwiększonym ryzyku zachorowania na półpasiec;

• szczepionka jest dostępna za 50 proc. odpłatności dla osób w wieku 18+ o zwiększonym ryzyku zachorowania na półpasiec (np. osoby z przewlekłą chorobą serca, płuc, cukrzycą, niedoborem odporności).

Cena za dawkę przy 50 proc. refundacji wynosi ok. 375 zł.

Jakie są działania niepożądane po tym szczepieniu?

5 Po szczepieniu przeciw półpaścowi często występują reakcje w miejscu wstrzyknięcia, takie jak ból, obrzęk i zaczerwienienie.

Inne ogólne objawy to zmęczenie, bóle mięśni, ból głowy, dreszcze, gorączka i objawy żołądkowo-jelitowe.

Objawy te są zazwyczaj łagodne i ustępują w ciągu kilku dni.

Czy występują jakieś rzadkie działania niepożądane po szczepieniu przeciw półpaścowi?

6 Istnieje bardzo rzadkie ryzyko wystąpienia zespołu Guillaina-Barrégo – schorzenia, w którym układ odpornościowy organizmu atakuje nerwy obwodowe, powodując osłabienie, drętwienie lub paraliż.

Amerykańskie badanie osób powyżej 65. roku życia wykazało ponad sześć przypadków tego zespołu na milion dawek w ciągu pierwszych 6 tygodni po podaniu pierwszej dawki szczepionki Shingrix. Nie zaobserwowano wzrostu ryzyka po drugiej dawce.

Zespół Guillaina-Barrégo może być również wywołany przez sam półpasiec.

Najczęstszym powikłaniem półpaśca jest neuralgia, czyli długotrwały ból po przebytej chorobie

Czy można przyjmować inne szczepionki jednocześnie ze szczepionką przeciwko półpaścowi?

7 Tak, szczepionkę Shingrix można podawać jednocześnie z większością innych żywych i inaktywowanych szczepionek, w tym szczepionek przeciwko grypie, COVID-19 i wirusowi RSV, jeśli szczepionki te są podawane w różne miejsca wstrzyknięcia.

Co należy zrobić, jeśli od podania pierwszej dawki szczepionki minęło 6 miesięcy lub więcej?

8 Jeśli od podania pierwszej dawki szczepionki minęło 6 miesięcy lub więcej, drugą dawkę należy podać tak wcześnie, jak to możliwe, aby zapewnić optymalną ochronę.

Nie ma potrzeby ponownego podania pierwszej dawki, jeśli przerwa między dawkami była dłuższa niż zalecana.

Czy należy zaszczepić się przeciwko półpaścowi, jeśli osoba już chorowała na niego wcześniej?

9 Tak, szczepionka jest zalecana także osobom, które chorowały na półpasiec; należy jednak odczekać co najmniej 12 miesięcy po chorobie, zanim poddamy się szczepieniu.

Drugi lub kolejny epizod półpaśca zdarza się rzadko, a prawdopodobieństwo wystąpienia kolejnego epizodu w późniejszym okresie życia wynosi zaledwie około 1–5 proc. Jednak osoby z obniżoną odpornością są bardziej narażone na ponowne zachorowanie.

Czy należy zaszczepić się przeciwko półpaścowi, jeśli szczepiliśmy się przeciwko ospie wietrznej?

10 Szczepionka przeciwko ospie wietrznej jest dostępna od 1995 roku, kiedy to po raz pierwszy wprowadzono powszechne szczepienia w USA. W Polsce szczepienie jest dostępne od wielu lat, a zaleca się je dzieciom po ukończeniu 12. miesiąca życia (możliwe od 9. miesiąca) oraz osobom, które wcześniej nie chorowały.

Jeśli dana osoba otrzymała szczepionkę przeciwko ospie wietrznej i nie chorowała na nią, nie potrzebuje szczepienia przeciwko półpaścowi.

Choć lekarze i tak zalecają jej rozważenie.

Większość ludzi przechodzi zakażenie wirusem ospy wietrznej i półpaśca do 30. roku życia. Możemy nie pamiętać, że już chorowaliśmy.

Dlaczego szczepionka przeciwko półpaścowi jest finansowana dla niektórych grup, a dla innych nie?

11 Ryzyko zachorowania na półpasiec jest bardzo zróżnicowane i zależy od szeregu czynników, takich jak:

• wiek,

• choroby współistniejące,

• terapie wpływające na układ odpornościowy.

Do refundacji szczepienia wybrano te grupy społeczne, które są najbardziej narażone na zachorowanie.

1 RP

eprasa.pl 1797855c34

GSK

ZATRZYMAJ SIĘ!

NIE LEKCEWAŻ PÓŁPAŚCA

KAŻDY, kto przechorował ospę wietrzną, NOSI W SOBIE UŚPIONEGO WIRUSA, który może wywołać PÓŁPASIEC[1].

Półpaścowi może towarzyszyć DOTKLIWY BÓL, mogący utrzymywać się przez WIELE MIESIĘCY, A NAWET LAT[2].

Masz 65 lat lub więcej i choroby przewlekłe?*

Zapytaj lekarza lub farmaceutę o

BEZPŁATNE SZCZEPIENIE

przeciw półpaścowi[3].

PÓŁPASIEC stop

Dowiedz się więcej na:
www.polpasiecSTOP.pl

* Lista chorób objętych refundacją dostępna jest na stronie Ministerstwa Zdrowia: www.mz.gov.pl.
1. Harpaz R i wsp. MMWR Recomm Rep 2008;57:1-30; **2.** Curran D i wsp. J Gerontol A Biol Sci Med Sci 2019;74:1231–1238; **3.** Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 19 marca 2025 r. w sprawie wykazu refundowanych leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych na 1 kwietnia 2025 roku. Aktualne Obwieszczenie dostępne jest na stronie internetowej: https://www.gov.pl/web/zdrowie/obwieszczenie-ministra-zdrowiaz-dnia-19-marca-2025-r-w-sprawie-wykazu-refundowanych-lekow-srodkow-spozywczych-specjalnego-przeznaczenia-zywieniowegooraz-wyrobow-medycznych-na-1-kwietnia-2025-r (dostęp: luty 2026 r.).

Szczepienie, podobnie jak podanie leku, może wiązać się z wystąpieniem działań niepożądanych.
Treści zamieszczone w materiale mają wyłącznie charakter informacyjny i nie mogą zastąpić konsultacji z uprawnionym pracownikiem ochrony zdrowia, do którego należy ostateczna decyzja o kwalifikacji i przeprowadzeniu szczepienia. Jeśli wystąpią jakiekolwiek objawy niepożądane, w tym wszelkie objawy niepożądane niewymienione w ulotce, należy powiedzieć o tym lekarzowi, farmaceucie lub pielęgniarce. Działania niepożądane można zgłaszać bezpośrednio do Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, strona internetowa: https:/smz.ezdrowie.gov.pl. Działania niepożądane można zgłaszać również podmiotowi odpowiedzialnemu. Znaki towarowe stanowią własność spółek z grupy GSK lub przedmiot licencji im udzielonych. 2026 Spółki z grupy GSK lub ich licencjodawcy. GSK Commercial Sp. z o.o., ul. Rzymowskiego 53, 02-697 Warszawa, tel. (22) 576-90-00.

Hipotetyczna sylwetka pacjenta. Wizualizacja choroby na bazie rzeczywistych przypadków klinicznych.

NP-PL-AVU-PRSR-250001, luty 2026 r.

Kraj/34420783

eprasa.pl 1797855c34

Ruch jak leki

Aktywność w schemacie leczenia raka jelita

Po operacji z powodu raka jelita grubego elementem terapii powinien być ruch. Pacjenci mają dostawać porady od fizjoterapeutów. To nowe zalecenia Europejskiego Towarzystwa Onkologii Klinicznej.

Katarzyna Staszak

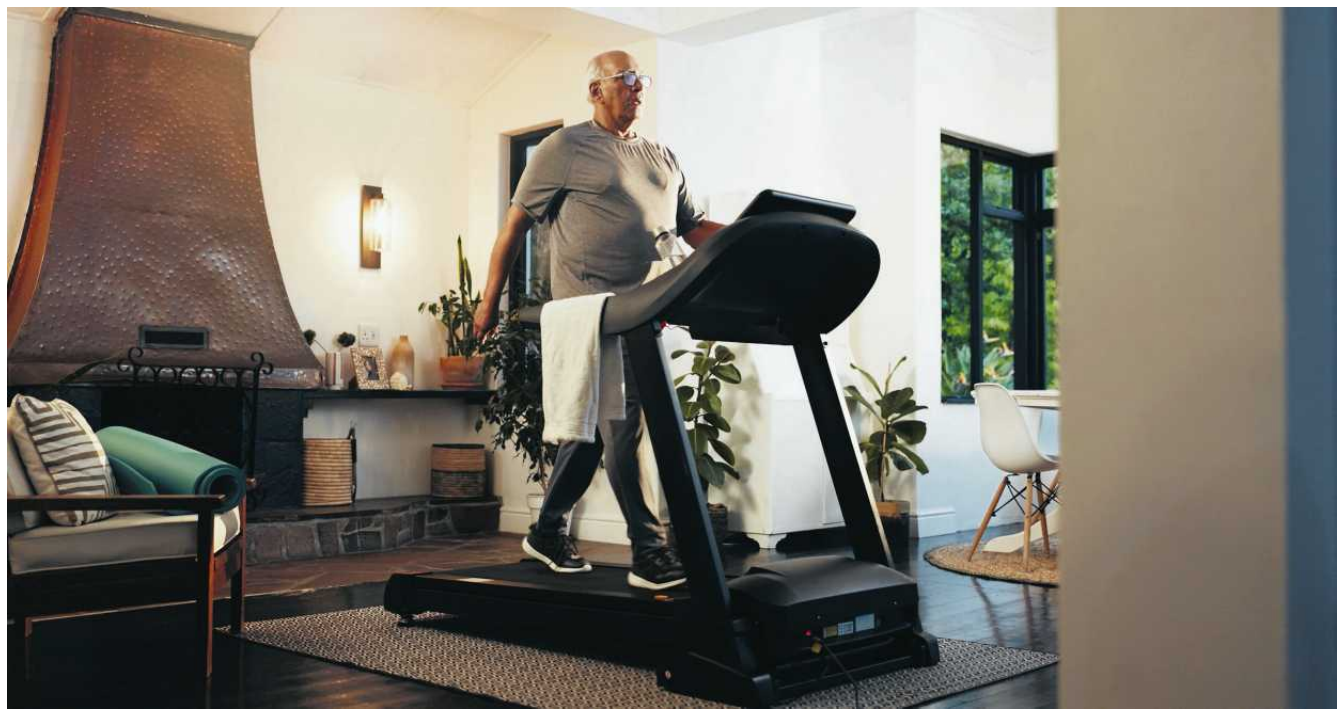

• **Badanie pokazało, że regularny ruch potrafi zmniejszyć ryzyko nawrotu choroby, nawet skuteczniej niż leki**
FOT. SHUTTERSTOCK

Skąd lekarze wiedzą, jak leczyć konkretnego raka? Działają według wytycznych, które opracowują towarzystwa medyczne – europejskie, amerykańskie lub krajowe. Wytyczne są regularnie aktualizowane, gdy kolejne badania udowodnią skuteczność jakiegoś nowego leku albo pokażą, że inny schemat podania starego leku przynosi lepsze efekty. W zeszłym roku głośno było o badaniach z udziałem pacjentów leczonych z powodu raka jelita grubego. Okazało się, że regularny ruch potrafi zmniejszyć ryzyko nawrotu choroby, nawet skuteczniej niż leki. Dlatego w europejskich zaleceniach dotyczących tego raka, pojawiła się aktywność fizyczna.

RUCH ZBADANY JAK LEKI

– W badaniu, które wpłynęło na aktualizację zaleceń, brało udział 899 pacjentów. Podzielono ich na dwie grupy. Grupa kontrolna dostała ogólne zalecenia dotyczące znaczenia ruchu dla zdrowia. Druga grupa brała udział w spotkaniach z trenerem – przypomina prof. Lucjan Wyrwicz, kierownik Kliniki Onkologii i Radioterapii w Narodowym Instytucie Onkologii im. Marii Skłodowskiej–Curie w Warszawie. Specjalizuje się w nowotworach układu pokarmowego, więc wyniki kanadyjskiego badania mają wpływ na jego pracę z pacjentami.

Celem badania było sprawdzenie, czy osoby po operacji i po chemioterapii z powodu raka jelita grubego są w stanie regularnie ćwiczyć i odnosić z treningów korzyści. Okazało się, że program ćwiczeń skuteczniej zmniejszył ryzyko nawrotu raka niż standardowe porady. Po pięciu latach w grupie osób korzystających z programu treningowego bez choroby żyło 80,3 proc. pacjentów. W grupie nieobjętej programem, ten wynik wynosił 73,9 proc. Ćwiczenia zmniejszyły także ryzyko zgonu z dowolnej przyczyny o 37 proc. A to oznacza – według badaczy – że w zapobieganiu nawrotowi raka jelita grubego ćwiczenia mogą być lepsze niż leki.

Badanie jest wyjątkowe, bo działanie ruchu zostało ocenione przez naukowców w ten sam sposób, jak bada się leki.

W badaniu wzięły udział osoby, u których ryzyko nawrotu raka było wysokie, bo około 30-procentowe, w większości byli w III stadium choroby.

– Wykluczono osoby, które w teście przesiewowym okazały się mniej sprawne niż typowy pacjent i osoby bardzo dużo ćwiczące. Pacjenci, którzy korzystali ze spotkań z trenerem, mieli stałą dawkę ruchu, ale nie zbyt obciążającą. Ruch był dobierany indywidualnie i monitorowany. W każdym tygodniu mogło to być np. pięć półgodzinnych sesji szybkiego spaceru lub trzy sesje lekkiego biegu – opisuje prof. Wyrwicz.

Zaznacza, że pacjenci nie muszą wyczynowo uprawiać sportu, żeby odnieść z niego korzyści.

– W tym wypadku wpływ spacerów czy marszu jest większy niż np. pływania. Badania pokazują, że na każdym etapie leczenia onkologicznego ruch ma długofalowe znaczenie dla obniżania zmęczenia odczuwanego przez pacjentów. Jednocześnie wiemy, że ruch po chemioterapii bywa wyzwaniem, a w niektóre dni jest niemożliwy – mówi prof. Wyrwicz.

SAMO MÓWIENIE O RUCHU NIEWIELE POMOŻE

Pacjenci, którzy brali udział w kanadyjskim badaniu, spotykali się z trenerem przez trzy lata. Przez pierwsze sześć miesięcy eksperymentu spotkania odbywały się co tydzień. W kolejnym półroczu – co dwa tygodnie, a przez następne dwa lata – raz na miesiąc.

– Na każde 100 osób ćwiczących ponownie zachorowało o sześć osób mniej niż w grupie kontrolnej. To oznacza, że co 16. pacjent, który wszedł do programu treningowego, został uratowany właśnie dzięki ćwiczeniom – podkreśla onkolog.

Badanie przeprowadzone w Kanadzie było wyjątkowe w świecie onkologów.

– Sport to nie kosztowny lek, który wymaga często wielomilionowych nakładów finansowych, by przeprowadzić badania nad jego skutecznością i bezpieczeństwem. Badanie było więc trudne organizacyjnie i długotrwałe, pacjenci byli pod obserwacją lekarzy średnio przez prawie osiem lat. Badacze wykazali się wyjątkową determinacją prowadząc badanie przez tyle lat – zaznacza prof. Wyrwicz.

W zeszłym roku głośno było o badaniach z udziałem pacjentów leczonych z powodu raka jelita grubego. Okazało się, że regularny ruch potrafi zmniejszyć ryzyko nawrotu choroby, nawet skuteczniej niż leki

Opowiada, że wielu pacjentów pyta, jak zwiększyć swoje szanse na wyzdrowienie. – Jestem pytany o suplementy, ekstremalne diety czy „odżywki", czasem o podejrzanym pochodzeniu. A właściwie nikt nie pyta, czy może uprawiać więcej sportu i czy to jest dobre dla zdrowia – mówi prof. Wyrwicz.

Europejskie Towarzystwo Onkologii Klinicznej (ESMO) zaznacza, że samo powiedzenie pacjentom, że mają się ruszać, nie da spektakularnych efektów. System zdrowia powinien więcej zainwestować w programy zachęcające do aktywności fizycznej.

Dziś tylko na niektórych oddziałach onkologicznych w Polsce pracują fizjoterapeuci, którzy mogliby organizować motywacyjne spotkania dla pacjentów albo „zapisywać" im dawkę ruchu dostosowaną do ich możliwości.

Żeby aktywność fizyczna była traktowana na równi z innymi interwencjami medycznymi, potrzebujemy w szpitalach wykształconej kadry i opracowanych programów treningowych – zaznaczają onkolodzy.

FIZJOTERAPEUTKA RADZI, JAK SIĘ RUSZAĆ

Maria Szpakowska, fizjoterapeutka z Kliniki Onkologii i Radioterapii Narodowego Instytutu Onkologii w Warszawie radzi pacjentom, jak powinna wyglądać porcja ruchu po leczeniu raka jelita grubego. – Wykazano, że powinniśmy celować w wysiłek fizyczny o umiarkowanym nasileniu. W praktyce oznacza to, że powinniśmy zaplanować i zrealizować około pięciu sesji tygodniowo umiarkowanego wysiłku po około 30 minut – mówi Szpakowska.

Wytyczne onkologów podkreślają, że kluczowe jest regularne wykonywanie ćwiczeń.

– Najwięcej danych naukowych mamy dla prostych czynności, które może wykonać prawie każdy z nas, np. 30-40 minutowy spacer w tempie około 5 km na godzinę. Korzyści przyniosą już 3-4 sesje takiego szybszego spaceru tygodniowo. Jeszcze lepiej, jeśli zaplanujemy w tygodniu w sumie pięć godzin takiej aktywności. Spacer można wymienić na jazdę na rowerze a nawet prace porządkowe w ogrodzie – podpowiada fizjoterapeutka.

Onkolog zaznacza jednak, że intensywność ruchu musi być dopasowana do chorób towarzyszących i sprawności ogólnej pacjenta.

-Przed podjęciem aktywności warto skonsultować się ze swoim lekarzem, dotyczy to zwłaszcza osób z chorobami serca. A my, lekarze i personel medyczny, powinniśmy służyć przykładem i aktywnie swoją własną postawą zachęcać pacjentów do ruchu – podsumowuje prof. Wyrwicz.

eprasa.pl 1797855c34

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

- Paweł Sołtys: Dlaczego Warszawa jest dla Niego ważna?
- Randka, czyli fiasko. A może rzucić wszystko i zostać swatką? Bo Tinder nie daje rady
- Dlaczego Agatha Christie jest ciągle w modzie – wyjaśnia Sophie Hannah, która dopisuje kolejne śledztwa do kolekcji Herkulesa Poirot
- Najlepsze książkowe nowości przed wiosną

Zamów magazyn z darmową dostawą na: **Prenumerata24.pl** Więcej na: **Wyborcza.pl/ksiazki**

eprasa.pl 1797855c34

WM.6840.36.2026

Prezydent Miasta Gniezna
ogłasza I przetarg ustny nieograniczony

na sprzedaż nieruchomości stanowiącej własność Miasta Gniezna, położonej przy ulicy Marii Konopnickiej w Gnieźnie.

I. **Dane dotyczące przedmiotu przetargu:**
Przedmiotem przetargu jest nieruchomość, stanowiącą własność Miasta Gniezna, oznaczona geodezyjnie jako działka nr 3482/6 (poprzednia numeracja arkuszowa dz. 38/6 ark. 64) o powierzchni 0.8731 ha, dla której Sąd Rejonowy w Gnieźnie prowadzi księgę wieczystą pod oznaczeniem PO1G/00029516/4.
Nieruchomość usytuowana jest w głębi zabudowy, w bezpośrednim sąsiedztwie budynków wielolokalowych oraz dawnej zabudowy mieszkalnej kamienicznej i jednorodzinnej.
Nieruchomość znajduje się na terenie objętym aktualnym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego terenu w rejonie ulicy Konopnickiej w Gnieźnie, zatwierdzonego Uchwałą nr XXII/307/2020 Rady Miasta Gniezna z dnia 24.06.2020 r. Zgodnie z ustaleniami m. p. z. p. działka przeznaczona jest pod teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej - symbol planu – **„MW/U"** wraz z pasem zieleni izolacyjnej oraz występującą strefą o wysokim poziomie wód gruntowych**.**
Działka położona jest w granicach archeologicznej strefy ochrony konserwatorskiej.
Zgodnie z zapisami m. p. z. p. obsługę komunikacyjną terenu ustala się z terenu drogi publicznej klasy dojazdowej KD-D.
Dojazd do nieruchomości prowadzi od strony ścisłego centrum miasta poprzez ul. Wrzesińską – wylotowa droga w kierunku Wrześni. Dojazd do działki następuje drogą mieszanej konstrukcji, z kostki betonowej oraz szutrową na odcinku sąsiadującym z wyceniana działką. Wjazd do działki następuje z pasa drogowego o nieurządzonym charakterze.
Działka znajduje się w sąsiedztwie pełnego uzbrojenia sieci: energetycznej, wodociągowej, kanalizacyjnej gazowej. Niezbędną infrastrukturę techniczną nabywca wykona we własnym zakresie i na własny koszt, na warunkach określonych przez dysponentów poszczególnych sieci.
W dziale III księgi wieczystej (obciążenia i ograniczenia) i dziale IV księgi wieczystej (hipoteki) brak jest jakichkolwiek wpisów. Na przedmiotowej nieruchomości nie ciążą żadne ograniczenia ani ograniczone prawa rzeczowe ustanowione na rzecz osób trzecich.
Działka jest ogólnodostępna, niezabezpieczona przed dostępem osób nieuprawnionych do przebywania na terenie.
Nabywca przejmuje nieruchomość w stanie istniejącym.

II. **Przetarg odbędzie się dnia 14 maja 2026 roku o godz. 10:00 w budynku Urzędu Miejskiego w Gnieźnie, ul. Lecha 6, parter, sala nr 9.**

III. **Cena wywoławcza, wadium :**
Cena wywoławcza wynosi: **3 737 000,00 zł.**
Do ceny nieruchomości należy doliczyć obowiązujący podatek VAT.
Wadium: 740 000,00 zł.
Wadium w wysokości wyżej wskazanej należy wpłacić na rachunek bankowy Urzędu Miejskiego w Gnieźnie, nr: 07 9065 0006 0000 0000 6956 0009, w Banku Spółdzielczym w Gnieźnie z takim wyprzedzeniem, aby w dniu 11 maja 2026 roku środki znajdowały się na tym koncie.
Na przelewie należy wpisać „Wadium - sprzedaż ul. Marii Konopnickiej dz. 3482/6". Wadium wniesione przez uczestnika, który przetarg wygrał zalicza się na poczet ceny nabycia. Pozostałym uczestnikom zwraca się wadium na wskazany przez uczestnika rachunek bankowy nie później niż przed upływem 3 dni od dnia zamknięcia przetargu. Wadium ulega przepadkowi w razie uchylenia się uczestnika, który przetarg wygrał od zawarcia umowy notarialnej.

IV. **Warunki przetargu:**
W przetargu mogą brać udział osoby fizyczne i prawne, które:
- w terminie wpłacą wadium w podanej wyżej wysokości;
- przedłożą komisji przetargowej przed otwarciem przetargu: dowód wniesienia wadium, w przypadku osób fizycznych dowód tożsamości, w przypadku osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, a podlegających wpisowi do rejestrów aktualny wpis, właściwe pełnomocnictwa, dowody tożsamości osób reprezentujących podmiot;
- przedłożą oświadczenie małżonka o wyrażeniu zgody na nabycie nieruchomości ze środków majątku wspólnego;
- oświadczą, że dokonały wizji lokalnej w terenie oraz zdobyły konieczne informacje o przedmiocie przetargu i zapoznały się z warunkami przetargu.
- Prezydent Miasta Gniezna może odwołać przetarg z ważnych powodów, niezwłocznie podając informacje o odwołaniu przetargu do publicznej wiadomości, poprzez wywieszenie w siedzibie Urzędu Miejskiego w Gnieźnie, ogłoszenie w prasie, a także na stronie internetowej Urzędu Miejskiego, podając przyczynę odwołania przetargu.

V. **Publikacja:**
Ogłoszenie o przetargu podlega wywieszeniu na okres 60 dni na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego w Gnieźnie oraz ukazuje się na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Gnieźnie. Informację o ogłoszeniu przetargu podaje się do publicznej wiadomości przez zamieszczenie wyciągu z ogłoszenia w prasie codziennej ogólnokrajowej.

Szczegółowych informacji można zasięgnąć w Urzędzie Miejskim w Gnieźnie, Wydział Majątku Miasta, tel. 61 426 04 91.

Kraj/34423916

OBWIESZCZENIE

o konkursie ofert w sprzedaży z wolnej ręki ruchomości wchodzących w skład masy upadłości z obniżonymi cenami

Syndyk masy upadłości POLSER sp. z o.o. w Toruniu zaprasza zainteresowanych do składania ofert na zakup ruchomości wchodzących w skład masy upadłości.

Sprzedaż obejmuje:
1. pojazdy – w szczególności samochody osobowe z obniżonymi cenami,
2. zbiór ruchomości w postaci maszyn i urządzeń niewchodzących w skład zorganizowanych części przedsiębiorstwa – z obniżonymi cenami do 50% wartości oszacowania.

Wykaz ruchomości wraz z podanymi cenami minimalnymi oraz operaty szacunkowe dostępne są na stronie internetowej syndyka rbbcenter.com/ogloszenia.

Warunkiem uczestnictwa w sprzedaży jest wpłata 10% wadium ceny wywoławczej netto (bez podatku VAT).

Oferty należy składać w terminie do dnia 26 marca 2026 r. do godziny 16:00 do syndyka – Centrum Restrukturyzacji i Upadłości sp. z o.o., ul. Grudziądzka 74–76/101, 87-100 Toruń lub e-mailowo w formie wyraźnie czytelnego skanu na adres *biuro@rbbcenter.com*.

Wybór ofert nastąpi 27 marca 2026 r. o godzinie 13:00 do syndyka – Centrum Restrukturyzacji i Upadłości sp. z o.o., ul. Grudziądzka 74–76/101, 87-100 Toruń.

Oferta zakupu powinna zawierać:
1. dane składającego ofertę,
2. oznaczenie składników majątkowych, których oferta dotyczy,
3. proponowaną cenę nie niższą od minimalnej – bez dodatkowych warunków i zastrzeżeń,
4. proponowany termin zapłaty,
5. potwierdzenie wpłaty wadium,
6. czytelny podpis oferenta lub osób umocowanych do jego reprezentacji.

Akces do oględzin należy składać syndykowi mailowo: *biuro@rbbcenter.com*.

Kraj/34423993

Informacja o odwołaniu przetargu na sprzedaż nieruchomości

Wójt Gminy Osiek Jasielski informuje, iż wyznaczony na dzień 13 marca 2026 r., na godz. 11.00, I przetarg ustny niegraniczony na zbycie nieruchomości położonych w miejscowości Świerchowa – kompleksu pięciu działek o łącznej pow. 5,0009 ha, tj.:

- działka o nr ewid. 431/1 o pow. 3,5517 ha,
- działka o nr ewid. 427/1 o pow. 0,6329 ha
- działka o nr ewid. 446 o pow. 0,7290 ha,
- działka o nr ewid. 433/1 o pow. 0,0327 ha,
- działka o nr ewid. 428/1 o pow. 0,0546 ha

obręb Świerchowa, objętych KW nr KS1J/00034425/4, stanowiących własność Gminy Osiek Jasielski **zostaje odwołany.**

Powodem uzasadniającym odwołanie przetargu jest pojawienie się nowych okoliczności nieznanych organowi w dniu ogłoszenia przetargu, tj. wskazanie przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie potrzeby rezygnacji z planistycznej strefy usługowej 26SU i strefy gospodarczej 6SP w Projekcie Planu Ogólnego Gminy Osiek Jasielski (którymi miały zostać objęte nieruchomości będące przedmiotem przetargu) na rzecz strefy otwartej SO bez dodatkowego profilu funkcjonalnego, w związku z koniecznością ochrony funkcjonalności lokalnego korytarza ekologicznego przebiegającego przez te tereny, wyznaczonego w ramach projektu „Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne".

Wójt Gminy Osiek Jasielski
Marek Raczka

Kraj/34423735

KUJAWSKA SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA
w Inowrocławiu, 88-100 Inowrocław, al. Kopernika 7

ogłasza przetarg nieograniczony na

OPRACOWANIE DOKUMENTACJI TECHNICZNEJ DLA ROBÓT BUDOWLANYCH ORAZ INSTALACYJNYCH PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI NA NIERUCHOMOŚCIACH BUDYNKOWYCH SPÓŁDZIELNI W INOWROCŁAWIU I REJONIE

1. **Oferty należy składać w dwóch zamkniętych kopertach** w siedzibie Spółdzielni (parter – BIURO PODAWCZE), **w terminie do 20.03.2026r. do godziny 10.00**. **Pierwsza koperta** powinna zawierać wszystkie dokumenty wymagane w postępowaniu przetargowym. **Druga koperta** powinna zawierać ofertę cenową.

2. Otwarcie **OFERT Z DOKUMENTAMI** nastąpi w dniu **20.03.2026r o godz. 10.00** w siedzibie Kujawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Inowrocławiu, al. Kopernika 7 – sala konferencyjna na parterze.

3. Otwarcie **OFERT CENOWYCH** nastąpi w dniu **24.03.2026r o godz. 10.00** w siedzibie Kujawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Inowrocławiu, al. Kopernika 7 – sala konferencyjna na parterze.

4. **Specyfikację istotnych warunków zamówienia** można pobrać ze strony internetowej Spółdzielni : **www.ksmino.pl**

Dodatkowe informacje można uzyskać na w/wym. stronie internetowej Spółdzielni.

Kraj/34424138

OGŁOSZENIE
O PRZETARGU PISEMNYM NIEOGRANICZONYM
(wyciąg)

Jeleniogórską Spółdzielnią Mieszkaniową

z siedzibą w Jeleniej Górze przy ul. Różyckiego 19 reprezentowana przez Zarząd Spółdzielni,

ogłasza przetarg

na sprzedaż: 56,1% udziału (udział w gruncie oraz budynku stanowiącym odrębną własność) stanowiącego własność Jeleniogórskiej Spółdzielni Mieszkaniowej we współwłasności nieruchomości zabudowanej położonej w Jeleniej Górze przy ulicy Krzysztofa Komedy Trzcińskiego 12, w granicach działki gruntu nr 48, AM 18, obręb 0060, dla której prowadzona jest księga wieczysta nr JGJ1/00063113/2.

- Nieruchomość zabudowana budynkiem wielofunkcyjnym o funkcji handlowo-usługowej.
- Budynek o powierzchni użytkowej 3869,00m² – stanowiący odrębny przedmiot własności. W budynku wydzielonych jest 6 nieruchomości lokalowych o przeznaczeniu innym niż mieszkalne niestanowiących własności Jeleniogórskiej Spółdzielni Mieszkaniowej. **Ponadto w budynku znajduje się część niewydzielona, 56,10% jego powierzchni – udział należący do Jeleniogórskiej Spółdzielni Mieszkaniowej.**
- Prawo użytkowania wieczystego – działki gruntu nr 48, AM18, obręb 0060, parcela o powierzchni 6795 m² – ustanowione do dnia 04.12.2086r.

Cena wywoławcza udziału należącego do Jeleniogórskiej Spółdzielni Mieszkaniowej: **1.851.000,00 zł**
Wadium: 185.100,00 zł należy wpłacić w terminie **do dnia 25 marca 2026r**. przelewem na konto Organizatora Przetargu PKO BP nr 91 1020 2124 0000 8702 0006 8676 tytułem: „wadium – przetarg K.Trzcińskiego 12 Jelenia Góra".

Warunkiem udziału w przetargu jest wniesienie wadium oraz złożenie pisemnej oferty na warunkach określonych w ogłoszeniu oraz Regulaminie przetargu.

Pisemną ofertę należy złożyć do dnia 26 marca 2026 roku (czwartek) do godz. 9.00 w sekretariacie Jeleniogórskiej Spółdzielni Mieszkaniowej ul. Różyckiego 19 , 58-506 Jelenia Góra , II piętro pok. nr 220, z dopiskiem na kopercie: „Przetarg pisemny nieograniczony – udział w nieruchomości K.K. Trzcińskiego 12 Jelenia Góra" oraz „nie otwierać przed 26 marca 2026 roku przed godz. 9.15".

Formularz oferty stanowi załącznik nr 1 do Regulaminu Przetargu i jest dostępny do pobrania w panelu: PRZETARG PISEMNY NIEOGRANICZONY – udział w nieruchomości K.K. Trzcińskiego 12 Jelenia Góra – na głównej stronie internetowej Spółdzielni www.jsmjg.pl oraz w siedzibie Spółdzielni ul. Różyckiego 19, Jelenia Góra , II piętro pok. nr 220.
Otwarcie ofert nastąpi w dniu 26 marca 2026 roku o godz. 9.15. w siedzibie Jeleniogórskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Jeleniej Górze przy ul. Różyckiego 19. Otwarcie ofert i prace Komisji odbywają się na posiedzeniu zamkniętym (niejawnym).
Pełna treść ogłoszenia znajduje się stronie internetowej Spółdzielni www.jsmjg.pl oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Spółdzielni ul. Różyckiego 19, Jelenia Góra.
Przedmiot Przetargu oraz dokumentację dotyczącą Przedmiotu Przetargu można obejrzeć, a także dodatkowe informacje można uzyskać, od poniedziałku do piątku w godzinach 7.30 do 14.00, po wcześniejszym uzgodnieniu terminu pod nr telefonu 75 76 74 836 do 37 wew. 60.

Przetarg może zostać odwołany, zamknięty lub unieważniony w każdym momencie bez podawania przyczyny i z tego tytułu nie będzie przysługiwać żadnemu z Oferentów jakiekolwiek roszczenie przeciwko Organizatorowi Przetargu.

Kraj/34423731

OGŁOSZENIE O SPRZEDAŻY NIERUCHOMOŚCI

Syndyk masy upadłości GPOiW Natura Sp. z o.o. w upadłości z siedzibą w Dobrzyniu nad Wisłą ogłasza konkurs ofert na sprzedaż w trybie z wolnej ręki nieruchomości wchodzących w skład masy upadłości GPOiW Natura Sp. z o.o. w upadłości w postaci **prawa użytkowania wieczystego nieruchomości położonych w**:

- województwie zachodniopomorskim, powiat Koszalin, gmina Koszalin, miejscowość Koszalin, składającej się z działek ewidencyjnych nr 4/15 i 4/17, dla którego Sąd Rejonowy w Koszalinie, VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr KO1K/00063819/7;
- województwie zachodniopomorskim, powiat Koszalin, gmina Koszalin, miejscowość Koszalin, składającej się z działek ewidencyjnych nr 4/7, 4/16 i 4/18, dla którego Sąd Rejonowy w Koszalinie, VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr KO1K/00095939/7.

➢ **Cena wywoławcza opisanej powyżej wiązki nieruchomości wynosi: 6 164 000 zł netto (słownie: sześć milionów sto sześćdziesiąt cztery tysiące złotych) netto.**

Przed dniem ogłoszenia upadłości przedsiębiorstwo Upadłego prowadziło działalność operacyjną w sektorze przetwórstwa owoców i warzyw. Nieruchomości wyposażone są w systemy chłodnictwa.

Oferty składać należy w zamkniętych kopertach na adres: Dariusz Galek. Kancelaria Radcy Prawnego i Doradcy Restrukturyzacyjnego z/s ul. Adam Mickiewicza 10 , 87-600 Lipno do dnia 26 marca 2026 r. do godz. 12.00 (przy czym rozstrzygająca jest data wpływu oferty do Kancelarii . Otwarcie i rozpoznanie ofert odbędzie się na posiedzeniu jawnym w Kancelarii Syndyka w dniu 27 marca 2026 r. o godz. 12.00.

Z dokumentacją dot. ***Przedmiotu Sprzedaży***, w tym z opisem i oszacowaniem nieruchomości można zapoznać się w siedzibie Kancelarii Syndyka (Dariusz Galek Kancelaria Radcy Prawnego i Doradcy Restrukturyzacyjnego, ul. Adama Mickiewicza 10 w Lipnie) w godzinach od 10.00 do 15.00, po uprzednim uzgodnieniu terminu drogą telefoniczną pod numerem: 608 090 898. Oględziny Przedmiotu Sprzedaży możliwe są w terminie ustalonym z Syndykiem.

Pełen tekst warunków sprzedaży znajduje się na stronie internetowej Kancelarii Syndyka http://www.dariuszgalek.pl.

Kraj/34424079

NEWSLETTER

Komunikaty.pl

Nowości w przepisach, zamówienia publiczne, porady ekspertów, raporty, ogłoszenia.

Dla przedsiębiorców, urzędników, zainteresowanych gospodarką.

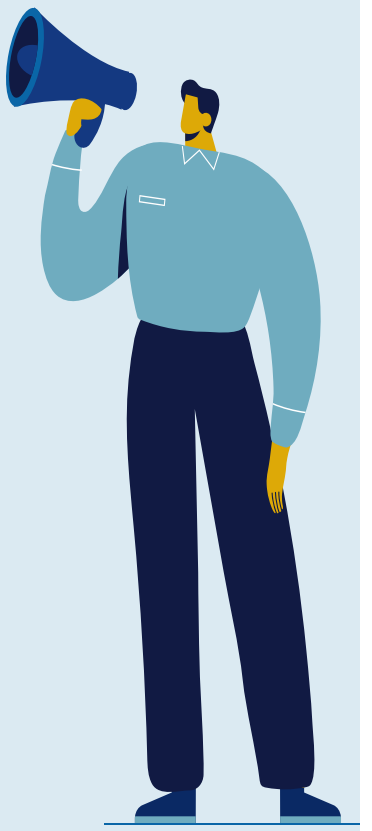

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę **komunikaty.pl** lub użyj kodu QR

eprasa.pl 1797855c34

ODESZLI.pl

Stwórz Miejsce Pamięci

Wejdź na serwis **odeszli.pl**

Dziel się wspomnieniami o bliskich, których już z nami nie ma

pomoc@odeszli.pl
tel. 22 55 55 383
22 55 55 399
22 55 55 555

KUJAWSKA SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA
w Inowrocławiu, 88-100 Inowrocław, al. Kopernika 7

ogłasza przetarg nieograniczony w przedmiocie zamówienia pn.:

Wykonanie robót instalacyjnych w budynkach spółdzielczych zlokalizowanych w Inowrocławiu i Rejonie

1. **Oferty należy składać w dwóch zamkniętych kopertach** w siedzibie Spółdzielni (parter – BIURO PODAWCZE), **w terminie do 25.03.2026r. do godziny 10.00**. **Pierwsza koperta** powinna zawierać wszystkie dokumenty wymagane w postępowaniu przetargowym. **Druga koperta** powinna zawierać ofertę cenową.
2. Otwarcie **OFERT Z DOKUMENTAMI** nastąpi w dniu **25.03.2026r. o godz. 10.00** w siedzibie Kujawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Inowrocławiu, al. Kopernika 7 – sala konferencyjna na parterze, bez udziału Wykonawców.
3. Otwarcie **OFERT CENOWYCH** nastąpi w dniu **27.03.2026r. o godz. 10.00** w siedzibie Kujawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Inowrocławiu, al. Kopernika 7 – sala konferencyjna na parterze, bez udziału Wykonawców.
4. Po otwarciu **OFERT Z DOKUMENTAMI** oraz **OFERT CENOWYCH** zostanie opublikowana na stronie internetowej Zamawiającego informacja z otwarcia, z wyszczególnieniem Wykonawców ubiegających się o udzielenie zamówienia oraz zaproponowane przez nich ceny.
5. **Specyfikację istotnych warunków zamówienia** można pobrać ze strony internetowej Spółdzielni : **www.ksmino.pl**

Dodatkowe informacje można uzyskać na w/wym. stronie internetowej Spółdzielni.

Kraj/34424135

AGENCJA MIENIA WOJSKOWEGO

AGENCJA MIENIA WOJSKOWEGO ODDZIAŁ REGIONALNY WE WROCŁAWIU

Wyciąg z ogłoszenia nr 27/2026 o trzecim przetargu ustnym nieograniczonym na sprzedaż nieruchomości zabudowanej będącej własnością Skarbu Państwa - Agencji Mienia Wojskowego

Adres, oznaczenie, powierzchnia nieruchomości / zabudowa: **Zawadzkie, ul. Dębowa 5,** działka nr 592, AM-2, obręb 0094 Zawadzkie o pow. 0,1100 ha (OP1S/00061445/4). Działka zabudowana budynkiem administracyjnym, gospodarczym i garażowym. Cena wywoławcza netto: **650.000,00 zł**. Wysokość wadium i termin wpłaty: **65.000,00 zł, do 11.05.2026 r.** Termin i miejsce przetargu: **14.05.2026 r., godz. 10:00**, budynek Oddziału Regionalnego Agencji Mienia Wojskowego we Wrocławiu, ul. Zwycięska 39, pokój nr 20 (parter). Pełna treść ogłoszenia została wywieszona na tablicy ogłoszeń w siedzibie Oddziału Regionalnego Agencji Mienia Wojskowego we Wrocławiu, ul. Sztabowa 32 i ul. Zwycięska 39, zamieszczona na stronie internetowej: www.amw.com.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej. Szczegółowe informacje dotyczące przetargu można uzyskać telefonicznie: 71/710-72-78.

ODDZIAŁ REGIONALNY AMW WE WROCŁAWIU
ul. Sztabowa 32, 50-984 Wrocław • tel. (071) 710 72 00 • fax (071) 710 72 01
e-mail: wroclaw@amw.com.pl • www.amw.com.pl

PRZETARG PRZETARG PRZETARG PRZETARG PRZETARG PRZETARG PRZETARG PRZETARG

Kraj/34423166

W Sądzie Rejonowym w Sierpcu I Wydział Cywilny toczy się postępowanie z wniosku Natalii Kacperskiej (sygn. akt I Ns 339/25) o **stwierdzenie nabycia spadku po Gregorze Bernhardzie Starker synu Heinicha Ferdinanda Wilhelma i Rosa Berty**, zmarłym w dniu 3 października 2024 r. w Sierpcu, ostatnio stale zamieszkałego w Rekowie.

Wzywa się wszystkich zainteresowanych, aby w ciągu trzech miesięcy od ukazania się ogłoszenia zgłosili się w sądzie, w którym toczy się postępowanie i udowodnili swoje prawa, gdyż w przeciwnym razie będą pominięci w tym postępowaniu.

Kraj/34423957

W związku z przekazaniem przez syndyka sędziemu komisarzowi w dniu 22 stycznia 2026 roku uzupełniającej listy wierzytelności, w postępowaniu upadłościowym CARGO 69 INTERNATIONALE SPEDITION spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Szczecinie w upadłości likwidacyjnej — sygn. akt XII GUp 20/14 — sędzia komisarz poucza o prawie jej przeglądania w Biurze Obsługi Interesantów Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie - Czytelnia Akt, ul. Kaszubska 42 przez każdego zainteresowanego, oraz poucza o prawie złożenia do sędziego komisarza sprzeciwu do uzupełniającej listy wierzytelności - w terminie dwóch tygodni od daty ukazania się obwieszczenia w wydaniu lokalnym dziennika Gazeta Wyborcza i ogłoszenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

Kraj/34424025

nekrologi.wyborcza.pl ODESZLI.pl

Zamieść nekrolog
Złóż kondolencje
Dodaj wspomnienie

nekrologi@wyborcza.pl, pomoc@odeszli.pl
tel. 22 55 55 383, 22 55 55 399, 22 55 55 555

2 marca 2026 roku
zmarł

Jan Komolka

nasz Kochany, Najlepszy, Niezawodny Przyjaciel,
zostanie z nami na zawsze,
będzie obecny w naszych myślach, rozmowach, wspomnieniach

Krystyna Kofta z Mirkiem i Wawrzyńcem

www.nekrologi.wyborcza.pl/34424063

7 marca 2026 roku mija czwarty rok,

odkąd zmarła

Agata Kwaśniak

Wieloletni pracownik bankowości.

Wspaniała Żona i Mama za którą bardzo tęsknimy.

Wojtek i Jaś

www.nekrologi.wyborcza.pl/34422357

Dnia 27 lutego 2026 roku w wieku 81 lat odszedł

Andrzej Kosiński

mgr inż. geodeta

Nasz Bardzo Kochany Mąż, Tata i Dziadek

Zosia, Kasia, Marta, Adam, Sebastian, Marysia, Wanda, Jędrzej, Kalina

Nabożeństwo żałobne zostanie odprawione 10 marca 2026 roku o godzinie 12.00
w Sali Ceremonialnej A na Cmentarzu Komunalnym Północnym w Warszawie.
Po nabożeństwie nastąpi odprowadzenie urny z prochami Zmarłego do grobu rodzinnego.

www.nekrologi.wyborcza.pl/34423786

Z głębokim żalem zawiadamiamy,
że 27 lutego 2026 roku,
polska i światowa nauka
straciły jednego ze swoich
najznakomitszych przedstawicieli.
W wieku 93 lat zmarł

Prof. dr hab.
Andrzej Trautman

wieloletni pracownik Instytutu Fizyki Teoretycznej
Wydziału Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego, uczony,
którego intelektualna odwaga i matematyczna precyzja
pozwoliły wykazać, że fale grawitacyjne mogą istnieć.
Andrzej Trautman w 1958 roku udowodnił teoretycznie,
że fale grawitacyjne są realnym zjawiskiem fizycznym.
Jego prace, uzupełnione później o słynne rozwiązania
Robinsona-Trautmana, opisujące rozchodzące się fale
grawitacyjne, stały się jednym z kluczowych fundamentów
teoretycznych dla twórców detektorów LIGO i VIRGO,
doprowadzając do przełomowego odkrycia fal grawitacyjnych.
Andrzej Trautman był cenionym wykładowcą.
Profesor nie tylko budował polską szkołę relatywistyczną
na Uniwersytecie Warszawskim, ale był również filarem
polskiego życia naukowego jako wieloletni członek rzeczywisty
i Wiceprezes Polskiej Akademii Nauk (1978–1980).

Żegnamy Człowieka o niezwykłej skromności,
laureata Nagrody Fundacji na rzecz Nauki Polskiej,
Medalu im. Mariana Smoluchowskiego, Medalu Amaldiego Włoskiego
Towarzystwa Ogólnej Teorii Względności i Fizyki Grawitacyjnej
oraz kawalera Krzyża Komandorskiego Orderu Odrodzenia Polski,
który mimo światowych zaszczytów zawsze pozostawał
oddanym mentorem dla studentów. Jego nazwisko, wpisane
w strukturę równań opisujących wszechświat,
pozostanie z nami na zawsze.

Rodzinie i Bliskim

składamy
wyrazy głębokiego współczucia.

Dziekan i społeczność
Wydziału Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego

www.nekrologi.wyborcza.pl/34423948

eprasa.pl 1797855c34

Skrajna patologia polskiej piłki

„To jest patologia" – tak Jacek Rutkowski określa miejskie kluby, które żyją na koszt podatników. To, jak bardzo były główny udziałowiec Lecha ma rację, widać, gdy bliżej przyjrzeć się finansom.

Michał Kiedrowski

UEFA właśnie wydała raport, w którym ocenia dokonania klubów w najwyższych klasach rozgrywkowych wszystkich 55 członków – oczywiście na polu finansowym. Polska wypada na tle europejskich konkurentów całkiem dobrze.

Pod względem przychodów ekstraklasa jest na 14. miejscu. Z kolei pod względem wartości umowy telewizyjnej jest jeszcze lepiej – jest jedenasta. A pod względem nowych inwestycji w stadiony to już absolutny top: trzecie miejsce w Europie.

Liga bankrutów

Są jednak obszary, w których wleczemy się w europejskim ogonie. Aż wstyd bierze, gdy się popatrzy na tzw. net equity. To wartość, która określa w ekonomii, czy dany podmiot ma większą wartość, niż wynoszą jego zobowiązania. I tutaj ekstraklasa jest na piątym miejscu od końca. Jeszcze gorzej jest, gdy spojrzymy na liczbę drużyn polskiej ligi, których aktywa nie pokrywają zobowiązań. Jest ich aż – uwaga – 11. Czyli więcej niż połowa ligi to właściwie – technicznie rzecz biorąc – bankruci. Na tzw. wolnym rynku wierzyciele mogliby pójść do sądu, aby dłużnika zlicytować i odzyskać choćby część swoich pieniędzy. Jednak jeśli chodzi o piłkę nożną, to bardzo często głównym wierzycielem klubu jest jego właściciel.

I z tego też wynika polski problem z negatywnym bilansem net equity. Właściciele dosypują rokrocznie pieniądze do swoich klubów. A dzięki dorocznemu raportowi „Finansowa Ekstraklasa" firmy Grant Thornton możemy sprawdzić, kto jest w Polsce najhojniejszy.

I tak w sezonie 2024/25 tzw. podwyższenia kapitału spółki dokonały:

Cracovia – 126 mln zł. Ten ogromny zastrzyk finansowy miał związek z przygotowaniem klubu do sprzedaży Robertowi Płatkowi;

Pogoń Szczecin – 27 mln (klub przejął w marcu 2025 roku Alex Haditaghi);

KGHM Zagłębie Lubin – 25 mln (klub należy do spółki skarbu państwa);

Śląsk Wrocław – 19 mln (klub miejski);

Widzew Łódź – 17,4 mln (klub przejął w kwietniu 2025 roku Robert Dobrzycki);

Korona Kielce – 13,8 mln (klub przejął w marcu 2025 roku Łukasz Maciejczyk);

Puszcza Niepołomice – 7,5 mln (klub miejski);

GKS Katowice – 7,5 mln (klub miejski);

Górnik Zabrze – 4,5 mln (klub miejski).

Jak widać, jeśli pominąć kluby, które zwiększały kapitał z uwagi na proces zmiany właściciela, to mamy na liście same drużyny utrzymywane z kieszeni podatnika albo spółki skarbu państwa.

Miasta sypią kasą

Popatrzmy rok wcześniej. Na liście właścicieli, którzy dosypywali najwięcej pieniędzy do klubów, znów w czołówce są te same nazwy: Śląsk Wrocław (32,5 mln), Cracovia (30 mln), KGHM Zagłębie (30 mln), Ruch Chorzów (16,44 mln – w 38 proc. klub należy do miasta), Górnik (7,5 mln), Puszcza (6,6 mln). Na sześć klubów tylko Cracovia była w pełni w rękach osoby prywatnej.

Idźmy dalej i popatrzmy, jaki procent przychodów z tzw. działalności podstawowej (prawa do transmisji, kontrakty komercyjne, dzień meczowy itp.) właściciele klubów wydają na pensje. I tu też nie ma żadnego zaskoczenia. W czołówce pełno drużyn, które czerpią ze spółki skarbu państwa lub kieszeni podatnika:

sezon 2022/23: Śląsk (97 proc.), Wisła Płock (96 proc., klub należy do miasta), Piast Gliwice (96 procent, klub należący do miasta);

• **28 lutego br., Wrocław, Tarczyński Arena. Mecz WKS Śląsk Wrocław – Chrobry Głogów w Betclic 1. Liga** FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

sezon 2023/24: Puszcza (116 proc.), KGHM Zagłębie (101 proc.), Piast (81 proc.);

sezon 2024/25: Puszcza (125 proc.), Zagłębie (99 proc.), Radomiak (93 proc., klub prywatny), GKS Katowice (76 proc., klub miejski).

Śląsk – trzeba przyznać – zszedł z 97 proc. do 70 proc. w sezonie 2023/24, a potem znów odnotował wzrost do 75 proc. w sezonie 2024/25. Zestawienia zawierają jednak jeszcze inne dość wstydliwe dla miejskiej spółki z Wrocławia liczby.

Śląsk Wrocław, nie dość, że marnuje gigantyczne pieniądze z kieszeni podatnika, to jeszcze nie potrafi wykorzystać ogromnego potencjału stadionu i regionu

Marnowany potencjał

Zobaczmy na przykład, ile Śląsk wydaje na akademię piłkarską, aby szkolić młodych zawodników. 4,77 mln to dopiero siódmy wynik w lidze (Śląsk był wtedy jeszcze w ekstraklasie). Lech wydał ponad cztery razy tyle (20,2 mln), Legia 17,2 mln, a Raków Częstochowa: 7,6 mln. A przychody z dnia meczowego to już kompletna kompromitacja. Śląsk, który miał drugi co do wielkości stadion w ekstraklasie, miał trzecią co do wysokości frekwencję na meczach (18,8 tys.), zarobił z tzw. dnia meczowego – po odliczeniu kosztów organizacyjnych – 150 tys. zł w całym sezonie. 244 razy mniej niż Legia Warszawa! Pogoń Szczecin przy frekwencji o tysiąc osób mniejszej zarobiła z dnia meczowego po odliczeniu kosztów 9,42 mln. Widzew (średnia 16,8 tys. widzów na meczu): 12,7 mln. Nic dziwnego, że działacze wrocławskiego klubu wyciągają rękę po pieniądze podatnika, skoro nie umieją nawet wykorzystać potencjału, jaki daje im stadion na 42 tys. widzów.

Skandalicznie niski jest też wynik finansowy Śląska, jeśli chodzi o tzw. przychody komercyjne (umowy sponsorskie, sprzedaż pamiątek, gadżetów itd.). Drużyna z bardzo bogatego regionu Polski; z miasta, które liczy 632 tys. mieszkańców; drużyna, która grała w europejskich pucharach i była dwa razy mistrzem Polski zarobiła na tym polu 15,7 mln zł. Podczas gdy Jagiellonia Białystok z zapóźnionego gospodarczo Podlasia, z miasta, które nie ma nawet połowy liczby mieszkańców Wrocławia, zgarnęła 19,8 mln. Widocznie sentencja z „Piłkarskiego Pokera" – „My tu w Białymstoku społeczeństwo mamy bardzo ofiarne" – wciąż obowiązuje.

To, co chore w piłce

Żarty jednak na bok. Były większościowy udziałowiec Lecha, który do dziś ma złotą akcję w klubie, powiedział o miejskich klubach w podcaście „Biznes Klasa": – To, co jest chore w polskiej piłce i czego jestem wielkim przeciwnikiem, to bezpośrednie finansowanie, gdy miasto daje 20-30 mln, by klub istniał. To jest patologia.

I Śląsk jest tej patologii doskonałym przykładem. Nie dość, że marnuje gigantyczne pieniądze z kieszeni podatnika, to jeszcze nie potrafi wykorzystać ogromnego potencjału stadionu i regionu, by zwiększać swoje przychody. To wstyd dla drużyny z takimi tradycjami i taką liczbą kibiców, żeby na polu finansowym była zaledwie średniakiem. W dodatku oferując zawodnikom pensje na poziomie wyższym, niż wynikałoby to z rachunku ekonomicznego, psuje rynek. Zmusza tych, którzy nie mają w zanadrzu niewyczerpywalnych publicznych zasobów, by też zawyżali pensje zawodnikom.

To świetnie, że Jarosław Królewski, prezes Wisły Kraków, postanowił jako pierwszy nie tylko nazywać to zjawisko patologią, ale jeszcze realnie z nim zawalczyć poprzez złożenie skargi w Komisji Europejskiej na niedozwoloną pomoc publiczną, która narusza zasady konkurencyjności. Szkoda tylko, że mimo wcześniejszych sygnałów nie zajął się tym żaden z polskich rządów. ●

SPORT.PL
Jak poszło Kacprowi Tomasiakowi na Mistrzostwach Świata Juniorów
Polski tenis w cieniu Igi Świątek, a inni też odnoszą historyczne sukcesy
Czy polscy trenerzy piłkarscy mają szanse na pracę w najlepszych ligach
Wiadomości, wyniki, historie sportowe znajdziesz na SPORT.PL

Kraj/34419181

PODARUJ MI 1,5% SWOJEGO PODATKU

Mam na imię Ewa. Jestem od dziecka prawie całkiem niewidoma niekorekcyjnie widzę na parę cm. Ponadto od 17 lat choruję na padaczkę z częstymi atakami, mam też skoliozę i inne wady kręgosłupa, a także nabyty brak odporności. Obecnie wykryto u mnie także nowotwór kości udowej. Mam podejrzaną zmianę o nowotworzenie na jajniku i mam kartę Dilo. Mam także depresje lecz jest to tylko część moich chorób.W ostatnim czasie doszła również nawrotna odma opłucnowa po stronie prawej, którą muszę poddawać częstej kontroli RTG. Moje płuco już nigdy nie będzie całkowicie wydolne. Posiadam również orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym, wymagam stałej opieki ze względu na ograniczoną możliwość samodzielnej egzystencji. Cały czas jestem w procesie diagnostycznym i w leczeniu. Moje życie to ciągła hospitalizacja i przyjmowanie wielu leków. Choroby ograniczają moją zdolność do normalnego funkcjonowania. POMÓŻ MI W WALCE O ZDROWIE I LEPSZE JUTRO

Przekazując 1,5% podatku lub darowiznę Fundacji Avalon z dopiskiem ANKLEWICZ, 11129 wspierasz mnie w codziennym funkcjonowaniu i walce z chorobami.

Więcej o mnie na fb PODARUJ EWIE ŻYCIE: https://www.facebook.com/profile.php?id=100064825068754

Numer konta do wpłaty darowizny

62 1600 1286 0003 0031 8642 6001

KRS: 0000270809 CEL SZCZEGÓŁOWY: ANKLEWICZ, 11129

34424103

wyborcza

REDAKCJA
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
Telefon: 22 555 66 00 (czynny w dni powszednie w godz. 10-17);
E-mail: redakcja@wyborcza.pl
Listy do redakcji: listy@wyborcza.pl
Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania. Wnioski i pytania w sprawie ochrony danych osobowych: iod@wyborcza.pl
REDAKTOR NACZELNY: Adam Michnik
PIERWSZY ZASTĘPCA, REDAKTOR NACZELNY WYBORCZA.PL: Roman Imielski
ZASTĘPCA: Agata Żelazowska, Bartosz T. Wieliński
PROJEKT GRAFICZNY: Jacek Utko
KOLPORTAŻ: Michał Szałański
Problemy z dostępnością „Wyborczej" lub z właściwą mutacją lokalną: kolportaz@wyborcza.pl
Prenumerata cyfrowa: prenumerata.wyborcza.pl; pomoc@wyborcza.pl, 22 555 54 55, 519 255 455

Inne formy prenumeraty: wyborcza.pl/prenumerataGW
Gazeta Wyborcza w serwisach społecznościowych: facebook.com/wyborcza, bsky.app/profile/wyborcza.pl, instagram.com/gazeta_wyborcza
LICENCJE NA TREŚCI: licencje@wyborcza.pl

WYDAWCA
Wyborcza sp. z o.o., ul. Czerska 8/10
00-732 Warszawa; NIP: 521-403-30-11
PREZESKA ZARZĄDU: Aleksandra Sobczak
REKLAMA
Dyrektor sprzedaży: Marek Wilk
Biuro reklam i ogłoszeń:
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
reklama@wyborcza.pl; 22 555 55 55, faks: 22 555 54 44
DRUK: Polska Press
ISSN 0860-908X
Rozpowszechnianie redakcyjnych materiałów publicystycznych bez zgody wydawcy jest zabronione.

IZBA WYDAWCÓW PRASY
NAKŁAD KONTROLOWANY

eprasa.pl 1797855c34

wyborcza

KATOWICE
TYGODNIK

Piątek, 6 marca 2026 | Redaktor prowadząca Beata Strąk

katowice.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: katowice@wyborcza.pl

Strefa Czystego Transportu w Katowicach

Nikt nie chce rewolucji w centrum miasta

Katowice są trzecim, po Warszawie i Krakowie, miastem w Polsce, które wprowadza Strefę Czystego Transportu. Zacznie obowiązywać jeszcze w tym roku.

Przemysław Jedlecki

Projekt uchwały w tej sprawie jest już gotowy. – Pokazaliśmy założenia radnym – poinformował w poniedziałek Bogumił Sobula, wiceprezydent Katowic. Przy okazji przypomniał, że Katowicom narzucono obowiązek wprowadzenia SCT, ponieważ odnotowano tutaj przekroczenie norm tlenków azotu.

– Te dane pochodziły z okolicy autostrady A4. Na podstawie wskazań z tej stacji dostaliśmy wytyczne, by taką strefę utworzyć, ponieważ norma została przekroczona o 40 mikrogramów na metr sześcienny. Przenieśliśmy stację w okolicę ul. Dudy-Gracza, ale wskazanie z okolicy A4 było takie, a nie inne. Resort klimatu, a za nim Komisja Europejska stwierdziła, że Strefa Czystego Transportu musi w Katowicach powstać. Nie dyskutujemy z tym stanowiskiem, choć SCT musimy wprowadzić na drogach gminnych, a nie na autostradzie – dodał Sobula.

Nie mogą blokować unijnych pieniędzy

Wiceprezydent przypomniał, że resort klimatu w pismach do Urzędu Miasta podkreślał, że jeśli SCT nie powstanie, to Polska nie dostanie wszystkich pieniędzy z Krajowego Planu Odbudowy.

– Katowice nie mogą kwestionować rozstrzygnięć na poziomie rządowym. Zwłaszcza, że otrzymujemy spore dotacje z Unii Europejskiej – dodał Sobula.

2 marca rozpoczęły się konsultacje uchwały o Strefie Czystego Transportu. – Nie mamy za dużo czasu. W Krakowie prace trwały dwa lata, wiemy, że temat może być zarzewiem dyskusji. Na konsultacje mamy jednak tylko nieco ponad miesiąc, zaś uchwała musi być podjęta do końca kwietnia. Strefa ma być wdrożona do końca czerwca – wyjaśnił wiceprezydent.

Strefa Czystego Transportu

Granicę strefy wyznaczają:
- odcinek ulicy ks. Piotra Skargi od skrzyżowania z ulicą Juliusza Słowackiego do skrzyżowania z Aleją Wojciecha Korfantego;
- ulica Stanisława Moniuszki;
- ulica prof. Waleriana Pańki;
- odcinek ulicy Jerzego Dudy-Gracza od skrzyżowania z ulicą prof. Waleriana Pańki do skrzyżowania z ulicą Warszawską;
- odcinek ulicy Warszawskiej od skrzyżowania z ulicą Jerzego Dudy-Gracza do skrzyżowania z ulicą Francuską;
- odcinek ulicy Francuskiej od skrzyżowania z ulicą Warszawską do skrzyżowania z ulicą Mariacką Tylną;
- ulica Mariacka Tylna;
- ulica Dworcowa od skrzyżowania z ulicą Mariacką Tylną do skrzyżowania z ulicą Juliusza Słowackiego;
- odcinek ulicy Juliusza Słowackiego od skrzyżowania z ulicą Dworcową do skrzyżowania z ulicą ks. Piotra Skargi.

Ulice graniczne nie są częścią strefy.

Wynika z tego, że większość SCT to ulice, które są wyłączone z ruchu. – Nie uznaję strefy za fikcyjną. To taka strefa, którą możemy wprowadzić szybko. Staramy się z tego wyjść zdroworozsądkowo. Gdybyśmy mieli więcej czasu, być może kształt SCT byłby inny – skomentował Bogumił Sobula. Dodał, że nikt nie chciał robić rewolucji i wprowadzać chaosu.

Kto będzie mógł wjechać do strefy?

Projekt uchwały zakłada, że bezterminowo, o ile samochód był kupiony przed dniem ustanowienia strefy, na jej teren będą mogli wjeżdżać mieszkańcy całej Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.

W innych przypadkach będzie obowiązywał ustalony już harmonogram obostrzeń.

Obowiązek wprowadzenia SCT wynika m.in. z przekroczenia norm tlenków azotu. Ograniczyć go można, korzystając z transportu zbiorowego

FOT. ANNA LEWAŃSKA / AGENCJA WYBORCZA.PL

Nie uznaję strefy za fikcyjną. To taka strefa, którą możemy wprowadzić szybko. Staramy się z tego wyjść zdroworozsądkowo. Gdybyśmy mieli więcej czasu, być może kształt SCT byłby inny

BOGUMIŁ SOBULA
wiceprezydent Katowic

Od 29 czerwca 2026 roku do 30 czerwca 2029 roku do SCT wjechać będą mogły samochody mieszkańców Katowic, spełniające następujące wymagania:
- z silnikami benzynowymi spełniającymi przynajmniej wymagania europejskiej normy emisji spalin Euro 3 lub wyprodukowane nie wcześniej niż w 2000 r.;
- z silnikami diesla spełniającymi przynajmniej wymagania europejskiej normy emisji spalin Euro 4 lub wyprodukowane nie wcześniej niż w 2005 r.

Od 1 lipca 2029 roku do 31 grudnia 2033 roku – samochody mieszkańców Katowic, spełniające następujące wymagania:
- z silnikami benzynowymi spełniającymi przynajmniej wymagania europejskiej normy emisji spalin Euro 3 lub wyprodukowane nie wcześniej niż w 2000 r.;
- z silnikami diesla spełniającymi przynajmniej wymagania europejskiej normy emisji spalin Euro 5 lub wyprodukowane nie wcześniej niż w 2009 r.

Od 1 stycznia 2034 roku bezterminowo – samochody mieszkańców Katowic, spełniające następujące wymagania:
- z silnikami benzynowymi spełniającymi przynajmniej wymagania europejskiej normy emisji spalin Euro 4 lub wyprodukowane nie wcześniej niż w 2005 r.;
- z silnikami diesla spełniającymi przynajmniej wymagania europejskiej normy emisji spalin Euro 6 lub wyprodukowane nie wcześniej niż w 2014 r.

Od 29 czerwca 2026 roku do 31 grudnia 2033 roku – samochody inne niż mieszkańców Katowic, spełniające następujące wymagania:
- z silnikami benzynowymi spełniającymi przynajmniej wymagania europejskiej normy emisji spalin Euro 3 lub wyprodukowane nie wcześniej niż w 2000 r.;
- z silnikami diesla spełniającymi przynajmniej wymagania europejskiej normy emisji spalin Euro 5 lub wyprodukowane nie wcześniej niż w 2009 r.

Od 1 stycznia 2034 roku bezterminowo – samochody inne niż mieszkańców Katowic, spełniające następujące wymagania:
- z silnikami benzynowymi spełniającymi przynajmniej wymagania europejskiej normy emisji spalin Euro 4 lub wyprodukowane nie wcześniej niż w 2005 r.;
- z silnikami diesla spełniającymi przynajmniej wymagania europejskiej normy emisji spalin Euro 6 lub wyprodukowane nie wcześniej niż w 2014 r.

Zgodnie z Kodeksem wykroczeń kara za złamanie przepisu wynosi do 500 zł.

eprasa.pl 1797855c34

Krok w kierunku konsolidacji śląskich uczelni?

Jedyna taka inicjatywa w Pols

Połączyć medycynę ze sztukami pięknymi lub humanistykę z ekonomią? Od nowego roku akademickiego studenci śląskich uczelni publicznych będą mogli wybierać zajęcia w innej szkole niż własna.

Magdalena Warchala-Kopeć

Takie korzyści daje studentom porozumienie o współpracy w ramach Programu „Śląski most", które zostało podpisane 26 lutego. Przystąpiło do niego siedem górnośląskich uczelni publicznych, które już współpracują ze sobą w ramach Konsorcjum Akademickiego Katowice – Miasto Nauki. Są to: Uniwersytet Śląski, Politechnika Śląska, Śląski Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Ekonomiczny, Akademia Wychowania Fizycznego im. J. Kukuczki, Akademia Sztuk Pięknych i Akademia Muzyczna im. K. Szymanowskiego.

Realizacja „Śląskiego mostu" rozpocznie się wraz z początkiem nadchodzącego roku akademickiego.

Celem programu, który na razie będzie mieć charakter pilotażowy, jest umożliwienie studentom realizacji części kształcenia w uczelniach partnerskich – bez zmiany kierunku, bez przenoszenia się na inną uczelnię i bez dodatkowej rekrutacji. Program ma zwiększyć mobilność akademicką w regionie oraz zapewnić dostęp do interdyscyplinarnej oferty dydaktycznej oraz zróżnicowanej bazy laboratoriów i pracowni.

„Śląski most" wzorowany jest na programach wspierających mobilność akademicką w skali ogólnopolskiej czy międzynarodowej, ale dostosowany został do realiów Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.

– Otwieramy podwoje swoich uczelni, korzystając z rozwiązań Erasmusa czy ogólnopolskiego programu „Most". Studenci będą mogli wybierać konkretny przedmiot, a w przyszłości być może cały semestr, który chcieliby odbyć na innej uczelni niż własna. To szansa na poszerzenie swojego wykształcenia poprzez tworzenie kombinacji, które być może nigdy by nam nie przyszły na myśl. Może ktoś będzie chciał połączyć medycynę ze sztukami pięknymi czy humanistykę z ekonomią – mówi prof. Ryszard Koziołek, rektor Uniwersytetu Śląskiego.

Dodaje, że uczelnie postanowiły wykorzystać doświadczenia zdobyte przy realizacji programu Europejskiego Miasta Nauki 2024, a także swoje bliskie sąsiedztwo. Uniwersytety Śląski i Ekonomiczny mają nawet wspólne obiekty jak Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka w Katowicach.

„ŚLĄSKI MOST" JEDYNY W POLSCE

– Uniwersytet Śląski i Uniwersytet Ekonomiczny to praktycznie jeden kampus. Nie jest też problemem, aby korzystając z komunikacji publicznej dojechać do innego miasta, więc ten aspekt terytorialny, życia w aglomeracji, w metropolii, jeszcze bardziej sprzyja otwarciu na współpracę – mówi prof. Koziołek.

Podobnie o sprawie mówi Jarosław Makowski, wiceprezydent Katowic. Jego zdaniem wspólna oferta siedmiu uczelni zwiększa atrakcyjność edukacyjną i wizerunkową miasta oraz całej Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.

– Dziś uczelnie konkurują o studentów. Im atrakcyjniejszy program studiów i miasto, w którym można studiować, tym większa szansa na przyciągnięcie młodych ludzi – mówi Makowski.

Podkreśla, że „Śląski most" to jedyna taka inicjatywa w Polsce. Jego zdaniem realizacji projektu sprzyjają potencjał konurbacji, liczącej około 2,5 mln mieszkańców oraz bliskość uczelnianych kampusów.

Władze miasta liczą, że program zachęci studentów nie tylko do podjęcia studiów w regionie, lecz także do pozostania tu po ich zakończeniu.

Do programu będą mogły przystąpić osoby, które zaliczyły pierwszy rok studiów pierwszego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich, albo pierwszy semestr studiów drugiego stopnia. Będą mogły wybrać co najmniej jeden moduł lub przedmiot z oferty uczelni przyjmującej. Katalog kierunków, modułów lub przedmiotów do wyboru oraz liczba dostępnych miejsc będą ogłaszane przez uczelnie co roku.

Zajęcia realizowane w ramach „Śląskiego mostu" będą wliczane do programu studiów i punktowane w systemie ECTS. Sprawy organizacyjne i formalne, związane z udziałem w programie, studenci załatwiać będą w uczelni macierzystej.

KOMPLETNA OFERTA: OD KULTURY PO NAUKI INŻYNIERYJNE

Prof. Marek Pawełczyk, rektor Politechniki Śląskiej, podkreśla, że jego uczelnia przetestowała podobny model nauczania na własnym podwórku. Politechnika od semestru letniego roku akademickiego 2022/2023 oferuje bowiem swoim studentom Uczelnianą Bazę Zajęć Obieralnych, z której mogą wybierać dowolne przedmioty, dodając je do swojej siatki godzin.

– Uczelniana Baza Zajęć Obieralnych umożliwia naszym studentom wybór dowolnego przedmiotu, który jest w sferze ich dodatkowych zainteresowań, a nie jest związany z ich kierunkiem studiów. W tym przypadku studenci mają do wyboru ponad 250 zajęć. Teraz „Śląski most" jest okazją do poszerzenia tej bazy – mówi prof. Pawełczyk.

Dodaje, że program pozwoli śląskim uczelniom stworzyć wspólnie kompletną ofertę edukacyjną od kultury, sztuki, poprzez nauki ścisłe i humanistyczne po medycynę i nauki inżynieryjno-techniczne.

– Jeśli student będzie zainteresowany i ambitny, to wyobrażam sobie, że na poszczególnych semestrach studiów zbuduje sobie bardzo szeroki profil kształcenia – mówi prof. Pawełczyk.

Prof. Celina Olszak, rektorka Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, podkreśla, że to pierwsze w regionie tak szerokie porozumienie międzyuczelniane oparte na realnym współdzieleniu oferty dydaktycznej. Dodaje, że jej uczelnia ma jednak spore doświadczenie w realizacji podobnych projektów o innej skali.

– Mamy za sobą kilka edycji projektów „Mosty ekonomiczne" czy „Transekonomik", gdzie studenci państwowych uczelni ekonomicznych wspólnie realizują różne przedsięwzięcia. Wierzę, że „Śląski most" przyczyni się do tego, że ekonomia spotka się z technologią, humanistyką, naukami artystycznymi i naukami medycznymi – mówi rektor Olszak.

• **O konsolidacji szkół wyższych na Śląsku mówi się od kilku lat. Na zdjęciu: wspólna międzyuczelniana inauguracja roku akademickiego w Katowicach, 30 września 2025 r.**

FOT. ANNA LEWAŃSKA / AGENCJA WYBORCZA.PL

Z dumą obserwuję, że od następnego roku akademickiego Śląsk stanie się prawdziwym laboratorium przyszłości polskiej nauki. Siedem najlepszych uczelni województwa otwiera swoje drzwi w ramach programu „Śląski most". To współpraca zamiast rywalizacji, kompetencje zamiast silosów. To jest właśnie nowoczesne polskie szkolnictwo wyższe

MARCIN KULASEK
minister nauki i szkolnictwa wyższego

ŚLĄSK LABORATORIUM POLSKIEJ NAUKI

Władze śląskich uczelni podkreślają, że współczesne wyzwania naukowe i społeczne wykraczają poza jedną dyscyplinę. Na przykład rozwój sztucznej inteligencji łączy osiągnięcia informatyki, inżynierii, językoznawstwa i psychologii. Dlatego kształcenie też powinno stawać się bardziej interdyscyplinarne.

– Z dumą obserwuję, że od następnego roku akademickiego Śląsk stanie się prawdziwym laboratorium przyszłości polskiej nauki. Siedem najlepszych uczelni województwa otwiera swoje drzwi w ramach programu „Śląski most". To współpraca zamiast rywalizacji, kompetencje zamiast silosów. To jest właśnie nowoczesne polskie szkolnictwo wyższe – komentuje Marcin Kulasek, minister nauki i szkolnictwa wyższego.

Po podpisaniu porozumienia pojawiły się głosy, że jest ono kolejnym krokiem w kierunku konsolidacji górnośląskich uczelni. Pomysł połączenia ich w jeden organizm powraca bowiem od pewnego czasu.

W 2023 roku swój potencjał konsolidacyjny badało tych samych siedem uczelni wchodzących w skład Konsorcjum Akademickiego – Katowice Miasto Nauki. Argumentowano, że do tej pory partnerzy konsorcjum podejmowali już wspólnie działania, m.in. w ramach Śląskiego Festiwalu Nauki KATOWICE, nie wykorzystywały jednak w pełni potencjału, jaki wynika z systematycznej i bliższej współpracy na różnych polach.

KROK W STRONĘ KONSOLIDACJI?

Zespół organizacyjny projektu konsolidacji składał się ze 177 pracowników wszystkich badanych szkół wyższych. Na zakończenie przygotował raport, zawierający katalog rekomendacji dotyczących współpracy uczelni. Podkreślono w nim, że skonsolidowane śląskie uczelnie miałyby dorobek na porównywalnym poziomie co Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Jagielloński czy Związek Uczelni w Gdańsku im. Daniela Fahrenheita.

W raporcie zaznaczono jednak, że mimo to wyniki analiz nie uzasadniają połączenia śląskich uczelni w jeden wielki organizm. Inne formy współpracy, takie jak federalizacja czy utworzenie związku uczelni, uznano za nieznajdujące zastosowania lub niemożliwe do zrealizowania. Wskazano jednocześnie, że najlepszym wyjściem będzie konsolidacja funkcjonalna uczelni, umożliwiająca realizację konkretnych wspólnych przedsięwzięć w ramach konsorcjum lub na podstawie odrębnych umów.

1 KA

eprasa.pl 1797855c34

ce

Wiosną 2025 rektor Koziołek wrócił do tematu, zgłaszając na posiedzeniu senatu UŚ pomysł powołania zespołu, mającego zbadać potencjał konsolidacji trzech największych katowickich uczelni.

Członkowie senatu UŚ byli zaskoczeni, bo rektor nie podzielił się wcześniej z nimi swoim pomysłem. Zaopiniowali jednak pozytywnie jego inicjatywę i zarekomendowali, by zwrócił się z propozycją do władz Uniwersytetu Ekonomicznego i Śląskiego Uniwersytetu Medycznego. Wybuchł skandal.

Osoby z otoczenia rektorów UE i ŚUM komentowały, że dobre obyczaje wymagają, aby pomysł, który dotyczy innych, skonsultować z zainteresowanymi, zanim ogłosi się go publicznie. Pojawiały się też głosy, że prof. Koziołek wyszedł przed szereg po to, by zapewnić sobie miejsce lidera całego projektu. W takiej atmosferze senaty ŚUM i UE zaopiniowały propozycję rektora Koziołka negatywnie.

Już w październiku z inicjatywą wrócił jednak prof. Marek Pawełczyk, rektor Politechniki Śląskiej. Tym razem zaproponował powrót do pierwotnego scenariusza połączenia siedmiu śląskich uczelni, a nie tylko trzech.

NIE WSZYSCY CHCĄ SIĘ ŁĄCZYĆ

Bodźcem do wznowienia rozmów był projekt ustawy o związku metropolitalnym. Zakłada on, że jeśli na terenie metropolii działa federacja, składająca się z co najmniej trzech uczelni i kształcąca co najmniej 40 tysięcy studentów, otrzyma ona dodatkowe środki na rozwój nauki i badań. Ze wstępnych wyliczeń wynika, że w przypadku utworzenia federacji uczelni na terenie Metropolii Górnośląsko-Zagłębiowskiej, mowa mogłaby być o 60 mln zł.

– Połączenie uczelni to bardzo daleko posunięta integracja, do której można dojść stopniowo. Myślę, że formułą, która mogłaby zostać przyjęta na ten moment, jest federacja uczelni, która pozwala uczelniom lepiej się poznać, podejmować więcej wspólnych przedsięwzięć w sferze organizacyjnej, administracyjnej, wspólnej infrastruktury, badań czy kierunków kształcenia – wyjaśnił rektor Politechniki Śląskiej.

Zastrzegł, że aby uczelnie mogły zawiązać federację, musiałyby zmienić się przepisy, na co jednak Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego jest otwarte. Minister Marcin Kulasek i jego zastępca Marek Gzik, wywodzący się z Politechniki Śląskiej, nieustannie zachęcają bowiem uczelnie do konsolidacji.

Rektor Olszak nie jest jednak optymistycznie nastawiona do tego przedsięwzięcia. Na początku lutego wydała oświadczenie, w którym zaznaczyła, że „temat konsolidacji wraca zawsze wtedy, gdy system nie radzi sobie z własnymi problemami, gdy brakuje pieniędzy i odwagi do różnicowania uczelni".

23 lutego podczas debaty organizowanej w ramach XXXIII Welconomy Forum w Toruniu powtórzyła swoje stanowisko. – Badania pokazują, że europejski mainstream to przede wszystkim: federacje, sojusze akademickie, uniwersytety europejskie, konsorcja badawcze, wspólne szkoły doktorskie, współdzielone centra badawcze, integracja funkcjonalna – biblioteki, zakup sprzętu, centra IT. Konsolidacja nie jest celem samym w sobie i nie może zastąpić strategii rozwoju nauki – mówiła prof. Olszak w Toruniu.

1KA

Zabytek z XVII wieku grozi zawaleniem

Drewniane belki ugięły się kilkanaście centymetrów

Kościół w Ulinie Wielkiej znalazł się w katastrofalnym stanie. Trwa zbiórka na ratowanie jednej z najstarszych budowli na terenie diecezji sosnowieckiej.

Anna Malinowska

• **Drewniany kościół w Ulinie Wielkiej pilnie potrzebuje remontu** FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Początki tego kościoła sięgają XIII wieku. Starsza budowla została rozebrana, a w jej w miejscu w 1655 roku została postawiona nowa. Świątynia – z czasem rozbudowana – przetrwała do czasów współczesnych.

Drewniany kościół z dzwonnicą, starodrzewem i otoczeniem wpisany został do rejestru zabytków województwa małopolskiego (bo już na jego terenie jest Ulina Wielka) oraz znalazł się na szlaku architektury drewnianej. Zachowała się spora część zabytkowego wyposażenia – to m.in. XVII-wieczne obrazy Matki Boskiej Częstochowskiej oraz św. Katarzyny, patronki parafii. Są też pochodzące z tego samego okresu chrzcielnica, ambona, epitafia, feretrony. Najcenniejszym obiektem jest gotycka rzeźba Matki Boskiej Tronującej z przełomu XIV i XV wieku.

Fragment sklepienia może się zawalić

Jesienią 2025 roku sporządzono ekspertyzę, która ujawniła fatalny stan techniczny obiektu. Okazało się, że stwarza on realne niebezpieczeństwo dla przebywających w nim ludzi. Na tej podstawie powiatowy inspektor nadzoru budowlanego wydał decyzję nakazującą natychmiastowe działania zabezpieczające, ponieważ dalsze użytkowanie świątyni bez interwencji grozi katastrofą budowlaną.

„Decyzja ta nie jest formalnością ani urzędniczym nadmiarem ostrożności. Jest odpowiedzią na faktyczny, udokumentowany stan techniczny zabytkowego obiektu" – zaznacza diecezja sosnowiecka.

Najbardziej niepokoi stan konstrukcji stropu pod sygnaturką. – Belki stropowe, które jednocześnie pełnią funkcję elementów nośnych całej górnej części kościoła, są skrajnie przeciążone i zdeformowane. Ugięcie belek sięga dziś aż 16 centymetrów. To wartość, która w sposób rażący i wielokrotny przekracza dopuszczalne normy bezpieczeństwa dla tego typu konstrukcji – mówi ks. Piotr Ryż, proboszcz parafii w Ulinie Wielkiej.

Jak wskazuje, tak duże odkształcenie oznacza, że drewno utraciło swoją pierwotną nośność i pracuje na granicy wytrzymałości. – Każdy kolejny miesiąc, każde dodatkowe obciążenie, każda zmiana wilgotności może doprowadzić do nieodwracalnego uszkodzenia lub nagłego zawalenia się fragmentu sklepienia – przyznaje proboszcz.

Drewniany kościół trzeba było zamknąć

Okazało się, że dodatkowo przez wiele lat do wnętrza budynku przenikała wilgoć, co doprowadziło do rozwoju zagrzybienia oraz korozji biologicznej drewna. Zniszczeniu uległy połączenia konstrukcyjne, osłabione zostały belki stropowe, elementy więźby dachowej oraz fragmenty ścian.

W przeszłości wykonywano prowizoryczne naprawy, które miały charakter doraźny i nie usuwały przyczyn problemu. Dziś skutki tych zaniedbań są widoczne w całej konstrukcji świątyni.

– Właśnie dlatego w kościele zostało zamontowane rusztowanie modułowe. Nie jest to ani element remontu, ani prace estetyczne. To tymczasowe zabezpieczenie, którego jedynym celem jest podtrzymanie środkowej części sklepienia i zapobieżenie jego zawaleniu. Rusztowanie przejęło istotną część obciążeń, które w normalnych warunkach powinny przenosić belki stropowe. Bez tego zabezpieczenia ryzyko katastrofy byłoby realne i bezpośrednie. Trzeba jasno powiedzieć, że obecny stan to stan alarmowy, a rusztowanie jest dziś jedyną barierą chroniącą kościół przed dalszym niszczeniem – dodaje ks. Ryż.

Nadzór budowlany nałożył obowiązek pilnych prac zabezpieczających oraz wstrzymał użytkowanie obiektu do czasu usunięcia zagrożeń. Decyzja została opatrzona rygorem natychmiastowej wykonalności, co oznacza, że nie można jej odłożyć czy zignorować. Inaczej kościół po prostu runie.

– Eksperci są zgodni, świątynię można jeszcze uratować, ale wymaga to pilnych, specjalistycznych i kosztownych prac wzmacniających i stabilizujących konstrukcję całego budynku oszacowanych na kwotę prawie 1 mln 700 tys. zł – informuje proboszcz.

Miejscowa parafia liczy sobie jedynie 500 wiernych. – Na czas zamknięcia kościoła udało nam się wygospodarować pomieszczenia na plebani, gdzie odbywają się msze i nabożeństwa. To ważne głównie dla starszych osób, które nie muszą dojeżdżać do sąsiednich parafii. Rozpoczęliśmy też od razu zbiórkę pieniędzy na remont, ale sami nie jesteśmy w stanie podołać tak wielkim kosztom – przyznaje Barbara Połcik, sołtyska Ulin Wielkiej.

W przeszłości wykonywano prowizoryczne naprawy, które miały charakter doraźny i nie usuwały przyczyn problemu. Dziś skutki tych zaniedbań są widoczne w całej konstrukcji świątyni

Ratowanie zabytku to praca na lata

W podobnym tonie wypowiada się Tomasz Błaut, zastępca wójta gminy Gołcza. – Nie jesteśmy w stanie udźwignąć większego wsparcia. Oczywiście we wszystkim co możemy wspieramy parafię. Chodzi nie tylko o ważne miejsce kultu dla wiernych, ale też perełkę architektoniczną, wartościowy zabytek, jeden z najstarszych w okolicy – zauważa.

Parafii udało się pozyskać wsparcie w wysokości 1 mln zł z programu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego dotyczącego ochrony zabytków.

– Własnym sumptem zebraliśmy 50 tys. zł. Brakuje nam jeszcze ponad 600 tysięcy. Znaleźliśmy jeszcze kilka możliwości dofinansowania, czekamy na, mam nadzieję, dobre wiadomości. Jeśli wszystko pójdzie dobrze, to prawdopodobnie będziemy mogli rozpocząć remont w maju. To jednak będzie pierwszy krok do zabezpieczenia kościoła, bo kompletnego remontu wymaga też wnętrze. To praca na lata. Nie oszacowaliśmy jeszcze, jakie pieniądze będą potrzebne, ale z pewnością kwoty będą olbrzymie. Prac czeka nas wiele, począwszy od konserwacji drewna po wymianę instalacji – mówi ks. Ryż.

Dominika Bem, rzeczniczka sosnowieckiej kurii przyznaje, że kościół w Ulinie Wielkiej jest jednym z najstarszych zabytków diecezji sosnowieckiej. – Mamy nadzieję, że uda się go ochronić, by mógł służyć kolejnym pokoleniom wiernych oraz nauce jako dziedzictwo historyczne. Gdy poznamy już skalę brakujących środków, kuria również wspomoże ten potrzebny remont – deklaruje.

Kto chciałby pomóc w ratowaniu zabytku, może wpłacić pieniądze na rachunek bankowy parafii: **21 8450 0005 0000 0000 3636 0001** z dopiskiem „Ratunek dla kościoła w Ulinie Wielkiej"

eprasa.pl 1797855c34

15 lat Kolei Śląskich

Dokąd zawiezie nas regionaln

Jesienią 2011 roku Koleje Śląskie zaczęły wozić pasażerów. Dziś przewożą około 22 mln osób rocznie na ponad 20 regularnych liniach.

Przemysław Jedlecki

• **Pojazdy Kolei Śląskich wyposażone są m.in. w rampy i podnośniki ułatwiające wsiadanie, pętle indukcyjne wspierające osoby korzystające z aparatów słuchowych, miejsca na wózki, oznaczenia brajlowskie oraz interkomy umożliwiające szybki kontakt z maszynistą**
FOT. ANNA LEWAŃSKA / AGENCJA WYBORCZA.PL

Koleje Śląskie 8 marca zmieniają rozkład jazdy. W efekcie na linii S31 jedna dodatkowa para pociągów w dni robocze zapewni dojazd do Katowic i powrót ze stolicy województwa po godz. 9. Dodatkowa para pociągów pojawi się również na linii S6, tyle że po południu, redukując tym samym długie przerwy pomiędzy kolejnymi pociągami. Z tego samego powodu jedna dodatkowa para pociągów pojawi się przed południem na linii S62. Dodatkowa para pociągów ruszy także na linii S78 po godz. 22.

Łącznie trzy pary pociągów zyskają z kolei wydłużone relacje do Częstochowy na linii S1. Pierwsza, która dotychczas jechała w dni wolne z Gliwic do Dąbrowy Górniczej, druga poranna, która w dni robocze rano obsługiwała relację Gliwice – Zawiercie oraz trzecia popołudniowa obsługująca dotąd relację Gliwice – Zawiercie (ta zmiana wejdzie w życie dopiero 29 kwietnia).

Po okresie zimowym, kiedy w każdy weekend można było Ornakiem Kolei Śląskich dotrzeć z Częstochowy do Zakopanego, najdłuższe połączenie w siatce regionalnego przewoźnika zostanie zwyczajowo zawieszone aż do wakacji. Wróci jedynie na dwa długie weekendy – majówkę (1-3 maja) i Boże Ciało (4-7 czerwca). W obu kierunkach Ornak będzie kursować drogą okrężną przez Sosnowiec Maczki i Mysłowice.

INTEGRACJA Z METROROWEREM

Dzień po wejściu w życie wiosennej korekty rozkładu pasażerowie, którzy podróżują z Max Biletem Kolei Śląskich będą mogli korzystać z kolejnego – po pociągu, autobusie, tramwaju i trolejbusie – środka transportu: roweru.

– Wszystko dzięki integracji Taryfy Max Bilet z Metrorowerem Metropolii GZM. Aby móc codziennie wypożyczyć bezpłatnie żółty jednoślad, wystarczy zainstalować aplikację Metrorower i wpisać w niej numer swojego Max Biletu – mówi Tomasz Niedziela, wiceprezes Kolei Śląskich ds. handlowych.

Taryfa Max Bilet to wspólny bilet Transportu GZM, Kolei Śląskich i Polregio, który wystartował pilotażowo w 2024 roku po to, by ułatwić poruszanie się po Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii transportem publicznym.

Pasażerowie mają do wyboru cztery imienne bilety miesięczne: na jedno miasto w cenie 119 zł, na dwa miasta w cenie 149 zł, na trzy do sześciu miast w cenie 189 zł i bilet sieciowy, który pozwala na podróże po całej Metropolii za 249 zł. Dodatkowo funkcjonuje jeden bilet 24-godzinny o nazwie Metrobilet w cenie 24 zł.

– W 2024 roku pasażerowie kupili 31,5 tys. Max Biletów, rok później o 10 tys więcej, co dowodzi, że coraz więcej osób ceni elastyczność w podróżowaniu i oszczędności, które daje Max Bilet. Największą popularnością cieszą się niezmiennie bilety na trzy do sześciu miast, to niemal połowa wszystkich sprzedanych Max Biletów – zwraca uwagę Arkadiusz Pilarz, dyrektor Biura Handlowego Kolei Śląskich.

KOLEJE ŚLĄSKIE NA ZAKUPACH

W lutym władze województwa śląskiego zdecydowały się skorzystać z prawa tzw. opcji i zamówić cztery kolejne elektryczne zespoły trakcyjne produkowane w nowosądeckim Newagu.

– Nowe Impulsy 2 zmieniają oblicze regionalnej kolei w województwie śląskim i podnoszą komfort podróży pasażerów. Dlatego maksymalnie wykorzystujemy zapisy umowy z producentem i już dziś zamawiamy kolejne, sprawdzone na naszych torach pojazdy – mówi Grzegorz Boski, wicemarszałek województwa śląskiego, który odpowiada m.in. za regionalną kolej.

Jeden pojazd kosztuje w opcji 36,9 mln zł brutto. – Podpisaliśmy więc opcję o wartości 147,6 mln zł. To możliwe dzięki temu, że udało nam się uzyskać unijne dofinansowanie w ramach Krajowego Planu Odbudowy w wysokości 127 mln zł. Inwestujemy te pieniądze w poprawę komfortu pasażerów, a więc i rozwój naszego regionalnego przewoźnika – dopowiada wicemarszałek.

Z kolei w 2025 roku na tory trafiło dziewięć nowych Impulsów 2 – trzy zakupione bezpośrednio przez Koleje Śląskie oraz sześć zamówionych przez województwo śląskie.

Koleje Śląskie oferują możliwość wcześniejszego zgłoszenia asysty w podróży dla osób ze szczególnymi potrzebami. Każdego roku z takiej oferty korzysta ok. 1,2 tys. pasażerów

– Zaś w 2026 roku na tory regionu trafi kolejnych 14 Impulsów 2, a docelowo nasza flota powiększy się o ponad 30 nowoczesnych pojazdów – informuje Bartłomiej Wnuk, rzecznik prasowy Kolei Śląskich.

Równolegle przewoźnik rozwija zaplecze techniczne. Trwa rozbudowa bazy przy ul. Raciborskiej w Katowicach. Jednocześnie realizowane są przygotowania do budowy nowej bazy kolejowej w Gliwicach – Bojkowie. Ta inwestycja zakłada zagospodarowanie terenów poprzemysłowych, w tym rozpoczętą już przemianę dawnego szybu Bojków w nowoczesne zaplecze kolejowe.

– Inwestycje w tabor i zaplecze to fundament dalszego rozwoju oferty i komfortu pasażerów w kolejnych latach – dodaje Krzysztof Klimosz, prezes Kolei Śląskich. Podkreśla, że dowodem na dynamiczny rozwój spółki jest także niemal trzykrotny wzrost kapitału zakładowego w ubiegłym roku – z blisko 141 mln do niemal 454 mln zł.

POCIĄGIEM NA LOTNISKO

W podsumowaniu 2025 roku Koleje Śląskie przypominały, że w połowie roku po 24 latach na kolejową mapę wróciło połączenie Tychy – Orzesze Jaśkowice (S74). W lipcu w rozkładzie jazdy zadebiutowały dwie sezonowe linie lotniskowe – S14 i S19, uzupełniające ofertę dojazdu pociągiem na lotnisko w Pyrzowicach w wakacje.

Największym frekwencyjnym sukcesem było uruchomienie pod koniec sierpnia linii S34 z Częstochowy do Krakowa.

Rok debiutów zamknęła uruchomiona w połowie grudnia linia S82, łączącą Chorzów Batory z Chorzewem Siemkowicami w województwie łódzkim.

Miasta Idei o Kolejach Śląskich

• W środę 11 marca o godz. 11 „Gazeta Wyborcza" zaprasza na debatę poświęconą Kolejom Śląskim. Spotkamy się w Metrolabie w Katowicach (róg ulic Pocztowej i Młyńskiej).

Naszymi gośćmi będą m.in. Wojciech Saługa – marszałek województwa śląskiego, Krzysztof Klimosz – prezes Kolei Śląskich, Kazimierz Karolczak – przewodniczący zarządu Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, dr Adam Mańka – prodziekan Wydziału Transportu i Inżynierii Lotniczej Politechniki Śląskiej..

Spotkanie jest otwarte dla wszystkich chętnych.

1KA

eprasa.pl 1797855c34

ny operator?

Uruchomienie nowych i sezonowych linii przełożyło się na większą liczbę kursów i relacji, a w konsekwencji na wzrost liczby pociągokilometrów – miary pracy przewozowej, oznaczającej łączną liczbę kilometrów przejechanych przez pociąg – z 8,7 mln pockm w 2024 roku do 9,6 mln pockm w 2025 roku.

– To rozwój oferty, a nie sam wzrost wskaźników, był naszym celem. Pociągokilometry są efektem uruchamiania nowych połączeń i odpowiadania na potrzeby pasażerów – wyjaśnia prezes Krzysztof Klimosz i dodaje, że rok 2025 był dla Kolei Śląskich szczególnie wymagający ze względu na prace prowadzone przez PKP PLK, przede wszystkim te związane z przebudową katowickiego węzła kolejowego.

Ograniczona przepustowość ważnych punktów sieci kolejowej w regionie wymagała elastyczności ze strony przewoźnika i przełożyła się na spadek przewożonych pasażerów – z rekordowych niemal 22 mln w latach 2023 i 2024 do 20,5 mln. Średnia długość trasy, którą pokonał statystyczny pasażer wyniosła 39,5 km.

W 2025 roku największą popularnością wśród pasażerów Kolei Śląskich cieszyła się linia S1 (Gliwice – Częstochowa), którą podróżowało ponad 9,4 mln osób. W czołowej trójce znalazły się także linie S5 (Katowice – Zwardoń), z której skorzystało ponad 2,2 mln osób, oraz S71 (Katowice – Bohumin) – przeszło 1,3 mln

W 2025 roku największą popularnością wśród pasażerów Kolei Śląskich cieszyła się linia S1 (Gliwice – Częstochowa), którą podróżowało ponad 9,4 mln osób. W czołowej trójce znalazły się także linie S5 (Katowice – Zwardoń), z której skorzystało ponad 2,2 mln osób oraz S71 (Katowice – Bohumin) – przeszło 1,3 mln.

Najpopularniejszym połączeniem w 2025 roku było to o godz. 13:47 z Częstochowy do Gliwic (godz. 15:59). W ciągu roku skorzystało z niego ponad 210 tys. pasażerów.

Wzorem lat ubiegłych pasażerowie najczęściej korzystali ze stacji w Katowicach – 3,2 mln pasażerów, Gliwicach – blisko 900 tys. oraz Częstochowie – ok. 750 tys. podróżnych.

DOSTĘPNOŚĆ KIERUNKIEM ROZWOJU

Koleje Śląskie zwracają uwagę, że w minionym roku z oferty operatora skorzystało niemal 280 tys. osób z niepełnosprawnościami. To najwięcej w historii spółki i dwukrotnie więcej niż w 2021 roku.

W 2020 roku z oferty Kolei Śląskich skorzystało około 120 tys. osób z niepełnosprawnościami. W kolejnych latach liczba ta systematycznie rosła – w 2021 roku do ok. 140 tys., w 2022 roku o kolejne 20 tys., a w 2023 roku do blisko 200 tys. podróżnych. W 2024 roku Koleje Śląskie przewiozły już niemal 230 tys. pasażerów z niepełnosprawnościami, a w 2025 roku rekordowe ok. 280 tys. pasażerów.

– Dostępność nie jest dla nas jednorazowym projektem, ale stałym kierunkiem rozwoju. Cieszy nas, że coraz więcej osób z niepełnosprawnościami wybiera kolej. To znak, że nasze działania przynoszą konkretne efekty – mówi Adam Wojtowicz, wiceprezes Kolei Śląskich.

Najliczniejszą grupę stanowią osoby z orzeczeniem o I grupie niepełnosprawności, wymagające stałej lub długotrwałej pomocy innych osób w codziennym funkcjonowaniu. Drugą najliczniejszą grupą są dzieci z niepełnosprawnościami podróżujące z opiekunami. Pasażerowie z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunowie mogą korzystać z pełnego katalogu ulg ustawowych, sięgających od 37 do 95 proc. ceny biletu.

Wiceprezes przypomina, że pojazdy Kolei Śląskich wyposażone są m.in. w rampy i podnośniki ułatwiające wsiadanie, pętle indukcyjne wspierające osoby korzystające z aparatów słuchowych, dostępne toalety, wyznaczone miejsca na wózki, system informacji wizualnej i dźwiękowej, oznaczenia brajlowskie oraz interkomy umożliwiające szybki kontakt z maszynistą.

Ważne jest też to, że pętle indukcyjne funkcjonują także we wszystkich 22 kasach biletowych Kolei Śląskich oraz w Centrum Obsługi Pasażera znajdującym się na katowickim dworcu. – Dla osób głuchych i słabosłyszących dostępna jest również bezpłatna usługa tłumacza Polskiego Języka Migowego online, uruchomiona we współpracy z Polskim Związkiem Głuchoniemych. Taka opcja jest dostępna na stronie internetowej, w kasach oraz w Centrum Obsługi Pasażera w Katowicach. Po kliknięciu w ikonę dwóch dłoni na stronie kolejeslaskie.pl możliwe jest połączenie w czasie rzeczywistym z tłumaczem, który pośredniczy w rozmowie z pracownikami spółki – opisuje Arkadiusz Pilarz, dyrektor Biura Handlowego Kolei Śląskich.

Z tłumaczem PJM w Kolejach Śląskich można łączyć się w od poniedziałku do piątku w godz. od 8 do 20 oraz w soboty w godz. 8-14.

Koleje Śląskie oferują możliwość wcześniejszego zgłoszenia asysty w podróży dla osób ze szczególnymi potrzebami. Każdego roku z takiej oferty korzysta ok. 1,2 tys. pasażerów. Podróżny może zgłosić potrzebę asysty przy wsiadaniu i wysiadaniu z pociągu, zajęciu miejsca czy podczas przesiadki. Zgłaszanie przejazdu nie jest obowiązkowe (z wyjątkiem planowej Zastępczej Komunikacji Autobusowej), jednak wcześniejsza informacja pozwala lepiej zaplanować wsparcie.

– Pracownicy Kolei Śląskich są przeszkoleni w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnościami. Natomiast ich pomoc ogranicza się do przestrzeni pociągów KŚ i peronów – podkreśla Bartłomiej Wnuk, rzecznik Kolei Śląskich, dodając, że osoby z niepełnosprawnościami, które nie posiadają biletu na przejazd nie muszą zgłaszać chęci zakupu biletu od razu po wejściu na pokład pociągu – mogą zrobić to podczas kontroli, bez dodatkowych opłat. ●

Koleje Śląskie. Kalendarium

• 8 kwietnia 2010 r.
Podpisanie aktu założycielskiego spółki Koleje Śląskie, pierwszego od 1884 r. pasażerskiego przewoźnika kolejowego na terenie województwa śląskiego, niestanowiącego własności państwa.

• 1 października 2011 r.
Rozpoczęcie działalności przewozowej na liniach Gliwice – Częstochowa (codziennie) oraz Częstochowa – Wisła Głębce (w weekendy).

• 9 grudnia 2012 r.
Na skutek decyzji ustawowego organizatora przewozów kolejowych przejęcie obsługi pasażerskiego ruchu kolejowego na terenie województwa śląskiego.

• 1 czerwca 2013 r.
Wdrożenie programu naprawczego – ograniczenie liczby realizowanych połączeń o niemal 40 proc. względem pierwotnych planów.

• 13 grudnia 2015 r.
Rozpoczęcie przewozów transgranicznych do Bohumina i Czeskiego Cieszyna (Český Těšín).

• 29 lutego 2016 r.
Podpisanie umowy najmu dawnej bazy Przewozów Regionalnych w Katowicach przy ul. Raciborskiej na siedzibę spółki. W 2019 r. spółka stała się właścicielem bazy.

• 18 października 2016 r.
Podpisanie umowy na dostawę jednostek elektrycznych Elf II (dwu-, trzy- i czteroczłonowych).

• 23 września 2017 r.
Pożegnanie najstarszej jednostki elektrycznej serii EN57 (022) wyprodukowanej w 1962 r. – odbyło się na trasie Katowice – Ornontowice – Katowice przejazdem na liniach niewykorzystywanych w regularnym ruchu pasażerskim.

• 23 grudnia 2017 r.
Pierwszy regularny przejazd pociągu „Ornak" z Katowic do Zakopanego.

• 31 października 2018 r.
Wspólnie z samorządami Rybnika i Wodzisławia wprowadzono zintegrowaną ofertę łączoną z komunikacją miejską „Uniwersalny Subregionalny Bilet Rybnik-Wodzisław", a wspólnie z Katowicami – „Bilet Katowicki".

• 9 grudnia 2018 r.
Uruchomiono relację Gliwice – Rybnik – Wisła Głębce; był to pierwszy od 18 lat przejazd regularnego pociągu przez Knurów i początek podobnych działań w kolejnych latach w innych rejonach województwa (m.in. Tychy – Orzesze Jaśkowice, Tarnowskie Góry – Pyrzowice Lotnisko – Zawiercie).

• 12 września 2019 r.
Z okazji 100. rocznicy I powstania śląskiego jeden z pociągów Kolei Śląskich (EN76-009) uzyskał okolicznościową oprawę graficzną, na której znaleźli się czołowi przedstawiciele śląskiej historii jak Wojciech Korfanty, Józef Rymer czy Alfons Zgrzebniok.

• 10–11 października 2020 r.
Pod hasłem „Pełną parą ku przyszłości" zorganizowano przejazdy pociągów zabytkowych z okazji 10. rocznicy powstania spółki.

• 13 grudnia 2020 r.
Pierwszy pociąg przyspieszony Kolei Śląskich dojechał do Krakowa pod marką „Gibki Cug".

• 25 marca 2021 r.
Koleje Śląskie jako pierwszy przewoźnik kolejowy w Polsce otrzymały Jednolity Certyfikat Bezpieczeństwa.

• 23 sierpnia 2023 r.
Podpisanie umowy na dostawę jednostek elektrycznych Impuls II (czteroczłonowych).

• 26 lutego 2024 r.
Podpisanie umowy na rozbudowę zaplecza technicznego przy ul. Raciborskiej.

• 2025 r.
Wprowadzenie własnej aplikacji do sprzedaży biletów spółki pod nazwą „Kaeśka".

REKLAMA

Katowice/34423295

1 KA

eprasa.pl 1797855c34

Wpadka katowickiej prokuratury

Polityk z Chorzowa uniewinniony od zarzutów

Sąd uznał, że świadkowie oskarżenia są niewiarygodni, a ich zeznania niespójne oraz nielogiczne. Wciąż trwa śledztwo dotyczące nieprawidłowości, do jakich miało dochodzić w mieście.

Marcin Pietraszewski
Przemysław Jedlecki

W Sądzie Rejonowym w Chorzowie zakończył się proces byłego przewodniczącego chorzowskiej rady miasta Waldemara Kołodzieja (nadal jest członkiem Koalicji Obywatelskiej, zgodził się na podanie pełnego nazwiska), współpracującej z nim byłej już radnej, a także dwóch byłych pracownic Urzędu Miasta w Chorzowie.

W 2018 roku byli oni członkami komisji wyborczej nadzorującej wybory do Chorzowskiej Rady Seniorów. To organ doradczy i konsultacyjny reprezentujący interesy seniorów. Działa na rzecz aktywizacji społecznej oraz poprawy jakości życia starszych mieszkańców miasta.

Katowicka prokuratura oskarżyła czworo członków komisji wyborczej o przekroczenie uprawnień oraz poświadczenie nieprawdy w dokumentach. Zarzuty miały związek z wyborami do rady na kadencję 2018-2020 oraz rzekomym sfałszowaniem protokołu posiedzenia komisji wyborczej.

Motorem napędowym śledztwa w tej sprawie była Magdalena S., współpracownica Andrzeja K., byłego prezydenta Chorzowa. Kobieta uczestniczyła w jego kampanii wyborczej, znała kulisy podejmowania kluczowych decyzji związanych z zarządzaniem miastem, a także była wiceprzewodniczącą komisji nadzorującej wybory Chorzowskiej Rady Seniorów.

Magdalena S. po zwolnieniu z pracy w Urzędzie Miasta w Chorzowie została małym świadkiem koronnym i opowiedziała śledczym o szeregu nieprawidłowości, do jakich miało dochodzić w mieście. To na podstawie jej zeznań, a także zeznań jej asystenta, prokuratura oskarżyła Kołodzieja oraz trzy pozostałe osoby.

SĄD UNIEWINNIŁ WSZYSTKICH OSKARŻONYCH

Sąd w Chorzowie 26 lutego uniewinnił jednak wszystkich oskarżonych od wszystkich przedstawionych im zarzutów. – W ustnym uzasadnieniu wyroku sąd stwierdził, że świadkowie oskarżenia byli niewiarygodni, a ich zeznania niespójne i nielogiczne – mówi Waldemar Kołodziej.

Prokuratura podkreśla jednak, że wyrok uniewinniający w tej sprawie jest nieprawomocny. – Zwrócimy się o jego pisemne uzasadnienie i złożymy apelację – zapowiada prokurator Aleksander Duda, rzecznik Prokuratury Okręgowej w Katowicach.

• **Motorem napędowym śledztwa Prokuratury Okręgowej w Katowicach była Magdalena S., której zeznania sąd w Chorzowie uznał teraz za niewiarygodne** FOT. ANNA LEWAŃSKA / AGENCJA WYBORCZA.PL

Waldemar Kołodziej przypomina, że od początku prokuratorskiego postępowania mówił śledczym, że uważa je za osobistą zemstę ze strony Magdaleny S. To on bowiem kilka lat wcześniej zawiadomił prokuraturę o nieprawidłowościach z udziałem kobiety. – A ona postanowiła mnie zniszczyć pomówieniami – stwierdził Kołodziej.

POTAJEMNIE WYNAJMOWAŁA POKÓJ W HOTELU

Aby zrozumieć, o co chodzi, trzeba się cofnąć do 2019 roku. Wtedy do Urzędu Miasta w Chorzowie wpłynął anonim, z którego wynikało, iż jedna z wysokich rangą urzędniczek magistratu wynajmowała pokój w najlepszym hotelu w mieście. Rezerwacja dla dwóch osób obejmowała okres od 7 lipca do 31 sierpnia 2019 r. Cena: 6,6 tys. zł.

Hotel wezwanie do zapłaty wysłał do miejskiej spółki Centrum Przedsiębiorczości. Jej prezes był tym zaskoczony, bo nikt z pracowników nie zamawiał pokoju w hotelu. Spółka odmówiła zapłaty. Sprawą zajęła się komisja rewizyjna. I ustaliła, że usługę hotelową dla Magdaleny S. telefonicznie zarezerwowała szeregowa pracownica magistratu. A szczegółowe informacje przekazała jej na prywatną skrzynkę mailową.

Prezydent Chorzowa poprosił wtedy współpracowniczkę o wyjaśnienia. Odpisała mu, że nie wynajmowała pokoju w hotelu „dla celów prywatnych", a anonim przesłany do urzędu jej zdaniem nie jest poparty żadnymi dowodami.

W tej sytuacji prezydent zwolnił Magdalenę S., a sąd pracy przyznał, że miał do tego pełne prawo. W listopadzie 2019 r. Waldemar Kołodziej, jako przewodniczący rady miasta, zawiadomił policję o możliwości popełnienia przestępstwa przez Magdalenę S. To zapoczątkowało śledztwo w sprawie nieprawidłowości w Urzędzie Miasta w Chorzowie.

Uniewinnienie Waldemara Kołodzieja oraz trzech innych osób będzie miało wpływ na toczące się w prokuraturze postępowanie przeciwko byłemu prezydentowi Chorzowa Andrzejowi K. oraz pozostałym podejrzanym. Ich także obciążała Magdalena S., której zeznania sąd uznał teraz za niewiarygodne

CBŚP PRZEPROWADZIŁO REWIZJĘ

Kobieta poszła na współpracę ze śledczymi. W efekcie na polecenie prokuratury w 2021 r. przeszukano urząd miejski, domy Andrzeja K., ówczesnego prezydenta Chorzowa (z ramienia Platformy Obywatelskiej rządził miastem w latach 2010-2024) oraz jego zastępców, a także siedziby miejskich spółek. W jednej z nich zabezpieczono komputer, na którym protokołowano zebrania sztabu wyborczego prezydenta miasta.

Prezydentowi odebrano telefony komórkowe i laptop, z urzędu miasta policjanci zabrali około 30 innych komputerów oraz stertę dokumentów. Funkcjonariusze byli też w miejskich spółkach oraz w redakcjach lokalnych mediów: „Chorzowianina", „Tuby Chorzowa" oraz spółki COMTV.pl. Przeszukania przeprowadzono także w klubie Ruch Chorzów, w MOSiR-ze oraz w Spartanie. Ten ostatni to klub sportów walki, w którym ćwiczyli członkowie kibolskiego gangu Psycho Fans.

Przez kilka lat w sprawie niewiele się działo. W końcu w połowie 2025 r. policja zatrzymała Andrzeja K., a prokuratura w Katowicach przedstawiła aż 22 zarzuty. Dotyczyły one między innymi: działania na szkodę miasta, zakłócania przetargu publicznego, przyjmowania niepieniężnych korzyści majątkowych w trakcie kampanii wyborczej w 2018 roku, a także nadużycia uprawnień poprzez wykorzystywanie pracowników Urzędu Miasta Chorzowa w swojej kampanii wyborczej.

NIEPRAWIDŁOWOŚCI PRZY WSPIERANIU RUCHU CHORZÓW

Zdaniem śledczych w latach 2011-2019 dochodziło też do nieprawidłowości związanych z finansowaniem Ruchu Chorzów. Wsparcie udzielane przez władze miasta odbywało się w różnych formach: pożyczek, obejmowania akcji emitowanych przez spółkę Ruch Chorzów S.A., a także przetargu, którego warunki ustalono w taki sposób, by przesądzić zwycięstwo klubu.

Jedna z pożyczek w kwocie 12 mln zł udzielona została także za pośrednictwem spółki komunalnej Centrum Przedsiębiorczości. Według prokuratury finansowanie klubu odbywało się bez rzetelnego zapoznawania się z sytuacją finansową spółki Ruch Chorzów ani badania możliwości spłaty udzielonej pożyczki. Zdaniem śledczych przekazywane przez samorząd pieniądze służyły de facto podtrzymaniu bieżącej płynności finansowej klubu, co nie należało do zadań własnych miasta. Szkody oszacowano na 29 mln zł.

Oprócz Andrzeja K. w 2025 r. policja zatrzymała też Piotra M., byłego prezesa chorzowskiego Centrum Przedsiębiorczości, a także Olafa G., właściciela firmy, która w 2018 r. sprzedała miastu budynek byłego ratusza w Hajdukach Wielkich. Katowicki sąd odrzucił wówczas wniosek prokuratury o aresztowanie K. i M.

PROBLEM Z ZEZNANIAMI MAGDALENY S.

Uniewinnienie Waldemara Kołodzieja oraz trzech innych osób będzie miało wpływ na toczące się w prokuraturze postępowanie przeciwko byłemu prezydentowi Chorzowa Andrzejowi K. oraz pozostałym podejrzanym. Ich także obciążała Magdalena S., której zeznania sąd uznał teraz za niewiarygodne.

– Jeśli wyrok uniewinniający Kołodzieja utrzyma się w drugiej instancji, śledczy będą musieli wziąć to pod uwagę, oceniając materiał dowodowy dotyczący byłego prezydenta Chorzowa – mówi osoba znająca kulisy sprawy.

Magdalena S. zmarła w 2025 roku. ●

1KA

eprasa.pl 1797855c34

**Burmistrz
Miasta Wojkowice**

działając na podstawie art. 35 ust. 1
ustawy o gospodarce nieruchomościami
z dnia 21 sierpnia 1997 r.

**informuje,
że na tablicy ogłoszeń
Urzędu Miasta Wojkowice,**

przy ul. Jana III Sobieskiego 290A,
w dniach **od 06.03.2026r. do 27.03.2026r.
zostanie wywieszony do publicznej wiadomości**

**wykaz nieruchomości
przeznaczonych do dzierżawy:
tj. działki nr 1550/31, obręb Wojkowice.**

Katowice/34423871

**KATOWICKIE
CMENTARZE
KOMUNALNE**

POMOC W ORGANIZOWANIU POGRZEBÓW

ul. Murckowska 9
40-266 Katowice

CAŁODOBOWE USŁUGI
tel.: 32 255 21 32,
32 255 15 51, 607 399 321
mail: kck@kck.katowice.pl

Katowice/34414054

NOWOŚĆ
**Słówko
Literówka
Quizy • Sudoku
Krzyżówki**

Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ

**Zeskanuj QR kod
i pobierz aplikację**

POBIERZ Z Google Play
Pobierz w App Store

**WYCIĄG Z OGŁOSZENIA
O DRUGIM PRZETARGU USTNYM NIEOGRANICZONYM.**

BURMISTRZ MIASTA LĘDZINY

informuje o przeznaczeniu do sprzedaży - w drodze przetargu ustnego nieograniczonego - niżej wymienionej nieruchomości.

Przedmiotem przetargu jest **sprzedaż niezabudowanej nieruchomości gruntowej położonej w Lędzinach,** województwo śląskie, powiat bieruńsko-lędziński, jednostka ewidencyjna 241403_1, Lędziny, **obręb ewidencyjny 0005 Smardzowice, przy ul. Spokojnej**, oznaczonej jako działka numer **3080/51 o powierzchni 0,0900 ha,** zapisanej w jednostce rejestrowej gruntów pod pozycją **G434,** symbol użytku **RVI wraz z udziałem wynoszącym 1/2 części w niezabudowanej nieruchomości gruntowej położonej w Lędzinach,** województwo śląskie, powiat bieruńsko-lędziński, jednostka ewidencyjna 241403_1, Lędziny, **obręb ewidencyjny 0005 Smardzowice, przy ul. Spokojnej**, oznaczonej jako działka numer **3081/51 o powierzchni 0,0271 ha,** zapisanej w jednostce rejestrowej gruntów pod pozycją **G508,** symbol użytku **RVI i PsVI.** Dla nieruchomości oznaczonej jako działka numer 3080/51 prowadzona jest przez Wydział V Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Tychach księga wieczysta numer KA1T/00053732/6, natomiast dla nieruchomości oznaczonej jako działka numer 3081/51 prowadzona jest przez Wydział V Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Tychach księga wieczysta numer KA1T/00085157/4, w której Gmina Lędziny wpisana jest jako współwłaściciel w udziale 1/2 części. Działy I-SP ksiąg wieczystych są wolne od wpisów. W działach III ksiąg wieczystych wpisane są trzy ograniczone prawa rzeczowe związane z innymi nieruchomościami i nie dotyczą nieruchomości będącej przedmiotem zbycia. Działy IV ksiąg wieczystych są wolne od wpisów. Zapisy Działu III księgi wieczystej numer KA1T/00053732/6 przeniesione zostaną do księgi wieczystej nabywcy nieruchomości. Przedmiotowe nieruchomości nie są przedmiotem praw i zobowiązań względem osób trzecich.

Nieruchomości przeznaczone do zbycia położone są w północno-wschodniej części miasta Lędziny w obrębie Smardzowice przy ul. Spokojnej (droga wewnętrzna częściowo utwardzona). Najbliższe sąsiedztwo stanowią tereny niezabudowane, zadrzewione, rolne oraz zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Przedmiotowe działki są niezabudowane, nieogrodzone o lekkim nachyleniu w kierunku zachodnim. Nieruchomości są niezagospodarowane, porośnięte trawą, krzewami oraz pojedynczymi drzewami. Działka nr 3080/51 kształtem zbliżona jest do prostokąta. Działka nr 3081/51 stanowiąca drogę wewnętrzną kształtem zbliżona jest do prostokąta Obsługa komunikacyjna możliwa jest z drogi publicznej ul. Fredry poprzez wydzielone pod drogę publiczną działki nr 2568/409, 3902/409, 3904/409, 3569/409, 3075/51, 3066/53, 3109/51. Nieruchomości są nieuzbrojone. Media (energia elektryczna, woda, kanalizacja, gaz) w drodze publicznej ul. Zacisze oraz Fredry. Zbywane nieruchomości położone są w granicach terenu górniczego „Lędziny I".

Przedmiotowa nieruchomość jest objęta miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego Miasta Lędziny zatwierdzonym przez Radę Miasta Lędziny Uchwałą Nr XLI/297/13 z dnia 24 października 2013 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic: Miłej, Żeromskiego, Ułańskiej i Fredry w Lędzinach, który ustala dla przedmiotowego terenu przeznaczenie 18MU – teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej. Zagospodarowanie nieruchomości nastąpi zgodnie z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W dniu 14 listopada 2025 r. na sprzedaż przedmiotowej nieruchomości został przeprowadzony przetarg ustny nieograniczony, który zakończył się wynikiem negatywnym.

Cena wywoławcza nieruchomości: 130 000,00 zł
(słownie: sto trzydzieści tysięcy 00/100).
Sprzedaż nieruchomości podlega opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług według obowiązującej stawki 23%.
Wadium ustalone zostało na kwotę: 13 000,00 zł
(słownie: trzynaście tysięcy złotych 00/100).

Przetarg na sprzedaż nieruchomości odbędzie się w dniu 10 kwietnia 2026 r. o godz. 10.00 w sali 013 Urzędu Miasta Lędziny przy ul. Lędzińskiej 55.

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wniesienie wadium w pieniądzu w terminie do dnia 3 kwietnia 2026 r. Szczegółowych informacji dotyczących przetargu udziela Wydział Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta Lędziny, 43-143 Lędziny, ul. Lędzińska 55 (I piętro, pok. 103, tel. 32/ 216-65-11 do 13 wew. 140 w godzinach pracy Urzędu).

Ogłoszenie o przetargu zostało wywieszone na tablicach ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Lędziny przy ul. Lędzińskiej 55, a ponadto informacja o ogłoszeniu przetargu podana została do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie na tablicach ogłoszeń Urzędu Miasta Lędziny, a także na stronach internetowych Urzędu Miasta Lędziny www.ledziny.pl i w Biuletynie Informacji Publicznej.

Katowice/34424091

Prezydent Miasta Mysłowice

informuje:

Na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta Mysłowice, na II piętrze oraz na stronie internetowej www.myslowice.pl, BIP podano do publicznej wiadomości szczegółowe wykazy nieruchomości stanowiących własność Gminy Mysłowice przeznaczonych do:

dzierżawy:
- na czas nieoznaczony przy ulicy Wiosny Ludów nieruchomości zabudowanej stanowiącej własność Gminy Mysłowice – z przeznaczeniem pod garaż, pod udział w wewnętrznym układzie komunikacyjnym – drodze dojazdowej (nowa dzierżawa), zarządzenie 105,
- na czas nieoznaczony przy ulicy Józefa Lompy nieruchomości stanowiącej własność Gminy Mysłowice – z przeznaczeniem pod budowę obiektu małej architektury – utwardzonego miejsca gromadzenia odpadów stałych (nowa dzierżawa), zarządzenie 106,
- na czas nieoznaczony przy ulicy Górniczej nieruchomości zabudowanej stanowiącej własność Gminy Mysłowice – z przeznaczeniem pod plac gospodarczy oraz miejsce na dwa pojemniki typu dzwon na papier (nowa dzierżawa), zarządzenie 107,
- na czas nieoznaczony przy ulicy Świerkowej nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Mysłowice – z przeznaczeniem pod cele rekreacyjne (zmiana dzierżawcy), zarządzenie 109,
- na czas nieoznaczony przy ulicy Kwiatowej nieruchomości zabudowanej stanowiącej własność Gminy Mysłowice – z przeznaczeniem pod garaż, (zmiana dzierżawcy), zarządzenie 111,
- na okres trzech lat w rejonie ulic Obrzeżna Zachodnia – Stokrotek nieruchomości zabudowanej stanowiącej własność Gminy Mysłowice – z przeznaczeniem pod garaż (przedłużenie dzierżawy), zarządzenie 112,
- na okres trzech lat przy ulicy Stanisława Wyspiańskiego nieruchomości zabudowanej stanowiącej własność Gminy Mysłowice – z przeznaczeniem pod garaż (przedłużenie dzierżawy), zarządzenie 108.

termin wywieszenia: 06.03.2026r.do 27.03.2026r.

sprzedaży w drodze ustnego przetargu nieograniczonego:
- nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Mysłowice, położonej w Mysłowicach przy ulicy Henryka Sienkiewicza w Mysłowicach, wyznaczonej do sprzedaży w drodze ustnego przetargu nieograniczonego, z przeznaczeniem na cele zgodne z zapisami obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, zarządzenie 113,
- nieruchomości zabudowanych, stanowiących własność Gminy Mysłowice, położonych w Mysłowicach przy Chrzanowskiej 60, wyznaczonych do sprzedaży w drodze ustnego przetargu nieograniczonego, z przeznaczeniem na cele zgodne z zapisami obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, zarządzenie 116.

termin wywieszenia: 06.03.2026r.do 17.04.2026r.

Katowice/34423875

INFORMACJA

Burmistrz Miasta Lędziny
informuje,

że na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Lędziny przy ul. Lędzińskiej 55, 43-143 Lędziny, a także na stronach internetowych tut. Urzędu www.ledziny.pl – na okres 21 dni, tj. od dnia 6 marca 2026 r. do dnia 26 marca 2026 r. zamieszczony został

wykaz nieruchomości będących własnością Gminy Lędziny, a przeznaczonych do zbycia w drodze przetargu

– działka nr 3321/2 o pow. 0,0175 ha, działka nr 3324/34 o pow. 0,1032 ha położone w Lędzinach, obręb Lędziny, przy ul. Matejki – *Załącznik do Zarządzenia Nr 0050.0470.2026 Burmistrza Miasta Lędziny z dnia 03.03.2026 r.*

Katowice/34424093

NEWSLETTER Komunikaty.pl

Nowości w przepisach,
zamówienia publiczne,
porady ekspertów,
raporty, ogłoszenia.

Dla przedsiębiorców,
urzędników,
zainteresowanych
gospodarką.

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę **komunikaty.pl** lub użyj kodu QR

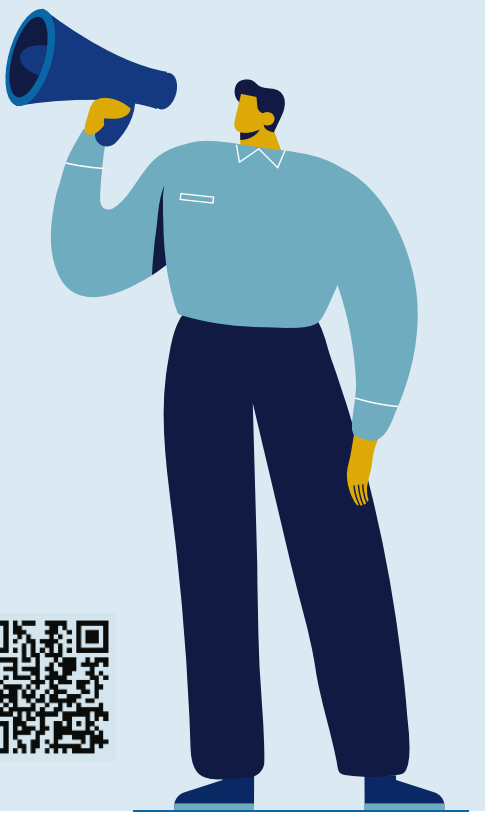

1 KAL

eprasa.pl 1797855c34

Redaktor prowadząca **Beata Strąk**

Zielona transformacja w śląskiej policji

Ekologia i bezpieczeństwo mogą iść w parze

Od ośmiu lat śląska policja korzysta z dofinansowania na zakup ekologicznych radiowozów. Tym razem dostanie na ten cel 4,8 mln zł. – Inwestujemy w bezpieczeństwo, ale też w czyste powietrze – mówi prezes Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Michał Hyra

• **Mateusz Pindel, prezes WFOŚiGW w Katowicach, i nadinsp. Mariusz Krzystyniak, komendant wojewódzki policji**
FOT. ŚLĄSKA POLICJA

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach realizuje szereg projektów związanych nie tylko z szeroko pojętą ekologią, ale i bezpieczeństwem. Mocno wspiera strażaków. W 2025 roku Państwowa Straż Pożarna została dofinansowana kwotą 11,2 mln zł. Do jednostek w województwie śląskim trafiły pojazdy ratowniczo-gaśnicze i specjalistyczne, także środki ochrony osobistej.

Od lat z pieniędzy pochodzących z funduszu korzysta także policja. Na ulicach całego województwa dominują już nowoczesne radiowozy w nowej szacie graficznej z jaskrawymi elementami. Zakup pojazdów w znacznej mierze wsparł WFOŚiGW.

INWESTYCJA W BEZPIECZEŃSTWO I CZYSTE POWIETRZE

Fundusz właśnie podpisał nową umowę o wartości 4,8 mln zł. Pozwoli policji kupić przynajmniej 40 radiowozów.

– Konsekwentnie pokazujemy, że ochrona środowiska i bezpieczeństwo mieszkańców mogą iść w parze. To już ósmy rok naszej współpracy ze policją śląską, współpracy opartej na odpowiedzialności, nowoczesności i realnych efektach – mówi Mateusz Pindel, prezes WFOŚiGW w Katowicach. – Dzięki temu wsparciu na drogi wyjeżdżają kolejne hybrydowe radiowozy, które ograniczają emisję spalin, obniżają koszty eksploatacji i wzmacniają potencjał służb. Inwestujemy w bezpieczeństwo, ale inwestujemy też w czyste powietrze dla mieszkańców województwa śląskiego.

Śląska policja to największy garnizon w kraju. Obecnie na terenie całego województwa służy prawie 12 tysięcy funkcjonariuszy, a docelowo ma ich być o około tysiąc więcej. Jak wylicza Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach, każdego dnia na służbie jest 1600 policjantów pionu prewencji i 500 ruchu drogowego, którzy obsługują mniej więcej 1500 interwencji dziennie. W terenie pracują także funkcjonariusze pionu kryminalnego – wszyscy potrzebują radiowozów.

– Śląska policja to 2200 radiowozów, którymi dysponujemy. Ogromna liczba. Każdego roku staramy się wycofywać najstarsze samochody. Obecnie to pojazdy z 2003 roku. Samochodów między 2003 a 2016 mamy co najmniej 40. I te 40 samochodów chcemy wycofać z eksploatacji. To samochody mocno zużyte, to też auta z silnikiem diesla, które nie są ekologiczne, a chcemy jako śląska policja wpisywać się w ekologię – mówi nadinsp. Mariusz Krzystyniak, komendant wojewódzki policji.

Śląska policja to największy garnizon w kraju. Obecnie na terenie całego województwa służy prawie 12 tysięcy funkcjonariuszy, a docelowo ma ich być o około tysiąca więcej

Te 2200 radiowozów przekłada się na wielkie liczby, jeśli chodzi o przejechane kilometry lub spalone paliwo. – Rocznie śląscy policjanci przejeżdżają ok. 4,2 mln kilometrów, mniej więcej tyle samo litrów paliwa spalamy. Dziennie to daje jakieś 116 tys. kilometrów przejechanych przez wszystkich śląskich policjantów. Zależy nam na tym, żeby dysponować nowoczesną flotą. Podpisana umowa gwarantuje zakup przynajmniej 40 nowych radiowozów ekologicznych, hybrydowych, które mają zmniejszone spalanie – podkreśla szef śląskich policjantów.

POLICJANCI ZGŁASZAJĄ, CO MOŻNA JESZCZE POPRAWIĆ

W ostatnich latach dzięki wsparciu z WFOŚiGW do śląskich policjantów trafiło ponad 300 radiowozów. – W 2025 roku udało nam się kupić 72 samochodów Kia Niro, które spalają 4,2 litra na 100 kilometrów, oczywiście przy oszczędnej jeździe – zastrzega nadinsp. Krzystyniak.

Policjanci zwracają uwagę nie tylko na jakość kupionych w ubiegłym roku samochodów, ale także swoje bezpieczeństwo, bo auta są w środku odpowiednio zabudowane. – Chcielibyśmy właśnie takich zakupów dokonać także w tym roku. Oczywiście przetarg na firmę, która dostarczy samochody, będzie dopiero następował. Policjanci chwalą nowe radiowozy, a to jest dla nas najważniejsze. Zgłaszają nam, co można jeszcze poprawić, a my staramy się to uwzględnić w specyfikacji przetargowej. Myślę, że dzięki temu będą jeszcze bardziej zadowoleni z użytkowanych samochodów – zapewnia komendant.

Udział WFOŚiGW w unowocześnianiu floty policyjnych aut jest duży, ale potrzeby formacji są jeszcze większe. – Rocznie wycofujemy około 140 samochodów. Przy skali 2200 pojazdów, którymi dysponujemy, musimy dokładać z własnych środków. To, co przekazuje nam WFOŚiGW, mocno nas wzbogaca, wzbogacają nas też samorządy, które wpłacają środki na fundusz wsparcia policji. W zeszłym roku 5 mln zł przekazał WFOŚiGW, ponad 3 mln zł samorządy, resztę – do 15 mln zł – dołożyły budżet państwa i Komenda Główna Policji – podkreśla nadinsp. Mariusz Krzystyniak.

Jak wylicza, prócz 72 pojazdów, które w ubiegłym roku kupiła śląska policja, dzięki dofinansowaniu z WFOŚiGW mundurowi nabyli jeszcze ponad 150 samochodów, dzięki czemu do floty dołączyło ponad 220 ekologicznych radiowozów. W 2024 roku śląska policja kupiła ponad 300 nowych pojazdów. ●

Kolumnę dofinansowano ze środków
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Za treści zawarte w publikacji dofinansowanej ze środków WFOŚiGW w Katowicach odpowiedzialność ponosi Redakcja

eprasa.pl 1797855c34

wyborcza
KRAKÓW
TYGODNIK

Piątek, 6 marca 2026 | Redaktor prowadząca **Dorota Gut** krakow.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: krakow@wyborcza.pl

Kraków chce zakazać nowych hoteli

Przeciw turystyfikacji

Całkowitego zakazu albo drastycznego ograniczenia powstawania nowych hoteli, hosteli czy apartamentów w centralnych dzielnicach Krakowa chcą już nie tylko aktywiści, ale i większość miejskich radnych.

Magdalena Kursa

• **22 lutego br., Kazimierz. Protest przeciwko planowanej zamianie kamienic na luksusowy hotel** FOT. JAKUB WŁODEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

W Krakowie na hotele czy luksusowe apartamenty przekształcane są niemal wszystkie charakterystyczne budynki w mieście, dla których szukano nowej funkcji. Tak jest ze słynnym Miastoprojektem, w którego przemianę w luksusowy hotel zainwestował Robert de Niro, a także z dawnym kinem ARS, dawną Pocztą Główną czy z imponującym gmachem PKO. Przykłady można wymieniać jeszcze długo.

Ostatnia głośna awantura w mieście dotyczy planów zamiany w hotel zakonnych kamienic na Kazimierzu. – Te plany przekroczyły kolejną czerwoną linię w przekształcaniu centrum Krakowa w Disneyland – uznali aktywiści z Akcji Ratunkowej dla Krakowa. Chcą, by do powstającej strategii miasta wpisać całkowity zakaz powstawania nowych obiektów hotelowych i hotelopodobnych. Radni nie mówią „nie" i, podobnie jak prezydent miasta, również zapowiadają stanowcze kroki ograniczające powstawanie hoteli.

Na ostatniej sesji krakowscy radni ponadpartyjnie przegłosowali apel do prezydenta, by podjął walkę z turystyfikacją miasta m.in. poprzez ograniczanie liczby hoteli, hosteli i apartamentów na krótkoterminowy wynajem.

Nasycenie hotelami

– Tylko na samym Kazimierzu mamy zgodnie z obecnym planem miejscowym blisko 60 obszarów, gdzie powstały lub mogą powstać hotele. Przeliczając – to ponad 100 budynków – wskazuje Łukasz Maślona, inicjator apelu do prezydenta. Zapewnia, że nie chodzi o likwidację już istniejących hoteli: – Trzeba przede wszystkim zinwentaryzować liczbę hoteli, hosteli, miejsc na krótki pobyt i wdrożyć działania, by kolejne takie miejsca już tak szybko nie powstawały. W centrum można w ogóle rozważyć zakaz nowych hoteli, bo tu nasycenie tymi obiektami jest już ogromne.

Maślona jest radnym opozycyjnym, ale w podobnym tonie wypowiadają się też radni związani z rządzącą w mieście Koalicją Obywatelską.

– Powinniśmy zweryfikować wszystkie plany miejscowe w strefie historycznej, nie tylko w ścisłym centrum, ale też w strefie buforowej UNESCO – na starych Dębnikach czy na Salwatorze – mówi Agnieszka Łętocha, przewodnicząca komisji promocji i turystyki. Jej zdaniem trzeba sprawdzić, gdzie są puste działki i gdzie wydano już pozwolenia na budowę hoteli. – Obecne plany powstawały w innej rzeczywistości społeczno-historycznej. Kiedyś inwestycje zagraniczne budziły entuzjazm, dziś szukamy rozwiązań przeciw turystyfikacji – dodaje, podkreślając, że w ochronie Dębnik i Półwsia Zwierzynieckiego bardzo pomaga jej ostatnio małopolska konserwator zabytków, która m.in. zablokowała inwestycję przy Rynku Dębnickim. Według Agnieszki Łętochy miasto powinno też wyznaczyć strefy wolne od najmu krótkoterminowego. – Gentryfikacja zaczyna się też od tego, że sami mieszkańcy sprzedają drogo swoje nieruchomości w centrum – wskazuje.

Przygotowywana ustawa lex Airbnb przewiduje strefy wolne od najmu krótkoterminowego

MACIEJ FIJAK
z Akcji Ratunkowej dla Krakowa

Plan zbyt liberalny

Prezydent Krakowa Aleksander Miszalski też poszedł na wojnę z hotelowymi inwestorami. Nie tylko wziął udział w proteście na ul. Józefa przed zakonnymi kamienicami, o które toczy się spór, ale na sesji rady miasta przedstawił projekt punktowej zmiany planu miejscowego, tak by uniemożliwić Zakonowi Kanoników Laterańskich i deweloperowi De Silva wybudowanie w miejscu starych kamienic luksusowego hotelu. Zrobił to, choć wie, że inwestor grozi wystąpieniem o odszkodowanie. Miszalski zapowiedział przy okazji, że takich punktowych zmian może być więcej, bo obecny plan zagospodarowania Kazimierza jest zbyt liberalny. Urzędnicy miejscy już analizują, które miejsca mogą być zagrożone inwestycjami turystyfikującymi Kraków.

Szczegółowy i najdalej idący plan na rzecz przeciwdziałania turystyfikacji miasta przygotowała Akcja Ratunkowa dla Krakowa. Argumentuje, że łatwo jest sprzedać wszystko i zmienić w hotele, ale potem nie da się odzyskać niepowtarzalnego klimatu miasta. – W powstającej strategii miasta należy wpisać całkowity zakaz powstawania nowych obiektów hotelowych i hotelopodobnych na terenie centralnych dzielnic. Potem trzeba dostosować do niej plany miejscowe – mówi Maciej Fijak z Akcji Ratunkowej dla Krakowa. Proponuje też stworzenie Funduszu Przeciwdziałania Turystyfikacji.

Zarobić na mieszkaniach

Czy zakaz tworzenia nowych hoteli jest realny?

– Przysłuchiwałem się dyskusjom na radzie miasta i wydaje się, że jest niemalże ponadpartyjna zgoda, by w centrum nie powstawały nowe hotele i apartamenty. Trzeba tam przywrócić społeczną równowagę. Takie są też oczekiwania Krakowian – mówi Maciej Fijak, zaznaczając, że przygotowywana ustawa lex Airbnb przewiduje strefy wolne od najmu krótkoterminowego. Dodaje: – Nie chodzi o to, by wchodzić z butami we własność prywatną, ale jeśli ktoś ma np. kamienicę, to niekoniecznie musi przeznaczać ją na hotel, ale może mieć mieszkania o podwyższonym standardzie i lokale usługowe na parterze – to też daje przecież spory zarobek. A obecny rynek hotelarski z pewnością ucieszyłby się z zapisu o zakazie kolejnych miejsc noclegowych w centrum – mówi Fijak, zaznaczając, że równocześnie trzeba wspierać lokalność np. poprzez rozszerzanie branż chronionych.

Planowane przez Kraków ograniczenia nie będą precedensowe: w 2024 roku Amsterdam, walcząc z nadmiarem turystów, wprowadził zakaz budowy nowych hoteli. Mogą one powstawać tylko wówczas, gdy zamknięty zostanie inny.

Wiele innych miast wprowadziło restrykcje w najmie krótkoterminowym, np. Barcelona czy Malaga. ●

eprasa.pl 1797855c34

Nie nowy lek, lecz nowa droga

Naukowczynie z UJ chcą prze

Nie chodzi o odkrycie nowego leku, lecz o to, by ten znany od lat wreszcie działał tam, gdzie trzeba. Zespół z UJ zmienia sposób leczenia jednego z najgroźniejszych nowotworów mózgu.

Małgorzata Skowrońska

To nie jest historia o cudownym leku. To jest historia o tym, jak kilku badaczy z różnych światów nauki – laboratorium chemicznego, biologii komórki i sali operacyjnej – próbowało odpowiedzieć na jedno bardzo proste pytanie: jak poprawić działanie znanego od dawna leku na glejaka? I co zrobić, żeby wreszcie trafił tam, gdzie powinien, nie niszcząc po drodze zdrowych komórek?

Chemiczki, biotechnolożki i neurochirurżka z Uniwersytetu Jagiellońskiego wspólnie wymyśliły nowy sposób podawania leku na jeden z najbardziej złośliwych nowotworów mózgu.

NOWOTWÓR, KTÓRY WRACA

Glejak wielopostaciowy to najczęstszy i najbardziej złośliwy pierwotny nowotwór mózgu u dorosłych. Nawet przy najlepszym możliwym leczeniu mediana przeżycia wynosi około 15-19 miesięcy. Zaledwie kilka procent pacjentów przeżywa pięć lat.

– Ten rodzaj nowotworu nie zabija dlatego, że daje przerzuty. Pacjenci umierają, bo guz szybko odrasta – mówi dr n. med. Ewelina Grzywna, neurochirurżka ze Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie. – Nawet jeśli operacja się udała i pacjent przejdzie radio- i chemioterapię, guz niemal zawsze nawraca, najczęściej w okolicy loży pooperacyjnej.

Standardowe leczenie na świecie nie zmieniło się od 2005 roku: operacja, radioterapia i chemioterapia temozolomidem. To lek, który zabija komórki nowotworowe, ale za cenę wysokiej toksyczności i zaskakująco niskiej skuteczności tam, gdzie jest najbardziej potrzebny.

– Paradoks polega na tym, że temozolomid jest dobrym lekiem, tylko bardzo źle dostarczanym – tłumaczy doktor Grzywna. Jak twierdzi, duża grupa pacjentów w ogóle nie jest kwalifikowana do chemioterapii albo musi ją przerwać z powodu skutków ubocznych. A i tak tylko niewielka część leku realnie dociera do mózgu. Winna jest bariera krew–mózg, czyli naturalna ochrona mózgu przed toksynami i mikroorganizmami. To tak sprawny „strażnik", że czasem myli się i zabezpiecza także komórki nowotworowe.

Z WIELU STRON

Początek tej historii nie zapowiadał od razu przełomu naukowego. Jak twierdzą badaczki, to była raczej rozmowa kilku osób, które się znają i wiedzą, że każda z nich widzi problem z innej strony.

– Znamy się prywatnie i zawodowo z uczelni. I zaczęłyśmy po prostu rozmawiać. Zastanawiałyśmy się, czy da się wykorzystać to, co już wiemy o materiałach, polimerach, hydrożelach, do realnego problemu klinicznego – opowiada prof. Joanna Lewandowska-Łańcucka z Wydziału Chemii UJ.

• **Zespół naukowczyń z UJ, które pracują nad nowymi metodami podawania leku na glejaka. Od lewej: dr Aleksandra Krajcer, dr n. med. Ewelina Grzywna, dr Alicja Hinz, prof. Joanna Lewandowska-Łańcucka i dr hab. Monika Bzowska** FOT. DR BEATA WYŻGA

I dodaje: – Chciałyśmy, żeby to był temat ambitny, ale też z realną szansą na wdrożenie. Taki, który ma sens nie tylko w publikacji naukowej, ale przede wszystkim w szpitalu.

Dr Grzywna: – Zawsze mnie to frustrowało: operujemy chorego, staramy się działać zgodnie z najnowszą wiedzą i z najwyższą starannością, a i tak guz odrośnie, bo komórki, których nie mogłam usunąć, przeżyją.

Do zespołu dołączyły młoda badaczka Aleksandra Krajcer, początkowo studentka, która szukała ambitnego tematu na doktorat. Z kolei dr Alicja Hinz, biolożka i specjalistka od badań komórkowych, miała sprawdzić, czy to, co wymyślą chemiczki, będzie w ogóle bezpieczne dla żywych tkanek.

– Dla mnie to był pierwszy projekt naukowy, który naprawdę „pachniał wdroże-

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraków/34420543

| Całodobowe wsparcie i doradztwo

Dbamy o godne pożegnanie w każdej cenie

Kompleksowe usługi pogrzebowe
Rozliczenia bezgotówkowe
Transport krajowy i międzynarodowy
Własne krematorium
Organizacja styp i pożegnań

KARAWAN GRUPA FIRM POGRZEBOWYCH TRADYCJE OD 1981 ROKU

Punkty Obsługi Klienta
10 lokalizacji w Krakowie

ul.Rakowicka 26A 12 222 00 30
ul. Sieroszewskiego 5B 12 686 61 45
ul. Bieżanowska 24 12 656 21 11
ul. Reduta 3B 12 222 50 49
ul. Rakowicka 33A 12 421 89 83
ul. Dolnych Młynów 3 12 632 11 22
ul. Wrocławska 8 12 631 77 95
ul. Ćwiklińskiej 10 606 793 279
Cm.Batowice 12 413 63 46
Cm.Grębałów 12 645 14 35
Krakowskie Krematorium
ul. Wielogórska 12 413 33 33

KRAKOWSKIE KREMATORIUM
tel. 12 413-33-33
biuro@kremacja-krakow.pl

30-398 Kraków, ul. Wielogórska 20
Gwarantujemy:
bezpieczeństwo i profesjonalizm | duży wybór urn | możliwość przechowania po kremacji

Zapraszamy do współpracy firmy pogrzebowe

1KR

eprasa.pl 1797855c34

chytrzyć glejaka

niem" – przyznaje dziś doktor Grzywna. – Znam pacjentów. Wiem, z czym się mierzą oni i my, lekarze. Widzę, jak bardzo brakuje nam lepszych narzędzi.

BARIERA KREW-MÓZG

Zespół postawił na coś, co z pozoru brzmi banalnie: nie zmieniajmy leku, zmieńmy sposób jego podania.

– Temozolomid podany doustnie trafia do całego organizmu. Ale do mózgu dociera go niewiele, bo większość rozkłada się po drodze. A produkty rozkładu leku nie przenikają już skutecznie bariery krew-mózg, za to wywierają toksyczne działanie na zdrowe, szybko dzielące się komórki organizmu pacjenta – tłumaczy neurochirurżka.

Dr Krajcer: – Zaczęłyśmy się zastanawiać, jak zwiększyć skuteczność terapii i zminimalizować ogólnoustrojową toksyczność – jak ominąć barierę krew–mózg. Po analizie dostępnych możliwości wyodrębniłyśmy dwie najbardziej obiecujące drogi podania leku.

1 **Pierwsza jest chirurgiczna.** Po usunięciu guza w mózgu zostaje pusta przestrzeń. To tzw. loża pooperacyjna. To właśnie tam, najczęściej w promieniu od kilku do kilkunastu milimetrów, rozwija się wznowa. – Skoro wiemy, że w tym miejscu choroba nawraca, to dlaczego nie podać leku dokładnie tam – tłumaczy prof. Lewandowska-Łańcucka.

Chemiczki zaprojektowały więc hydrożelowe „płatki" – miękkie, biodegradowalne materiały na bazie biopolimerów, które można umieścić bezpośrednio w loży pooperacyjnej. Lek nie „wylewa się" nagle, tylko uwalnia stopniowo, przez długi czas.

– Kluczowe było bezpieczeństwo chorego. Taki materiał nie może uciskać mózgu, nie może powodować efektu masy – wyjaśnia dr Krajcer.

2 **Druga droga** jest jeszcze bardziej nieoczywista: nos.

– Podanie donosowe pozwala wykorzystać naturalne zakończenia nerwowe, prowadzące bezpośrednio do mózgu – wyjaśnia dr Hinz. – To sposób znany w farmacji, ale jeszcze rzadko wykorzystywany w leczeniu chorób ośrodkowego układu nerwowego.

Aerozol z odpowiednio zaprojektowanym nośnikiem ma dłużej utrzymywać się na śluzówce nosa i stopniowo przenikać do mózgu: bez hospitalizacji, bez wenflonu, bez kroplówki.

– Pacjent potencjalnie mógłby stosować taką terapię w domu, a to ogromna różnica w jakości życia – mówi dr Hinz.

SETKI GODZIN W LABORATORIUM

Droga do znalezienia odpowiednich nośników dla leku na wydłużenie życia pacjentów i czasu do wznowy glejaka nie była jednak prosta.

– To nie jest tak, że siadamy z gotową listą pożądanych właściwości i po dwóch tygodniach mamy materiał idealny. W rzeczywistości proces jest raczej żmudny: pracujesz miesiąc, testując serię układów, wprowadzasz drobną modyfikację w składzie, a cały materiał traci integralność. Pracujesz kolejny miesiąc, zmieniasz inny parametr. Teraz jest na przykład zbyt twardy. I tak w kółko – opowiada dr Krajcer.

Dr Hinz dodaje: – Dla mnie największym wyzwaniem było sprawdzenie, jak wymyślone przez chemiczki formuły działają na komórki. Czy to jest toksyczne? Czy nie zabija komórek zdrowych? Czy działa przeciwko komórkom glejaka? Każdy eksperyment to kolejka pytań i niepewność, co tym razem wyjdzie.

Badaczki przyznają, że miały momenty zniechęcenia. Materiały, które powinny uwalniać lek powoli, robiły to zbyt gwałtownie. Albo w ogóle nie chciały go uwalniać.

– Miałyśmy świadomość, że każda z nas wnosi coś innego. To było wspólne kombinowanie. W nauce nie takie to oczywiste. I pozwala stawić czoła niepowodzeniom, które są częścią tej pracy – podkreśla prof. Lewandowska-Łańcucka.

Przełom nastąpił, gdy udało im się uzyskać materiały, które są bezpieczne dla komórek zdrowych, a jednocześnie toksyczne dla komórek glejaka. I które uwalniają temozolomid powoli, stabilnie, bez nagłego początkowego wyrzutu dawki leku.

– To było dla nas absolutnie kluczowe – mówi dr Hinz. – Lek działa przecież na wszystkie komórki, nie tylko nowotworowe. Chciałyśmy mieć pewność, że nośnik nie potęguje toksyczności.

Dopiero potem badano skuteczność wobec komórek glejaka. Wyniki okazały się obiecujące: komórki nowotworowe ginęły, zdrowe pozostawały nienaruszone. A to daje badaczkom zielone światło do kolejnego etapu badań.

LEPSZE NARZĘDZIA DLA ONKOLOGÓW

Doktor Ewelina Grzywna obserwuje efekty leczenia glejaka tak blisko, jak tylko się da: – Widziałam pacjentów, którzy po kilku cyklach chemii są tak wycieńczeni, że muszą przerwać leczenie. A to oznacza krótsze życie. Jeśli nowa metoda pozwoli ominąć toksyczność ogólną, to może być rewolucja. Również dla chorych, którzy dziś w ogóle nie kwalifikują się do chemii, są wiekowi lub obciążeni innymi chorobami.

I dodaje: – Pracuję w zawodzie kilkanaście lat. Rzadko trafia się projekt, który ma realny potencjał wejść do praktyki klinicznej. Ten taki potencjał ma, a to bardzo motywujące.

Naukowczynie jednak bardzo ostrożnie mówią o efektach swojej pracy. – Nadal nie jesteśmy w stanie wyleczyć glejaka. My próbujemy poprawić to, co już mamy. Wciąż mówimy o wydłużeniu życia chorych – podkreśla doktor Grzywna.

Zespół ma świadomość, że droga do zastosowania tych pomysłów w szpitalach jest jeszcze długa. – Nie obiecujemy pacjentom wyleczenia. Mamy nadzieję na poprawę jakości ich życia i wydłużenie go. Dla kogoś, kto ma przed sobą rok życia, to nie jest mało – mówi prof. Lewandowska-Łańcucka.

Projekt finansowany przez Narodowe Centrum Nauki (ok. 1,65 mln zł) jest dziś na etapie przedklinicznym. Badania in vitro są zakończone. Nośniki zostały sprawdzone – zarówno te wszczepialne, jak i donosowe. Teraz czas na badania na zwierzętach, kolejne etapy i wnioski grantowe.

Dr Krajcer: – Chcemy dać lekarzom narzędzia, które naprawdę mają sens. Każdy dzień pracy to weryfikacja hipotezy i pytanie, czy nasze założenia mają realną szansę sprawdzić się w praktyce. Jeśli jednak tego nie przetestujemy, to po prostu nie ruszymy dalej.

Współtwórcami technologii są:
- dr n. med. Ewelina Grzywna z Kliniki Neurochirurgii i Neurotraumatologii UJ CM i Oddz. Kl. Neurochirurgii I neurotraumatologii Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie,
- prof. Joanna Lewandowska-Łańcucka z Wydziału Chemii UJ,
- dr Aleksandra Krajcer (Wydział Chemii UJ),
- Adrian Grzonka (student chemii UJ),
- dr Alicja Hinz z Wydziału Biochemii, Biofizyki i Biotechnologii UJ,
- prof. Monika Bzowska (Wydziału Biochemii, Biofizyki i Biotechnologii UJ),
- mgr Sylwia Stankiewicz (Wydziału Biochemii, Biofizyki i Biotechnologii UJ).

Glejak u dorosłych

15-19

MIESIĘCY

• **Tyle wynosi mediana przeżycia u dorosłego z diagnozą glejaka wielopostaciowego**

REKLAMA Kraków/34422334

eprasa.pl 1797855c34

Na mieszkańców podolkuskich Domaniewic padł blady strach

Zagadkowe zgony mężc

Prokurator rejonowy w Olkuszu przyznaje, że sprawa jest nietypowa. Po trzecim zgonie śledczy zdecydowali o wszczęciu postępowania w sprawie nieumyślnego spowodowania śmierci.

Anna Kolet

• **Ferma gęsi w Domaniewicach** FOT. ANNA KOLET

Kiedy wróciłem do domu, brat siedział przy stole z głową opartą na blacie. Myślałem, że sobie wypił i śpi. Ale kiedy po kilku godzinach szturchnąłem go, okazało się, że nie żyje – opowiada nam Kordian, brat zmarłego mieszkańca Domaniewic.

Na miejsce przyjechała policja i lekarz, który stwierdził zgon. Orzekł, że śmierć nastąpiła z przyczyn naturalnych, bez udziału osób trzecich.

Jednak kiedy kilka dni później w szpitalu w Olkuszu zmarł drugi brat Kordiana, 48-letni Robert, sprawą zainteresowała się policja i prokuratura.

W Domaniewicach, wsi położonej w powiecie olkuskim, niedaleko Wolbromia, mieszka niespełna 500 osób. Od kilku dni wieś żyje peregrynacją obrazu Matki Bożej Częstochowskiej, który w tym tygodniu odwiedza miejscową parafię. Płoty wokół domów ozdobione są kolorowymi chorągiewkami, gdzieniegdzie powiewają biało-błękitne flagi, ludzie czyszczą obejścia, zamiatają chodniki i zastanawiają się, jak to możliwe, że w ciągu zaledwie kilku dni zmarło ich trzech sąsiadów.

NA FERMIE GĘSI

Pierwszy był 70-letni Zbigniew. Jego zwłoki znaleziono 28 stycznia na fermie gęsi w Domaniewicach. Z naszych ustaleń wynika, że mężczyzna nocował na terenie fermy drobiu, gdzie pracował.

– Znaleźli go siedzącego przy stole, w tej jego pakamerze – słyszymy od mieszkańców wsi.

Na miejscu pojawił się lekarz, który orzekł, że zgon nastąpił z przyczyn naturalnych, bez udziału osób trzecich. Jak mówią miejscowi, Zbyszek lubił sobie wypić, dlatego początkowo jego śmierć wiązano właśnie ze skłonnością do alkoholu. Plotkowano nawet, że mógł zatruć się trefnym bimbrem.

Do kolejnego tajemniczego zgonu doszło w Domaniewicach już 30 stycznia. 49-letniego Mariusza znalazł jego młodszy brat Kordian. Wspomina, że po powrocie do domu zobaczył brata siedzącego przy stole z głową opartą na blacie. Zostawił go w spokoju, bo myślał, że śpi. Kiedy wreszcie zdecydował się go obudzić, okazało się, że brat nie żyje. – I to od dłuższego czasu, bo ręce miał już całe sine – opowiada.

Tym razem również uznano, że śmierć nastąpiła z przyczyn naturalnych, bez udziału osób trzecich.

MASYWNE ZAPALENIE PŁUC

Śledczy nabrali podejrzeń dopiero kilka dni później, kiedy 7 lutego w szpitalu w Olkuszu zmarł 48-letni Robert, drugi brat Kordiana. Trafił tam 1 lutego z masywnym obustronnym zapaleniem płuc i ostrą niewydolnością oddechową. Jego stan – jak opisują lekarze – był skrajnie ciężki.

– On musiał już dużo wcześniej chorować, jakoś tydzień przed tym, jak trafił do szpitala, zadzwonił do mnie i mówił, że musi spać na siedząco, bo jak tylko się położy, to od razu go dusi – słyszymy od jednego z mieszkańców Domaniewic.

Chwilę później do olkuskiego szpitala z ostrym zapaleniem płuc trafiła również 68-letnia Danuta, matka Mariusza, Roberta i Kordiana. – Trzeci mój brat, który przyjechał na pogrzeb Mariusza z Krakowa, ledwo wrócił do siebie, też wylądował w szpitalu z zapaleniem płuc. Na pogrzeb drugiego brata już nie przyjechał. Na szczęście on i mama wyszli z tego cało – mówi Kordian.

Mężczyzna przyznaje, że wpadł w panikę. Po tym, jak Robert zmarł w szpitalu, zadzwonił nawet do Sanepidu, żeby ktoś sprawdził, czy przypadkiem w jego domu nie ma czegoś, co powoduje śmiertelną chorobę.

– Przyjechali, ale niczego nie znaleźli. Powiedzieli, że jeśli chcę, to mogę zrobić dezynfekcję, ale ich zdaniem to strata pieniędzy – opowiada Kordian.

PODEJRZANE GĘSI

Ludzie we wsi szybko zaczęli plotkować, że śmierć Zbyszka, Roberta i Mariusza oraz choroba Danuty to nie przypadek i że może to mieć związek z gęsiami hodowanymi w Domaniewicach.

Okolicznym mieszkańcom działalność fermy od dawna daje się mocno we znaki. – Smród jest straszny, gęsi krzyczą po całych dniach, wszędzie latają ich pióra, no i mnożą się szczury – słyszymy od mieszkańców Domaniewic.

Ze wstępnych ustaleń wynika, że przyczyną zgonów mogły być pneumokoki

Sołtys wsi potwierdza, że jeszcze kilka lat temu ludzie głośno protestowali, domagali się zamknięcia fermy, ale widząc, że nic nie wskórają, zwiesili głowy i przyzwyczaili się do uciążliwego sąsiedztwa. Teraz ich oczy znów zwróciły się w stronę gęsiarni.

Jak ustalili śledczy, Zbigniew przed śmiercią pomieszkiwał na fermie, Danuta była tam zatrudniona, a Robert i Mariusz często pomagali matce w cięższych pracach.

Kiedy prokurator zarządził sekcję zwłok Roberta, na całą wieś padł blady strach. – Ludzie, którzy mieszkają blisko gęsiarni, zaczęli do mnie dzwonić, co mają robić, pytali, czy są bezpieczni. Dla mnie to też było bardzo dziwne, że zachorowały osoby, które pracowały przy gęsiach – mówi Wacław Dachowski, sołtys Domaniewic.

Zaczęto podejrzewać, że może to mieć związek z wysoce zjadliwym wirusem ptasiej grypy (HPAI, podtyp H5N1), której ogniska w ostatnich tygodniach odkryto na terenie Małopolski. Służby weterynaryjne uspokajają, że choroba jest groźna przede wszystkim dla ptaków, a u ludzi występuje bardzo rzadko.

Objawy mogą przypominać zwykłą grypę sezonową, jednak w przypadku H5N1 przebieg choroby jest zwykle bardziej gwałtowny i cięższy.

Objawy to: wysoka gorączka, dreszcze, bóle mięśniowe i ogólne osłabienie. W bardziej zaawansowanych stadiach infekcji może dojść do zapalenia płuc.

Jak podkreśla prof. Krzysztof Pyrć, wirusolog z Uniwersytetu Jagiellońskiego, choroba u ludzi może mieć niezwykle ciężki przebieg. – W ostatnich 20 latach spośród ponad 800 zakażonych osób zmarła ponad połowa – zauważa prof. Pyrć.

WETERYNARZ Z KONTROLĄ

Sprawa z Domaniewic obiła się o urząd gminy. – Zadzwonił do mnie burmistrz Wolbromia, mówiąc, żeby nie siać paniki. Zapewniał, że służby interweniowały i nie stwierdzono, żeby przyczyną zachorowań i zgonów było ognisko ptasiej grypy na fermie w Domaniewicach – mówi sołtys Dachowski.

Kontrolę na fermie przeprowadził Powiatowy Lekarz Weterynarii w Olkuszu. – 9 lutego po godzinie 15 zadzwonili do mnie z policji, informując o trzech zgonach i prosząc o sprawdzenie, czy coś nie dzieje się ze zwierzętami na fermie. Pojechałam tam jeszcze tego samego dnia w asyście policji – relacjonuje w rozmowie z „Wyborczą" Joanna Kawiecka, powiatowa lekarz weterynarii w Olkuszu.

– Na miejscu nie zaobserwowałam niczego niepokojącego. Ptaki były w dobrej kondycji, a właściciele zapewnili, że w ostatnim czasie nie było masowych upadków gęsi, które mogłyby sugerować zakażenie wirusem.

Kawiecka przyznaje, że nie pobrała próbek do dalszych badań, bo nie było do tego podstaw. Próbek na fermie nie pobrał również sanepid, bo – jak tłumaczy w rozmowie z nami Agata Knapik, dyrektorka Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olkuszu – nie było takiej potrzeby, bo wcześniejsza kontrola wete-

eprasa.pl 1797855c34

zyzn

rynaryjna nie wykazała, by coś złego miało się dziać na fermie.

NAGONKA NA PASICHÓW?

– Nie ma żadnego związku między tymi zachorowaniami a naszą fermą. Gdyby tak było, to ja też powinnam już nie żyć, bo przebywam na tej fermie po kilka godzin dziennie, każdego dnia – mówi stanowczo Ewa Pasich, która z mężem Maciejem prowadzi zakład w Domaniewicach oraz pobliskiej Lgocie Wolbromskiej.

Zapewnia, że jej gęsi są pod stałą opieką lekarza weterynarii, a służby, które w ostatnich dniach kontrolowały zakład, nie stwierdziły niczego niepokojącego.

Pasichowie podejrzewają, że łączenie ich działalności ze zgonami mieszkańców Domaniewic to nagonka osób, którym od dawna przeszkadza działalność fermy w Lgocie Wolbromskiej. – Chcą wykorzystać śmierć trojga ludzi do walki z rolnikami. – uważa Ewa Pasich.

PROKURATURA WSZCZYNA ŚLEDZTWO

Jeśli nie ptasia grypa, to co doprowadziło do śmierci trojga ludzi? Tego próbuje dowiedzieć się olkuska prokuratura, która 10 lutego wszczęła śledztwo o czyn z art. 155 kodeksu karnego: Kto nieumyślnie powoduje śmierć człowieka, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Jak tłumaczy Piotr Piekarski, szef Prokuratury Rejonowej w Olkuszu, śledztwo dotyczy śmierci Roberta, tego, który zmarł w szpitalu, ale przedmiotem postępowania są również wcześniejsze zgony i zachorowania. Do tej pory nikomu nie postawiono zarzutów.

– Sprawa jest zagadkowa i dość nietypowa, bo rzadko się zdarza, żeby w jednej miejscowości w przeciągu kilku dni doszło do trzech zgonów i dwóch poważnych zachorowań – przyznaje prok. Piekarski.

Jak mówi, ze wstępnych ustaleń wynika, że przyczyną mogły być pneumokoki. – A to wskazywałoby na inne źródło zakażenia niż odzwierzęce. Nie wykluczamy jednak, że zgony mogły mieć związek z pracą tych osób na fermie. Teraz najważniejsze jest ustalenie źródła zachorowań – mówi prok. Piekarski.

Co zrobili śledczy do tej pory?

– Przesłuchali w charakterze świadków członków rodziny zmarłych osób, a także właściciela fermy i jego żonę.

– Przeprowadzono oględziny w domach zmarłych oraz oględziny fermy.

– Zabezpieczono dokumentację medyczną osób, które zachorowały.

– Zlecono kontrolę Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Olkuszu.

– O zdarzeniu powiadomiono Powiatowego Lekarza Weterynarii, a także Państwową Inspekcję Pracy, której inspektorzy prowadzą obecnie kontrolę w firmie. Przedmiotem ich działań jest sprawdzenie przestrzegania przepisów prawa pracy i legalności zatrudnienia.

– Zasięgnięto opinii biegłych z Zakładu Medycyny Sądowej Collegium Medicum UJ w Krakowie.

– Prokuratura czeka na wyniki sekcji zwłok Roberta.

Prokurator Piotr Piekarski apeluje również do osób, które mogą mieć jakieś informacje na temat tajemniczych zgonów: – Prosimy te osoby o zgłaszanie się na policję lub do prokuratury. Można to zrobić również anonimowo. Czekamy na wszelkie informacje, które pomogą nam wyjaśnić tę sprawę – mówi prok. Piekarski.

Porzucone listy w krakowskim bloku

Poczta Polska: To błąd ludzki

Stos listów znalazła Krakowianka na skrzynce pocztowej w swoim bloku. Adresaci to mieszkańcy pobliskich osiedli. W pliku jest korespondencja z banków, sądu i rachunki za prąd.

Małgorzata Skowrońska

W bloku przy ul. Sołtysowskiej w Krakowie listy adresowane do mieszkańców sąsiednich osiedli pozostawiono na skrzynce pocztowej w klatce. O zdarzeniu poinformowali redakcję „Wyborczej" oburzeni lokatorzy.

– Naliczyłam 26 kopert i 3 widokówki. Aż się zdziwiłam, bo rzadko ktoś dziś wysyła pozdrowienia z innego kraju czy miasta. Żal, że nie dotrą do adresatów – mówi jedna z lokatorek. Opowiada, że listy zaadresowane były do mieszkańców co najmniej siedmiu sąsiednich bloków. – Czy to znaczy, że listonoszowi nie chciało się ich roznosić, więc zostawił je pod numerem początkowym? – pyta.

Etyka zawodu

Jak relacjonują mieszkańcy bloku, w którym porzucono przesyłki, w tym zbiorze jest korespondencja prywatna i urzędowa. Ma do niej dostęp każdy wchodzący do budynku. – Akurat mamy okres, gdy firmy i instytucje rozsyłają pity, a w nich są przecież dane wrażliwe. Podobnie jak na dokumentach bankowych czy rachunkach z zakładu energetycznego. Jak to możliwe, że listonosz je porzucił. Gdzie jest odpowiedzialność i etyka w tym zawodzie? Umarły? – pyta kobieta.

Próbowała porzuconymi listami zainteresować najbliższą pocztę. Jak twierdzi, jej telefon zignorowano. – Usłyszałam, że mam napisać skargę – opowiada. I dodaje: – I pewnie ta skarga, nawet gdybym ją napisała, też by została porzucona nie wiadomo gdzie.

Zapytaliśmy Pocztę Polską, jak mogło dojść do porzucenia listów. W odpowiedzi biuro prasowe przyznało, że listonosz „najprawdopodobniej – z powodu pośpiechu – pozostawił przesyłki na skrzynce podczas wypisywania awiza dla nieobecnego adresata".

– To błąd ludzki, który listonosz próbował jak najszybciej naprawić. Trudno to oczywiście usprawiedliwiać. Za zaistniałą sytuację przepraszamy naszych klientów. Deklarujemy, że w przypadku jakichkolwiek problemów wynikających z zaistniałej sytuacji, zadbamy o to, aby zostały one szczegółowo wyjaśnione i rozliczone – informuje rzecznik Poczty Polskiej.

PP zwróciła się z apelem, by wszystkie listy, które nie trafiły pod właściwy adres, jak najszybciej dostarczyć do placówki na os. Willowym 28. Kierownictwo placówki też powinno pouczyć listonoszy, jakie są „zasady prawidłowego doręczania".

Listonosz jak strażak

Mieszkanka Sołtysowskiej, która interweniowała w sprawie porzuconych listów, mówi, że z tej sytuacji wyciągnęła dwa wnioski. – Jeszcze nie tak dawno listonosz to był ktoś, komu ufało się jak strażakowi, a dzieci oglądały bajki, w których był bohaterem. Wygląda na to, że etos tego zawodu przepadł. Poza tym nie ma już gwarancji, że listy dojdą tam, dokąd je adresujemy. Trzeba wszystko poleconym wysyłać – komentuje.

• **Porzucona korespondencja – zarówno prywatna, jak i urzędowa – była zaadresowana do mieszkańców co najmniej siedmiu sąsiednich bloków**

FOT. ARCHIWUM PRYWATNE

To niejedyna interwencja, jaką „Wyborcza" podjęła przez ostatni rok w sprawie Poczty Polskiej. Pisaliśmy o opóźnieniach w dostarczaniu listów poleconych, awizo podrzuconych do skrzynki bez próby doręczenia czy trudnościach w kontakcie z placówkami. W tych relacjach powtarza się motyw presji czasu i niedopasowania procedur do realiów pracy listonoszy w dużych miastach. Mieszkańcy skarżą się, że coraz częściej muszą samodzielnie interweniować, by odnaleźć zaginione przesyłki.

Swoje błędy pocztowcy tłumaczą skalą działań. 18,3 tys. listonoszy doręcza ok. 3 mln przesyłek dziennie do 15 mln adresów w całej Polsce. Od 2015 roku liczba listonoszy systematycznie spadła o ok. 17 proc., podczas gdy liczba nadawanych listów zmniejszyła się o ok. 30 proc.

– To kiedyś była prestiżowa praca: były mundury i społeczny szacunek, choć płace nigdy nie były wielkie. Powiedziałbym, że były wystarczające. Teraz jesteśmy gdzieś na dole drabiny budżetówki. Pracy jest coraz więcej, a szefostwo zapowiada kolejne zwolnienia – mówi krakowski listonosz, z ponaddwudziestoletnim stażem.

Biuro prasowe Poczty Polskiej przyznało, że listonosz „najprawdopodobniej z powodu pośpiechu pozostawił przesyłki na skrzynce podczas wypisywania awiza dla nieobecnego adresata"

Gdy pytamy go o porzucone listy, odpowiada: – Dla starych pracowników, to niedopuszczalne. Mamy dużą rotację; młody przyjdzie, dwa miesiące popracuje i ucieka do Biedronki. Tam nawet socjal mają lepszy.

Wizerunek Poczty Polskiej

Poczta Polska przyznaje, że ma kłopoty i z pracownikami, i z wizerunkiem. W 2024 r. sytuację operatora miały poprawić miski z wodą dla psów na każdej poczcie, a także kąciki dla dzieci. Z założenia akcja miała ocieplać nadszarpnięty wizerunek spółki, za którym stoi spadająca jakość usług (spóźnione listy i przesyłki, awizo wrzucane do skrzynek bez sprawdzania, czy adresat jest w domu, zamiana urzędów w odpustowe bazary). Spółka ogłosiła medialny sukces, bo o akcji donosiły telewizje śniadaniowe, ale pracownicy tylko się irytowali. W mediach społecznościowych pocztowych związków zawodowych pojawiły się wpisy: „Firma upada, mamy gigantyczne długi, młodzi stąd uciekają, a starzy odchodzą na emeryturę. Tymczasem strategiczna polska firma, od której również spoczywa bezpieczeństwo kraju w chwili zagrożenia, walczy o utrzymanie się na powierzchni miskami dla czworonogów i kącikami dla dzieci".

Jak podał wiceminister aktywów państwowych Grzegorz Wrona w ub.r. Poczta Polska odnotowała spadek zatrudnienia o 14,5 proc. w porównaniu z rokiem 2024, to prawie 8,5 tys. etatów mniej.

eprasa.pl 1797855c34

Zapaść w szpitalu im. Narutowicza w Krakowie

Lekarze odchodzą na potęgę

„Chcesz operować, to przyprowadź swoją instrumentariuszkę" – miał usłyszeć od dyrekcji lekarz. Dyrektorka mówi o czarnym PR i twierdzi, że wymagania medyków bywają abstrakcyjne.

Anna Kolet

Miejski Szpital Specjalistyczny im. Narutowicza tonie w długach. W ostatnią środę krakowscy radni podjęli kolejną próbę ratowania lecznicy. Zdecydowali o przekazaniu placówce z budżetu miasta pożyczki w wysokości 35 mln zł. Wcześniej szpital dostał od miasta 25 mln i kolejne 10 mln zapisane w tegorocznym budżecie.

Długi to niejedyny problem szpitala. Lekarz pracujący w „Narutowiczu" mówi nam o tragicznej sytuacji kadrowej i odwoływanych zabiegach.

– Szpital jest w takiej sytuacji finansowej, że musi otrzymać te pieniądze – argumentował podczas środowej sesji Rady Miasta Krakowa nowy miejski skarbnik Tomasz Tylek, prosząc radnych o przegłosowanie uchwały w sprawie udzielenia szpitalowi kolejnego wsparcia.

Edyta Nowak, radna KO i wiceprzewodnicząca Komisji Zdrowia na tej samej sesji: – Prosimy mieszkańców, pracowników i pacjentów o wyrozumiałość, potrzebujemy czasu, ale zrobimy wszystko, żeby uratować ten szpital.

ZABRAKŁO NA PENSJE

Sprawa ogromnego zadłużenia „Narutowicza" wyszła na jaw jesienią 2024 r. Jego skalą zaskoczone były nawet władze miasta, bo wcześniejsze kierownictwo placówki skrzętnie ukrywało długi. W czerwcu ub.r. zabrakło miliona na wypłatę wynagrodzeń. Część pracowników nie otrzymała swoich pensji na czas, a ówczesna dyrektorka placówki Mariola Marchewka straciła stanowisko, choć długi szpitala pochodziły jeszcze z czasów, gdy placówką kierowała Renata Godyń-Swędzioł, działaczka Prawa i Sprawiedliwości, była radna sejmiku woj. małopolskiego.

Teraz Marchewka przed sądem domaga się wypłaty 700 tys. za naruszenie dóbr osobistych i dodatkowo ok. 100 tys. za niewypłaconą dwumiesięczną odprawę oraz ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy.

PLAN NAPRAWCZY

W lipcu ub.r. Mariolę Marchewkę na stanowisku dyrektorki zastąpiła dr Anna Tylek, z wykształcenia pielęgniarka. Wcześniej pracowała m.in. w Krakowskim Specjalistycznym Szpitalu im. św. Jana Pawła II jako zastępca dyrektora ds. pielęgniarstwa i opieki szpitalnej oraz w krakowskim magistracie. Była również prezesem zarządu w Ośrodku Chirurgii Oka prof. Zagórskiego. Tylek przyznaje, że obecnie placówka koncentruje się całkowicie na realizacji planu naprawczego, który w ciągu trzech lat ma doprowadzić do oddłużenia szpitala.

Jednak, jak mówi w rozmowie z „Wyborczą" jeden ze specjalistów od lat pracujący w „Narutowiczu" (prosi o zachowanie anonimowości), sytuacja kadrowa w lecznicy jest wręcz tragiczna. Doprowadziło to do zawieszenia pracy oddziału pulmonologicznego, a za chwilę w podobnej sytuacji może znaleźć się oddział kardiologiczny.

– Odchodzą doświadczeni specjaliści, a dyrekcja niewiele robi, by ich zatrzymać. Niepokojący jest zwłaszcza problem z onkologami, bez których wiele innych oddziałów nie może sprawnie funkcjonować. Odejściem mają grozić też lekarze z laryngologii – mówi lekarz. I dodaje: – Brakuje instrumentariuszek, przez co zabiegi są permanentnie odwoływane, a pani dyrektor wyznaje teorię: „Przyprowadź swoją instrumentariuszkę, będziesz mógł operować". Są lekarze, którzy tak robią i oni nie mają problemu z dostępem do sali operacyjnej. To nie jest normalne, że sami musimy szukać personelu.

Nowa dyrektorka być może ma odpowiednie certyfikaty, dyplomy i dobre chęci, ale brakuje jej kompetencji do zarządzania szpitalem, stąd problemy kadrowe. A jeśli ich nie rozwiążemy, szpital przestanie istnieć

LEKARZ ZE SZPITALA
informator „Wyborczej"

– Nowa dyrektorka być może ma odpowiednie certyfikaty, dyplomy i dobre chęci, ale brakuje jej kompetencji do zarządzania szpitalem, stąd problemy kadrowe. A jeśli ich nie rozwiążemy, to szpital przestanie istnieć – twierdzi nasz informator.

OGŁOSZENIA O PRACĘ

O tym, że szpital ma poważne braki kadrowe, świadczy chociażby liczba ogłoszeń o pracę zamieszczonych na portalu placówki. Tylko w lutym ukazało się kilkanaście nowych anonsów. Potrzebni są m.in. specjaliści chorób wewnętrznych i chorób płuc, onkolodzy, kardiolodzy czy otolaryngolodzy. W sumie kilkadziesiąt osób. Części wcześniejszych konkursów w ogóle nie udało się rozstrzygnąć z uwagi na brak chętnych lub zbyt wysokie wymagania stawiane przez lekarzy. – Odkąd przyszłam do szpitala, skupiam się na ustabilizowaniu sytuacji finansowej i kadrowej – tłumaczy dr Anna Tylek, dyrektorka placówki. I wylicza, że od lipca ubiegłego roku udało jej się zatrudnić 50 osób, co pozwoliło poprawić sytuację kadrową na bloku operacyjnym oraz zwiększyć dostępność do zabiegów.

Tylek zaprzecza przy tym, że lekarze są proszeni o przyprowadzanie na operacje „swoich

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraków/34420574

PUK KRAKÓW
KOMPLEKSOWE USŁUGI POGRZEBOWE

TELEFONY CAŁODOBOWE:
12 411 45 02 | +48 509 246 176

Zadzwoń i dowiedz się, jak zorganizować pogrzeb bez wychodzenia z domu.

www.puk.krakow.pl | Kraków, ul. Rakowicka 35A

1KR

eprasa.pl 1797855c34

• **Szpital im. Narutowicza w Krakowie ma ogromne zadłużenie**
FOT. JAKUB PORZYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

instrumentariuszek"; jednak jeśli ktoś chce pracować z własnym zespołem, ma taką możliwość. – Są to powszechnie stosowane praktyki wynikające z preferencji lekarzy zabiegowych – twierdzi dr Tylek. Dyrektorka nie zgadza się też ze stwierdzeniem, że nie zrobiła nic, by zatrzymać specjalistów pulmonologów, przez co trzeba było zawiesić działanie oddziału. – Dwaj lekarze zostali przejęci przez inne krakowskie szpitale na lepszych warunkach finansowych, a razem z nimi odeszło trzech rezydentów. Nie byłam w stanie zaproponować im takich warunków, jakie otrzymali u konkurencji, która jest w dużo lepszej i stabilnej kondycji finansowej – przyznaje dr Tylek.

WYSOKIE PENSJE

Jednak jak wynika z listy płac lekarzy, którą „Wyborcza" opublikowała kilka dni temu „Narutowicz", w porównaniu z innymi placówkami bardzo dobrze wynagradza lekarzy. Medycy na umowie o pracę otrzymują tam miesięcznie 16 tys. zł. Dla porównania w Szpitalu im. Rydygiera stawka wynosi 15,5 tys., w Specjalistycznym im. św. Jana Pawła II – 14,5 tys., a Imienia Dietla – 12.

Jeszcze lepiej zarabiają lekarze na stanowiskach kierowniczych w „Narutowiczu". Stawki wahają się od 11 864 zł do nawet 50 tys. zł, podczas gdy na przykład w Szpitalu Uniwersyteckim w Krakowie osoba na stanowisku kierowniczym zarabia od 12 580 zł do 19 440 zł.

– To robota poprzedniej dyrektorki szpitala Marioli Marchewki, która postanowiła wymienić kadrę, ściągając nowych lekarzy z innych szpitali i podkupując ich wysokimi pensjami, stąd takie wskaźniki – tłumaczy radny KO Grzegorz Stawowy.

MIESZKANIE SŁUŻBOWE

Anna Tylek przyznaje, że obecnie szpital nie jest w stanie konkurować finansowo z innymi wysokospecjalistycznymi placówkami czy prywatnymi lecznicami; dlatego część postępowań konkursowych kończy się niepowodzeniem.

Inna rzecz, że oczekiwania lekarzy są często abstrakcyjne. W czasie rekrutacji to oni dyktują warunki i nie zostawiają przestrzeni do negocjacji – mówi dr Tylek. I podaje przykład specjalisty, który zażądał 350 zł za godzinę pracy. Kolejnym jego warunkiem było mieszkanie służbowe opłacane przez szpital i praca tylko przez dwa tygodnie w miesiącu.

– Od wielu lat zarządzam placówkami medycznymi i jeszcze nigdy nie spotkałam się z taką sytuacją – przyznaje dr Tylek.

Rekrutacji personelu nie ułatwia czarny PR, który zdaniem dyrektorki jest robiony wokół szpitala. Radna KO Edyta Nowak, wiceprzewodnicząca Komisji Zdrowia w Radzie Miasta, twierdzi, że nowa dyrektorka „wykonała tytaniczną pracę, jeśli chodzi o uspokojenie sytuacji finansowej w placówce". – Niektórym może się nie podobać, że każda złotówka jest teraz oglądana na wszystkie strony. Jeśli ktoś nie musiał liczyć zużytych gazików i rękawiczek, a nagle się okazuje, że trzeba oszczędzać, to nie ma się co dziwić niezadowoleniu. Jednak szpital jest w tragicznej sytuacji i musi trzymać dyscyplinę finansową – podkreśla radna.

SPRZĘT DO WYMIANY

Grzegorz Stawowy zwraca uwagę na jeszcze inny poważny problem. – Aparatura medyczna w szpitalu jest przestarzała. Z moich informacji wynika, że urządzenie USG, które ma pomagać w wykrywaniu nowotworów, jest w tak złym stanie technicznym, że lekarzowi trudno dostrzec różnicę między zdrową a chorą tkanką. Szpital wymaga doinwestowania w sprzęt, będziemy się starali zabezpieczyć jakieś środki na to w przyszłorocznym budżecie miasta – zapowiada radny KO.

Dr Tylek zapewnia, że szpital też stara się pozyskiwać środki zewnętrzne na zakup sprzętu. – Podpisaliśmy około 30 umów na bezkosztowe testowanie, czy dzierżawę sprzętu medycznego o wartości ponad 2 mln zł. Jesteśmy w trakcie realizacji projektu w ramach Krajowego Planu Odbudowy o wartości 9 mln zł na cyberbezpieczeństwo – wylicza dr Tylek.

Obecnie zadłużenie szpitala wynosi niemal 150 mln zł, z czego 66 mln zł to zobowiązania wymagalne, o które upominają się komornicy. Z pożyczki udzielonej przez miasto szpital zamierza spłacić część tych zobowiązań.

– Nie czekamy wyłącznie na pomoc miasta, ale sami podejmujemy wiele działań naprawczych – zapewnia dr Tylek. I wymienia: – Zwiększyliśmy dostępność świadczeń medycznych, co przełożyło się na wypracowanie dodatkowych przychodów w wysokości 29 mln zł w ramach NFZ. Rok 2025 był przełomowy, bo pierwszy raz wykonaliśmy kontrakt w formie ryczałtu na poziomie 104 proc., czego skutkiem jest zwiększony kontrakt na 2026 r. o kwotę 2 mln zł. Nadal czekamy też na wypłatę nadwykonań z NFZ, który jest nam winien 9,6 mln zł.

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34423768

W sprzedaży!

TEMAT NUMERU:
WRAŻLIWY JAK CHŁOPIEC

oraz:

- **Jak pomóc dziecku w kryzysie**
- **Dojrzewanie. Jak zrozumieć nastolatka**
- **Szkoła nie musi być najważniejsza**
- **Rodzic przyjacielem**

żyć lepiej
psychologia codziennie

Więcej o psychologii czytaj na **wysokieobcasy.pl/zyclepiej**

1KR

eprasa.pl 1797855c34

W marcu wspominamy zmarłych, których ceremonie pogrzebowe w lutym 2026 przeprowadziła firma Karawan.

Adam Spaliński, Andrzej Kielski, Andrzej Nowiński, Andrzej Pachucki, Andrzej Strocen, Anna Pitera, Anna Studencka, Arkadiusz Gajkowski, Artur Kohut, Barbara Limburska, Barbara Szmigielska- Woźny, Barbara Zwierz, Bronisława Sadowska, Czesław Sopel, Ewa Cyran, Ewa Gregorowicz, Genowefa Stolarska, Grażyna Lechowska, Halina Gąbarczyk, Halina Grochola, Hanna Badura, Helena Popiołek, Izabela Nowak, Jacek Balcerski, Jadwiga Gorczyńska, Jadwiga Szabab, Jadwiga Wojas, Jan Pietrzyk, Janina Brzezińska, Janina Jarosz, Janina Ligęza, Jarosław Fijałkowski, Jolanta Śliwa, Józef Frączek, Katarzyna Ptak, Kazimierz Wilk, Kornelia Cyganik, Krystyna Kaczkowska-Adamska, Krystyna Mielnicka, Lucyna Boroń, Lucyna Stachniak, Małgorzata Słowik, Marek Jagiełło, Marek Jękot, Marek Pituła, Marek Wadowski, Maria Brandys, Maria Filipczyk, Maria Kafel, Maria Lango, Maria Łukaszewicz, Maria Partyka, Maria Strumidło, Marian Zając, Marianna Radosz, Michał Richter, Romana Kończakowska, Ryszard Zarzycki, Stanisława Skrzypczak, Stefan Brodecki, Teresa Surzycka, Wiesław Słomka, Wiesław Włoczewski, Wiesława Partyka, Wojciech Swoboda, Zdzisława Jałoszyńska, Zenon Olejnik, Zofia Kloska, Zygmunt Klimek, Zygmunt Zieliński

Msza św. zostanie odprawiona 8 marca 2026 o godz. 12:00 na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie

KARAWAN GRUPA FIRM POGRZEBOWYCH TRADYCJE OD 1981 ROKU

12 411 11 11 | 12 658 21 11

Całodobowe wsparcie i doradztwo

Pomagamy pożegnać bliskich z szacunkiem i godnością.

- Kompleksowe usługi pogrzebowe
- Rozliczenia bezgotówkowe
- Transport krajowy i międzynarodowy
- Własne krematorium
- Organizacja stypy i pożegnań

Punkty Obsługi Klienta **10 lokalizacji w Krakowie** | Zobacz na: www.karawan.pl

34420544

KLEPSYDRA

CMENTARZ KOMUNALNY I KREMATORIUM

INFOLINIA: 12 352 44 44
CMENTARZ: +48 502 930 185
KREMATORIUM: +48 502 930 170

- Nowy zielony cmentarz
- Pierwsza kwatera ekologiczna
- Kolumbaria na urny
- Kamieniarstwo i opieka nad grobami

www.cmentarzkrakow.pl | Kraków, ul. Wielogórska 16

34420550

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny. Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:
wyborcza.pl/newslettery

wyborcza.pl

nekrologi.wyborcza.pl ODESZLI.pl

Zamieść nekrolog
Dodaj wspomnienie
Złóż kondolencje

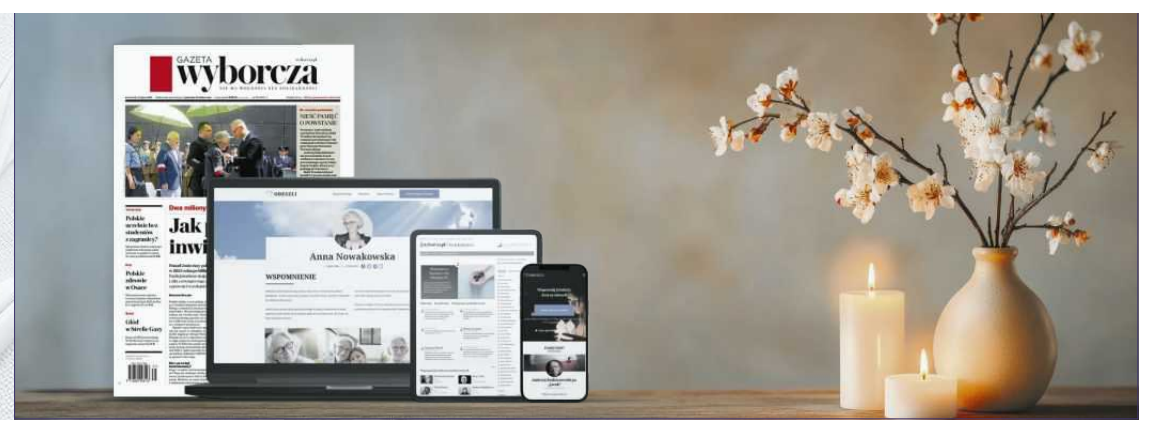

KRL 1

eprasa.pl 1797855c34

PPG.6845.92.2025
Liszki, dnia 06.03.2026 roku

Wyciąg z ogłoszenia
Wójt Gminy Liszki
ogłasza przetarg ustny nieograniczony na dzierżawę cz. nieruchomości położonej w Kryspinowie stanowiącej własność Gminy Liszki

Wójt Gminy Liszki działając na podstawie art. 38 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn. Dz. U. z 2024 r., poz. 1145 z późn. zmian.) ogłasza przetarg ustny nieograniczony na dzierżawę cz. nieruchomości stanowiącej własność Gminy Liszki:

1/ Nieruchomość oznaczona ewidencyjnie jako działka nr:
1481 (pow. 0,74 ha) objęta księgą wieczystą KR1K/00027383/3
Cena wywoławcza czynszu dzierżawy nieruchomości brutto: **16 346,70 zł** (w tym 23% VAT) (słownie: szesnaście tysięcy trzysta czterdzieści sześć złotych, 70/100)
Wadium: 13 954,50 zł (słownie: trzynaście tysięcy dziewięćset pięćdziesiąt cztery złote 50/100).

* * *

Przetarg odbędzie się **w dniu 10 kwietnia 2026 r. o godz. 10:00 w budynku CUS – Liszki**, ul. **Św. Jana Kantego 5** (obok OSP Liszki).

Wadium należy wpłacić **do dnia 7 kwietnia 2026 r.** na rachunek bankowy Urzędu Gminy Liszki nr **71 8591 0007 0210 0000 0068 0014** prowadzony przez Krakowski Bank Spółdzielczy Oddział w Liszkach.

W przetargu mogą brać udział osoby, które wpłacą wadium w pieniądzu (PLN) w określonej wyżej wysokości i terminie.
Tytuł wpłaty wadium: **„wadium na dzierżawę części dz. nr 1481 w Kryspinowie”**.
Za termin wniesienia wadium uważa się dzień wpływu wadium na wskazany rachunek bankowy.
Decyduje data wpływu na konto bankowe Urzędu Gminy Liszki!

Pełna treść niniejszego ogłoszenia zostanie wywieszona na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy Liszki (Liszki, ul. Mały Rynek 18), a także na stronach internetowych: www.liszki.pl (zakładka: Aktualności) oraz https://bip.malopolska.pl/ugliszki (zakładka: Planowanie Przestrzenne/Dzierżawa działek gminnych).

Informacji można uzyskać także osobiście w Urzędzie Gminy Liszki, – Liszki, ul. Mały Rynek 18, Referat Planowania Przestrzennego i Geodezji – I piętro, pokój 4, od poniedziałku do piątku w godz. 8.00 – 15.00 oraz pod nr tel. 12 257 65 63.

Wójt Gminy Liszki

www.infopublikator.pl

Kraków/34423833

Burmistrz Krynicy-Zdroju informuje,

że w dniu 06.03.2026 r. na tablicy ogłoszeń w siedzibie tut. Urzędu i na stronie internetowej www.krynica-zdroj.pl, **wywieszone zostały wykazy obejmujące lokale użytkowe przeznaczone do oddania w najem:** ul. Rynek 3, Tylicz o pow. 44,64 m^2; ul. Ebersa 10A, Krynica-Zdrój o pow. 18,00 m^2 (pomieszczenie gospodarcze), **oraz lokale przeznaczone do użyczenia:** Mochnaczka Niżna 30 o pow. 54,71 m^2, ul. Szkolna 3, Krynica-Zdrój o pow. 218,09 m^2.

Informacje można uzyskać w tut. Urzędzie, ul. J. I. Kraszewskiego 7, Krynica-Zdrój.

Kraków/34423870

Burmistrz Miasta Bochnia

informuje, że na tablicach ogłoszeń w Urzędzie Miasta Bochnia przy ul. Kazimierza Wielkiego 2, wywieszony został w dniach **od 6 marca 2026 r. do 27 marca 2026 r.,**

wykaz obejmujący nieruchomości gruntowe stanowiące własność Gminy Miasta Bochnia przeznaczone do zbycia w drodze bezprzetargowej.

Wykaz ten zamieszczony został również na stronie internetowej i Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Bochnia. Dodatkowe informacje udzielane są w Wydziale GMK Urzędu Miasta Bochnia, pok. nr 119, **tel. 14 61-49-146.**

Kraków/34423674

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA
OGŁOSZENIE z dnia 6 marca 2026 r.

o etapowaniu prac przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Dla obszarów osuwiskowych I” w podziale na dwa etapy: A i B

Na podstawie art. 17 pkt 1 w związku z art. 19 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.), oraz art. 39 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 46 pkt 1 i art. 54 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.)

zawiadamiam

o podjęciu przez Radę Miasta Krakowa uchwały nr XLVI/944/26 z dnia 25 lutego 2026 r. zmieniającej uchwałę nr XXIII/540/25 z dnia 9 kwietnia 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Dla obszarów osuwiskowych I”. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **„Dla obszarów osuwiskowych I”** będzie sporządzany w dwóch etapach: **A** i **B**. Granice obszaru objętego planem, z wyszczególnieniem etapów sporządzania planu miejscowego, szczegółowo określa załącznik graficzny.

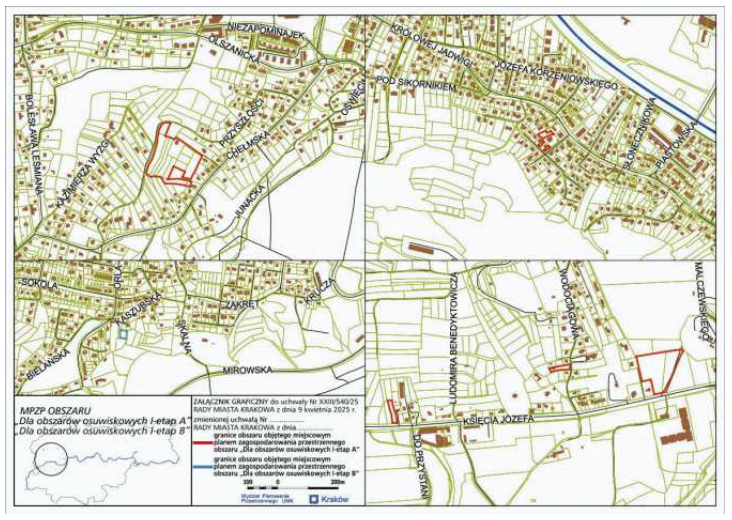

Kraków/34423523

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

OGŁOSZENIE

z dnia 6 marca 2026 r.

o przystąpieniu do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Bronowice Małe – Tetmajera” z zastosowaniem postępowania uproszczonego

Na podstawie art. 27b ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.), w związku z zarządzeniem nr 410/2026 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 27 lutego 2026 r.,

zawiadamiam

o przystąpieniu do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru **„Bronowice Małe – Tetmajera”** z zastosowaniem postępowania uproszczonego. Granice obszaru objętego zmianą planu miejscowego szczegółowo określa załącznik graficzny.

Kraków/34423368

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

OGŁOSZENIE z dnia 6 marca 2026 r.

o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Wesoła – rejon ulicy Strzeleckiej”

Na podstawie art. 17 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.) oraz art. 39 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 46 pkt 1 i art. 54 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.)

zawiadamiam

o podjęciu przez Radę Miasta Krakowa uchwały nr XLVI/945/26 z dnia 25 lutego 2026 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „**Wesoła – rejon ulicy Strzeleckiej**” oraz o możliwości składania wniosków do tego planu miejscowego.

Granice obszaru objętego planem szczegółowo określa załącznik graficzny.

Zgodnie z art. 17 pkt 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz art. 54 ust. 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, każdy ma prawo złożenia wniosku do projektu planu miejscowego.

Wnioski należy składać wyłącznie na **FORMULARZU** w nieprzekraczalnym terminie **do dnia 8 kwietnia 2026 r.**

FORMULARZ składa się w formie papierowej lub elektronicznej. Wzór **Formularza** jest zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej: *www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne* (w zakładce *WZORY)* oraz udostępniony w Wydziale Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa na dzienniku podawczym (adres: ul. Mogilska 41). Można go przesłać poprzez e-doręczenia. Formularz dostępny jest również w formie elektronicznej – można go przesłać online. LINK: *Formularz pismo dotyczące aktu planowania przestrzennego - Krakowski Portal Usług Miejskich*

W przypadku poczty elektronicznej – maile należy kierować na adres: *wnioski-bp@um.krakow.pl*

Forma papierowa obejmuje:
- złożenie formularza na dziennikach podawczych zlokalizowanych w budynkach Urzędu Miasta Krakowa,
- wysłanie formularza drogą pocztową na adres: Urząd Miasta Krakowa, Wydział Planowania Przestrzennego, ul. Mogilska 41, 31-545 Kraków.

Szczegółowych informacji oraz pomocy w wypełnieniu formularza udziela projektant w godzinach pracy Urzędu Miasta Krakowa – Wydział Planowania Przestrzennego oraz w ramach dodatkowego dyżuru, w godz. **16:00-17:00** w dniu **17 marca 2026 r.**, w siedzibie Rady i Zarządu Dzielnicy II Grzegórzki, przy al. Ignacego Daszyńskiego 22 w Krakowie.

UWAGA: Liczy się data wpływu do tut. urzędu, a pisma niespełniające powyżej wskazanych warunków pozostawi się bez rozpoznania.

W przypadku składania wniosku za pomocą poczty elektronicznej oraz e-doręczeń konieczne jest podpięcie wypełnionego FORMULARZA jako załącznik stanowiący wniosek do projektu planu.

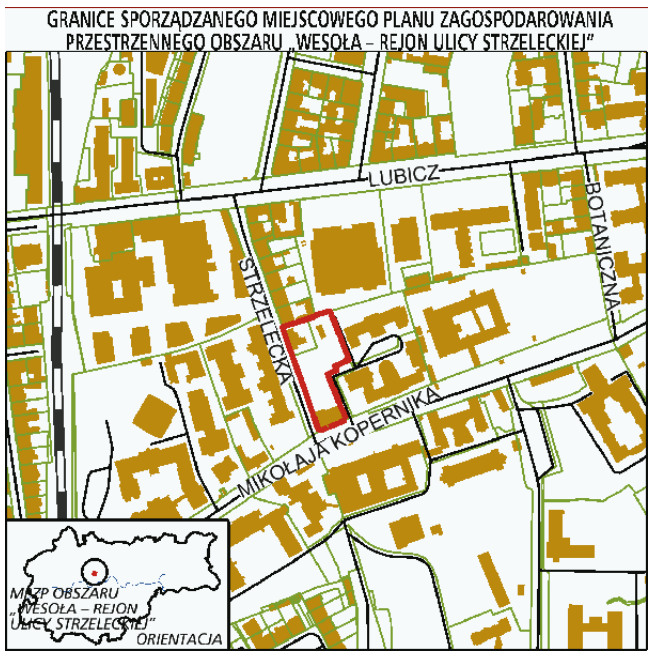

Informuję, że:
1. Złożenie formularza stanowić będzie odpowiedź na niniejsze Ogłoszenie.
2. Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 unijnego ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (tzw. RODO) administratorem danych osobowych jest Prezydent Miasta Krakowa z siedzibą Pl. Wszystkich Świętych 3-4, 31-004 Kraków. Z administratorem możesz się skontaktować listownie (adres jw.) lub drogą elektroniczną – adres e-mail: bp.umk@um.krakow.pl.
3. Składający formularz ma prawo do żądania od administratora dostępu do podanych danych osobowych, ich sprostowania, ograniczenia przetwarzania.
4. Podane dane osobowe będą przetwarzane do czasu załatwienia sprawy, dla potrzeb której zostały zebrane, a następnie będą przechowywane przez 25 lat, po czym zostaną przekazane do Archiwum Narodowego w Krakowie.
5. Składający formularz ma prawo do wniesienia skargi do organu nadzorczego, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych.
6. Podanie danych osobowych jest wymogiem ustawowym i ma charakter obowiązkowy. Konsekwencją niepodania danych osobowych jest pozostawienie formularza bez rozpoznania.
7. Podstawę prawną przetwarzania danych osobowych stanowią przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
8. Dane kontaktowe inspektora ochrony danych – adres pocztowy – jw., e-mail: iod@um.krakow.pl.

Wykaz wniosków wraz z propozycją ich rozpatrzenia i uzasadnieniem zostanie sporządzony przed rozpoczęciem konsultacji społecznych.

Kraków/34423517

NEWSLETTER

Komunikaty.pl

Nowości w przepisach, zamówienia publiczne, porady ekspertów, raporty, ogłoszenia.

Dla przedsiębiorców, urzędników, zainteresowanych gospodarką.

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę **komunikaty.pl** lub użyj kodu QR

eprasa.pl 1797855c34

CO JEST GRANE

Siedem wystaw na wiosnę

W MOCAK-u rządzą artystki

60-lecie działalności artystycznej Ewy Partum, manifest antywojenny Moniki Drożyńskiej, historia czeskiej marzycielki Toyen, która wybrała życie na marginesie. Muzeum Sztuki Współczesnej w Krakowie MOCAK jest gotowe na obchody swojego 15-lecia i w sobotę otworzy aż siedem nowych wystaw.

Marta Gruszecka

Muzeum Sztuki Współczesnej MOCAK świętuje w 2026 roku 15 lat obecności w Krakowie. Nad jubileuszem czuwa nowy dyrektor Adam Budak. Plany na pierwszy wspólny rok?

– To będzie czas wyjątkowej artystycznej intensywności i spojrzenia w przyszłość. Osią działań staną się wystawy trzech artystek o międzynarodowej sławie: Ewy Partum, Kiki Smith oraz Eleanor Antin. Nareszcie program wzbogaci się o silne i ważne pozycje, reprezentowane przez kobiety artystki. A to nie jedyne mocne, feministyczne głosy, które zbudują przestrzeń dialogu ze sztuką przy ul. Lipowej 4 – zapowiada dyrekcja MOCAK-u.

TRZY SEZONY Z KOBIETAMI W ROLACH GŁÓWNYCH

Instytucja podzieliła jubileusz na trzy sezony – pierwszy rozpocznie się już w najbliższą sobotę, wraz z inauguracją wystawy „Ewa Patrum: Contemplating Art, Contemplating Love", drugi 25 lipca, przybliżając twórczość Kiki Smith („Kiki Smith. Kondycja ludzka"), ostatni 5 grudnia (jego bohaterką będzie Eleanor Antin).

– Jeszcze nigdy muzeum nie było tak aktywne na polu sztuki wkraczającej w dialog ze współczesnością poprzez interakcję ze światowymi twórczyniami – podkreśla dyrekcja.

ROZSYPYWAŁA LITERY, BY ZWRÓCIĆ UWAGĘ NA SŁOWA

Nowe otwarcie MOCAK-u zapowiada się zatem spektakularnie i w doborowym towarzystwie, m.in. jednej z najpopularniejszych polskich artystek ze świata sztuki, Ewy Partum. Tworzy od 60 lat – zaczynała w czasach socjalistycznej Polski i już wtedy, na tle konserwatywnego, katolickiego społeczeństwa podkreślała, że jej sztuka jest głosem kobiety. Pełnoprawnej uczestniczki życia społecznego, kulturalnego i politycznego.

Dotychczas Ewa Partum prezentowała swoje prace w Krakowie tylko raz – w 2009 roku w Galerii Foto-Medium-Art („Politics is Temporary, Art Remains"). Obchodząca 25 marca 2026 roku 81. urodziny artystka po 17 latach odwiedzi Kraków ponownie, by osobiście zainaugurować wystawę „Ewa Partum: Contemplating Art, Contemplating Love" w MOCAK-u.

– Ewa Partum konfrontowała się z męskocentryczną neoawangardą, tworząc ucieleśniony konceptualizm i rozwijając poezję wizualną jako narzędzie krytyki ról oraz pozycji kobiet w świecie sztuki. Jej działania wykraczały poza instytucje, obejmując przestrzeń publiczną. Znakiem rozpoznawczym uczyniła odcisk uszminkowanych ust, a nagie ciało stanowiło medium konfrontacji z władzą. Prowadziła w Łodzi galerię Adres – ważne miejsce dla mail artu i antyinstytucjonalnego dyskursu – oraz dialogowała z Fluxusem – komentują Marta Smolińska i Adam Budak.

Jej tytuł MOCAK zaczerpnął z prac artystki, które podkreślają nierozerwalny związek sztuki z cielesnością, zmysłowością i miłością.

Kurator i kuratorka wyjaśniają: – Wystawa ma skontekstualizować twórczość Partum – zarówno w odniesieniu do jej współczesnych (tj. Joseph Beuys, George Maciunas, Katalin Ladik czy VALIE EXPORT), jak i artystek oraz artystów dzisiaj rozwijających strategie feministycznej rebelii przez nią zapoczątkowane (tj. Iwona Demko, Monika Drożyńska, Joanna Pawlik). Główne wątki ekspozycji to między innymi ciało, dotyk, odcisk, głos jako medium cielesne i polityczne, krytyka patriarchatu, écriture féminine (termin wymyślony przez Hélène Cixous, jedną z pierwszych feministek – przyp. red.), zaangażowanie społeczne oraz nieprzejrzystość komunikacji.

Nowe otwarcie MOCAK-u zapowiada się spektakularnie i w doborowym towarzystwie

Wystawie będzie towarzyszył performans „Poezja Aktywna". Artystka nawiąże w nim do swojego ikonicznego dzieła z początku lat 70. XX wieku – „Obszar na licencji poetyckiej" – w ramach którego w przestrzeni publicznej rozsypywała litery, składające się na tytuły znanych dzieł literackich.

HAFTY NA TEMATY, O KTÓRYCH INNI MILCZĄ

Mocnym kobiecym głosem w polskiej sztuce jest Monika Drożyńska, artystka wizualna, hafciara, doktora sztuki, aktywistka. W swojej praktyce artystycznej posługuje się fotografią, wideo i instalacją, jednak kluczowym medium pozostaje dla niej haft, traktowany jako technika pisania i narzędzie pracy z językiem. Artystka koncentruje się na analizie języka obecnego w przestrzeni publicznej, jego przemianach oraz roli, jaką odgrywa w relacjach społecznych, politycznych i tożsamościowych.

• **Ewa Partum w 1971 roku**
FOT. COURTESY EWA PARTUM

Goście MOCAK-u od najbliższej soboty będą mogli oglądać jej instalację „Heall". Ta składa się z trzech flag z wyhaftowanym słowem „heall", ustawionych w przestrzeni przejścia pomiędzy budynkami MOCAK-u i Fabryki Emalia Oskara Schindlera, oddziału Muzeum Krakowa.

– To miejsce tranzytowe pomiędzy obszarem sztuki współczesnej a przestrzenią upamiętniającą Zagładę i ocalenie. Instalacja „Heall" jest manifestem antywojennym i wezwaniem do pokoju. Powstaje w czasie trwających konfliktów zbrojnych: wojny w Ukrainie, imperialnych i faszystowskich zapędów Rosji oraz systemowego relatywizowania wypowiedzi o ludobójstwie w Gazie. Milczenie wokół wojny w Sudanie, który jest miejscem największego kryzysu humanitarnego na świecie, pozostaje niezrozumiałe i niepokojące – komentuje Adam Budak, kurator wystawy.

HISTORIA MARZYCIELKI, KTÓRA WYBRAŁA MARGINES

Bohaterką trzeciej wiosennej wystawy jest Toyen – czeska malarka, rysowniczka i ilustratorka. Ekspozycja „Toyen. Sny z obrzeży | Dreaming in the Margins" to opowieść o jednej z najbardziej intrygujących i nieuchwytnych postaci europejskiego surrealizmu.

– Urodzona w 1902 roku jako Marie Čermínová już w młodości porzuciła imię, role i oczekiwania względem siebie – przyjmując pseudonim Toyen, żyjąc i tworząc poza granicami płci, konwenansu i norm społecznych. Wraz z Jindrichem Štyrským formowała czeski surrealizm, eksplorując erotykę, nieświadomość i wolność jako przestrzenie radykalnej wyobraźni. Jej twórczość cechuje się wyrazistym, często prowokacyjnym podejściem do tematów płci, seksualności i pragnienia – w jej pracach rozbudowana symbolika łączy się z formami, które przekraczają heteronormatywne sposoby przedstawiania ciała – opisują Martyna Sobczyk i Adam Budak.

W jej ramach zobaczymy niemal wszystkie książki ilustrowane przez Toyen, jej grafiki, katalogi i plakaty, podejmujące zarówno wątki erotyczne, jak i stanowiące świadectwo artystycznej reakcji na narastający faszyzm. – To historia marzycielki, która świadomie wybrała margines i dla której sztuka stała się narzędziem emancypacji i transgresji – podsumowują osoby kuratorskie.

KSIĄŻKI PAMIĘTAJĄ

Wiosną MOCAK ponownie stanie się przestrzenią prezentacji artystów zaproszonych do udziału w Miesiącu Fotografii w Krakowie. Wystawa „Annette. Kelm *Tomy, przemówcie* | Speak, Volumes", współorganizowana wraz z Miesiącem Fotografii w Krakowie, nawiązuje do cyklu fotograficznego niemieckiej artystki, który prezentuje okładki około 100 tomów książek. Ich pierwszych lub wczesnych wydań, które po czasie zostały zdelegalizowane, wpisane na czarną listę lub spalone przez nazistów.

– Twórczość Kelm zaprasza nas do tego, aby podejść do kultury materialnej inaczej – do spojrzenia na książkę jako obiekt, jako nośnik pamięci zbiorowej, jako portal do zapomnianego lub wyciszonego dyskursu. Fotografując te książki jako przedmioty, czyniąc z nich obrazy, artystka zadaje pytania o to, jak patrzymy, jak pamiętamy i jak te obiekty pośredniczą między obecnością i nieobecnością – komentują organizatorzy wystawy.

„DOBRA ROBOTA", CZYLI WIOSNA W MOCAK-U

Od najbliższej soboty w MOCAK-u będzie można oglądać również wystawę „Ekologie współtworzenia" Katarzyny Krakowiak-Bałki. „re:elementarz. Rozdział 1. Samoidentyfikacje" pod kuratelą Martyny Nowickiej i Arkadiusza Półtoraka oraz „Dobrą robotę" Marty Romankiv, Dominika Stanisławskiego i Łukasza Surowca.

Wernisaż wszystkich wystaw zaplanowano na dziś na godz. 18. Goście będą mogli nie tylko obejrzeć wystawy, ale też **performansy:** „Poezję Aktywną" Ewy Partum oraz „PERSONĘ" Marty Ziółek.

Od godz. 19 będzie można posłuchać **setu didżejskiego** Olivii i Chino. Wstęp wolny.

Szczegółowe informacje o wystawach i działalności MOCAK-u są dostępne na stronie **mocak.pl**

1KR

eprasa.pl 1797855c34

CO JEST GRANE

Dobra zabawa dla małych i dużych

„Dzikie harce” w Cricotece

A gdyby tak zaprosić do współtworzenia wystawy dzieci? Na ten pomysł wpadła Cricoteka, która „Dzikie harce” zorganizowała, bazując na wyobraźni najmłodszych. Wystawa łącząca zabawę i eksperyment będzie czynna od 11 marca.

Marta Gruszecka

Słysząc hasło „dzikie harce”, dzieci mogą wyobrazić sobie wiele. Czy Cricoteka sprosta ich oczekiwaniom? A może zaskoczy je tak, że o najnowszej wystawie będą opowiadać przez długi czas?

Po tym jak Cricoteka zdecydowała się zaprosić do współtworzenia programu dzieci, można śmiało zakładać, że z „Dzikich harców” wyjdą zachwycone. A dorośli razem z nimi.

Tam, gdzie żyją dzikie stwory

O wystawie opowiadają Justyna Droń i Anna Grajewska, kuratorki: – „Dzikie harce” to przestrzeń aktywnego doświadczania sztuki i działania: sprawdzania, przesuwania i uruchamiania przestrzeni własną aktywnością. To zaproszenie do wspólnego tworzenia, zarówno dla dzieci, jak i dorosłych, w ruchu i w relacji – czyli tam, gdzie pozwalamy sobie na swobodę i wyobraźnię. Czerpiąc z książki „Tam, gdzie żyją dzikie stwory” autorstwa Maurice'a Sendaka oraz idei „Anty-wystawy” Tadeusza Kantora, zapraszamy do wejścia w proces twórczy pełen eksperymentu, ryzyka i zabawy. Na wystawie nie zobaczymy jednak dzieł artysty – centrum „Dzikich harców” stanowi Kantor niematerialny, czyli obecny w sposobie myślenia i pracy. Jego wpływ ujawnia się w metodzie opartej na eksperymencie, w sięganiu do pamięci i w traktowaniu procesu jako wartości samej w sobie.

„Dzikie harce” powstawały w oparciu o pracę z dziećmi. Kuratorki zaprosiły na warsztaty osoby w wieku od 6 do 12 lat i obserwowały, co daje im największą frajdę.

– Łapałyśmy momenty, w których uruchamia się dziecięca wyobraźnia, i sprawdzałyśmy, co sprawia im przyjemność: budowanie, rysowanie, przebieranie się czy tworzenie prac opartych na nieoczywistych połączeniach? Z którymi z obiektów Tadeusza Kantora z kolekcji Cricoteki dzieci nawiązują relację oraz co i dlaczego budzi ich ciekawość? Cytaty z rozmów, skojarzenia, szkice stały się przewodnikiem po kolejnych etapach projektu. Doprowadziły artystów i artystek, którzy wspólnie z nami rozwijali pomysły wyrosłe z dziecięcej ciekawości, do zabawy i spotkania z obiektami Tadeusza Kantora – wspominają kuratorki.

I podkreślają: – Ważnym etapem powstawania „Dzikich harców” było też testowanie. Pomysły i prototypy przygotowane przez artystów i artystki wróciły do dzieci, aby je sprawdziły w praktyce.

Tajna baza tkanin

Co dzieci miały do testowania? Wyciągnięte z szaf dorosłych ubrania, zaprojektowane i uszyte przez duet Marty Sali i Cheonga Kina Mana, walizki pełne dźwięków Joanny Bronisławskiej, tajną bazę tkanin przygotowaną przez Justynę Mazur-Kiwer oraz... bałagan ruchu Bartka Buczka.

• Kuratorki Anna Grajewska i Justyna Droń na tle fragmentu instalacji duetu: Marta Sala i Cheong Kin Man

FOT. ZOFIA MIKOŁAJSKA

Łapałyśmy momenty, w których uruchamia się dziecięca wyobraźnia, i sprawdzałyśmy, co sprawia dzieciom przyjemność

KURATORKI

Kuratorki podsumowują: – „Dzikie harce” wyrywają najmłodszych z „kącików zabaw”, ciasnych enklaw o powierzchni kilku metrów kwadratowych towarzyszących przestrzeniom przeznaczonym dla dorosłych. Zamiast takiego podziału w Cricotece proponujemy sytuację, w której bez względu na wiek można tworzyć w dialogu i wzajemnym szacunku. ●

Wystawę „Dzikie harce” dla dużych i małych będzie można oglądać od 11 marca do 11 października w Cricotece (Nadwiślańska 2-4). Szczegółowe informacje o przygotowanej ekspozycji oraz godziny otwarcia muzeum znajdziemy na stronie cricoteka.pl.

REKLAMA

Kraków/34423031

1 KR

eprasa.pl 1797855c34

CO JEST GRANE

Muzeum Manggha zaprasza na wystawę „Wajda. W stulecie urodzin”

Opowieść żony o twórczości męża

6 marca Andrzej Wajda skończyłby 100 lat. Polska pamięta o swoim mistrzu i w 2026 roku celebruje Rok Andrzeja Wajdy.

Marta Gruszecka

Reżyser filmowy i teatralny, scenarzysta, scenograf, rysownik – talenty artystyczne Andrzeja Wajdy można wymieniać bez końca. Dostęp do jego twórczości – filmów, zapisów spektakli czy rysunków – jest dzięki różnym instytucjom kultury i nośnikom niemal nieograniczony. Dlatego – choć artysty nie ma już z nami od dziesięciu lat (zmarł 9 października 2016 roku w Warszawie) – pamięć o Wajdzie jest żywa, a stworzone przez niego arcydziełach inspirują kolejne pokolenia.

– „Dzieła autora „Popiołu i diamentu” skalą artystycznych dokonań i jakością obywatelskiej postawy plasują Go wśród najwybitniejszych twórców kultury polskiej XX i początków XXI wieku. Swą twórczością zbudował On pomost pomiędzy „polskim czasem przeszłym” a teraźniejszością i przyszłością. Filmy „Człowiek z marmuru” i „Człowiek z żelaza” miały decydujący wpływ na społeczne wyobrażenie rodzącego się ruchu „Solidarności” i odegrały olbrzymią rolę w jego spopularyzowaniu na Zachodzie. Zarówno osobiście, jak i przez swoje dzieła stał się Andrzej Wajda ambasadorem Polski i polskiej kultury w świecie. Jego filmy weszły do kanonu arcydzieł światowego kina i stanowią bezcenny polski depozyt w archiwach dziesiątej muzy” – czytamy w uchwale Senatu RP z 14 maja 2025 roku.

• **Państwo Wajdowie na otwarciu Galerii Europa Daleki Wschód 2015 w Muzeum Manggha** FOT. KAMIL A. KRAJEWSKI

Andrzej Wajda był pomysłodawcą i fundatorem Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha

Wielowątkowa biografia

Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha, którego Andrzej Wajda był pomysłodawcą i fundatorem, z okazji setnej rocznicy urodzin swojego mistrza przygotowało wystawę jubileuszową. Pod czujnym okiem i zgodnie z wolą Krystyny Zachwatowicz-Wajdy, żony reżysera – to właśnie jej opowieść o mężu jest kanwą jubileuszowej ekspozycji.

– Wystawa „Wajda. W stulecie urodzin” nie opowie o każdym dziele filmowym czy teatralnym Wajdy. Jego biografia jest zbyt wielowątkowa, a on sam był zbyt wielowymiarową postacią, by było to możliwe. Będzie to subiektywna wypowiedź Krystyny Zachwatowicz-Wajdy o jej zmarłym przed dziesięciu laty mężu. Prywatna opowieść za pomocą słów i rysunków, które artysta pozostawił nam w swoim archiwum – komentuje Mateusz Matysiak, koordynator wystawy. Dodaje, że ekspozycja nie będzie chronologiczna. – Wystawa poruszy wybrane aspekty z życia Wajdy, takie jak doświadczenie z czasów II wojny światowej, wpływ wojny na filmowca w pierwszej fazie jego twórczości, fascynacja malarstwem i przyjaźń z wybitnymi twórcami (Andrzej Wróblewski, Józef Czapski), okres społecznego buntu z okresu „karnawału Solidarności” i polityczne reperkusje, związane z wprowadzeniem w Polsce stanu wojennego, kulturalne i obywatelskie zaangażowanie reżysera na przykładzie takich przedsięwzięć jak Zespół Filmowy „X”, Mistrzowska Szkoła Andrzeja Wajdy czy Pawilon Wyspiańskiego – wymienia koordynator.

Miłość do Japonii

Ważne miejsce w sercu Wajdy zajmowała Japonia i jej sztuka. Dlatego osobna część wystawy jest poświęcona japońskiej fascynacji artysty. – Motywem przewodnim będą dzieła japońskich mistrzów ukiyo-e i szkice reżysera z licznych podróży do Japonii w ciągu 25 lat – zdradza Matysiak. ●

Wystawa „Wajda. W stulecie urodzin” będzie czynna od 8 marca do 28 czerwca 2026 roku. Szczegółowe informacje, bilety i godziny zwiedzania dostępne na manggha.pl.

REKLAMA Kraków/34423032

1KR

eprasa.pl 1797855c34

wyborcza

WROCŁAW TYGODNIK

Piątek, 6 marca 2026 | Redaktor prowadzący **Leszek Frelich**

wroclaw.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: wroclaw@wyborcza.pl

FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA.WYBORCZA.PL

Adam Zawada

Dzięki SAFE będziemy produkować dużo i szybko

▶ 6-7

eprasa.pl 1797855c34

Afera śmieciowa we Wrocławiu

CBA w urzędzie miasta i Ekosystemie

Agenci CBA weszli wczoraj do urzędu miasta we Wrocławiu oraz miejskiej spółki Ekosystem. Wcześniej „Wyborcza" wielokrotnie pisała o dziwnej sytuacji z przetargiem na odbiór śmieci, wartym miliard złotych.

Karolina Kijek, Jessica Krysiak

• **Agenci CBA zabezpieczyli dokumentację Ekosystemu** FOT. TOMASZ STAŃCZAK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Od rana na polecenie katowickiego wydziału zamiejscowego Prokuratury Krajowej, agenci CBA prowadzą przeszukania w kilkunastu lokalizacjach, między innymi na terenie Wrocławia i ościennych powiatów. Trwa zabezpieczanie dokumentacji i nośników pamięci m.in. w Urzędzie Miasta Wrocław i komunalnej spółce Ekosystem. Śledztwo dotyczy przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków przez urzędników w związku z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z terenu Wrocławia" – napisał na portalu X Jacek Dobrzyński, rzecznik służb specjalnych.

Jak pisaliśmy w „Wyborczej", prokuratura na początku roku wszczęła śledztwo dotyczące miejskiej spółki Ekosystem. Prowadzi je katowicki wydział Prokuratury Krajowej – ten sam, który oskarżył prezydenta Wrocławia Jacka Sutryka o korupcję i oszustwa.

A historie związane z wrocławską spółką miejską zainteresowały agentów CBA z Rzeszowa, którzy – jak ustaliła „Wyborcza" – od kilku miesięcy wypytywali we Wrocławiu o domniemane nieprawidłowości w Ekosystemie. To właśnie rzeszowska delegatura CBA zajmuje się aferą z fałszywymi dyplomami MBA, wystawianymi na prywatnej uczelni Collegium Humanum.

DZIWNY PRZETARG EKOSYSTEMU

Przypomnijmy, że od połowy ubiegłego roku pojawiają się zarzuty, że z ogłoszonym przez Ekosystem przetargiem na odbiór śmieci z Wrocławia dzieją się dziwne rzeczy.

W grudniu 2024 – tuż przed jego ogłoszeniem – z fotela prezesa wrocławskiej spółki odeszła Izabela Piekielnik. Zastąpił ją wiceprezes Paweł Karpiński, zaufany człowiek prezydenta Jacka Sutryka. To były radny PO, który w ostatnich wyborach samorządowych mandatu (z listy Jacka Sutryka, Lewicy i Samorządowców) nie zdobył.

Zdaniem krytyków przetarg miał być przeciągany. Został ogłoszony w marcu 2025 roku, a powinien w styczniu. Wtedy go wstrzymano, bo prezes Karpiński zarządził w spółce audyt, według niektórych zupełnie niepotrzebny.

Poza tym przetargowa specyfikacja została tak przygotowana, że potencjalni kontrahenci zaskarżyli ją do sądu. Prezes był ostrzegany przez podwładnych, że specyfikacja jest źle napisana i proces jest skazany na porażkę. Tak też się stało, ale prawomocny wyrok zapadł dopiero w październiku.

Na początek stycznia 2026 roku wyznaczono wreszcie termin składania ofert, ale 30 grudnia 2025 roku Ekosystem unieważnił przetarg. Powód robił wrażenie mało istotnego pretekstu, a potencjalni wykonawcy zaskarżyli decyzję o unieważnieniu – to oznacza kolejne miesiące sporów. Za jakiś czas okaże się, czy spółka musi przygotować nowy przetarg, czy kontynuować ten ogłoszony w marcu 2025 roku.

FIRMY ŚMIECIOWE ZARABIAJĄ NA ODWLEKANIU PRZETARGU

Tymczasem w czerwcu 2025 roku skończyły się kontrakty podpisane po przetargu z 2023 roku. Od tego czasu, co kilka miesięcy, są zawierane kontrakty „z wolnej ręki" i najprawdopodobniej będzie tak do zakończenia przetargu. Kiedy zaczynaliśmy pisać o wrocławskiej aferze śmieciowej Ekosystem przyznał, że kontrakty „z wolnej ręki" kosztują wrocławskich podatników o 15 proc. drożej niż wcześniejsze umowy. ●

REKLAMA Wrocław/34423204 OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34423006

SYNDYK MASY UPADŁOŚCI

w ramach postępowania upadłościowego prowadzonego na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, VIII Wydział Gospodarczy dla spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych, z dnia 27 sierpnia 2024 o ogłoszeniu upadłości Wojdyła Nieruchomości Sp. z o.o. z siedzibą w Rabce Zdroju, KRS 0000306031, NIP 7352729560, sygn. akt KR1S/GUp/100/2024

SPRZEDA Z WOLNEJ RĘKI

nieruchomości gruntowe położone na terenie Osiedla Parkowa przy ul. Parkowej w Wilkszynie, gmina Miękinia, powiat średzki, województwo dolnośląskie, stanowiące składnik majątku upadłej Spółki:

- prawo własności nieruchomość gruntowej obejmującej działkę nr 70/119 o powierzchni 0,0815 ha, opisaną KW nr: WR1S/00049815/8 – **108 000, 00 zł netto**
- prawo własności nieruchomość gruntowej obejmującej działkę nr 70/121 o powierzchni 0,1273 ha, opisaną KW nr: WR1S/00046248/1 – **166 500, 00 zł netto**
- udział w wysokości 12/60 części w prawie własności obejmującej działkę nr 70/94 o powierzchni 0,0005 ha oraz 70/96 o powierzchni 0,1088 ha, opisane KW nr: WR1S/00054551/7 – **86 400,00 zł netto.**

Łącznie 360 900,00 zł netto.

Szczegółowy opis przedmiotu sprzedaży i jego wycena zawarte są w operacie szacunkowym, który znajduje się do wglądu w kancelarii syndyka przy ul. Goldhammera 10/4 w Tarnowie (tel.: 606876456, adres email: konkursofertsjz@op.pl.)

Wymienione składniki będą sprzedawane przez Syndyka za najwyższą oferowaną cenę, jednak nie niższą niż kwota poszczególnych działek i udziału lub łącznie nie mniej niż 360 900,000 zł netto. Warunkiem przystąpienia do konkursu jest złożenie oferty w języku polskim, w terminie do dnia 25 marca 2026 r. do godziny 14.00, w kancelarii notarialnej Marcina Rzońcy przy ul. Dąbrowskiego 8, 33-100 Tarnów i wpłacenie w tym terminie wadium w wysokości 10% ceny netto przedmiotu zainteresowania na konto funduszy masy upadłości. Szczegółowy regulamin konkursu ofert znajduje się w kancelarii syndyka.

Oferty można też przesłać listem poleconym na adres kancelarii notarialnej z tym, że o ważności dotrzymania terminu złożenia oferty decyduje data wpływu oferty do kancelarii, a nie data jej nadania. O ważności wpłaty wadium decyduje data uznania konta funduszów masy upadłości.

Otwarcie i rozpoznanie ofert nastąpi w dniu 26 marca 2026 r. o godz. 12.00 w kancelarii notarialnej Marcina Rzońcy przy ul. Dąbrowskiego 8, 33-100 Tarnów.

Syndyk zastrzega sobie prawo do odstąpienia od konkursu ofert lub unieważnienia konkursu ofert bez podawania przyczyn na każdym etapie postępowania, tj. do momentu podpisania umowy przeniesienia własności przedmiotu konkursu.

1 WR

eprasa.pl 1797855c34

Wybory w Koalicji Obywatelskiej

Zarzuty na ostatniej prostej

– W KO są grupy, które sprzedawały interesy partii w zamian za osobiste korzyści, za lepsze funkcje, posady dla rodzin i bliskich.

Wybory w Koalicji Obywatelskiej w najbliższą niedzielę. Na polu boju o przywództwo we Wrocławiu i w powiecie wrocławskim jest pięciu kandydatów: Robert Leszczyński, Michał Jaros, Maurycy Graszewicz, Tadeusz Grabarek i Krzysztof Bryłka.

Napisali listy do działaczy, by przekonać ich do siebie. Najostrzejszy wysłał ten ostatni, pisząc m.in.: „Nie po to mieszkańcy Wrocławia powierzyli nam mandat zaufania, abyśmy byli statystami we własnym obozie politycznym".

ROZMOWA Z
KRZYSZTOFEM BRYŁKĄ
kandydatem na szefa KO
we Wrocławiu

MAGDALENA KOZIOŁ: Na ostatniej prostej kampanii wyborczej zaczęło się pranie brudów?
KRZYSZTOF BRYŁKA: – Chodzi o mój list do działaczy KO?

Wprost wskazał pan, kto jest winny rozbicia i podzielenia partii na Dolnym Śląsku: „To grupy, które w kluczowych momentach sprzedawały interesy KO w zamian za osobiste korzyści – za lepszą funkcję w radzie miasta lub sejmiku, za posady dla rodzin i bliskich, za wielkie interesy realizowane na mieniu publicznym". Kto takie interesy z dolnośląskiej KO robił?
– Personalia pominę, wskazałem na pewną praktykę, która niestety występuje partiach. KO wygrała we Wrocławiu wybory i do rady wprowadziła 23 swoich przedstawicieli, jednak już na starcie nie była w stanie wypracować wspólnego stanowiska co do obsady stanowiska przewodniczącego klubu, a potem zaczęły się tarcia o wiceprezydentów.

Zawiodła dyscyplina, część naszych radnych zmieniła front. Osoby, które swój polityczny los związały z Renatą Granowską bezpośrednio lub pośrednio odniosły z tego korzyści i rozbiły jedność w klubie. Nie mam nic przeciwko temu, żeby poszczególne osoby realizowały swoją karierę polityczną, ale powinno być to związane z realizacją programową naszej organizacji i mieścić się w interesie ogółu, a nie partykularnym.

Pisze pan też, że KO nie ma wpływu na to, co dzieje się we Wrocławiu, bo „o najważniejszych sprawach decyduje koteria skupiona wokół prezydenta, utkana przez Renatę Granowską. To ona stała się faktycznym centrum decyzyjnym, poza demokratyczną kontrolą struktur KO, otoczona wianuszkiem potakiwaczy i gotowa zmienić każdą zasadę". Jak to jest, że większość klubu KO głosuje, jak chce ta koteria?
– Wpływ na decyzje KO po wyborach samorządowych w 2024 r. uzyskała Renata Granowska z osobami dla siebie przychylnymi. Sąd partyjny uznał, że jej działania miały charakter samowolny, z pominięciem statutu partii. Stąd określenie koteria, która poszła na współpracę z prezydentem.

Ale KO go wspierała w kampanii.
– Nie jestem przeciwny współpracy z Jackiem Sutrykiem, ale nie może ona mieć charakteru pomijającego interesy KO i wyborców, którzy oddali na nią głos.

Jako jedyny z kandydatów KO zgłasza pan postulat zdjęcia Renaty Granowskiej z funkcji wiceprezydentki Wrocławia. Ale jak, skoro decyzje o swoich zastępcach podejmuje prezydent?
– Napisałem to, co myśli większość członków KO we Wrocławiu. Renata Granowska przestała być członkinią partii, więc porozumienie z Jackiem Sutrykiem z marca 2024 r. nie jest realizowane. Przypomnę, że zapisano w nim dwóch wiceprezydentów dla KO. Wymaga ono korekty i nowej umowy opartej na wartościach i realizacji działań. W dokumencie, który podpisała Granowska bez akceptacji władz regionu, tego zabrakło.

Czyli po 8 marca siadacie ponownie do rozmów z Jackiem Sutrykiem?
– To oczywiste, mamy większościowy klub w radzie.

I oczywiste, że jest podzielony.
– Jestem przekonany, że racjonalność zwycięży. Ustalimy jasne zasady, oparte na projektach i postulatach KO. W partii należę do tej grupy, która akceptuje Jacka Sutryka jako prezydenta. Krytycznie patrzę na ewentualne podsycanie konfliktu z nim, KO ma przecież zobowiązania wobec wyborców i bez współpracy z prezydentem nie da się ich zrealizować. Jeżeli jednak w klubie znajdą się osoby, które nie będą chciały się temu podporządkować, partia może ich zdyscyplinować.

Czyli co, zawieszać lub wyrzucić? Znamy to z historii PO.
– Zawieszać i wyrzucać może tylko sąd koleżeński.

Skoro grupa polityków KO chce współpracować z prezydentem, to skąd się apel władz regionu partii, by podał się do dymisji?
– Apel był niepotrzebny. Po prawomocnym wykluczeniu Renaty Granowskiej był moment, aby sprawy na linii magistrat – KO uporządkować. Niestety ta szansa, została zaprzepaszczona.

Dlaczego?
– Nie było decyzji, tylko inna wizja rozwiązania problemu, ale jak widać i ona nie została zrealizowana.

W KO różne grupy żrą się od dawna. Pan nazwał swego kontrkandydata Maurycego Graszewicza szarą eminencją, „która chciała decydować o wszystkim, manipulować nami i kształtować politykę miasta bez ponoszenia za to jakiejkolwiek odpowiedzialności". Inny kontrkandydat Tadeusz Grabarek uważa, że Jaros powinien się odciąć od Graszewicza, a jeszcze kolejny pana rywal, Jarosław Duda-Latoszewski [już po tej rozmowie zrezygnował z kandydowania - red.] za to, co dzieje się w partii, obwinił Jarosa, bo „nas okłamał i oszukał". Kto ma rację?
– Najbardziej przychylam się do opinii Tadeusza Grabarka. Michał Jaros, z którym pozostaję w koleżeńskich relacjach, nie wsłuchał się w głosy wielu działaczy. A ci wskazywali, że udzielane mu rady przez jego najbliższe otoczenie, nie do końca są trafne. Manipulację dostrzegam na bazie swojego doświadczenia, ale szerzej nie będę o tym opowiadał.

Tymczasem Duda-Latoszewski podzielił się w mediach zasłyszaną od działaczy informacją o ich zastraszaniu. To prawda?
– Nie mogę tego potwierdzić ani temu zaprzeczyć. Słyszałem o różnych wymianach zdań między politykami, kiedy poruszany był temat sądu koleżeńskiego i sprawy Renaty Granowskiej.

Napisałem to, co myśli większość członków KO we Wrocławiu

KRZYSZTOF BRYŁKA
kandydat na szefa KO

Dzisiaj na polu boju jest pięciu kandydatów do szefowania partii we Wrocławiu, wybór którego z nich oznacza zachowanie status quo na linii KO – ratusz?
– Roberta Leszczyńskiego, ze względu na jego silną współpracę z Renatą Granowską. Status quo zostanie też zachowany, kiedy wygra Michał Jaros bądź Maurycy Graszewicz, z uwagi na brak motywacji do porozumienia z magistratem.

A Duda-Latoszewski?
– On ma poglądy z grubsza zbliżone do moich.

A pomysł burmistrza Siechnic Łukasza Kropskiego [także zrezygnował z kandydowania - red.], by Wrocław miał swojego przewodniczącego KO i powiat wrocławski swojego, jest słuszny?
– Popieram to. Każda z tych struktur ma inne problemy i nie widzę uzasadnienia, by wrocławskie władze partii decydowały, kto ma być kandydatem na burmistrza Siechnic, albo wójta gminy Żórawina.

Wezwał pan do publicznej debaty wszystkich konkurentów. Jest odzew?
– Taka debata jest potrzebna, rada powiatu KO nie spotkała się od dwóch lat – na ostatnim stanęła sprawa koalicji z Jackiem Sutrykiem, ale nie stawiła się ówczesna przewodnicząca Renata Granowska i odpowiedzi nie padły. Teraz większość członków chciałaby pytania kandydatom zadać i usłyszeć, w którym kierunki zmierza partia. Udział w rozmowie ze mną dotychczas zadeklarowali Tadeusz Grabarek i Łukasz Kropski.

A skąd u pana obawy – przedstawione w liście do członków partii – że we Wrocławiu może powtórzyć się scenariusz z Krakowa – erozji i braku zaufania wyborców, która nie zatrzyma się tylko na urzędzie prezydenta, ale przełoży się na wynik wyborów parlamentarnych w 2027 r. i pewnie na 2029 r., kiedy będą wybory samorządowe.
– Tak długo, jak KO będzie na zewnątrz sprawiała wrażenie podzielonej, przełoży się to na brak zaufania. Wyborcy oczekują od nas uporządkowania wewnętrznych spraw, jedności i klarownego programu. Słusznie tego oczekują.

Da się to osiągnąć przy tych wspomnianych przez pana podziałach?
– U mnie są dwie opcje albo dowiozę to, co obiecałem, albo polegnę, próbując. Tym listem do działaczy wyłożyłem kawę na ławę – uważam, że w każdej organizacji przychodzi taki moment, że trzeba pewne rzeczy powiedzieć jasno, aby potem móc rozpocząć świadomy proces sanacji. ●

Rozmawiała Magdalena Kozioł

wyborcza.pl

• **Więcej wiadomości na wroclaw.wyborcza.pl**

OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34423221

1 WR

eprasa.pl 1797855c34

Sfabrykowana afera pedofilska z udziałem samorządowców

Tysiąc stron fałszywych steno

Od kilku lat ktoś wysyłał do różnych instytucji publicznych i mediów materiały, które miały być dowodem na istnienie bezwzględnej siatki pedofilskiej z udziałem prezydenta Lubina.

Marcin Rybak

• **Robert Raczyński**
FOT. TOMASZ PIETRZYK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Ktoś świadomie próbował mnie zniszczyć, sięgając po najpodlejsze oskarżenia – takie, które mają złamać człowieka i wypalić go z życia publicznego. To nie była polityka ani spór, to była brudna operacja oszczerstwa. I mówię dziś wprost: za takie rzeczy zawsze przychodzi rachunek – napisał na swoim facebookowym profilu prezydent Lubina Robert Raczyński.

„Stenogramy" z rzekomych rozmów prezydenta Raczyńskiego i Andrzeja Pudełki, naczelnika Wydziału Kultury, Oświaty i Nadzoru Właścicielskiego w tamtejszym urzędzie mają niemal tysiąc stron. Każdy spisany dialog jest opatrzony datą od 1 stycznia 2021 roku do 7 stycznia 2023 roku.

DETALE

Nie wiadomo, czy to spisane rozmowy telefoniczne lub przez internetowy komunikator, czy wymiana wiadomości tekstowych. Z materiału, który dostawali dziennikarze wielu redakcji, nie wynika wprost, że to przeciek ze służb.

Głównym wątkiem są prywatne interesy i chęć zarobienia pieniędzy. Spora część dialogów dotyczy wywozu i składowania odpadów. Jeden z wątków, który był głównym przedmiotem śledztwa prokuratury, związany był z seksualnym wykorzystywaniem dzieci przez bohaterów „stenogramów".

Z treści spisanych dialogów ma wynikać, że obaj rozmówcy byli uczestnikami orgii pedofilskich z udziałem nieletnich, które miał organizować m.in. miejscowy zakonnik. To osoba, o której głośno było latem 2021 roku, bo zatrzymano go pod zarzutem posiadania dziecięcej pornografii. Został oskarżony o przestępstwo. W śledztwie przyznał się do winy.

Twórcy „stenogramów" zawarli w nich mnóstwo szczegółowych informacji, które mają potwierdzać ich wiarygodność. Na przykład pod datą 28 października 2022 roku jeden z rozmówców narzeka, że jest dopiero 7 rano, a temperatura wynosi już 15 stopni. Tego dnia w Lubinie było aż 20 stopni ciepła.

Padają też nazwiska różnych osób, w tym mało znanych polityków z powiatów, którzy rzeczywiście w danym czasie pełnili w nich funkcje. A gdy rzekomi uczestnicy rozmowy nawiązują do jakiejś medialnej publikacji, to tego dnia taki materiał rzeczywiście się ukazał.

Czasem stenogramy dopisują nową treść do znanych faktów, np. domniemani rozmówcy wspominają znaną i dramatyczną historię samobójczej śmierci samorządowca z Dolnego Śląska. Stwierdzają, że miało to być zabójstwo.

LUBIN A LUBLIN

Dziś prokuratura potwierdza, że „stenogramy" to fałszywka. Że zawierają informacje, które można było łatwo znaleźć w mediach. Po szczegółowej analizie znaleziono w nich jednak także podstawowe błędy. Najbardziej spektakularny pojawia się na samym początku tysiącstronicowego materiału.

Jeden z wątków dialogu, pod datą 20 stycznia 2021, dotyczy inwestycji przy „ulicy Zamojskiego".

„Zieloni chcieli potwierdzić temat z nieruchomością przy Zamojskiego" – ta wypowiedź przypisywana jest prezydentowi Raczyńskiemu.

Jego rozmówca Andrzej Pudełko miał odpowiedzieć, że „tam, to będzie dobry temat do zrobienia. Projekt przebudowy dotarł bez problemów. Będzie leżał na odpowiednim biurku. Przypomnij mi, jak się nazywało to centrum?".

„Rusałka" – odpowiada „Raczyński".

„Pamiętam, jak budowali ten budynek. Miałem wtedy z 10 lat". Rzeczywiście, gdy w 1973 roku budowano Centrum Handlowe „Rusałka" Robert Raczyński miał 11 lat. Tyle że postawiono je ponad 600 km od Lubina – w Lublinie. Zaś w Lubinie nie ma ani Centrum „Rusałka", ani ulicy Zamojskiego. Zresztą w Lublinie też takiej ulicy nie ma. Jest Zamojska, na której pod numerem 29 stoi „Rusałka".

W sierpniu 2022 roku media, w tym „Wyborcza Lublin", donosiły o planach przebudowy centrum handlowego na budynek z mieszkaniami. Co istotne, w tekście „Wyborczej" jest informacja, w którym roku wybudowano „Rusałkę" i właśnie to zostało wykorzystane jako uwiarygodnienie rzekomej rozmowy. Inny przykład – pod datą 28 kwietnia 2021 roku Andrzej Pudełko ma opowiadać Raczyńskiemu o wypadku. Pięciolatek został potrącony przez samochód przy ulicy Sokolej w Lubinie. Pudełko miał przejeżdżać obok miejsca zdarzenia, gdy trwała już akcja ratunkowa.

Ten wątek dialogu zaczyna się od tekstu: „Ale się dzisiaj odj.... na Sokolej". Dalej Pudełko miał dodać, że to ulica „w kształcie litery U".

Prokuratura sprawdziła, że doszło tam do wypadku, ale 27 kwietnia, a nie 28, kiedy poinformowały o nim media. Twórcy „stenogramów" tego nie zweryfikowali.

GDZIE DZIECI?

A co z wątkiem pedofilskim? Wspomnianego w rzekomych rozmowach zakonnika przesłuchano, zaprzeczył, by opisane w tym materiale zdarzenia były prawdą. Kluczowe jest jednak co innego – śledczy nie trafili na ślad ani jednego pokrzywdzonego dziecka, chociaż stenogramy zawierają informacje, które mogłyby pomóc w identyfikacji ofiar pedofilskiej siatki. Są tam imiona, czasem miejscowości, z których miały pochodzić dzieci. Nic się nie zgadza.

– W jednym miejscu pada nawet imię i nazwisko pokrzywdzonego, ale taka osoba nie istnieje – słyszymy w prokuraturze. Nikt też nie zgłosił organom ścigania, że on sam lub jego dziecko, miały być wykorzystane w okolicznościach, opisanych w „stenogramach".

Śledczy i biegli prokuratury analizowali też opisane w materiale rzekome spotkania. W większości wypadków nie pokrywają się z danymi o logowaniach telefonów obydwu samorządowców. Rozmowy ze „stenogramów" zupełnie nie pasują też do prawdziwej wymiany informacji pomiędzy Robertem Raczyńskim, a Andrzejem Pudełko. Większość „stenogramów" to długie dialogi. Nie ma w nich rzeczy typowych dla komunikatorów, jak linki czy zdjęcia.

Prokuratura zwraca też uwagę na brak logiki. Obaj panowie mieszkają w tym samym mieście i pracują w tym samym budynku. I chociaż mają się obawiać inwigilacji, to drażliwe tematy, w tym dotyczące rzekomo popełnianych przez siebie przestępstw pedofilii, poruszają w długich dialogach przy pomocy jakiegoś komunikatora. Prokuratura zwraca też uwagę na wygląd graficzny „stenogramów". Nie pasuje on do żadnego znanego i powszechnie używanego komunikatora, choć z treści rzekomych rozmów wynika, że ma to być jakiś nieznany bliżej, supertajny komunikator podsunięty obydwu panom przez jakiegoś tajemniczego oficera, nazywanego w rozmowach „pułkownikiem".

Prokuratura zwraca też uwagę, że w całym tysiącstronicowym materiale poruszano niemal wyłącznie tematy o zdecydowanie negatywnym wydźwięku. „W rzekomych rozmowach zawartych w tzw. stenogramach praktycznie nie występują dyskusje o zwykłych spraw mieszkańców Lubina, czy też takich, które byłyby zgodne z prawem" – czytamy w komunikacie.

„Stenogramy" nie wyglądają też jak typowe „komunikaty z kontroli operacyjnej", spisywane przez funkcjonariuszy policji albo służb rozmowy osób, które były podsłuchiwane.

Wreszcie – jak ustaliła prokuratura – „stenogramy" nadsyłane do różnych odbiorców minimalnie różnią się treścią. W kilku przypadkach pod tą samą datą, zapisane są różne rozmowy.

SERIA KONTROLI

Śledztwo dotyczące stenogramów zaczęło się w 2023 roku w Prokuraturze Okręgowej we Wrocławiu, gdy zostały przysłane mailem do Centralnego Biura Antykorupcyjnego. Śledczy zajęli się przede wszystkim wątkiem pedofilskim. Dokumenty dotarły też do jednego z dolnośląskich polityków, który przekazał je prokuraturze.

Przesłano je również do Wrocławia z Prokuratury Krajowej w Katowicach, gdzie prowadzone było śledztwo w sprawie korupcyjnej. Chodziło o powoływanie się na wpływy w instytucjach państwowych przez śląskiego biznesmena Tomasza J. Według oskarżenia z wpływów tych miał skorzystać m.in. wrocławski przedsiębiorca branży odpadowej Maciej Bodnar, mąż posłanki Izabeli Bodnar, która weszła do Sejmu z listy Polski 2050 (dziś jest w Klubie Parlamentarnym Centrum).

„Stenogramy" dostarczył prokuraturze w Katowicach obrońca Bodnara. Biznesmen miał je dostać mailem. W treści pojawia się jego nazwisko jako osoby, której domniemani rozmówcy chcą zniszczyć jego biznes. Wg „stenogramów" seria kontroli, na które narzekał Bodnar, to akcja zainicjowana przez prezydenta Lubina.

Postępowanie dotyczące wątku pedofilskiego zostało w 2025 roku przeniesione z Wrocławia do Legnicy i tu niedawno umorzone. Dziś prokuratura jest pewna, że „stenogramy" nie zostały wytworzone przez żadną polską służbę.

Po ich przebadaniu eksperci doszli też do wniosku, że nie są wytworem sztucznej inteligencji, jak sugerował w 2024 roku sam Robert Raczyński. Eksperci prokuratury są pewni, że stenogramy stworzył człowiek lub grupa ludzi. Są to osoby „które w jakimś stopniu znały rozmówców i miały wiedzę o wydarzeniach lokalnych, a także posiadały orientację w świecie polityki".

Obecnie śledztwo koncentruje się na ustaleniu kto i w jakim celu stworzył fikcyjne stenogramy. O jego szczegółach rzeczniczka legnickiej prokuratury Lilianna Łukasiewicz nie chciała jednak rozmawiać.

„OPERACJA LIZBONA"

W lutym 2024 „Superwizjer" TVN i Onet opowiedziały o istnieniu „stenogramów" w przygotowanym wspólnie reportażu i serii tekstów. Z ich materiałów wynikało, że „stenogramy" mogą być efektem nielegalnej inwigilacji samorządowców z Lubina przez ABW. Pojawia się nawet kryptonim akcji: „operacja Lizbona". Niedawno o „operacji Lizbona" i stenogramach informował też portal Goniec.pl. Autorzy z „Superwizjera" i Onetu oraz Goniec powoływały się na tego samego informatora, przedstawianego jako były współpracownik ABW, który miał działać na zlecenie nieuczciwego funkcjonariusza.

Rzekoma „Operacja Lizbona" miała polegać na szukaniu „haków" na samorządowców i przedsiębiorców po to, żeby zarobić. A „stenogramy" miały powstać lub być wykorzystane na potrzeby owej operacji.

W materiałach „Superwizjera" i Onetu pojawiają się wątpliwości co do autentyczności niektórych szczegółów rzeko-

eprasa.pl 1797855c34

gramów

mych rozmów. Np. Patryk Wild, wówczas wojewódzki radny zwracał uwagę, że w „stenogramach" rozmówcy nazywają alkoholikiem jednego ze znanych lokalnych polityków, a prawda jest taka, że to abstynent. Dziennikarze zwracają też uwagę, że różne wersje stenogramów, pochodzące z różnych źródeł, różnią się minimalnie treścią.

Wg „Superwizjera" i Onetu poza „stenogramami" dowodem inwigilacji Raczyńskiego miały być nagrania rzekomych tajnych i nielegalnych operacji, prowadzonych przez funkcjonariuszy ABW.

Potem okazało się jednak, że w części te nagrania również były fałszywkami. Np. te pokazujące rzekomych funkcjonariuszy ABW wchodzących nocą do domu Roberta Raczyńskiego, w rzeczywistości były nagraniami z monitoringu domu jednego z wrocławskich przedsiębiorców. Widać na nim jak nocą, jakaś zamaskowana osoba kręci się po posesji.

ABW w odpowiedzi na pytania dziennikarzy oświadczyła wówczas, że nie było żadnej operacji oraz nie stwierdzono, by którykolwiek z funkcjonariuszy uczestniczył w nielegalnych działaniach.

Dziennikarzom udostępniono też krótkie filmy, z których wynika bezspornie, że ktoś śledził Andrzeja Pudełkę. Według naszych nieoficjalnych informacji ustalono już, kto śledził urzędnika. Nie były to osoby zatrudnione w ABW, ani pracujące na rzecz tej agencji.

Głównym wątkiem rozmów są prywatne interesy i chęć zarobienia pieniędzy. Spora część dialogów dotyczy odpadów. Jeden z wątków związany był z seksualnym wykorzystywaniem dzieci

Czy mogliby być to ludzie powiązani z twórcami fałszywych „stenogramów"? Na to pytanie musi odpowiedzieć legnickie śledztwo.

Raczyński po publikacjach „Superwizjera" TVN i Onetu pozwał obie redakcje, uznając, że ich materiały go zniesławiły. Domaga się od obu po milionie złotych na cele społeczne.

ANALIZA, KTÓREJ NIE BYŁO

Już po opublikowaniu komunikatu o umorzeniu pedofilskiego wątku śledztwa, w internecie udostępniono fragment ekspertyzy specjalisty od informatyki śledczej. Podstawowy wniosek z niej: „Wszystkie zebrane i opisane w części analitycznej przesłanki wskazują, że autorem wypowiedzi oznaczonych jako RR, jest rzeczywiście Robert Raczyński, a autorem wypowiedzi AP – Andrzej Pudełko".

Ekspert napisał, że porównywał wypowiedzi ze stenogramów z udostępnionymi mu prawdziwymi dialogami obydwu panów z komunikatorów, których używali. Doszedł do wniosku, że są podobne.

Spytaliśmy w prokuraturze o tę ekspertyzę. O to, czy treść stenogramów i prawdziwych rozmów z autentycznych komunikatorów badał nie tylko informatyk, ale także specjalista od języ-

koznawstwa. Okazało się, że oprócz ekspertyzy ujawnionej w sieci, była też ekspertyza uzupełniająca, sporządzona przez tegoż specjalistę. Wyjaśnił on, że jego opinia dotyczy „wewnętrznej spójności treści zawartych w stenogramach. Ekspert dodał, że jego „opinia ma charakter informatyczny, probabilistyczny i stanowi analizę statystyczną, a nie weryfikację językową".

Zdaniem prokuratury było zbyt mało „materiału porównawczego", czyli prawdziwych rozmów prowadzonych za pomocą komunikatorów, by przeprowadzić językową ekspertyzę porównującą prawdziwe wypowiedzi Raczyńskiego i Pudełki z przypisywanymi im wypowiedziami ze „stenogramów".

Poza analizą językową w śledztwie zabrakło analizy logowania telefonów komórkowych Roberta Raczyńskiego, Andrzeja Pudełki i wspominanego w stenogramach zakonnika. Mogłaby dać odpowiedź na pytanie, czy w ogóle się spotykali, a jeśli tak, to gdzie i jak często. Prokuratura przekazała nam jednak, że po analizie logowań samych telefonów Raczyńskiego i Pudełki nie ujawniono, by którykolwiek z samorządowców, opisywanych w stenogramach, odwiedzał klasztor salezjanów w Lubinie, jak utrzymywały „stenogramy".

Spytaliśmy o dwie dodatkowe kwestie. W telefonie przekazanym na potrzeby śledztwa przez jednego z samorządowców nie znaleziono śladów instalacji żadnego „tajnego" komunikatora, o którym jest mowa w „stenogramach". Nie ma też śladu po używaniu przez któregoś z panów innego (nieoficjalnego, zarejestrowanego na „słupa") telefonu komórkowego.

Jak można byłoby to sprawdzić? Choćby tak, jak to zrobiono w śledztwie dotyczącym korupcji w polskim futbolu. Każdy aparat komórkowy ma unikatowy, szesnastocyfrowy numer IMEI. Dzięki niemu można sprawdzać, gdzie loguje się konkretny aparat, niezależnie od tego, w jakiej sieci komórkowej działa. Gdyby okazało się, że aparat używany oficjalnie przez któregoś z samorządowców i jakiś inny nieznany, cały czas lub bardzo często logują się do sieci w tych samych miejscach, w tym samym czasie, to można by podejrzewać, że któryś z panów ma „tajny" telefon.

PODSUMOWANIE

„Stenogramy" są jedynym dowodem istnienia rzekomej pedofilskiej siatki z udziałem samorządowców z Lubina. Prokuratura po kilkuletnim śledztwie jest przekonana, że zostały one sfabrykowane. Nie ma śladu istnienia jakiegoś tajnego kanału komunikacji, nieznanego nikomu w świecie komunikatora, wykorzystywanego tylko przez obydwu rozmówców.

Po ostatnich publikacjach portalu Goniec pojawiły się komentarze w portalach społecznościowych porównujące „aferę lubińską" z aferę Epsteina. Tylko że w tamtej sprawie znane są jednak pokrzywdzone osoby, a afera nie zaczęła się od dokumentów czy podsłuchów, tylko od krzywdy konkretnego dziecka. W rzekomej „aferze lubińskiej" nie ustalono żadnego nieletniego, który miałby być ofiarą seksualnego wykorzystywania, choć prokuratura i policja szukały takich osób od trzech lat, odkąd stenogramy zaczęły być rozsyłane.

Jeżeli rzeczywiście wszystko jest nielegalną operacją inwigilacji lokalnych polityków, to dlaczego, szukając „haków", nie udokumentowano rzekomej pedofilii bardziej wiarygodnym dowodem, innym niż stenogramy, których autentyczność trzeba badać przy pomocy ekspertyz?

OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34416497

Zakład Opiekuńczo-Leczniczy dla Dzieci
im. Jana Pawła II prowadzony przez Zgromadzenie
Sióstr Maryi Niepokalanej
tel./fax +48 71 390 68 83 **www.zol-jaszkotle.pl**
Organizacja pożytku publicznego

KRS: 0000242402

Sfinansowano z 1,5%

Konto dla darczyńców:
44 1240 1994 1111 0010 0866 7031

Niepełnosprawne dzieci czekają na 1,5% 1% i darowizny, za co już pięknie dziękują !

OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34423713

urząd miejski wrocławia

Prezydent Wrocławia

informuje

Na podstawie art. 35 ust.1 ustawy o gospodarce nieruchomościami z dnia 21 sierpnia 1997 r.

że w budynku Urzędu Miejskiego Wrocławia, al. Marcina Kromera 44 oraz na stronie internetowej **www.bip.um.wroc.pl** zostały podane do publicznej wiadomości **w trybie bezprzetargowym** wykaz gruntu stanowiącego własność Gminy Wrocław przeznaczonego do oddania w części w :

a) dzierżawę:
- **ul.Bukowskiego obr.Oporów AM 5 dz.140/4,**
- **ul.Karmelkowa obr.Oporów AM 10 dz.38/5,38/6,97/1,**
- **obr.Krzyki AM 3 dz.70/9,**
- **obr.Krzyki AM 3 dz.70/10,**
- **obr.Krzyki AM 3 dz.70/8,**
- **ul.Skierniewicka 11obr.Borek AM 9 dz.61/32,**
- **ul.Górecka obr.Stabłowice AM 13 dz.8/3,**
- **ul.Bolesławiecka obr.Stare Miasto AM 12 dz.1/13,**

b) sprzedaży:
- **ul.Wołowska 2 obr.Różanka AM 7 dz.13/4,**
- **ul.Szwajcarska 7 obr.Grabiszyn AM 19 dz.1/8,1/10,**

c) użyczenia:
- **ul.Cieszyńskiego obr.Stare Miasto AM 25 dz.19/11.**

Wykazy ogłasza się na okres 21 dni **od 25.02.2026r. do 18.03.2026r.**

OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34423676

urząd miejski wrocławia

Prezydent Wrocławia

ogłoszenie

o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Zawiadamiam o podjęciu przez Radę Miejską Wrocławia uchwały Nr XXVI/559/25 z dnia 18 grudnia 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wzdłuż ulicy Wojanowskiej na wschód od ulicy Arachidowej we Wrocławiu (nr planu 879 w SIP).

Wniosek do projektu planu miejscowego możesz złożyć od 6 marca do 27 marca 2026 r. za pomocą formularza („Pismo dotyczące aktu planowania przestrzennego") w formie:
- elektronicznej:
  - **na adres e-Doręczeń: AE:PL-95179-82549-VVTFT-27**, Urzędu Miejskiego Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław,
  - na adres mailowy: wpl@um.wroc.pl, Wydziału Planowania Przestrzennego,
  - na skrytkę ePUAP: /umwroclaw/SkrytkaESP,
- papierowej na adres: Urząd Miejski Wrocławia, Wydział Planowania Przestrzennego, ul. Świdnicka 53, 50-030 Wrocław.

We wniosku podaj:
- imię i nazwisko albo nazwę,
- adres zamieszkania lub siedziby oraz e-mail,
- oznaczenie nieruchomości, której dotyczy wniosek,
- czy jesteś właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości, której dotyczy wniosek.

Wszystkie niezbędne informacje oraz formularz („Pismo dotyczące aktu planowania przestrzennego") dostępne są na stronach internetowych:
https://bip.um.wroc.pl/artykuly/132/zbieranie-wnioskow
https://geoportal.wroclaw.pl/mpzp/877

Podstawa prawna: art. 17 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.).

Wrocław, dnia 6 marca 2026 r.

z up. Prezydenta Wrocławia
Wiceprezydent Wrocławia
Michał Młyńczak

Informacje dotyczące przetwarzania Pani/Pana danych osobowych:
1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Prezydent Wrocławia. Kontakt: Urząd Miejski Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław, wpl@um.wroc.pl, tel. 71 777 73 25, adres e-Doręczeń: AE:PL-95179-82549-VVTFT-27,
2. Będziemy przetwarzać Pani/Pana dane osobowe w celu realizacji procedury sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego.
3. We wszystkich sprawach związanych z przetwarzaniem Pani/Pana danych osobowych oraz realizacją przysługujących praw, można skontaktować się z Inspektorem Ochrony Danych przez adres iod@um.wroc.pl albo numer tel. 71 777 77 24.
4. Pełen zakres informacji nt. przetwarzania danych osobowych znajduje się na stronie internetowej bip.um.wroc.pl w zakładce „planowanie przestrzenne" oraz w siedzibie Administratora.

Powyższą informację przekazujemy w związku z obowiązkami, o których mowa w art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/679.

eprasa.pl 1797855c34

Pieniądze z SAFE dla zakładu wojskowego pod Wrocławiem

„System SAN to gamechanger w walce z dronami”

– Do tej pory potrafiliśmy zrobić perełki, ale skala była mała. Dzięki SAFE będziemy w stanie produkować bardzo dużo, bardzo dobrze i niezwykle szybko – mówi Adam Zawada z PIT-RADWAR S.A. o zakładzie z Czernicy.

Hubert Głuch

Czernica to wieś, w której mieszka około 1500 osób. Znajduje się za wschodnią granicą Wrocławia. Mieszczą się tam Wojskowe Zakłady Łączności nr 2, które na przełomie roku połączyły się z jedną z największych i najważniejszych spółek polskiego przemysłu obronnego – PIT-RADWAR S.A. To właśnie ten podmiot będzie odpowiadał za systemy łączności, które będą używane w programie SAN.

A program SAN ma być opus magnum polskiego przemysłu zbrojeniowego. Donald Tusk, który uczestniczył w podpisywaniu kontraktu z PGZ, nazwał program „bezprecedensowym i najnowocześniejszym”. Warty 15 mld zł SAN ma być czwartą warstwą obrony powietrznej przeznaczoną do zwalczania dronów.

To też pierwszy ze 139 projektów, który Polska wskazała do finansowania z SAFE – unijnego programu pożyczek na uzbrojenie. Część tych pieniędzy miałaby trafić do Czernicy pod Wrocławiem.

ROZMOWA
Z ADAMEM ZAWADĄ
członkiem zarządu PIT-RADWAR S.A., odpowiedzialnym za zarządzanie Oddziałem w Czernicy

HUBERT GŁUCH: Zakłady w Czernicy nie są tak powszechnie rozpoznawalne jak np. pobliska fabryka pojazdów Jelcz czy Rosomak z Siemianowic Śląskich. A mimo to do państwa również zostaną skierowane środki z SAFE.
ADAM ZAWADA: Zawsze jest tak, że ludzie wolą coś, co jest duże albo wybucha i zieje ogniem, niż to, co jest wiązką kabli lub anteną, nieatrakcyjną wizualnie. Ale tak naprawdę ci, którzy się interesują systemami łączności, to dobrze nas znają.

To właśnie my będziemy odpowiadali za systemy łączności i systemy wspierające dowodzenie w programie SAN, bo nie ma drugiego tego typu zakładu w Polsce, który mógłby zrealizować takie zlecenie.

Zakład ma 60-letnie doświadczenie. Systemy łączności z WZŁ-2 jeżdżą na Rosomakach i Humvee, a pracownicy serwisowali sprzęt w Iraku.
– Jak patrzymy na pojazdy, które są używane w Wojsku Polskim, to na prawie każdym są nasze komponenty. Zresztą rodzaj platformy nie jest dla nas problemem. System jesteśmy w stanie umieścić w zasadzie na dowolnej. Konstruujemy też systemy mobilne i kontenerowe, które można przenosić.

Zajmujemy się przede wszystkim systemami łączności na poziomie taktycznym [po strategicznym i operacyjnym to najniższy poziom. Koncentruje się na konkretnych działaniach i decyzjach w krótkim czasie]. Staramy się stworzyć nie tylko samą radiostację, ale cały system. Zasilanie, anteny, kabinę lub kontener, w której to wszystko jest umieszczone.

Oprócz przesyłu fonii musimy umożliwić też przesył wizji. Na dzisiejszym polu walki to bardzo ważne, żeby żołnierz albo dowódca widział obraz i dane lokalizacyjne. System, który projektujemy, ma zapewnić żołnierzowi sprawne funkcjonowanie. Kabina musi być bezpieczna, a więc opancerzona, odporna na zakłócenia, musi mieć odpowiednią temperaturę i wilgotność.

A jaka będzie rola czernickiego oddziału PIT-RADWAR w przypadku programu SAN?
– PIT-RADWAR wyposaży system w samobieżne armaty SA-35, system dowodzenia Zenit SD Pilica oraz systemy łączności. Cała umowa przewiduje dostarczenie 18 modułów bateryjnych złożonych z trzech plutonów ogniowych i plutonu wsparcia.

Cały system to setki pojazdów. Na każdym z nich trzeba zamontować system łączności, w różnej konfiguracji: bardziej lub mniej skomplikowany. To jest właśnie nasze zadanie.

Mamy niewiele czasu, bo tak naprawdę do końca 2027 roku, taka jest pilna potrzeba operacyjna. To ogromny projekt i jedyny taki na świecie.

Co oznacza dla oddziału w Czernicy?
– Program SAFE to historyczna szansa dla całej polskiej zbrojeniówki. Obok najważniejszego aspektu, jakim jest wzmocnienie bezpieczeństwa Polski, program SAFE jest szansą na zwiększenie oraz przyspieszenie zdolności produkcyjnych polskiego przemysłu obronnego. To oznacza także nowe miejsca pracy, nie tylko w zbrojeniówce, ale także w logistyce łańcucha dostaw. To również szansa dla naszych poddostawców, a także podatki, które wracają do budżetu i zostają w Polsce.

A wracając do samej Czernicy; za każdym razem, gdy stawiamy przed sobą zadanie, musimy zgromadzić zasoby potrzebne do jego wykonania. Ten projekt jest kilkanaście razy większy niż to, co do tej pory realizowaliśmy. Musimy zakupić nowe maszyny, zmodernizować hale produkcyjne, ale przede wszystkim zatrudnić dodatkowych ludzi. To będzie kilkadziesiąt, a może i około setki osób.

To będzie dla nas ogromny przeskok. Jak przejście z epoki analogowej do cyfrowej. Oczywiście, do tej pory potrafiliśmy zrobić perełki, jeśli chodzi o systemy łącznościowe, ale skala była mała. Dzięki SAFE będziemy w stanie produkować bardzo dużo, bardzo dobrze i niezwykle szybko.

O konkretnych środkach, które trafią do Czernicy, nie mogę mówić, ale wiemy, ja-

• **SA-35 samobieżna armata kaliber 35 mm. Szybki, precyzyjny system samodzielnie wykrywający, identyfikujący i zwalczający cele. Element systemu SAN**
FOT. ADAM ZAWADA / PIT-RADWAR S.A.

eprasa.pl 1797855c34

ka jest ogólna rama projektu SAN – to kilkanaście miliardów złotych.

Powiedział pan, że SAN to jedyny taki projekt na świecie. Dlaczego jest tak istotny dla Polski?
– To jest historycznie ogromny projekt, z ogromną liczbą sprzętu. Wraz z projektem SAN nadejdzie nowa jakość w walce z dronami. To najniższy poziom ochrony przestrzeni powietrznej. Nie ma takiego komplementarnego, spójnego systemu ochrony antydronowej w Europie. To będzie gamechanger.

Po skonfigurowaniu SAN-u, jako najniższego poziomu, z wyższymi: PILICĄ+, NARWIĄ i WISŁĄ będziemy w awangardzie światowej. Jako drugi kraj na świecie będziemy korzystać z IBCS-u, czyli najnowocześniejszego systemu zarządzania przestrzenią powietrzną. Na razie mają go jedynie Amerykanie.

Dzięki temu będziemy mogli za pomocą systemów radarowych i opto-elektronicznych skanować przestrzeń powietrzną i niezależnie wskazywać konkretne efektory, czyli baterie patriot (WISŁA, średni zasięg), baterie CAMM-ER (NAREW, krótki zasięg) i rakiety Piorun czy armatki (PILICA+, bardzo krótki zasięg). Będziemy mogli oznaczać dziesiątki celów jednocześnie i śledzić ich zestrzeliwanie w czasie rzeczywistym.

To jest bardzo ważne, bo daje nam efektywność ekonomiczną. I gwarancję, że będziemy skuteczni, że nie zużyjemy droższego efektora do zestrzelenia celu mało wartościowego. W tym pomoże SAN, m.in. za pomocą naszej armaty 35 mm będziemy mogli masowo strącać drony. SA-35 to nowoczesne połączenie potężnej siły ognia armaty kal. 35 mm zintegrowanej z systemem amunicji programowalnej. System jest niezwykle szybki, bardzo precyzyjny, samodzielnie wykrywa, identyfikuje i zwalcza cele.

Również z szansą na eksport?
– Uważam, że właśnie SAN jest takim produktem, który będzie wyznaczał nowy standard. Jak patrzymy na zagrożenie dronowe, to widzimy ogromny wyścig zbrojeń w tym obszarze: od dronów FPV [pozwalające operatorowi obserwować lot z perspektywy kokpitu za pomocą np. gogli], po wielkie konstrukcje, które imitują myśliwce. Dla wszystkich tych systemów jest potrzebne coś, co może je zneutralizować.

Głęboko wierzę, że kraje tej części Europy będą zainteresowane SAN-em, ale jestem też przekonany, że kraje Bliskiego Wschodu, które ścigają się w produkcji dronów, będą ścigały się w produkcji – lub zakupie – systemów ich zwalczania. Mamy świetne okno, żeby zaadresować nasze produkty po tym 2027 roku również na innych rynkach.

Ukraina też może być adresatem dla naszych systemów antydronowych?
– Tak. Ale mam nadzieję, że do czasu zakończenia produkcji SAN-u w Ukrainie będzie już pokój.

Środki na sfinansowanie SAN-u mają pochodzić z unijnego programu SAFE. Czy to dobre źródło pieniędzy, czy może należy finansować tego typu projekty z innych środków?
– To jest pytanie o potrzebę. A ta potrzeba jest. Widzimy, co się dzieje na wschodzie i jakie jest zagrożenie ze strony Federacji Rosyjskiej. Ja uważam, że należy przedłożyć bezpieczeństwo ponad wszystko. Musimy mieć możliwość obrony, być niezależni i suwerenni. To nie przypadek, że mieliśmy z Rosją – w jakiejkolwiek odsłonie politycznej – tyle wojen. Zagrożenie ze strony tego państwa jest realne. Im lepiej się przygotujemy do wojny, tym mniejsze prawdopodobieństwo, że ona wystąpi.

Natomiast jeśli chodzi o kwestię warunków finansowych SAFE, to mnie zdumiewa, że ktoś może z tym dyskutować. Słyszymy, że koszt zadłużenia w tym przypadku jest pomiędzy 3 a 4 procent. To najlepszy sposób finansowania. Polskie obligacje są sprzedawane drożej, kredyty ze Stanów Zjednoczonych nie mogą być udostępniane taniej niż emisja ich obligacji – czyli powyżej 4 proc.

Wycena

15

MLD ZŁ

• **Tyle jest wart program SAN mający być czwartą warstwą obrony powietrznej przeznaczoną do zwalczania dronów**

Program SAN ma być opus magnum polskiego przemysłu zbrojeniowego

Jednocześnie obciążamy ten projekt długiem, którego gwarantem jest każdy z członków Unii Europejskiej. Więc to ryzyko rozkładamy na wszystkich członków. To dla mnie jest niepojęte, że możemy się nad tym zastanawiać.

Czy chcemy suwerenności? Oczywiście, że tak. Bo na koniec, jeżeli Rosjanie by mieli tu rządzić, to nie będziemy mieli wpływu na to, co się dzieje z Orlenem, KGHM-em i z naszymi surowcami strategicznymi. To właśnie ta suwerenność sprawiła, że przez ostatnie 30 lat rozwinęliśmy się do 20. gospodarki świata. A SAN i w gruncie rzeczy SAFE są niezwykle ważne w czasach pokoju. Bo destabilizacja państwa nie musi występować jedynie podczas kinetycznej wojny. Może występować poprzez wypuszczenie jeszcze kilku dronów do Polski, żeby na cały świat rozeszła się informacja, że Polska jest w strefie zagrożenia.

Wówczas będziemy mieć mniej inwestycji zagranicznych, mniej turystów, mniejszą atrakcyjność biznesową. To na tym etapie może wystarczyć Federacji Rosyjskiej.

Dlatego musimy się zbroić, pokazywać, że jesteśmy sprawnym państwem. A że jesteśmy mniejszym narodem, to musimy być lepiej wyszkoleni, mieć lepszy sprzęt i lepszą doktrynę jego wykorzystania. Wiemy, gdzie mamy luki i nasi przeciwnicy też to wiedzą. Im szybciej te luki uzupełnimy, tym mniejsza szansa na działanie asymetryczne na polu walki. A z całym systemem będziemy bezpieczni i być może nie będziemy musieli go użyć.

Zgodnie ze starą maksymą: chcesz pokoju, szykuj się na wojnę. Im lepiej przygotujemy się do wojny, im większe koszty będzie musiał ponieść ta druga strona, tym większa szansa, że zrezygnuje z ataku. ●

Rozmawiał Hubert Głuch

REKLAMA

Wrocław/34423841

1 WR

eprasa.pl 1797855c34

Oddała serce, nerki, płuca, rogówki, nawet skórę i kości

Patrycja, dla której nie było karetki, uratowała sto osób

– Chciałem sam zawieźć córkę do Wałbrzycha, ale nie pozwolili. Karetki też nie wysłali. Umarła, bo ważniejsze są pieniądze i procedury.

Agnieszka Dobkiewicz

• **Patrycja Augustyn** FOT. ARCHIWUM RODZINNE

Patrycja Augustyn straciła przytomność. Pogotowie zabrało ją do szpitala Latawiec w Świdnicy. Tam okazało się, że doznała udaru krwotocznego. Czekała na karetkę kilka godzin. Kiedy trafiła do właściwego szpitala, było już za późno. Zmarła 27 marca ubiegłego roku. Miała 30 lat.

ROZMOWA Z
ALBERTEM AUGUSTYNEM
ojcem Patrycji

AGNIESZKA DOBKIEWICZ: To był zwykły dzień?
ALBERT AUGUSTYN: – Niczym się nie wyróżniał. Patrycja była w dobrej formie. Dopiero wieczorem zadzwonił do mnie niedoszły zięć, Marek. Powiedział, że Patrycja zasłabła i leży na podłodze w pokoju. Mówił już wtedy, że ma lekko wykrzywioną twarz, że to chyba udar. Od razu zadzwonił po karetkę. Przyjechała bardzo szybko.

Ale?
– Od Rzecznika Praw Pacjenta dowiedziałem się, że w karetce nie udzielono jej właściwej pomocy. I że dyspozytor Zespołu Ratownictwa Medycznego nie poinformował SOR-u w szpitalu Latawiec, że wiozą do nich pacjentkę z podejrzeniem udaru mózgu.

Nie wiadomo właściwie, dlaczego dyspozytor wysłał ich akurat tam. Nie prosił koordynatora o pomoc.

Nikt nie wyjaśnił panu, dlaczego karetka nie pojechała do Wałbrzycha, gdzie znajduje się neurochirurgia?
– Nie. Nikt z pogotowia, ani ze szpitala Latawiec, się ze mną nie kontaktował. Nie usłyszałem do tej pory nawet słowa „przepraszam".

Co się wydarzyło po tym, jak karetka zabrała Patrycję do Świdnicy?
– Wsiadłem z Markiem do samochodu i pojechaliśmy za nią. Patrycja trafiła na izbę przyjęć. Wtedy jeszcze odwodziła rękę [w przypadku udaru to jeden z kluczowych ruchów dłoni – red.], a więc było dobrze. Jeszcze był czas, by ją uratować.

Potem wzięli ją na tomograf. Stwierdzili, że doznała udaru krwotocznego i potrzebuje specjalistycznej pomocy. Zawiadomili Wałbrzych.

Od tego momentu czułem, że coś zaczęło się dziać nie tak. Dopytywałem, co z Patrycją; wyszedł do mnie neurolog i przyznał, że nie mają transportu. Powiedział: „Wiem, że tak nie powinno być". Wtedy też dowiedziałem się, że odmówiono nam helikoptera Lotniczego Pogotowia Ratunkowego. Później rzeczniczka LPR wydała oświadczenie, że nikt nawet ich nie wezwał.

Chciałem sam zawieźć córkę do Wałbrzycha, ale nie pozwolili, bo nie miałem przystosowanego samochodu. Lekarze uznali, że tylko pogorszę stan zdrowia Patrycji. Zacząłem wtedy dzwonić i szukać transportu. Zadzwoniłem na 112, rozmawiałem osiem minut. Odmówili. Mówili, że nie ma karetki.

Jak to możliwe, skoro karetka pogotowia ze Świdnicy stała tuż obok szpitala?
– Koordynator nie zgodził się na jej użycie. Nie liczyło się ludzkie życie, choć przecież powinno.

Ale tam stała też druga karetka! Z pogotowia w Dzierżoniowie, która przywiozła Patrycję z Piławy Górnej do Latawca. Marek widział ją jeszcze pół godziny po przyjeździe do Świdnicy – kiedy już wiadomo było, że Patrycję trzeba będzie przewieźć do Wałbrzycha.

W Świdnicy jeszcze przez około 40 minut sanitariusze próbowali ją ustabilizować. Lekarz nie brał w tym udziału. W końcu, po północy, przyjechała karetka z Jeleniej Góry.

Patrycja trafiła do Wałbrzycha o pierwszej w nocy. Okazało się, że nie ma dla niej miejsca.
– Dokładnie o godzinie 1.07. Ale wtedy okazało się, że przyjęli na operację innego pacjenta, który potrzebował pomocy. Co mieli zrobić? Gdyby go nie wzięli, mieliby dwie ofiary, a nie jedną. Lekarze mówili nam, że córka miałaby szansę, gdyby trafiła do nich szybciej.

Z Wałbrzycha pojechaliśmy do Wrocławia, do Kliniki Neurochirurgicznej. Była mniej więcej 3 nad ranem. Na dyżurze młody lekarz powiedział nam, że to już koniec. Patrycja już nie nadawała się do operacji.

Co było dalej?
– Nie dostaliśmy żadnej pomocy. Po prostu nas z tym zostawiono.

Przeżyłem strasznie jej śmierć. Moja młodsza córka nie dała rady psychicznie. Do dziś jest na silnych lekach psychotropowych. To zniszczyło naszą rodzinę.

Dlatego chcę stworzyć fundację, która będzie wspierać osoby w takiej sytuacji, w jakiej ja się znalazłem. Kiedy człowiek nie ma siły funkcjonować, a musi jeszcze walczyć o prawdę. To zresztą nie pierwszy raz, kiedy karetki do transportu pacjenta w Latawcu nie było. Chcę, żeby te sprawy wychodził na jaw.

Chcę stworzyć fundację, która będzie wspierać osoby w takiej sytuacji, w jakiej ja się znalazłem. Kiedy człowiek nie ma siły funkcjonować, a musi jeszcze walczyć o prawdę

Powiedział mi pan, że chce też, aby śmierć Patrycji nie poszła na marne.
– Patrycja była wspaniałym człowiekiem. Wrażliwa i empatyczna, wspierała stowarzyszenia i fundacje. Była dawczynią szpiku. Wychowywałem Patrycję i jej siostrę sam, byliśmy ze sobą bardzo blisko. Byłem z niej dumny: wykształcona, znała kilka języków, pracowała w dużej firmie w dziale HR. Kiedy kupili z Markiem mieszkanie w Piławie, pomagałem im lampy wieszać.

Po śmierci to ona pomogła innym.
– Została dawcą organów. Jej serce trafiło do 38-letniej kobiety, dwóch mężczyzn dostało nerki, ktoś płuca, ktoś wątrobę, rogówki, nawet skóra i kości posłużyły innym ludziom. Lekarz mi powiedział, że uratowała około 100 osób.

To pomaga w przeżyciu żałoby?
– Nie. Gdyby Patrycja zmarła, bo chorowała, to my byśmy to zrozumieli, pogodzili się. Ale ona nie musiała umierać. Umarła, bo ważniejsze są pieniądze i procedury. Kontrola NFZ – która zakończyła się karą w wysokości pół miliona złotych – wykazała m.in., że niewłaściwie rozliczono tam pobyt mojej córki. Wpisali, że była na neurologii, a nie na SOR. Po co? Żeby dostać więcej pieniędzy? Ludzkie życie się nie liczy.

Nie bez powodu po śmierci Patrycji posypała się neurologia w Świdnicy. Lekarze nie chcą tak pracować. Pacjenci też się buntują, bo nie chcą być tak traktowani. Szykuję w tej sprawie interpelację z posłem z naszego regionu.

Nie powiem, że życzę podobnego losu tym, którzy decydowali o życiu i śmierci mojej córki. Chcę walczyć o to, by nikt już nie ucierpiał. By można było bez strachu wezwać karetkę. ● 1 WR

eprasa.pl 1797855c34

Rozmawiałam z Irańczykami mieszkającymi we Wrocławiu

Ulga, ale nie radość

– Śmierć Chameneiego to dla nas ulga, ale nie ma radości. To wciąż jest wojna – podkreślają Irańczycy mieszkający we Wrocławiu. Mówią o strachu, który znali od dziecka, i o nadziei, która pojawiła się dopiero teraz.

Jessica Krysiak

• **Sobotnia manifestacja Irańczyków mieszkających we Wrocławiu, kolejne mają odbywać się co tydzień** FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Maya ma 29 lat, pracuje w branży IT, studiuje i od trzech lat mieszka we Wrocławiu.

– To, co dzieje się obecnie w Iranie, jest dla mnie najtrudniejszym i najbardziej chaotycznym momentem, jakiego doświadczyłam w życiu – mówi Maya. Przyznaje, że choć reakcje Irańczyków, zarówno tych mieszkających w kraju, jak i za granicą, są bardzo zróżnicowane, większość za obecną sytuację obwinia władzę. – Ludzie są wściekli i uważają, że odpowiedzialność za tę wojnę i całą sytuację ponoszą IRGC [Korpus Strażników Rewolucji Islamskiej] oraz Islamska Republika, ze względu na ich szkodliwe działania i politykę od początku rewolucji islamskiej.

W tym kontekście mówi także o reakcjach na śmierć Chameneiego i innych przedstawicieli reżimu.

– Dla wielu z nas Chamenei był po prostu rzeźnikiem, symbolem przemocy i ucisku, więc jego śmierć, podobnie jak pozostałych z kierownictwa Islamskiej Republiki, przynosi ulgę – przyznaje. Dodaje jednak, że emocje są niejednoznaczne. – Nadzieja miesza się ze strachem. Niektórzy wierzą, że to może być początek końca reżimu, ale jest też dużo obaw o ludzi, którzy wciąż są w kraju.

Podkreśla jednak: – Niezależnie od emocji, nie możemy zapominać o tym, że to wciąż jest wojna. Nikt nie chce oglądać, jak jego kraj jest niszczony

ŻYCIE W CZYMŚ, CO PRZYPOMINA WIĘZIENIE

Anahita, 30-latka, która od pół roku mieszka i studiuje we Wrocławiu, wspomina swoje życie w Iranie.

– Od dnia, w którym się urodziłam, żyłam pod kontrolą i propagandą islamskiego reżimu w Iranie. Nigdy nie mogłam żyć naprawdę wolno. Przez 30 lat, jako kobieta, żyłam w czymś, co przypominało więzienie, doświadczając wszystkich form represji wobec kobiet i naszych podstawowych praw – podkreśla.

Wspomina, że już jako nastolatka była wielokrotnie zatrzymywana przez policję. – Zostałam aresztowana trzy razy tylko dlatego, że według nich mój hidżab nie był „wystarczająco właściwy". Dwa razy trafiłam do sądu. Za pierwszym razem miałam zaledwie 14 lat.

Te doświadczenia głęboko ją straumatyzowały. Do dziś odczuwa silny lęk przed irańską policją.

Amin ma 33 lata, robi doktorat na Uniwersytecie Przyrodniczym, we Wrocławiu mieszka od trzech lat. Zanim wyjechał na studia, brał udział w protestach w Iranie.

– Po wrześniu 2022 roku uczestniczyłem w demonstracjach w różnych miastach. Widziałem, jak siły bezpieczeństwa używały przemocy wobec protestujących. Ludziom nie pozwalano wyrażać podstawowych żądań dotyczących wolności. To było życie bez fundamentalnych praw, takich jak wolność słowa czy prawo do pokojowego protestu – wspomina.

Z jego perspektywy strach przed represjami dotyczy wszystkich, niezależnie od płci. – Moi bliscy boją się zatrzymań, więzienia, a nawet gorszych konsekwencji za samo wyrażanie opinii, nawet w internecie. To codzienność w Iranie.

Mimo że oboje mieszkają w Polsce, ich myśli wciąż wracają do kraju. – Widząc poziom równości i wolności kobiet tutaj, jeszcze mocniej pragnę, aby Iranki mogły doświadczyć tego samego – mówi Anahita. Amin dodaje: – Fizyczne bezpieczeństwo w Polsce nie usuwa ciężaru emocjonalnego. Każdego dnia martwię się o rodzinę i przyjaciół.

OGROMNA CENA

Amin mówi, że wielu Irańczyków nie wierzy już, że zmiana może nastąpić wyłącznie dzięki wewnętrznemu oporowi. Działania Stanów Zjednoczonych i Izraela nie budzą jego sprzeciwu. – Bez presji międzynarodowej reżim pozostanie zbyt silny. Dla części społeczeństwa pomoc z zewnątrz nie jest postrzegana jako agresja, ale jako konieczne wsparcie, które może stworzyć szansę na realną transformację polityczną – zaznacza

Anahita przypomina, że protesty przeciwko władzy trwają od lat. – Za każdym razem płaciliśmy wysoką cenę, wielu ludzi zostało zabitych. 8 i 9 stycznia tego roku protestowało ponad 40 tysięcy Irańczyków, od 12-dniowego niemowlęcia po osoby starsze. Byli nieuzbrojeni, a rząd użył broni wojskowej i gazów chemicznych, aby stłumić i wymordować protestujących. Pokazaliśmy światu, że nie chcemy tego rządu, ale sami nie jesteśmy wystarczająco silni, by go pokonać.

Dla niej śmierć Chameneiego również wiąże się z nadzieją. – Teraz Islamska Republika jest znacznie słabsza. Wierzymy, że wreszcie mamy realną szansę odzyskać nasz kraj. Moi przyjaciele i rodzina czują to samo. Są bardzo szczęśliwi, że ich wysiłki i walka w końcu przyniosły rezultaty, i świętują. Jednocześnie bardzo odczuwamy brak tych, którzy zginęli.

IRAŃCZYCY PYTAJĄ

Pojawia się mnóstwo pytań o przyszłość.

– Ludzie w Iranie są uciskani od 47 lat. Przez ostatnie dwa miesiące przygotowywali się na to, co teraz widzimy. W tym momencie najbardziej potrzebujemy pewności. Chcemy wiedzieć, czy ta wojna naprawdę pomaga ludziom w Iranie i czy doprowadzi do lepszej przyszłości. Jeśli ta sytuacja zakończy się zmianą reżimu, czy życie w Iranie naprawdę się poprawi? – zastanawia się Maya.

Zwraca też uwagę, że odkąd mieszka w Polsce, obserwuje, jak niewiele rzetelnych informacji o Iranie dociera do Europy. – Informacje są tutaj bardzo ograniczone i często opierają się na propagandzie Islamskiej Republiki.

> *Pokazaliśmy światu, że nie chcemy tego rządu, ale sami nie jesteśmy wystarczająco silni, by go pokonać*
>
> **ANAHITA**
> od pół roku mieszka i studiuje we Wrocławiu

Podkreśla, że dla wielu osób w Iranie wsparcie z zagranicy było jedyną realną nadzieją. – Po masakrach jedyną nadzieją wielu ludzi była pomoc z zagranicy, bo nie da się walczyć z uzbrojonym i brutalnym reżimem gołymi rękami. Reżim jest w pełni wyposażony i wielokrotnie pokazał, że nie zawaha się użyć siły przeciwko własnym obywatelom.

Gdy w Iranie rozpoczęły się masakry, a władze wprowadziły niemal całkowitą blokadę internetu, irańska diaspora w wielu krajach zaczęła organizować protesty i akcje informacyjne. Maya mówi, że podobne działania podjęto także we Wrocławiu, gdzie mieszka.

– Z powodu internetowego blackoutu zaczęliśmy organizować demonstracje w mieście, otwarte wydarzenia o tym, co się dzieje, kontaktować się z członkami Parlamentu Europejskiego i rozmawiać z mediami. Chodziło o to, żeby pokazać rzeczywistość Islamskiej Republiki i IRGC – wyjaśnia.

Amin potwierdza, że diaspora w Polsce jest bardzo aktywna. – Jest między nami silne poczucie solidarności. Wspieramy się emocjonalnie i dbamy o siebie nawzajem. Odległość nie osłabiła naszej więzi z Iranem – wręcz przeciwnie, wzmocniła naszą wspólną nadzieję na przyszłość.

We Wrocławiu odbyła się manifestacja w minioną sobotę na rynku, kolejne mają odbywać się co tydzień.

Na prośbę bohaterów tekstu część imion została zmieniona. ●

eprasa.pl 1797855c34

Energia przyszłości na Dolnym Śląsku

Będą specjalne strefy

W całej Europie wiadomo, że niezwykle potrzebne inwestycje w OZE powinny powstawać bez zbędnej biurokracji. Dolny Śląsk przygotowuje się do wyznaczenia specjalnych stref, w których tempo rozwoju czystej energii ma być ekspresowe.

Mateusz Kokoszkiewicz

Europa postawiła sobie bardzo konkretne cele: w skali Unii już za cztery lata zużycie odnawialnych źródeł energii musi wzrosnąć do co najmniej 42,5 proc.

Na poziomie europejskim zwrócono uwagę na to, że tak duża zmiana wymaga przyspieszenia procedur administracyjnych. Proces uzyskiwania zezwoleń na budowę instalacji energetycznych, a nawet i wymianę wiatraków na nowe, ciągnie się nawet latami.

SZYBCIEJ DZIĘKI CYFRYZACJI

Mocno postawiły na to Niemcy, które rozwijają OZE najszybciej w Europie. W ubiegłym roku Bundestag uchwalił kolejną już ustawę, która przyspieszyła wydawanie pozwoleń na budowę np. elektrowni wiatrowych.

– Ograniczamy biurokrację do niezbędnego minimum i przyspieszamy cyfryzację. W zależności od wielkości planowanych instalacji wprowadzamy maksymalne terminy rozpatrywania wniosków. Dzięki temu czas procedowania dla standardowych elektrowni wiatrowych wyniesie maksymalnie siedem miesięcy. W przypadku bardzo dużych projektów będzie on ograniczony do maksymalnie dwóch lat – mówił federalny minister klimatu i środowiska Carsten Schneider. – To wyraźne przyspieszenie jest możliwe również dlatego, że od listopada 2025 roku wprowadzamy obowiązkową cyfryzację procedur. Nie będzie już potrzeby wożenia segregatorów z dokumentami do urzędów: wystarczy jedno kliknięcie – zaznaczał.

Polska również zaplanowała cyfryzację procedur środowiskowych. Od 1 stycznia 2027 r. ma zacząć działać System do Obsługi Postępowań w zakresie Ocen Oddziaływania na Środowisko. W przeciwieństwie do Niemiec, nadal nie będzie obowiązkowe.

OBSZARY PRZYSPIESZONEGO ROZWOJU OZE.

Unia Europejska za pomocą dyrektywy skłoniła państwa, by wyznaczać obszary przyspieszonego rozwoju odnawialnych źródeł energii. To specjalnie wybrane tereny, na których inwestycje w odnawialne źródła energii mogą powstawać szybciej niż zwykle. Chodzi o to, żeby uprościć procedury i skrócić czas wydawania decyzji administracyjnych.

W Polsce zadanie to zostało scedowane na samorządy województw. Takie obszary można wyznaczyć tam, gdzie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dopuszczający budowę instalacji OZE oraz gdzie teren został wskazany na mapach potencjału odnawialnych źródeł energii. Mapy te przygotowało ministerstwo klimatu, które wzięło pod uwagę m.in. dostęp do infrastruktury technicznej, w tym do sieci elektroenergetycznej.

• **Wiatraki obok Bogatyni z lotu ptaka** FOT. TOMASZ PIETRZYK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Jeśli dany teren spełnia wymagania określone w ustawie, województwo może rozpocząć procedurę wyznaczenia go jako obszaru przyspieszonego rozwoju.

Zasadniczo, inwestycje OZE realizowane na obszarach przyspieszonego rozwoju nie muszą uzyskiwać decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Oznacza to, że nie trzeba przeprowadzać pełnej oceny oddziaływania na środowisko ani oceny wpływu na obszary Natura 2000, co mocno oszczędza czas.

– Obszary przyspieszonego rozwoju OZE mają przede wszystkim dać oszczędności przy realizacji dalszego etapu inwestycyjnego, poprzez przyjęcie jednego planu, a nie na poziomie każdej kolejnej inwestycji – wyjaśniała ministra klimatu i środowiska, Paulina Hennig-Kloska.

Dotyczy to przede wszystkim farm wiatrowych, które normalnie zawsze wymagają takiej oceny. Zwolnienie obejmuje też infrastrukturę potrzebną do przyłączenia farmy do sieci, nawet jeśli w innych warunkach wymagałaby ona analizy środowiskowej.

Będą jednak wyjątki. Zwolnienie nie obowiązuje, jeśli inwestycja może znacząco oddziaływać na środowisko poza granicami Dolnego Śląska, jeśli inne państwo Unii Europejskiej chce uczestniczyć w postępowaniu dotyczącym takiego wpływu albo jeśli regionalny dyrektor ochrony środowiska zgłosi sprzeciw.

PRIORYTET TAKŻE DLA MAGAZYNÓW

Na razie priorytet obejmuje tylko produkowanie energii. Równie ważne jednak jest przesyłanie energii i jej magazynowanie, szczególnie istotne w przypadku OZE i przygotowania się na okresy zmniejszonego wiatru i promieniowania słonecznego.

Dlatego resort klimatu i środowiska zaproponował wyznaczanie specjalnych obszarów infrastruktury dla projektów sieciowych i magazynowania energii. Zgodnie z ustawą szykowaną przez resort, plany specjalnych obszarów infrastruktury również będą przyjmowane przez sejmiki wojewódzkie.

Szybsze procedowanie pozwoleń wymaga jednak również zmian w urzędach.

– Przyspieszenie procedur zależy nie tylko od zmian prawnych, ale przede wszystkim od kompetentnych ludzi odpowiedzialnych za te procesy. Bez zwiększania zatrudnienia w instytucjach wydających zezwolenia, w tym w Regionalnych Dyrekcjach Ochrony Środowiska, nawet najlepsze rozwiązania prawne nie przyniosą sukcesów. Ważne jest również uświadamianie i edukowanie w instytucjach oraz organach administracji publicznej, gdyż dobrze przygotowana administracja jest kluczem do efektywnego wdrażania zmian – mówiła podczas zorganizowanej przez Instytut Reform dyskusji na temat obszarów Martyna Tomaszek, reprezentująca Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej.

Przedstawiciele organizacji pozarządowych zwracali jednak uwagę, by nie wylać dziecka z kąpielą.

– Do kwestii upraszczania procedur środowiskowych należy podejść bardzo ostrożnie, mając na uwadze kryzys bioróżnorodności, który jest powiązany z kryzysem klimatycznym. Wiele szkód wyrządzonych środowisku jest nieodwracalnych, dlatego nie należy dążyć do nadmiernego upraszczania procedur. Nie dotyczy to jednak OPRO, które w procesie wyznaczania będą podlegać Strategicznej Ocenie Oddziaływania na Środowisko i będą musiały spełniać określone wymogi – zwracał uwagę Miłosz Jakubowski z Fundacji Frank Bold.

DOLNY ŚLĄSK NA RZECZ PRIORYTETU WIATRU I SŁOŃCA

Na razie wyznaczanie stref priorytetowych dla OZE na Dolnym Śląsku jest w przygotowaniu. Sejmik województwa na sesji w piątek 27 lutego podjął uchwały, które rozpoczynają ten proces. Potem będą m.in. kon-

PUBLIKACJA DOFINANSOWANA ZE ŚRODKÓW
WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ WE WROCŁAWIU.

Poglądy autorów i treści zawarte w materiale nie zawsze odzwierciedlają stanowisko WFOŚiGW we Wrocławiu

1 WR

eprasa.pl 1797855c34

Na razie priorytet obejmuje tylko produkowanie energii. Równie ważne jednak jest przesyłanie energii i jej magazynowanie, szczególnie istotne w przypadku OZE i przygotowania się na okresy zmniejszonego wiatru i promieniowania słonecznego

sultowane z mieszkańcami i lokalnymi samorządami.

Uchwały sejmiku województwa dotyczą obszarów rozwoju energii wiatrowej oraz energii ze słońca.

Ustalenie tych stref było jednym z tematów styczniowego posiedzenia Dolnośląskiej Rady na rzecz Energii i Klimatu, powołanej przez regionalne instytucje, zajmujące się środowiskiem i transformacją.

Podczas spotkania eksperci rozmawiali również m.in., postępach programu pilotażowego wsparcia spółdzielni energetycznych i działaniach wspierających transformację energetyczną regionu, czy też kwestii zasobów wodnych.

– Spotkanie udowodniło, jak potrzebne jest to ciało, ponieważ dyskusja była bardzo ożywiona. Kolejne podmioty, ważne z punktu widzenia ochrony środowiska na terenie Dolnego Śląska, dołączają do naszego gremium – powiedział Paweł Łapacz, prezes Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

– Wątki, które poruszaliśmy są horyzontalne, są niezwykle mocno wykraczające poza temat tylko energii czy klimatu. Jest to twór, który dotyka wielu aspektów polityki rozwoju i widzi to jako naczynia połączone – dodał Maciej Zathey, szef Instytutu Rozwoju Terytorialnego.

KIEDY NOWA USTAWA OZE?

Nadal istnieje poważna bariera administracyjna, którą jest ograniczenie lokalizowania wiatraków. Dawniej była to zasada 10H (czyli dziesięciokrotności wysokości), a obecnie 700 metrów. Jej zniesienie i powrót do odległości 500 metrów przewidywała ustawa uchwalona przez parlament, ale zawetowana.

– Brak podpisu pod tą ustawą byłby przeciwko ludziom i Polsce powiatowej. Inwestycje wiatrowe przyniosą gminom i mieszkańcom bardzo potrzebne pieniądze – mówił Dawid Litwin, wójt gminy Potęgowo i prezes Stowarzyszenia Gmin Przyjaznych Energii Odnawialnej (SGPEO).

Samorządowcy podkreślali, że przepisy miały dać lokalnym społecznością pełną kontrolę nad tym, co i gdzie będzie budowane.

– Ustawa daje możliwość posadowienia nowych wiatraków w odległości 500 m od zabudowań, tylko o ile samorządy i społeczności lokalne będą chciały je w swojej okolicy. Wynika to z faktu, że według prawa nowe turbiny mogą być lokowane tylko na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, za przygotowanie którego odpowiadają samorządy i ta nowelizacja w żaden sposób tego nie zmienia – dodawał Dawid Litwin.

Pod koniec 2025 r. ministerstwo klimatu przedstawiło nowy projekt ustawy o OZE, ale bez ruszania sprawy odległości.

Ułatwieniem ma być jednak np. fakt, że obok planu zagospodarowania dopuszczalna będzie jego uproszczona forma, czyli, tzw. zintegrowany plan inwestycyjny. Taki dokument również przyjmowany jest przez poszczególne gminy, ale jego uchwalenie jest prostsze i szybsze. ●

OZE

Kto może liczyć na finansowe wsparcie

Granty i pożyczki na odnawialne źródła energii pomagają realizować inwestycje szybciej i taniej. Jak można dostać pieniądze na inwestycje w wiatr, słońce i biogaz?

Mateusz Kokoszkiewicz

Energia odnawialna staje się coraz istotniejszym źródłem prądu w Polsce i w Europie. Inwestycje w słońce, wiatr, biogaz czy magazyny energii nadal wymagają wsparcia finansowego, zwłaszcza gdy inwestycje mają zadziać się szybko.

GRANT NA OZE Z KPO

Na odnawialne źródła fundusze pozyskać można m.in. w ramach Krajowego Planu Odbudowy. Grant OZE daje aż 50 proc. zwrotu kosztów inwestycji w odnawialne źródła energii.

Skorzystać mogą wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, samorządy, towarzystwa budownictwa społecznego, spółki i osoby prywatne. Nie obejmuje to jednak jednostek budżetowych ani samorządowych zakładów budżetowych.

Inwestor może go dostać, jeśli buduje, montuje lub modernizuje instalację, która produkuje energię dla budynku wielorodzinnego.

Instalacja musi być nowa lub modernizowana tak, żeby zwiększyć moc co najmniej o 25 proc. Projekt nie może być już rozpoczęty i nie może szkodzić środowisku.

Grant jest obliczany na podstawie kosztów netto inwestycji. Jeśli w budynku są też lokale niemieszkalne, kwota jest proporcjonalna do powierzchni mieszkalnej.

Jest jednak haczyk: musi być realizowany szybko. Wnioski można składać w Banku Gospodarstwa Krajowego do 30 czerwca 2026 roku. Trzeba dołączyć dokumentację projektową i dokumenty potwierdzające, kto może podpisywać wniosek.

Całą inwestycję trzeba zakończyć i rozliczyć do 31 sierpnia 2026 roku. Grant zostanie wypłacony po sprawdzeniu wniosku i jego pozytywnej ocenie przez BGK. Trzeba liczyć czas na przygotowanie dokumentów, sprawdzenie ich i poprawki, jeśli będą potrzebne.

POŻYCZKI, KTÓRYCH SIĘ NIE SPŁACA W CAŁOŚCI

Czysta energia sama w sobie jest opłacalna, stąd coraz mniej funduszy bezzwrotnych, a więcej pożyczek. Dostępne są takie, które sfinansowane są z Funduszy Europejskich dla Dolnego Śląska, a udziela ich Bank Ochrony Środowiska

Pożyczka na OZE to korzystna forma wsparcia finansowego na inwestycje w odnawialne źródła energii. Można dostać do 5 lub 8 mln zł z niskim oprocentowaniem 1 proc. rocznie, długim okresem spłaty (10-12 lat), i nawet do 12 miesięcy karencji przed rozpoczęciem spłaty. Pożyczka na biogaz może być spłacana nawet 15 lat, zamiast standardowego czasu.

Nie trzeba mieć własnych pieniędzy na start, bo wkład własny nie jest wymagany,

• **Instalacje fotowoltaiczne zasilają małe wioski w okolicach Zgorzelca**
FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Na odnawialne źródła fundusze pozyskać można m.in. w ramach Krajowego Planu Odbudowy. Grant OZE daje aż 50 proc. zwrotu kosztów inwestycji w odnawialne źródła energii

i nie ma opłat za udzielenie pożyczki ani za jej standardową obsługę.

Pożyczka może zostać wykorzystana na budowę lub rozbudowę instalacji OZE, które produkują energię elektryczną lub cieplną z takich źródeł jak słońce, pompy ciepła, geotermia, biomasa i biogaz. Część środków (do 49 proc.) można też przeznaczyć na magazyny energii, przyłącza, stacje ładowania pojazdów elektrycznych oraz sieci wewnętrzne.

O pożyczkę mogą ubiegać się różne podmioty, m.in. samorządy i ich jednostki, uczelnie, instytucje kultury, szpitale, organizacje pozarządowe, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, społeczności energetyczne oraz podmioty ekonomii społecznej.

Pożyczka ma limity mocy instalacji: np. dla biomasy 5 megawatów, dla biogazu pół megawata, a instalacje słoneczne i geotermalne mogą mieć moc bez ograniczeń.

Część pożyczki może zostać umorzona: 10 proc. przy instalacjach produkujących energię na własne potrzeby prosumenta (20 proc. w przypadku samorządów), 20 proc. przy instalacjach z biogazu lub biomasy oraz 20 proc przy magazynach energii w ramach tych inwestycji, przy czym łączne umorzenie nie może przekroczyć 30 proc.

Osobne fundusze dostępne są również dla przedsiębiorców.

PIENIĄDZE SPECJALNIE DLA SPÓŁDZIELNI

Szczególne wsparcie należy się jednak tym, którzy na skalę całych społeczności lokalnych. Spółdzielnie energetyczne z Dolnego Śląska zyskały specjalny, pierwszy w kraju program.

– To forma transformacji energetycznej, która jest modelowo przygotowana dla konkretnych społeczności, nastawiona na autokonsumpcję i efektywne wykorzystywanie energii, ale przede wszystkim mały, tańszy obieg energii – podkreśla Paulina Hennig-Kloska, minister Klimatu i Środowiska.

– Spółdzielnie energetyczne to przykład nowoczesnej, obywatelskiej energetyki – opartej na współpracy i lokalnej odpowiedzialności. Dzięki pilotażowi chcemy pokazać, że energetyka odnawialna może być opłacalna, bezpieczna i dostępna dla wszystkich. Naszym celem jest stworzenie gotowych modeli spółdzielni, które inne regiony będą mogły łatwo powielać – tłumaczy Paweł Łapacz, prezes Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

Pilotażowy Program Wsparcia Spółdzielni Energetycznych ma on pomóc tworzyć i rozwijać lokalne spółdzielnie energetyczne, które będą wytwarzać i wykorzystywać energię odnawialną.

Projekt powstał we współpracy WFOŚiGW we Wrocławiu, spółki Tauron Dystrybucji i BOŚ Banku przy wsparciu ministerstwa klimatu i środowiska.

Program ma budżet 5 mln zł, a pojedynczy projekt może otrzymać do 1,25 mln zł wsparcia. Składa się z trzech etapów: od planowania i przygotowania spółdzielni, przez jej powołanie, aż po przygotowanie dokumentacji inwestycyjnej, dotyczącej instalacji OZE i systemów zarządzania energią.

Niestety, nabór zakończył się 31 stycznia, jednakże już wiadomo, że w oparciu o wyniki pilotażu swój program uruchomić może Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. ●

eprasa.pl 1797855c34

Fundacja Wrocławskie Hospicjum dla Dzieci

Dzieciom kolorujemy świat

Są ciężko chore, ale wciąż są dziećmi. Chcemy, by ich świat – na ile to możliwe – był wypełniony doświadczeniami i codzienną radością – mówi Agnieszka Wojtków-Zielińska.

• **Hospicjum we Wrocławiu wypełnione jest życzliwymi ludźmi, troskliwą opieką i atrakcjami**
FOT. MATERIAŁY PRASOWE

ROZMOWA Z
AGNIESZKĄ WOJTKÓW-ZIELIŃSKĄ
dyrektorką ds. hospicjum

BOŻENA SOBIECH: Wiele osób kojarzy hospicjum jako miejsce smutne. Ale po wizycie w Kokoszce, czyli domu, w którym fundacja prowadzi m.in. stacjonarne hospicjum, wiem, że czas to odczarować. Czym dla pani jest to hospicjum?
AGNIESZKA WOJTKÓW-ZIELIŃSKA: To na pewno nie jest miejsce smutne. Jest tu kolorowo, intensywnie, dbamy o każdy detal. Tu nie ma samotności – ani emocjonalnej, ani jakiejkolwiek innej. My naszym dzieciom kolorujemy świat. I to nie jest tylko hasło, tylko codzienna praktyka.

Dzieci są ciężko chore, ale wciąż są dziećmi. Chcemy, by ich świat – na ile to możliwe – był wypełniony doświadczeniami, relacjami i codzienną radością.

Nasze hospicjum to życie, wypełnione życzliwymi ludźmi, troskliwą opieką i atrakcjami.

Nawet jeśli to życie trwa krótko, jest prawdziwe i pełne. Jeśli wiemy, że czasu może być mało, nie odkładamy niczego na później.

Co to znaczy w codziennym funkcjonowaniu placówki?
– To znaczy, że reagujemy na potrzeby dzieci od razu. Staramy się kumulować różne aktywności, żeby nasi podopieczni codziennie czuli jak najwięcej radości. Opowiem na przykładzie. Mieliśmy chłopca, który bardzo lubił dźwięk silników – obserwowaliśmy, jak entuzjastycznie reaguje na samochody przejeżdżające przed budynkiem. Pomyśleliśmy, że ucieszyłaby go przejażdżka kabrioletem.

Ale to oczywiście nie jest takie proste – znaleźć kogoś, kto ma kabriolet i chciałby do nas przyjechać. Ktoś mógłby powiedzieć: poczekajmy do lata, na lepszą pogodę czy aż ktoś wróci z urlopu. Ale my nie możemy czekać, musimy działać na już. Szczęśliwie udało się – dzwoniliśmy do znajomych, ktoś znał kogoś i w ciągu kilku dni kabriolet stał pod fundacją. Jeśli coś można zrobić dziś, robimy to dziś.

W Kokoszce widać ogromną dbałość o przestrzeń – kolorowe pokoje, plac zabaw, taras, sala doświadczania świata. Jak ważne jest otoczenie w procesie opieki?
– Bardzo ważne. Dzieci mieszkają w ośmiu dwuosobowych pokojach. Zaprojektowali je studenci Akademii Sztuk Pięknych. Pracowali pod opieką swoich profesorów, bardzo skrupulatnie się przygotowywali, włącznie z wizytami studyjnymi w domach pacjentów. Chodziło o to, żeby widzieli z jakimi rodzajami niepełnosprawności będą się mierzyć przy projektowaniu. Musieli połączyć estetykę z medycznymi wymogami, na przykład z uwzględnieniem obecności koncentratora tlenu, ssaka, podnośnika itd. Nawet parawany są zaprojektowane tak, by spełniały formalne wymogi, ale też żeby były ładne.

Dzieci spędzają tu większość dnia, dlatego przestrzeń musi być przyjazna. Drzwi są odpowiednio szerokie, można wyjechać do ogrodu nawet całym łóżkiem. Jeśli dziecko nie może być przesadzone na wózek, wyjeżdża w łóżku.

Wspomniała pani o codziennym kolorowaniu świata dzieciom hospicyjnym. Na czym w praktyce to polega?
– Kolorowanie świata to nazwa jednego z naszych działów, obok innych tradycyjnych, takich jak dział księgowości czy kadr. Kieruje nim pani Edyta, serdecznie nazywana przez nas „Kolorowanką". Organizuje zajęcia, którymi oprócz codziennej opieki medycznej czy rehabilitacyjnej jest wypełniony każdy dzień naszych podopiecznych. Plan całego tygodnia jest pełen tych aktywności. Stałe punkty to m.in. dogoterapia z udziałem dwóch psów: pudla i owczarka nizinnego.

„Kokochanie" to czas, kiedy wolontariuszki czytają dzieciom bajki. Codziennie obowiązkowo są spacery, w pobliżu mamy park i staw, dzieci obserwują przyrodę, łabędzie czy wiewiórki. W piątki na dużym ekranie w sali konferencyjnej wyświetlamy film, często wybierany wspólnie z dziećmi. Mamy maszynę do popcornu i nam ten popcorn przy oglądaniu towarzyszy. Niektóre dzieci nigdy nie były w kinie, więc kino przychodzi do nich.

Sobota jest zazwyczaj dniem pieczenia i gotowania. Często pachnie szarlotką, zapach cynamonu potęguje ciepłą atmosferę domową.

Nasze hospicjum to życie, wypełnione życzliwymi ludźmi, troskliwą opieką i atrakcjami. Nawet jeśli to życie trwa krótko, jest prawdziwe i pełne

AGNIESZKA WOJTKÓW-ZIELIŃSKA
dyrektorka ds. hospicjum

Są też nietypowe wydarzenia?
– Oczywiście, świętujemy wszystko, co tylko można znaleźć w kalendarzu: Mikołajki, Dzień Dziecka, Kobiet, Chłopaka, a nawet Dzień Pizzy. Odwiedzają nas teatry, ale też bardzo nietypowi goście, jak zwierzęta egzotyczne czy kury silki, idealne do głaskania. W Kokoszce mamy też akwarium ze ślimakami afrykańskimi, które wykorzystujemy w terapii dotykowej.

Mieszkańcami hospicjum są dzieci społeczne. Kim są?
– To dzieci, które nie mają swojego domu. bo zostały pozostawione w szpitalu albo pochodzą z rodzin, które nie są w stanie zapewnić im stałej opieki. Hospicjum stacjonarne jest miejscem, które może zapewnić całodobową opiekę medyczną i bezpieczeństwo. Pierwsze nasze dziecko społeczne przyjęliśmy po interwencji z „niebieskiej karty". Żaden dom dziecka nie mógł przyjąć chorej dziewczynki wymagającej stałego podawania leków. Tak właśnie zaczęło się hospicjum stacjonarne.

Takie dzieci muszą mieć opiekunów prawnych i pracownicy fundacji podejmują się tego zadania – tak jak było to w pani sytuacji. To dodatkowa spora odpowiedzialność.
– Opiekun prawny reprezentuje dziecko i podejmuje decyzje w jego imieniu, które dotyczą leczenia, rehabilitacji, spraw formalnych, w jak najlepszym interesie podopiecznego. Ja byłam opiekunem prawnym chłopca, który trafił do nas jako skrajny wcześniak, po urodzeniu ważył 1200 gramów. Był na tlenoterapii, karmiony sondą, z poważnymi problemami neurologicznymi.

Spędził u nas kilka miesięcy. Na pierwsze urodziny pojawili się rodzice adopcyjni i tego samego dnia podjęli decyzję, że chcą być jego rodziną. Dziś ma dwa lata, rozwija się bardzo dobrze, dorównuje zdrowym rówieśnikom.

Teraz kolejnym dzieckiem gotowym do adopcji jest 2,5-letnia Kalinka.
– Trafiła do nas półtora roku temu. Na początku była przez jakiś czas w swoim domu rodzinnym, potem trafiła do szpitala i nie została z niego odebrana. Ma zespół wad wrodzonych i rozszczep kręgosłupa, ale intelektualnie rozwija się jak rówieśnicy. Samodzielnie przemieszcza się na wózku, jest bardzo bystra i świetnie komunikuje swoje potrzeby. Jest taką „kierowniczką": wszystkich u nas dobrze zna i potrafi sobie różne rzeczy skutecznie zorganizować.

Ma uregulowaną sytuację prawną i może zostać adoptowana. Medycznie jest stabilna, wszystkie konsultacje ma zaplanowane. Jeśli znajdzie się rodzina, wesprzemy ją w każdym aspekcie – medycznym i organizacyjnym.

W tym roku minie 10 lat od czasu, kiedy związała się pani z Fundacją Wrocławskie Hospicjum dla Dzieci. W jakim miejscu jest to miejsce dzisiaj?
– W fundacji zaczęłam pracować w 2016 roku, w hospicjum domowym jako koordynatorka przyjęć i wypisów dzieci. Przygotowywałam dokumentację, robiłam wstępne rozeznanie dla lekarza, sprawdzałam, jakie potrzeby mają rodziny na początku opieki. Wtedy prowadziliśmy wyłącznie hospicjum domowe, zespół był dużo mniejszy. Z czasem zostałam kierownikiem zespołu medycznego, a kiedy powstał dom opieki wytchnieniowej Kokoszka i otworzyliśmy tam też hospicjum stacjonarne, objęłam funkcję dyrektora całego hospicjum.

Na początku nikt chyba nie myślał, że zajdziemy tak daleko – pozyskaliśmy teren, budynek i przede wszystkim pieniądze, żeby Kokoszkę wybudować i urządzić. Dziś mamy też filię Kokoszki w Żmigrodzie i dzienny dom opieki wytchnieniowej Piórko we Wrocławiu. Ale to wszystko nie stałoby się, gdybyśmy nie zaczęli od hospicjum domowego i od pracujących w nim ludzi. Tych, którzy jeździli do domów naszych pacjentów, czyli ciężko chorych dzieci, pomagali i rozmawiali z rodzinami.

Dziś widzimy jeszcze jedną ogromnie ważną zmianę – w mentalności rodzin, zwykle obarczonych opieką nad chorymi dziećmi mam. Bardzo ważne jest to, że coraz chętniej same sobie dają zgodę na odpoczynek, wiedząc o możliwości pozostawiania dzieci pod naszą opieką.

Rozmawiała Bożena Sobiech

eprasa.pl 1797855c34

MAŁGORZATA WOŹNIAK: JESTEŚMY MIEJSCEM PIERWSZEGO WYBORU

Wroclavia wyznacza standardy: rekordowy rok i środowisko w centrum uwagi

Ponad 18 milionów odwiedzających w ciągu roku, dwucyfrowy wzrost obrotów najemców i debiuty międzynarodowych marek premium – Wroclavia zamyka rok 2025 z najlepszymi wynikami w swojej historii.

Podpis pod zdjęciem

Centrum nie tylko umacnia swoją pozycję lidera na Dolnym Śląsku, ale także kolejny rok z rzędu potwierdza, że skutecznie łączy rozwój biznesowy z funkcją miejsca spotkań, rozrywki i działań społecznych. O strategii stojącej za tym sukcesem, zmieniających się oczekiwaniach klientów oraz planach na przyszłość opowiada Małgorzata Woźniak, dyrektorka Wroclavii.

Ubiegłoroczne wyniki Wroclavia podsumowuje rekordami. Co z pani perspektywy było kluczowym czynnikiem tak dobrego roku?

Bez wątpienia rekordy nie biorą się z przypadku. Podobnie jak w sporcie, to efekt konsekwencji i jasno wyznaczonego celu – za każdym najlepszym wynikiem stoi ciężka praca, motywacja oraz dobrze zaplanowany system. W przypadku Wroclavii tym systemem są trzy filary: unikalna oferta, wysoka jakość doświadczeń klienta oraz budowanie silnych relacji z lokalną społecznością. Wszystkie te obszary przenika strategia transformacji środowiskowej, która nie funkcjonuje obok biznesu, lecz towarzyszy każdemu aspektowi działalności Wroclavii. To ona wyznacza kierunek i zapewnia spójność w podejmowanych przez nas decyzjach. Każde działanie Wroclavii – od wydarzeń po udogodnienia – planujemy z myślą o ich wpływie na środowisko. W tym duchu wdrożyliśmy również system SRI (Sustainable Retail Index): weryfikujemy nie tylko siebie jako organizację, ale także oceniamy działania naszych najemców w obszarze zrównoważonego rozwoju – na poziomie organizacji, produktów i operacji.

W ubiegłym rozwijaliśmy nasze portfolio, wprowadzając nowe wyczekiwane koncepty – szczególnie marki premium, które wybrały Wroclavię na swoje debiuty w regionie. Jednocześnie zadbaliśmy o to, by nasze centrum było miejscem, do którego przychodzi się nie tylko na zakupy, ale również po rozrywkę i wartościowe doświadczenia. Stąd kalendarz wypełniony regularnymi wydarzeniami dla Wrocławian, działania społeczne oraz liczne udogodnienia dla klientów. Wysoki poziom komercjalizacji, który na koniec roku wyniósł 99,6%, oraz rekordowa liczba odwiedzających potwierdzają, że obraliśmy właściwy kierunek. Tym samym wyznaczamy go innym, stając się benchmarkiem tego, jak powinno funkcjonować nowoczesne centrum handlowe.

Uważnie obserwujemy, jak zmieniają się potrzeby naszych klientów, analizujemy dane sprzedażowe i trendy rynkowe. Dzięki temu nasze centrum nie stoi w miejscu, lecz odpowiada na zmieniający się styl życia mieszkańców. To przekłada się bezpośrednio na wzrost odwiedzalności i obrotów.

W centrum pojawiło się kilka międzynarodowych marek premium. Co to oznacza dla pozycji Wroclavii na konkurencyjnym rynku?

Obecność marek takich jak Victoria's Secret, COS czy Arket, które otworzyły we Wroclavii swoje pierwsze i flagowe lokale na Dolnym Śląsku, jest jasnym sygnałem potwierdzającym naszą pozycję lidera rynku regionalnego. Jestem dumna z efektu pracy całego naszego zespołu, który z wielką precyzją dba o każdy aspekt funkcjonowania centrum: od relacji z najemcami po najwyższy standard obsługi klienta. Obrana przez nas strategia wzmacnia przewagę konkurencyjną Wroclavii, co wpływa na naszą atrakcyjność dla najemców, również tych z segmentu premium. Dla nich jesteśmy partnerem, który posiada nie tylko stabilne wyniki i doskonałą lokalizację, ale również szczegółowo zaplanowane kierunki rozwoju, w tym w obszarze ESG. Z kolei dla klientów oznacza to dostęp do wyjątkowych marek, wcześniej niedostępnych w regionie.

A czego teraz chcą klienci? Jak zmieniają się dziś ich oczekiwania, szczególnie w dobie zakupów w Internecie?

Obserwujemy wyraźną zmianę modelu korzystania z centrów handlowych. Dziś klient odwiedza centrum rzadziej niż kilka lat temu, ale spędza w nim więcej czasu i oczekuje znacznie więcej niż samej oferty zakupowej. Liczy się wygoda i kompleksowe doświadczenie, czyli możliwość spędzenia wolnego czasu, pracy w strefie coworkingowej, skorzystania z oferty gastronomicznej, a także uczestnictwo w wydarzeniach oraz możliwość korzystania z różnorodnych funkcji w jednym miejscu.

Jednocześnie widzimy, że szczególnie młodsze pokolenie klientów bardzo uważnie przygląda się odpowiedzialności społecznej marek i podejmuje decyzje zakupowe również w oparciu o ich zaangażowanie w transformację środowiskową. Dlatego systematycznie podnosimy nasze ambicje, czego potwierdzeniem jest certyfikat Better Places, który jest zobowiązaniem do konkretnych działań, m.in. redukcji emisji CO_2 o 50% do 2030 roku.

Nikt nie jest samotną wyspą, nie jesteśmy zawieszeni w próżni – naszą tożsamość budują relacje. Wykorzystujemy tę mądrość również przy rozwijaniu funkcji społecznej Wroclavii. Wiemy, że mieszkańcy chcą być zaangażowani. Inwestujemy więc w projekty, które integrują mieszkańców, wspierają lokalną społeczność i wzmacniają więź Wroclavii z miastem. Wynika to z tego, że nie konkurujemy z e-commerce ceną, ale doświadczeniem i atmosferą.

Na czym Wroclavia zamierza skoncentrować się w 2026 roku, jakie obszary będą priorytetowe?

W 2026 roku będziemy dalej rozwijać ofertę Wroclavii w sposób odpowiedzialny i przemyślany. Dużą wagę przykładamy do rozwiązań proekologicznych, dlatego planujemy m.in. wdrożenie systemu inteligentnego sterowania wentylacją opartego na czujnikach CO_2 oraz inwestycje pozwalające lepiej wykorzystywać wodę deszczową. Zależy nam również na promowaniu zrównoważonego transportu, dlatego budujemy zadaszony parking rowerowy, odpowiadający na potrzeby współczesnych użytkowników, m.in. umożliwi ładowanie rowerów elektrycznych, zapewni szafki na kaski oraz przestrzeń dla rowerów cargo.

W mojej codziennej pracy najwięcej uwagi poświęcam zarówno klientom jak i najemcom, na których wyniki zawsze patrzę przez pryzmat zadowolenia naszych klientów. Wierzę, że dobra sprzedaż jest efektem zarówno atrakcyjnej oferty jak i ścisłej współpracy z centrum. Przykładem jest nasza ostatnia loteria „Fabryka Prezentów". Jej sukces wynikał przede wszystkim z prostej, angażującej mechaniki oraz dużego zaangażowania najemców. W efekcie kampania przełożyła się na bardzo dobre wyniki sprzedażowe oraz wyraźny wzrost ruchu i zaangażowania odwiedzających. Takie inicjatywy, wartościowe dla odwiedzających i wspierające najemców, chcemy konsekwentnie rozwijać w ramach naszej strategii.

Równocześnie, nasze oczy są stale skierowane na naszych klientów i ich potrzeby – chcemy by wizyty we Wroclavii zawsze były dobrym doświadczeniem: zakupowym, społecznym, estetycznym. Żyjemy życiem miasta, jego rozwojem, innowacjami i potencjałem, który tkwi w jego mieszkańcach. Naszą ambicją jest dalsze budowanie pozycji Wroclavii jako miejsca pierwszego wyboru dla klientów, partnerów biznesowych i marek rozwijających swoją obecność w tej części Polski. Mamy już na to konkretne plany – ten rok przyniesie zmiany, które jeszcze mocniej podkreślą naszą wiodącą rolę w regionie.

MAŁGORZATA WOŹNIAK
dyrektorka Wroclavii

eprasa.pl 1797855c34

Prezydent Wrocławia

ogłoszenie

o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Zawiadamiam o podjęciu przez Radę Miejską Wrocławia uchwały Nr XXV/523/25 z dnia 20 listopada 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulicy Strzegomskiej na wschód od estakady Gądowianki we Wrocławiu (nr planu 877 w SIP).

Wniosek do projektu planu miejscowego możesz złożyć od 6 marca do 27 marca 2026 r. za pomocą formularza („Pismo dotyczące aktu planowania przestrzennego") w formie:

- elektronicznej:
  - **na adres e-Doręczeń: AE:PL-95179-82549-VVTFT-27**, Urzędu Miejskiego Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław,
  - na adres mailowy: wpl@um.wroc.pl, Wydziału Planowania Przestrzennego,
  - na skrytkę ePUAP: /umwroclaw/SkrytkaESP,
- papierowej na adres: Urząd Miejski Wrocławia, Wydział Planowania Przestrzennego, ul. Świdnicka 53, 50-030 Wrocław.

We wniosku podaj:

- imię i nazwisko albo nazwę,
- adres zamieszkania lub siedziby oraz e-mail,
- oznaczenie nieruchomości, której dotyczy wniosek,
- czy jesteś właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości, której dotyczy wniosek.

Wszystkie niezbędne informacje oraz formularz („Pismo dotyczące aktu planowania przestrzennego") dostępne są na stronach internetowych:
https://bip.um.wroc.pl/artykuly/132/zbieranie-wnioskow
https://geoportal.wroclaw.pl/mpzp/877

Podstawa prawna: art. 17 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.).

Wrocław, dnia 6 marca 2026 r.

Z up. Prezydenta Wrocławia
Wiceprezydent Wrocławia
Michał Młyńczak

Informacje dotyczące przetwarzania Pani/Pana danych osobowych:

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Prezydent Wrocławia. Kontakt: Urząd Miejski Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław, wpl@um.wroc.pl, tel. 71 777 73 25, adres e-Doręczeń: AE:PL-95179-82549-VVTFT-27,
2. Będziemy przetwarzać Pani/Pana dane osobowe w celu realizacji procedury sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego.
3. We wszystkich sprawach związanych z przetwarzaniem Pani/Pana danych osobowych oraz realizacją przysługujących praw, można skontaktować się z Inspektorem Ochrony Danych przez adres iod@um.wroc.pl albo numer tel. 71 777 77 24.
4. Pełen zakres informacji nt. przetwarzania danych osobowych znajduje się na stronie internetowej bip.um.wroc.pl w zakładce „planowanie przestrzenne" oraz w siedzibie Administratora.

Powyższą informację przekazujemy w związku z obowiązkami, o których mowa w art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/679.

Wrocław/34423675

Prezydent Wrocławia

ogłoszenie

o zamieszczeniu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia planu miejscowego w publicznym wykazie danych

Zawiadamiam o zamieszczeniu uchwały Rady Miejskiej Wrocławia Nr XXVI/559/25 z dnia 18 grudnia 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wzdłuż ulicy Wojanowskiej na wschód od ulicy Arachidowej we Wrocławiu w publicznie dostępnym wykazie danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie oraz o wszczęciu przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji ustaleń wyżej wymienionego planu na stronie internetowej: https://bip.um.wroc.pl/karty-informacyjne-sios/139

Podstawa prawna: art. 21 ust. 2 pkt 2 i art. 39 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, 1881 i 1940 oraz z 2025 r. poz. 1535).

Wrocław, dnia 6 marca 2026 r.

Z up. Prezydenta Wrocławia
Wiceprezydent Wrocławia
Michał Młyńczak

Wrocław/34423678

Prezydent Wrocławia

ogłoszenie

o zamieszczeniu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia planu miejscowego w publicznym wykazie danych

Zawiadamiam o zamieszczeniu uchwały Rady Miejskiej Wrocławia Nr XXV/523/25 z dnia 20 listopada 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulicy Strzegomskiej na wschód od estakady Gądowianki we Wrocławiu w publicznie dostępnym wykazie danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie oraz o wszczęciu przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji ustaleń wyżej wymienionego planu na stronie internetowej: https://bip.um.wroc.pl/karty-informacyjne-sios/139

Podstawa prawna: art. 21 ust. 2 pkt 2 i art. 39 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, 1881 i 1940 oraz z 2025 r. poz. 1535).

Wrocław, dnia 6 marca 2026 r.

Z up. Prezydenta Wrocławia
Wiceprezydent Wrocławia
Michał Młyńczak

Wrocław/34423677

Burmistrz Siechnic

podaje do publicznej wiadomości wykaz nieruchomości przeznaczonej do wydzierżawienia

Część dz. nr **1023,** obręb **Radwanice,** KW 18022

Powierzchnia przeznaczona do wydzierżawienia [m²]: 12

Stawka czynszu dzierżawnego za 1m² powierzchni nieruchomości netto [zł]: 42,00 za przyczepę gastronomiczną i 10,00 za teren przyległy

Wysokość opłat netto [zł]: 376,00 zł miesięcznie

Nieruchomość przeznaczona jest do wydzierżawienia na okres **od 1 kwietnia 2026 r. do 31 października 2026 r.,** w trybie bezprzetargowym z przeznaczeniem na prowadzenie sezonowej działalności handlowo-usługowej, tj. sprzedaż lodów, gofrów oraz napojów.

Pełna treść wykazu dostępna jest w siedzibie Urzędu Miejskiego w Siechnicach na tablicy ogłoszeń oraz na stronie BIP Gminy Siechnice. Szczegółowe informacje można uzyskać w pok. nr 213 Urzędu Miejskiego w Siechnicach, ul. Jana Pawła II 12, tel. +48 71 786 09 37.

Wrocław/34423903

BURMISTRZ KARPACZA
informuje, że w siedzibie Urzędu Miejskiego w Karpaczu przy ul. Konstytucji 3 Maja 54 został wywieszony **NA OKRES 21 DNI**

WYKAZ nieruchomości gruntowych przeznaczonych do oddania w dzierżawę, stanowiący załącznik do Zarządzenia nr 0050.15.2026 Burmistrza Karpacza z dnia 04.03.2026 r.

Wrocław/34423917

INFORMACJA BURMISTRZA MIASTA I GMINY STRZELIN

Na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy w Strzelinie podana jest informacja:

- Wykaz nieruchomości tj. cz. dz. 75/105 AM19 oraz dz. 75/86 AM 19 obręb Strzelin, przeznaczonej do wydzierżawienia na okres 3 lat, na cele składowo-magazynowe.
- Wykaz nieruchomości tj. cz. dz. 2/95 AM12 obręb Strzelin, na której zlokalizowany jest budynek użytkowy z lokalem użytkowym o pow. 156,82 m², przeznaczonym do najmu na okres 10 lat, na rzecz dotychczasowego najemcy z przeznaczeniem na prowadzenie działalności religijnej.

www.infopublikator.pl

Wrocław/34423836

Burmistrz Siechnic

podaje do publicznej wiadomości

wykaz nieruchomości przeznaczonej do sprzedaży w drodze bezprzetargowej

Działka nr **101/1**, obręb **Iwiny** o pow. 0,0017 ha, KW 18031

Cena netto: 1.370,00 zł

MPZP: teren drogi wewnętrznej
Sprzedaż prawa własności działki nr 101/1 położonej w obrębie Iwiny nastąpi w drodze bezprzetargowej na polepszenie zagospodarowania nieruchomości sąsiedniej – dz. nr 542/2.

Pełna treść wykazu dostępna jest w siedzibie Urzędu Miejskiego w Siechnicach na tablicy ogłoszeń oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Siechnice i stronie internetowej Gminy Siechnice.

Szczegółowe informacje można uzyskać w pok. nr 213 Urzędu Miejskiego w Siechnicach, ul. Jana Pawła II 12, tel. +48 71 786 09 37.

Wrocław/34423828

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU

Starosta Polkowicki

ogłasza pierwszy przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż prawa własności do nieruchomości gruntowej zabudowanej, stanowiącej własność Skarbu Państwa.

Oznaczenie nieruchomości według księgi wieczystej oraz katastru nieruchomości:
Nieruchomość zabudowana oznaczona nr dz. 265 obręb Gaworzyce o pow. 0,04 ha. Księga wieczysta w Sądzie Rejonowym w Głogowie nr LE1G/00014513/1. Wg ewidencji gruntów nieruchomość sklasyfikowana jako: inne tereny zabudowane (Bi) o pow. 0,04 ha.

Przeznaczenie nieruchomości i sposób jej zagospodarowania:
Zgodnie z Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dla części obrębu geodezyjnego Gaworzyce - Uchwała nr LVIII/385/2023 Rady Gminy Gaworzyce z dnia 06 lutego 2023 r. (Dz. U. Woj. Dolnośląskiego poz. 1243 z 2023 r.), działka nr 265, obręb Gaworzyce, posiada następujące przeznaczenie:
RM/U9 – teren zabudowy zagrodowej z dopuszczeniem usług, strefa ochrony historycznego układu ruralistycznego wsi, strefa „U" ochrony konserwatorskiej układu ruralistycznego wsi oraz strefa „OW" ochrony archeologicznej, strefa „K" ochrony krajobrazu, Obszar Chronionego Krajobrazu - Wzgórza Dalkowskie, obiekt wpisany do ewidencji zabytków, nieprzekraczalna linia zabudowy.
Ww. nieruchomość nie jest położna w obszarze rewitalizacji oraz Specjalnej Strefie Rewitalizacji.

Cena wywoławcza sprzedaży nieruchomości:
214 700 zł (słownie: dwieście czternaście tysięcy siedemset złotych 00/100). Wymieniona cena podlega zwolnieniu z podatku VAT.

Termin i miejsce przetargu:
10 kwietnia 2026 r. o godz. 10.00 w siedzibie Starostwa Powiatowego w Polkowicach – ul. Św. Sebastiana 1, poziom II, sala narad nr 1 (pokój nr 206). Proszę o zgłoszenie się w dniu przetargu do pokoju 209 przed godziną 10.00.

Wysokość wadium:
10 735,00 zł (słownie: dziesięć tysięcy siedemset trzydzieści pięć złotych 00/100). Wniesienie wymaganego wadium w pieniądzu na konto depozytowe Starostwa Powiatowego w Polkowicach nr rachunku Bank PEKAO SA Nr 25 1240 3464 1111 0010 4690 9469 w terminie do dnia **3 kwietnia 2026 r**. Tytuł wpłaty: I *przetarg ustny nieograniczony, działka 265, obręb Gaworzyce, imię i nazwisko uczestnika przetargu, a w przypadku małżeństwa – obojga małżonków.* Za zachowanie terminu wpłaty wadium uważa się datę wpływu środków pieniężnych na rachunek bankowy.

Ogłoszenie o przetargu dostępne będzie przez okres co najmniej 30 dni (od dnia 06.03.2026 r. do dnia 10.03.2026 r.):
– na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Polkowicach – ul. Św. Sebastiana 1,
– na stronie internetowej Powiatu Polkowickiego pod adresem www.powiatpolkowicki.pl,
– w Biuletynie Informacji Publicznej Powiatu Polkowickiego pod adresem www.bip.powiatpolkowicki.pl,
– na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Gaworzyce,
– w prasie lokalnej o zasięgu obejmującym co najmniej powiatu, na terenie którego jest zbywana nieruchomość.

Dodatkowych informacji udziela Departament Geodezji, Środowiska i Budownictwa Starostwa Powiatowego w Polkowicach, ul. Św. Sebastiana 1, pokój 209, poziom II, tel. 76 746 15 62.

z up. STAROSTY
GEODETA POWIATOWY
Dyrektor Departamentu Geodezji,
Środowiska i Budownictwa
Mariusz Dzumyk
/pismo wydane w formie dokumentu elektronicznego podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Wrocław/34423566

BURMISTRZ MIASTA SZKLARSKA POREBA

Szklarska Poręba, 6 marca 2026 r.

OGŁOSZENIE

BURMISTRZA MIASTA SZKLARSKA PORĘBA

o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów byłej huty „Julia" wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Na podstawie art. 17 pkt 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1130) .), art. 67 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688) oraz art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1112) w związku z Uchwałą Nr LVIII/649/22 Rady Miejskiej w Szklarskiej Porębie z 28 lipca 2022 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów byłej huty „Julia",

z a w i a d a m i a m

o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów byłej huty „Julia" wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

w dniach **od 16 marca 2026 r. do 7 kwietnia 2026 r. w siedzibie Urzędu Miejskiego w Szklarskiej Porębie, ul. Granitowa 2, 58-580 Szklarska Poręba, w godzinach urzędowania oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Szklarska Poręba.**

Dyskusja publiczna nad przyjętymi w projekcie planu miejscowego rozwiązaniami przeprowadzona zostanie w Urzędu Miejskiego w Szklarskiej Porębie, ul. Granitowa 2, 58-580 Szklarska w dniu **31 marca 2026 r. o godz. 12:00.**

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1130), osoby fizyczne i prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej mogą wnosić uwagi do projektu planu miejscowego.

Zgodnie z art. 29 i art. 39 ust. 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1112), w związku z postępowaniem w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko informuję, że zainteresowani mogą zapoznać się z niezbędną dokumentacją w siedzibie Urzędu Miejskiego w Szklarskiej Porębie, ul. Granitowa 2, 58-580 Szklarska Poręba, oraz składać uwagi do wyżej wymienionej prognozy i postępowania w jej sprawie.

Uwagi należy składać na piśmie do Burmistrza Szklarskiej Poręby na adres Urzędu Miejskiego w Szklarskiej Porębie, ul. Granitowa 2, 58-580 Szklarska Poręba, ustnie do protokołu oraz za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem, o którym mowa w ustawie z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym na adres e-mail: boi@szklarskaporeba.pl, na formularzu w postaci papierowej lub przez platformę ePUAP lub przez e-doręczenie, z podaniem imienia i nazwiska lub nazwy jednostki organizacyjnej i adresu, oznaczenia nieruchomości, której uwaga dotyczy, w nieprzekraczalnym terminie **do dnia 22 kwietnia 2026 r.**

Formularz składania uwag, zgodny z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie wzoru formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego, jest dostępny na stronie internetowej Urzędu Miasta Szklarska Poręba oraz w siedzibie Urzędu Miasta Szklarska Poręba.

Klauzula informacyjna z zakresu ochrony danych osobowych dla procedury planistycznej sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, udostępniona jest w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Szklarska Poręba.

Burmistrz Miasta Szklarska Poręba

Wrocław/34423422

eprasa.pl 1797855c34

NEWSLETTER

Komunikaty.pl

Nowości
w przepisach,
zamówienia publiczne,
porady ekspertów,
raporty,
ogłoszenia.

Dla przedsiębiorców,
urzędników,
zainteresowanych
gospodarką.

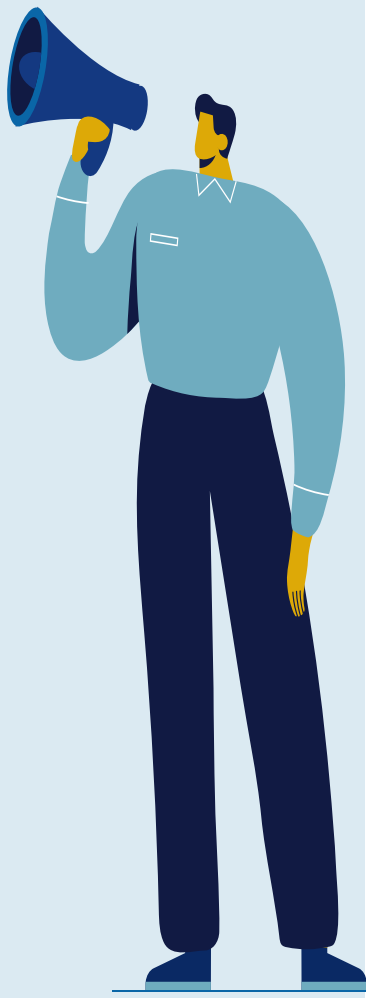

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę **komunikaty.pl**
lub użyj kodu QR

Prezydent Wrocławia

ogłasza

trzeci przetarg ustny nieograniczony
na sprzedaż wolnego lokalu użytkowego

TERAZ NIŻSZA CENA

ul. Grabiszyńska 53 lok. U1A

Powierzchnia lokalu	-	**31,46 m²**
Cena wywoławcza w zł	-	**156 000,00 zł**
Wadium	-	**15 600,00 zł**
Minimalna wysokość postąpienia	-	**1 560,00 zł**

Lokal użytkowy oglądać można w dniach od 30.03.2026 r. w godz. 9^{00} – 11^{00}, 31.03.2026 r., w godz. 11^{00} – 13^{00} oraz 1.04.2026 r., w godz. 12^{00} – 14^{00}, po uprzednim ustaleniu terminu z Zarządem Zasobu Komunalnego, ul. św. Elżbiety 3, 50-111 Wrocław, tel.: 71 776-24-54.

U W A G I:

1. **Przetarg** odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8 w sali nr 215, **o godz. 12:00** dnia **16 kwietnia 2026 r.**
2. Wadium na w/w lokal uczestnik przetargu winien wpłacić **najpóźniej do dnia 9 kwietnia 2026 r.** na konto Gminy Wrocław – **Bank PKO BP S.A. nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655.** Datą dokonania wpłaty wadium jest data uznania rachunku bankowego Gminy.
3. Dowodem wniesienia wadium jest potwierdzenie z banku.
4. Pełną informację dotyczącą przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia ul. G. Zapolskiej 4, I p.
   Ogłoszenia o przetargach dostępne są również w internecie pod adresem: ***http://bip.um.wroc.pl***
5. Prezydent Wrocławia może odwołać przetarg z ważnych powodów.

Szczegółowe informacje uzyskać można w Wydziale Sprzedaży Lokali Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. G. Zapolskiej 4, pok. 148, tel. 71 777 77 59.

Wrocław/34423952

Wyciąg z ogłoszenia nr 30/2026
Prezydenta Miasta Jeleniej Góry

o IV przetargach ustnych nieograniczonych
na sprzedaż lokali położonych w Jeleniej Górze
wraz ze sprzedażą udziałów w gruncie związanych z tymi lokalami,
stanowiących własność Gminy Jelenia Góra

Oznaczenie nieruchomości	**1) ul. Korczaka 1,2 – lokal użytkowy (garaż)** o pow. 10,38 m². Z lokalem związany jest udział 1,01% w elementach wspólnych budynków i prawie własności działki gruntu nr 409 o pow. 0,1718 ha, obręb 0018, Jelenia Góra 1, AM-4, KW nr JG1J/00090033/5. **2) ul. 1 Maja 2; Piłsudskiego 8 – lokal mieszkalny nr 5A** o pow. ogólnej wynoszącej 34,20 m² składający się z 3 pokoi, kuchni, 2 przedpokoi, spiżarni i wc o łącznej pow. użytkowej 30,40 m² oraz pomieszczenia przynależnego: piwnicy o pow. wynoszącej 3,80 m². Lokal położony jest na III piętrze budynku. Z lokalem związany jest udział 2,95% w elementach wspólnych budynków i prawie własności działki gruntu nr 2/8 o pow. 0,0423 ha, obręb 28NE, AM 59, KW JG1J/00049035/7.		
Cena wywoławcza	**1) 17.000,00 zł** **2) 110.000,00 zł**	Wysokość wadium	**1) 1.700,00 zł** **2) 11.000,00 zł**
Termin wniesienia wadium	Wadium należy wnieść na konto Miasto Jelenia Góra – Bank Millennium S.A. nr 97 1160 2202 0000 0000 6011 5681 najpóźniej do dnia **9 kwietnia 2026 roku.** Datą dokonania wpłaty jest data uznania rachunku bankowego Miasta.		
Termin i miejsce przetargów	**15 kwietnia 2026 r. godz. 10^{00}**, Urząd Miasta Jelenia Góra, ul. Sudecka 29, I piętro, sala nr 13		
Miejsce wywieszenia i publikacji ogłoszenia	tablica ogłoszeń Urzędu Miasta Jelenia Góra ul. Ptasia nr 2-3, I piętro, strona internetowa: bip.jeleniagora.pl – oferty nieruchomości		
Szczegółowe informacje dotyczące przetargów można uzyskać w Wydziale Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta Jelenia Góra ul. Ptasia nr 2-3, I piętro, pokój nr 110; tel.: 75-75-49-879 lub 75-75-49-893 oraz na stronie internetowej www.nieruchomosci.jeleniagora.pl			

Urząd Miasta Jelenia Góra **www.jeleniagora.pl**

Wrocław/34423910

Prezydent Wrocławia

ogłoszenie

Na podstawie art. 21 ust. 2 pkt 2, 5, 7 i 23 lit. d, art. 39 ust. 1 pkt 2, w związku z art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, 1881, 1940 oraz z 2025 r. poz. 1535), w związku z art. 67 ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688 oraz z 2024 r. poz. 1824 oraz z 2025 r. poz. 527, 1543 i 1668), a także na podstawie uchwały Rady Miejskiej Wrocławia Nr LXIX/1794/23 z dnia 22 czerwca 2023 r., zawiadamiam **o zamieszczeniu danych o projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic Kowalskiej i Chłopskiej we Wrocławiu**, obejmującego obszar ograniczony: ulicami Kowalską i Chłopską, linią kolejową nr 292 oraz fragmentem planowanej Trasy Swojczyckiej, a także o prognozie oddziaływania na środowisko i opracowaniu ekofizjograficznym oraz o opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w publicznie dostępnym wykazie danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie.

Projekt przedmiotowego planu **wraz z prognozą oddziaływania na środowisko dostępne są do publicznego wglądu w dniach od 13 marca 2026 roku do 3 kwietnia 2026 roku**, w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, w Wydziale Planowania Przestrzennego, ul. Świdnicka 53, 50-030 Wrocław, od poniedziałku do piątku w godz. od 9:00 do 15:30 oraz na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego Wrocławia pod adresem: https://bip.um.wroc.pl/artykuly/133/wylozenia-konsultacje-spoleczne.

Jednocześnie w związku z art. 39 ust. 1 pkt 3 ustawy, każdy może złożyć uwagi i wnioski do projektu planu. Organem właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków złożonych do projektu planu jest Prezydent Wrocławia.

Uwagi i wnioski mogą być wniesione w formie:

- elektronicznej:
  - **na adres do e-Doręczeń: AE:PL-95179-82549-VVTFT-27**, Urzędu Miejskiego Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław,
  - na adres mailowy Wydziału Planowania Przestrzennego: wpl@um.wroc.pl,
  - na skrytkę ePUAP: /umwroclaw/SkrytkaESP,
- papierowej do Prezydenta Wrocławia na adres: Urząd Miejski Wrocławia, Wydział Planowania Przestrzennego, ul. Świdnicka 53, 50-030 Wrocław,
- ustnej lub pisemnej podczas dyskusji publicznej,

z podaniem imienia i nazwiska albo nazwy oraz adresu zamieszkania albo siedziby, oznaczenia nieruchomości, której uwaga dotyczy, w nieprzekraczalnym terminie **do dnia 17 kwietnia 2026 roku.**

Wrocław, 6 marca 2026 r.

Z up. Prezydenta Wrocławia
Wiceprezydent Wrocławia
Michał Młyńczak

W związku z obowiązkiem, o którym mowa w art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia nr 2016/679 informuję, że:

1. Administratorem Twoich danych osobowych jest Prezydent Wrocławia. Kontakt: Urząd Miejski Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław, wpl@um.wroc.pl, tel. 71 777 73 25.
2. Będziemy przetwarzać Twoje dane osobowe w celu realizacji procedury sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego.
3. We wszystkich sprawach związanych z przetwarzaniem Twoich danych osobowych oraz realizacją przysługujących Ci praw, możesz skontaktować się z Inspektorem Ochrony Danych przez adres iod@um.wroc.pl oraz nr tel. 71 777 77 24.
4. Pełen zakres informacji nt. przetwarzania danych osobowych znajduje się na stronie internetowej bip.um.wroc.pl w zakładce „planowanie przestrzenne" oraz w siedzibie Administratora.

Wrocław/34423449

Prezydent Wrocławia

ogłoszenie

o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic Kowalskiej i Chłopskiej we Wrocławiu

Na podstawie art. 17 pkt 9 i 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130, z późn. zm.), w związku z art. 67 ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688 oraz z 2024 r. poz. 1824 oraz z 2025 r. poz. 527, 1543 i 1668), oraz na podstawie uchwały Rady Miejskiej Wrocławia Nr LXIX/1794/23 z dnia 22 czerwca 2023 r., zawiadamiam o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar graniczony: ulicami Kowalską i Chłopską, linią kolejową nr 292 oraz fragmentem planowanej Trasy Swojczyckiej, **wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, w dniach od 13 marca 2026 roku do 3 kwietnia 2026 roku**, w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, w Wydziale Planowania Przestrzennego, ul. Świdnicka 53, 50-030 Wrocław, od poniedziałku do piątku w godz. od 9:00 do 15:30 oraz na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego Wrocławia pod adresem: https://bip.um.wroc.pl/artykuly/133/wylozenia-konsultacje-spoleczne.

Dyskusja publiczna nad przyjętymi w projekcie planu miejscowego rozwiązaniami odbędzie się w dniu **24 marca 2026 roku o godz. 15:30** za pomocą środków porozumiewania się na odległość poprzez jednoczesną transmisję obrazu i dźwięku (online).
Instrukcja i link do dyskusji publicznej zostaną podane na stronie:
https://bip.um.wroc.pl/artykuly/133/wylozenia-konsultacje-spoleczne.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy, każdy, kto kwestionuje ustalenia przyjęte w projekcie planu miejscowego, może wnieść uwagi.

Uwagi mogą być wniesione w formie:

- elektronicznej:
  - **na adres do e-Doręczeń: AE:PL-95179-82549-VVTFT-27**, Urzędu Miejskiego Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław,
  - na adres mailowy Wydziału Planowania Przestrzennego: wpl@um.wroc.pl,
  - na skrytkę ePUAP: /umwroclaw/SkrytkaESP,
- papierowej do Prezydenta Wrocławia na adres: Urząd Miejski Wrocławia, Wydział Planowania Przestrzennego, ul. Świdnicka 53, 50-030 Wrocław,
- ustnej lub pisemnej podczas dyskusji publicznej,

z podaniem imienia i nazwiska albo nazwy oraz adresu zamieszkania albo siedziby, oznaczenia nieruchomości, której uwaga dotyczy, w nieprzekraczalnym terminie **do dnia 17 kwietnia 2026 roku.**

Wrocław, 6 marca 2026 r.

Z up. Prezydenta Wrocławia
Wiceprezydent Wrocławia
Michał Młyńczak

W związku z obowiązkiem, o którym mowa w art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia nr 2016/679 informuję, że:

1. Administratorem Twoich danych osobowych jest Prezydent Wrocławia. Kontakt: Urząd Miejski Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław, wpl@um.wroc.pl, tel. 71 777 73 25.
2. Będziemy przetwarzać Twoje dane osobowe w celu realizacji procedury sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego.
3. We wszystkich sprawach związanych z przetwarzaniem Twoich danych osobowych oraz realizacją przysługujących Ci praw, możesz skontaktować się z Inspektorem Ochrony Danych przez adres iod@um.wroc.pl oraz nr tel. 71 777 77 24.
4. Pełen zakres informacji nt. przetwarzania danych osobowych znajduje się na stronie internetowej bip.um.wroc.pl w zakładce „planowanie przestrzenne" oraz w siedzibie Administratora.

Wrocław/34423448

eprasa.pl 1797855c34

Cukrownia Klecina wyrzutem sumienia dla Wrocławia

Sukces, skandal, obietnice

Dwa budynki będące ostatnią pamiątką po cukrowni Klecina zostaną wyremontowane. – To relikty cennego zespołu przemysłowego, powinnyśmy ich pilnować – mówi konserwator wojewódzki Daniel Gibski.

Beata Maciejewska

• **Ostatnie zabudowania cukrowni Klecina** FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

To ocena dyplomatyczna, bo budynki przy ul. Supińskiego są wyrzutem sumienia dla Wrocławia i materialnym śladem wielkiego skandalu, jakim było zrównanie z ziemią najstarszej wrocławskiej fabryki cukru.

W grudniu 1998 r. „Wyborcza" pisała: „Do 150 roboczych dni, czyli około połowy roku, ma trwać wyburzanie budynków po byłej Cukrowni Klecina we Wrocławiu. Pierwsze maszyny, którymi wykonawca prac, firma Akme, prowadzi rozbiórkę, wjechały cztery dni temu. Do 2003 roku ma powstać na tym terenie supernowoczesne centrum z aquaparkiem, hipermarketem, hotelami".

Komin cukrowni runął z wielkim hukiem 22 lipca 1999 r., choć pierwotnie inwestor chciał go pozostawić jako „trwały element krajobrazu". Stało się to podczas wielkiej fety z udziałem władz Wrocławia, które sprzedaż 33 ha terenu za rekordową wówczas sumę 42,1 mln zł, przedstawiały jako wielki sukces.

WIELKA WARTOŚĆ HISTORYCZNA

Sukces był połowiczny, nabywca – firma Code – wkrótce splajtował i „supernowoczesne centrum" do dziś nie powstało.

Historia Kleciny powinna być przestrogą dla kolejnych prezydentów Wrocławia, że zgoda na wyburzanie zabytkowych obiektów przemysłowych powinna być ostatecznością. Tym bardziej, jeśli się ją podejmuje bez zasięgania opinii konserwatora zabytków, który zbyt często traktowany jest przeszkoda na drodze do szybkiego zarobku.

W kasie miasta przybyło milionów, z pejzażu Wrocławia zniknął jeden z najbardziej malowniczych zespołów przemysłowych. Kilkadziesiąt budynków z cegły klinkierowej było dobrze widocznych z szosy wjazdowej od południa. Te produkcyjne miały skromniejszy detal (lizeny, blendy, gzymsy schodkowe), administracyjne wyglądały bardziej malowniczo (wieżyczki, płaskorzeźby, ozdobne profile okien), a nad całym zespołem górowała przemysłowa wieża ciśnień, przyrównywana do średniowiecznego donżonu, ozdobiona krenelażem.

Ale dla Wrocławia Klecina, jako najstarsza fabryka cukru buraczanego, miała również wielką wartość historyczną. Była pamiątką słodkiego biznesu, który przyczynił się do wielkiego rozwoju Śląska.

Zawdzięczamy ten sukces Franzowi Karlowi Achardowi, który w 1799 roku wydał w Berlinie „Abhandlung über die Bereitung des Zuckers" (Traktat o przygotowaniu cukru z buraków), w 1801 r. kupił folwark Konary (Cunern) między Ścinawą i Wińskiem, a rok później zaczął pierwszą na świecie kampanię cukrowniczą. Perspektywa uniezależnienia się od dostaw trzciny cukrowej (na czym zarabiali Anglicy) i uprawy surowca na miejscu, była bardzo nęcąca.

Linię produkcyjną zbudował w dwóch murowanych budynkach parterowych. W pierwszym był magazyn buraków i stanowisko do płukania z ujęciem wody. Umyte buraki tarto na specjalnych tarkach, a potem wsypywano do worków i umieszczano w prasach. W drugim znajdowały się klarownie, w których filtrowano sok, a we dworze urządzono warzelnię. Z soku produkowano syrop, poddawany następnie rafinacji w Jeleniej Górze i Wrocławiu, a z odpadów destylowano procentowe trunki.

Sukcesu finansowego Achard jednak nie odniósł. Anglicy rzucili się na ratunek swojej trzciny cukrowej i zaproponowali interes: Achard opublikuje artykuł dyskredytujący właściwości buraczanego cukru, oni zapłacą 200 tys. talarów.

Achard okazał się jednak odporny na korupcję. Choć miał renty zaledwie 500 talarów rocznie – dostał ją od króla pruskiego za badania tytoniu – odrzucił propozycję Anglików.

Buraczany interes Acharda skończył się w 1807 roku, w pierwszy dzień wiosny. Od przegrzanego i pękniętego komina zapaliło się pokrycie dachu głównego budynku. Spłonęły wszystkie budynki fabryczne, zmagazynowane towary i maszyny, zboże, pasza i słomę. Spaliło się 100 jagniąt.

Król pruski ponownie udzielił wsparcia, więc w 1812 roku Achard wybudował nową cukrownię, ale majątku na tym nie zrobił i umarł w biedzie. Ale inni wyciągnęli z buraków czyste złoto.

SŁODKI ZAPACH PIENIĘDZY

Perłą słodkiego biznesu stała się wrocławska Klecina. Sławna nie tylko na Śląsku, pod koniec XIX wieku najnowocześniejszy zakład tej branży w Niemczech. Ale też dolnośląskie cukrownictwo było potęgą – w 1870 roku 30 tutejszych fabryk dostarczało 25 procent produkcji cukru w całych Niemczech.

Cukrownię w Klecinie/Klettendorf wybudowali w 1835 r. bracia Liebichowie i pieniądze popłynęły szeroką strugą. W 1857 r. Gustaw umarł, pięć lat później Adolf sprzedał cukrownię Schoellerom (przemysłowcom z Nadrenii) i przystąpił do swojej najgłośniejszej inwestycji: zamiany Bastionu Sakwowego w prywatny pomnik brata. Za cukrowy majątek mógł miastu zafundować kolumnadę, fontannę i inne wymyślne cuda, które dzisiaj miasto z takim pietyzmem restauruje. A buraka zaczęli dusić Schoellerowie.

I skutecznie to robili. Wystarczy zajrzeć do hotelu Platinum przy ul. Powstańców Śląskich 204. To ich willa, wejścia strzegą kolumny wysokie na dwa piętra, jedna tylko kondygnacja ma 450 m kw., na sufitach piękne sztukaterie, park Południowy jako przedłużenie ogrodu, słowem – pałac fabrykancki. Marmury, boazerie, tapiserie, okna oszklone witrażami czyli dolce vita.

Leopold Philip Eberhard Schoeller sprzedał w 1873 roku część udziałów w cukrowni Klecina Karlowi von Skene i założył z nim spółkę handlową Schoeller & Skene. Klecina rozbudowywała się i wykorzystywała wszelkie nowinki techniczne. W latach 30. ub. wieku, już jako własność spółki akcyjnej von Rath, Schoeller & Skene GmbH, przerabiała 1,6 tys. ton buraków na dobę, miała własną rafinerię umożliwiającą produkcję cukru białego, a także gorzelnię i fabrykę słodyczy.

Około 1918 r. firma przekształciła się w spółkę akcyjną i w latach 30. mogła się rozbudować. Była w stanie przerabiać 1,60 tys. ton buraków na dobę, produkowała nie tylko cukier, ale także cukierki i spirytus. Miała majątki ziemskie i kolej wąskotorową.

SŁOWA BEZ POKRYCIA

Częściowo zniszczona w czasie oblężenia Festung Breslau, dwa lata później zaczęła już pracować. W latach świetności zatrudniała dwa tysiące osób, a areał upraw wynosił 4,5 tys. ha. W 1989 r. zanotowała rekord produkcji cukru: 36,1 tys. ton.

Potem było już tylko gorzej, w nowej rzeczywistości politycznej i ekonomicznej Klecina sobie nie poradziła i błyskawicznie zbankrutowała. Syndyk wystawił majątek na sprzedaż i w 1996 r. gmina Wrocław odkupiła 43 hektary terenu za 15 mln zł. Nic dziwnego, że sprzedaż z trzykrotnym przebiciem uznano za sukces. Historii nikt nie wyceniał.

Wyczyszczony teren zaczęły porastać drzewa, wrocławianie z przekąsem wspominali zapowiadany aquapark i wszyscy w końcu pogodzili się ze stratą. Pozostałości po cukrowni kupiła w 2014 r. grupa PZU i zaczęły się opowieści o remontach, renowacjach, rekonstrukcjach.

„Chcemy przywrócić wieży zegarowej i sąsiadującemu z nią kominowi dawny charakter i wygląd" – mówiła w 2017 r. Agnieszka Rosa z PZU. „Złożyliśmy w tej sprawie już wniosek do miejskiego konserwatora zabytków we Wrocławiu oraz do Wydziału Architektury i Budownictwa Urzędu Miasta Wrocławia".

Słodko się tego słuchało, bo zegar wyprodukowano w Głogowie, w 1883 r. i miłośnicy historii obawiali się, że wkrótce zniknie. Nie zniknął, ale PZU też się z obietnic nie wywiązało. Musiał ich w końcu zmobilizować Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego.

Na pytanie „Wyborczej" o zakres prac i terminy zakończenia robót, biuro prasowe PZU odpowiedziało, że: „wniosek o pozwolenie na remont i przebudowę budynku dotyczy prac w ramach utrzymania technicznego. Budynek jest wpisany do rejestru zabytków, więc planowane prace zostały uzgodnione z Konserwatorem Zabytków. Przewidujemy, że realizacja rozpocznie się w II kwartale przyszłego roku."

Pytanie o funkcje budynków pozostało bez odpowiedzi.

– To są relikty zespołu cukrowni Klecina. Ledwo widoczny ślad ogromnego założenia przemysłowego, ale ważne, że coś zostało. Trzeba to chronić – mówi konserwator wojewódzki Daniel Gibski.

Czy PZU da w końcu życie wrocławskim zabytkom (i jakiej będzie jakości), przekonamy się na wiosnę. ●

1 WR

eprasa.pl 1797855c34

wyborcza

ZDROWIE:
NADCIŚNIENIE

SPONSOR 34420991

SERVIER dla serca misja życia

SERVIER moved by you

SV260214

Piątek, 6 marca 2026 | Redaktor prowadzący Ewa Tomkowska wyborcza.pl

Nadciśnienie tętnicze nie boli

Zaczynamy się leczyć za późno

Chorzy chcą być zdrowi, lekarze znają odpowiednie terapie, ale wciąż nadciśnienie nie jest w Polsce dobrze leczone. Dlaczego to takie trudne?

Margit Kossobudzka

• **Nadciśnienie nie boli. Nie skłania do tego, żeby zmierzyć ciśnienie i przekonać się, czy jest prawidłowe** FOT. GETTY IMAGES

Spotkałam kolegę, którego nie widziałam 20 lat. Gdy pytam, jak zdrowie, słyszę odpowiedź, że wszystko dobrze, może tylko poza ciśnieniem 160 na 90. „Tylko".

Ciśnienie tętnicze to nacisk, jaki krew wywiera na ściany tętnic, kiedy przez nie przepływa. Przy mierzeniu ciśnienia podaje się dwie wartości: ciśnienie tętnicze skurczowe (obecne po skurczu serca) i rozkurczowe (kiedy serce jest w rozkurczu).

Krew pompowana przez serce płynie w układzie zamkniętym. To system mniejszych i większych „rurek" z unikalną mechaniką – krew musi płynąć pod odpowiednim ciśnieniem,

żeby prawidłowo odżywiać każdy zakamarek naszego ciała, a potem zbierać z komórek niepotrzebne już metabolity.

Nasz organizm jest plastyczny i umie dostosować się do różnych sytuacji, ale jeśli ciśnienie płynącej krwi jest stale zbyt niskie lub zbyt wysokie, ma to swoje konsekwencje.

Cholesterol wprasowany w naczynia

Ciśnienie ma ścisły związek z naczyniami krwionośnymi, dlatego ich stan jest tak ważny. Krew naciska na tętnice i jeśli są one odpowiednio elastyczne, w pewnym stopniu uginają się pod tym naporem. Kiedy są sztywne, ciśnienie znajdującej się w nich krwi rośnie. Naczynia z upływem lat i pod wpływem złego stylu życia tracą elastyczność. Stają się też coraz węższe z powodu odkładającej się w nich blaszki miażdżycowej.

Przy wysokim ciśnieniu krwi rośnie ryzyko oderwania się blaszki, a w konsekwencji udaru czy zawału serca. Nadciśnienie tętnicze uszkadza naczynia krwionośne, w tym m.in. warstwę komórek wyścielających naczynia od środka. A śródbłonek jest bardzo ważny, bo m.in. produkuje substancje, które rozszerzają naczynia krwionośne, w tym tlenek azotu.

Jeżeli ciśnienie jest za wysokie, to śródbłonek jest uszkodzony.

A jeżeli jeszcze we krwi jest duże stężenie cholesterolu, wtedy to wysokie ciśnienie tętnicze łatwiej „wprasowuje" cholesterol w ściany naczyń

Nadciśnienie tętnicze dotyka w Polsce ok. 11 mln dorosłych, a globalnie liczba osób z tą diagnozą przekroczyła już

2 mld

i tym sposobem powoduje powstawanie miażdżycy.

Nie tylko naczynia krwionośne

Uważa się, że nadciśnieniem szczególnie zagrożeni są starsi mężczyźni prowadzący kanapowy styl życia. Chorobie sprzyjają też bezdech senny, palenie papierosów, a także dieta z dużą ilością mięsa i soli oraz nadwaga. Jeśli nasze BMI przekracza 35, niemal na pewno mamy do czynienia z nadciśnieniem.

U kobiet do zwiększenia ciśnienia mogą się przyczynić stosowane przez wiele lat leki antykoncepcyjne, ale także nadużywane przez Polaków niesteroidowe leki przeciwzapalne.

Nadciśnienie może się też rozwijać w wyniku przewlekłej choroby nerek, tarczycy (niedoczynność i nadczynność), przytarczyc, zaburzeń w pracy przysadki mózgowej.

– Nadciśnienie to nie tylko zniszczenie naczyń tętniczych, które są wszędzie w naszym ciele. To także nadwyrężenie serca, które prowadzi do jego osłabienia. To negatywnie wpływa i na rozwój zaburzeń rytmu, i niewydolności serca, ale też niszczy naczynia w mózgu, głowie, a także psuje nerki i oczy – mówiła podczas startu programu zdrowotnego „Misja 50/30. Ciśnienie pod kontrolą" prof. dr hab. Anna Tomaszuk-Kazberuk z Kliniki Kardiologii, Lipidologii i Chorób Wewnętrznych Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego w Białymstoku.

Skala tego zjawiska jest ogromna.

Nadciśnienie tętnicze dotyka w Polsce ok. 11 mln dorosłych, a globalnie liczba osób z tą diagnozą przekroczyła już 2 mld!.

Nadciśnienie pozostaje chorobą podstępną – przez długie lata bezobjawową, co opóźnia rozpoznanie i skuteczne leczenie. Jednocześnie w Polsce wartości ciśnienia poniżej tzw. celu terapeutycznego (czyli poniżej 130/80 mmHg) osiąga zaledwie 23-33 proc. leczonych pacjentów. Mimo że odpowiednio prowadzona terapia pozwala uzyskać kontrolę nawet u 90 proc. osób.

Dlaczego wciąż się nie udaje?

Lekarze dobrze wiedzą, jak leczyć nadciśnienie. Są odpowiednie wytyczne dotyczące zarówno modyfikacji stylu życia, jak i stosowanych leków.

– Ludzie chcą być zdrowi, lekarze chcą ich dobrze leczyć, ale wciąż nie udaje nam się tego zrobić. A wydaje się, że sukces jest w zasięgu ręki – mówiła prof. Tomaszuk-Kazberuk.

Jedną z kluczowych barier jest tzw. niska adherencja, czyli postępowanie zgodne z zaleceniami lekarskimi, wynikająca m.in. ze złożonych schematów leczenia, braku edukacji i słabej relacji pacjent–lekarz.

– Nadciśnienie jest chorobą, która nie boli. Nie skłania do tego, żeby użyć ciśnieniomierza, zmierzyć to ciśnienie i przekonać się, czy jest ono prawidłowe. Druga sprawa – kiedy już wiadomo, że pacjent choruje na nadciśnienie i specjalista decyduje się je leczyć to, z nie do końca jeszcze poznanych przyczyn, nie intensyfikują tego leczenia do wartości optymalnych – wyjaśnia kardiolożka.

To zjawisko nazywamy inercją terapeutyczną. Polega ono na tym, że delikatnie poprawiają się parametry pacjenta, obniża się ciśnienie, ale nie do optymalnych wartości.

Lekarz wtedy zatrzymuje się w terapii i nie próbuje dalej obniżać ciśnienia u chorego, zadowala się tym minimalnym efektem.

To niestety potem rzutuje na dalsze życie pacjenta.

– Czterech na pięciu pacjentów z nadciśnieniem nie jest optymalnie leczonych – podkreśla prof. Tomaszuk-Kazberuk.

Pierwsza przyczyna zgonów

Jednak żeby zacząć działać trzeba w ogóle wiedzieć o tym, że mamy nadciśnienie, czyli trzeba być świadomym, że taki czynnik ryzyka istnieje. Tymczasem osób świadomych w Polsce jest tylko 60 proc.

– Trzeba po prostu zmierzyć ciśnienie. A to jest bardzo proste! Bez tej wiedzy nie jesteśmy w stanie nikomu pomóc – mówiła prof. Tomaszuk-Kazberuk.

I dodawała: Jedni uważają, że nadciśnienie to jest osobna choroba, inni mówią, że to jest silny czynnik ryzyka rozwoju przede wszystkim miażdżycy. W Europie to ona jest naszym głównym zabójcą. Państwu się na pewno zdaje, że rak nas najczęściej zabija, ale jak siedzimy na tej sali, to większość z nas nie umrze wcale na raka, tylko na choroby serca!

Choroby serca to pierwsza przyczyna zgonów w Europie. Dopiero drugą są nowotwory, POcHP i cukrzyca razem wzięte.

48 proc. wizyt ambulatoryjnych przeznaczonych jest na leczenie pacjentów z nadciśnieniem.

To my mamy największy wpływ

– To my mamy największy wpływ na siebie. Pacjent jest nieraz największym ekspertem od swego organizmu. Jego dyscyplina, zaangażowanie decyduje o tym, czy będzie się leczył. Oczywiście, musi być kooperacja z lekarzem i informacja zwrotna, jak to leczenie naprawdę przebiega i czy jest optymalne – zwracała uwagę kardiolożka.

Ekspertka zwróciła też uwagę na to, że im pacjent młodszy, tym mniej się stosuje do leczenia nadciśnienia tętniczego. Przez to, że nadciśnienie nie boli, to spada często na sam koniec potrzeb.

Priorytet to nowy dom, samochód, kariera, sukces. Tylko czy da się z czegoś w życiu cieszyć, kiedy nie ma się zdrowia? Młodzi ludzie lekceważą swoje zdrowie gremialnie.

Specjaliści kardiologii mają nadzieję, że program Polskiego Towarzystwa Nadciśnienia Tętniczego „Misja 50/30. Ciśnienie pod kontrolą" zmieni leczenie pacjentów z nadciśnieniem do 2030 r. ●

eprasa.pl 1797855c34

Lekarze na nadciśnienie powinni przepisywać preparaty złożone

Wciąż źle leczymy tę nudną ch

• **W Polsce z nowoczesną terapią nadsiśnienia jesteśmy daleko w ciemnym lesie** FOT. GETTY IMAGES

Nastolatek nie myśli o udarze. Usłyszał o nim co najwyżej w historiach rodzinnych. Jeżeli jednak porozmawiamy z nim o roli nadciśnienia w zaburzeniach erekcji, to zdobędziemy jego uwagę.

Prof. Jacek Wolf

Rok 1990, numerem jeden wśród czynników ryzyka przedwczesnych zgonów, otyłości, niewydolności serca, udarów, przewlekłej choroby nerek było stojące za tymi chorobami nadciśnienie tętnicze.

Po 30 latach wciąż nadciśnienie tętnicze zajmuje tę samą pozycję! Dlaczego mamy z nim taki problem? To jest nudna choroba, a wyrazem jej nudności jest między innymi to, że to jest niebywale prosta do zdiagnozowania i do leczenia.

Jako lekarz mam poczucie, że mi ten koń, w tym wypadku nadciśnienie, spod siodła ucieka. My lekarze wciąż nie trafiamy do ludzi ze swoim przesłaniem. Do osób młodych informacje o nadciśnieniu powinny być inaczej kierowane niż do starszych. Ta choroba nie powinna być tak poważnym problemem w przyszłości.

A co możemy zrobić tutaj i teraz, żeby jednak poprawić te ponure statystyki? Nie tylko zachęcać do przyjmowania leków na naciśnięcie tętnicze, ale też zastanowić się, w jaki sposób są leczyć pacjentów.

To jest pytanie, ale i apel zaadresowany do naszego środowiska lekarskiego. Pacjenci leczeni są głównie jednym lekiem w tzw. monoterapii. Tymczasem dziś nie tak powinniśmy leczyć nadciśnienie.

Z naszych badań przeprowadzonych wśród osób złapanych na ulicy (udało się sprawdzić ok. 6 tys. osób) wynika, że wartość optymalnego ciśnienia tętniczego poniżej 130/80 mmHg cechowała tylko 22 proc. tych osób. Zatem mamy bardzo dużo do zrobienia.

Te 22 proc. to są statystyki, które mamy od kilkunastu lat. Tylko w takim odsetku dobrze leczymy nadciśnienie tętnicze. To uderzające, że przez tyle lat nie ruszyliśmy do przodu.

Nadciśnienie tętnicze. Skąd te wartości się biorą?

Dane z wieloletnich obserwacji naszych pacjentów, analiz rozlicznych badań randomizowanych w różnych krajach, badań wieloośrodkowych, pokazują jednoznacznie, że im wyższe mamy ciśnienie krwi, tym większe ryzyko powikłań nadciśnienia. Nie można jednak obniżyć go za bardzo.

Gdzieś arbitralnie trzeba było postawić granicę. Jest nią ciśnienie 120/70 mmHg.

Okazuje się, że ryzyko udaru, zawału, chorych nerek itp. jest najniższe właśnie w przedziale ciśnienia skurczowego 120-129. Tak właśnie chcielibyśmy leczyć pacjentów w większości.

Podstawowy schemat farmakoterapii dla większości pacjentów z nadciśnieniem wskazuje, że w pierwszym kroku powinniśmy im podać tzw. preparat złożony. Tymczasem ponad 50 proc. pacjentów na dzień dobry dostaje jedną tabletkę. To jest działanie przeciwskuteczne na wielu poziomach.

Uspokaja sumienie lekarza, że przecież on leczy tę osobę, ale do celu jest jeszcze daleko.

Czy to oznacza, że pacjent powinien brać więcej leków? Nie, to nadal jest jedna tabletka, która ma dwa-trzy związki aktywne. Co istotne, w zdecydowanie mniejszych dawkach, niż podajemy je w monoterapii.

Nie narażamy pacjenta od razu na maksymalne dawki leków, zmniejszając tym samym ryzyko objawów niepożądanych. W jednej tabletce są one zdecydowanie lepiej tolerowane.

Nowoczesna terapia? Jesteśmy w lesie

Dane NFZ z roku 2021 pokazują, że lekarze rozpoczynali terapię nadciśnienia u swoich pacjentów od złożonych preparatów tylko u 13 proc. Po 12 miesiącach leczenia wartość ta rosła nieznacznie do 19 proc. A statystyka powinna być odwrotna. Taki lek powinno otrzymać co najmniej 85 proc. chorych.

Jesteśmy z nowoczesną terapią daleko w ciemnym lesie.

Celem nadrzędnym jest zatem poprawa skuteczności leczenia, a ta będzie przekładała się jeden do jednego na redukcję powikłań przypisywanych nadciśnieniu tętniczemu. To będzie przede wszystkim mniejsza liczba udarów, choroby wieńcowej, niewydolności serca, przewlekłej choroby nerek.

Problemem jest też nadciśnienie tętnicze wśród młodych osób. Dane międzynarodowe wskazują, że zjawisko to dotyczy ogółem około 5 proc. populacji w wieku 0–18 lat. Choroba ta jest rzadko rozpoznawana w pierwszych latach życia, ale w okresie pokwitania jej częstość istotnie wzrasta, szczególnie u chłopców.

Z danych dla Polski wynika, że nadciśnienie dotyczy już 9 proc. nastolatków w wieku 18 lat, wśród chłopców jest to nawet 16 proc.!

Tu kluczowy jest nowoczesny przekaz. Młody człowiek musi wiedzieć, że z nadciśnieniem tętniczym nie będzie miał takiej wydolności fizycznej, jak jego rówieśnicy, którzy tego nadciśnienia nie mają. Nastolatek nie myśli o udarze. Usłyszał o nim co najwyżej w historiach rodzinnych. Jeżeli jednak porozmawiamy z nim o roli nadciśnienia w zaburzeniach erekcji i o gorszej jakości życia seksualnego w młodym wieku, to prawdopodobnie zwróci to jego uwagę.

Musimy przyspieszyć

Mieliśmy czas, żeby się oswoić z tym, jak powinniśmy leczyć nadciśnienie tętnicze. Teraz musimy przyspieszyć

eprasa.pl 1797855c34

norobę

z wdrażaniem wytycznych, bo obecne postępowanie nie działa.

Stąd pomysł na „Misję 50/30". To projekt zakrojony na kilka lat. Ambitny, ale do wykonania. Rozpoczęliśmy go w ubiegłym roku rachunkiem sumienia. Zobaczyliśmy, z którego punktu startujemy.

Ten projekt jest modyfikacją skutecznych działań przeprowadzonych w innych krajach. Na przykład w Słowacji. Oczywiście, tam jest mniejsza populacja, być może jest łatwiej dotrzeć do lekarzy i pacjentów. Jednakowoż to nie jest program, który jest oderwany od rzeczywistości.

W Słowacji obecnie dwa i pół raza więcej osób niż w Polsce ma dobrze kontrolowane ciśnienie. U nas to mniej niż jeden na trzech pacjentów. Niecałe 30 proc.

Będziemy zachęcali lekarzy, którzy wezmą udział w „Misji 50/30" do tego, by wracali do tematu nadciśnienia tętniczego przy każdej możliwej okazji. Także w postaci pomiarów w gabinecie.

My po prostu tego ciśnienia nie mierzymy, ale faktem jest, że gabinet lekarski nie jest do tego najlepszym miejscem, choćby ze względu na tzw. efekt białego fartucha (wyższe ciśnienie tylko dlatego, że bada nas lekarz).

Powinniśmy zatem zachęcać ludzi do pomiarów domowych. Polska jest tu w szczególnej sytuacji, ponieważ mamy w populacji bardzo dużo aparatów do pomiaru domowego ciśnienia tętniczego.

To jest ruletka

Jednak nawet jeżeli zmobilizujemy nasze środowisko, musimy mieć świadomość pewnego ograniczenia w śledzeniu postępu u naszych pacjentów.

Patrząc im głęboko w oczy i zaglądając do duszy, niekoniecznie będziemy w stanie zrozumieć ich potrzeby i ocenić czy nasze postępowanie jest skuteczne.

Pokazują to m.in badania ze Stanów Zjednoczonych. Amerykanie, sprawdzali czy lekarze potrafią na oko ocenić ciśnienie pacjenta. Po obiektywnym sprawdzeniu wyników okazało się, że specjaliści trafiali tylko w 50 proc. Ocena pacjenta „na oko" to jest ruletka. Powinniśmy założyć w naszej codziennej praktyce, że po prostu takich zdolności nie mamy. Jakbym miał 50 proc. szansy w kasynie, to pewnie bym stamtąd nie wychodził, ale tutaj to jest za mało. ●

Dr hab. n. med. Jacek Wolf – kardiolog z Kliniki Nadciśnienia Tętniczego i Diabetologii UCK GUMed. Był prezesem PTNT wybranym na kadencję 2022-2024.

Wytyczne Polskiego Towarzystwa Nadciśnienia Tętniczego

Pomiary ciśnienia tętniczego powinno się wykonywać za pomocą aparatów, które mają walidację. Oznacza to, że ich dokładność została oceniona w badaniu klinicznym zgodnie z przyjętymi protokołami i wyniki te opublikowano w recenzowanym czasopiśmie naukowym. Listę takich aparatów można znaleźć na stronach www.dobrzemierze.pl oraz www.stridebp.org.

Pomiary gabinetowe ciśnienia są wciąż kluczowe w diagnozowaniu i ocenie skuteczności leczenia nadciśnienia tętniczego. Wyniki badań jednak wskazują, że pomiary poza gabinetem mają większą wartość. Ponad 90 proc. pacjentów z nadciśnieniem w Polsce wykonuje domowe pomiary. Dzięki możliwości monitorowania ciśnienia przez kilka kolejnych dni pomiary domowe dają lepszy wgląd w kontrolę sytuacji niż jednorazowy zapis. Wiarygodne pomiary domowe pomagają określić czas, w którym pacjent jest narażony na podwyższone ciśnienie tętnicze. Angażują również pacjenta w terapię, co może zwiększyć przestrzeganie zaleceń.

W wytycznych istnieją trzy kategorie ciśnienia tętniczego (skurczowego i rozkurczowego dla pomiarów gabinetowych):

- optymalne: poniżej 120 i poniżej 70 mm Hg;
- podwyższone: od 120 do 139 i/lub od 70 do 89 mm Hg;
- Nadciśnienie: 140 i/lub 90 mm Hg lub więcej.

W wytycznych Europejskiego Towarzystwa Kardiologicznego najniższą kategorię określono jako ciśnienie „niepodwyższone". Określenie takie może sugerować, że wartości ciśnienia w tej kategorii są nieprawidłowe, ponadto takie określenie nie jest motywujące dla wprowadzenia zmian stylu życia. Z tego powodu polscy eksperci zaproponowali, by wartości ciśnienia poniżej 120 i poniżej 70 mm Hg określano jako „optymalne".

Dane z badań uzasadniają zalecenie, by ciśnienie obniżać do wartości niższych niż 130/80 mm Hg, ale nie niższych niż 120/70 mm Hg!

Zdarza się również, że czasami konieczne jest ustalenie indywidualnych, bardziej liberalnych wartości ciśnienia, na przykład skurczowego w zakresie 130–139 mm Hg. Dopuszcza się takie wartości m.in:

- u pacjentów w wieku ≥ 80 lat;
- gdy obniżenie ciśnienia do wartości 120–129/70–79 mm Hg nie jest dobrze tolerowane; wówczas obowiązuje zasada „tak nisko, jak jest to rozsądnie osiągalne";
- u pacjentów z co najmniej łagodnym zespołem kruchości niezależnie od wieku;
- w przypadku zespołów hipotonii [spadku ciśnienia – red.] takich jak ortostatyczna, poposiłkowa, powysiłkowa oraz występująca w czasie snu;
- u pacjentów w wieku podeszłym z izolowanym nadciśnieniem skurczowym;
- u pacjentów, u których przewidywany czas przeżycia jest krótszy niż 3 lata.

Jak samemu mierzyć ciśnienie

- **Wiarygodny aparat.** Używaj aparatu z walidacją, czyli badaniami potwierdzającymi, że wyniki podawane przez aparat odpowiadają rzeczywistości.

- **Dobrze dobrany mankiet.** Coraz częściej standardowy mankiet jest za mały na ramiona Polaków. Konieczne jest wówczas posiadanie aparatu z większym mankietem (rozmiar L).

- **Dwa pomiary.** Mierząc ciśnienie w domu, wykonuj zawsze dwa pomiary – na tym samym ramieniu, jeden po drugim, zapisz wyniki obu pomiarów.

- **Tydzień pomiarów.** Jeżeli leczysz się na nadciśnienie tętnicze, przed każdą wizytą u lekarza mierz ciśnienie przez tydzień – dwa razy dziennie, zawsze dwa razy. Pomiary wykonuj przed posiłkiem i przed przyjęciem leków.

- **Przed mierzeniem ciśnienia nie pal, nie pij kawy ani nie ćwicz 30 minut przed pomiarem ciśnienia krwi.** Opróżnij pęcherz. W trakcie pomiaru nie rozmawiaj. Usiądź z prostymi i podpartymi plecami. Twoje stopy powinny być oparte płasko na podłodze, nogi nie powinny być skrzyżowane. Ramię powinno być oparte na stole z górną częścią ramienia na poziomie serca. Zakładaj mankiet na gołe ramię, nie na ubranie.

Jaki schemat leczenia jest optymalny?

- Większość leków hipotensyjnych stosowanych w monoterapii obniża ciśnienie o mniej niż 20/10 mm Hg i to tylko u około połowy pacjentów. Z tego powodu większość osób z nadciśnieniem wymaga leczenia skojarzonego w postaci preparatów złożonych (w jednej tabletce). Zazwyczaj taka tabletka zawiera inhibitory konwertazy angiotensyny (ACEi) oraz sartany (ARB) i antagonistów wapnia (CCB) lub też ACEi/ ARB i diuretyki tiazydopodobne/tiazydowe (DTP/DT). Po 1–2 miesiącach od rozpoczęcia terapii tymi lekami lekarz powinien ocenić jej skuteczność i jeśli to za mało rozważyć intensyfikację leczenia poprzez dołączenie trzeciego leku, aby w ciągu 3 miesięcy osiągnąć docelowe wartości ciśnienia. Taki schemat to najczęściej ACEi/ ARB plus CCB plus DTP/DT. Stosowanie odpowiednio dobranych skojarzeń dwóch lub trzech leków pozwala dobrze kontrolować ciśnienie u większości pacjentów.

Naturalna terapia to więcej potasu, a nie mniej sodu

Naukowcy z Uniwersytetu Waterloo w Kanadzie dowiedli, że kluczem do naturalnego regulowania ciśnienia tętniczego jest potas. – Nasze badanie sugeruje, że dodanie do diety produktów bogatych w potas, takich jak banany czy brokuły, może mieć większy pozytywny wpływ na ciśnienie krwi niż samo ograniczenie spożycia sodu – mówi dr Anicie Layton, profesor matematyki stosowanej, informatyki, farmacji i biologii na Uniwersytecie w Waterloo.

Wyniki pracy jej zespołu opublikowało czasopismo „American Journal of Physiology-Renal Physiology".

Co łączy potas z ciśnieniem tętniczym? Potas i sód to elektrolity, czyli substancje, które m.in. pomagają organizmowi w przewodzeniu impulsów nerwowych i wpływają na ilość wody w organizmie. Potas rozszerza naczynia krwionośne, co ułatwia przepływ krwi i obniża ciśnienie. Potas wspomaga też wydalanie sodu z organizmu.

Naukowcy z Kanady opracowali model matematyczny, który pomógł ocenić, jak stosunek potasu do sodu wpływa na organizm. Badanie wykazało, że pozytywna reakcja na zwiększenie ilości potasu w diecie częściej dotyczy mężczyzn niż kobiet.

Z innego niedawnego badania wynika, że skuteczne w obniżaniu ciśnienia jest też dodanie potasu do soli. Ta prosta zmiana może obniżyć liczbę zgonów związanych z udarami aż o 21 proc. – dowodzą badacze w czasopiśmie „JAMA Cardiology".

Użyty w badaniu zamiennik klasycznej soli składał się w 75 proc. z chlorku sodu i w 25 proc. z chlorku potasu.

Co więc warto jeść?

- banany
- pomidory
- brokuły
- kiwi
- porzeczki
- awokado
- jogurt naturalny
- kasze (pęczak, gryczana, jaglana)
- płatki owsiane
- ziemniaki
- fasola, groch, soczewica, soja
- komosa ryżowa
- orzechy, migdały
- pestki dyni
- nasiona słonecznika
- suszone morele i figi suszone
- ryby

OGŁOSZENIE 34421073

XXII edycja ogólnopolskiej kampanii
MISJA ŻYCIA
POD PATRONATEM wyborcza.pl
SPONSOR
SERVIER
moved by you
SV260211

eprasa.pl 1797855c34

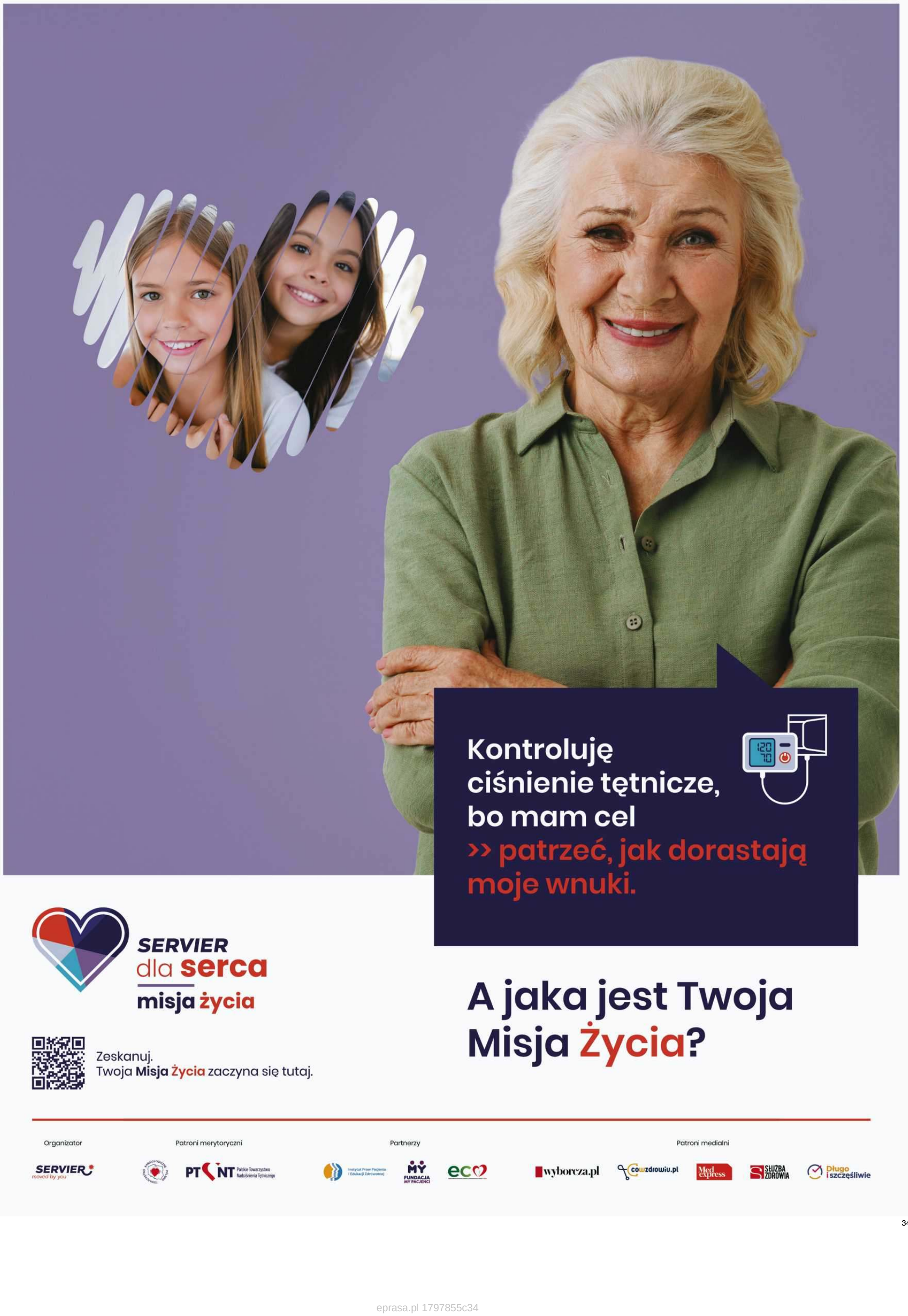

eprasa.pl 1797855c34

wyborcza.pl
wyborcza TV
6-12 MARCA 2026
VOD: Netflix | Disney+ | HBO Max | Prime Video
CANAL+ | SkyShowtime | Player | Apple TV+

„DIABELSKI PLAN”. REALITY SHOW DLA TĘGICH UMYSŁÓW
S. 3

„TO JEJ WINA”. NIERÓWNY PODZIAŁ RÓL
S. 4-5

„Z BELFASTU DO NIEBA”. EKSPLOZJA IRLANDZKIEGO HUMORU
S. 5

„ON THE EDGE: WORLD CUP SKI RACING”. PROZA ŻYCIA ALPEJCZYKA
S. 6

OŁOWIANE DZIECI

Świat pokrywa czarny pył S. 2-3

VOD

Joanna Kulig świetnie oddaje osobę świadomą swojej wartości. Jest harda, ale momentami krucha
FOT. ROBERT PAŁKA / NETFLIX

Świat pokrywa CZARNY PYŁ

Historię Jolanty Wadowskiej-Król zna Śląsk, ale niekoniecznie reszta Polski. To się zmieni dzięki „Ołowianym dzieciom".

Jolanta Wadowska-Król istniała naprawdę. Urodziła się w 1939 roku w Katowicach. Tam też, jako honorowa obywatelka miasta, zmarła w 2023 roku. I tam w latach 70. stoczyła największą batalię w swojej lekarskiej karierze.

Walczyła o zdrowie i życie dzieci z dzielnicy Szopienice, mieszkających w sąsiedztwie huty metali nieżelaznych. Huta działała tam od prawie 150 lat, w PRL-u stała się jednym z kluczowych zakładów przemysłowych, oczkiem w głowie władzy.

Warto jednak zaznaczyć, że serial, podobnie jak wcześniej „Heweliusz", jest oparty na tej historii, nie odtwarza jej wiernie.

Twórcy sprytnie wprowadzają nas w epokę. Każdy odcinek zaczynają od materiału przypominającego Polską Kronikę Filmową. Pokazuje on rozwijający się, coraz nowocześniejszy region. W socjalistycznym państwie jego ciężko pracujący mieszkańcy są doceniani i zaopiekowani.

Mieszka tu Jolanta Wadowska-Król (Joanna Kulig), nowa pediatrka z przychodni rejonowej w Szopienicach, żona znanego urologa (Sebastian Pawlak), matka dwójki dzieci. Podczas festynu zorganizowanego przez hutę udziela pomocy chłopcu, który zasłabł.

Pierwsze „ołowiane dziecko"

Karol jest drobny, drobniejszy niż powinien w swoim wieku, a omdlenie zdarza mu się nie pierwszy raz.

Poprzednia lekarka podejrzewała anemię. Wadowska-Król chce to potwierdzić, odwiedzić małego pacjenta w szpitalu pediatrycznym, do którego powinna zawieźć go wezwana karetka. Ale Karola tam nie ma. Są za to dzieci wyglądające bardzo podobnie jak on – drobne, blade, z podkrążonymi oczami, powłóczące nogami przy chodzeniu, dziwnie powolne.

Wszystkie mieszkają w pobliżu huty, na osiedlu zwanym Targowiskiem. Stoją tutaj familoki bez kanalizacji, z bieda-ogródkami na tyłach. Obrazków z tego miejsca nie pokaże Polska Kronika Filmowa.

Wadowska-Król w swojej eleganckiej, acz praktycznej sukience i butach na obcasach, brnie przez kurz i rynsztoki osiedla z pielęgniarką Wiesią Wilczek (Kinga Preis). Ta druga jest pod wrażeniem lekarki – pierwszej, która odważyła się przekonać na własne oczy, jak żyją rodziny jej małych pacjentów.

Odwaga to coś, czego Wadowskiej-Król nie brakuje. Mówi, co myśli, nie unika konfrontacji, jest gotowa walczyć o to, co dla niej ważne. Ale ta odwaga zostaje szybko wystawiona na próbę.

Walka z systemem, tradycją, patriarchatem

Lekarka musi walczyć na kilku frontach jednocześnie.

Z władzą, która przygotowuje się do wizyty na Śląsku samego Breżniewa i nie chce

eprasa.pl 1797855c34

żadnych skandali. Z niewiedzą rodziców małych pacjentów. Ze strachem przed zamknięciem huty, która od pokoleń jest ich żywicielką. Ze stereotypami związanymi z płcią i z oczekiwaniami, jakie były (a często wciąż są) wobec pracujących matek. Nie tylko na Śląsku.

Gdy idzie na spotkanie z szefami huty, każdy z nich przedstawiany jest jako dyrektor albo inżynier. Ona to „pani Jola z przychodni".

Gdy odkrywa, że dzieci chorują na ołowicę i chce je ratować, słyszy od matki, że rodzina jest najważniejsza i jej dzieci są najważniejsze. A nie te, których małych grobów przybywa na lokalnym cmentarzu.

Wadowska-Król staje się też obiektem zainteresowania esbeka, Huberta Niedzieli (Michał Żurawski). Ten nie tylko ma uciszyć skandal z „ołowianymi dziećmi", ale też pomóc swojemu protektorowi katowickiemu, pierwszemu sekretarzowi Zdzisławowi Grudniowi (Zbigniew Zamachowski), pozbyć się jego zaprzysięgłego wroga, wojewody Jerzego Ziętka (Marian Dziędziel).

Niedziela jest bezwzględny i gotów na wszystko, by zapewnić sobie lepszą pozycję. Wadowskiej-Król grozi więc realne niebezpieczeństwo.

Na szczęście nie jest całkiem sama. Jej badania wspiera szefowa kliniki pediatrii, profesor Berger (Agata Kulesza), której ojciec walczył razem z Ziętkiem w powstaniach śląskich. Potem wspiera ją też pielęgniarka Wiesia, a z czasem coraz więcej kobiet z Szopienic. Kobiet, które urodziły martwe dzieci albo straciły te starsze.

W serialu wybrzmiewa mocno to, jaką siłą potrafią być kobiety, kiedy się zjednoczą. Jak wiele gotowe są zaryzykować, by ochronić najbliższych. A gdy na to za późno – zawalczyć o to, żeby nikt więcej nie cierpiał jak one. Potrafią stanąć naprzeciw politykom, szefom, czasem nawet własnym mężom.

Co możemy stracić?

Wybrzmiewa też, dziś chyba ważniejsze niż kiedykolwiek, przesłanie ekologiczne.

Rewolucja przemysłowa przyniosła wielkie fabryki z wielkimi kominami i wielkimi rurami, którymi uchodziły trujące wyziewy czy ścieki. Truli fabrykanci, trułо państwo socjalistyczne, truły (i trują) wielkie kapitalistyczne koncerny.

Przez dekady XX i XXI wieku udawało się to trucie ograniczać. Na kominach pojawiły się filtry, powstały oczyszczalnie. Pojawiły się przepisy BHP i restrykcyjne normy, za których nieprzestrzeganie groziły wysokie kary.

Wierzyliśmy naukowcom i lekarzom. Wspólnym, międzynarodowym wysiłkiem zamknęliśmy dziurę ozonową, szliśmy w dobrym kierunku. To się jednak odwraca.

Zresztą takie sprawy jak „ołowiane dzieci" wciąż się zdarzały i zapewne wciąż się zdarzają. Jeśli połączenie chciwości schyłkowego kapitalizmu z antynaukowym trendem się nie zatrzyma – będą się zdarzać częściej.

Joanna Kulig jako dochtórka z Szopienic

Ćwierć wieku temu Julia Roberts dostała Oscara za rolę Erin Brockovich. I dlatego jestem gotowa powiązać Wadowską-Król z amerykańską aktywistką. Obie bowiem miały szczęście do aktorek, które je zagrały.

Joanna Kulig świetnie oddaje osobę świadomą nie tylko swojej wartości, ale też swojej kobiecości. Ma fachową wiedzę, z której czyni użytek, ale też lubi sobie potańczyć. Jest harda, ale momentami krucha.

Lekarka nie zamierza się nikomu przypodobać, a na to samo zdecydowała się aktorka. I dlatego jej bohaterka jest tak prawdziwa, choć niektórzy pewnie uznają ją za „wściekłą babę".

Jeśli mam jakieś poważniejsze zastrzeżenie do serialu, to dotyczy ono jego długości. Tę historię można było opowiedzieć w czterech, a nie sześciu odcinkach. Można było też uniknąć niektórych melodramatycznych i mało prawdopodobnych wątków.

„Ołowianym dzieciom" zdarza się popadać w schematy ograne już wielokrotnie w innych produkcjach. Ostatecznie za to bardziej bawi niż irytuje niedopracowanie drobnych elementów dodanych komputerowo, jak wielkie polskie i radzieckie flagi na Spodku czy dymiące kominy huty.

Dramatyczny pył unosi się w powietrzu Szopienic wręcz w płatkach. A jednak to codzienne mycie okien, na których osadza się czarny pył, jest szczegółem pobudzającym wyobraźnię. Choć niekoniecznie moją. Pamiętam z dzieciństwa, jak mieszkająca w Świętochłowicach ciotka każdego dnia naszej wizyty wchodziła na krzesło, żeby umyć okno. I jak czarna była woda, którą wylewała z miski.

Maja Staniszewska

OŁOWIANE DZIECI
serial dramatyczny, Polska 2026,
reż. Maciej Pieprzyca, wyk. Joanna Kulig, Agata Kulesza, Kinga Preis, Sebastian Pawlak, Michał Żurawski, Zbigniew Zamachowski, Marian Dziędziel
6 odc., Netflix

Dla tęgich umysłów

Jak w zalewie mało ambitnej rozrywki znaleźć coś, co rozrusza nasze szare komórki?

„Diabelski plan" to koreański reality show, w którym liczą się inteligencja i umiejętność strategicznego myślenia.

Twórcy zaprosili do programu absolwentów prestiżowych uczelni, laureatów konkursów wiedzy i wybitnych specjalistów w swoich dziedzinach. W programie pojawiło się 12 uczestników: astronom, popularyzator nauki, prawnik czy profesjonalny gracz go. Krótko mówiąc: to starcie jednych z najwybitniejszych umysłów w kraju. Zasady są jednak proste.

Na początku wszyscy mają po jednym żetonie. Każdego dnia biorą udział w tzw. rozgrywce głównej, w której mogą zdobyć kolejne, ale też stracić te dotychczasowe. Jeśli ktoś straci wszystkie, odpada z programu. Dwie osoby z najmniejszą liczbą żetonów trafiają na noc do „więzienia".

Uczestnicy grają w planszówki, karcianki i abstrakcyjne gry strategiczne. To chociażby odmiany „Gomoku", pokera czy gry towarzyskiej „Mafia". Trzeba solidnie wytężyć umysł, by przechytrzyć przeciwników.

„Diabelski plan" ma jednak również cechy typowego reality show. Bohaterowie wchodzą w sojusze, tworząc lojalne wobec siebie grupy. W pewnym momencie ważną rolę zaczynają odgrywać także zawarte w programie przyjaźnie.

Seans jest ciekawy również z perspektywy kulturowej. Uczestnicy rywalizują, ale nie dążą do eliminowania przeciwników. Wręcz przeciwnie – są wobec siebie serdeczni, wspierają się i próbują doprowadzić do tego, by jak największa liczba osób dotarła do decydujących etapów rozgrywki.

Zastanawiam się, czy podobny etos panowałby wśród graczy amerykańskich albo europejskich edycji. Na razie się tego nie dowiemy, bo nikt nie stworzył programu opartego na tym formacie. A szkoda, bo koreański program dowodzi, że wymagająca rozrywka jest możliwa nawet w streamingu.

Dawid Dróżdż

DIABELSKI PLAN
reality show, Korea Południowa 2023-
2 sezony, Netflix

eprasa.pl 1797855c34

Nierówny podział ról

Sam tytuł wiele mówi. W serialu „To jej wina" o zniknięciu dziecka najciekawsze okazują się pytania o to, jak oceniamy matki.

Wyobraźcie sobie, że przyjeżdżacie odebrać syna, który po lekcjach miał bawić się u kolegi z klasy. Kobieta, która otwiera drzwi, nie jest opiekunką, nigdy nie słyszała o tamtej rodzinie. Ani o waszym dziecku.

Najgorszy koszmar rodzica? Właśnie w takiej sytuacji znalazła się Marissa Irvine (w tej roli Sarah Snook).

Oskarżone matki

Tak zaczyna się serial „To jej wina" („All Her Fault") Megan Gallagher według powieści Andrei Mary. Zwykłe nieporozumienie, przekręcony adres w wiadomości – czy jednak coś znacznie poważniejszego? Po serii nerwowych telefonów, które nie przynoszą odpowiedzi, pojawia się policja. Marissa opowiada o wszystkim detektywom, a gdzieś między słowami – a czasem całkiem wprost – zaczynają padać oskarżenia pod jej adresem. Chociażby dlaczego nie sprawdziła numeru telefonu, z którego przyszła wiadomość z zaproszeniem na zabawę.

Każda uwaga wypowiedziana przez męża (Jake Lacy) tylko pogłębia jej poczucie winy. Nawet jeśli po chwili reflektuje się i zapewnia: „Jesteś wspaniałą matką".

Podobne pytania usłyszy Jenny (Dakota Fanning), gdy okaże się, że w zaginięcie 5-letniego Milo może być zamieszana opiekunka, którą zatrudniła (Sophia Lillis). Również w tym przypadku, a jakżeby inaczej, wybrzmią z ust męża. Męża, który nie wie nawet, gdzie w domu stoi bidon syna, a gdy musi awaryjnie odebrać chłopca ze szkoły, zachowuje się tak, jakby dokonywał heroicznego aktu.

Zawiązanie akcji jest na tyle angażujące, że zdecydowałem się obejrzeć kolejny odcinek. „To jej wina" rozwija schemat domestic noir – czyli opowieści o rodzinnych tajemnicach z pogranicza kryminału i thrillera – na tyle sprawnie, że zdołałem wytrwać do końca serialu. Niestety traktuje go zbyt mechanicznie, żeby wyjść ponad poziom przeciętnego „oglądadła".

Wraca eksploatowany do znudzenia, jak u Harlana Cobena, motyw decyzji z przeszłości, które po latach upominają się o konsekwencje. Cofamy się więc raz o kilka dni, innym razem o lata, by odkrywać kolejne elementy układanki. Część z tych tropów ma tylko nas zmylić.

Każdy jest podejrzany, ale kto da się lubić?

Wszyscy tutaj kłamią: by odsunąć od siebie podejrzenia, ukryć błędy i sekrety – niekoniecznie związane ze sprawą zniknięcia chłopca – albo poczucie winy czy na swój pokręcony sposób starają się chronić bliskich.

Twórcy chcieli, byśmy nikogo nie skreślali z listy podejrzanych. Ale chyba nie spodziewali się, że w efekcie nie tylko trudno komukolwiek zaufać, ale też kibicować. Może to kwestia atmosfery panującej w bogatej rezydencji na przedmieściach Chicago, gdzie rozgrywa się akcja. Może doboru obsady? Jeden z recenzentów użył wobec Jake'a Lacy'ego (znany m.in. z pierwszego sezonu „Białego Lotosu") określenia „punchable", jakby aktor miał w sobie coś tak irytującego czy aroganckiego, że „aż chce mu się przywalić".

eprasa.pl 1797855c34

W każdym razie do większości bohaterów podchodzimy w najlepszym wypadku z emocjonalnym dystansem. Nawet do Marissy, a przecież nawet odruchowo powinniśmy jej współczuć, prawda? Kamera do przesady puentuje sceny zbliżeniami na twarz Sarah Snook, na której rozpacz miesza się z narastającym gniewem. To pierwsza jej duża rola po finale „Sukcesji". Momentami trudno nie zobaczyć w niej echa Shiv Roy, ale głównie przez garderobę.

Jedyną postacią, która od początku budzi bezwzględną sympatię, jest prowadzący śledztwo policjant grany przez Michaela Peñę. W plątaninie wzajemnych pretensji i wyrzutów detektyw Alcaraz wydaje się otwarty na drugiego człowieka, a przez to bardziej ludzki od innych. Wraz z żoną wychowuje syna z niepełnosprawnością rozwojową. Codzienność rodziny to jednak nie tylko wyzwania i obawy o przyszłość, ale przede wszystkim szczera miłość.

„To jej wina" jest przykładem serialu, w którym wątki teoretycznie składają się w spójną całość, a mimo to zakończenie nie przekonuje. Niespiesznie prowadzona narracja na finiszu nagle wrzuca piąty bieg. Gdyby jeszcze potraktować część twistów z gatunkowym przegięciem rodem z pulpowej literatury, na nadmiar zbiegów okoliczności i dramaturgię budowaną kosztem psychologicznej wiarygodności można by przymknąć oko. Lecz historię opowiedziano zupełnie serio, a każda z postaci w tej intrydze reprezentuje jakąś traumę, zaburzenie czy nałóg. W najsłabszych momentach, gdy te tematy wychodzą w burzliwych rozmowach, zastanawiamy się, czy to jeszcze serial premium, czy jednak opera mydlana.

Ojciec może, matka musi

Sedno zostało zapisane w tytule. Oglądaniu „To jej wina" towarzyszy pytanie o to, jak łatwo oceniamy matki oraz ile niewidzialnej pracy codziennie wykonują. Serial staje się opowieścią o nierównym podziale ról i obowiązków.

Jako młody ojciec reagowałem na to alergicznie. W gabinecie lekarskim słyszałem: „To tata ubierze maluszka", podczas gdy mamę zapraszano do biurka, jakby była jedyną osobą zdolną zrozumieć diagnozę i zalecenia. W aptece chwila zawahania wystarczała, by usłyszeć: „Może lepiej zadzwoni pan do żony?". Czułem złość. Jakbym był tu tylko w zastępstwie, jakby ojciec z definicji był rodzicem rezerwowym.

Z czasem dotarło do mnie, że nie zawsze chodzi o złą wolę. Częściej o przyzwyczajenie – a ono nie bierze się znikąd. Nadal pokutuje założenie: ojciec może, matka musi. Jeśli kobiety chcą być aktywne zawodowo i realizować się w pracy, wpadają w pułapkę oczekiwań. Mają pracować tak, jakby nie miały dzieci, a jednocześnie zajmować się domem tak, jakby nie pracowały. Stąd bierze się poczucie winy. Jak w przypadku drugiej mamy w serialu – Jenny, specjalistki od marketingu z branży wydawniczej, w której Marissa znajduje sojuszniczkę. Nie chce stracić klienta, o którego tyle walczyła, ale kolejne spotkania umawiane są po godzinach pracy, kiedy odbiera synka ze szkoły. Na męża nie może liczyć.

I właśnie ten mechanizm serial próbuje uchwycić. Nawet jeśli bywa mało subtelny i upraszcza portrety mężczyzn, dotyka czegoś realnego. Na marginesie dość wtórnej intrygi kryminalnej pojawia się społeczny komentarz o rodzicielstwie, którego ciężar wciąż zbyt często przechyla się na jedną stronę. I chyba to jest w tym serialu najciekawsze.

Piotr Guszkowski

TO JEJ WINA
serial kryminalny, Wielka Brytania, USA 2025, reż. Minkie Spiro, wyk. Sarah Snook, Jake Lacy, Sophia Lillis, Michael Peña, Dakota Fanning, Abby Elliott, Jay Ellis

8 odc., SkyShowtime

FOT. CHRISTOPHER BARR/NETFLIX

Saoirse-Monica Jackson w nowym serialu Lisy McGee ma rolę małą, ale niezapomnianą

Eksplozja irlandzkiego humoru

„Z Belfastu do nieba" może pomóc odpowiedzieć na pytanie: dlaczego świat pokochał irlandzkie spojrzenie na kulturę?

Trzy przyjaciółki z czasów szkolnych jadą na pogrzeb czwartej.

Kiedyś były „osobne, lecz nierozłączne". Zrobiły sobie nawet identyczne tatuaże, choć każda swój umieściła w innym miejscu. Potem trzy z nich pozostały w kontakcie, a czwarta, imieniem Greta, gdzieś po drodze się odłączyła.

Poza dziewczyńską przyjaźnią łączyło je coś więcej: tajemnica, która mimo upływu lat nie może ujrzeć światła dziennego.

Dlatego Dara (Caoilfhionn Dunne), Saoirse (Roisin Gallagher) i Robyn (Sinéad Keenan) wybierają się z Belfastu do domu Grety (Natasha O'Keeffe) w hrabstwie Donegal nie tylko po to, by oddać jej ostatnią posługę. Chcą też sprawdzić, czy sekret pozostał sekretem.

W jej domu za miastem natykają się nie tylko na dziwaczny wystój, ale także równie dziwaczną rodzinę. Dziwny jest brak innych żałobników, dziwna jest też zamknięta trumna, stojąca samotnie w jednym z pokoi.

Kobiety dochodzą do wniosku, że powinny jak najszybciej oddalić się z tego domu. I wtedy wydarza się wypadek.

To dopiero początek serialu Lisy McGee, twórczyni, moim zdaniem, najlepszego komediowego serialu XXI wieku – „Derry Girls". McGee co odcinek funduje widowni zwrot akcji albo mylny trop. Komplikacja goni komplikację, życie bohaterek doświadcza niejednej próby. Swoim niby dorosłym i podszytym powagą, ale wciąż niepoważnym serialem, twórczyni udowadnia talent do łączenia wody z ogniem.

Opowieść o trzpiotowatych dorosłych z Belfastu jest opowieścią o tym, jak przyjaźń zmienia się z czasem, ale też o tym, jak wpływa na nas przeżyta w przeszłości trauma. Momentami jest to zabójczo zabawne, momentami zaskakująco serio.

Maja Staniszewska

Z BELFASTU DO NIEBA
serial komediowy, Wielka Brytania 2026, tw. Lisa McGee, wyk. Roisin Gallagher, Sinéad Keenan, Caoilfhionn Dunne

8 odc., Netflix

eprasa.pl 1797855c34

VOD

Proza życia alpejczyka

Adrenalina, walka, smak zwycięstwa i porażki. Ale też strach, tęsknota, rutyna. O nich opowiada serial dokumentalny „On the Edge”.

· FOT. LISI NIESNER (2)

Rzadka gratka dla kibiców narciarstwa alpejskiego. Na Disney+ można obejrzeć cztery odcinki serialu dokumentalnego „On The Edge: World Cup Ski Racing” („Na krawędzi: Alpejski Puchar Świata”). Data edycji piątego w Europie – który będzie puentą i pokaże wydarzenia z igrzysk Mediolan – Cortina i finałów Pucharu Świata – nie jest jeszcze znana. Telewizja ESPN pokaże go w USA 10 kwietnia.

Olimpijskie marzenia

Lindsey Vonn, Mikaela Shiffrin, Aleksander Aamodt Kilde, Marco Odermatt, Lucas Pinheiro Braathen, Atle Lie McGrath i wielu innych – w 45-minutowych odcinkach przewija się cała alpejska śmietanka. Kamera towarzyszy kilkunastu najlepszym zawodnikom od pierwszych zawodów sezonu w Sölden aż do ostatnich, tuż przed rozpoczęciem igrzysk. To wokół nich kręci się większość rozmów ze sportowcami. Bo raz na cztery lata Puchar Świata i Kryształowe Kule schodzą na drugi plan – każdy w marzeniach widzi się z olimpijskim medalem na szyi. Najlepiej złotym.

Ci, którzy igrzyska śledzili na żywo, puentę już znają. Wiedzą, który z bohaterów spełnił swoje marzenia o medalu, a który wrócił z niczym. Wiedzą, jak skończyła się droga niezłomnej Lindsey Vonn. 41-letnia Amerykanka, która musiała zakończyć karierę kilka lat temu, bo jej ciało było zbyt poharatane, po operacji kolana wróciła do ścigania. I nie kryła, że jej głównym celem są igrzyska. O medalu głośno nie wspominała, ale sportowcom jej formatu na pewno nie chodzi tylko „o udział” w olimpijskim święcie. W serialu Vonn tłumaczyła: – Nie chciałam zakończyć kariery jako wrak. Chciałam zakończyć ją w pozytywny sposób.

Osiem miesięcy z daleka od domu

Na ekranie oglądamy ujęcia z zawodów: alpejczycy pędzą po stromej trasie zjazdowej albo tańczą między slalomowymi tyczkami. Czasami w pięknym słońcu, czasami w zadymce. Przy okazji mniej obyci kibice mogą się dowiedzieć, i to bezpośrednio od zawodników, czym różnią się poszczególne alpejskie konkurencje, jak przebiega rywalizacja, jakie są nagrody.

Ale serial pokazuje także to, czego w telewizyjnych transmisjach nie widać. Oprócz blasków – cienie tego pięknego, ale bardzo wymagającego sportu. Bohaterowie serialu mówią o sportowych ambicjach, o dążeniu do bycia najlepszym, ale i o presji związanej z tym, że muszą być najlepsi. O satysfakcji, jaką daje im bycie zawodowym sportowcem, ale i o towarzyszącym im ciągle strachu (w końcu żyją z tego, że pędzą po stromym stoku ubrani tylko w cienki kombinezon), zwątpieniu (tu sukces od porażki dzieli często ułamek sekundy albo kilka centymetrów), zmęczeniu. A także o kontuzjach i trudnej drodze powrotu do sprawności.

Lindsey Vonn z trenerem Akselem Lundem Svindalem

W jednym z odcinków trafiamy do kuchni w wynajętym apartamencie, w której trener gotuje dla stęsknionej za domem zawodniczki domowy obiad. To Alice Robinson, Nowozelandka, która zadebiutowała w Pucharze Świata w wieku 16 lat. Dla alpejczyka spoza Europy starty w Pucharze to osiem miesięcy na drugim końcu świata. Od kilku lat 24-letnia Robinson nie świętowała z bliskimi urodzin, Bożego Narodzenia, Nowego Roku. – Przez tych osiem miesięcy to mój team jest moją rodziną – mówi.

To jest życie, które chcemy wieść

W każdy weekend: zawody, adrenalina, wrzawa, wywiady, autografy. To otoczka, którą widać w telewizji. A pomiędzy? Trening na stoku, siłownia, oglądanie wystaw z koleżankami, kawa w kawiarni, znowu siłownia. – Ścigasz się, wracasz do pokoju, pakujesz się i ruszasz w kolejne miejsce – opisuje prozę życia alpejczyka norweski alpejczyk Timon Haugan.

– Ale to właśnie jest życie, które chcemy wieść – podsumowuje jego kolega z drużyny Aleksander Aamodt Kilde.

Anna Kwiatkowska

ON THE EDGE: WORLD CUP SKI RACING
serial dokumentalny, USA, Szwajcaria 2026
4 odc., Disney+

„WYBORCZĄ TV” redaguje zespół działu Kultura; **Projekt makiety „Wyborczej TV”:** Dorota Jezierska i Tomasz Lebioda; **Grafik:** Magdalena Birska; **Wydawca:** Wyborcza Sp. z o.o., ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa, tel. 22 555 66 00, **e-mail:** kultura@wyborcza.pl, **Licencje na treści:** licencje@wyborcza.pl **Naświetlanie i druk:** Quad/Graphics Europe Sp. z o.o.; **Okładka:** Netflix; **Serwis telewizyjny przygotowuje media-press.tv.**
Za zmiany w programie wprowadzone przez stacje po wysłaniu numeru gazety do drukarni redakcja nie odpowiada.

eprasa.pl 1797855c34

PIĄTEK 6.03

KOSZYKÓWKA

• NBA
Boston Celtic – Dallas Mavericks
01:05 | TVP SPORT

• ORLEN BASKET LIGA
Tauron GTK Gliwice – Energa Trefl Sopot
20:10 | POLSAT SPORT 3

NARCIARSTWO ALP.

• PUCHAR ŚWIATA KOBIET W VAL DI FASSA
1. zjazd
11:30 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• PKO BP EKSTRAKLASA
Lechia Gdańsk – Jagiellonia Białystok
20:25 | CANAL+ SPORT 3 HD

• SERIE A ENILIVE
20:40 | ELEVEN SPORTS 1

SIATKÓWKA

• PLUSLIGA
ZAKSA Kędzierzyn-Koźle – Steam Hemarpol Politechnika Częstochowa
20:00 | POLSAT SPORT 1, POLSAT SPORT EXTRA 2

SKOKI NARCIARSKIE

• PUCHAR ŚWIATA MĘŻCZYZN W LAHTI
1. konkurs indywidualny na skoczni HS 130
14:30 | EUROSPORT 1

TENIS

• ATP 1000 – BNP PARIBAS OPEN INDIAN WELLS
Kort centralny
20:00 | 22:00 | 00:00 | 02:00 | 04:00 | POLSAT SPORT PREMIUM 1 SUPER HD
Kort dodatkowy
20:00 | 22:00 | 00:00 | 02:00 | 04:00 | POLSAT SPORT PREMIUM 2 SUPER HD
23:00 | 01:00 | 03:00 | 05:00 | POLSAT SPORT 1

• WTA 1000 – BNP PARIBAS OPEN INDIAN WELLS
20:00 | 22:00 | 00:00 | CANAL+ SPORT2 HD

SOBOTA 7.03

FORMUŁA 1

• GRAND PRIX AUSTRALII
Wyścig
04:55 | ELEVEN SPORTS 1

KOSZYKÓWKA

• ORLEN BASKET LIGA
Anwil Włocławek – Legia Warszawa
17:25 | POLSAT SPORT 2

NARCIARSTWO ALP.

• PUCHAR ŚWIATA KOBIET W VAL DI FASSA
2. zjazd
10:45 | EUROSPORT 1

• PUCHAR ŚWIATA MĘŻCZYZN W KRANJSKIEJ GORZE
Gigant – 1. przejazd
09:15 | EUROSPORT 1
Gigant – 2. przejazd
12:15 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• BETCLIC 1. LIGA
Śląsk Wrocław – Wisła Kraków
17:25 | TVP SPORT

• BUNDESLIGA
15:20 | ELEVEN SPORTS 1

• LALIGA EA SPORTS
17:55 | ELEVEN SPORTS 1
20:55 | ELEVEN SPORTS 1

• PKO BP EKSTRAKLASA
Korona Kielce – Bruk-Bet Termalica Nieciecza
14:40 | CANAL+ SPORT 3 HD
Piast Gliwice – KGHM Zagłębie Lubin
17:25 | CANAL+ SPORT 3 HD
Widzew Łódź – Lech Poznań
20:10 | CANAL+ SPORT 3 HD

• PREMIER LEAGUE
Aston Villa – Chelsea FC
19:05 | CANAL+ EXTRA 1

SIATKÓWKA

• PLUSLIGA
Ślepsk Malow Suwałki – PGE GiEK Skra Bełchatów
14:45 | POLSAT SPORT 1
Aluron CMC Warta Zawiercie – Cuprum Stilon Gorzów
17:30 | POLSAT SPORT 1
Asseco Resovia Rzeszów – Barkom Każany Lwów
20:00 | POLSAT SPORT 1

SKOKI NARCIARSKIE

• PUCHAR ŚWIATA MĘŻCZYZN W LAHTI
2. konkurs indywidualny na skoczni HS 130
17:00 | EUROSPORT 1

TENIS

• ATP 1000 – BNP PARIBAS OPEN INDIAN WELLS
23:00 | 01:00 | POLSAT SPORT 1
03:00 | 05:00 | POLSAT SPORT 2

• WTA 1000 – BNP PARIBAS OPEN INDIAN WELLS
20:00 | 22:00 | 00:00 | CANAL+ SPORT2 HD

SKOKI NARCIARSKIE. W ten weekend Puchar Świata odbędzie się w Lahti. Transmisje z zawodów w Eurosporcie 1. Na zdjęciu trzykrotny medalista olimpijski, Kacper Tomasiak
· FOT. DOMINIK GAJDA / AGENCJA WYBORCZA.PL

NIEDZIELA 8.03

KOSZYKÓWKA

• ORLEN BASKET LIGA
Dziki Warszawa – AMW Arka Gdynia
12:25 | POLSAT SPORT 3
Tasomix Rosiek Stal Ostrów Wielkopolski – PGE Start Lublin
17:25 | POLSAT SPORT 2

NARCIARSTWO ALP.

• PUCHAR ŚWIATA KOBIET W VAL DI FASSA
Supergigant
10:45 | EUROSPORT 1

• PUCHAR ŚWIATA MĘŻCZYZN W KRANJSKIEJ GORZE
Slalom – 1. przejazd
09:15 | EUROSPORT 1
Slalom – 2. przejazd
12:15 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• PKO BP EKSTRAKLASA
Motor Lublin – Górnik Zabrze
12:10 | CANAL+ SPORT 3 HD
Radomiak Radom – GKS Katowice
14:40 | CANAL+ SPORT 3 HD
Raków Częstochowa – Pogoń Szczecin
17:25 | CANAL+ PREMIUM, CANAL+ SPORT 3 HD
Legia Warszawa – Cracovia
20:10 | CANAL+ SPORT 3 HD
20:25 | TVP SPORT

• SERIE A ENILIVE
12:25 | ELEVEN SPORTS 1
14:55 | ELEVEN SPORTS 1
17:55 | ELEVEN SPORTS 1
20:40 | ELEVEN SPORTS 1

SIATKÓWKA

• PLUSLIGA
Energa Trefl Gdańsk – JSW Jastrzębski Węgiel
14:45 | POLSAT SPORT 1
PGE Projekt Warszawa – BOGDANKA LUK Lublin
17:30 | POLSAT SPORT 1

SKOKI NARCIARSKIE

• PUCHAR ŚWIATA MĘŻCZYZN W LAHTI
Konkurs duetów na skoczni HS 130
15:00 | EUROSPORT 1

TENIS

• ATP 1000 – BNP PARIBAS OPEN INDIAN WELLS
21:00 | 23:00 | 01:00 | 03:00 | 05:00 | POLSAT SPORT 1

• WTA 1000 – BNP PARIBAS OPEN INDIAN WELLS
19:00 | 21:00 | 23:00 | CANAL+ SPORT2 HD

PONIEDZIAŁEK 9.03

PIŁKA NOŻNA

• BETCLIC 1. LIGA
Polonia Warszawa – ŁKS Łódź
17:55 | TVP SPORT

• PKO BP EKSTRAKLASA
Wisła Płock – Arka Gdynia
18:55 | CANAL+ SPORT 3 HD

• SERIE A ENILIVE
20:40 | ELEVEN SPORTS 1

SIATKÓWKA

• PLUSLIGA
Indykpol AZS Olsztyn – InPost ChkS Chełm
17:30 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• ATP 1000 – BNP PARIBAS OPEN INDIAN WELLS
19:00 | 21:00 | POLSAT SPORT 2
00:00 | 01:00 | 03:00 | 05:00 | POLSAT SPORT 1

• WTA 1000 – BNP PARIBAS OPEN INDIAN WELLS
19:00 | 21:00 | 23:00 | CANAL+ SPORT2 HD

WTOREK 10.03

KOSZYKÓWKA

• ORLEN BASKET LIGA
WKS Śląsk Wrocław – Górnik Zamek Książ Wałbrzych
20:10 | POLSAT SPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• LIGA MISTRZÓW UEFA
18:40 | CANAL+ EXTRA 2
20:55 | CANAL+ EXTRA 1
20:55 | CANAL+ EXTRA 2

TENIS

• ATP 1000 – BNP PARIBAS OPEN INDIAN WELLS
19:00 | 21:00 | POLSAT SPORT 2
22:30 | 01:00 | 03:00 | 05:00 | POLSAT SPORT 1

• WTA 1000 – BNP PARIBAS OPEN INDIAN WELLS
19:00 | 21:00 | CANAL+ SPORT2 HD

ŚRODA 11.03

PIŁKA NOŻNA

• LIGA MISTRZÓW UEFA
18:40 | CANAL+ EXTRA 2
20:55 | CANAL+ EXTRA 1
20:55 | CANAL+ EXTRA 2
1/8 finału – 1. mecz
20:55 | TVP SPORT

SIATKÓWKA

• LIGA MISTRZÓW CEV
Itas Trentino – PGE Projekt Warszawa
20:15 | POLSAT SPORT 1

• PLUSLIGA
Steam Hemarpol Politechnika Częstochowa – PGE GiEK Skra Bełchatów
17:30 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• ATP 1000 – BNP PARIBAS OPEN INDIAN WELLS
19:00 | POLSAT SPORT 2
23:00 | 01:00 | 03:00 | 05:00 | POLSAT SPORT 1

• WTA 1000 – BNP PARIBAS OPEN INDIAN WELLS
19:00 | 21:00 | 23:00 | 01:00 | CANAL+ SPORT2 HD

CZWARTEK 12.03

KOSZYKÓWKA

• NBA
San Antonio Spurs – Denver Nuggets
02:00 | TVP SPORT

SIATKÓWKA

• LIGA MISTRZÓW CEV
Knack Roeselare – Asseco Resovia Rzeszów
20:15 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• ATP 1000 – BNP PARIBAS OPEN INDIAN WELLS
19:00 | 21:00 | POLSAT SPORT 2
01:00 | 03:00 | POLSAT SPORT 1

• WTA 1000 – BNP PARIBAS OPEN INDIAN WELLS
19:00 | 21:00 | 23:00 | 01:00 | CANAL+ SPORT2 HD

eprasa.pl 1797855c34

PIĄTEK 6.03

Od A do Z

BOSS ★★★
film krym., Wlk. Brytania/USA 2016, reż. Brad Furman, wyk. Bryan Cranston, Leanne Best
22:15 | **ale kino+ hd**
Oparte na faktach(?): ekranizacja książki, gdzie funkcjonariusz amerykańskiego urzędu celnego zdradza kulisy afery, w wyniku której udało się pojmać Pablo Escobara, legendarnego króla narkotyków.

CZŁOWIEK ZASAD ★★
film sens., USA/Ukraina/Rumunia 2014, reż. Keoni Waxman, wyk. Steven Seagal, Vinnie Jones, Byron Mann
22:05 | **tv puls**
Zawodowy morderca spotyka dziewczynę, która uciekła od swego partnera-gangstera, i staje wobec dylematu: chronić dziewczynę czy wypełnić misje zleconą przez rząd. No i co wybierze Steven Seagal?

DJANGO ★★★★★
western, USA 2012, reż. Quentin Tarantino, wyk. Jamie Foxx, Christoph Waltz, Leonardo DiCaprio
21:55 | **cinemax**
Quentin Tarantino bierze się do westernu, oddając należny hołd Sergiowi Leone, wyśmiewając przy okazji utarte konwencje, narosłe wokół gatunku stereotypy i samego siebie. Plus brawurowy Christoph Waltz.

DZIEDZICTWO BOURNE'A ★★★
film sens., USA/Japonia 2012, reż. Tony Gilroy, wyk. Jeremy Renner, Rachel Weisz, Edward Norton
21:55 | **canal+ premium**
Odprysk przebojowego cyklu – już bez Matta Damona: kolega Bourne'a na tropie prawdy o nielegalnym programie rządowym, którego celem jest kreowanie superagentów - bezwolnych maszyn do zabijania.

KING RICHARD: ZWYCIĘSKA RODZINA ★★★★
film biograficzny, USA/Australia 2021, reż. Reinaldo Marcus Green, wyk. Will Smith, Aunjanue Ellis-Taylor, Jon Bernthal
20:00 | **tvn 7**
Oparte na faktach; Will Smith jako Richard Williams, który założył sobie, że jego córki Serena i Venus zostaną profesjonalnymi tenisistkami i – mimo licznych przeciwności - swój cel osiągnął.

Popiół i diament

22:50 | tvp 1 ★★★★★

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Arcydzieło Andrzeja Wajdy nadające nowe znaczenie powieści Jerzego Andrzejewskiego: polskie dylematy 1945 roku. Lektura obowiązkowa.

MYZ

DRAMAT OBYCZ.
POLSKA 1957, REŻ. ANDRZEJ WAJDA, WYK. ZBIGNIEW CYBULSKI, EWA KRZYŻEWSKA, WACŁAW ZASTRZEŻYŃSKI

LATAJĄCY MNICH I TAJEMNICA DA VINCI ★★
dramat, Polska/Słowacja 2010, reż. Mariana Čengelová-Solčanská, wyk. Bicskey Lukács, Aleksandr Domogarov, Juliusz Chrząstowski
20:15 | **tvp historia**
Inspirowana dawną legendą opowieść o mnichu, który skonstruował maszynę latającą według instrukcji znalezionej w zaginionym dziele Leonarda da Vinci. Niespełniona obietnica.

LIBERATOR ★★★
film sens., USA/Francja 1992, reż. Andrew Davis, wyk. Steven Seagal, Tommy Lee Jones, Gary Busey
20:00 | **tv puls**
Steven Seagal jako kucharz na amerykańskim pancerniku, który przerabia terrorystów na mielone. Bez ironii – klasyk kina akcji. Były czasy, kiedy Seagala uważano za następcę Slya i Arnolda.

MROCZNE CIENIE ★★★
komedia, USA/Australia/Wlk. Brytania 2012, reż. Tim Burton, wyk. Johnny Depp, Michelle Pfeiffer, Helena Bonham Carter
20:00 | **warner tv**
Tim Burton nie bez wdzięku próbuje wskrzesić serial telewizyjny sprzed pół wieku: zamieniony w wampira arystokrata po dwustu latach powraca, by odzyskać swoją pozycję i ukochaną. Plus Johnny Depp.

MROCZNE WODY ★★★
dramat, USA 2019, reż. Todd Haynes, wyk. Mark Ruffalo, Anne Hathaway, Tim Robbins
23:55 | **tvp 2**
Korporacyjny adwokat odwiedza rodzinne strony i dowiaduje się o pomorze bydła w wyniku zatrucia środowiska. W imieniu sąsiadów występuje do sądu przeciwko trucicielowi, zaczynając 20-letnią batalię.

PRZYMIERZE ★★★★
film sens., USA/Wlk. Brytania/Hiszpania 2023, reż. Guy Ritchie, wyk. Jake Gyllenhaal, Dar Salim, Sean Sagar
21:45 | **hbo**
Po wyjściu Amerykanów z Afganistanu niedawny weteran wraca tam, by odnaleźć porzuconego na pastwę talibów miejscowego tłumacza, który uratował mu życie w trakcie niebezpiecznej misji.

SZEREGOWIEC BENJAMIN ★★★
komedia, USA 1980, reż. Howard Zieff, wyk. Goldie Hawn, Eileen Brennan, Armand Assante
22:10 | **warner tv**
Nie matura lecz chęć szczera zrobi z wdowy... zadowoloną z życia kobietę, służącą w armii amerykańskiej. Ponury, choć zabawny antyfeministyczny film werbunkowy z typową rolą Goldie Hawn.

TO JUŻ JEST KONIEC ★★★
komedia, USA 2013, reż. Evan Goldberg, Seth Rogen, wyk. James Franco, Jonah Hill, Seth Rogen
20:00 | **hbo**
Podczas szalonego hollywoodzkiego przyjęcia następuje koniec świata i nieoczekiwanie na kilku celebrytach spoczywa obowiązek ratowania ludzkości: podołają (wątpliwe) czy okażą się (na pewno) za głupi?

TOP GUN: MAVERICK ★★★★
film sens., USA 2022, reż. Joseph Kosinski, wyk. Tom Cruise, Miles Teller, Jennifer Connelly
20:00 | **tvn**
Po 30 (naprawdę 37) latach Tom Cruise wraca do szkoły pilotażu, by jako uznany as szkolić następców do misji niemożliwej. Plus techniczny popis Hollywood na 5 nominacji do Oscara i statuetkę za dźwięk.

WEEKEND ★★★
thriller, Nigeria 2024, reż. Daniel Oriahi, wyk. Uzoamaka Aniunoh, Gloria Anozie, Keppy Ekpenyong-Bassey
20:00 | **cinemax**
Dziewczyna zachodzi w ciążę ze swoim długoletnim partnerem i wymusza na nim wizytę u jego rodziny, której dotąd nie poznała. Ale wyjazd w jego strony uświadamia jej, że tak naprawdę nie wie o nim nic.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 1797855c34

TVP1

08:20 Zaraz wracam II (38)
08:45 Ranczo VIII (11/13)
09:45 Komisarz Alex XXIII (7)
10:40 Ojciec Mateusz VII (1)
11:30 Okrasa łamie przepisy
12:00 Serwis Info
12:10 Agrobiznes
12:30 Program rolny
12:50 Fascynujące migracje
13:45 Polskie parki narodowe
14:10 Wichrowe wzgórze
15:00 Serwis Info
15:15 Reporterzy (478)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5857)
17:55 Klan - telenowela
18:20 Andrzej Wajda – Notatki - film dok. Polska 26
18:55 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia

20:30 **Glina. Nowy rozdział** - serial kryminalny Polska 2025
21:30 **Sekielski wieczorową porą** (28) - magazyn
22:30 **Andrzej Wajda – Notatki** - film dok.
22:50 **Popiół i diament** ★★★★★ - dramat obyczajowy Polska 1957, reż. Andrzej Wajda (110 min)
00:40 **Godziny strachu** ★★★ **(Butterfly on a Wheel)** - thriller Wlk. Brytania/Kanada/USA 2007 (105 min)

TVP2

05:30 M jak miłość
06:25 Anna Dymna – spotkajmy się (433) - dyskusja
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7485) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7485) - mag. Polska 2026
11:55 Operacja zdrowie (71)
12:30 Koło fortuny (2152)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1018)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic (102) - telenowela
16:00 Koło fortuny (2153)
16:35 Familiada (3046)
17:20 Panna młoda (5/50) - serial obycz. Turcja 2024
18:15 Va banque (1019)
18:50 Jeden z dziesięciu (1) - teleturniej Polska 2026
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:45 **Kocham Cię, Polsko!** (1) - quiz Polska 2026
22:20 **25 lat miłości: Jubileusz „M jak miłość”** (1) - show Polska 2025
23:25 **To jest grane** (82)
23:55 **Mroczne wody** ★★★ **(Dark Waters)** - dramat USA 2019, reż. Todd Haynes (135 min)
02:10 **Słońce też jest gwiazdą** ★★ - dramat miłosny USA 2019, reż. Ry Russo-Young (110 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag.
08:00 Halo tu Polsat (2647) - magazyn Polska 2024
11:30 Gliniarze XI (52,53,54) - serial fab.-dok. Polska 2021
14:40 Dlaczego ja? 33 (3) - serial fab.-dok. Polska 2026
15:50 Wydarzenia
16:20 Interwencja (5851) - mag. reporterów Polska 26
16:30 Na ratunek 112 XVIII (4) - serial fab.-dok. Polska 2026
17:00 Gliniarze XX (5) - serial fabularno-dok. Polska 2026
18:00 Pierwsza miłość 49 (219) - serial obyczajowy Polska 2025, wyk. Aneta Zając, Dąbrówka Kruk
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń” (306)
19:40 Pogoda - Polska 2026

19:55 **Farma** (165) - reality show Polska 2025
21:00 **Must Be The Music** (126) - show Polska 25
23:10 **Nowe oblicze Greya** ★★ **(Fifty Shades Freed)** - thriller USA/Chiny 2018, reż. James Foley, wyk. Dakota Johnson, Jamie Dornan (145 min)
01:35 **American Pie: Zjazd absolwentów (American Reunion)** ★★ - komedia USA 2012, reż. Jon Hurwitz, Hayden Schlossberg (145 min)

TVN

05:05 Kto was tak urządził?
05:35 Uwaga! (7943) - mag. reporterów Polska 2026
05:50 Ukryta prawda (46/60)
06:45 Kuchenne rewolucje XXVI (6) - reality show
07:45 Dzień Dobry TVN (5646)
11:25 Kuchenne rewolucje: Bistro „Le Papillon Noir”, Katowice XVI (7) - reality show
12:35 Kuchenne rewolucje: Gdynia – Worek mąki 30 (5) - reality show Polska 2025
13:40 Ukryta prawda (47,48/48) - serial fab.-dok.
15:45 Młode gliny (16/50) - serial krym. Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny III (5) - serial obycz. Polska 2026
17:55 Detektywi VI (5) - serial fab.-dok. Polska 2026
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:50 Uwaga! (7944) - mag.

20:00 **Top Gun: Maverick** ★★★★ - film sens. USA 2022, reż. Joseph Kosinski, wyk. Tom Cruise, Miles Teller, Jennifer Connelly, Val Kilmer, Jon Hamm (175 min)
22:55 **Geostorm** - film sens. ★★ USA/Hongkong 2017, reż. Dean Devlin, wyk. Gerard Butler, Jim Sturgess, Abbie Cornish (130 min)
01:05 **Kuba Wojewódzki** (1)
02:20 **Szpital św. Anny** (14/50) - serial obycz.

TV PULS

06:00 Nash Bridges V (9,10/22) - serial sens. USA 1999, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVII (10,13/15) - serial sens. Niemcy 2011
10:00 Triumf miłości - telenowela Meksyk 2011
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie II (52) - serial obycz. Turcja 2013
14:00 Lombard. Życie pod zastaw XIII (9,10)
16:00 Ranczo VIII (6,7/13) - serial kom. Polska 2014
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (4,5) - serial obyczajowy Polska 2025
20:00 **Liberator (Under Siege)** ★★★ - film sens. USA/Francja 1992, reż. Andrew Davis, wyk. Steven Seagal (125 min)
22:05 **Człowiek zasad (Absolution)** ★★ - film sens. USA/Ukraina/Rumunia 14, reż. Keoni Waxman (115 min)
00:00 **Tajna broń (Broken Arrow)** ★★ - film sens. USA 1996, reż. John Woo, wyk. John Travolta (135 min)
02:15 **Lombard XVII** (58)

TVN7

05:20 Ten moment - serial fabularno-dok. Polska 2016
05:55 Szkoła (59,5,6/72) - serial fab.-dok. Polska 2018
08:45 Ukryta prawda (39,58,59/73) - serial fab.-dok.
11:55 W-11 Wydział Śledczy - serial fabularno-dok.
14:00 Detektywi (33/56) - serial fab.-dok. Polska 2023
15:00 Szpital św. Anny (45) - serial obycz. Polska 2025, wyk. Jolanta Fraszyńska
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Opowieści małżeńskie (4/24) - serial fabularno-dok.
19:00 Idź na całość (5) - teleturniej Polska 2026
20:00 **King Richard: Zwycięska rodzina (King Richard)** ★★★★ - film biograficzny USA/Australia 2021, reż. Reinaldo Marcus Green, wyk. Will Smith (185 min)
23:05 **Królowa przetrwania** (1) - reality show
00:30 **Małżeństwo na skróty (Long Story Short)** ★★★ - komedia Australia 2021, reż. Josh Lawson, wyk. Rafe Spall, Zahra Newman (120 min)
02:30 **Hotel Paradise** (4)

MEZZO

10:00 Martin Donner, Claudio Monteverdi: Poppea // Poppea - balet Niemcy 2017
11:15 Les Siècles, Adrien Perruchon: Ravel - muzyka klasyczna Francja 2024
12:50 Intermezzo
13:30 Giacomo Puccini: Tryptyk - opera Belgia/Francja 2022, reż. Jérémie Cuvillier
16:20 Intermezzo
17:20 Mel Lewis Jazz Orchestra - koncert
18:05 McCoy Tyner: Piano Solo - koncert Niemcy 1983
18:55 Robin Mckelle: Hołd dla Elli Fitzgerald - koncert
20:30 Orkiestra Paryska, Esa-Pekka Salonen, Aliisa Neige Barrière: Saariaho, Sibelius, Lindberg - muzyka klasyczna
22:10 Brahms: Niemieckie requiem - muzyka klasyczna

PULS 2

12:00 Smerfy - serial anim.
13:00 Gumisie IV (6/10)
14:00 Kacze opowieści
15:00 Miraculous IV
16:00 My Little Pony
17:00 Tomek i przyjaciele: Naprzód lokomotywy! XXVII (5)
17:10 Blue III (40,41/50)
17:40 Świnka Peppa II (17/52)
17:45 Bing (41,42/78)
18:15 Masza i niedźwiedź VII
18:30 Myszka Miki: Frajdomek II (5/30)
19:00 Psi patrol V (17/26)
19:35 Pingwiny z Madagaskaru III (9/15)
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVII (53) - serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu IX
23:00 Sezon na sąsiada - komedia Francja/Belgia 2023
01:00 Frontiere(s) - horror Francja/Szwajcaria 2007

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XII (1) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci VII (37,38/65) - serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (5,57) - serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? 33 (5) - serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy XIX (39,40,1/40) - serial fab.-dok.
15:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (517, 38)
18:00 Policjantki i policjanci XXIV (4,5) - serial obycz.
20:00 A na deser... (2) - mag. kulinarny Polska 2026
20:05 Osadzony - film sens. USA 1989, reż. John Flynn, wyk. Sylvester Stallone
22:25 Gwiazdy kabaretu (169, 44) - kabaret i satyra
00:25 STOP Drogówka (362)
01:30 Love Island II (39)

METRO

07:10 J.A.G. VII (19/24)
08:10 SOS. Ekipy w akcji (49/60) - telenowela dok.
09:05 Szpital (9,10/72)
11:05 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
13:05 Wycieczkowiec (5/20)
14:05 Przepis na życie
15:00 Zapukaj do moich drzwi (90) - telenowela Turcja 2021
16:00 Słoneczny patrol III (13/22) - serial przyg. USA 93
17:00 Ciężarówką przez Stany IV (5/9) - serial dok.
18:00 Nasi w mundurach (6)
19:00 Kartoteka V
20:00 Wściekły Nick - film sens. Niemcy 16, reż. Christian Alvart, wyk. Til Schweiger
22:40 The Traitors. Zdrajcy (29) - reality show Polska 2026
00:10 Przetrwać Coldwater - thriller USA 2013

eprasa.pl 1797855c34

PIĄTEK 6.03

STOPKLATKA DVB T

08:30 Wojciech Cejrowski – boso przez świat (60)
09:00 Robert Makłowicz (161, 129) - magazyn
10:50 Wojny magazynowe: Kanada (3,4/12)
11:55 Wojny kontenerowe (15,16/16) - serial dok.
13:00 Katastrofy w przestworzach XXV (3,9,2/10) - serial dok.
16:00 MacGyver VI (19,20/21)
18:00 Hudson i Rex III (16/16) - serial krym. Kanada 20
18:55 Zajazd. Będzie się działo (28)
20:00 Poszukiwany, poszukiwana *** - komedia Polska 1974, reż. Stanisław Bareja, wyk. Wojciech Pokora, Jolanta Bohdal (110 min)
21:50 Klient (The Client) *** - film sens. USA 1994, reż. Joel Schumacher, wyk. Susan Sarandon, Tommy Lee Jones, Brad Renfro (160 min)
00:30 Lustra (Mirrors) *** - horror USA/Rumunia/Niemcy/Francja 2008, reż. Alexandre Aja, wyk. Kiefer Sutherland, Paula Patton, Cameron Boyce, Erica Gluck (140 min)

KINO POLSKA

08:05 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace IV (7/10)
08:40 Polska Kronika Filmowa 25/50 - reportaż Polska 1950
08:50 To nie ze mną (5)
09:30 Z pacynką i w pasiaku
10:30 Książę - film krótkometrażowy Polska 2021
10:40 Paragon, gola! - komedia Polska 1969, reż. Stanisław Jędryka, wyk. Józef Nalberczak
12:45 Atrakcyjny pozna panią... - komedia Polska 2004, reż. Marek Rębacz
14:55 Bitwa pod Wiedniem - dramat hist. Polska/Włochy 2012, reż. Renzo Martinelli
17:20 Stawka większa niż życie (1/18) - serial wojenny
20:00 Ostatnia misja - film sensacyjny Polska 1999, reż. Wojciech Wójcik, wyk. Peter J. Lucas, Janusz Gajos, Ewa Gorzelak, Artur Żmijewski
22:10 Mniejsze zło - dramat obycz. Polska 2009, reż. Janusz Morgenstern, wyk. Lesław Żurek, Anna Romantowska
00:20 Ziarno prawdy - thriller Polska 2015, reż. Borys Lankosz, wyk. Robert Więckiewicz, Jerzy Trela
02:55 Po miłość - dramat obyczajowy Polska 2021, reż. Andrzej Mańkowski, wyk. Jowita Budnik, Artur Dziurman

ALE KINO+

09:40 Wyraj - film krótkom. Polska 2020 (35 min)
10:15 Patience (5,6/6)
12:20 Vera XI (6/6)
14:10 Siła przetrwania (Miracle on the Mountain) *** - film przyg. USA 2017, reż. Scott Waugh (120 min)
16:10 Konwój (Convoy) *** - komediodramat USA/Wlk. Brytania 1978, reż. Sam Peckinpah, wyk. Kris Kristofferson, Ali MacGraw (130 min)
18:20 Vera XII (1/5) - serial krym. Wlk. Brytania 2023
20:10 Zatruta róża (The Poison Rose) ** - dramat krym. USA/Włochy 2019, reż. Francesco Cinquemani, George Gallo (125 min)
22:15 Boss (The Infiltrator) *** - film krym. Wlk. Brytania/USA 2016, reż. Brad Furman, wyk. Bryan Cranston, Leanne Best, Daniel Mays (145 min)
00:40 Angielska robota (The Bank Job) *** - film sens. Wlk. Brytania/USA/Australia 2008, reż. Roger Donaldson, wyk. Jason Statham (125 min)

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin IV (6/8)
08:30 Przyjaciółki XXV (7,8)
10:25 Świat według Kiepskich
12:40 Jak rozpętałem II wojnę światową: Ucieczka - komedia Polska 1970
14:15 Mąż idealny - komedia romantyczna USA 1997
16:30 Bez hamulców - film sensacyjny USA 2012
18:25 Szklana pułapka - film akcji USA 1988
21:00 Creed: Narodziny legendy - dramat obycz. USA 2015
23:45 Air Force One - film sensacyjny USA/Niemcy 1997

KINO TV

08:35 Zagadki kryminalne panny Fisher (7,8/13)
11:00 Poirot II (9/10)
12:05 Poirot II: Gwiazda zachodu (8) - film kryminalny Wlk. Brytania 1990
13:10 Panna Marple III (3/4)
15:15 Zagadki kryminalne panny Fisher (9,10/13)
17:55 Poirot – Morderstwo w Orient Expressie - thriller Wlk. Brytania/USA/Malta 2010
20:00 Gliniarz z metropolii - film akcji USA 1997
22:30 Suma wszystkich strachów - film sens. USA/Niemcy/Kanada 2002

TVP KULTURA DVB T

09:00 Pan wzywał, Milordzie? III (4/7)
10:05 Wielki bieg *** - dramat obyczajowy Polska 1981 (115 min)
12:00 Transmisja z Sejmu
13:15 Andrzej Wajda i jego szkoła - film dok.
14:30 Kulturalni (7) - mag.
15:25 Rewia Chaplina (The Chaplin Revue) **** - komedia USA/Wlk. Brytania 1959 (135 min)
17:40 Dzień, w którym umarła gwiazda rocka
18:15 Mistrzowie wideo
18:40 Wydarzenie aktualne
19:10 Wojciech Kilar „Pan Tadeusz" Suita do filmu Andrzeja Wajdy
20:00 Wstęp do filmu (481)
20:05 Pokolenie - dramat obycz. Polska 1954, reż. Andrzej Wajda (100 min)
21:45 Tygodnik kulturalny
22:40 Przygody Sherlocka Holmesa (1/13)
23:40 Wstęp do filmu (572)
23:50 Brzezina - dramat ***** psychologiczny Polska 1970, reż. Andrzej Wajda (105 min)
01:35 Przypadek Jana Pampucha - film krótkom. Polska 21 (20 min)

WARNER TV

08:05 J.A.G. V (25/25)
09:00 Bajer z Bel-Air IV
10:00 Za głosem serca
11:05 Pełna chata (7,8/22)
12:05 J.A.G. VI (2,3/24)
14:00 Bajer z Bel-Air IV
16:00 Pełna chata
18:05 Po zachodzie słońca - komedia krym. USA 2004
20:00 Mroczne cienie - komedia USA/Australia/Wlk. Brytania 2012, reż. Tim Burton
22:10 Szeregowiec Benjamin - komedia USA 1980
00:25 Lśnienie - thriller Wlk. Brytania/USA 1980

PARAMOUNT

09:15 Policyjna grupa pościgowa XX (5/15) - serial dok.
10:05 Pingwiny z Madagaskaru
11:00 Spokojnie, to tylko awaria! - komedia USA 1982
12:50 World Trade Center - film katas. USA 2006
15:30 Baywatch: Słoneczny patrol - komedia sensacyjna USA/Wlk. Brytania/Chiny 2017
18:00 Wasabi - komedia sensacyjna Japonia/Francja 2001
20:00 Nieoczekiwana zmiana miejsc - komedia USA 1983
22:30 Small World (1,2,3/3)
01:00 Medium - dramat obyczajowy USA 2010

HBO

08:10 Przypadek Harolda Cricka **** - komedia USA/Wlk. Bryt. 2006 (110 min)
10:00 Robin Williams: W mojej głowie
11:55 Locke - dramat obyczajowy Wlk. Brytania/USA 2013 (85 min)
13:20 Na planie (10) - mag.
13:45 Czekając na Dalego *** - komediodramat Hiszpania 2023 (115 min)
15:40 Warcraft: początek *** - film fantasy USA/Chiny/Kanada/Japonia 2016 (120 min)
17:40 Jedz, módl się, kochaj *** - melodramat USA 2010, reż. Ryan Murphy, wyk. Julia Roberts (140 min)
20:00 To już jest koniec *** - komedia USA 2013, reż. Evan Goldberg, Seth Rogen (105 min)
21:45 Przymierze - film sens. **** USA/Wlk. Brytania/Hiszpania 2023, reż. Guy Ritchie (120 min)
23:45 Piekielne wakacje ** - horror USA/Kanada 2023 (90 min)
01:15 Królowa kości **** - horror USA 2024, reż. Robert Budreau, wyk. Julia Butters (90 min)

CINEMAX

11:50 Ten obcy - film krótkometrażowy USA 2023
12:05 Czarny pies - thriller Chiny 2024, reż. Hu Guan
13:55 Życie i miłość - dramat obyczajowy Estonia 2024
16:00 Czas mroku - dramat hist. USA/Wlk. Brytania 2017
18:05 Francuski minister - komedia F/USA/Senegal 13
20:00 Weekend - thriller Nigeria 2024, reż. Daniel Oriahi
21:55 Django - western USA 2012, reż. Quentin Tarantino
00:35 Jackie Brown - dramat kryminalny USA 1997

ROMANCE TV

10:30 Toni – akuszer: Skradzione marzenia - komedia Niemcy 2021
12:25 Następny zjazd „Szczęście": Prawdziwy ojciec - komedia Niemcy 2022
14:20 Inga Lindström: Cud z Sandbergen - film obyczajowy Niemcy 2008
16:15 Rosamunde Pilcher: Mężczyzna moich marzeń - film obycz. Niemcy/Austria 07
18:05 Górscy ratownicy
19:00 Górski lekarz (8/15)
20:00 Statek marzeń
22:00 Lato w Szwarcwaldzie - dramat obycz. Niemcy 2023

CANAL+ PREMIUM

09:10 O psie który jeździł koleją 2 *** - film przyg. Polska 2025 (90 min)
10:40 Król kręgli - komedia ** USA 24, reż. Isaiah Lester, Yassir Lester, wyk. D'Arcy Carden (90 min)
12:10 Pan Tadeusz - film **** obyczajowy Polska/Francja 1999 (150 min)
14:40 Planeta Singli. Osiem historii (5,6/8)
16:30 Reagan - film biograficzny *** USA 2024, reż. Sean McNamara, wyk. Dennis Quaid (145 min)
18:55 Kaskader - film *** sens. USA/Kanada/Australia 2024, reż. David Leitch (125 min)
21:00 Brygada II (2/8) - serial sens. Francja 2025
21:55 Dziedzictwo Bourne'a *** - film sens. USA/Japonia 2012, reż. Tony Gilroy, wyk. Jeremy Renner, Rachel Weisz (130 min)
00:05 Abigail - horror USA/*** Irlandia/Kanada 2024, reż. Matt Bettinelli-Olpin, Tyler Gillett, wyk. Melissa Barrera (110 min)
01:55 Rzeczy niezbędne *** - dramat obycz. Polska/Niemcy 2024 (105 min)

TVN FABUŁA

09:50 Przepis na życie
10:50 Szpital św. Anny (5/26)
11:50 Prawo Agaty VI (8,9)
13:50 Teraz albo nigdy! (10/13)
14:50 19+ - serial fab.-dok.
15:25 Papiery na szczęście
16:30 Alfabet filmowy (31)
16:40 W ciemność. Star Trek - film s.f. USA 2013
19:25 Na Wspólnej XXIV
20:00 Sex Story - komedia romant. USA/Wlk. Brytania 11
22:30 Epidemia - film sens. USA 1995, reż. W. Petersen
00:55 Chłopi - film anim. Polska/Serbia/Litwa 2023

AMC

10:35 Uczeń Merlina (2) - film fantasy USA/Kanada 2006
12:20 Pokerzyści - film sens. USA 2003, reż. Damian Nieman
14:15 Czarnobrody (1) - film przygodowy USA 2006
15:50 Czarnobrody (2) - film przygodowy USA 2006
17:40 Daredevil - film sens. USA/Szwajcaria 2003
19:40 Płonąca pułapka - dramat obycz. USA 2004, reż. Jay Russell, wyk. Joaquin Phoenix
22:00 Za ciosem - film akcji USA/Hongkong/Aruba 1998
23:50 Droga smoka - film sensacyjny Hongkong 1972

eprasa.pl 1797855c34

AXN

08:50 Agenci NCIS X (10/24)
09:50 Castle II (22,23/24)
11:45 Unforgettable IV (13/13)
12:45 Detektyw Monk (1/13)
13:40 Rekrut V (11,12/22)
15:35 FBI: International (19,20/21) - serial akcji
17:20 Castle II (24,1/24)
19:20 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XV (2,3/18)
21:05 W imię króla II: Dwa światy - film przyg. Kanada/Niemcy 2011, reż. Uwe Boll
23:05 Olimp w ogniu - film sensacyjny USA 2013

EPIC DRAMA

08:25 Lekarze na start
09:10 Agenci NCIS XVI (8/24)
10:05 Wszystkie stworzenia duże i małe II (3/6)
11:00 Poirot VI (4/4)
13:15 Lekarze na start
14:00 Agenci NCIS XVI (8/24)
14:55 Panna Scarlet V (6/6)
16:05 Morderstwo w małym mieście II - serial krym.
17:00 Sprawy pana Booka (5,6/6) - serial kryminalny
19:20 Lekarze na start
20:10 Agenci NCIS XVI (9/24)
21:00 Poirot XIII (1/5)
22:55 Sprawy pana Booka
01:10 Lekarze na start

TVN STYLE

08:00 Życie na kredycie (3)
08:35 Dorota was urządzi VI
10:10 I nie opuszczę Cię aż do ślubu (1) - reality show
10:55 Magda gotuje Internet
11:30 Ugotowani (11, 12)
13:35 Kuchenne rewolucje (12, 14) - reality show
15:40 Ukryta prawda (17/60)
16:40 Jestem z Polski III (1,2)
18:45 Kuchenne rewolucje
20:50 Rajska posiadłość Pameli Anderson (7) - real tv
21:50 Jestem z Polski VII (9,11)
23:50 Niezwykłe Stany Prokopa VI (1/8) - serial dok.

TVN TURBO

08:15 Nic do zgłoszenia V (2)
09:15 Fani czterech kółek XVII
11:15 Złomowisko PL X
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować II
18:00 Raport Turbo (4933)
18:15 Moto Fachury (1)
19:00 Uwaga! Pirat (1)
19:45 Moto kombat (1) - mag.
20:30 Mobilni mechanicy (1)
21:15 Naprawy nie do naprawy
22:00 Raport Turbo (4933)
22:20 Z drugiej ręki (1) - mag.
23:05 Zawodowi handlarze (1)
23:50 The Grand Tour (13)

BBC FIRST

08:40 Lewis II (4/8)
09:45 Ojciec Brown V (10/15)
10:45 Śmierć pod palmami XIV
11:50 Śmierć z dala od palm III
12:55 Tajemnice Brokenwood
14:50 Ojciec Brown XI (9/10)
15:50 Lewis II (4/8)
16:50 My Life is Murder III
17:50 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami XIV (8/8) - serial kryminalny
21:00 Zbrodnie Saint-Pierre
22:00 Powrót do raju II (5/6)
23:05 Tajemnice Brokenwood
01:00 Śmierć pod palmami XIV

FX

08:15 Dr House VIII (8/22)
09:10 9-1-1 VIII (13/18)
10:05 Kości IX (6,7/24)
11:55 FBI (11,12/22)
13:45 Castle III (1,2/24)
15:35 Agenci NCIS: Początki
17:25 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (5/22)
18:20 CSI: Kryminalne zagadki Miami (14,15/24)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (17,18/22)
22:00 Grey's Anatomy: Chirurdzy XXII (1) - serial obycz.
22:55 Resident Evil: Zagłada - horror Niemcy/USA/Meksyk/Kanada 07, reż. Russell Mulcahy

HGTV

08:10 Kupujemy dom na plaży
09:05 Remontujemy dom na plaży V (3) - serial dok.
10:05 Letnia chata na lata XIII
11:00 Zarobić na remoncie VII
11:55 Na ratunek Las Vegas
12:55 Nieoczywiste miejsca III
14:00 House Hunters (3, 4)
15:05 Mieszkanie na miarę III (2,3) - serial dok. Polska 2022
17:05 Polowanie na ogród VIII
18:15 Weekendowa metamorfoza (4, 5) - reality show
20:05 Zróbmy sobie dom (1)
21:05 Dorota was urządzi
22:35 House Hunters (4—7)

BBC LIFESTYLE

12:30 Antyki z Francji: na tropie okazji (8) - reality show
13:30 Najbardziej tajemnicze domy świata (8)
14:30 Kulinarne podróże Billy'ego i Doma (7/8)
15:40 Bake off: zawodowcy (4)
16:40 Zapraszam do stołu: profesjonaliści (14)
17:45 Wielkie projekty VII
18:45 Mistrzowie ceramiki (8)
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (5) - program rozrywk.
21:00 Ekskluzywne hotele
22:00 Wielkie projekty
23:00 Wstydliwe choroby: online IV (5) - serial dok.

COMEDY CENTRAL

08:00 Dwóch i pół (15,16/24)
08:55 Przyjaciele IV (24,1—5/24) - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu VIII (5—10/24)
14:30 Dwóch i pół (17—20/24)
16:30 Przyjaciele V (6—11/24)
19:30 Teoria wielkiego podrywu VIII (11—16/24) - serial komediowy USA 2014
22:00 The Office PL III (5,6/12)
23:05 Comedy Club (2, 3)
00:05 Miasteczko South Park XI (10,11/14)
01:00 Pracoholicy III (7/20)

TVP SERIALE

08:25 Komisarz Alex VI (7)
09:15 Rodzinka.pl
09:45 Klan - telenowela
10:15 Ranczo II (1/13)
11:15 Rodzinka.pl XVII (13)
12:15 Pan Mama (4/20)
12:50 Zaraz wracam II (37)
13:25 Ojciec Mateusz XXIII (6)
15:25 Komisarz Alex VI
16:15 Na sygnale (17)
17:25 Ranczo II (2,3/13)
19:30 Ojciec Mateusz XXIII (12) - serial krym. Polska 2020
21:30 Ranczo II (4,5/13)
23:35 Ojciec Mateusz XXIII (9)
00:30 Piłkarski poker - komedia Polska 1988

CANAL+ KUCHNIA

13:20 Podróż przez smaki Chin
14:25 Tajemnice indyjskich smaków (3) - program rozrywk.
14:55 Zgrillowani (3, 4)
15:50 Javier Peña zjada świat
16:55 David Rocco w zaciszu domowej kuchni (17, 18)
17:50 Jamie Oliver (13, 14)
18:45 m jak mięso (5)
19:10 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (1)
19:25 m jak mięso (6, 1)
20:15 ABC gotowania — kuchnia hiszpańska (7, 8) - mag.
21:15 Anthony Bourdain X
00:45 David w Europie (8)

CANAL+ DOMO

12:05 Kupcie sobie zamek! (31)
13:00 Wiejskie domy do liftingu (2) - reality show
14:00 Cudotwórcy VII (7/13)
14:50 Wielkie projekty: transformacje (1) - reality show
16:00 Room service. Hotele od kuchni (2,3/6) - serial dok.
17:00 Kupcie sobie zamek!
18:00 Ucieczka na wieś XXIV
19:00 Wielkie projekty: transformacje (2) - reality show
20:10 Daleko od miasta XI (5,6)
21:00 Cudotwórcy VII (8/13)
22:00 Wiejskie domy do liftingu (3, 4) - reality show
23:50 Bitwa o wnętrza (6)

PLANETE+

12:30 Krajobrazy świata (9/12)
13:45 Aborygeni (4/4)
14:50 Targowiska świata (4)
15:50 Niezwykłe podróże koleją IX (3/7) - serial dok.
16:55 Krajobrazy świata
18:00 Świat z góry XI (13/14)
18:40 Kto ukradł mózg Einsteina? - film dok. Kan. 23
19:40 Skąd się biorą ludzie
20:50 Niezwykłe podróże koleją VI (1/5) - serial dok.
22:00 Jak wyprodukować szczęście - film dok.
23:10 Kobiety i pieniądze

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Zapomniane kopalnie złota - serial dok. USA 2020
10:00 Klan z Alaski II (16/16)
11:00 Człowiek kontra niedźwiedź (1/8) - serial dok.
12:00 Fani czterech kółek
13:00 Nagi instynkt przetrwania IV (9/16) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL VI
16:00 Bimbrownicy XIII (4)
17:00 Celnicy na straży Europy VI (9,5/20) - serial dok.
18:00 Zawodowcy: drwale II
19:00 Złomowisko PL VII
21:00 Truckerki III
22:00 Hazardziści II (6/8)
23:00 Ed Stafford: inicjacja (3)

TVP HISTORIA

14:10 Królowie
14:45 Stawka większa niż życie (5/18) - serial wojenny
15:50 Sensacje XX wieku
17:40 Czas honoru (6)
18:30 Encyklopedia II wojny światowej (46, 47)
19:30 „Katyń" — 60 dni na planie - film dok. Polska 2007
19:40 Królowie
20:15 Latający mnich i tajemnica da Vinci - dramat Polska/Słowacja 2010
22:10 Historia w postaciach zapisana (5/8) - serial dok.
00:10 Sensacje XX wieku

HISTORY

12:10 Na lodowym szlaku XII
13:05 Starożytni kosmici XIV
14:00 Gwiazdy lombardu XIII
14:30 Jak to wyjaśnić III
15:20 Niewyjaśnione tajemnice świata III (8/10)
16:15 Gwiazdy lombardu XXV
17:10 Jak Hitler przegrał wojnę
18:10 Straż graniczna: USA III
19:05 Starożytni kosmici XVI
20:00 II wojna światowa: planeta w ogniu (2) - serial dok.
21:00 Starożytni kosmici XVII
22:00 Starożytny Egipt: kosmiczna ingerencja? (3)
23:00 Jak to wyjaśnić: tajemnice armii (1) - serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

15:00 Morski patrol: Hiszpania
16:00 Imperium Mongołów: historia Czyngis-chana (1,2/6)
18:00 II wojna światowa: ukryta prawda (6/6) - serial dok.
19:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny (5/10)
20:00 Katastrofa w przestworzach XXII (5/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Czechosłowacja: tajny front zimnej wojny
22:00 Islandia: granica zimnej wojny - serial dok. Islandia 21
00:00 Tajemnice wojennych wraków (4/8) - serial dok.

FOCUS TV

08:00 48 h. Zaginieni (53)
08:50 Wehikuł czasu
09:00 Galileo - pr. popularn.
10:00 Gwiazdy lombardu XII
12:00 Superfabryki (2/8)
13:00 Poszukiwacze historii
14:00 Kolaboranci Hitlera
16:00 Kryptonim szef VII
18:00 Rolnicy. Podlasie VI (39,40) - serial dok. Polska 24
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Łowcy nazistów (3/13)
22:00 Kolaboranci Hitlera - serial dok. Wlk. Brytania 2011
00:00 Putin — mistrz rosyjskiej ruletki - film dok. F 2017
01:00 Rolnicy. Podlasie V

BBC EARTH

12:20 Rajskie ptaki - film dok.
13:25 Fenomeny współczesnego życia II (4/6) - serial dok.
14:30 W okowach mrozu IX
15:30 Życie na pustkowiu III
16:30 Królestwo zwierząt
17:35 Gordon Buchanan: przez Gobi na wielbłądzie - film dok.
18:40 Błękitna planeta (5/8)
19:45 Tajlandia z Sue Perkins
20:45 Potęga ssaków: kulisy (2/6) - reportaż Wlk. Bryt. 24
20:55 Życie na pustkowiu: powroty III - serial dok.
21:55 W okowach mrozu IX
22:55 Zabójcza pogoda V (7)

POLSAT VIASAT HISTORY

13:35 Militarny ranking (9/10)
14:35 Cesarstwo Rzymskie: mity i fakty - serial dok.
15:30 Ciemna strona starożytnej Grecji (1/5) - serial dok.
16:45 Wielkie budowle Rzymian (1/3) - serial dok.
17:50 Tajne bazy nazistów
18:50 Wojna światowa: 1914-1945 (1/8) - serial dok.
19:55 Militarny ranking (9/10)
21:00 Historia sprawiedliwości - serial dok. Kanada 2025
21:55 Królowe, które zmieniły świat (5/6) - serial dok.
23:00 Dziki Zachód (1/6) - serial dok. Wlk. Brytania 22

eprasa.pl 1797855c34

SOBOTA 7.03

Od A do Z

DIG ★★
thriller, USA 2022, reż. K. Asher Levin, wyk. Thomas Jane, Liana Liberato, Harlow Jane
22:15 | ale kino+ hd
Do zajmowanego przez ojca i dorastającą córkę rozpadającego się domu na odludziu wdziera się zamaskowana para, gotowa za wszelką cenę dotrzeć do skarbu zakopanego pod budynkiem. Jednak rutyna.

HERKULES ★★★
film przyg., USA 2014, reż. Brett Ratner, wyk. Dwayne Johnson, Ian McShane, John Hurt
21:05 | tvp historia
Racjonalizowanie mitologii: Herkules jako antyczny Rambo – dowódca doborowego oddziału komandosów do zadań specjalnych. Sugestywne, choć pierwiastek metafizyczny w finale jak najbardziej uzasadniony.

HULK ★★★
film sens., USA 2003, reż. Ang Lee, wyk. Eric Bana, Jennifer Connelly, Nick Nolte
20:00 | cinemax
Ang Lee adaptuje komiks o zielonym mutancie, dbając zarówno o rozterki swego napromieniowanego bohatera, jak i podkreślenie komiksowej konwencji. Efekt ciekawy, choć nie do końca przekonujący.

JEDEN GNIEWNY CZŁOWIEK ★★★★
thriller, Wlk. Brytania/USA 2021, reż. Guy Ritchie, wyk. Jason Statham, Holt McCallany, Jeffrey Donovan
21:55 | tv puls
Guy Ritchie obsadza Jasona Stathama jako londyńskiego gangstera, który mści się za przypadkową (i niepotrzebną) śmierć syna, rozbijając od środka precyzyjny plan napadu, w którym sam uczestniczy.

JEDNA BITWA PO DRUGIEJ ★★★★
film sens., USA 2025, reż. Paul Thomas Anderson, wyk. Leonardo DiCaprio, Sean Penn, Benicio del Toro
23:50 | hbo
Paul Thomas Anderson czyta Thomasa Pynchona, a Leonardo DiCaprio wciela się w starzejącego się buntownika po przejściach, któremu przychodzi zmierzyć się z konsekwencjami burzliwej młodości.

Makbet

20:00 | hbo
★★★

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Czytając Szekspira i mając pod ręką Michaela Fassbendera i Marion Cotillard: widowisko porywające wizualnie, lecz tradycyjne w interpretacji, zmierzającej raczej w stronę teatru niż współczesnego filmu.

MYZ

DRAMAT WOJENNY
WLK. BRYTANIA/FRANCJA 2015, REŻ. JUSTIN KURZEL, WYK. MICHAEL FASSBENDER, MARION COTILLARD, DAVID THEWLIS

KOD DEDALA ★★★
thriller, Belgia/Francja 2019, reż. Régis Roinsard, wyk. Lambert Wilson, Alex Lawther, Olga Kurylenko
23:10 | tvp kultura
Grupa tłumaczy zamknięta w luksusowym bunkrze tłumaczy ostatni tom wyczekiwanego przez wszystkich bestsellera. Nagle fragment ich pracy pojawia się w sieci, a wydawca zrobi wszystko, by ukarać złodzieja.

LATAJĄCY MNICH I TAJEMNICA DA VINCI ★★
dramat, Polska/Słowacja 2010, reż. Mariana Čengelová-Solčanská, wyk. Bicskey Lukács, Aleksandr Domogarov, Juliusz Chrząstowski
22:55 | tvp historia
Inspirowana dawną legendą opowieść o mnichu, który skonstruował maszynę latającą według instrukcji znalezionej w zaginionym dziele Leonarda da Vinci. Niespełniona obietnica.

MARZEC '68 ★★★
dramat obycz., Polska 2022, reż. Krzysztof Lang, wyk. Vanessa Aleksander, Ignacy Liss, Ireneusz Czop
21:25 | tvp 1
Między melodramatem i Historią: dwoje zakochanych studentów wobec okoliczności, sytuacji społeczno-politycznej i konsekwencji Marca '68, kiedy marzenia muszą przegrać z gorzką rzeczywistością.

MISSION: IMPOSSIBLE ★★★
film sens., USA 1996, reż. Brian De Palma, wyk. Tom Cruise, Jon Voight, Emmanuelle Béart
22:15 | cinemax
Tom Cruise jako superagent do zadań (pozornie) niemożliwych w ekranowej adaptacji kultowego serialu: szkoda, że w ujęciu Briana De Palmy pozostała tylko akcja dla samej akcji i efektów specjalnych.

PORADNIK POZYTYWNEGO MYŚLENIA ★★★★
komedia romantyczna, USA 2012, reż. David O. Russell, wyk. Bradley Cooper, Jennifer Lawrence, Robert De Niro
23:45 | tvp 2
Ożywcze kino niezależne z Oscarem dla Jennifer Lawrence: cyklofrenik po wyjściu ze szpitala liczy na odzyskanie żony, a pomóc ma mu w tym inna kobieta. O ile on pomoże jej w rozwiązaniu problemów.

PROBLEMISTA ★★★
komedia, USA 2023, reż. Julio Torres, wyk. Julio Torres, Tilda Swinton, RZA
21:00 | canal+ premium
Surrealistycznie o życiu artysty w Nowym Jorku: projektant zabawek z Salwadoru traci uznanie firmy, która go zaprosiła, więc musi znaleźć innego sponsora wizy, co oznacza jazdę wariackim torem przeszkód.

RAMBO: PIERWSZA KREW ★★★
film sens., USA 1982, reż. Ted Kotcheff, wyk. Sylvester Stallone, Brian Dennehy, Richard Crenna
20:00 | tv puls
Pierwsze ogniwo popularnego cyklu: poniewierany przez lokalne władze weteran z Wietnamu wypowiada prywatną wojnę prowincjonalnemu establishmentowi. Mocne kino.

SZYBCY I WŚCIEKLI 10 ★★
film sens., USA/Chiny/Japonia 2023, reż. Louis Leterrier, wyk. Vin Diesel, Jason Momoa, Michelle Rodriguez
21:55 | polsat
Lekcja gryzienia własnego ogona: Toretto i spółka zniszczyli w części V narkotykowego króla, a teraz jego syn szuka nie tyle wyrafinowanej, ile skutecznej zemsty. Vin Diesel plus zespół gwiazd.

WILK Z WALL STREET ★★★★
film biograficzny, USA 2013, reż. Martin Scorsese, wyk. Leonardo DiCaprio, Jonah Hill, Margot Robbie
21:45 | tvn
Niezwykła biografia Jordana Belforta, giełdowego rekina i oszusta, który zagarnął co najmniej 110 mln dolarów drobnych graczy, przeniesiona na ekran przez Martina Scorsese. W roli głównej Leonardo DiCaprio.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 1797855c34

SOBOTA 7.03

TVP1

06:20 Balans bieli (126)
07:00 Msza święta
07:40 Rok w ogrodzie (1155)
08:05 Rok w ogrodzie extra
08:20 Pełnosprawni
08:50 Ranczo VIII (12/13)
09:45 Komisarz Alex XXIII (8)
10:40 Ojciec Mateusz VII (2/13)
11:35 Dwaj jeźdźcy - western USA 1961, reż. John Ford, wyk. James Stewart, Linda Cristal
13:35 Stuk, stuk – świat dzięcioła - film dok. Niemcy 2021
14:25 Okrasa łamie przepisy
15:00 Żona dla Polaka (9)
16:05 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:35 Finał polskich kwalifikacji – Eurowizja 2026
18:25 Przed ekranem
18:40 Jaka to melodia? (5858)
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia

20:25 **Komisarz Alex XXV** (1) - serial kryminalny Polska 2026
21:25 **Marzec '68** - dramat ★★★ obyczajowy Polska 2022, reż. Krzysztof Lang (135 min)
23:40 **Krew z krwi III** (9) - serial sens. Polska 2024
00:40 **Candyman** 18+ - horror ★★ USA/Kanada/Australia 2021 (100 min)
02:20 **Popiół i diament** ★★★★★ - dramat obyczajowy Polska 1957, reż. Andrzej Wajda (110 min)

TVP2

05:10 Barwy szczęścia
06:25 M jak miłość
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7486) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7486) - mag. Polska 2026
11:30 Super Gary. Gotuj z Bosacką! (1) - mag. kulinarny
12:10 Andrzej Wajda – Notatki (1) - film dok.
12:40 Dobre strony (1)
13:05 Panna młoda (5/50)
14:00 Familiada (3109)
14:35 Koło fortuny (2154)
15:15 Szansa na sukces. Opole 2026 (1) - show
16:15 Na dobre i na złe
17:15 Panna młoda
18:15 Va banque (1020)
18:45 Słowo na niedzielę
18:55 Informacje kulturalne
19:25 Rodzinka.pl XVIII (2) - serial kom. Polska 2026

20:30 **The Voice Kids** (3, 4) - program rozrywkowy Polska 2026
22:50 **Gabi Drzewiecka zaprasza** (1) - talk-show
23:45 **Poradnik pozytywnego myślenia (Silver Linings Playbook)** ★★★★ - komedia romantyczna USA 2012 (125 min)
01:50 **Mroczne wody (Dark Waters)** ★★★ - dramat USA 2019, reż. Todd Haynes, wyk. Mark Ruffalo, Anne Hathaway (125 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - magazyn
08:00 Halo tu Polsat (2654)
11:35 Ewa gotuje (562) - mag. kulinarny Polska 2026
12:10 Rolniczki (1) - serial dokumentalny Polska 2024
13:15 Krudowie 2: Nowa era (The Croods: A New Age) - film animowany USA 2020, reż. Joel Crawford (130 min)
15:25 Ninja vs Ninja (80) - show Polska 2025, program prowadzi Marta Ćwiertniewicz, Łukasz Jurkowski, Jerzy Mielewski
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Prezydenci i premierzy (441) - program publicystyczny Polska 2026, program prowadzi Jarosław Gugała
19:30 Sport - Polska 2026

19:55 **Kabaret na żywo. Chyba Czesuaf** (165) - kabaret i satyra Polska 2026
21:55 **Szybcy i wściekli 10 (Fast X)** ★★ - film sens. USA/Chiny/Japonia 2023, reż. Louis Leterrier, wyk. Vin Diesel, Jason Momoa (190 min)
01:05 **Inwazja: Bitwa o Los Angeles (Battle: Los Angeles)** ★★ - film s.f. USA 2011, reż. Jonathan Liebesman, wyk. Aaron Eckhart (160 min)

TVN

05:05 Kto was tak urządził?
05:35 Uwaga! (7937) - mag.
05:50 Ukryta prawda (47/60)
06:45 Kuchenne rewolucje XXVI (7) - reality show
07:45 Dzień Dobry TVN (5647)
11:25 Na Wspólnej - serial obyczajowy Polska 2026
13:15 Czego pragną dziewczyny (What a Girl Wants) - komedia USA/Wlk. Brytania 2003, reż. Dennie Gordon, wyk. Amanda Bynes, Colin Firth, Kelly Preston (140 min)
15:35 Kuchenne rewolucje: Świerklany – Karczma Stodoła 30 (12) - reality show
16:40 Studio Pucharu Świata
17:00 Skoki narciarskie: Puchar Świata mężczyzn w Lahti (na żywo)
18:55 Studio Pucharu Świata
19:10 Fakty, sport, pogoda

19:45 **Mam Talent!** (3) - program rozrywkowy Polska 2026
21:45 **Wilk z Wall Street (The Wolf of Wall Street)** ★★★★ - film biograficzny USA 2013, reż. Martin Scorsese, wyk. Leonardo DiCaprio, Jonah Hill (210 min)
01:15 **Wcielenie (Malignant)** ★★★ 18+ - horror USA/Chiny 2021, reż. James Wan, wyk. Annabelle Wallis, Maddie Hasson, Jake Abel (140 min)

TV PULS

06:00 Kobra – oddział specjalny XVII (9,8,11/15) - serial sensacyjny Niemcy 2011
09:00 Taki jest świat (10)
09:35 Wojciech Cejrowski. Boso – Meksyk/Paragwaj (4)
10:00 Lombard. Życie pod zastaw XIII - serial obycz. Polska 2023, wyk. Zbigniew Buczkowski, Henryk Gołębiewski, Michał Chorosiński. Jerzy i Artur w latach 80. XX w. działali w opozycji. Jerzy okupił to więzieniem, Artur w tym czasie wyjechał do Ameryki razem z narzeczoną Jerzego. Po latach mężczyźni przypadkiem się spotykają. Aleks próbuje ratować Ankę.
20:00 **Rambo: Pierwsza krew (First Blood)** ★★★ - film sensacyjny USA 1982, reż. Ted Kotcheff (115 min)
21:55 **Jeden gniewny człowiek (Wrath of Man)** ★★★★ - thriller Wlk. Brytania/USA 2021, reż. Guy Ritchie (135 min)
00:10 **Triumf sprawiedliwości (End of a Gun)** ★ - thriller USA 2016, reż. Keoni Waxman, wyk. Steven Seagal (115 min)
02:05 **Taki jest świat** (10)

TVN7

06:00 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie - serial dok.
07:00 Bugs Bunny Builders - serial anim. USA 2022
07:15 Lassie, wróć! - film przygodowy Niemcy 2020, reż. Hanno Olderdissen, wyk. Sebastian Bezzel
09:20 Ukryta prawda (50,51/60) - serial fab.-dok.
11:20 Mówię Wam (4)
12:30 Ukryta prawda (52/60)
13:30 The Floor (12, 13)
14:50 Pogromcy chaosu (9)
15:50 Superman: Powrót (Superman Returns) - film s.f. USA 2006, reż. Bryan Singer, wyk. Brandon Routh (190 min)
19:00 Idź na całość (6)
20:00 **Władca Pierścieni. Pierścienie władzy** (3,4/8) - serial przygodowy USA 2022, wyk. Ismael Cruz Cordova
22:55 **Kobieta kot (Catwoman)** ★ - film sens. USA 2004, reż. Pitof, wyk. Halle Berry, Benjamin Bratt (125 min)
01:00 **Blade – wieczny łowca (Blade)** ★★ 18+ - horror USA 1998, reż. Stephen Norrington, wyk. Wesley Snipes (150 min)

MEZZO

10:00 Albéric Magnard: Guercœur - opera Francja 24
12:35 Intermezzo
13:30 Manu Dibango: Lugano Jazz Estival - koncert
14:40 Joachim Kühn – Klaviersommer 1999
15:50 Jimmy Witherspoon Quartet i Rozaa Wortham
16:30 Jean-Yves Thibaudet, San Francisco Symphony Orchestra, Esa-Pekka Salonen
17:40 Międzynarodowy Konkurs Dyrygentów Rotterdam 2025 - muzyka klas.
19:05 Sonya Yoncheva, Malcolm Martineau: Spotkania muzyczne w Evian
20:30 Giuseppe Verdi: Falstaff - opera Francja 2023
22:40 Filharmonicy Berlińscy, Claudio Abbado: Beethoven, Brahms, Dvořák, Verdi

PULS 2

08:35 Gnomy rozrabiają - film anim. Wlk. Brytania/Kanada/USA/Kajmany 2017
10:00 O czym dzisiaj marzą zwierzęta - film anim. RPA/Australia/USA 2020
11:50 Wojciech Cejrowski. Boso: Meksyk/Paragwaj
13:40 Gwiazdy Mazurskiej Nocy Kabaretowej (3, 4)
15:40 O rybaku i jego żonie - film fantasy Niemcy 2013
16:55 Deszczowa wróżka - film fantasy Czechy/Niemcy 2010, reż. Milan Cieslar
19:00 Ucieczka ze zwierzowersum - film anim. Australia 23
20:45 Leo: Ogrodnik zawodowiec - komedia sens. F 2025
23:00 Podróże z diabłem - film akcji USA/Kolumbia 2019, reż. Jason Cabell
01:00 Wstydliwe choroby V

TV4

07:00 Galileo
09:05 #JesteśmyDlaDzieci (319) - mag. Polska 2026
09:30 A na deser... (2) - mag. kulinarny Polska 2026
09:35 Gwiazdy kabaretu (2)
09:55 Galileo - program popularnonaukowy Polska 24
12:55 Linia ryzyka - film sens. USA 2007, reż. Andy Cheng, wyk. Nadia Bjorlin, Nathan Phillips, Angus MacFadyen, Tim Matheson, Jesse Johnson
14:55 Policjantki i policjanci XXIII (61—65) - serial obycz. Polska 25, wyk. Mariusz Węgłowski, Przemysław Puchała
20:00 Sprawiedliwi - wydział kryminalny - serial krym.
00:00 Gwiazdy kabaretu (43, 44) - kabaret i satyra
02:05 STOP Drogówka (375) - mag. policyjny Polska 2025

METRO

07:05 Przystanek Bieszczady
08:00 Klan z Alaski V (1,2/15)
10:00 The Floor (2)
11:05 Złomowisko PL
13:05 Gwiazdy lumpeksów (2)
13:55 Herkules (1,2/8)
15:55 Makłowicz w drodze (1)
16:25 Magda gotuje Internet
17:00 Mam Talent! (2)
19:00 Milionerzy (748, 749)
20:00 Terror w Berlinie - thriller Niemcy 2017, reż. Ken Duken, wyk. Ken Duken
22:00 Tango i Cash - film sensacyjny USA 1989, reż. Andrey Konchalovskiy
00:00 Kuba Wojewódzki (1)
01:10 Zbrodnie z pierwszych stron gazet VII (10/14)
02:25 Koszykówka: NBA: Oklahoma City Thunder – Golden State Warriors (na żywo)

eprasa.pl 1797855c34

SOBOTA 7.03

STOPKLATKA

08:00 Komisarz Rex VIII (1) - serial sensacyjny
10:00 Hudson i Rex IV (1,2/16) - serial krym. Kanada 22
12:00 Max - film przyg. USA *** 2015, reż. Boaz Yakin, wyk. Josh Wiggins, Luke Kleintank (155 min)
14:35 Piękny umysł (A Beautiful Mind) **** - dramat obycz. USA 2001, reż. Ron Howard, wyk. Russell Crowe, Jennifer Connelly, Ed Harris (170 min)
17:25 Stawka większa niż życie (9) - serial woj.
20:00 Uprowadzona III (Taken 3) *** - film sens. USA/Hiszpania/Francja 14, reż. Olivier Megaton, wyk. Liam Neeson, Maggie Grace (140 min)
22:20 Kontrakt na zabijanie (The Contract) ** - dramat krym. USA/Niemcy 2006, reż. Bruce Beresford, wyk. Morgan Freeman (100 min)
00:00 Bałkańska vendetta (Kill Them All) ** - film sens. USA 2017, reż. Peter Malota, wyk. Jean-Claude Van Damme, Peter Stormare (125 min)

ALE KINO+

08:00 The Office PL (1,3,2/12)
09:45 Opadające liście **** - komediodramat Finl./Niemcy 2023, reż. Aki Kaurismäki (95 min)
11:20 Stan wyjątkowy ** - komedia Czechy 2024, reż. Jan Hřebejk (125 min)
13:25 Sekret Madeleine Collins *** - thriller Francja/Belgia/Szwajcaria 21 (130 min)
15:35 Sprawa nierozwiązana (1,2,3,4/10) - serial krym.
18:00 Winnetou: Skarb w Srebrnym Jeziorze *** - film przyg. Niemcy/Francja/Jugosławia 1962, reż. Harald Reinl (130 min)
20:10 Anatomia zbrodni (Crimes et petits mensonges) ** - komedia krym. USA 13, reż. Daniel Schechter, wyk. Jennifer Aniston (125 min)
22:15 Dig - thriller USA 2022, ** reż. K. Asher Levin, wyk. Thomas Jane, Liana Liberato (115 min)
00:10 Wasp. Sieć szpiegów (Wasp Network) *** - thriller Hiszpania/Francja/Belgia/Brazylia 2019, reż. Olivier Assayas (150 min)

TVP KULTURA

08:00 Informacje kulturalne
08:30 Co nam w duszy gra
09:35 Tamte lata, tamte dni
10:10 Kredyt i debet. Andrzej Wajda o sobie
11:15 Z biegiem lat, z biegiem dni - serial obycz.
14:00 Wojciech Kilar „Pan Tadeusz" Suita do filmu Andrzeja Wajdy
14:50 Joanna Mallwitz – we własnym tempie
16:40 Bar. Okowa uczta Cezarego Tomaszewskiego
17:15 Pokolenie - dramat *** obycz. Polska 1954, reż. Andrzej Wajda (100 min)
18:55 Andrzej Wajda – Notatki (2, 1)
20:00 O!Lśnienia 2026 – Nagrody Kulturalne Onetu i miasta stołecznego Warszawy - program rozrywkowy Polska 2026
21:20 Wesele - dramat społ. ***** Polska 1972, reż. Andrzej Wajda, wyk. Marek Walczewski (110 min)
23:10 Kod Dedala (Les Traducteurs) *** - thriller Belgia/Francja 2019, reż. Régis Roinsard (120 min)
01:10 Tamte lata, tamte dni

HBO

08:30 Pies i Robot - film **** animowany Hiszpania/Francja 2023 (100 min)
10:10 Rodzina Addamsów ** - film anim. USA/Kan./Wlk. Bryt./Indie/Niemcy/Wietnam 2019 (85 min)
11:35 Królewska wystawa ** - film obycz. USA 25, reż. Fred Olen Ray (85 min)
13:00 Pewny kandydat. Jak nie zostać prezydentem *** - film biograf. USA/Kanada 2018 (115 min)
14:55 Dotknięci miłością ** - dramat obycz. Wlk. Bryt./Irl. 2024 (110 min)
16:45 Nowy początek **** - film s.f. USA/Kanada 2016 (115 min)
18:40 Ben nie ma lekko - film *** anim. Czechy/Słowacja/Francja 2024 (80 min)
20:00 Makbet - dramat *** wojenny Wlk. Brytania/Francja 2015, reż. Justin Kurzel (115 min)
21:55 Serdecznie zapraszamy ** - komedia romant. USA 2023, reż. Nicholas Stoller (115 min)
23:50 Jedna bitwa po drugiej **** - film sens. USA 2025, reż. Paul Thomas Anderson (165 min)

CANAL+ PREMIUM

09:05 MTV Unplugged
10:25 Megamocny kontra Syndykat Zagłady * - film anim. USA/Kanada/Indie 24 (85 min)
11:50 Łapu-Capu
12:05 Holiday - komedia *** romantyczna USA 2006, reż. Nancy Meyers, wyk. Cameron Diaz (135 min)
14:20 Planeta Singli. Osiem historii (6,7/8) - serial obycz. Polska 2021
16:05 Inwazja - film dok.
17:35 Morderstwo w ambasadzie ** - film sens. Wlk. Brytania 2025, reż. Stephen Shimek (85 min)
19:00 Zmierzch - film fan- ** tasy USA/Wlk. Brytania 2008, reż. Catherine Hardwicke (120 min)
21:00 Everest - thriller USA/ **** Islandia/Wlk. Brytania 2015, reż. Baltasar Kormákur (120 min)
23:00 Wrogowie publiczni *** - dramat krym. USA/Japonia 2009, reż. Michael Mann, wyk. Christian Bale (135 min)
01:15 Strefa - film s.f. USA 24, ** reż. George Nolfi, wyk. Anthony Mackie, Morena Baccarin (90 min)

KINO POLSKA

07:55 Szumy i fonie - film krótkom. Polska 2024
08:10 Reksio - serial anim.
08:50 Stawiam na Tolka Banana (5,6/7)
10:30 Pan Kleks w kosmosie - film przygodowy Polska/Czechosłowacja 1988
12:05 Pan Kleks w kosmosie, cz. 2: Misja Voltana - film przyg. Polska/Czechosłowacja 1988, reż. Krzysztof Gradowski
13:40 Pieczone gołąbki - komedia Polska 1966, reż. Tadeusz Chmielewski
15:40 Prawo i pięść - film psychologiczny Polska 1964
17:45 Joanna - dramat wojenny Polska 2010, reż. Feliks Falk, wyk. Urszula Grabowska, Sara Knothe, Stanisława Celińska
20:00 Lokatorka - dramat krym. Polska 2021, reż. Michał Otłowski, wyk. Irena Melcer, Sławomira Łozińska
22:40 Zgorszenie publiczne - komedia romantyczna Polska 2009, reż. Maciej Prykowski, wyk. Krzysztof Czeczot
00:15 Jestem mordercą - thriller psycholog. Polska 2016, reż. Maciej Pieprzyca
02:55 Psy - film akcji Polska 1992, reż. Władysław Pasikowski, wyk. Bogusław Linda, Marek Kondrat

POLSAT FILM

10:45 Hotel Transylwania - film animowany USA 2012
12:40 Piotruś Królik - film przygodowy USA/Australia/Wlk. Brytania 2018
14:35 Karate Kid II - film sens. USA 1986, reż. John G. Avildsen
16:55 Epoka lodowcowa - film animowany USA 2002
18:35 Drużyna A - komedia sens. USA/Wlk. Brytania 2010
21:00 Predator: Prey - horror USA 22, reż. Dan Trachtenberg
23:05 Split - horror USA/Jap. 2016, reż. M. Night Shyamalan
01:35 Ślad II (26/36)

WARNER TV

12:20 Po zachodzie słońca - komedia krym. USA 2004
14:15 Superman III - film fantasy USA/Wlk. Brytania 1983
16:45 Kopciuszek: Roztańczona historia - komedia muz. USA/Kanada 2008
18:40 Sok z żuka - komedia USA 1988, reż. Tim Burton
20:25 Taxi III - komedia sensacyjna Francja 2003
22:00 Wrogie niebo II (4,5/10)
23:50 Oszukać przeznaczenie II - horror USA/Kanada 2003
01:25 Oszukać przeznaczenie III - horror USA/Niemcy 2006

CINEMAX

11:40 Ciche życie - dramat obycz. F/Grecja/Niemcy/Estonia/Szwecja/Finlandia 24
13:20 Paprika - film anim. Japonia 2006, reż. Satoshi Kon
14:50 Sprawa Kramerów - dramat obycz. USA 1979
16:35 Liberator - film sens. USA/Francja 1992
18:15 Władcy umysłów - film s.f. USA 2011, reż. George Nolfi
20:00 Hulk - film sens. USA 2003, reż. Ang Lee, wyk. Eric Bana, Jennifer Connelly
22:15 Mission: Impossible - film sensacyjny USA 1996

TVN FABUŁA

08:45 Brzydula - serial obycz.
10:30 Gwiezdny pył - film fantasy USA/Wlk. Brytania 2007
13:05 Podróż do wnętrza ziemi - film przyg. USA 2008
15:15 Był sobie chłopiec - komedia Wlk. Brytania/USA/Francja/Niemcy 2002
17:35 Star Trek: W nieznane - film s.f. USA/Chiny/Emiraty Arabskie/Kanada 2016
20:00 Transformers - film s.f. USA 2007, reż. Michael Bay
23:00 Smętarz dla zwierzaków. Początki - horror USA/Kanada 23, reż. Lindsey Beer

KINO TV

07:35 Potop, cz. 1 - film historyczny Polska 1974
10:50 Komandosi z Navarony - film wojenny Wlk. Brytania/USA 1978, reż. Guy Hamilton
13:35 Poszukiwany, poszukiwana - komedia Polska 1974
15:15 Cztery wesela i pogrzeb - komedia romant. Wlk. Bryt. 1994, reż. Mike Newell
17:50 Kokon - film s.f. USA 1985, reż. Ron Howard
20:00 Hulk - film sens. USA 2003, reż. Ang Lee, wyk. Eric Bana, Jennifer Connelly
23:00 Obcy III - film s.f. USA 1992, reż. David Fincher

PARAMOUNT

11:30 Pełzaki: Gdzie jest bobas? - film anim. USA 1998
13:15 Pełzaki w Paryżu - film anim. Niemcy/USA/Tajwan/Wlk. Brytania/Kanada/Korea Południowa/Japonia 2000
14:55 Terminator: Genisys - film s.f. USA/Kanada 2015
17:30 Bumbleebee - film s.f. USA/Chiny 2018
20:00 Terminator - film s.f. USA/Wlk. Brytania 1984
22:25 Immortals. Bogowie i herosi - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Kanada 2011
00:30 Ostra jazda - komedia USA 2000, reż. Todd Phillips

ROMANCE TV

12:25 Następny zjazd „Szczęście": Pieśń dla wolności - komedia Niemcy 2022
14:20 Statek marzeń
16:15 Przyjaźń to coś więcej
18:05 Rosamunde Pilcher: Nieprawdziwa zakonnica - film obyczajowy Niemcy 2012
20:00 Kryminał z Bolzano (2) - serial krym. Niemcy 2016
21:55 Agatha Christie: Kryminalne zagadki: Zabójstwo trzeciego stopnia (7) - film krym. Francja/Szwajcaria 2023
23:50 Inga Lindström: Po prostu powiedz „tak" - film obycz. Niemcy 2024, reż. Julia Peters

AMC

10:20 Pokerzyści - film sens. USA 2003, reż. Damian Nieman
12:15 Legenda - film fantasy USA/Wlk. Brytania 1985
14:05 Miłość w Nowym Jorku - dramat miłosny USA 2000
16:10 Klątwa Tutenchamona (1) - film przyg. USA 2006
17:50 Klątwa Tutenchamona (2) - film przyg. USA 2006
19:30 Suma wszystkich strachów - film sens. USA/Niemcy/Kanada 2002
22:00 28 dni później - horror Wlk. Brytania/Hiszp./USA 2002
00:20 Żelazna Małpa - film sensacyjny Hongkong 1993

eprasa.pl 1797855c34

AXN

08:35 FBI VI (7/13)
09:30 FBI: Most Wanted III (19/22) - serial krym.
10:30 Detektyw Monk III (8—12/16) - serial krym.
15:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas V (11—15/25)
20:00 Olimp w ogniu - film sens. USA 2013, reż. Antoine Fuqua, wyk. Gerard Butler
22:25 Londyn w ogniu - film sens. USA/Wlk. Brytania/Bułgaria 2016, reż. B. Najafi
00:15 Robin Hood: Początek - film przyg. USA 2018

EPIC DRAMA

08:20 Panna Scarlet V (4/6)
09:30 Lekarze na start - serial obyczajowy Polska 2017
11:00 Poirot VI (2/4) - serial krym. Wlk. Brytania 1995
13:15 Morderstwo w małym mieście II - serial krym.
16:00 Agenci NCIS XVI (5,6,7/24) - serial krym.
18:50 Panna Scarlet VI - serial krym. Wlk. Brytania 2026
21:00 Morderstwo to nic trudnego (1,2/2) - miniserial Wlk. Brytania 2023, wyk. David Jonsson, Morfydd Clark
23:00 Poirot VI (2,3/4) - serial krym. Wlk. Brytania 1995

TVN STYLE

11:25 Kuchenne rewolucje (1)
12:30 Jestem z Polski VII (4,5,6) - serial dok. Polska 2021
15:30 Ostre cięcie (1)
16:30 Bitwa o gości (5, 1)
18:30 Magda gotuje Internet (6) - talk-show Polska 2026
19:05 Kuchenne rewolucje (1, 2) - reality show Polska 24
21:05 Królowa przetrwania (1) - reality show Polska 2026
22:30 Wakacje dla bogaczy (4/8) - serial dok. Australia 25
23:35 Pojedynek na podróże (4)
00:40 Martyna i kobiety świata: Cena urody (1/8)

TVN TURBO

08:45 Fani czterech kółek XVII
09:45 Naprawy nie do naprawy (3) - mag. motoryzacyjny
10:30 Moto kombat (1)
11:15 Ciężarówką przez Indie (1/12) - serial dok. Polska 2025
12:15 Moto Fachury (1)
16:00 Wojny samochodowe (3, 5) - program rozrywkowy
18:00 Ciężarówką przez Stany V (1,2/9) - serial dok.
20:00 Ciężarówką przez Stany V (3,4,5/9) - serial dok.
23:00 Jeździć, obserwować V (1,2,3) - serial dok. Polska 2025
01:15 Zawodowi handlarze (1) - mag. motoryzacyjny Polska 23

BBC FIRST

08:30 Duchy (4,5,6/6)
10:25 Morderstwa w Midsomer
12:15 Ojciec Brown II
15:20 Zagadki doktora Blake'a IV (5,6/8) - serial krym.
17:50 Death Valley (5/6)
18:50 Powrót do raju II (5/6)
19:55 Śmierć pod palmami (1/8) - serial kryminalny
21:00 Diabelski szczyt (1/5)
22:05 Milczący świadek XXVII (1,2/10) - serial kryminalny
00:15 Zbrodnie Saint-Pierre (5/10) - serial krym. Kanada 25
01:15 Diabelski szczyt (1/5)

FX

08:40 CSI: Kryminalne zagadki Miami (6,7,8/24) - serial krym.
11:25 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (9,10,11/22)
14:10 Tropiciel III - serial krym.
15:05 Genialna Morgan (9/13)
16:05 Titanic - film katastroficzny USA/Meksyk 1997, reż. James Cameron
19:55 Hellboy - film fantasy USA 2004, reż. Guillermo del Toro, wyk. Ron Perlman
22:20 Rambo III - film sens. USA 88, reż. Peter MacDonald, wyk. Sylvester Stallone
00:30 Czas zabijania - dramat obyczajowy USA 1996

HGTV

08:55 Najdroższe rezydencje Ameryki - serial dok.
09:55 Na ratunek Las Vegas (6) - reality show USA 2025
10:55 Zróbmy sobie dom (1)
11:55 Odlotowy ogród (8—10)
13:40 Patent na dom (2, 3, 4)
16:35 House Hunters (10, 11, 12, 1) - reality show
18:50 Zgłoś remont (3)
19:50 Weekendowa metamorfoza (6, 8) - reality show
21:40 Mieszkanie na miarę III (2,3) - serial dok. Polska 2022
23:35 Letnia chata na lata XIII - serial dok. USA 2023

BBC LIFESTYLE

10:20 Włoski remont Amandy i Alana (1, 2, 3, 4) - reality show
12:20 Ekskluzywne hotele
13:20 Mistrzowie szycia (7)
14:30 Kulinarne podróże Billy'ego i Doma (8/8)
15:35 Mistrzowie ceramiki (7)
16:40 Zapraszam do stołu: profesjonaliści (12, 13)
18:40 Majorka: śródziemnomorskie smaki (5) - mag.
19:20 Bake off: zawodowcy (1, 2) - program rozrywkowy
21:20 Kulinarne podróże Billy'ego i Doma (8/8)
22:20 Oblicza seksu (3/3)
23:20 Wstydliwe choroby IV

COMEDY CENTRAL

08:05 Teoria wielkiego podrywu VII (14—23/24) - serial kom.
12:33 Teoria wielkiego podrywu VII (24,1/24)
13:30 Przyjaciele IV (6—15/24)
18:30 Przyjaciele IV (16—18/24) - serial kom.
20:00 DMV – Ci od prawka (1,2) - serial kom. USA 25, wyk. Harriet Dyer, Tim Meadows
21:00 Colin from Accounts (1,2) - serial obycz. Australia 22
22:15 The Office PL III (7/12)
23:00 Comedy Club (4, 5)
00:00 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:10 Na sygnale
10:25 Na dobre i na złe
11:25 U Pana Boga w Królowym Moście (11,12/12)
13:15 Ojciec Mateusz XXII
15:10 Komisarz Alex XXIV (12)
16:10 Ranczo (12/13)
17:15 Zmiennicy (14) - serial komediowy Polska 1986
18:20 Na sygnale - serial obyczajowy Polska 2026
19:50 Ojciec Mateusz XXIII - serial krym. Polska 2019
22:40 Ranczo (13,1,2/13) - serial kom. Polska 2006
01:35 Glina. Nowy rozdział - serial krym. Polska 2025

CANAL+ KUCHNIA

12:55 Sachie w Nowej Zelandii
13:50 David w Europie (10)
14:20 Comfort Food (17,18)
15:15 Zgrillowani (7)
15:40 m jak mięso (6, 1, 2)
16:55 Jamie Oliver - serial dok.
17:55 Jakubiak rozgryza Maltę
18:50 Tajemnice indyjskich smaków (4, 5)
19:50 Hongkong od kuchni z Jeremym Pangiem (5)
20:45 Podróż przez smaki Chin
21:45 Jakubiak rozgryza... (21)
21:55 Podróż przez smaki Chin
23:00 Kulinarne szlaki: Południowa Afryka (2)

CANAL+ DOMO

09:10 Tomasz Pągowski. Remont u ciebie (6)
09:40 Kupione i co dalej? (5, 6)
10:30 Ucieczka na wieś XXIV
12:20 Cudotwórcy VI (5)
14:05 Cuda z drewna (1/12)
15:00 Nasz nowy dom w Grecji
16:00 Tomasz Pągowski. Remont u ciebie (7, 8)
17:05 Room service. Hotele od kuchni (3,4/6) - serial dok.
18:00 Daleko od miasta XV (3)
19:00 Dom w miesiąc (10, 11)
20:00 Generalna odbudowa II
21:00 Wielkie projekty XXIII
22:00 Kupiliśmy sobie zamek
22:55 Bitwa o wnętrza (7)

PLANETE+

10:20 Afryka z góry (8,9/10)
12:30 Dzikie zwierzęta w mieście (1) - film dok. Austria 2018
13:35 Likaony w krainie lwów
14:40 Ratując gepardy
15:50 Premiera: Bucket – historia pewnego lwiątka
17:00 Na targach świata II
18:00 Świat z góry IX (9/14)
18:40 Polska z góry IV (7,8/13)
19:45 Tajemnice Picassa
20:50 Penelope Cruz – blask namiętności - film dok.
21:55 AC/DC – Forever Young
23:00 Skradzione dzieci NRD

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Ed Stafford: inicjacja (3)
09:00 Gorączka złota XVI (15)
10:00 Złoto drwali II (4/8)
11:00 Mike Brewer: przerobić i sprzedać (5/6) - serial dok.
12:00 Celnicy na straży Turcji
13:00 Złomowisko PL X
15:00 Nic do zgłoszenia III
16:00 Lotnisko (4/8)
17:00 Porty - serial dok.
18:00 Truckerki III
19:00 Celnicy na straży Turcji
20:00 Hazardziści II (6/8)
21:00 Ed Stafford: inicjacja (3)
22:00 Bimbrownicy XIV (1)
23:00 Morze złota XIII (5)
00:00 W oku cyklonu II (4/4)

TVP HISTORIA

13:00 Magiczny Adriatyk
14:00 Ex libris - mag. Polska 26
14:30 Lalka - dramat obycz. Polska 1968, reż. W. J. Has
17:10 Rzecz Polska (3)
17:25 Rzeka kłamstwa (3)
19:05 Tajemnice szpiegów: nuklearna rozgrywka
20:05 II wojna światowa w kolorze: Droga do zwycięstwa (8/10) - serial dok.
21:05 Herkules - film przyg. USA 2014, reż. Brett Ratner
22:55 Latający mnich i tajemnica da Vinci - dramat Polska/Słowacja 2010

HISTORY

12:05 Starożytni kosmici XVII
13:05 Straż graniczna: USA II
14:30 Jak to wyjaśnić III
15:20 Gwiazdy lombardu XXIV
16:15 Dolny Śląsk: zaginione skarby (2) - serial dok.
17:10 Starożytne armie: Święty Zastęp: Armia kochanków (1) - film dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI (3/20) - serial dok. USA 2024
20:00 II wojna światowa: planeta w ogniu - serial dok.
21:00 Starożytni kosmici: geneza II (5/12) - serial dok.
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (5,6/7)

NATIONAL GEOGRAPHIC

08:00 Ekstremalne zagrożenia (1,2/10) - serial dok. USA 2024
10:00 Katastrofa w przestworzach XXII (4,5,6,7,8,9/10)
16:00 Premiera: Służby ratownicze: Jukon (3,4) - serial dok.
18:00 Złapać przemytnika: misja na Karaibach (1,2,3/10) - serial dok. USA 2023
21:00 III Rzesza: droga do upadku V (1,2/6) - serial dok.
23:00 Zapomniani bohaterowie II wojny światowej (1/4)
00:00 Ciemna strona świata V (4,5/10) - serial dok. USA 2024

FOCUS TV

09:00 Podróże Gienka i Jastrzębia II (5,6)
10:00 Podglądacze przyrody
11:00 Świat z góry. Parki narodowe: Szkocja (1)
12:00 Wioski wioseczki (1)
13:00 Rolnicy. Podlasie VII
16:00 Kryptonim szef PL (2)
17:00 Wielkie wycieczkowce
18:00 Największe statki świata (7/8) - serial dok.
19:00 Jak to wyjaśnić II (1/28)
20:00 Poza kontrolą
21:00 Łowcy nazistów
22:00 Kolaboranci Hitlera
00:00 Udowodnić niewyjaśnione (7/10) - serial dok.

BBC EARTH

10:00 Królestwo zwierząt
11:05 Szpiedzy w oceanie
12:15 W okowach mrozu X
13:15 Wszechświat (4/5)
14:25 Potęga ssaków: kulisy
14:35 Miasta tętniące życiem
15:40 Na tropie egipskich grobowców (2) - dokument
16:40 Tajlandia z Sue Perkins
17:40 W okowach mrozu X
18:40 Dziki połów (2/8)
19:55 Wielka australijska przygoda (4/6) - serial dok.
21:00 Wszechświat (4/5)
22:05 W okowach mrozu X
23:05 Królestwo zwierząt

POLSAT VIASAT HISTORY

09:20 DNA Hitlera: geny dyktatora (1) - serial dok.
10:25 Tajne bazy nazistów IV
11:30 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
12:35 Lądowanie w Normandii: 80. rocznica - film dok.
13:35 Podziemna armia (3)
17:40 Naziści: korzenie zła (4)
18:50 Świta Hitlera (5/6)
20:00 Naziści: ściśle tajna nauka (1) - serial dok.
21:00 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
22:05 Tajne bazy nazistów IV
23:05 II wojna światowa: bombowce: Dniem i nocą (5)

eprasa.pl 1797855c34

Od A do Z

BUNTOWNIK Z WYBORU ★★★★
dramat obycz., USA 1992, reż. Gus Van Sant, wyk. Matt Damon, Ben Affleck, Robin Williams
22:40 | stopklatka
Czy genialny matematyk ma prawo marnotrawić swój talent, miast służyć ludzkości i pokrzepiać przyjaciół ze społecznych nizin? Plus Oscar dla Robina Williamsa, który pchnie chłopaka na właściwą drogę.

CHŁOPAKI NIE PŁACZĄ ★★
komedia, Polska 1999, reż. Olaf Lubaszenko, wyk. Maciej Stuhr, Cezary Pazura, Michał Milowicz
21:25 | tvn
Kinowy hit sezonu: student szkoły muzycznej zadziera z mafią, co pociąga łatwe do przewidzenia skutki. Zabawa konwencją na poziomie kabaretowego skeczu, za to w podziwu godnej obsadzie.

DIRTY DANCING ★★★
film muzyczny, USA 1987, reż. Emile Ardolino, wyk. Patrick Swayze, Jennifer Grey
23:15 | canal+ premium
Obyczajowe przebudzenie na wakacjach 1963 roku: amerykańska nastolatka decyduje się na „zakazany" taniec ze starszym od siebie partnerem. Jest Patrick Swayze i Oscar za piosenkę. Bardzo zmysłowe.

DO GRANIC ★★★★
dramat obycz., Hiszpania/Belgia 2022, reż. Alejandro Rojas, Juan Sebastián Vasquez, wyk. Alberto Ammann, Bruna Cusí, Ben Temple
23:50 | hbo
Wenezuelczyk i Hiszpanka marzą o nowym życiu w Stanach, ale zostają poddani upokarzającemu przesłuchaniu w biurze imigracyjnym, co podważa nie tylko ich przyszłość, ale i wzajemne relacje. Do refleksji.

JOHN WICK 4 ★★★★
film sens., USA/Niemcy 2023, reż. Chad Stahelski, wyk. Keanu Reeves, Donnie Yen, Bill Skarsgård
20:00 | tv puls
Keanu Reeves jako najlepszy z najlepszych płatnych zabójców, który znużony ucieczką przed pościgiem prowadzi do brutalnej konfrontacji z dawnymi mocodawcami, by wreszcie odzyskać upragniony spokój.

Tatarak

21:25 | tvp historia ★★★★

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Andrzej Wajda sięga po prozę Iwaszkiewicza, by zadumać się nad przemijaniem, a jednocześnie uchylić rąbka tajemnicy filmowej kuchni. Plus Krystyna Janda wspominająca ostatnie dni męża Edwarda Kłosińskiego.

MYZ

DRAMAT OBYCZ.
POLSKA 2009, REŻ. ANDRZEJ WAJDA, WYK. KRYSTYNA JANDA, JAN ENGLERT, JULIA PIETRUCHA

KILL BILL II ★★★★
film sens., USA 2004, reż. Quentin Tarantino, wyk. Uma Thurman, David Carradine, Michael Madsen
22:40 | cinemax
Quentin Tarantino powraca, próbując zrobić dla współczesnego kina sensacyjnego opartego na wzorcach azjatyckich to, czego Sergio Leone dokonał dla westernu: niedoszła panna młoda, zawodowa morderczyni, budzi się ze śpiączki i postanawia zemścić się na człowieku, który nie dopuścił do jej ślubu – swoim szefie. Majstersztyk.

KOCHANICA KRÓLA JEANNE DU BARRY ★★★
film biograficzny, Francja/Wlk. Brytania/Belgia/USA/Rosja/Arabia Saudyjska 2023, reż. Maïwenn, wyk. Maïwenn, Johnny Depp, Benjamin Lavernhe
22:10 | ale kino+ hd
Opowieść o sławnej, choć wywodzącej się z ludu, kurtyzanie i zarazem ostatniej oficjalnej faworycie Ludwika XV, która swoją pozycję na dworze przypłaciła gilotyną. Plus wracający na ekran Johnny Depp.

LALKA ★★★
dramat obycz., Polska 1968, reż. Wojciech Jerzy Has, wyk. Mariusz Dmochowski, Beata Tyszkiewicz, Tadeusz Fijewski
23:00 | tvp historia
Wojciech J. Has czyta warszawską powieść Bolesława Prusa: może i zbyt pobieżnie, ale Beata Tyszkiewicz niezwykle stylowa.

LEGION SAMOBÓJCÓW: THE SUICIDE SQUAD ★★★
film s.f., USA 2021, reż. James Gunn, wyk. Margot Robbie, Michael Rooker, Viola Davis
20:00 | tvn 7
Jeszcze jeden komiks: grupa przestępców zyskuje szansę darowania kar, jeśli powstrzyma szaleńca, planującego przejęcie kontroli nad całym światem. Plus energetyczna Margot Robbie jako Harley Quinn.

MANODROM ★★
thriller, Wlk. Brytania/USA 2023, reż. John Trengove, wyk. Jesse Eisenberg, Adrien Brody, Odessa Young
20:00 | hbo
Nieśmiały młody mężczyzna bez celu w życiu, w dodatku zakłopotany swoją seksualnością, od kiedy jego dziewczyna jest w ciąży, spotyka na siłowni grupę mężczyzn, kultywujących prawdziwą męskość.

OCEAN'S ELEVEN: RYZYKOWNA GRA ★★★
film sens., USA 2001, reż. Steven Soderbergh, wyk. George Clooney, Brad Pitt, Matt Damon
23:50 | warner tv
George Clooney na czele grupy dokonującej zuchwałego skoku na skarbiec trzech kasyn w Las Vegas, których właściciel uwiódł mu żonę. Plus Julia Roberts i kwiat hollywoodzkiego gwiazdorstwa.

OSTATNI RYCERZE ★★★
film przyg., Wlk. Brytania/Korea Południowa/USA/Czechy 2015, reż. Kazuaki Kiriya, wyk. Clive Owen, Morgan Freeman, Cliff Curtis
20:20 | stopklatka
Mroki średniowiecza: kiedy bezwzględny, znany z okrucieństwa władca upokarza zasłużonego rycerza, w obronie honoru swego mistrza staje jeden z jego uczniów – sam będący człowiekiem o wątpliwej pozycji.

PEWNEGO RAZU... W HOLLYWOOD ★★★★
komediodramat, USA/Wlk. Brytania/Chiny 2019, reż. Quentin Tarantino, wyk. Leonardo DiCaprio, Brad Pitt, Margot Robbie
20:00 | cinemax
Quentin Tarantino o Hollywood schyłku lat 60.: gwiazdor tv (Leonardo DiCaprio) i jego dubler (Oscar dla Brada Pitta) chcą zatrzymać proces przemijania, wybierając sposób zgodny z logiką tamtego kina.

ZAKLĘCI W CZASIE ★★★
dramat obycz., USA 2009, reż. Robert Schwentke, wyk. Rachel McAdams, Eric Bana, Ron Livingston
20:00 | warner tv
Choroba genetyczna, która umożliwia przenoszenie się w czasie poza kontrolą cierpiącego na nią mężczyzny, nie tylko komplikuje jego małżeństwo, lecz także stawia pod znakiem zapytania sens jego uczucia.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 1797855c34

TVP1

07:00 Msza święta
08:00 Tydzień (1071)
08:40 Zmiennicy (11)
09:50 Ojciec Mateusz 34 (7)
10:50 Komisarz Alex XXV (1)
11:55 Między ziemią a niebem
12:00 Anioł Pański
12:15 Między ziemią a niebem
12:45 Pielgrzymi Nadziei (39)
13:05 Łabędź niemy - film dok.
13:45 Dom - serial obycz.
15:30 O!Lśnienia 2026 – Nagrody Kulturalne Onetu i Miasta Stołecznego Warszawy - program rozrywkowy
16:05 U Pana Boga w Królowym Moście (12/12)
17:00 Teleexpress
17:35 Daję słowo – Maciej Orłoś (32) - talk-show
18:40 Jaka to melodia? (5859)
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:25 **Wojna zastępcza** - serial sensacyjny Polska 2026
21:25 **Sanatorium miłości** (74) - reality show
22:15 **„Sanatorium miłości" – kulisy programu VIII** (1) - felieton
22:20 **Życie po „Sanatorium miłości"** (1)
22:50 **Wielkie wesele (The Big Wedding)** ★★ - komedia USA 2013 (95 min)
00:25 **Marzec '68** ★★★ - dramat obyczajowy Polska 2022 (125 min)

TVP2

05:10 Barwy szczęścia
06:25 M jak miłość
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7487) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7487) - mag. Polska 2026
11:15 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka
11:50 The Voice Kids (3, 4) - program rozrywkowy
14:00 Familiada (3110)
14:35 Koło fortuny (2155)
15:10 Szansa na sukces. Opole 2026 (2) - show
16:15 Tak to leciało! (79)
17:15 Sandokan, książę piratów (1) - serial przyg. Włochy/Francja 2025, wyk. Can Yaman
18:20 Pan Mama - serial kom. Polska 2026, wyk. Paweł Domagała, Piotr Głowacki
18:55 Kocham Cię, Polsko! (1) - quiz Polska 2026

20:20 **Postaw na milion** (380) - teleturniej Polska 2026
21:20 **Kwiatki polskie duże** - mag. Polska 2026
22:25 **Gambit** - komedia ★★ krym. USA/Wlk. Brytania 2012, reż. Michael Hoffman (100 min)
00:05 **Krucjata. Prawo serii** (13/13) - serial krym.
01:00 **Poradnik pozytywnego myślenia (Silver Linings Playbook)** ★★★★ - komedia romantyczna USA 2012 (135 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag. informacyjny Polska 2026
08:00 Halo tu Polsat (2661) - magazyn Polska 2024
11:45 Sing 2 - film animowany USA/Japonia/Francja 2021, reż. Garth Jennings, Christophe Lourdelet
14:00 Must Be The Music (126) - show Polska 2025, program prowadzi Patricia Kazadi, Maciej Rock, Adam Zdrójkowski
16:15 Nasz nowy dom (361)
17:30 Awantura o kasę (273) - teleturniej Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:35 Państwo w państwie (602) - program publicystyczny Polska 2026, program prowadzi Przemysław Talkowski

19:55 **Dancing with the Stars. Taniec z gwiazdami** (175) - program rozrywkowy
22:30 **Jak zostać gwiazdą** ★★ - komedia erotyczna Polska 2020, reż. Anna Wieczur-Bluszcz, wyk. Maciej Zakościelny, Maria Pakulnis (145 min)
00:55 **To tylko seks (Friends with Benefits)** ★★★ - komedia romantyczna USA 2011, reż. Will Gluck, wyk. Justin Timberlake (140 min)

TVN

05:35 Uwaga! (7696)
05:50 Ukryta prawda (48/60)
06:45 Bitwa o gości (1) - reality show Polska 2026
07:45 Dzień Dobry TVN (5648) - magazyn Polska 2026
11:25 Niezwykłe Stany Prokopa VI (2/8) - serial dok.
12:25 Co za tydzień (1234) - magazyn Polska 2026
12:55 Mam Talent! (3) - program rozrywkowy Polska 26
14:45 Studio Pucharu Świata
15:00 Skoki narciarskie: Puchar Świata mężczyzn w Lahti (na żywo)
17:05 Studio Pucharu Świata
17:35 Magda gotuje Internet (4) - talk-show Polska 2026
18:00 Kuchenne rewolucje: Wschowa – La Trattoria Familja 32 (1) - reality show
19:00 Fakty, sport, pogoda

19:45 **The Traitors. Zdrajcy** (3) - reality show Polska 2026
21:25 **Chłopaki nie płaczą** ★★ - komedia Polska 1999, reż. Olaf Lubaszenko, wyk. Maciej Stuhr, Cezary Pazura, Michał Milowicz (125 min)
23:30 **Top Gun: Maverick** ★★★★ - film sens. USA 2022, reż. Joseph Kosinski, wyk. Tom Cruise, Miles Teller, Jennifer Connelly (165 min)
02:15 **Superwizjer** (1336)

TV PULS

06:00 Taki jest świat (10)
06:20 Kobra – oddział specjalny XVII (10,13/15)
08:15 Ranczo VIII (7–11/13)
13:10 Królewna Śnieżka (Mirror, Mirror) - film fantasy USA/Kanada 2012, reż. Tarsem Singh, wyk. Lily Collins, Julia Roberts (140 min)
15:30 Niania i wielkie bum (Nanny McPhee and the Big Bang) - komedia Wlk. Brytania/Francja/USA 2010, reż. Susanna White (130 min)
17:40 Sahara - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Francja/Niemcy/Hiszpania 2005, reż. Breck Eisner, wyk. Matthew McConaughey (140 min)
20:00 **John Wick 4 (John Wick: Chapter 4)** ★★★★ - film sens. USA/Niemcy 2023, reż. Chad Stahelski, wyk. Keanu Reeves (210 min)
23:30 **Kula w łeb (Bullet to the Head)** ★★ - film sensacyjny USA/Indie/Szwajcaria 2012, reż. Walter Hill (95 min)
01:05 **Everly** 18+ ★★ - film sensacyjny USA 2014, reż. Joe Lynch, wyk. Salma Hayek, Hiroyuki Watanabe (115 min)

TVN7

05:55 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie - serial dok.
06:50 Bugs Bunny Builders - serial anim. USA 2022
07:05 Przygoda na Alasce - film przyg. USA 1996, reż. Fraser C. Heston, wyk. Thora Birch, Dirk Benedict
09:20 Ukryta prawda (53—57/60) - serial fab.-dok.
14:25 Detektywi (29,30/56) - serial fab.-dok. Polska 2023
16:25 The Floor (14, 15) - teleturniej Polska 2026
17:45 Starcie tytanów (Clash of the Titans) - film fantasy Wlk. Bryt./Australia/USA 10, reż. Louis Leterrier, wyk. Sam Worthington (135 min)
20:00 **Legion samobójców: The Suicide Squad** ★★★ - film s.f. USA 2021, reż. James Gunn, wyk. Margot Robbie, Michael Rooker (175 min)
22:55 **Gran Torino** - dramat ★★★ obyczajowy USA 2008, reż. Clint Eastwood, wyk. Clint Eastwood, Bee Vang (145 min)
01:20 **King Richard: Zwycięska rodzina (King Richard)** ★★★★ - film biograficzny USA/Australia 2021 (175 min)

MEZZO

10:00 Madeleine Peyroux w Grand-Théâtre w Bordeaux
11:30 Robin Mckelle: Hołd dla Elli Fitzgerald - koncert USA 24
12:45 Aida Garifullina, Maciej Pikulski: arie romantyczne
13:45 Bomsori Kim, Camerata Salzburg: V koncert skrzypcowy Mozarta
14:45 Giacomo Puccini: Manon Lescaut - opera Monaco 22, reż. Gabriel Grinda
17:15 Orkiestra Paryska, Esa-Pekka Salonen, Aliisa Neige Barrière: Saariaho, Sibelius, Lindberg - muzyka klasyczna
18:55 Youn Sun Nah Quartet
20:30 Królewska Orkiestra Concertgebouw, Mirga Gražinytė-Tyla, Gabriela Montero: Šerkšnytė, Czajkowski, Wajnberg
22:10 Steinway & Sons

PULS 2

08:00 Aukcja w ciemno II (2,3/13) - serial dok. USA 2012
09:00 Wojciech Cejrowski. Boso Luizjana - serial dok.
10:15 Zwariowany weekend - komedia Francja/Włochy 1967, reż. Robert Dhéry
12:00 Gamoń - komedia Hiszpania/Francja/Włochy 1964, reż. Gérard Oury
14:30 Książę i kowal - film fantasy Czechy/Słowacja 2014
16:50 Cudowna woda - film fantasy Słowacja/Czechy 20
18:45 Deszczowa pani - film fantasy Niemcy 18, reż. Klaus Knoesel, wyk. Janina Fautz
20:00 Wojna imperiów - film sensacyjny Chiny/Hongkong 2015, reż. Daniel Lee, wyk. Jackie Chan, John Cusack
22:35 Dzielnica strachu IX
01:30 Dzielnica strachu IX

TV4

07:00 Wielkie tajemnice historii IV (17,15/25)
08:50 Ewa gotuje (467)
09:20 Galileo
11:30 Szalone wakacje na kółkach - komedia Wlk. Brytania/Niemcy/USA 2006, reż. Barry Sonnenfeld, wyk. Robin Williams
13:35 Robin Hood – faceci w rajtuzach - komedia USA/Francja 1993, reż. Mel Brooks, wyk. Cary Elwes, Richard Lewis
15:45 Siódmy syn - film fantasy USA/Wlk. Brytania/Kanada/Chiny 2014
17:55 Uroczysko V (1,2,3,4) - serial krym. Polska 2026
20:00 Sprawiedliwi. Trójmiasto III (1-4) - serial krym.
00:00 STOP Drogówka (337)
01:00 Wielkie tajemnice historii IV (16,12/25)

METRO

07:05 Przystanek Bieszczady (4) - serial dok. Polska 2016
08:00 Klan z Alaski V (3,4/15)
10:00 The Floor (3)
11:05 Przygoda na Alasce - film przygodowy USA 1996, reż. Fraser C. Heston
13:35 Kamil Stoch – najlepszy raz - reportaż Polska 2026
14:00 Milionerzy
15:35 Kryminalni VII (12,13,1/13) - serial krym.
18:50 Milionerzy (753)
19:25 Magda gotuje Internet (6) - talk-show Polska 2025
20:00 Epidemia - film sensacyjny USA 1995, reż. Wolfgang Petersen, wyk. Dustin Hoffman, Rene Russo
22:30 Spartakus: Krew i piach (1,2/13) - serial sensacyjny
00:55 Wiza na miłość IX (1,2/19) - serial dok. USA 2022

eprasa.pl 1797855c34

NIEDZIELA 8.03

STOPKLATKA

08:00 **Komisarz Rex IX** (3,4/8) - serial krym. Włochy 08
10:00 **Hudson i Rex IV** (3,4,5/16) - serial krym.
13:00 **Marley i ja (Marley & Me)** - komedia USA 08, reż. David Frankel, wyk. Owen Wilson, Jennifer Aniston (155 min)
15:35 **Poszukiwany, poszukiwana** - komedia Polska 1974, reż. Stanisław Bareja, wyk. Wojciech Pokora, Jolanta Bohdal (100 min)
17:15 **Stawka większa niż życie** - serial wojenny
20:00 **Ostatni rycerze (Last Knights)** - film przyg. Wlk. Brytania/Korea Południowa/USA/Czechy 2015, reż. Kazuaki Kiriya (150 min)
22:30 **Buntownik z wyboru (Good Will Hunting)** - dramat obycz. USA 1992, reż. Gus Van Sant, wyk. Matt Damon, Ben Affleck (150 min)
01:00 **Ziemia obiecana** - dramat obyczajowy Polska 1975, reż. Andrzej Wajda, wyk. Daniel Olbrychski, Wojciech Pszoniak (240 min)

KINO POLSKA

07:30 Ranking Naj Polskiego Kina - serial dok. Polska 2024
08:00 Tego się nie robi kotu - film krótkom. Polska 2022
08:25 Reksio - serial anim.
08:55 Stawiam na Tolka Banana - serial młodzieżowy
09:50 Syn szczęścia - film krótkom. Polska 2024
10:10 Ranking Naj Polskiego Kina: Seksbomby (1) - mag.
10:50 Zakazane piosenki - dramat wojenny Polska 1947, reż. Leonard Buczkowski
13:00 Komedia małżeńska - komedia Polska 1993, reż. Roman Załuski, wyk. Ewa Kasprzyk, Jan Englert
15:20 Janosik - film przygodowy Polska 1974, reż. Jerzy Passendorfer
18:00 Rozmowy kontrolowane - komedia Polska 1991, reż. Sylwester Chęciński, wyk. Stanisław Tym
20:00 Pokaż, kotku, co masz w środku - komedia Polska 2011, reż. Sławomir Kryński, wyk. Jacek Borusiński
22:30 Juliusz - komedia Polska 2018, reż. Aleksander Pietrzak, wyk. Wojciech Mecwaldowski
00:15 Misja Afganistan (9,10)
02:15 Ciało - komedia Polska 2003, reż. Andrzej Saramonowicz, Tomasz Konecki

ALE KINO+

08:00 **The Office PL** (4,5,6)
09:40 **Grupa wsparcia** - film krótkom. USA 23 (20 min)
10:00 **Sigourney Weaver. Ikona kina akcji** - film dok. Niemcy/USA 2024
11:10 **Szare śniegi Syberii** - dramat hist. USA/Litwa 2018, reż. Marius A. Markevicius (120 min)
13:10 **Włamanie na śniadanie (Bandits)** - komedia krym. USA 2001, reż. Barry Levinson (145 min)
15:35 **Sprawa nierozwiązana** - serial krym.
18:15 **Punkty zwrotne (Puntos suspensivos)** - thriller Hiszpania 2024, reż. David Marqués, wyk. Diego Peretti (115 min)
20:10 **Crá. Torfowiska** (1,2/6) - serial krym. Wlk. Brytania/Irlandia 2025
22:10 **Kochanica króla** **Jeanne du Barry** - film biograf. Francja/Wlk. Brytania/Belgia/USA/Rosja/Arabia Saudyjska 2023 (140 min)
00:30 **Język obcy (Langue étrangère)** - komedia Francja/Niemcy/Belgia 2024, reż. Claire Burger, wyk. Nina Hoss (120 min)

POLSAT FILM

08:10 Była sobie Ziemia
10:15 Epoka lodowcowa - film animowany USA 2002
11:55 Ace Ventura junior - film przygodowy USA 2009
13:50 Czarownica - komedia romantyczna USA 2005
15:55 Szklana pułapka - film akcji USA 88, reż. J. McTiernan
18:45 Reakcja łańcuchowa - thriller USA 1996
21:00 Air Force One - film sens. USA/Niemcy 1997, reż. Wolfgang Petersen
23:35 Pitch Perfect 2 - komedia muzyczna USA 2015

KINO TV

07:50 Potop, cz. 2 - film historyczny Polska 1974
10:45 Kokon - film s.f. USA 1985, reż. Ron Howard
13:00 Dziewięć miesięcy - komedia USA 1995
15:10 Francuski pocałunek - komedia romantyczna Wlk. Brytania/USA 1995
17:35 Tootsie - komedia USA 1982, reż. Sydney Pollack
20:00 Zmowa pierwszych żon - komedia USA 1996
22:45 Pracująca dziewczyna - komedia romant. USA 1988
01:00 G.I. Jane - film sens. USA/Wlk. Brytania 1997

TVP KULTURA

08:00 **Liturgia prawosławna**
09:05 **Przystań nad Biblią** (1)
09:25 **Dlaczego Wielki Post?**
10:00 **Podróż księcia** - film anim. F/Luks. 19 (75 min)
11:15 **Wydarzenie aktualne**
11:45 **Pan wzywał, Milordzie? III** (4/7)
12:45 **Andrzej Wajda i jego szkoła** - film dok.
13:55 **W poszukiwaniu dobrego filmu** (35)
14:35 **Wesele** - dramat społeczny Polska 1972, reż. Andrzej Wajda (115 min)
16:30 **Dobry tytuł** (38)
17:15 **Studio Kultura** (404)
18:05 **Koncert muzyki z filmów Andrzeja Wajdy – „Scoring4Wajda"**
19:10 **Przekładaniec** - komedia Polska 1968 (50 min)
20:00 **Niewinni czarodzieje** - dramat Polska 60, reż. Andrzej Wajda (95 min)
21:35 **Kulturalni** (8) - mag.
22:25 **Oasis – There We Were, Now Here We Are... The Making of Oasis** - film dok.
23:30 **Do raju** - film krótkom. Polska 2023 (30 min)
00:00 **Polowanie na ćmy** - dramat obyczajowy Polska 2022 (125 min)

WARNER TV

11:35 Dorwać smarta - komedia USA 2008, reż. Peter Segal
13:45 Stosunki międzymiastowe - komedia romant. USA 2010, reż. Nanette Burstein
15:45 Taxi III - komedia sensacyjna Francja 2003
17:25 Superman III - film fantasy USA/Wlk. Brytania 1983
20:00 Zaklęci w czasie - dramat obycz. USA 2009
21:55 Reich - film sens. Polska 2001, reż. W. Pasikowski
23:50 Ocean's Eleven: Ryzykowna gra - film sens. USA 2001, reż. S. Soderbergh

PARAMOUNT

10:05 Jądro Ziemi - film s.f. Wlk. Brytania/Francja/Włochy/Niemcy/Kanada/USA 2003
13:00 Wasabi - komedia sensacyjna Japonia/Francja 2001
15:00 Baywatch: Słoneczny patrol - komedia sensacyjna USA/Wlk. Brytania/Chiny 2017
17:30 Nieoczekiwana zmiana miejsc - komedia USA 1983
20:00 Włoska robota - film sens. USA/Francja/Włochy/Wlk. Brytania/Niemcy 2003
22:25 Apocalypto - film przyg. USA/Meksyk/Wlk. Brytania 06
01:00 Czego pragną mężczyźni - komedia USA 2019

HBO

09:45 **Ben nie ma lekko** - film anim. Czechy/Słowacja/Francja 2024 (80 min)
11:05 **Rodzina Addamsów 2** - film anim. USA/Kan./Wietnam/Francja/Wlk. Brytania 2021 (95 min)
12:40 **DJ Ahmet** - komedia Czechy/Serbia/Chorwacja/Macedonia 2025 (95 min)
14:15 **Sound of Metal** - dramat obycz. USA 19, reż. Darius Marder (120 min)
16:15 **Łowca i Królowa Lodu** - film fantasy USA/Chiny 2016, reż. Cedric Nicolas-Troyan (110 min)
18:05 **Priscilla** - film biograficzny USA/Włochy/Wlk. Brytania 2023 (115 min)
20:00 **Manodrom** - thriller Wlk. Brytania/USA 2023, reż. John Trengove, wyk. Jesse Eisenberg (95 min)
21:35 **Mickey 17** - komedia USA/Korea Południowa 2025 (135 min)
23:50 **Do granic** - dramat obyczajowy Hiszpania/Belgia 2022, wyk. Alberto Ammann (75 min)
01:05 **Czekając na Dalego** - komediodramat Hiszpania 2023 (115 min)

CINEMAX

11:55 Władza - dramat obycz. Słowacja/Czechy/Węgry 2023
13:20 Niemcy - dramat obycz. Argentyna/Niemcy/Hiszp. 23
14:45 Wrześniowe dzieci - film sens. Szwajcaria 2024
16:20 Liberator II - film sens. USA 1995, reż. Geoff Murphy
18:00 Jaśniejsza od gwiazd - melodramat Wlk. Brytania/Francja/Australia 2009
20:00 Pewnego razu... w Hollywood - komediodramat USA/Wlk. Brytania/Chiny 2019
22:40 Kill Bill II - film sens. USA 04, reż. Quentin Tarantino

ROMANCE TV

09:55 Pastorka - melodramat Niemcy 13, reż. Josh Broecker
11:50 O soli cenniejszej niż złoto - film fantasy Niemcy 15
13:05 Gęsia księżniczka - film fantasy Niemcy 2022
14:20 Kryminał z Bolzano
16:15 Lato na Sycylii - film obycz. Niemcy/Włochy 2016
18:05 Rosamunde Pilcher: Pomyłki serca - film obycz. Niemcy/Austria 1996
20:00 Zabójcza układanka - serial krym. Wlk. Brytania 25
22:00 Rejs ku szczęściu
23:55 Wydział zabójstw Stambuł (7/21) - serial krym.

CANAL+ PREMIUM

08:00 **Bałtyk** - film dok.
09:05 **Łapu-Capu Extra** (3)
09:35 **Gru i Minionki: Pod przykrywką** - film anim. USA 2024 (95 min)
11:10 **Chopin, Chopin!** - dramat obycz. Polska 2025, reż. Michał Kwieciński, wyk. Eryk Kulm (130 min)
13:20 **Premierowa jazda**
13:25 **Charlie Chaplin: duch włóczęgi** - film dok.
14:55 **Notting Hill** - komedia romantyczna Wlk. Brytania/USA 1999, reż. Roger Michell (120 min)
16:55 **Wstęp do meczu**
17:25 **Piłka nożna: PKO BP Ekstraklasa**: Raków Częstochowa – Pogoń Szczecin (na żywo)
19:35 **Mamma Mia!** - komedia muzyczna USA/Wlk. Brytania/muzyczny 2008 (115 min)
21:30 **Listy do Julii** - komedia romantyczna USA 2010, reż. Gary Winick (105 min)
23:15 **Dirty Dancing** - film muzyczny USA1987, reż. Emile Ardolino (100 min)
00:55 **Kill** - film sens. Indie 2023, reż. Nikhil Nagesh Bhat (105 min)

TVN FABUŁA

07:35 Singielka - telenowela
08:40 Brzydula - serial obycz.
09:45 Kochaj i tańcz - komedia romantyczna Polska 2008
12:30 Miłość jest wszystkim - komedia romant. Polska 18
15:15 Akademia policyjna VI: Operacja Chaos - komedia USA 1989, reż. Peter Bonerz
17:00 Transformers - film s.f. USA 2007, reż. Michael Bay
20:00 Transformers: Zemsta Upadłych - film s.f. USA 2009, reż. Michael Bay
23:10 Incepcja - film sens. USA/Wlk. Brytania 2010

AMC

08:30 Uczeń Merlina (2) - film fantasy USA/Kanada 2006
10:20 Suma wszystkich strachów - film sens. USA/Niemcy/Kanada 2002
12:50 Misja - dramat historyczny Wlk. Bryt./Francja 1986
15:20 Płonąca pułapka - dramat obyczajowy USA 2004
17:40 Uciekająca panna młoda - komedia USA 1999
20:00 Podwójne ryzyko - thriller USA/Niemcy/Kan. 99
22:00 Barbarzyńcy - horror USA/Bułgaria 2022
23:55 Zaginiona dziewczyna - thriller USA 2014

eprasa.pl 1797855c34

AXN

08:25 Doktor Larsen (5/10)
09:30 Zabójcza broń II (6/22)
10:30 Detektyw Monk III (13—16,1/16) - serial krym.
15:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas V (16—20/25)
20:00 Maska Zorro - film przyg. USA/Meksyk/Niemcy 1998, reż. Martin Campbell
22:55 Świat w ogniu - thriller USA/Wlk. Brytania/Portugalia/Kanada/Bułgaria 2019
01:10 John Rambo - film sens. Niemcy/USA/Tajlandia 2008, reż. Sylvester Stallone

EPIC DRAMA

08:00 Wszystkie stworzenia duże i małe II (1,2/6)
10:00 Morderstwo w małym mieście II - serial krym.
11:50 Poirot VI (4/4)
14:00 Lekarze na start
17:00 Agenci NCIS XVI (8,9/24) - serial krym. USA 2018
18:45 Panna Scarlet VI - serial krym. Wlk. Brytania 2026
21:00 Morderstwo to nic trudnego (3/3) - miniserial Wlk. Bryt. 2023, wyk. David Jonsson
22:00 Poirot VI (4/4) - serial krym. Wlk. Brytania 1996
00:15 Agatha i klątwa Isztar - film krym. Wlk. Brytania 2019

TVN STYLE

11:25 Ostre cięcie (2)
12:30 Babski biznes (2/8)
13:30 Jestem z Polski VII
16:30 Do zobaczenia II (1/11)
17:05 Rajska posiadłość Pameli Anderson (8)
18:05 Magda gotuje Internet
18:40 Kuchenne rewolucje
20:40 Ostre cięcie (2) - reality show Polska 2025
21:40 Wakacje dla bogaczy
22:50 Pojedynek na podróże (5) - program rozrywkowy
23:50 Niezwykłe Stany Prokopa II (2,3/6) - serial dok.
00:50 Ambasady luksusu (2)

TVN TURBO

08:45 Raport końcowy (808)
09:15 Moto Fachury (2) - mag.
10:00 Naprawy nie do naprawy (4) - mag. motoryzacyjny
10:45 Wojny samochodowe (2)
11:45 Z drugiej ręki (2) - mag.
13:15 Moto kombat (2) - mag.
14:00 Zawodowi handlarze
15:30 Po raz trzeci! Sprzedane
16:15 Mobilni mechanicy (2)
17:00 Raport końcowy (808)
17:30 Wojny samochodowe
19:30 Uwaga! Pirat (1)
20:15 Nic do zgłoszenia V
22:00 Moto kombat (2) - mag.
22:45 Moto Fachury (2) - mag.
23:30 Wojny samochodowe (2)

BBC FIRST

08:35 Powrót do raju II (5/6)
09:45 Lewis IV (7,8/8)
11:50 Co ludzie powiedzą? II (8,9,10/11) - serial kom.
13:50 Śmierć pod palmami (1/8) - serial kryminalny
14:55 Zbrodnie Saint-Pierre
15:55 Tajemnice Brokenwood
17:50 Z pamiętnika położnej
18:55 Śmierć pod palmami (2)
21:00 Tajemnice Brokenwood
22:55 Diabelski szczyt (1/5) - serial krym. RPA 2023
00:05 Milczący świadek XXVII (1,2/10) - serial kryminalny

FX

08:40 CSI: Kryminalne zagadki Miami (9—11/24) - serial krym.
11:25 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (12,13,14/22)
14:10 Elsbeth II (16/20)
15:05 Grey's Anatomy: Chirurdzy XXII (1) - serial obycz.
16:00 Legenda Zorro - film przygodowy USA 2005
18:35 Titanic - film katastroficzny USA/Meksyk 1997
22:40 Na fali - film sens. Japonia/USA 91, reż. Kathryn Bigelow, wyk. Patrick Swayze
01:05 Resident Evil: Domena zła - horror Wlk. Bryt./Niemcy/USA/Japonia/Francja 2002

HGTV

08:05 Remontujemy dom na plaży IX - serial dok. USA 2024
09:00 Nowa Maja w ogrodzie
10:05 Polowanie na ogród VIII (5,7,5) - serial dok. Polska 2022
11:40 Letnia chata na lata XIII
13:40 Zróbmy sobie dom (1)
14:40 Weekendowa metamorfoza (7, 3) - reality show
16:35 House Hunters (2—5)
18:35 Odlotowy ogród (9)
19:05 Dorota inspiruje (4, 5)
21:00 Patent na dom (3, 2, 3) - mag. poradnikowy Polska 21
23:50 Najdroższe rezydencje Ameryki (4/8) - serial dok.

BBC LIFESTYLE

08:20 Bake off: zawodowcy
10:20 Włoski remont Amandy i Alana (3, 4, 5, 6) - reality show
12:25 Sekrety rodziny królewskiej (3/4) - serial dok.
13:30 Mistrzowie szycia (8)
14:35 Ekskluzywne hotele
15:35 Mistrzowie ceramiki (8)
16:40 Wielkie Taneczne show (15, 16) - program rozrywkowy
19:20 Majorka: śródziemnomorskie smaki (5, 6) - mag.
20:20 Mistrzowie ceramiki (8)
21:30 Ekskluzywne hotele
22:30 Uwiedzione: sypiając z tajniakiem (2/3) - serial dok.
23:35 Wstydliwe choroby (4,5)

COMEDY CENTRAL

08:05 Teoria wielkiego podrywu VIII (5—14/24) - serial kom.
12:40 Teoria wielkiego podrywu VIII (15,16/24)
13:30 Przyjaciele IV (21—24,1—6/24) - serial kom.
18:30 Przyjaciele V (7,8,9/24) - serial kom. USA 1998
20:00 Tata ma plan (1—3,5/22) - serial kom. USA 2016, wyk. Matt LeBlanc, Liza Snyder
22:00 Colin from Accounts (1,2) - serial obycz. Australia 22
23:25 Comedy Club (7)
00:00 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:10 Janosik (2,3/13)
10:05 Ranczo II (2/13)
11:00 Rodzinka.pl XVIII
11:30 Ranczo Wilkowyje - komedia Polska 2007, reż. Wojciech Adamczyk
13:20 Ojciec Mateusz XXIII
15:15 U Pana Boga w Królowym Moście (12/12)
16:15 Komisarz Alex XXV (1)
17:15 Janosik (4/13) - serial przygodowy Polska 1973
18:05 Na sygnale
19:40 Ojciec Mateusz 34 (7,6) - serial krym. Polska 2026
22:35 Ranczo II (3,4/13)
00:30 Rodzinka.pl XVIII (2)

CANAL+ KUCHNIA

13:45 Sachie w Nowej Zelandii
14:45 Tajemnice indyjskich smaków (4, 5)
15:40 Hongkong od kuchni z Jeremym Pangiem (5)
16:40 Dzień dobry, śniadanie
17:30 U sąsiadów w kuchni XIII
18:35 David w Europie (10)
19:05 Jakubiak rozgryza Tajlandię i Kambodżę (6, 7)
19:55 m jak mięso (3, 4)
20:45 Nie bój ryby! (9, 10)
21:45 W drodze z Carltonem McCoy'em (3/6) - serial dok.
22:40 James Martin: hiszpańska przygoda - serial dok.

CANAL+ DOMO

09:40 Daleko od miasta XV (9)
10:15 Gardeners' World (2)
11:25 Generalna odbudowa II
12:25 Ucieczka na wieś XXIV
14:15 Wielkie projekty XXIII
15:15 Kupiliśmy sobie zamek
16:10 Najbrzydszy dom na naszej ulicy (4) - reality show
17:05 Bitwa o wnętrza (7)
18:00 Daleko od miasta XV (2)
18:25 Room service (4/6)
19:00 Ucieczka na wieś XXIV
21:00 Nasz nowy dom w Grecji
21:55 Wielkie projekty: transformacje (3) - reality show
23:00 Cudotwórcy VI (5)
00:40 Pogromcy bałaganu (2)

PLANETE+

13:35 Céline Dion. Tak rodzi się gwiazda - film dok.
14:40 Bucket — historia pewnego lwiątka - film dok.
15:50 Premiera: Głębie oceanów - film dok. Holandia 2023
17:00 Mongolia. Pomiędzy niebem a ziemią (1)
18:00 Świat z góry IX (10/14)
18:40 Polska z góry IV
19:45 Wszystkie tajemnice Joanny D'Arc - film dok.
20:50 Nastassja Kinski
22:00 Premiera: Skradzione dzieci NRD (2) - serial dok.

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Shark Week
09:00 Złomowisko PL X
11:00 Brudna robota — czysty zysk III - serial dok. Polska 20
12:00 Porty - serial dok.
13:00 Ed Stafford: inicjacja (3)
14:00 Gorączka złota XVI (15)
15:00 Złoto drwali II (4/8)
16:00 Truckerki III
17:00 Nic do zgłoszenia III
18:00 Mike Brewer: przerobić i sprzedać (5/6) - serial dok.
19:00 Psy policyjne (9/10)
20:00 Morze złota XIII (5)
21:00 Gorączka złota XVI (15)
22:00 W oku cyklonu II (4/4)
23:00 Celnicy na straży Turcji

TVP HISTORIA

10:45 Podziemne Włochy II (9)
11:50 W sercu Ameryki (3)
12:55 Wyspy Kanaryjskie (5/5)
13:55 Flesz historii (751)
14:20 Marzec '68 - dramat obyczajowy Polska 2022
16:25 Starożytny Egipt — kroniki imperium (5/8) - serial dok.
17:45 Rzeka kłamstwa (4)
19:20 Kroniki Hitlera (2/13)
20:20 II wojna światowa w kolorze (2/10) - serial dok.
21:25 Tatarak - dramat obycz. Polska 09, reż. Andrzej Wajda
23:00 Lalka - dramat obycz. Polska 1968, reż. W. J. Has

HISTORY

14:00 Tajemnice Dolnego Śląska II (4) - serial dok.
14:30 Jak to wyjaśnić III
15:20 Jak Hitler przegrał wojnę
17:10 David Duchovny: archiwum tajemnic (10/10)
18:10 Życie po zagładzie ludzkości III (6/8) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XIV
20:00 II wojna światowa: planeta w ogniu (4) - serial dok.
21:00 Najbardziej zabójcze historie świata - serial dok.
22:00 Największe tajemnice świata V (13/15) - serial dok.
23:00 Starożytni kosmici XVI (2,3/20) - serial dok. USA 2024

NATIONAL GEOGRAPHIC

14:00 Miasta w liczbach (6/8)
15:00 Rzym: początki imperium - serial dok.
16:00 Inkowie: powstanie i upadek imperium (4)
17:00 Krwawe zagadki przeszłości (7,8/8) - serial dok.
19:00 Krwawe pieniądze: tajemnice radzieckiej gospodarki (2) - film dok.
20:00 Top Guns: następne pokolenie (2/6) - serial dok.
21:00 Uwaga, katastrofa! II
22:00 Euroinżynieria (1/6)
23:00 Tajemnicze wyspy (5/10)

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie V (27)
09:00 Podglądacze przyrody
11:00 Z klimatem i z pasją (14)
11:30 Wojny magazynowe II
14:00 Galileo - pr. popularn.
16:00 Kryptonim szef XI (6/9)
17:00 Rolnicy. Podlasie VIII (7,8,9,10) - serial dok.
21:00 Wioski wioseczki
21:30 Górale IX (12)
22:00 Dzieci dżihadystów w Syrii: stracona sprawa czy nadzieja na odkupienie
23:00 Pogromcy mafii (6)
00:00 Największe śledztwa CBŚP (6) - serial dok. Polska 24
01:00 Rolnicy. Podlasie V

BBC EARTH

11:00 Królestwo zwierząt
12:05 W okowach mrozu X (2)
13:05 Tajlandia z Sue Perkins
14:05 David Attenborough i cuda natury (2/5) - serial dok.
14:30 Wielka australijska przygoda (4/6) - serial dok.
15:35 Fenomeny współczesnego życia II (1/6) - serial dok.
16:40 Wszechświat (4/5)
17:45 W okowach mrozu X (2)
18:45 Szpiedzy w oceanie
19:55 Miasta tętniące życiem
21:00 Królestwo zwierząt
22:05 W okowach mrozu X (2)
23:05 Dziki połów (2/8) - serial

POLSAT VIASAT HISTORY

10:20 Naziści: korzenie zła (4)
11:30 Zaginione tajemnice piramid (1/2) - serial dok.
12:30 Czarna śmierć: pacjent zero (1/2) - serial dok.
14:45 Cesarstwo Rzymskie: mity i fakty - serial dok.
15:35 Ciemna strona starożytnej Grecji (1/5) - serial dok.
16:50 Wielkie budowle Rzymian (1/3) - serial dok.
17:55 Historia sprawiedliwości
18:55 Królowe, które zmieniły świat (5/6) - serial dok.
20:00 Dziki Zachód (1/6)
21:00 Naziści: korzenie zła (4)
22:05 Świta Hitlera (5/6)

eprasa.pl 1797855c34

PONIEDZIAŁEK 9.03

Od A do Z

CUBE ★★★
dramat, Kanada 1997, reż. Vincenzo Natali, wyk. Nicole de Boer, Nicky Guadagni
23:30 | cinemax
Kafka w kostiumie s.f.: grupa pozornie przypadkowych osób próbuje wspólnie znaleźć wyjście z labiryntu będącego kombinacją wymyślnych tortur z matematycznym algorytmem. Prowadzi do klaustrofobii.

DOWÓD ŻYCIA ★★★
film sens., USA 2000, reż. Taylor Hackford, wyk. Meg Ryan, Russell Crowe, David Morse
22:00 | warner tv
Russell Crowe jako wysoko opłacany specjalista od odbijania zakładników wyrusza na poszukiwanie inżyniera, uprowadzonego przez latynoskich partyzantów – za darmo, z miłości do Meg Ryan, żony porwanego.

GNIEW TYTANÓW ★★★
film przyg., USA/Hiszpania 2012 , reż. Jonathan Liebesman, wyk. Sam Worthington, Liam Neeson, Ralph Fiennes
21:00 | tvn 7
Kolejne po „Starciu tytanów" spojrzenie na mitologię z wykorzystaniem całego arsenału współczesnych efektów specjalnych: Perseusz rusza na ratunek ojcu Zeusowi porwanemu przez Aresa i Hadesa.

JASON BOURNE ★★★
film sens., USA/Chiny/Hiszpania/Japonia/Islandia/Niemcy/Włochy 2016, reż. Paul Greengrass, wyk. Matt Damon, Tommy Lee Jones, Alicia Vikander
19:00 | canal+ premium
Powrót do zamkniętego już cyklu: były tajny agent CIA do zadań specjalnych odkrywa kolejne stopnie uwikłania w coraz bardziej przerażające – nielegalne – działania agendy rządu USA. Na ekranie oczywiście Matt Damon.

KAC VEGAS ★★★
komedia, USA/Niemcy 2009, reż. Todd Phillips, wyk. Bradley Cooper, Ed Helms, Zach Galifianakis
23:10 | tvn 7
Wieczór kawalerski czterech przyjaciół w Las Vegas kończy się gigantycznym kacem, zaginięciem pana młodego i mnóstwem innych zaskakujących konsekwencji. Ku rozbawieniu, ale i przestrodze.

Dom zły

23:55 | kino polska ★★★★★

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Wizja lokalna mająca ujawnić okoliczności okrutnego mordu na głębokiej prowincji okazją do spojrzenia na Polskę czasu stanu wojennego: jeden z najciekawszych polskich filmów sezonu.

MYZ

THRILLER
POLSKA 2009, REŻ. WOJCIECH SMARZOWSKI, WYK. ARKADIUSZ JAKUBIK, MARIAN DZIĘDZIEL, KINGA PREIS

MARSJANIN ★★★★
film s.f., USA/Wlk. Brytania 2015, reż. Ridley Scott, wyk. Matt Damon, Jessica Chastain, Kristen Wiig
21:30 | hbo
Matt Damon jako pozostawiony omyłkowo na Marsie astronauta, który musi powiadomić Ziemię, że żyje i oczekuje na ekspedycję ratunkową. I bawiący się konwencją Ridley Scott za kamerą.

MINUTA PO ŚMIERCI ★★
thriller, USA 2022, reż. Michael Mailer, wyk. Cole Hauser, Jaimie Alexander, Morgan Freeman
23:55 | tv puls
Makler porzuca miasto i wraca w rodzinne pielesze. Na dzień dobry zdradza pewną tajemnicę giełdy, ale ci, którzy chcieli ją wykorzystać, ponieśli straty. W rewanżu pada ofiarą biznesowego przekrętu.

MORDERCZY WYSTĘP ★★
film sens., USA 2009, reż. Dolph Lundgren, wyk. Dolph Lundgren, Melissa Molinaro, Hristo Shopov
23:55 | stopklatka
Dolph Lundgren jako perkusista rockowy – były komandos, od którego zależą losy świata, a na pewno losy rosyjskiego prezydenta i jego córek wziętych za zakładników przez terrorystów.

SZKLANA PUŁAPKA 4.0 ★★★
film sens., USA/Wlk. Brytania 2007, reż. Len Wiseman, wyk. Bruce Willis, Timothy Olyphant, Justin Long
21:40 | polsat
Bruce Willis powraca z wielkim hukiem jako John McClane, który walczy z terroryzmem w ekstremalnych warunkach – tym razem w internecie: z bandytą, który chce wysadzić Amerykanom Święto Niepodległości.

ŚWIADEK ★★★
dramat obycz., Niemcy/Austria 2024, reż. Naderr Saeivar, wyk. Maryam Boubani, Nader Naderpour, Abbas Imani
20:00 | cinemax
Irańska emerytka jest świadkiem zbrodni, dokonanej przez człowieka z koneksjami. Policja odmawia śledztwa, kobieta musi więc zdecydować: być cicho czy stanąć po stronie sprawiedliwości?

TAK SIĘ POZNALIŚMY ★★
komedia romantyczna, USA 2023, reż. Peter Hutchings, wyk. Lucy Hale, Nat Wolff, Britne Oldford
22:40 | canal+ premium
Para tzw. młodych dorosłych spotyka się na weselu, zaczyna wzajemnie wspominać dawne i obecne związki, co staje się stałym tematem kolejnych spotkań. Kiedy wreszcie zrozumieją, że są sobie pisani?

W IMIĘ... ★★★
thriller, Polska 2013, reż. Małgorzata Szumowska, wyk. Andrzej Chyra, Mateusz Kościukiewicz, Łukasz Simlat
21:55 | kino polska
Nagrody w Berlinie oraz Gdyni dla historii księdza (Andrzej Chyra), odnoszącego sukcesy w pracy z tzw. trudną młodzieżą i zmagającego się z własną homoseksualnością, przed którą uciekł w stan kapłański.

ZABÓJCZY KOKTAJL ★★
film sens., USA/Francja/Niemcy 2021, reż. Navot Papushado, wyk. Karen Gillan, Lena Headey, Michelle Yeoh
22:40 | tvn
Pastisz kina akcji w kobiecym wydaniu: trzy pokolenia zimnych zabójczyń zwracają się przeciwko swoim zleceniodawcom, którzy najwidoczniej nie doceniają ich profesjonalizmu, oszukując na wypłacie.

ŻYJE SIĘ TYLKO DWA RAZY ★★★
film sens., Wlk. Brytania 1967, reż. Lewis Gilbert, wyk. Sean Connery, Akiko Wakabayashi, Mie Hama
23:00 | tvp kultura
Sean Connery po raz piąty jako superagent James Bond – teraz już doskonały, z dystansem wobec własnej osoby – walczący z przebiegłym superzbirem, który planuje przejęcie władzy nad światem.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 1797855c34

PONIEDZIAŁEK 9.03

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Studio Raban (422)
08:00 Serwis Info
09:00 Ranczo VIII (13/13)
10:00 Komisarz Alex XXIII (9)
11:00 Ojciec Mateusz VII
12:00 Serwis Info
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Rok w ogrodzie extra
12:55 W krainie pszczoły miodnej - film dok. Francja 23
14:00 Wichrowe wzgórze
15:00 Serwis Info - mag.
15:15 Reporterzy (479)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5860)
17:55 Klan - telenowela
18:20 Zaraz wracam II (39)
18:55 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia

20:30 **Pewność** - spektakl teatralny Polska 2026, reż. Błażej Peszek
21:15 **Postscriptum** (48)
21:40 **Polskie Nagrody Filmowe Orły 2026**
23:00 **Balans bieli** (127)
23:45 **Lalka** - dramat obyczajowy Polska 1968, reż. Wojciech Jerzy Has, wyk. Mariusz Dmochowski (165 min) ★★★
02:30 **Dwaj jeźdźcy (Two Rode Together)** - western USA 1961, reż. John Ford (115 min) ★★★

TVP2

05:30 M jak miłość
06:25 Rodzina (nie od) święta (38) - program religijny
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7488) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7488) - mag. Polska 2026
11:55 Okrasa łamie przepisy (418) - mag. kulinarny
12:30 Koło fortuny (2155)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1020)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic (103) - telenowela
16:00 Koło fortuny (2156)
16:35 Familiada (3047)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1021)
18:50 Jeden z dziesięciu (2)
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Kulisy serialu „M jak miłość"** (1648)
20:55 **M jak miłość**
21:55 **Na sygnale**
22:55 **Na przekór losowi** (2/8) - serial obycz.
23:50 **Medicus (The Physician)** - film przyg. Niemcy 2013, reż. Philipp Stölzl, wyk. Stellan Skarsgård, Tom Payne (160 min) ★★★
02:30 **Instynkt** (10) - serial krym. Polska 2011

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag.
08:30 Malanowski i Partnerzy V (4,5)
09:30 Trudne sprawy XXI (1,2/40) - serial fab.-dok.
11:35 Gliniarze XI (55,56,57) - serial fab.-dok. Polska 2021
14:40 Dlaczego ja? 33 (4) - serial fab.-dok. Polska 2026
15:50 Wydarzenia
16:20 Interwencja (5852)
16:30 Na ratunek 112 XVIII (5) - serial fabularno-dok.
17:00 Gliniarze XX (6)
18:00 Pierwsza miłość 49 (220) - serial obycz. Polska 2025, wyk. Aneta Zając
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (309)
19:30 Sport - Polska 2026
19:55 Milionerzy (65)

20:30 **Farma** (166) - reality show Polska 2025
21:40 **Szklana pułapka 4.0 (Live Free or Die Hard)** - film sens. USA/Wlk. Brytania 2007, reż. Len Wiseman (155 min) ★★★
00:15 **W stronę słońca (Into the Sun)** - thriller USA/Japonia 2005, reż. mink (130 min) ★
02:25 **Boogeyman** - horror USA/Kanada 2023, reż. Rob Savage, wyk. Chris Messina, Vivien Lyra Blair (145 min) ★★★

TVN

05:10 Nauka jazdy (11)
05:35 Uwaga! (7697) - mag.
05:50 Ukryta prawda (49/60)
06:45 Kuchenne rewolucje XXVI (8) - reality show
07:45 Dzień Dobry TVN (5649)
11:20 Doradca smaku (19)
11:25 Kuchenne rewolucje: Wschowa – La Trattoria Familja 32 (1) - reality show
12:35 Kuchenne rewolucje: Magnuszew – Stara Kuźnia 30 (6) - reality show Polska 2025
13:40 Ukryta prawda (3,4/17) - serial fab.-dok. Polska 2025
15:45 Młode gliny (17/50) - serial krym. Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny III (6) - serial obycz. Polska 2026
17:55 Detektywi VI (6) - serial fabularno-dok. Polska 2026
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (7945) - mag.

20:15 **Na Wspólnej XXIV** - serial obyczajowy Polska 2026
20:50 **The Floor** (16)
21:30 **Bitwa o gości** (2) - reality show Polska 2026
22:40 **Zabójczy koktajl (Gunpowder Milkshake)** - film sensacyjny USA/Francja/Niemcy 2021 (135 min) ★★
00:55 **Wilk z Wall Street (The Wolf of Wall Street)** - film biograf. USA 2013, reż. Martin Scorsese (220 min) ★★★★

TV PULS

06:00 Nash Bridges V (10,11/22) - serial sens. USA 1999, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVII (13,12/15) - serial sens. Niemcy 2011
10:00 Triumf miłości - telenowela Meksyk 2011
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie II (53) - serial obycz. Turcja 2013
14:00 Lombard. Życie pod zastaw XIII (11,12)
16:00 Ranczo VIII (7,8/13) - serial kom. Polska 2014
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (5,6) - serial obyczajowy Polska 2025
20:00 **Z podniesionym czołem (Walking Tall)** - film sensacyjny USA 2004, reż. Kevin Bray (110 min) ★★
21:50 **Liberator (Under Siege)** - film sens. USA/Francja 1992, reż. Andrew Davis, wyk. Steven Seagal (125 min) ★★★
23:55 **Minuta po śmierci (The Minute You Wake Up Dead)** - thriller USA 2022, reż. Michael Mailer (100 min) ★★
01:35 **Dzielnica strachu IX**

TVN7

05:20 Ten moment - serial fabularno-dok. Polska 2016
05:55 Szkoła (62,7,8/72) - serial fab.-dok. Polska 2018
08:45 Ukryta prawda (40,60,1/73) - serial fab.-dok.
11:55 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2011
14:00 Detektywi (34/56) - serial fab.-dok. Polska 2023
15:00 Szpital św. Anny (46) - serial obycz. Polska 2025
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Opowieści małżeńskie (5/24) - serial fabularno-dok.
19:00 Ukryta prawda (36/48) - serial fab.-dok. Polska 2024, wyk. Agnieszka Czekańska
20:00 **Hotel Paradise** (5) - real tv Polska 2026
21:00 **Gniew tytanów (Wrath of the Titans)** - film przygodowy USA/Hiszpania 2012, reż. Jonathan Liebesman (130 min) ★★★
23:10 **Kac Vegas (The Hangover)** - komedia USA/Niemcy 09, reż. Todd Phillips, wyk. Bradley Cooper (135 min) ★★★
01:25 **Skok na głęboką wodę** (1) - reality show
02:30 **Mówię Wam** (4)

MEZZO

08:05 Brahms: Niemieckie requiem - muzyka klasyczna
09:20 Intermezzo
09:45 Young Euro Classic 2025: European Union Youth Orchestra - muzyka klasyczna
11:20 Wielka Msza h-moll Bacha pod batutą Johna Eliota Gardinera - muzyka sakralna
13:30 Richard Strauss: Arabella - opera Hiszp. 2023
16:20 Intermezzo
17:00 Życie, które kocham: Menahem Pressler
17:40 Grigorij Sokołow w Filharmonii Berlińskiej: Schubert, Beethoven, Rameau
20:30 Monteverdi z Mantui do Wenecji - muzyka klasyczna
22:40 Monteverdi – Nieszpory Maryjne
00:20 Prix de Lausanne: Gala 2026 - balet Szwajcaria 2026

PULS 2

11:30 Dinopociąg (6/40)
12:00 Smerfy - serial anim.
13:00 Gumisie IV (7,6/10)
14:00 Kacze opowieści
15:00 Miraculous IV
16:00 My Little Pony
17:00 Tomek i przyjaciele: Naprzód lokomotywy! XXVII (6)
17:10 Blue III (42,43/50)
17:40 Świnka Peppa II (19/52)
17:45 Bing (43,44/78)
18:15 Masza i niedźwiedź VII
18:30 Myszka Miki: Frajdomek II (6/11) - serial anim.
19:00 Psi patrol V (18/26)
19:35 Pingwiny z Madagaskaru III (10/15) - serial anim.
20:00 Dzielnica strachu X (1) - serial krym. Polska 2025
21:00 Przepis na zbrodnię (1)
22:00 Dzielnica strachu IX
23:00 Wstydliwe choroby V
01:00 Dzielnica strachu IX

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XII (2) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci VII (39,40/65) - serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (6,58) - serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? 33 (6)
12:55 Trudne sprawy XX (2,3,4/40) - serial fab.-dok.
15:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (518, 39)
18:00 Policjantki i policjanci XXIV (5,6) - serial obycz.
20:00 Uroczysko V (5) - serial kryminalny Polska 2026
20:30 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (5)
21:30 Sprawiedliwi. Trójmiasto III (5) - serial krym.
22:40 Krwawa rozgrywka - film akcji Chiny/Hongkong/USA 2017, reż. Leo Zhang
00:55 Love Island II

METRO

07:10 J.A.G. VII (21/24)
08:10 SOS. Ekipy w akcji
09:05 Szpital (11,12/72)
11:05 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:05 Magda gotuje Internet
13:05 Wycieczkowiec (17/20)
14:05 Przepis na życie
15:00 Zapukaj do moich drzwi (91/143) - telenowela
16:00 Słoneczny patrol III (14/22) - serial przyg. USA 93
17:00 Ciężarówką przez Stany IV (6/9) - serial dok.
18:00 Nasi w mundurach (1)
19:00 Kartoteka V - serial fabularno-dok. Polska 2014
21:05 Kryminalni VIII (7,8/13) - serial krym. Polska 2008
23:15 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XI (22/22)
00:20 The Traitors. Australia
01:30 Ślub last minute (8)

eprasa.pl 1797855c34

PONIEDZIAŁEK 9.03

STOPKLATKA

08:30 Wojciech Cejrowski – boso przez świat (61)
09:00 Robert Makłowicz (143, 138) - magazyn
10:50 Wojny magazynowe: Kanada (4,5/12)
11:55 Wojny kontenerowe (16,1/16) - serial dok.
13:00 Katastrofy w przestworzach XXI (7,3/10)
16:00 MacGyver VI (20/21) - serial sensacyjny
18:00 Hudson i Rex IV (1/16)
18:55 Zajazd. Będzie się działo (29)
20:00 Grobowiec smoka (Legendary) - film przyg. Wlk. Brytania/Chiny 2013, reż. Eric Styles, wyk. Scott Adkins, Dolph Lundgren, Yi Huang (115 min)
21:55 Uliczny wojownik (Street Fighter) - film sens. Japonia/USA 1994, reż. Steven E. de Souza, wyk. Jean-Claude Van Damme (120 min)
23:55 Morderczy występ (Command Performance) - film sens. USA 2009, reż. Dolph Lundgren, wyk. Dolph Lundgren, Melissa Molinaro (125 min)

KINO POLSKA

08:15 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace IV (8/10)
08:50 Polska Kronika Filmowa 25/51 - reportaż Polska 1951
09:00 To nie ze mną
09:40 Ranking Naj Polskiego Kina - serial dok. Polska 2024
10:25 Wierna rzeka - melodramat Polska 1983, reż. Tadeusz Chmielewski, wyk. Małgorzata Pieczyńska
13:35 Quo vadis - film hist. Polska/USA 2001, reż. Jerzy Kawalerowicz, wyk. Paweł Deląg, Magdalena Mielcarz
17:10 Stawka większa niż życie - serial wojenny
20:00 Rozmowy nocą - komedia romantyczna Polska 2008, reż. Maciej Żak, wyk. Magdalena Różczka, Marcin Dorociński, Weronika Książkiewicz
21:55 W imię... - thriller Polska 2013, reż. Małgorzata Szumowska, wyk. Andrzej Chyra, Mateusz Kościukiewicz, Łukasz Simlat
23:55 Dom zły - thriller Polska 2009, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Arkadiusz Jakubik, Marian Dziędziel
02:30 Czeka na nas świat - komedia Polska 2006, reż. Robert Krzempek, wyk. Sebastian Pawlak, Cezary Żak

ALE KINO+

09:35 The Hero - film krótkom. PL 2021 (40 min)
10:15 Van der Valk III
12:05 Vera XII (1/5)
13:55 Smak życia III, czyli chińska układanka (Casse-tête chinois) - komedia romantyczna Francja/Belgia 2013, reż. Cédric Klapisch, wyk. Romain Duris (140 min)
16:15 Arktyka (Arctic) - film przyg. Islandia/USA 2018, reż. Joe Penna, wyk. Mads Mikkelsen, Maria Thelma Smáradóttir (125 min)
18:20 Vera XII (2/5) - serial krym. Wlk. Brytania 2023
20:10 Gunman: Odkupienie (The Gunman) - film sensacyjny USA/Hiszpania/Wlk. Brytania/Francja 2015, reż. Pierre Morel, wyk. Sean Penn, Jasmine Trinca (140 min)
22:30 Żona seryjnego mordercy (3/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2023
00:35 Niebezpieczna miłość (Dis-moi juste que tu m'aimes) - thriller Francja/Belgia 2024, reż. Anne Le Ny, wyk. Omar Sy (120 min)

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin IV (7/8)
08:30 Przyjaciółki XXV (9,10)
10:25 Świat według Kiepskich
14:10 Diamentowa afera - komedia sensacyjna USA/Niemcy 1999, reż. Les Mayfield
16:15 Drużyna A - komedia sens. USA/Wlk. Brytania 2010
18:40 Pamięć absolutna - film s.f. USA/Kanada 2012
21:00 Split - horror USA/Jap. 2016, reż. M. Night Shyamalan, wyk. James McAvoy
23:20 Bloodshot - film sens. USA/Kanada/RPA/Chiny 2020
01:40 Gliniarze VI (24/60)

KINO TV

07:30 Kojak II (7/25)
08:35 Zagadki kryminalne panny Fisher (9,10/13)
11:00 Poirot II (1,2/10)
13:10 Panna Marple III (4/4)
15:15 Zagadki kryminalne panny Fisher (11,12/13)
17:55 Poirot XII (1/4)
20:00 Lektor - melodramat USA/Niemcy 08, reż. Stephen Daldry, wyk. Kate Winslet
22:40 Gliniarz z metropolii - film akcji USA 1997
01:00 Wendeta - thriller Holandia/Francja/Niemcy/Szwecja/Wlk. Bryt./Belgia/USA 2016, reż. Martin Koolhoven

TVP KULTURA

08:20 W poszukiwaniu dobrego filmu (35)
09:00 Pogranicze w ogniu (11) - serial sensacyjny
10:10 Wenecja - film obycz. Polska 2010, reż. Jan Jakub Kolski (140 min)
12:30 Joana Mallwitz – we własnym tempie
14:05 Dobre strony (11)
14:30 Tamte lata, tamte dni
15:05 Szatan z siódmej klasy - film dla młodzieży Polska 2006 (115 min)
17:00 Pogranicze w ogniu (12) - serial sensacyjny
18:15 Tygodnik kulturalny
19:10 Poszukiwacze zaginionych arcydzieł
19:45 Polskie Nagrody Filmowe Orły – czerwony dywan
20:15 Polskie Nagrody Filmowe Orły 2026 - program rozrywkowy
23:00 Żyje się tylko dwa razy (You Only Live Twice) - film sens. Wlk. Brytania 1967, reż. Lewis Gilbert (125 min)
01:05 Porozmawiajmy szczerze - rozmowa
01:45 Piłkarski poker - komedia Polska 88, reż. Janusz Zaorski (120 min)

WARNER TV

07:30 J.A.G. V (25,2/25)
09:20 Bajer z Bel-Air IV
10:20 Za głosem serca
11:25 Pełna chata (9,10/22)
12:25 J.A.G. VI (3,4/24)
14:20 Bajer z Bel-Air IV
16:20 Pełna chata (9,10,11,12/22) - serial kom.
18:30 Taxi IV - komedia sensacyjna Francja 2007
20:15 Superman IV - film s.f. Wlk. Brytania/USA 1987
22:00 Dowód życia - film sens. USA 2000, wyk. Meg Ryan
00:40 Szeregowiec Benjamin - komedia USA 1980

PARAMOUNT

07:30 Elementary IV
09:10 Policyjna grupa pościgowa XX (6/15) - serial dok.
09:55 Czy leci z nami pilot? - komedia USA 1980
11:40 Star Trek - film s.f. USA 1979, reż. Robert Wise
14:35 World Trade Center - film katas. USA 2006
17:25 Terminator: Genisys - film s.f. USA/Kanada 2015
20:00 Aviator - film biograficzny USA/Niemcy 2004
23:30 Terminator - film s.f. USA/Wlk. Brytania 1984
01:40 Wyzwanie dla kumpla - komedia USA/Kanada 2019

HBO

09:30 A Picture of Her - romans USA/Kanada 2023 (85 min)
10:55 Well Done! - komedia Francja/Luksemburg 2023 (110 min)
12:45 Detektyw Monk: Ostatnia sprawa - komedia kryminalna USA 2023 (100 min)
14:25 Sypiając z innymi - komedia romantyczna USA 2015 (100 min)
16:05 Drużyna AA - dramat obycz. Polska 2024, reż. Daniel Jaroszek (130 min)
18:15 W potrzasku - western USA 2025, reż. Carlyle Eubank, wyk. Wyatt Russell (105 min)
20:00 Chętni na seks (2) - serial kom. USA 2026, wyk. Jason Bateman
21:00 Rooster (1) - serial komediowy USA 2026
21:30 Marsjanin - film s.f. USA/Wlk. Brytania 2015, reż. Ridley Scott, wyk. Matt Damon (135 min)
23:45 Makbet - dramat wojenny Wlk. Brytania/Francja 2015 (110 min)
01:35 Koszmar minionego lata - horror USA 97, reż. Jim Gillespie (100 min)

CINEMAX

14:30 Zanim zapomnimy - dramat obycz. USA/Argentyna/Włochy 2024
16:20 Radykalna metoda - dramat obycz. Meksyk/USA 23
18:25 Lepiej później niż wcale - komediodramat USA 2023
20:00 Świadek - dramat obyczajowy Niemcy/Austria 2024, reż. Nader Saeivar
21:40 Ingeborg Bachmann – Wyprawa na pustynię - film biograficzny Szwajcaria/Austria/Niemcy/Luks. 2023
23:30 Cube - dramat Kanada 1997, reż. Vincenzo Natali

ROMANCE TV

08:40 Górscy ratownicy
09:40 Górski lekarz (8/15)
10:30 Inga Lindström: Śmiertelny wróg - film obycz. Niemcy 2024, reż. Julia Peters
12:25 Lato na Mazurach - film obyczajowy Niemcy 2015
14:20 Rodzina Andersów (3,4/4) - serial kom. Niemcy 24
18:05 Górscy ratownicy
19:00 Górski lekarz (9/15)
20:00 Zabójstwo nad Morzem Wattowym - komedia Niemcy 2023, reż. André Erkau
21:55 Jeśli to miłość - film obyczajowy Niemcy 2016
23:50 Górski lekarz (9/15)

CANAL+ PREMIUM

08:50 Pieniądze to nie wszystko - komedia Polska 2000 (105 min)
10:35 W pokoju obok - dramat obycz. Hiszpania/USA/F 2024 (105 min)
12:20 Mój jedyny wróg - film krótkom. PL 24 (20 min)
12:40 Ida - dramat obycz. Polska/Dania/Francja/Wlk. Bryt. 2013 (80 min)
14:00 Wszystko, czego nie zdążyliśmy powiedzieć (1,2/9)
15:05 Hollywoodgate
16:40 Premierowa jazda
16:55 Warcraft: początek - film fantasy USA/Chiny/Kanada/Japonia 2016 (120 min)
18:55 Łapu-Capu
19:00 Jason Bourne - film sens. USA/Chiny/Hiszp./Japonia/Islandia/Niemcy/Włochy 16 (120 min)
21:00 Król i zdobywca (5,6/8) - serial obycz. Wlk. Bryt./Islandia/USA 2025
22:40 Tak się poznaliśmy - komedia romantyczna USA 2023 (95 min)
00:15 Martwych nie boli - western Kanada/Dania/Meksyk/Wlk. Bryt./USA 2023 (125 min)

TVN FABUŁA

09:50 Przepis na życie
10:50 Szpital św. Anny (6/26)
11:50 Prawo Agaty VI (10,11)
13:50 Teraz albo nigdy! (11/13)
14:50 19+ - serial fab.-dok.
15:25 Papiery na szczęście
16:00 OSS 117 – Rio nie odpowiada - komedia szpiegowska Francja 2009
18:15 Na Wspólnej – Omnibus XXIV - serial obycz.
20:00 Godziny szczytu - film sensacyjny USA 1998
22:15 Sekret w ich oczach - film krym. USA/Wlk. Bryt./Hiszpania/Korea Płd 2015

AMC

10:55 Legenda - film fantasy USA/Wlk. Brytania 1985
12:50 Muszkieterka (1) - film przyg. Niemcy/USA/Chorwacja 2004, reż. Steve Boyum
14:40 Kobieta muszkieter (2) - film przygodowy Niemcy/USA/Chorwacja 2004
16:25 Widmo - horror USA 17
18:25 Źrebak - dramat obycz. USA 05, reż. Yelena Lanskaya
20:20 Red Eye - thriller USA 2005, reż. Wes Craven, wyk. Rachel McAdams
22:00 Szepty mroku IV (4)
22:45 Intryga - thriller Włochy 2017, reż. Alessandro Capone

eprasa.pl 1797855c34

AXN

08:50 Agenci NCIS X (12/24)
09:50 Castle II (24,1/24)
11:45 Detektyw Monk (2,3/13)
13:35 Rekrut V (13,14/22)
15:30 FBI: International (21,1/21) - serial akcji
17:20 Castle III (2,3/24)
19:20 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XV (4,5/18)
21:05 FBI VI (8/13)
21:55 FBI: Most Wanted III (20/22) - serial krym. USA 22
22:55 Castle III (2,3/24)
00:35 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XV (4,5/18)

EPIC DRAMA

08:40 Lekarze na start
09:25 Agenci NCIS XVI (9/24)
10:20 Wszystkie stworzenia duże i małe II (4/6)
11:20 Poirot VII (1/2)
13:30 Lekarze na start
14:15 Agenci NCIS XVI (9/24)
15:05 Panna Scarlet i komisarz
16:15 Morderstwo w małym mieście II - serial krym.
17:10 Poirot VII (2/2)
19:20 Lekarze na start
20:05 Agenci NCIS XVI (10/24)
21:00 Tajemnica Bladego Konia (1/2) - miniserial
22:00 Poirot XIII (2/5)
23:55 Lekarze na start

TVN STYLE

08:00 Życie na kredycie (5)
08:35 Dorota was urządzi VI (11,12/12) - serial dok.
10:05 I nie opuszczę Cię aż do ślubu (2, 3) - reality show
11:30 Ugotowani (1, 2)
13:35 Kuchenne rewolucje (4, 1) - reality show Polska 23
15:40 Ukryta prawda (18/60)
16:40 Jestem z Polski VI (8,4)
18:45 Kuchenne rewolucje (5, 6) - reality show Polska 24
20:50 Babski biznes (5/8) - serial dok. Polska 2025
21:50 Jestem z Polski VII (12,1)
23:50 Apetyt na miłość (1, 1)

TVN TURBO

08:15 DeFacto (6, 7)
09:15 Fani czterech kółek XVII
11:15 Złomowisko PL XI
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować II
18:00 Raport Turbo (4934)
18:15 Wojny samochodowe (2)
19:15 Gadżet 4.0 (8) - mag.
19:45 Zawodowi handlarze (9)
20:30 Naprawy nie do naprawy (4, 2) - mag. motoryzacyjny
22:00 Raport Turbo (4934)
22:20 Mobilni mechanicy (3)
23:05 Z drugiej ręki (2)
00:35 Mobilni mechanicy (2)

BBC FIRST

08:40 Lewis II (5/8)
09:45 Ojciec Brown V (11/15)
10:45 Powrót do raju II (5/6)
11:50 Śmierć z dala od palm
12:55 Tajemnice Brokenwood
14:50 Ojciec Brown XI (10/10)
15:50 Lewis II (5/8)
16:50 My Life is Murder III
17:50 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami (3/8) - serial kryminalny
21:00 Powrót do raju II (6/6)
22:05 Annika (1,2/6)
00:00 Death Valley (5/6)
01:00 Śmierć pod palmami

FX

08:15 Dr House VIII (10/22)
09:10 9-1-1 VIII (14/18)
10:05 Kości IX (8,9/24)
11:55 FBI (12,13/22)
13:45 Castle III (3,4/24)
15:35 Agenci NCIS: Początki
17:25 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (6/22)
18:20 CSI: Kryminalne zagadki Miami (16,17/24)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (19,20/22)
22:00 Tropiciel III
22:55 Agenci NCIS: Początki (12/18) - serial krym. USA 2025
23:50 CSI: Kryminalne zagadki Miami (16,17/24)

HGTV

08:10 Kupujemy dom na plaży
09:05 Remontujemy dom na plaży V - serial dok.
10:00 Kolorowa rewolucja III
11:00 Zarobić na remoncie VII
12:00 Tu jest pięknie VI (6/12)
12:50 Nieoczywiste miejsca III
13:55 House Hunters (2, 3)
15:05 Mieszkanie na miarę III
17:00 Zróbmy sobie dom (1)
18:00 Weekendowa metamorfoza (5, 7) - reality show
19:55 Dorota inspiruje (6)
20:55 Dorota was urządzi (12,1/12) - serial dok. Polska 14
22:25 House Hunters

BBC LIFESTYLE

12:30 Wielkie brytyjskie wypieki (5) - program rozrywkowy
13:40 Wielkie projekty VII
14:40 Królowie smaku: Big Zuu & AJ Tracey - serial dok.
15:40 Bake off: zawodowcy (5)
16:40 Zapraszam do stołu: profesjonaliści (15)
17:45 Wielkie projekty VII
18:45 Mistrzowie ceramiki
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (6) - program rozrywk.
21:00 Hiszpański remont Amandy i Alana (1, 2)
22:10 Kobiety, skalpel i liposukcja (1/3) - serial dok.
23:00 Wstydliwe choroby IV

COMEDY CENTRAL

08:00 Dwóch i pół (19,20/24)
08:55 Przyjaciele V (6—11/24)
11:55 Teoria wielkiego podrywu VIII (11—16/24)
14:30 Dwóch i pół (21—24/24)
16:30 Przyjaciele V (12—17/24) - serial kom.
19:30 Teoria wielkiego podrywu VIII (17—22/24) - serial komediowy USA 2014
22:00 The Office PL III (8,9/12)
23:05 Comedy Club (8, 9)
00:05 Miasteczko South Park XI (12,13/14)
01:00 Pracoholicy III (9/20)

TVP SERIALE

08:30 Komisarz Alex VI
09:20 Rodzinka.pl (16)
09:50 Klan - telenowela
10:25 Ranczo II (2/13)
11:20 M jak miłość
12:20 Komisarz Alex XXV (1)
13:20 Kulisy serialu „Ojciec Mateusz" (2) - felieton
13:30 Ojciec Mateusz XXIII
15:30 Komisarz Alex VI
16:15 Na sygnale (17,18)
17:25 Ranczo II (3,4/13)
19:30 Ojciec Mateusz XXIII (9) - serial krym. Polska 2019
21:30 Ranczo II (5,6/13)
23:30 Ojciec Mateusz XXIII
00:25 Na sygnale

CANAL+ KUCHNIA

13:20 Podróż przez smaki Chin
14:25 ABC gotowania — kuchnia turecka (7) - mag.
14:55 Zgrillowani (4, 5)
15:55 Javier Peña zjada świat
16:55 David Rocco w zaciszu domowej kuchni (18, 19)
17:50 Jamie Oliver (15, 16)
18:45 m jak mięso (6)
19:10 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (2)
19:25 m jak mięso (1, 2)
20:15 Hongkong od kuchni z Jeremym Pangiem (5)
21:15 Anthony Bourdain XI
00:45 David w Europie (9)

CANAL+ DOMO

10:55 Wielkie projekty: transformacje (1) - reality show
12:05 Kupcie sobie zamek!
13:00 Wiejskie domy do liftingu (3) - reality show
14:00 Cudotwórcy VII (8/13)
14:50 Wielkie projekty: transformacje (2) - reality show
16:00 Tomasz Pągowski. Remont u ciebie (2, 3)
17:00 Kupcie sobie zamek!
18:00 Ucieczka na wieś XXIV
19:00 Wielkie projekty (3)
20:10 Daleko od miasta XI (7,8)
21:00 Cudotwórcy VII (22)
22:00 Wielkie projekty XXIII
22:55 Cuda z drewna (2/12)

PLANETE+

12:35 Krajobrazy świata
13:45 Partyzant z aparatem Leica - film dok. Izrael 2022
14:50 Wiatr. Niewidzialna siła
15:50 Niezwykłe podróże koleją IX (7/7) - serial dok.
16:55 Na targach świata II (2)
18:00 Świat z góry XI (14/14)
18:45 Premiera: Mam zamek III (1) - serial dok.
19:20 Cały ten horror
20:50 Niezwykłe podróże koleją VI (2/5) - serial dok.
22:00 Premiera: Ramzes II. 66 lat panowania (1/3)

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Klan z Alaski III (1/32)
11:00 Człowiek kontra niedźwiedź (2/8) - serial dok.
12:00 Mike Brewer: przerobić i sprzedać (5/6) - serial dok.
13:00 Nagi instynkt przetrwania V (1,2/15) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL VI
16:00 Bimbrownicy XIII (5)
17:00 Celnicy na straży Turcji
18:00 Zawodowcy: drwale II
19:00 Złomowisko PL VII
21:00 Nic do zgłoszenia III (8/8)
22:00 Mike Brewer: przerobić i sprzedać (6/6) - serial dok.
23:00 Celnicy na straży Turcji
00:00 Gorączka złota XVI (15)

TVP HISTORIA

10:00 Anna German w sercach ludzi - film dok. Polska 2022
11:45 Magiczny Adriatyk
12:50 Tajemnice szpiegów: nuklearna rozgrywka
13:50 Królowie
14:30 Stawka większa niż życie - serial wojenny
15:35 Sensacje XX wieku
17:30 Czas honoru (7)
18:30 VI Brygada Pani Komendant - film dok.
19:35 Królowie
20:15 07 zgłoś się (5/21)
21:20 Narodziny nazizmu (2/3)
22:25 Kroniki Hitlera (2/13)

HISTORY

13:05 Starożytni kosmici XIV
14:00 Gwiazdy lombardu XIII
14:30 Wyjaśnić niewyjaśnione
15:20 Niewyjaśnione tajemnice świata III (9/10)
16:15 Gwiazdy lombardu: skarby Ameryki II - serial dok.
17:10 Jak Hitler przegrał wojnę
18:10 Skarby mistycznego świata II (6/11) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
20:00 Komandosi kontra naziści (1) - serial dokumentalny
21:00 Starożytni kosmici XVII
22:00 Niewyjaśnione tajemnice świata VII (13/18)
23:00 Straż graniczna: USA III

NATIONAL GEOGRAPHIC

15:00 Morski patrol: Hiszpania
16:00 Imperium Mongołów: historia Czyngis-chana (3,4/6)
18:00 II wojna światowa: ukryta prawda (4/6) - serial dok.
19:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny (6/10)
20:00 Katastrofa w przestworzach XXII (6/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Katastrofa w przestworzach XXV (7)
22:00 Katastrofa w przestworzach XIV (10,2/10) - serial dok.
00:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny IV

FOCUS TV

08:00 48 h. Zaginieni
08:50 Wehikuł czasu
09:00 Galileo - pr. popularn.
10:00 Gwiazdy lombardu XII (21,22,23,24/46) - serial dok.
12:00 Superfabryki (3/8)
13:00 Poszukiwacze historii IV
14:00 Kolaboranci Hitlera
16:00 Kryptonim szef VIII
18:00 Rolnicy. Podlasie VI
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Łowcy nazistów - serial dok. Wlk. Brytania 2010
22:00 Prawdziwe zło. Ludzie, którzy stworzyli nazizm (5,6/6)
00:00 Starożytni kosmici XIV
01:00 Rolnicy. Podlasie V

BBC EARTH

09:15 W okowach mrozu III
11:15 Północny Atlantyk: mrok oceanu (1/3) - serial dok.
12:20 Błękitna planeta
13:25 Fenomeny współczesnego życia II (5/6) - serial dok.
14:30 W okowach mrozu IX
15:30 Życie na pustkowiu III
16:30 Tajlandia z Sue Perkins
17:35 Północny Atlantyk: mrok oceanu (1/3) - serial dok.
18:40 Błękitna planeta (6/8)
19:45 Wszechświat (5/5)
20:55 Życie na pustkowiu III
21:55 W okowach mrozu X
22:55 Tajlandia z Sue Perkins

POLSAT VIASAT HISTORY

11:45 Tajne bazy nazistów
12:40 Wojna światowa: 1914-1945 (2/8) - serial dok.
13:45 Militarny ranking
14:50 Historia sprawiedliwości - serial dok. Kanada 2025
15:50 Królowe, które zmieniły świat (5/6) - serial dok.
16:50 Dziki Zachód (1/6)
17:50 Tajne bazy nazistów
18:50 Wojna światowa: 1914-1945 (2/8) - serial dok.
19:55 Militarny ranking (10/10)
21:00 Naziści: korzenie zła (5)
22:05 Świta Hitlera (1/6)
23:15 Naziści: ściśle tajna nauka (2) - serial dok.

eprasa.pl 1797855c34

Od A do Z

BLACK LOTUS ★★
film sens., Holandia/USA 2023, reż. Todor Chapkanov, wyk. Rico Verhoeven, Frank Grillo, Kevin Janssens
20:00 | tv puls
Agent specjalny nie zdołał zapobiec śmierci przyjaciela, więc kiedy córka zmarłego zostaje uprowadzona przez gang handlarzy z całą znajomą rutyną jednoosobowej armii wkracza do akcji.

BOKSER ★★★
film obycz., Polska/USA 2011, reż. Tomasz Blachnicki, wyk. Szymon Bobrowski, Greg Kriek, Anna Przybylska
20:00 | warner tv
Z cyklu „Prawdziwe historie", wysnute z dziejów Przemysława Salety, choć nie pada jego nazwisko: bokserski mistrz ryzykuje swoją karierę, oddając nerkę ciężko chorej córce.

CZERWONY KAPITAN ★★
thriller, Czechy/Słowacja/Polska 2016, reż. Michal Kollár, Kamil Misztal, wyk. Maciej Stuhr, Oldřich Kaiser, Martin Finger
20:00 | kino polska
Maciej Stuhr na gościnnych występach w Bratysławie: jako uczciwy glina, który w przeddzień podziału Czechosłowacji na dwie republiki wpada na trop komunistycznej zbrodni. Niespełniona obietnica.

DICKS: MUSICAL ★★
komedia, USA 2023, reż. Larry Charles, wyk. Josh Sharp, Aaron Jackson, Nathan Lane
22:40 | cinemax
Zwariowane widowisko z off-Broadwayu: rozdzieleni tuż po urodzeniu bliźniacy spotykają się po latach. Postanawiają zmienić się rolami, by namówić swoich rodziców do ponownego zejścia się razem.

EX MACHINA ★★★★
film s.f., Wlk. Brytania/USA 2015, reż. Alex Garland, wyk. Alicia Vikander, Domhnall Gleeson, Oscar Isaac
21:00 | canal+ premium
Oscar za efekty i nominacja za scenariusz dla opowieści o informatyku, któremu przychodzi sprawdzić doskonałość sztucznej inteligencji zainstalowanej w androidzie o wyglądzie atrakcyjnej kobiety.

Pat Garrett i Billy Kid

22:00 | warner tv
★★★★★

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Klasyk antywesternu Sama Peckinpaha: mroczna legenda psychopatycznego Billy'ego Kida, przeciw któremu staje dawny przyjaciel Pat Garrett. Przemoc, niepokojące piękno i kultowa ścieżka Boba Dylana.
MYZ

WESTERN
MEKSYK/USA 1973, REŻ. SAM PECKINPAH, WYK. JAMES COBURN, KRIS KRISTOFFERSON, RICHARD JAECKEL

KONWÓJ ★★★
film sens., Polska 2016, reż. Maciej Żak, wyk. Robert Więckiewicz, Janusz Gajos, Przemysław Bluszcz
23:25 | tvp 2
Ciekawe kino gatunków w doborowej obsadzie: konwojujący groźnego przestępcę strażnik orientuje się, że na pasażera więźniarki wydano nieformalny wyrok śmierci, który wykonać ma jeden z konwojentów.

MENU ★★★★
horror, USA 2022, reż. Mark Mylod, wyk. Ralph Fiennes, Anya Taylor-Joy, Nicholas Hoult
23:35 | polsat
Grupa smakoszy udaje się do ekskluzywnej restauracji na zaproszenie jej sławnego szefa. Czeka ich wykwintna uczta, lecz czy są przygotowani na wszystko, co przygotował dla nich mistrz kuchni?

NASZE KRÓLESTWO ★★★★
thriller, Francja 2024, reż. Julien Colonna, wyk. Ghjuvanna Benedetti, Saveriu Santucci, Anthony Morganti
22:45 | ale kino+ hd
Korsyka, połowa lat 90. XX wieku. Nastolatka dołącza do swego ukrywającego się ojca, przywódcy jednej z operujących na wyspie grup przestępczych. To jej oczami widz śledzi rozwój mafijnych porachunków.

PEWNEGO RAZU... W HOLLYWOOD ★★★★
komediodramat, USA/Wlk. Brytania/Chiny 2019, reż. Quentin Tarantino, wyk. Leonardo DiCaprio, Brad Pitt, Margot Robbie
20:00 | cinemax
Quentin Tarantino o Hollywood schyłku lat 60.: gwiazdor tv (Leonardo DiCaprio) i jego dubler (Oscar dla Brada Pitta) chcą zatrzymać proces przemijania, wybierając sposób zgodny z logiką tamtego kina.

PIĘKNY UMYSŁ ★★★★
dramat obycz., USA 2001, reż. Ron Howard, wyk. Russell Crowe, Jennifer Connelly, Ed Harris
22:00 | stopklatka
Russell Crowe jako John Nash – genialny matematyk i laureat Nobla w dziedzinie ekonomii, który dokonał epokowych odkryć, mimo że chorował na schizofrenię. Plus Oscary za film, reżyserię i rolę Jennifer Connelly jako żony geniusza.

STREFA WROGA ★★★
film sens., USA/Australia 2024, reż. William Eubank, wyk. Liam Hemsworth, Russell Crowe, Luke Hemsworth
22:45 | canal+ premium
Dzisiejsze pole walki: amerykańscy komandosi zostają wysłani z misją przeciwko islamskim terrorystom na Filipinach, licząc na wsparcie drona, którego pilot pracuje w centrum kontroli lotów w Las Vegas.

VICE: KORPORACJA ZBRODNI ★★
film sens., USA 2015, reż. Brian A. Miller, wyk. Thomas Jane, Bruce Willis, Ambyr Childers
20:00 | stopklatka
Korporacja przyszłości, pozwalająca spełnić każdą najbardziej brutalna zachciankę przy wykorzystaniu androidów, kontra ostatni sprawiedliwy – policjant walczący z narastającą wokół przemocą. Rutyna.

W PRZEBRANIU MORDERCY ★★★
thriller, USA 1980, reż. Brian De Palma, wyk. Michael Caine, Nancy Allen, Angie Dickinson
23:15 | tvp 1
Brian De Palma wyrabia sobie markę, idąc tropem Hitchcocka: psychopatyczny morderca tropi a następnie morduje Angie Dickinson. Mały majstersztyk makabry i suspensu: mocne.

WEJŚCIE SMOKA ★★★★
film sens., Hongkong/USA 1973, reż. Robert Clouse, wyk. Bruce Lee, John Saxon, Ahna Capri
21:00 | tvn 7
Pośmiertny triumf Bruce'a Lee w klasyku gatunku: chcący pomścić swoją zhańbioną siostrę mistrz kung-fu bierze udział w turnieju zorganizowanym przez demona zła. Lektura obowiązkowa.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 1797855c34

TVP1

07:30 Kościół z bliska (708)
08:00 Serwis Info, pogoda
08:25 Zaraz wracam II (39)
09:00 Ranczo IX (1)
10:00 Komisarz Alex XXIII (10)
11:05 Ojciec Mateusz VII
12:00 Serwis Info
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:35 Program rolny
12:50 Wielka naturalna bariera (1/3) - serial dok.
14:00 Wichrowe wzgórze
15:00 Serwis Info
15:15 Reporterzy (480)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5861)
17:55 Klan - telenowela
18:20 Zaraz wracam II (40)
18:55 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia

20:30 **Omnibus – szybcy i mądrzy** (4) - teleturniej Polska 2026
21:20 **Film fabularny**
23:15 **W przebraniu mordercy (Dressed to Kill)** ★★★ 18+ - thriller USA 1980, reż. Brian De Palma, wyk. Michael Caine, Nancy Allen, Angie Dickinson (115 min)
01:10 **Wielkie wesele (The Big Wedding)** ★★ - komedia USA 13, reż. Justin Zackham, wyk. Robert De Niro (100 min)

TVP2

05:30 M jak miłość
06:20 Przystań nad Biblią (3, 4) - program religijny
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7489) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7489) - mag. Polska 2026
11:55 Rosół polski (26)
12:30 Koło fortuny (2156)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1021)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic (104) - telenowela
16:00 Koło fortuny (2157)
16:35 Familiada (3048)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1022)
18:50 Jeden z dziesięciu - teleturniej Polska 2026
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Kulisy serialu „M jak miłość"** (1649)
20:55 **M jak miłość**
21:45 **Magazyn Ekspresu Reporterów**
21:55 **Na sygnale**
22:25 **Magazyn Ekspresu Reporterów**
23:25 **Konwój** - film sens. ★★★ Polska 2016, reż. Maciej Żak (100 min)
01:05 **Gambit** - komedia kryminalna ★★ USA/Wlk. Bryt. 2012 (100 min)

POLSAT

05:40 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag.
08:30 Malanowski i Partnerzy V (6,7)
09:30 Trudne sprawy XXI (3,4/40) - serial fab.-dok.
11:35 Gliniarze XI (58,59,60) - serial fabularno-dok.
14:40 Dlaczego ja? 33 (5)
15:50 Wydarzenia
16:20 Interwencja (5853)
16:30 Na ratunek 112 XVIII (6)
17:00 Gliniarze XX (7) - serial fabularno-dok. Polska 2026
18:00 Pierwsza miłość 50 - serial obycz. Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport
19:15 Gość „Wydarzeń" (310) - program publicystyczny
19:25 Sport - Polska 2026
19:40 Pogoda - Polska 2026
19:55 Milionerzy (66) - teleturniej Polska 2025

20:30 **Farma** (167) - reality show Polska 2025
21:30 **Ninja vs Ninja** (81) - show Polska 2025
23:35 **Menu (The Menu)** ★★★★ - horror USA 2022, reż. Mark Mylod, wyk. Ralph Fiennes, Anya Taylor-Joy, Nicholas Hoult (145 min)
02:00 **Szklana pułapka 4.0 (Live Free or Die Hard)** ★★★ - film sens. USA/Wlk. Brytania 2007, reż. Len Wiseman, wyk. Bruce Willis (170 min)

TVN

05:35 Uwaga! (7945)
05:50 Ukryta prawda (50/60)
06:45 Kuchenne rewolucje XXVI (9) - reality show
07:45 Dzień Dobry TVN (5650)
11:20 Doradca smaku (20) - mag. kulinarny Polska 2025
11:25 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Retka", Łódź XVI (8) - reality show Polska 2017
12:35 Kuchenne rewolucje: Turek – Piwnica Smaku 30 (7) - reality show Polska 2025
13:40 Ukryta prawda (5,6) - serial fabularno-dok.
15:45 Młode gliny (18/50) - serial krym. Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny III (7) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi VI (7)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (7946) - mag.

20:15 **Na Wspólnej XXIV** - serial obyczajowy Polska 2026
20:50 **The Floor** (17)
21:30 **Skok na głęboką wodę** (2) - reality show
22:45 **Kuba Wojewódzki** (2) - talk-show Polska 26
23:45 **Superwizjer** (1337)
00:20 **Geostorm** - film sens. ★★ USA/Hongkong 17, reż. Dean Devlin, wyk. Gerard Butler, Jim Sturgess, Abbie Cornish, Andy Garcia, Alexandra Maria Lara (140 min)

TV PULS

06:00 Nash Bridges V (11,12/22) - serial sens. USA 1999, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVII (12,14/15) - serial sens. Niemcy 2012
10:00 Triumf miłości - telenowela Meksyk 2011
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie II (54) - serial obycz. Turcja 2013
14:00 Lombard. Życie pod zastaw XIII (13) - serial obycz.
16:00 Ranczo VIII (8,9/13) - serial kom. Polska 2014
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (6,7) - serial obyczajowy Polska 2025
20:00 **Black Lotus** - film ★★ sens. Holandia/USA 2023, reż. Todor Chapkanov (115 min)
21:55 **Grobowiec diabła (The Devil's Tomb)** ★ - horror USA 2009, reż. Jason Connery (110 min)
23:45 **Child Alert (Amber Alert)** ★★★ - thriller USA 2024, reż. Kerry Bellessa, wyk. Hayden Panettiere (105 min)
01:30 **Lombard. Życie pod zastaw XVIII** (2)
02:25 **Dzielnica strachu IX**

TVN7

05:20 Ten moment - serial fabularno-dok. Polska 2016
05:55 Szkoła (63,9,10/72) - serial fab.-dok. Polska 2018
08:45 Ukryta prawda (41,3,4/73) - serial fab.-dok.
11:55 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2011
14:00 Detektywi (35/56) - serial fab.-dok. Polska 2023
15:00 Szpital św. Anny (47) - serial obycz. Polska 2025
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Opowieści małżeńskie (6/24) - serial fabularno-dok.
19:00 Ukryta prawda (37/48) - serial fab.-dok. Polska 2024, wyk. Agnieszka Czekańska
20:00 **Hotel Paradise** (6) - real tv Polska 2026
21:00 **Wejście smoka (Enter the Dragon)** ★★★★ - film sens. Hongkong/USA 1973, reż. Robert Clouse, wyk. Bruce Lee, John Saxon, Ahna Capri (135 min)
23:15 **Blade – wieczny łowca (Blade)** ★★ 18+ - horror USA 1998, reż. Stephen Norrington, wyk. Wesley Snipes, Donal Logue (150 min)
01:45 **Hotel Paradise** (5)

MEZZO

11:45 Richard Wagner: Götterdämmerung - opera Szwajcaria 2024
16:45 Scott Ross – Ślady spadającej gwiazdy 1951 – 1989 - film dok. Francja 24
18:10 Steinway & Sons - film dokumentalny Francja 2025
18:20 Orkiestra Paryska, Khatia Buniatishvili, Klaus Mäkelä: Falla, Tchaïkovski, Debussy, Ravel - muzyka klas.
20:30 La grande danza – Aterballetto w Mediolanie - balet Włochy 2017
21:50 Orkiestra symfoniczna z Montrealu: Koncert otwierający sezon: Ravel, Mercure, Szostakowicz - muzyka klas.
23:20 Giacomo Puccini: Tryptyk - opera Belgia/Francja 22, reż. Jérémie Cuvillier, wyk. Peter Kálmán, Adam Smith

PULS 2

12:00 Smerfy - serial anim.
13:00 Gumisie IV (8,7/10)
14:00 Kacze opowieści
15:00 Miraculous V (1,2/27)
16:00 My Little Pony
17:00 Tomek i przyjaciele: Naprzód lokomotywy! XXVII (7)
17:10 Blue III (44,45/50)
17:40 Świnka Peppa II (21/52)
17:45 Bing (45,46/78)
18:15 Masza i niedźwiedź VII
18:30 Myszka Miki: Frajdomek II (7) - serial anim.
19:00 Psi patrol VIII (6/26)
19:35 Pingwiny z Madagaskaru III (11/15) - serial anim.
20:00 Dzielnica strachu X (2) - serial krym. Polska 2025
21:00 Przepis na zbrodnię (2)
22:00 Dzielnica strachu X (1)
23:00 Wojna imperiów - film sens. Chiny/Hongkong 2015
01:30 Dzielnica strachu IX

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XII (3) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci VII (41,42/65) - serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (7,59) - serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? 33 (7)
12:55 Trudne sprawy XX (5,6,7/40) - serial fab.-dok.
15:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (39, 40)
18:00 Policjantki i policjanci XXIV (6,7) - serial obycz.
20:00 Uroczysko V (6) - serial kryminalny Polska 2026
20:30 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (6)
21:30 Sprawiedliwi. Trójmiasto III (6) - serial krym.
22:40 Burn Out - film sens. Francja/Belgia 2017, reż. Yann Gozlan, wyk. François Civil
00:50 Love Island II

METRO

07:10 J.A.G. VII (23/24)
08:10 SOS. Ekipy w akcji (51/60) - telenowela dok.
09:05 Szpital (13,14/72)
11:05 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
13:05 Wycieczkowiec (7/20)
14:05 Przepis na życie
15:00 Zapukaj do moich drzwi
16:00 Słoneczny patrol III (15/22) - serial przyg. USA 93
17:00 Ciężarówką przez Stany IV (7/9) - serial dok.
18:00 Nasi w mundurach (2)
19:00 Kartoteka V - serial fabularno-dok. Polska 2014
21:05 Kryminalni VIII (10) - serial krym. Polska 2008
23:15 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XII (1/22) - serial krym. USA/Kanada 2011
00:20 The Traitors. Australia
01:30 Ślub last minute (1)

eprasa.pl 1797855c34

WTOREK 10.03

STOPKLATKA DVB T

08:30 **Wojciech Cejrowski – boso przez świat** (62)
09:00 **Robert Makłowicz** (128, 146) - magazyn
10:50 **Wojny magazynowe: Kanada** (5,6/12)
11:55 **Wojny kontenerowe II** (1,2/13) - serial dok.
13:00 **Katastrofy w przestworzach XXI** (8,9,4/10) - serial dok.
16:00 **MacGyver VI** (21)
18:00 **Hudson i Rex IV** (2/16)
18:55 **Zajazd. Będzie się działo** (30)
20:00 ** **Vice: Korporacja zbrodni** - film sensacyjny USA 2015, reż. Brian A. Miller, wyk. Thomas Jane, Bruce Willis, Ambyr Childers, Bryan Greenberg (120 min)
22:00 **** **Piękny umysł (A Beautiful Mind)** - dramat obycz. USA 01, reż. Ron Howard, wyk. Russell Crowe, Jennifer Connelly (165 min)
00:45 * **Nieśmiertelny II: Nowe życie (Highlander II: The Quickening)** - film fantasy Wlk. Brytania/Francja/Argentyna/USA 1991 (140 min)

KINO POLSKA

08:05 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace IV (9/10)
08:40 To nie ze mną (7)
09:05 Zakalec - film krótkometrażowy Polska 2024
09:30 7 słów o przemijaniu
09:40 Złoty pociąg, cz. 1 - film sens. Polska/Rumunia 1986
11:30 Złoty pociąg, cz. 2 - film sens. Polska/Rumunia 1986
12:55 Jeśli serce masz bijące - dramat psychologiczny Polska 1983, reż. Wojciech Fiwek, wyk. Adam Probosz
15:00 W zawieszeniu - dramat obyczajowy Polska 1987, reż. Waldemar Krzystek, wyk. Krystyna Janda
17:00 Stawka większa niż życie - serial wojenny
20:00 Czerwony kapitan - thriller Czechy/Słowacja/Polska 2016, reż. Michal Kollár, Kamil Misztal, wyk. Maciej Stuhr, Oldřich Kaiser
22:10 Ostatnia misja - film sensacyjny Polska 1999, reż. Wojciech Wójcik, wyk. Peter J. Lucas, Janusz Gajos
00:15 Wyklęty - dramat wojenny Polska 2017, reż. Konrad Łęcki, wyk. Wojciech Niemczyk, Marcin Kwaśny
02:50 Obudź się - dramat obyczajowy Polska 2022, reż. Filip Dzierzawski

ALE KINO+

07:45 **Długi weekend** - film *** obycz. Polska 2004, reż. Robert Gliński (100 min)
09:25 **Pogrzeb panieństwa** - film krótkom. Francja 2022 (50 min)
10:15 **Van der Valk III** (2/3)
12:05 **Vera XII** (2/5)
13:55 **Winnetou: Skarb w Srebrnym Jeziorze** *** - film przyg. Niemcy/Francja/Jugosławia 1962 (135 min)
16:10 **W imię dziecka (The Children Act)** *** - dramat obycz. USA/Wlk. Brytania 17, reż. Richard Eyre, wyk. Emma Thompson (130 min)
18:20 **Vera XII** (3/5) - serial krym. Wlk. Brytania 2023
20:10 **Jej twarz (The Last Face)** * - dramat obycz. USA 2016, reż. Sean Penn, wyk. Charlize Theron, Javier Bardem, Jean Reno (155 min)
22:45 **Nasze królestwo (Le Royaume)** **** - thriller Francja 24, reż. Julien Colonna, wyk. Ghjuvanna Benedetti, Saveriu Santucci (135 min)
01:00 **Sharon Stone. Instynkt przetrwania**

POLSAT FILM

08:30 Przyjaciółki XXV (11,12)
10:25 Świat według Kiepskich
14:10 Dlaczego nie! - komedia romantyczna Polska 2007
16:15 Reakcja łańcuchowa - thriller USA 1996
18:40 Free Guy - film s.f. USA/Kanada 2021, reż. Shawn Levy, wyk. Ryan Reynolds
21:00 Pitch Perfect 2 - komedia muzyczna USA 2015, reż. Elizabeth Banks
23:30 Żona na niby - komedia USA 2011, reż. Dennis Dugan, wyk. Adam Sandler
01:50 Fala zbrodni (7)

KINO TV

07:30 Kojak II (8/25)
08:35 Zagadki kryminalne panny Fisher (11,12/13)
11:00 Poirot III (2,3/11)
13:10 Panna Marple IV (1/4)
15:15 Zagadki kryminalne panny Fisher (13,1/13)
17:55 Poirot XIII (1/5) - serial krym. Wlk. Brytania 2013
20:00 13 godzin: Tajna misja w Benghazi - film sensacyjny USA/Malta/Maroko 2016
23:45 Obcy III - film s.f. USA 1992, reż. David Fincher, wyk. Sigourney Weaver
02:05 Opętanie - thriller USA 1999, reż. David Koepp

TVP KULTURA DVB T

08:20 **Dobry tytuł** (38)
09:00 **Pogranicze w ogniu** (12) - serial sensacyjny
10:10 **Straszny sen** * **Dzidziusia Górkiewicza** - komedia Polska 1992 (115 min)
12:05 **Poszukiwacze zaginionych arcydzieł**
12:45 **Hala odlotów** (189)
13:45 **Prawo Archimedesa** ** - dramat psychologiczny Polska 1977, reż. Mariusz Walter (90 min)
15:15 **Stan posiadania** - film *** obycz. Polska/Niemcy 1989, reż. Krzysztof Zanussi (115 min)
17:10 **Pogranicze w ogniu** (13) - serial sensacyjny
18:25 **Mody Polskie** (2)
19:00 **Portret Janusza Gajosa** - film dok.
20:00 **Bigda idzie!** - spektakl teatralny Polska 1999, reż. Andrzej Wajda
21:50 **Pan Verdoux (Monsieur Verdoux)** **** - komedia USA 47, reż. Charles Chaplin, wyk. Charles Chaplin (130 min)
00:00 **E. 1027 – Eileen Gray i dom nad morzem**
01:45 **W poszukiwaniu dobrego filmu** (35)

WARNER TV

08:30 J.A.G VI (3/24)
09:25 Bajer z Bel-Air IV (14,15/26) - serial kom.
10:25 Za głosem serca
11:25 Pełna chata (11,12/22)
12:30 J.A.G. VI (4,5/24)
14:25 Bajer z Bel-Air IV (14—17/26) - serial kom.
16:20 Pełna chata (11—14/22)
20:00 Bokser - film obycz. Polska/USA 2011, reż. Tomasz Blachnicki, wyk. Greg Kriek
22:00 Pat Garrett i Billy Kid - western Meksyk/USA 1973
00:20 Czerwona Planeta - film s.f. USA/Australia 2000

PARAMOUNT

07:30 Elementary V (1,2/24)
09:10 Policyjna grupa pościgowa XX (7/15) - serial dok.
10:10 Pingwiny z Madagaskaru
10:40 Spokojnie, to tylko awaria! - komedia USA 1982
12:30 Star Trek II – Gniew Khana - film s.f. USA 1982
14:55 Cudowna studnia - film fantasy Włochy/USA 2023
16:55 Cast Away – Poza światem - film przyg. USA 2000
20:00 American Beauty - dramat obycz. USA 1999
22:30 Immortals. Bogowie i herosi - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Kanada 2011

HBO

08:10 **Ben nie ma lekko** *** - film anim. Czechy/Słowacja/Francja 2024 (80 min)
09:30 **Piraci!** *** - film anim. Wlk. Brytania/USA 12 (85 min)
10:55 **Christmas in the** ** **Spotlight** - komedia romantyczna USA/Indie 2024 (85 min)
12:20 **Przegląd tygodnia: Wieczór z Johnem Oliverem** (3)
13:10 **Kraina Jane Austen** *** - komedia romant. Wlk. Bryt./USA 2013 (95 min)
14:45 **Jedz, módl się,** *** **kochaj** - melodramat USA 2010 (140 min)
17:05 **Władca Pierścieni:** ***** **Drużyna Pierścienia** - film fantasy USA/Nowa Zelandia 2001 (175 min)
20:00 **I tak po prostu... III** (10/12) - serial obycz. USA 25, wyk. Cynthia Nixon
20:50 **Ród smoka** (4/10)
21:55 **W dzikim galopie** *** - dramat obyczajowy USA 2024 (120 min)
23:55 **Locke** - dramat obyczajowy Wlk. Brytania/USA 2013 (85 min) ***
01:20 **Przymus** - thriller *** Argentyna/Wlk. Bryt./USA/Urugwaj 23 (105 min)

CINEMAX

11:30 Fremont - dramat obyczajowy USA 2023
13:00 Świadek - dramat obycz. Niemcy/Austria 2024
14:40 Szkarłat - dramat obyczajowy Francja/Włochy/Niemcy 2022
16:25 Amerykanin - dramat obyczajowy Armenia 2022
18:25 Pan od muzyki - dramat Francja/Szwajcaria/Niemcy 04
20:00 Pewnego razu... w Hollywood - komediodramat USA/Wlk. Brytania/Chiny 2019
22:40 Dicks: Musical - komedia USA 2023, reż. L. Charles

ROMANCE TV

12:25 Faceci kumają, kobiety myślą - komedia Niemcy 2011
14:20 Pod jabłonią – Uwaga! Grozi złamaniem! - komedia Niemcy 2022
16:15 Pod jabłonią – Wszystko płynie - komedia Niemcy 2022
18:05 Górscy ratownicy
19:00 Górski lekarz (10/15)
20:00 Rosamunde Pilcher: Rocznica - film obycz. Niemcy 2024, reż. Karola Meeder
21:55 Inga Lindström: W twoim życiu - dramat obycz. Niemcy 2015, reż. Thomas Nennstiel, wyk. Suzan Anbeh
23:50 Górski lekarz (10/15)

CANAL+ PREMIUM

09:00 **Kiler** - komedia Polska **** 1997, reż. Juliusz Machulski (105 min)
10:45 **Święta na opak** ** - komedia Francja 2023 (85 min)
12:10 **Hollywood Buzz** (40)
12:35 **Królowa chmur** ** - komedia Polska 2003 (80 min)
13:55 **Wszystko, czego nie zdążyliśmy powiedzieć** (2,3/9)
15:05 **Prawda czy fałsz**
16:40 **Morderstwo w ambasadzie** ** - film sens. Wlk. Brytania 2025 (85 min)
18:05 **Łapu-Capu**
18:10 **Krucjata Bourne'a** *** - thriller USA/Niemcy 2004 (105 min)
19:55 **Premierowa jazda**
20:00 **Coldwater** (4/6) - serial krym. Wlk. Brytania 2025
20:50 **Making of C+**
21:00 **Ex Machina** - film s.f. **** Wlk. Brytania/USA 2015, reż. Alex Garland, wyk. Alicia Vikander (105 min)
22:45 **Strefa wroga** - film *** sensacyjny USA/Australia 2024 (110 min)
00:35 **Heretic** - horror USA/ **** Kanada 2024, wyk. Hugh Grant (110 min)

TVN FABUŁA

09:50 Przepis na życie
10:50 Szpital św. Anny (7/26)
11:50 Prawo Agaty VI (12,13)
13:50 Teraz albo nigdy! (12/13)
14:50 19+ - serial fab.-dok.
15:25 Papiery na szczęście
16:30 Absolwenci (5)
17:10 Monte Carlo - komedia Węgry/USA 2011
19:25 Na Wspólnej XXIV
20:00 Godziny szczytu II - film sens. USA/Hongkong 2001
22:10 Kobieta na skraju dojrzałości - komediodramat USA 11
00:00 Mother! - horror USA 2017, reż. Darren Aronofsky

AMC

08:55 Kosmiczna kolizja - film s.f. USA 2020, reż. M. Boda
10:45 Supernova, cz. 1 - film s.f. USA/RPA 2005
12:25 Supernova, cz. 2 - film s.f. RPA/USA 2005
14:10 Miłość w Nowym Jorku - dramat miłosny USA 2000
16:10 Uczeń Merlina (1) - film fantasy USA/Kanada 2006
18:05 Uczeń Merlina (2) - film fantasy USA/Kanada 2006
20:00 Obsesja namiętności - thriller USA/Japonia 1992
22:15 Thirst - horror USA 2015
23:55 Ring - horror USA/Japonia 2002, reż. Gore Verbinski

eprasa.pl 1797855c34

AXN

08:50 Agenci NCIS X (14/24)
09:50 Castle III (2,3/24)
11:40 Detektyw Monk (4,5/13)
13:35 Rekrut V (15,16/22)
15:30 FBI: International II (2,3/22) - serial akcji
17:15 Castle III (4,5/24)
19:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XV (6,7/18)
21:05 Rekrut VII (12/18)
22:00 Walker: Strażnik Teksasu III (5/13) - serial krym.
23:00 Castle III (4,5/24)
00:40 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XV (6/18)

EPIC DRAMA

10:20 Wszystkie stworzenia duże i małe II (5/6)
11:20 Poirot VII (2/2)
13:30 Lekarze na start
14:15 Agenci NCIS XVI (10/24)
15:10 Panna Scarlet i komisarz
16:20 Morderstwo w małym mieście II (9) - serial krym.
17:15 Poirot: Zło czai się pod słońcem VIII (1) - serial krym.
19:20 Lekarze na start
20:10 Agenci NCIS XVI (11/24)
21:00 Tajemnica Bladego Konia (2/2) - miniserial
22:00 Poirot: Zbrodnia na festynie XIII (3/5) - serial krym.
23:55 Lekarze na start

TVN STYLE

08:00 Życie na kredycie (7)
08:35 Dorota was urządzi V (1,2/12) - serial dok. Polska 16
10:05 I nie opuszczę Cię aż do ślubu (4, 5) - reality show
11:30 Ugotowani (3, 4)
13:35 Kuchenne rewolucje (6, 2) - reality show Polska 23
15:40 Ukryta prawda (19/60)
16:40 Jestem z Polski VI (9,5)
18:45 Kuchenne rewolucje (7, 8) - reality show Polska 24
20:50 Ostre cięcie (2) - reality show Polska 2025
21:50 Jestem z Polski VIII (2,3)
23:50 Apetyt na miłość (2, 2)

TVN TURBO

08:00 Dobra robota (2)
08:45 Najdziwniejsze samochody świata (1) - magazyn
09:15 Fani czterech kółek XVII
11:15 Złomowisko PL XI
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować II
18:00 Raport Turbo (4935)
18:15 Z drugiej ręki (2) - mag.
19:00 Moto kombat (2) - mag.
19:45 Moto Fachury (2) - mag.
20:30 Po raz trzeci! Sprzedane
22:00 Raport Turbo (4935)
22:20 Mobilni mechanicy (4)
23:05 Zawodowi handlarze (2)

BBC FIRST

08:40 Lewis II (6/8)
09:40 Ojciec Brown V (12/15)
10:45 Śmierć pod palmami
11:50 Powrót do raju (1/6)
12:55 Tajemnice Brokenwood
14:50 Ojciec Brown XII (1/10)
15:50 Lewis II (6/8)
16:50 My Life is Murder II
17:50 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami (4/8) - serial kryminalny
21:00 Death Valley (6/6)
22:00 Annika (3,4/6)
23:55 My Life is Murder II (7/10) - serial kryminalny

FX

08:15 Dr House VIII (12/22)
09:10 9-1-1 VIII (15/18)
10:05 Kości IX (10,11/24)
11:55 FBI (13,14/22)
13:45 Castle III (5,6/24)
15:35 Agenci NCIS: Początki (12,13/18) - serial krym.
17:25 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (7/22)
18:20 CSI: Kryminalne zagadki Miami (18,19/24)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (21,22/22)
22:00 9-1-1 IX (1)
22:55 Elsbeth II (16/20)
23:50 Agenci NCIS: Początki (13/18) - serial krym. USA 2025

HGTV

08:10 Kupujemy dom na plaży
09:05 Remontujemy dom na plaży V - serial dok.
11:00 Zarobić na remoncie VII
12:05 Tu jest pięknie VI (8/12)
12:55 Nieoczywiste miejsca III
14:00 House Hunters (4, 5)
15:05 Mieszkanie na miarę IV
17:00 Polowanie na ogród IX
18:10 Zróbmy sobie dom (1)
19:05 Weekendowa metamorfoza (1) - reality show Polska 24
20:05 Dorota inspiruje (7)
21:00 Dorota was urządzi III (2,3/13) - serial dok. Polska 15
22:30 House Hunters (4—7)

BBC LIFESTYLE

12:30 Wielkie brytyjskie wypieki (6) - program rozrywk.
13:35 Wielkie projekty VII
14:35 Mistrzowie ceramiki (7)
15:45 Bake off: zawodowcy (6)
16:45 Zapraszam do stołu: profesjonaliści (16)
17:45 Wielkie projekty VII
18:45 Mistrzowie ceramiki
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (7) - program rozrywk.
21:00 Winnice Australii i Gary Barlow - serial dokumentalny
22:00 Uwiedzione: sypiając z tajniakiem (3/3) - serial dok.
23:00 Wstydliwe choroby IV
00:00 Wielkie projekty VII

COMEDY CENTRAL

08:00 Dwóch i pół (23,24/24)
08:55 Przyjaciele V (12—17/24) - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu VIII (17—22/24)
14:30 Dwóch i pół II (1—4/24) - serial kom. USA 2004
16:30 Przyjaciele V (18—23/24) - serial kom.
19:30 Teoria wielkiego podrywu VIII (23,24,1—4/24)
22:00 The Office PL III (10,11)
23:05 Comedy Club (10, 11)
00:05 Miasteczko South Park
01:00 Pracoholicy III (11/20)

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex VI
09:25 Rodzinka.pl (17)
10:00 Klan - telenowela
10:30 Ranczo II (3/13)
11:25 M jak miłość
12:20 Pan Mama (5/20)
12:55 Zaraz wracam II (38)
13:30 Ojciec Mateusz XXIII (9)
15:30 Komisarz Alex VI (10/13)
16:20 Na sygnale (18,19)
17:25 Ranczo II (4,5/13)
19:30 Ojciec Mateusz XXIII (1) - serial krym. Polska 2020
21:30 Ranczo II (6,7/13)
23:30 Ojciec Mateusz XXIII
00:30 Na dobre i na złe - serial obyczajowy Polska 2026

CANAL+ KUCHNIA

14:55 Zgrillowani (5, 6)
15:50 Eva Longoria w poszukiwaniu meksykańskich smaków
16:45 Jakubiak rozgryza... (1)
16:55 David Rocco w zaciszu domowej kuchni (19, 20)
17:50 Jamie Oliver (17, 18)
18:45 m jak mięso (1)
19:10 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (3)
19:25 m jak mięso (2, 3)
20:15 Podróże piekarza z Hebrydów (2) - magazyn
21:15 Anthony Bourdain XI (4,5,6,7/8) - serial dok. USA 18
00:45 David w Europie (10)

CANAL+ DOMO

12:05 Kupcie sobie zamek!
13:00 Wiejskie domy do liftingu (4) - reality show
14:00 Cudotwórcy VII (22)
14:50 Wielkie projekty: transformacje (3) - reality show
16:00 Daleko od miasta XIV
17:00 Kupcie sobie zamek!
18:00 Ucieczka na wieś XXIV
19:00 Wielkie projekty: transformacje (4) - reality show
20:10 Daleko od miasta XI
21:00 Cudotwórcy VII (10/13)
22:00 Pokochaj lub sprzedaj – Wielka Brytania (5)
22:55 Wiejskie domy do liftingu (6) - reality show

PLANETE+

13:45 Wytwórz i wyślij (1/4)
14:50 Wiatr. Niewidzialna siła
15:50 Niezwykłe podróże koleją IX (2/7) - serial dok.
16:55 Na targach świata II
18:00 Świat z góry (1)
18:45 Wielbłądzie przeciwciała. Rewolucja w medycynie?
19:45 Żywność. Energia. Woda
20:50 Niezwykłe podróże koleją VI (3/5) - serial dok.
22:00 Premiera: Szepty dawnej Ziemi - film dok.
23:05 Od 0 do 9. Wielka historia liczb - serial dok. F 2025

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Klan z Alaski III (2/32)
11:00 Człowiek kontra niedźwiedź (3/8) - serial dok.
12:00 Fani czterech kółek
13:00 Nagi instynkt przetrwania V (4,5/15) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL VI
16:00 Bimbrownicy XIII (6)
17:00 Celnicy na straży Europy VI (11,12/20)
18:00 Zawodowcy: drwale II
19:00 Złomowisko PL VII
21:00 Najszybsze pościgi Ameryki (1) - serial dok.
22:00 Hazardziści II (7/8)
23:00 Bimbrownicy XIV (2/6)
00:00 Fani czterech kółek

TVP HISTORIA

11:40 Wyspy Kanaryjskie (5/5)
12:45 Narodziny nazizmu (2/3)
13:45 Królowie
14:20 Stawka większa niż życie
15:20 Sensacje XX wieku
17:20 Czas honoru (8)
18:20 Taśmy marca - film dok.
18:55 Koło historii (63)
19:35 Królowie (7)
20:10 07 zgłoś się (6/21)
21:20 Brytyjskie odliczanie do wojny (2/3) - serial dok.
22:20 II wojna światowa w kolorze: Droga do zwycięstwa (2/10) - serial dok.
23:25 Sensacje XX wieku

HISTORY

13:05 Starożytni kosmici XIV
14:00 Gwiazdy lombardu XIII
14:30 Wyjaśnić niewyjaśnione
15:20 Niewyjaśnione tajemnice świata III (10/10)
16:15 Gwiazdy lombardu: skarby Ameryki II - serial dok.
17:10 Zabić dyktatora (1/6)
18:10 Tajemnice ukryte w piasku II (2) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
20:00 Komandosi kontra naziści (2) - serial dokumentalny
21:00 Wyjaśnić niewyjaśnione
22:00 Klątwa Wyspy Dębów
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata (11/26)

NATIONAL GEOGRAPHIC

14:00 Strzegąc granic IX (6)
15:00 Morski patrol: Hiszpania
16:00 Imperium Mongołów: historia Czyngis-chana (5,6/6)
18:00 Państwa Osi: droga ku porażce (2/5) - serial dok.
19:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny (7/10)
20:00 Katastrofa w przestworzach XXII (7/10) - serial dok.
21:00 UFO: przełomowe śledztwa II (5/6) - serial dok.
22:00 Prehistoryczne potwory (5/6) - serial dokumentalny
23:00 Tajemnicze wyspy (5/10)

FOCUS TV

08:00 48 h. Zaginieni
08:50 Wehikuł czasu
09:00 Galileo - pr. popularn.
10:00 Gwiazdy lombardu XII (25,26,27,28/46) - serial dok.
12:00 Superfabryki (4/8)
13:00 Poszukiwacze historii IV
14:00 Prawdziwe zło. Ludzie, którzy stworzyli nazizm (5,6/6)
16:00 Kryptonim szef VIII
18:00 Rolnicy. Podlasie VI
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Łowcy nazistów (6/13)
22:00 Prawdziwe zło. Ludzie, którzy stworzyli nazizm (3,4/6)
00:00 Starożytni kosmici XIV
01:00 Rolnicy. Podlasie V

BBC EARTH

12:20 Błękitna planeta (2/8)
13:25 Fenomeny współczesnego życia II (6/6) - serial dok.
14:30 W okowach mrozu X
15:30 Życie na pustkowiu III
16:30 Na tropie egipskich grobowców (2) - dokument
17:35 Północny Atlantyk: mrok oceanu (2/3) - serial dok.
18:40 Błękitna planeta (7/8)
19:45 Królestwo zwierząt
20:55 Życie na pustkowiu: powroty IV (1) - serial dok.
21:55 W okowach mrozu X
22:55 W naszych umysłach II
00:00 Chirurdzy - serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

12:25 Wojna światowa: 1914-1945 (3/8) - serial dok.
13:30 II wojna światowa: cena imperium (1/13) - serial dok.
14:35 Naziści: korzenie zła (5)
15:45 Świta Hitlera (1/6)
16:50 Naziści: ściśle tajna nauka (2) - serial dok.
17:50 Tajne bazy nazistów III (1/6) - serial dok. Kanada 2022
18:50 Wojna światowa: 1914-1945 (3/8) - serial dok.
19:55 II wojna światowa: cena imperium (1/13) - serial dok.
21:00 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
22:00 Tajne bazy nazistów IV

eprasa.pl 1797855c34

ŚRODA 11.03

Od A do Z

22 JUMP STREET ★★★
komedia sensacyjna, USA 2014, reż. Christopher Miller, Phil Lord, wyk. Channing Tatum, Jonah Hill, Peter Stormare
22:45 | polsat
Dwóch policjantów o młodzieńczym wyglądzie po sukcesach w walce z dilerami narkotyków w liceum zostaje skierowanych do studenckiego kampusu. Stara prawda: odpowiedzialność sprzyja dojrzałości.

FIN DEL MUNDO? ★★★
komediodramat, Polska 2023, reż. Piotr Dumała, wyk. Stanisław Brudny, Helena Norowicz, Andrzej Szeremeta
20:00 | tvp kultura
Piotr Dumała bawi się w duchu absurdu: mieszkająca na odludzi rodzina, która trzyma swoich zmarłych rodziców w piwnicy, odkrywa w sobie nadnaturalne moce, które nieopatrznie mogą doprowadzić do końca świata.

JAK SIĘ POZBYĆ CELLULITU ★★
komedia, Polska 2011, reż. Andrzej Saramonowicz, wyk. Magdalena Boczarska, Dominika Kluźniak, Maja Hirsch
22:55 | tvn
Andrzej Saramonowicz o kobietach: trzy panie zawiązują pakt przeciwko mężczyznom, którego skuteczność postanawiają sprawdzić na grasującym w okolicy seryjnym mordercy kobiet.

JEZIORO SŁONE ★★★
dramat obycz., Polska/Szwecja 2022, reż. Katarzyna Rosłaniec, wyk. Katarzyna Butowtt, Krzysztof Stelmaszyk
20:00 | kino polska
Perfekcyjna Katarzyna Butowtt jako kobieta 60-letnia, która decyduje się na romans, mający być ucieczką od rutyny małżeństwa z 40-letnim stażem, a w istocie pozwala odnaleźć siebie.

KAMDESH. AFGAŃSKIE PIEKŁO ★★★
film sens., USA/Bułgaria 2019, reż. Rod Lurie, wyk. Scott Eastwood, Caleb Landry Jones, Orlando Bloom
22:25 | tv puls
Amerykański odpowiednik polskiej „Karbali": w 2009 roku amerykański posterunek przy granicy z Pakistanem, mający kontrolować ruchy talibów, zostaje zaatakowany przez kilkusetosobowy oddział.

Wszystkie odcienie światła

21:50 | canal+ premium
★★★★

· FOT. GUTEK FILM

Mumbaj z daleka od Bollywood: trzy mieszkające tam kobiety w różnym wieku szukają swego miejsca, licząc na spełnienie marzeń, co w tym szczególnym mieście wcale nie jest proste. Grand Prix Cannes 2024.

MYZ

DRAMAT OBYCZ. FRANCJA/INDIE/LUKSEMBURG/HOLANDIA/WŁOCHY/SZWAJCARIA/USA/BELGIA 2024, REŻ. PAYAL KAPADIA, WYK. KANI KUSRUTI, DIVYA PRABHA, CHHAYA KADAM

MANODROM ★★
thriller, Wlk. Brytania/USA 2023, reż. John Trengove, wyk. Jesse Eisenberg, Adrien Brody, Odessa Young
20:00 | hbo
Nieśmiały młody mężczyzna bez celu w życiu, w dodatku zakłopotany swoją seksualnością, od kiedy jego dziewczyna jest w ciąży, spotyka na siłowni grupę mężczyzn, kultywujących prawdziwą męskość.

MIASTO ZŁODZIEI ★★★
dramat krym., USA 2010, reż. Ben Affleck, wyk. Ben Affleck, Rebecca Hall, Jon Hamm
23:30 | tvn 7
Ben Affleck po obu stronach kamery: złodziej idealista, ścigany przez FBI za skoki na banki, zakochuje się w dyrektorce banku, którą kilka dni wcześniej przetrzymywał jako zakładniczkę.

MONKEY MAN ★★★
film sens., USA/Kanada/Indie/Singapur 2024, reż. Dev Patel, wyk. Dev Patel, Sikander Kher, Sharlto Copley
23:45 | canal+ premium
Ukrywający się za maską goryla młodzieniec zbiera cięgi w nielegalnych walkach na pięści. Ale do czasu: w pewnej chwili poczuje się tak silny, by rzucić wyzwanie rządzącemu miastem złu.

NACIĄGACZE ★★★
kom. krym., USA/Wlk. Brytania 2003, reż. Ridley Scott, wyk. Nicolas Cage, Sam Rockwell, Alison Lohman
22:00 | warner tv
Drobny oszust dowiaduje się, że jest ojcem nastoletniej córki: znaleźć z nią wspólny język nie będzie łatwo, chociaż dziewczyna okaże się nieodrodną córką swego ojca. Plus brawurowy Nicolas Cage.

NIEPOKONANI ★★★
dramat obycz., USA/Emiraty Arabskie/Polska/Indie/Arabia Saudyjska 2010, reż. Peter Weir, wyk. Dragoş Bucur, Colin Farrell, Ed Harris
20:00 | tv puls
Z syberyjskiego gułagu do Indii: dzieje dramatycznej ucieczki więźniów w latach II wojny światowej. Ucieczka – z polskim udziałem – prawdziwa, relacja niezupełnie, ale i tak uwiodła Petera Weira.

PO ZACHODZIE SŁOŃCA ★★★
kom. krym., USA 2004, reż. Brett Ratner, wyk. Pierce Brosnan, Salma Hayek, Woody Harrelson
20:05 | warner tv
Agent FBI nie wierzy, że ścigany przez niego złodziej sporządniał, więc próbuje sprowokować go do kolejnej kradzieży. Kino akcji z ambicjami filozoficznymi, ale i tak liczą się gwiazdy w obsadzie.

POGROMCY DUCHÓW II ★★★
komedia sensacyjna, USA 1989, reż. Ivan Reitman, wyk. Bill Murray, Dan Aykroyd, Sigourney Weaver
20:00 | cinemax
Duchy atakują Nowy Jork raz jeszcze i dostają stosowny odpór. Nadal zabawne.

ŚWIADEK ★★★★
thriller, USA 1985, reż. Peter Weir, wyk. Harrison Ford, Kelly McGillis, Josef Sommer
22:40 | stopklatka
Detektyw na tropie afery narkotykowej w policji i morderstwa, którego świadkiem był mały chłopiec, amisz (Lukas Haas). Plus Harrison Ford jako obcy wśród religijnej społeczności: niezwykłe.

ZŁODZIEJSKI KODEKS ★★
film sens., USA/Niemcy 2009, reż. Mimi Leder, wyk. Morgan Freeman, Antonio Banderas, Radha Mitchell
21:20 | tvp 1
Znane, ale zawsze chętnie oglądane: doświadczony złodziej idzie na emeryturę, ale wcześniej musi dokonać ostatniego, najefektowniejszego w karierze, skoku. Na ekranie Morgan Freeman i Antonio Banderas.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 1797855c34

ŚRODA 11.03

TVP1

07:30 Rodzina (nie od) święta
08:00 Serwis Info
08:25 Zaraz wracam II (40)
09:00 Ranczo IX
10:00 Komisarz Alex XXIII (11)
11:00 Ojciec Mateusz VII (5/13)
12:00 Serwis Info
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:35 Program rolny
12:50 Wielka naturalna bariera (2/3) - serial dok.
14:00 Złoty chłopak
15:00 Serwis Info
15:15 Reporterzy (481)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5862)
17:55 Klan - telenowela
18:20 Zaraz wracam II (41)
18:55 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia

20:30 **Omnibus – szybcy i mądrzy** (5) - teleturniej Polska 2026
21:20 **Złodziejski kodeks (Thick as Thieves)** ★★ - film sens. USA/Niemcy 2009 (115 min)
23:15 **Tatarak** - dramat ★★★★ obycz. Polska 2009, reż. Andrzej Wajda, wyk. Krystyna Janda, Jan Englert (100 min)
00:55 **W przebraniu mordercy (Dressed to Kill)** 18 - thriller USA 1980 (115 min)

TVP2

05:30 M jak miłość
06:25 Pożyteczni.pl (373)
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7490) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7490) - mag. Polska 2026
11:55 Gwiazdorska kuchnia Ani (35) - mag. kulinarny
12:30 Koło fortuny (2157)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1022)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic (105) - telenowela
16:00 Koło fortuny (2158)
16:35 Familiada (3049)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1023)
18:50 Jeden z dziesięciu (4) - teleturniej Polska 2026
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Przepis dnia** (30)
20:55 **Na dobre i na złe**
21:55 **Na sygnale**
22:55 **Peaky Blinders VI** (2/6) - serial gangsterski Wlk. Brytania 2022
00:05 **Druga córka (Zerrissen – Zwischen zwei Müttern)** ★★ - dramat obycz. Niemcy 2013, reż. Florian Gärtner (105 min)
01:50 **Na przekór losowi** (2/8) - serial obycz.

POLSAT

05:40 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień
08:30 Malanowski i Partnerzy V (8,9)
09:30 Trudne sprawy XXI (5,6/40) - serial fab.-dok.
11:35 Gliniarze XII (1,2,3/60) - serial fabularno-dok.
14:40 Dlaczego ja? 33 (6) - serial fabularno-dok.
15:50 Wydarzenia
16:20 Interwencja (5854)
16:30 Na ratunek 112 XVIII (7) - serial fabularno-dok.
17:00 Gliniarze XX (8)
18:00 Pierwsza miłość 50 (2) - serial obycz. Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (311)
19:40 Pogoda - Polska 2026
19:55 Milionerzy (67) - teleturniej Polska 2025

20:30 **Farma** (168) - reality show Polska 2025
21:30 **Bez pudru, czyli Kabaret plus...** (2) - program rozrywkowy
22:45 **22 Jump Street** - ★★★ komedia sens. USA 2014, reż. Christopher Miller, Phil Lord, wyk. Channing Tatum (140 min)
01:05 **Gorący towar (The Heat)** ★★★ - komedia kryminalna USA/Wlk. Brytania 2013, reż. Paul Feig, wyk. Sandra Bullock (155 min)

TVN

05:05 Jak to jest zrobione? X
05:35 Uwaga! (7946) - mag.
05:50 Ukryta prawda (51/60)
06:45 Kuchenne rewolucje XXVI (10) - reality show
07:45 Dzień Dobry TVN (5651)
11:20 Doradca smaku (30)
11:25 Kuchenne rewolucje: Pizzeria „Vicenti", Lublin XVI (9) - reality show Polska 2017
12:35 Kuchenne rewolucje: Cieszyn – EkoTradycja 30 (8) - reality show Polska 2025
13:40 Ukryta prawda (7,8) - serial fabularno-dok.
15:45 Młode gliny (19/50) - serial krym. Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny III (8) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi VI (8)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (7947) - mag.

20:15 **Na Wspólnej XXIV** - serial obyczajowy Polska 2026
20:50 **The Floor** (18) - teleturniej Polska 2026
21:30 **Królowa przetrwania** (2) - reality show
22:55 **Jak się pozbyć cellulitu** ★★ - komedia Polska 2011, reż. Andrzej Saramonowicz (135 min)
01:10 **Szpital św. Anny** (17/50) - serial obycz.
02:15 **CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XII** (9/22) - serial krym.

TV PULS

06:00 Nash Bridges V (12,13/22) - serial sens. USA 2000, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVII (14,15/15) - serial sens. Niemcy 2011
10:00 Triumf miłości - telenowela Meksyk 2011
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie II (55) - serial obycz. Turcja 2013
14:00 Lombard. Życie pod zastaw XIII (16) - serial obycz.
16:00 Ranczo VIII (9,10/13) - serial kom. Polska 2014
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (7,8) - serial obyczajowy Polska 2025
20:00 **Niepokonani (The Way Back)** ★★★ - dramat obycz. USA/Emiraty Arabskie/Polska/Indie/Arabia Saudyjska 2010, reż. Peter Weir, wyk. Dragoş Bucur (145 min)
22:25 **Kamdesh. Afgańskie piekło (The Outpost)** ★★★ - film sens. USA/Bułgaria 2019, reż. Rod Lurie, wyk. Scott Eastwood (165 min)
01:10 **Lombard. Życie pod zastaw XVIII** (3)
02:15 **Dzielnica strachu IX**

TVN7

05:20 Ten moment - serial fabularno-dok. Polska 2016
05:55 Szkoła (64,11,12/72) - serial fab.-dok. Polska 2018
08:45 Ukryta prawda (42,5,6/73) - serial fab.-dok.
11:55 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2011
14:00 Detektywi (36/56) - serial fab.-dok. Polska 2023
15:00 Szpital św. Anny (48) - serial obycz. Polska 2025
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Opowieści małżeńskie (7/24) - serial fabularno-dok.
19:00 Ukryta prawda (38/48) - serial fab.-dok. Polska 2024, wyk. Agnieszka Czekańska
20:00 **Hotel Paradise** (7) - real tv Polska 2026
21:00 **Gran Torino** - dramat ★★★ obycz. USA 2008, reż. Clint Eastwood, wyk. Clint Eastwood, Christopher Carley, Bee Vang (150 min)
23:30 **Miasto złodziei (The Town)** ★★★ - dramat krym. USA 2010, reż. Ben Affleck, wyk. Ben Affleck, Rebecca Hall, Jon Hamm, Jeremy Renner (155 min)
02:05 **Hotel Paradise** (6)

MEZZO

12:20 Festiwal Muzyki Kameralnej w Jerozolimie: Wajnberg, Bruch, Schubert
13:30 Intermezzo
13:40 Carl Nielsen: Między niebem a ziemią - film dok.
14:35 Cappella Mediterranea: Amore siciliano – Coups de coeur w Chantilly
15:55 Martin Donner, Claudio Monteverdi: Poppea // Poppea - balet Niemcy 2017
17:20 Martha Argerich, Maxim Vengerov, Mischa Maisky wykonują utwory Beethovena i Saint-Saënsa
18:20 Tarik O'Regan: Mata Hari, balet w choreografii Teda Brandsena - balet Hol. 2015
20:30 Mikael Karlsson: Melancholia - opera Szwecja 2023, reż. Andreas Morell
23:00 Youn Sun Nah Quartet

PULS 2

11:30 Dinopociąg (8/40)
12:00 Smerfy - serial anim.
13:00 Gumisie IV (9,8/10)
14:00 Kacze opowieści
15:00 Miraculous V (3,4/27)
16:00 My Little Pony (26/26)
17:00 Tomek i przyjaciele: Naprzód lokomotywy! XXVII (8)
17:10 Blue III (46,47/50)
17:40 Świnka Peppa II (23/52)
17:45 Bing (47,48/78)
18:15 Masza i niedźwiedź VII
18:30 Myszka Miki: Frajdomek II (8/30)
19:00 Psi patrol V (23/26)
19:35 Pingwiny z Madagaskaru III (12/15)
20:00 Dzielnica strachu X (3)
21:00 Przepis na zbrodnię (3)
22:00 Dzielnica strachu X (2)
23:00 Grobowiec diabła - horror USA 2009
01:00 Dzielnica strachu IX

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XII (4) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci VII (43,44/65) - serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (8,60) - serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? 33 (8)
12:55 Trudne sprawy XX (8,9,10/40) - serial fab.-dok.
15:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (40, 41)
18:00 Policjantki i policjanci XXIV (7,8) - serial obycz.
20:00 Uroczysko V (7) - serial kryminalny Polska 2026
20:30 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (7)
21:30 Sprawiedliwi. Trójmiasto III (7) - serial krym.
22:40 Osadzony - film sensacyjny USA 1989, reż. John Flynn, wyk. Sylvester Stallone
00:55 Love Island II

METRO

07:10 J.A.G. VIII (1/24)
08:10 SOS. Ekipy w akcji (52/60) - telenowela dok.
09:05 Szpital (15,16/72)
11:05 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
13:05 Wycieczkowiec (8/20)
14:05 Przepis na życie
15:00 Zapukaj do moich drzwi (93) - telenowela Turcja 2020
16:00 Słoneczny patrol III (16/22) - serial przyg. USA 93
17:00 Ciężarówką przez Stany IV (8/9) - serial dok.
18:00 Nasi w mundurach (3)
19:00 Kartoteka V
21:05 Kryminalni VIII - serial kryminalny Polska 2008
23:15 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XII (2/22) - serial krym. USA/Kanada 2011
00:20 The Traitors. Australia
01:45 Ślub last minute (2)

eprasa.pl 1797855c34

ŚRODA 11.03

STOPKLATKA

08:30 Wojciech Cejrowski – boso przez świat (63)
09:00 Robert Makłowicz (123, 152) - magazyn
10:50 Wojny magazynowe: Kanada (6,7/12)
11:55 Wojny kontenerowe II (2,3/13) - serial dok.
13:00 Katastrofy w przestworzach XXI (9,10,5/10) - serial dok.
16:00 MacGyver VI (21,1/21)
18:00 Hudson i Rex IV (3/16) - serial krym. Kanada 21
18:55 Zajazd. Będzie się działo (1)
20:00 Buntownik z wyboru (Good Will Hunting) **** - dramat obyczajowy USA 1992, reż. Gus Van Sant, wyk. Matt Damon, Ben Affleck, Robin Williams (160 min)
22:40 Świadek (Witness) **** - thriller USA 1985, reż. Peter Weir, wyk. Harrison Ford, Kelly McGillis, Josef Sommer, Lukas Haas (135 min)
00:55 Dziewiąte wrota (The Ninth Gate) **** - thriller Francja/Hiszpania/USA 1999, reż. Roman Polański, wyk. Johnny Depp (180 min)

KINO POLSKA

08:00 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace IV (10/10)
08:35 Polska Kronika Filmowa 25/82 - reportaż Polska 1982
08:45 To nie ze mną (8)
09:25 Atrakcyjny pozna panią... - komedia Polska 2004, reż. Marek Rębacz, wyk. Roman Kłosowski
11:25 Czarne stopy - film przygodowy Polska 1987, reż. Waldemar Podgórski
13:35 Pokój z widokiem na morze - film psycholog. Polska 1977, reż. Janusz Zaorski, wyk. Marek Bargiełowski
15:35 Ostatnie dni - film wojenny Polska 1969, reż. Jerzy Passendorfer, wyk. Wojciech Siemion
17:10 Stawka większa niż życie (5) - serial wojenny
20:00 Jezioro Słone - dramat obycz. Polska/Szwecja 2022, reż. Katarzyna Rosłaniec, wyk. Katarzyna Butowtt, Krzysztof Stelmaszyk, Dorota Kolak
22:10 Misja Afganistan - serial wojenny Polska 2012
00:05 Ogród Luizy - film obycz. Polska 2007, reż. Maciej Wojtyszko, wyk. Patrycja Soliman, Marcin Dorociński
02:40 Zwolnieni z życia - dramat obycz. Polska/Francja 1992, reż. Waldemar Krzystek

ALE KINO+

09:40 Wyraj - film krótkom. Polska 2020 (35 min)
10:15 Van der Valk II (3/3)
12:05 Vera XII (3/5) - serial krym. Wlk. Brytania 2023
13:55 Monster (Kaibutsu) **** - thriller Japonia 2023, reż. Hirokazu Kore-Eda, wyk. Sakura Andô, Eita Nagayama (150 min)
16:25 Punkty zwrotne (Puntos suspensivos) *** - thriller Hiszpania 2024, reż. David Marqués, wyk. Diego Peretti, José Coronado (115 min)
18:20 Vera XII (4/5) - serial krym. Wlk. Brytania 2023
20:10 Żona seryjnego mordercy (3/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2023, wyk. Gaia Bavaro, Noeleen Comiskey
22:05 Crá. Torfowiska (1,2/6) - serial krym. Wlk. Brytania/Irlandia 2025, wyk. Dónall Ô Héalai, Hannah Mae Brady
00:05 Fatalny rejs (3,4/8) - serial kryminalny Norwegia/Dania 2023, wyk. Marie Sandø Jondal
01:50 Kruk. Jak tu ciemno (4/6) - serial kryminalny Polska 2022

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin V (1/8)
08:30 Przyjaciółki XXVI (1,2)
10:25 Świat według Kiepskich
14:45 Jak rozpętałem II wojnę światową: Za bronią - komedia Polska 1970
16:15 Pamięć absolutna - film s.f. USA/Kanada 2012
18:45 Obsesja - thriller USA 2009, reż. Steve Shill, wyk. Idris Elba, Beyoncé Knowles
21:00 Bloodshot - film sensacyjny USA/Kanada/RPA/Chiny 2020, reż. Dave Wilson
23:25 Creed 2 - dramat obycz. USA 2018, reż. Steven Caple Jr.

KINO TV

07:30 Kojak II (9/25)
08:35 Zagadki kryminalne panny Fisher (13,1/13)
11:00 Poirot III (4,5/11)
13:10 Panna Marple IV (2/4)
15:15 Zagadki kryminalne panny Fisher II (2,3/13)
17:55 Poirot XIII (2/5)
20:00 Szalona odwaga - dramat wojenny USA 1996, reż. Edward Zwick, wyk. Denzel Washington, Meg Ryan
22:30 Na fali - film sens. Japonia/USA 91, reż. Kathryn Bigelow, wyk. Patrick Swayze
00:50 Baba Jaga - horror Wlk. Brytania 2016 Wielka Brytania

TVP KULTURA

08:20 Porozmawiajmy szczerze - rozmowa
09:00 Pogranicze w ogniu (13) - serial sensacyjny
10:10 Stan posiadania - film *** obyczajowy Polska/Niemcy 1989 (120 min)
12:10 Portret Janusza Gajosa - film dok.
13:05 Tygodnik kulturalny
14:10 Co mówią lekarze - film krótkom. Polska 2009 (40 min)
14:50 Dama Kameliowa ** - melodramat Polska 1994 (115 min)
16:45 Pogranicze w ogniu (14) - serial sensacyjny
18:00 Dobre strony (12)
18:30 Informacje kulturalne
18:50 Reżyserzy IV (9/10)
19:45 WTEM (1, 17)
20:00 Fin del Mundo? *** - komediodramat Polska 2023, reż. Piotr Dumała (100 min)
21:40 Przygody Sherlocka Holmesa (2/13) - serial krym. Wlk. Brytania 1984
22:45 Hala odlotów (189)
23:50 Scena muzyczna (15)
00:45 Pan Verdoux **** **(Monsieur Verdoux)** - komedia USA 47, reż. Charles Chaplin (135 min)

WARNER TV

07:30 J.A.G. VI (4/24)
08:30 Bajer z Bel-Air IV
09:30 Za głosem serca
10:30 Pełna chata (13,14/22)
11:35 J.A.G. VI (5,8/24)
13:30 Bajer z Bel-Air IV
15:25 Pełna chata
17:35 Pokerowy blef - komediodramat USA/Niemcy/Australia 07, reż. Curtis Hanson
20:05 Po zachodzie słońca - komedia krym. USA 2004
22:00 Naciągacze - kom. krym. USA/Wlk. Brytania 2003
00:20 Ostatni sprawiedliwy - film sensacyjny USA 1996

PARAMOUNT

09:10 Policyjna grupa pościgowa XX (8/15) - serial dok.
10:10 Dobre rady - komedia USA 2001, reż. Steve Rash
12:25 Star Trek III – W poszukiwaniu Spocka - film s.f. USA 1984, reż. Leonard Nimoy
14:35 Jądro Ziemi - film s.f. Wlk. Brytania/Francja/Włochy/Niemcy/Kanada/USA 2003
17:30 Nieoczekiwana zmiana miejsc - komedia USA 1983
20:00 Forrest Gump - tragikomedia USA 1994
23:05 Jaja w tropikach - komedia USA/Wlk. Brytania/Niemcy 2008, reż. Ben Stiller

HBO

09:20 Autobus życia ** - dramat obycz. Hiszpania 2024 (100 min)
11:00 Pan Aznavour **** - film biograficzny Francja 2024 (130 min)
13:10 Sound of Metal - dramat **** obycz. USA 2019, reż. Darius Marder, wyk. Riz Ahmed (120 min)
15:10 Nowy początek - film **** s.f. USA/Kanada 2016, reż. Denis Villeneuve, wyk. Amy Adams, Jeremy Renner (115 min)
17:05 Władca Pierścieni: Dwie wieże ***** - film fantasy USA/Nowa Zelandia 2002, reż. Peter Jackson, wyk. Elijah Wood (175 min)
20:00 Manodrom - thriller ** Wlk. Brytania/USA 2023, reż. John Trengove, wyk. Jesse Eisenberg, Adrien Brody (100 min)
21:40 Chętni na seks (2)
22:40 Jedna bitwa po drugiej **** - film sens. USA 2025, reż. Paul Thomas Anderson (160 min)
01:20 Sprzedawcy 2 - komedia *** USA 2006, reż. Kevin Smith, wyk. Brian O'Halloran (95 min)

CINEMAX

12:25 Napięta struna - komedia USA 25, reż. Isabel Hagen
13:45 Obietnica Mai - nowele filmowe Dania 2024
15:15 Czerwona walizka - horror Nepal/Sri Lanka 2023
16:40 Kara - dramat obycz. Argentyna/Chile 2022
18:05 Szalona wiosna - dramat obycz. Hol./Niemcy/B 24
20:00 Pogromcy duchów II - komedia sensacyjna USA 89
21:45 Portland Tower II (1,2/4)
23:20 Nikt mnie nie kocha - dramat obyczajowy Czechy/Francja/Słowacja 2024

ROMANCE TV

08:40 Górscy ratownicy
09:40 Górski lekarz (10/15)
10:30 Cały czas prosto - komedia Niemcy 2021
12:25 Rzeka życia: Zaginiona na Amazonce - dramat obycz. Niemcy 2013, reż. Carlo Rola
14:20 Rosamunde Pilcher: Zakochana w kamerdynerze - film obycz. Niemcy 2024
16:15 Katie Fforde: Sercowa sprawa - film obycz. Niemcy 17
18:05 Górscy ratownicy
19:00 Górski lekarz (11/15)
20:00 Świeża krew w starym kraju (1,2/2) - miniserial
23:50 Górski lekarz (11/15)

CANAL+ PREMIUM

08:30 Pan Tadeusz - film **** obyczajowy Polska/Francja 1999 (150 min)
11:00 Król kręgli - komedia ** USA 2024, wyk. D'Arcy Carden (90 min)
12:30 Kiler-ów 2-óch *** - komedia kryminalna Polska 1998 (115 min)
14:25 Wszystko, czego nie zdążyliśmy powiedzieć (3,4/9)
15:30 Maria Callas
17:15 Gorzko - film krótkom. Polska 2024 (30 min)
17:45 Łapu-Capu
17:50 Making of C+
17:55 Kaskader - film *** sens. USA/Kanada/Australia 2024, reż. David Leitch (125 min)
20:00 Klangor II (2/8) - serial kryminalny Polska 2025
20:55 Making of C+
21:00 Para z sąsiedztwa (4/6) - serial sens.
21:50 Wszystkie odcienie światła **** - dramat obycz. F/Indie/Luks./Hol./Włochy/Szwajc./USA/Belgia 2024 (115 min)
23:45 Monkey Man - film *** sens. USA/Kanada/Indie/Singapur 2024 (120 min)
01:45 Paweł z Ursynowa

TVN FABUŁA

11:50 Prawo Agaty VII (1,2)
13:50 Teraz albo nigdy! (13/13)
14:50 19+ - serial fab.-dok.
15:25 Papiery na szczęście
16:30 Po drugiej stronie kamery - serial dok. Polska 17
17:30 Kino Buzz TOP5 (6)
17:45 Akademia policyjna VI: Operacja Chaos - komedia USA 1989, reż. Peter Bonerz
19:25 Na Wspólnej XXIV
20:00 Był sobie chłopiec - komedia Wlk. Brytania/USA/Francja/Niemcy 2002
22:15 15:17 do Paryża - dramat dok. USA 2018

AMC

09:00 Klątwa Tutenchamona (1) - film przyg. USA 2006
10:45 Klątwa Tutenchamona (2) - film przyg. USA 2006
12:25 Widmo - horror USA 17
14:20 Muszkieterka (1) - film przyg. Niemcy/USA/Chorwacja 2004, reż. Steve Boyum
16:10 Kobieta muszkieter (2) - film przygodowy Niemcy/USA/Chorwacja 2004
17:55 Cesarzowa - dramat obycz. Hongkong/Chiny 2006
20:20 Teren prywatny - thriller USA 01, reż. Harold Becker
22:00 Dawno temu w Ameryce - dramat krym. USA/Włochy 96

eprasa.pl 1797855c34

AXN

08:50 Agenci NCIS X (16/24)
09:50 Castle III (4,5/24)
11:45 Detektyw Monk (6,7/13)
13:35 Rekrut V (17,18/22)
15:30 FBI: International II (4,5/22) - serial akcji USA 2022
17:15 Castle III (6,7/24)
19:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XV (8,9/18)
21:05 Doktor Larsen (6/10) - serial obycz. USA 2025
22:00 Zabójcza broń II (7/22)
22:55 Castle III (6,7/24)
00:35 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XV (8/18)

EPIC DRAMA

09:35 Agenci NCIS XVI (11/24)
10:25 Wszystkie stworzenia duże i małe II (6/6)
11:25 Poirot: Zło czai się pod słońcem VIII (1/2) - serial krym.
13:35 Lekarze na start
14:20 Agenci NCIS XVI (11/24)
15:05 Panna Scarlet i komisarz
16:15 Morderstwo w małym mieście II (10) - serial krym.
17:10 Poirot VIII (2/2)
19:20 Lekarze na start
20:10 Agenci NCIS XVI (12/24)
21:00 Tajemnica Bladego Konia (3/3) - miniserial
21:55 Poirot XIII (4/5)
23:55 Lekarze na start

TVN STYLE

08:00 Życie na kredycie (9)
08:35 Dorota was urządzi V
10:05 I nie opuszczę Cię aż do ślubu (6, 7) - reality show
11:30 Ugotowani (5, 6)
13:35 Kuchenne rewolucje (8, 3) - reality show Polska 23
15:40 Ukryta prawda (20/60) - serial fabularno-dok.
16:40 Jestem z Polski VII (7,6)
18:45 Kuchenne rewolucje (9, 10) - reality show Polska 24
20:50 Bazary Europy - serial dokumentalny Polska 2018
21:50 Jestem z Polski VIII (5,6)
23:50 Apetyt na miłość (3, 3)

TVN TURBO

08:15 Farma Clarksona III (2/8)
09:15 Fani czterech kółek XVII
11:15 Złomowisko PL XI
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować II
18:00 Raport Turbo (4936)
18:15 Zawodowi handlarze (2)
19:00 Naprawy nie do naprawy (4) - mag. motoryzacyjny
19:45 Usterka XVI (3/25)
21:00 Wojny samochodowe (2)
22:00 Raport Turbo (4936)
22:20 Mobilni mechanicy (5)
23:05 Po raz trzeci! Sprzedane
23:50 Moto kombat (2)

BBC FIRST

08:40 Lewis II (7/8)
09:40 Ojciec Brown V (13/15)
10:40 Śmierć pod palmami
11:50 Powrót do raju (2/6)
12:55 Tajemnice Brokenwood
14:50 Ojciec Brown XII (2/10)
15:50 Lewis II (7/8)
16:50 My Life is Murder II
17:50 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami (5/8) - serial kryminalny
21:00 My Life is Murder II
21:55 Shakespeare i Hathaway: prywatni detektywi V
22:55 Tajemnice Brokenwood

FX

08:15 Dr House VIII (14/22)
09:10 9-1-1 VIII (16/18)
10:05 Kości IX (12,13/24)
11:55 FBI (14,15/22)
13:45 Castle III (7,8/24)
15:35 Agenci NCIS: Początki
17:25 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (8/23)
18:20 CSI: Kryminalne zagadki Miami (20,21/24)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VIII (1,2/18)
22:00 Elsbeth II (17/20)
22:55 Agenci NCIS: Początki (14/18) - serial krym. USA 2025
23:50 CSI: Kryminalne zagadki Miami (20,21/24)

HGTV

08:10 Kupujemy dom na plaży
09:05 Remontujemy dom na plaży V - serial dok.
10:00 Design w australijskim stylu (1/6) - serial dok.
11:00 Zarobić na remoncie VII
12:05 Tu jest pięknie VI (10/12)
12:50 Nieoczywiste miejsca III
13:55 House Hunters (1, 2)
15:05 Mieszkanie na miarę IV
17:00 Polowanie na ogród IX
18:10 Weekendowa metamorfoza (2, 3) - reality show
20:05 Dorota inspiruje (1)
21:00 Dorota was urządzi III
22:30 House Hunters (8—11)

BBC LIFESTYLE

10:30 Zapraszam do stołu: profesjonaliści (17, 18)
12:30 Wielkie brytyjskie wypieki (7) - program rozrywk.
13:35 Wielkie projekty VII
14:40 Mistrzowie ceramiki (8)
15:45 Bake off: zawodowcy (7)
16:50 Zapraszam do stołu: profesjonaliści (17)
17:45 Wielkie projekty VII
18:45 Mistrzowie ceramiki (1)
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (8) - program rozrywk.
21:00 Mistrzowie ceramiki (9)
22:00 Dysleksja: rewolucja Jamiego Olivera - film dok.
23:05 Wstydliwe choroby IV

COMEDY CENTRAL

08:00 Dwóch i pół II (3,4/24)
08:55 Przyjaciele V (18—23/24) - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu VIII (23,24,1—4/24)
14:30 Dwóch i pół II (5—8/24) - serial komediowy USA 2004
16:30 Przyjaciele V (24,1—5/24) - serial kom.
19:30 Teoria wielkiego podrywu IX (5—10/24) - serial kom.
22:00 The Office PL III (12,1)
23:05 Comedy Club (12, 1)
00:05 Miasteczko South Park
01:00 Pracoholicy III (13/20)

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex VI (10/13)
09:25 Rodzinka.pl
09:55 Klan - telenowela
10:30 Ranczo II (4/13)
11:20 Na dobre i na złe
12:20 Pan Mama (6/20)
13:00 Zaraz wracam II (39)
13:35 Ojciec Mateusz XXIII (9)
15:30 Komisarz Alex VI (11)
16:20 Na sygnale (19,20)
17:25 Ranczo II (5,6/13)
19:30 Ojciec Mateusz XXIII - serial krym. Polska 2020
21:30 Ranczo II (7,8/13) - serial komediowy Polska 2007
23:30 Ojciec Mateusz XXIII
00:20 Pan Mama

CANAL+ KUCHNIA

14:25 ABC gotowania – kuchnia turecka (9) - mag.
14:55 Zgrillowani (6, 7) - mag.
15:50 Eva Longoria w poszukiwaniu meksykańskich smaków
16:45 Jakubiak rozgryza... (2)
16:55 David Rocco w zaciszu domowej kuchni (20, 21)
17:50 Jamie Oliver (19, 20)
18:45 m jak mięso (2) - mag.
19:10 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (4)
19:25 m jak mięso (3, 4)
20:15 Ziemia, ogień i smak (2)
21:15 Anthony Bourdain XI
00:55 Jakubiak rozgryza... (1)

CANAL+ DOMO

10:55 Wielkie projekty: transformacje (3) - reality show
12:05 Kupcie sobie zamek!
13:00 Wiejskie domy do liftingu (5) - reality show
14:00 Cudotwórcy VII (10/13)
14:50 Wielkie projekty: transformacje (4) - reality show
16:00 Meblokreacje (3, 4)
17:00 Kupcie sobie zamek!
18:00 Ucieczka na wieś XXIV
19:00 Wielkie projekty: transformacje (5) - reality show
20:10 Daleko od miasta XII (2)
21:00 Cudotwórcy VII (24)
22:00 Tomasz Pągowski. Remont u ciebie (5) - mag.

PLANETE+

12:35 Krajobrazy świata
13:45 Wytwórz i wyślij (2/4)
14:50 Wiatr. Niewidzialna siła
15:50 Niezwykłe podróże koleją IX (1) - serial dok.
16:55 Na targach świata II
18:00 Świat z góry (2)
18:45 Czego nam nie mówią o odchudzaniu - film dok.
20:50 Niezwykłe podróże koleją VI (4/5) - serial dok.
22:00 Premiera: Kobiety i pieniądze - serial dok. F 2025
23:10 Premiera: Krótka historia miłości (1/5) - serial dok.

DISCOVERY CHANNEL

11:00 Człowiek kontra niedźwiedź (5/8) - serial dok.
12:00 Fani czterech kółek – samochody marzeń II (1/10)
13:00 Nagi instynkt przetrwania V (6,7/15) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL VI
16:00 Bimbrownicy XIII (7)
17:00 Celnicy na straży Europy VI (14/20) - serial dok.
17:30 Fukushima – wstęp wzbroniony - film dok.
19:00 Złomowisko PL XI
22:00 Wyprawa w nieznane z Edem Staffordem (4)
23:00 Fukushima: dni, które wstrząsnęły światem III

TVP HISTORIA

11:45 Wszystkie kolory świata
12:45 Brytyjskie odliczanie do wojny (2/3) - serial dok.
14:00 Królowie
14:35 Stawka większa niż życie - serial wojenny
15:35 Sensacje XX wieku
17:30 Czas honoru (9)
18:30 Encyklopedia II wojny światowej (51)
19:00 Fake czy historia?
19:40 Królowie (8)
20:10 07 zgłoś się
21:20 Putin i Zachód (1/3)
22:35 Tajemnice kultowych seriali (1) - mag. filmowy

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu XXIV
13:05 Starożytni kosmici XIV
14:00 Gwiazdy lombardu XIII
14:30 Wyjaśnić niewyjaśnione
15:20 Niewyjaśnione tajemnice świata III (1/11)
16:15 Gwiazdy lombardu: skarby Ameryki II (15)
17:10 Zabić dyktatora (2/6)
18:10 Skarby mistycznego świata II (7/11) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
20:00 Starożytni kosmici: geneza II (6/12) - serial dok.
22:00 Pogromca tajemnic III
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata (12/26) - serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

14:00 Strzegąc granic IX
15:00 Morski patrol: Hiszpania II (1) - serial dok.
16:00 Najdziwniejsze przedmioty III (1,2/10) - serial dok.
18:00 Państwa Osi: droga ku porażce (1/5) - serial dok.
19:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny (8/10)
20:00 Katastrofa w przestworzach XXII (8/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Miasta w liczbach (2/8) - serial dok.
22:00 Premiera: Porzucone konstrukcje XIII (9) - serial dok.

FOCUS TV

08:00 48 h. Zaginieni
08:50 Wehikuł czasu
09:00 Galileo - pr. popularn.
10:00 Gwiazdy lombardu XII (29,30,31,32/46) - serial dok.
12:00 Superfabryki (5/8)
13:00 Poszukiwacze historii IV
14:00 Prawdziwe zło. Ludzie, którzy stworzyli nazizm (3,4/6)
16:00 Kryptonim szef VIII
18:00 Rolnicy. Podlasie VI (46)
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Łowcy nazistów (7/13)
22:00 Prawdziwe zło. Ludzie, którzy stworzyli nazizm (2,1/6)
00:00 Starożytni kosmici XV
01:00 Rolnicy. Podlasie V

BBC EARTH

12:20 Błękitna planeta (3/8)
13:25 Fenomeny współczesnego życia III (1/5) - serial dok.
14:30 W okowach mrozu X
15:30 Życie na pustkowiu IV (1)
16:30 Miasta tętniące życiem
17:35 Północny Atlantyk: mrok oceanu (3/3) - serial dok.
18:40 Błękitna planeta (8/8)
19:45 Mumia Tutanchamona: tajemnice ujawnione - film dok.
20:45 Potęga ssaków: kulisy
20:55 Życie na pustkowiu IV
21:55 W okowach mrozu X
22:55 Brytyjskie fabryki VIII
00:00 Jak budowano imperia II

POLSAT VIASAT HISTORY

11:30 Tajne bazy nazistów III
12:30 Wojna światowa: 1914-1945 (4/8) - serial dok.
13:35 II wojna światowa: cena imperium (2/13) - serial dok.
14:40 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
15:50 Tajne bazy nazistów IV
16:50 Zakazana historia VII
17:50 Tajne bazy nazistów III
18:50 Wojna światowa: 1914-1945 (4/8) - serial dok.
19:50 II wojna światowa: cena imperium (2/13) - serial dok.
21:00 Zaginione tajemnice piramid (2/2) - serial dok.
22:10 Tajemnice mumii

eprasa.pl 1797855c34

CZWARTEK 12.03

Od A do Z

ALIBI.COM 2 ★★★
komedia, Francja 2023, reż. Philippe Lacheau, wyk. Philippe Lacheau, Elodie Fontan, Tarek Boudali
21:55 | tv puls
Po zamknięciu agencji zapewniającej alibi życie wróciło na normalne tory – do czasu, kiedy należałoby narzeczonej przedstawić rodziców. Trzeba jednak poszukać takich, którzy nie zrażą dziewczyny.

BEZ MOJEJ ZGODY ★★★
dramat obycz., USA 2009, reż. Nick Cassavetes, wyk. Cameron Diaz, Alec Baldwin, Abigail Breslin
20:00 | warner tv
Kiedy jedenastolatka odkrywa, że została poczęta, by być dawcą organów dla cierpiącej na białaczkę siostry, próbuje sądownie odebrać prawa rodzicom. A to oznacza wyrok śmierci dla chorej.

DZIEŃ KOBIET ★★★
dramat obycz., Polska 2012, reż. Maria Sadowska, wyk. Katarzyna Kwiatkowska, Eryk Lubos, Grażyna Barszczewska
23:45 | kino polska
Mnóstwo nagród dla Marii Sadowskiej za opowieść o kierowniczce sieciowego supermarketu, która odrzuca obowiązujące w firmie reguły gry, by stanąć po stronie swoich podwładnych. Na faktach.

GDZIE JESTEŚ BERNADETTE? ★★★
komedia, USA 2019, reż. Richard Linklater, wyk. Cate Blanchett, Billy Crudup, Kristen Wiig
00:00 | polsat
Richard Linklater w swoim stylu o poszukiwaniu siebie: wybitna architektka porzuciła karierę dla rodziny, ale z czasem odkrywa, że nie była to właściwa decyzja, i bierze sprawy w swoje ręce.

KAC VEGAS W BANGKOKU ★★
komedia, USA 2011, reż. Todd Phillips, wyk. Bradley Cooper, Ed Helms, Zach Galifianakis
21:00 | tvn 7
Jeszcze jeden wieczór kawalerski według sprawdzonego wzoru na kasowy sukces: co robił pan młody i jego kumple w przeddzień ślubu, kiedy urwał mu się film? I śmieszne, i głupie, ale kasowe.

Nasze córki

20:10 | ale kino+ hd
★★★★

· FOT. NYKLYN / KEPLERFILM

Dwie zaprzyjaźnione pary od lat spędzają wakacje w Alpach. Kiedy jednak ich córki ulegają groźnemu wypadkowi w nieznanych okolicznościach, przyjaźń pryska, a stosunki stają się więcej niż napięte.

MYZ

DRAMAT OBYCZ.
HOLANDIA/AUSTRIA/BELGIA 2025, REŻ. MIKE VAN DIEM, WYK. FEDJA VAN HUÊT, NOORTJE HERLAAR, THEKLA REUTEN

KING RICHARD: ZWYCIĘSKA RODZINA ★★★★
film biograficzny, USA/Australia 2021, reż. Reinaldo Marcus Green, wyk. Will Smith, Aunjanue Ellis-Taylor, Jon Bernthal
23:15 | tvn 7
Oparte na faktach; Will Smith jako Richard Williams, który założył sobie, że jego córki Serena i Venus zostaną profesjonalnymi tenisistkami i – mimo licznych przeciwności - swój cel osiągnął.

MISDIRECTION ★★
thriller, USA 2026, reż. Kevin Lewis, wyk. Olga Kurylenko, Frank Grillo, Oliver Trevena
21:00 | canal+ premium
Para złodziei obserwuje pana domu, a pod jego nieobecność włamuje się do sejfu. Sęk w tym, że właściciel wraca wcześniej, lecz nie potrafi wykorzystać sytuacji zaskoczenia. Komu uda się przełamać klincz?

MORDERSTWO NA BASENIE ★★
thriller, USA 2024, reż. Dakota Gorman, wyk. Freddie Prinze jr., Monica Potter, Kevin Pollak
22:15 | ale kino+ hd
Na chwilę przed urodzinowym przyjęciem-niespodzianką solenizant odkrywa w basenie zwłoki swojej kochanki. W pospiechu ukrywa je, by przez cały dzień drżeć ze strachu, że ktoś odkryje, co się wydarzyło.

OTO KOZA! ★★
komedia, Francja/Belgia 2024, reż. Fred Cavayé, wyk. Dany Boon, Jérôme Commandeur, Claire Chust
23:30 | tv puls
Dany Boon z niewiadomych powodów zgodził się zagrać prawnika, który XVII wieku broni przed sądem jedenastolatki niesłusznie oskarżonej o morderstwo. Tyle, że podsądna okazuje się kozą. Strata czasu.

PIERWSZA SPRAWA ★★
dramat obycz., Francja 2023, reż. Victoria Musiedlak, wyk. Noée Abita, Anders Danielsen Lie, Alexis Neises
22:50 | hbo
Wkrótce po ukończeniu studiów prawniczych dziewczyna zostaje poproszona przez dziewiętnastolatka z sąsiedztwa o pomoc prawną po tym, kiedy w jego mieszkaniu znaleziono ciało zamordowanej kobiety.

STARA WARIATKA ★★
horror, Argentyna/Hiszpania 2025, reż. Martín Mauregui, wyk. Agustina Liendo, Daniel Hendler, Carmen Maura
22:30 | canal+ premium
Była dziewczyna prosi mężczyznę, by na jedną noc zaopiekował się jej matką. Tymczasem kobieta rozpoznaje w nim dawnego kochanka, którego postanowiła ukarać za przewiny z przeszłości. Plus Carmen Maura.

SYMFONIA O UMIERANIU ★★★★
dramat obycz., Niemcy 2024, reż. Matthias Glasner, wyk. Lars Eidinger, Corinna Harfouch, Lilith Stangenberg
21:35 | cinemax
Zaprawiona czarnym humorem opowieść o dyrygencie przygotowującym premierę tytułowego utworu. Liczne obowiązki wobec rodziców i innych bliskich uświadamiają mu obecność śmierci w życiu codziennym.

WOLFGANG ★★★
dramat obycz., Hiszpania 2025, reż. Javier Ruiz Caldera, wyk. Miki Esparbé, Jordi Catalán, Àngels Gonyalons
20:00 | hbo
Po samobójczej śmierci matki dziesięcioletni autystyk z niezwykle wysokim ilorazem inteligencji trafia pod (niechcianą) opiekę biologicznego ojca, którego nigdy wcześniej nie spotkał. Cóż, przewidywalne.

ZEMSTA ★★★★
komedia, Polska 2002, reż. Andrzej Wajda, wyk. Roman Polański, Janusz Gajos, Andrzej Seweryn
21:05 | tvp kultura
Wirtuozerski popis Andrzeja Wajdy i doborowej obsady z Gajosem, Sewerynem, Polańskim, Olbrychskim, Figurą i młodymi – Agatą Buzek i Rafałem Królikowskim: arcykomedia Fredry w świeżym zimowym powietrzu. Smakołyk!

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 1797855c34

CZWARTEK 12.03

TVP1

07:30 Pełnia wiary (110)
08:00 Serwis Info
08:25 Zaraz wracam II (41)
09:00 Ranczo IX
10:00 Komisarz Alex XXIII (12)
11:00 Ojciec Mateusz VII (6/13)
12:00 Serwis Info
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:35 To się opłaca (225)
12:55 Wielka naturalna bariera (3/3) - serial dok.
14:00 Złoty chłopak
15:00 Serwis Info
15:15 Reporterzy (482)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5863)
17:55 Klan - telenowela
18:20 Zaraz wracam II (42)
18:55 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia

20:30 **Omnibus – szybcy i mądrzy** (6) - teleturniej Polska 2026
21:20 **Ojciec Mateusz 34** (8) - serial krym. Polska 26
22:20 **Sprawa dla reportera** (1031) - cykl reportaży
23:20 **Tischner** - film dok.
00:35 **Glina. Nowy rozdział** - serial krym. Polska 25
01:35 **Złodziejski kodeks (Thick as Thieves)** ★★ - film sens. USA/Niemcy 2009, reż. Mimi Leder, wyk. Morgan Freeman (115 min)

TVP2

05:30 M jak miłość (47)
06:20 Operacja zdrowie (71)
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7491) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie
11:50 Wywiad z Lady i Lordem Carnarvon (11) - wywiad
12:20 Nabożeństwo Kościoła Chrześcijan Baptystów w Olsztynie - transmisja
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1023)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic (106) - telenowela
16:00 Koło fortuny (2159)
16:35 Familiada (3050)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1024)
18:50 Jeden z dziesięciu (5)
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Super Gary. Gotuj z Bosacką!** (2) - mag. kulinarny Polska 2026
21:15 **Tak to leciało!** (79)
22:15 **Syn** (3,4/10) - serial USA 2017, wyk. Pierce Brosnan, Paola Nuñez
23:55 **Rodzinka.pl XVIII** (2) - serial kom. Polska 25
00:25 **Konwój** - film sens. ★★★ Polska 2016, reż. Maciej Żak, wyk. Robert Więckiewicz (100 min)
02:05 **Lepsza połowa II** (12)

POLSAT

05:40 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag.
08:30 Malanowski i Partnerzy V - serial fab.-dok.
09:30 Trudne sprawy XXI (7,8/40) - serial fab.-dok.
11:35 Gliniarze XII (4,5,6/60)
14:40 Dlaczego ja? 33 (7)
15:50 Wydarzenia
16:20 Interwencja (5855)
16:30 Na ratunek 112 XVIII (8)
17:00 Gliniarze XX (9) - serial fabularno-dok. Polska 2026
18:00 Pierwsza miłość 50 (3) - serial obyczajowy Polska 2026, wyk. Aneta Zając
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:20 Gość „Wydarzeń" (312) - program publicystyczny
19:25 Sport - Polska 2026
19:40 Pogoda - Polska 2026
19:55 Milionerzy (68)

20:30 **Farma** (169) - reality show Polska 2025
21:30 **Nasz nowy dom** (362) - reality show Polska 26
22:55 **Sortownia** (2) - serial krym. Polska 2023, wyk. Andrzej Chyra
00:00 **Gdzie jesteś Bernadette? (Where'd You Go, Bernadette)** ★★★ - komedia USA 2019 (150 min)
02:30 **Pani z przedszkola** ★★ - komedia Polska 2014, reż. Marcin Krzyształowicz (130 min)

TVN

05:10 Kto was tak urządził?
05:35 Uwaga! (7947) - mag.
05:50 Ukryta prawda (52/60)
06:45 Kuchenne rewolucje XXVI (11) - reality show
07:45 Dzień Dobry TVN (5652)
11:20 Doradca smaku (23) - mag. kulinarny Polska 2025
11:25 Kuchenne rewolucje: Bar „Niebo w gębie i na talerzu", Pabianice XVI (10)
12:35 Kuchenne rewolucje: Zielona Góra – Hot Italian Pizza 30 (9) - reality show
13:40 Ukryta prawda (9,10)
15:45 Młode gliny (20/50) - serial krym. Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny III (9) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi VI (9)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (7948) - mag.

20:15 **Na Wspólnej XXIV** - serial obyczajowy Polska 2026
20:50 **The Floor** (19)
21:55 **Kuchenne rewolucje: Stronie Śląskie – Cherry Pepperoni 32** (2) - reality show
23:05 **Chłopaki nie płaczą** ★★ - komedia Polska 1999, reż. Olaf Lubaszenko (125 min)
01:10 **Skok na głęboką wodę** (2) - reality show
02:20 **Szpital św. Anny** (18/50) - serial obycz.

TV PULS

06:00 Nash Bridges V (13,14/22) - serial sens. USA 2000, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVII (15,1/15) - serial sens. Niemcy 2012
10:00 Triumf miłości - telenowela Meksyk 2011
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie II (56) - serial obycz. Turcja 2013
14:00 Lombard. Życie pod zastaw XIII (18,19)
16:00 Ranczo VIII (10,11/13) - serial kom. Polska 2014
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (8,9) - serial obyczajowy Polska 2025
20:00 **Taxi** - komedia sensacyjna ★★★ Francja 1998, reż. Gérard Pirès, wyk. Samy Naceri, Frédéric Diefenthal (115 min)
21:55 **Alibi.com 2** - komedia ★★★ Francja 2023, reż. Philippe Lacheau, wyk. Philippe Lacheau, Elodie Fontan (95 min)
23:30 **Oto koza! (Les chèvres !)** ★★ - komedia Francja/Belgia 2024, reż. Fred Cavayé, wyk. Dany Boon (120 min)
01:30 **Dzielnica strachu**

TVN7

05:20 Ten moment - serial fabularno-dok. Polska 2016
05:55 Szkoła (65,13,15/72) - serial fab.-dok. Polska 2018
08:45 Ukryta prawda (43,7,8/73) - serial fab.-dok.
11:55 W-11 Wydział Śledczy - serial fabularno-dok.
14:00 Detektywi (37/56) - serial fab.-dok. Polska 2023
15:00 Szpital św. Anny (49) - serial obycz. Polska 2025
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Opowieści małżeńskie (8/24) - serial fabularno-dok.
19:00 Ukryta prawda (39/48) - serial fab.-dok. Polska 2024, wyk. Agnieszka Czekańska
20:00 **Hotel Paradise** (8) - real tv Polska 2026
21:00 **Kac Vegas w Bangkoku (The Hangover Part II)** ★★ - komedia USA 2011, reż. Todd Phillips, wyk. Bradley Cooper, Ed Helms (135 min)
23:15 **King Richard: Zwycięska rodzina (King Richard)** ★★★★ - film biograficzny USA/Australia 2021, reż. Reinaldo Marcus Green, wyk. Will Smith (180 min)
02:15 **Hotel Paradise** (7)

MEZZO

11:30 Benjamin Bernheim, Filharmonicy Berlińscy, Kirił Pietrienko: Koncert Sylwestrowy 2025
13:00 Intermezzo
13:30 X Symfonia Maurice'a Béjarta: Béjart Ballet Lausanne i Balet Tokijski - balet Jap. 2014
14:50 Festiwal Muzyki Kameralnej w Jerozolimie 2022
16:05 Dawid Ojstrach, artysta z ludu? - portret muzyka
17:45 Ludwig van Beethoven: Fidelio - opera Holandia 2024, reż. Ferenc Soeteman
20:30 A to JazZ Festival 2019: John McLaughlin & The 4th Dimension - koncert
22:00 Marc Ribot – Banlieues Bleues - koncert Francja 2023
23:15 Young Euro Classic 2025: European Union Youth Orchestra - muzyka klasyczna

PULS 2

12:00 Smerfy - serial anim.
13:00 Gumisie IV (9)
14:00 Kacze opowieści
15:00 Miraculous V (8,5/27)
16:00 My Little Pony II (2)
17:00 Tomek i przyjaciele: Naprzód lokomotywy! XXVII (9)
17:10 Blue III (48,50/50)
17:40 Świnka Peppa II (25/52)
17:45 Bing (49,50/78)
18:15 Masza i niedźwiedź VII
18:30 Myszka Miki: Frajdomek II (9/30)
19:00 Psi patrol VIII (7/26)
19:35 Pingwiny z Madagaskaru III (23/30)
20:00 Dzielnica strachu X (4)
21:00 Przepis na zbrodnię (4)
22:00 Dzielnica strachu X (3)
23:00 Niepokonani - dramat obycz. USA/Emiraty Arabskie/Polska/Arabia Saudyjska 2010
01:30 Dzielnica strachu IX

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XII (5) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci VII (45,46/65) - serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (9,1) - serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? 33 (9)
12:55 Trudne sprawy XX (11,12,13/40) - serial fab.-dok.
15:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (41, 42) - reality show
18:00 Policjantki i policjanci XXIV (8,9) - serial obycz.
20:00 Uroczysko V (8) - serial kryminalny Polska 26
20:30 Sprawiedliwi – wydział krym. XX (8)
21:30 Sprawiedliwi. Trójmiasto III (8) - serial krym.
22:40 Nikita - film sens. Francja/Włochy 1990, reż. Luc Besson, wyk. Anne Parillaud
01:05 Love Island II

METRO

07:10 J.A.G. VIII (3/24)
08:10 SOS. Ekipy w akcji (53/60) - telenowela dok.
09:05 Szpital (17,18/72)
11:05 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
13:05 Wycieczkowiec (9)
14:05 Przepis na życie (9)
15:00 Zapukaj do moich drzwi (94) - telenowela Turcja 2021
16:00 Słoneczny patrol III (17/22) - serial przyg. USA 93
17:00 Ciężarówką przez Stany IV (9/9) - serial dok.
18:00 Nasi w mundurach (4)
19:00 Kartoteka V - serial fabularno-dok. Polska 2014
21:05 Kryminalni VIII (1) - serial krym. Polska 2008
23:15 Kuba Wojewódzki (2) - talk-show Polska 2025
00:30 The Traitors. Australia
01:40 Ślub last minute (3)

eprasa.pl 1797855c34

CZWARTEK 12.03

STOPKLATKA

08:30 **Wojciech Cejrowski – boso przez świat** (64)
09:00 **Robert Makłowicz** (138, 161) - magazyn
10:50 **Wojny magazynowe: Kanada** (7,8/12)
11:55 **Wojny kontenerowe II** (3/13) - serial dok.
13:00 **Katastrofy w przestworzach XXI** (10,1,6/10) - serial dok.
16:00 **MacGyver VII** (1,2/14)
18:00 **Hudson i Rex IV** (4/16)
18:55 **Zajazd. Będzie się działo** (2)
20:00 **Rob Roy** - film przyg. *** Wlk. Brytania/USA 1995, reż. Michael Caton-Jones, wyk. Liam Neeson, Jessica Lange, John Hurt, Tim Roth, Eric Stoltz, Brian Cox (170 min)
22:50 **Ostatni rycerze (Last Knights)** - film przyg. *** Wlk. Brytania/Korea Południowa/USA/Czechy 2015, reż. Kazuaki Kiriya, wyk. Clive Owen, Morgan Freeman (155 min)
01:25 **Lustra (Mirrors)** - *** horror USA/Rumunia/Niemcy/Francja 2008, reż. Alexandre Aja, wyk. Kiefer Sutherland, Paula Patton (145 min)

KINO POLSKA

08:05 Zwierzęta Wajraka III (1)
08:40 Polska Kronika Filmowa 45A/72 - reportaż Polska 1972
08:50 To nie ze mną (9)
09:30 Papierowe małżeństwo - komedia romantyczna Polska/Wlk. Brytania 1991
11:20 Żegnaj, Ameryko! - komediodramat Niemcy/Polska 1993, reż. Jan Schütte, wyk. Ya'ackov Bodo
13:00 Joanna - dramat wojenny Polska 2010, reż. Feliks Falk, wyk. Urszula Grabowska, Sara Knothe, Stanisława Celińska
15:35 Paragon, gola! - komedia Polska 1969, reż. Stanisław Jędryka, wyk. Józef Nalberczak
17:25 Stawka większa niż życie (5/18) - serial wojenny
20:00 Rozmowy kontrolowane - komedia Polska 1991, reż. Sylwester Chęciński, wyk. Stanisław Tym, Jerzy Turek
22:00 Zgorszenie publiczne - komedia romantyczna Polska 2009, reż. Maciej Prykowski, wyk. Krzysztof Czeczot
23:45 Dzień kobiet - dramat obycz. Polska 2012, reż. Maria Sadowska, wyk. Katarzyna Kwiatkowska, Eryk Lubos
01:50 PitBull - film sens. Polska 2005, reż. Patryk Vega, wyk. Marcin Dorociński, Janusz Gajos, Andrzej Grabowski

ALE KINO+

09:45 **Problem** - film krótkom. Polska 2020 (30 min)
10:15 **Karen Pirie II** (1/3)
12:05 **Vera XII** (4/5)
13:55 **Opera! (The Opera!** *** **Arie Per Un'eclissi)** - film fantasy Francja/Włochy 2024, reż. Paolo Gep Cucco, Davide Livermore (130 min)
16:05 **Konwój (Convoy)** *** - komediodramat USA/Wlk. Bryt. 1978, reż. Sam Peckinpah, wyk. Kris Kristofferson (135 min)
18:20 **Vera** (6) - serial krym.
20:10 **Nasze córki (Our Girls)** **** - dramat obycz. Austria/Belgia/Holandia 2025, reż. Mike van Diem, wyk. Thekla Reuten, Fedja van Huêt (125 min)
22:15 **Morderstwo na basenie (The Girl in the Pool)** ** - thriller USA 2024, reż. Dakota Gorman, wyk. Freddie Prinze jr. (110 min)
00:05 **Igrając z ogniem (Un coup de dés)** ** - thriller Francja/Belgia 2023, reż. Yvan Attal, wyk. Yvan Attal, Maïwenn (105 min)
01:50 **Kruk. Jak tu ciemno** (5) - serial krym. Polska 22

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin V (2/8)
08:30 Przyjaciółki XXVI (3,4)
10:25 Świat według Kiepskich
14:20 Karate Kid II - film sens. USA 1986, reż. John G. Avildsen
16:40 Free Guy - film s.f. USA/Kanada 2021, reż. Shawn Levy
18:55 Wszystko o Stevenie - komedia romantyczna USA 2009, reż. Phil Traill
21:00 Żona na niby - komedia USA 2011, reż. Dennis Dugan, wyk. Adam Sandler
23:20 Venom 2: Carnage - horror USA 2021
01:25 Ślad II (2/36)

KINO TV

07:35 Kojak II (10/25)
08:35 Zagadki kryminalne panny Fisher II (2,3/13)
11:00 Poirot III (6,7/11)
13:10 Panna Marple IV (3/4)
15:15 Zagadki kryminalne panny Fisher II (4,5/13)
17:55 Poirot: Zbrodnia na festynie XIII (3/5) - serial krym. Wlk. Brytania 2013
20:00 Zdarzenie - thriller USA/Indie 08, reż. M. Night Shyamalan, wyk. Mark Wahlberg
21:55 Lektor - melodramat USA/Niemcy 2008
00:35 Antidotum - film akcji USA/Aruba 2004

TVP KULTURA

08:10 **Przystań nad Biblią** (1)
08:30 **Informacje kulturalne**
09:00 **Pogranicze w ogniu**
10:10 **Dama Kameliowa** ** - melodramat Polska 1994 (120 min)
12:10 **Reżyserzy IV** (9/10)
13:10 **Kolekcja** (8) - mag.
13:25 **Studio Kultura – niedziela z...** (404)
14:30 **Jańcio Wodnik** **** - dramat obyczajowy Polska 1993, reż. Jan Jakub Kolski (115 min)
16:25 **Pogranicze w ogniu**
17:35 **Bar. Okowa uczta Cezarego Tomaszewskiego**
18:10 **Którędy po sztukę** (2)
18:20 **Na krawędzi – Witold K.** - film dok. Polska 22
20:00 **Hala odlotów** (190)
21:00 **Wstęp do filmu** (573)
21:05 **Zemsta** - komedia **** Polska 2002, reż. Andrzej Wajda, wyk. Roman Polański (115 min)
23:00 **Dzień, w którym umarła gwiazda rocka**
23:35 **Video Killed the Radio Star** - serial dok.
00:10 **Fin del Mundo?** *** - komediodramat Polska 2023 (100 min)
01:50 **Scena muzyczna** (15)

WARNER TV

08:20 J.A.G. VI (5/24)
09:20 Bajer z Bel-Air IV
10:15 Za głosem serca
11:15 Pełna chata (15,16/22)
12:20 J.A.G. VI (8,9/24)
14:10 Bajer z Bel-Air IV
16:05 Pełna chata
18:15 Siostra panny młodej - komedia romantyczna USA 2019, reż. Sam Irvin
20:00 Bez mojej zgody - dramat obyczajowy USA 2009
22:05 Kryminalni: Misja śląska - film krym. Polska 2006
00:15 Pat Garrett i Billy Kid - western Meksyk/USA 1973

PARAMOUNT

10:00 Pingwiny z Madagaskaru
10:30 Cudowna studnia - film fantasy Włochy/USA 2023
12:30 Star Trek IV: Powrót na Ziemię - film s.f. USA 1986
15:05 Baywatch: Słoneczny patrol - komedia sensacyjna USA/Wlk. Brytania/Chiny 2017
17:45 Włoska robota - film sens. USA/Francja/Włochy/Wlk. Brytania/Niemcy 2003
20:00 Sahara - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Francja/Niemcy/Hiszpania 2005
22:35 Traffic - dramat krym. USA/Niemcy/Meksyk 2000, reż. Steven Soderbergh

HBO

09:55 **Łowca i Królowa Lodu** *** - film fantasy USA/Chiny 2016, reż. Cedric Nicolas-Troyan (115 min)
11:50 **Przedświąteczny napad na bank** ** - komedia Wlk. Brytania/Irlandia 2023 (80 min)
13:10 **Sypiając z innymi** *** - komedia romantyczna USA 2015 (100 min)
14:50 **Makbet** - dramat *** wojenny Wlk. Brytania/Francja 2015 (115 min)
16:45 **Władca Pierścieni:** ***** **Powrót króla** - film fantasy USA/Nowa Zelandia 2003, reż. Peter Jackson (195 min)
20:00 **Wolfgang** - dramat *** obycz. Hiszpania 2025, reż. Javier Ruiz Caldera, wyk. Miki Esparbé, Jordi Catalán (110 min)
21:50 **Morderstwo w Glitterball City** (1) - serial dok. USA 2026
22:50 **Pierwsza sprawa** ** - dramat obycz. Francja 2023, reż. Victoria Musiedlak (100 min)
00:30 **Priscilla** - film biograficzny *** USA/Włochy/Wlk. Brytania 2023, reż. Sofia Coppola (110 min)

CINEMAX

11:05 Pogromcy duchów II - komedia sensacyjna USA 89
12:50 Marie-Line i jej sędzia - komediodramat Francja 2023
14:30 Spłata - thriller Hiszp. 2025, reż. Daniel Guzmán
16:20 Cytrynowiec - dramat obycz. Włochy/Polska 2023
18:05 Dziewięć Królowych - film krym. Argentyna 2000
20:00 Kontra (5,6/10) - serial sens. Wlk. Brytania/USA 2020
21:35 Symfonia u umieraniu - dramat obycz. Niemcy 2024
00:30 Fale - melodramat USA/Kanada 19, wyk. Lucas Hedges

ROMANCE TV

12:25 Rosamunde Pilcher: Śniadanie u Tessy - dramat obyczajowy Niemcy 2024
14:20 Doktor Herz i doktor Holly: Diagnoza „nowy start" - dramat obycz. Niemcy 2023
16:15 Doktor Herz i doktor Holly: Matczyne uczucia - dramat krym. Niemcy 2023
18:05 Górscy ratownicy
19:00 Górski lekarz (12/15)
20:00 Inga Lindström: Na zawsze Vickerby - film obycz. Szwecja/Niemcy 2007
21:55 Lato nad jeziorem Garda - romans Niemcy 2022
23:50 Górski lekarz (12/15)

CANAL+ PREMIUM

08:30 **Wolna krowa** - film krótkom. PL 23 (30 min)
09:00 **Larp** - film krótkom. Polska 2014 (95 min)
10:35 **Miasto w blasku świąt** ** - komedia Wlk. Brytania 2025 (90 min)
12:05 **Przybieżeli** - film krótkom. PL 2024 (30 min)
12:35 **Masz ci los!** - komedia *** Polska 2023 (90 min)
14:05 **Wszystko, czego nie zdążyliśmy powiedzieć** (4,5/9)
15:10 **Yintah** - film dok.
17:15 **Hollywood Buzz** (41)
17:45 **Łapu-Capu**
17:50 **Chopin, Chopin!** *** - dramat obyczajowy Polska 2025 (130 min)
20:00 **Eksperyment: Odsiadka** (3) - serial dok.
20:50 **Making of C+**
21:00 **Misdirection** ** - thriller USA 2026, reż. Kevin Lewis (90 min)
22:30 **Stara wariatka** ** - horror Argentyna/Hiszpania 2025 (95 min)
00:05 **Niezniszczalna** - film ** sens. Wlk. Bryt./Chorw./USA 2024 (100 min)
01:45 **Pani od polskiego** *** - dramat obyczajowy Polska 2025 (120 min)

TVN FABUŁA

08:45 Papiery na szczęście
09:50 Przepis na życie
10:50 Szpital św. Anny (9/26)
11:50 Prawo Agaty VII (3,4)
13:50 Teraz albo nigdy! II (1/13)
14:50 19+ - serial fab.-dok.
15:25 Papiery na szczęście
16:30 Po drugiej stronie kamery - serial dok. Polska 17
17:35 Razem czy osobno? - komedia romant. USA 2015
19:25 Na Wspólnej XXIV
20:00 Incepcja - film sens. USA/Wlk. Brytania 2010
23:15 Epidemia - film sens. USA 95, wyk. Dustin Hoffman

AMC

10:05 Nie moje życie - thriller Kanada/USA 2006
11:50 Źrebak - dramat obycz. USA 05, reż. Yelena Lanskaya
13:45 Pokerzyści - film sens. USA 2003, reż. Damian Nieman
15:40 Miłość w Nowym Jorku - dramat miłosny USA 2000
17:40 Płonąca pułapka - dramat obyczajowy USA 2004
20:05 Elektra - film sensacyjny USA/Kanada/Szwajcaria 2006, reż. Rob Bowman
22:00 Zjawa - film przyg. USA/Tajwan/Hongkong 2015
01:00 Za ciosem - film akcji USA/Hongkong/Aruba 1998

eprasa.pl 1797855c34

AXN

08:50 Agenci NCIS X (18/24)
09:50 Castle III (6,7/24)
11:45 Detektyw Monk (8,9/13)
13:40 Rekrut V (19,20/22)
15:35 FBI: International II (6,7/22) - serial akcji USA 2022
17:20 Castle III (8,9/24)
19:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XV (10,11/18)
21:05 Agenci NCIS XX (4/22)
22:00 Agenci NCIS: Hawaje (15/22) - serial krym. USA 2021
22:55 Castle III (8,9/24)
00:35 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XV (10,11/18)

EPIC DRAMA

08:30 Lekarze na start
09:15 Agenci NCIS XVI (12/24)
10:05 Wszystkie stworzenia duże i małe II - serial obycz.
11:15 Poirot VIII (2/2)
13:30 Lekarze na start
14:15 Agenci NCIS XVI (12/24)
15:05 Panna Scarlet i komisarz
16:10 Sprawy pana Booka
17:15 Poirot IX (1/4)
19:20 Lekarze na start
20:10 Agenci NCIS XVI (13/24)
21:00 Agatha i morderstwa o północy - film krym. Wlk. Bryt. 20, reż. Joe Stephenson
23:00 Poirot: Kurtyna XIII (5/5)
01:00 Agenci NCIS XVI (13/24)

TVN STYLE

08:00 Życie na kredycie (11)
08:35 Dorota was urządzi V (5,6/12) - serial dok. Polska 16
10:05 I nie opuszczę Cię aż do ślubu (8, 1) - reality show
11:30 Ugotowani (7, 8)
13:35 Kuchenne rewolucje (10, 4) - reality show Polska 23
15:40 Ukryta prawda (21/60)
16:40 Jestem z Polski VII (10,8)
18:45 Kuchenne rewolucje (11, 12) - reality show Polska 24
20:50 Bitwa o gości (2) - reality show Polska 2023
21:50 Jestem z Polski VIII (7,9)
23:50 Apetyt na miłość (4, 4)

TVN TURBO

08:15 Nic do zgłoszenia V (3)
09:15 Fani czterech kółek XVII
11:15 Złomowisko PL XI
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować II
18:00 Raport Turbo (4937)
18:15 Samochód marzeń: Kup i zrób (8) - magazyn
19:00 Mobilni mechanicy (2)
19:45 Po raz trzeci! Sprzedane
20:30 Zawodowi handlarze (2)
21:15 Z drugiej ręki (2)
22:00 Raport Turbo (4937)
22:20 Mobilni mechanicy (6)
23:05 Wojny samochodowe (2)

BBC FIRST

08:40 Lewis II (8/8)
09:45 Ojciec Brown V (14/15)
10:45 Śmierć pod palmami
11:50 Powrót do raju (3/6)
12:55 Tajemnice Brokenwood
14:50 Ojciec Brown XII (3/10)
15:50 Lewis II (8/8)
16:55 My Life is Murder II
17:50 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami (6/8) - serial kryminalny
21:00 Shakespeare i Hathaway: prywatni detektywi V
22:00 Zbrodnie Saint-Pierre
23:00 Tajemnice Brokenwood

FX

08:15 Dr House VIII (16/22)
09:10 9-1-1 VIII (17/18)
10:05 Kości IX (14,15/24)
11:55 FBI (15,16/22)
13:45 Castle III (9,10/24)
15:35 Agenci NCIS: Początki
17:25 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (9/22)
18:20 CSI: Kryminalne zagadki Miami (22,23/24)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VIII (3,4/18)
22:00 Genialna Morgan (10/13)
22:55 Tropiciel III - serial krym.
23:50 Agenci NCIS: Początki
00:45 CSI: Kryminalne zagadki Miami (22/24) - serial krym.

HGTV

08:10 Kupujemy dom na plaży
09:05 Remontujemy dom na plaży V - serial dok.
10:00 Letnia chata na lata XIII
11:00 Zarobić na remoncie VII
12:00 Tu jest pięknie VI (12/12)
12:45 Nieoczywiste miejsca III
13:55 House Hunters (6, 7)
15:05 Mieszkanie na miarę
17:00 Polowanie na ogród IX
18:10 Weekendowa metamorfoza (4, 5) - reality show
20:05 Dorota was urządzi
21:35 Zróbmy sobie dom (2)
22:35 House Hunters (12, 1—3)
00:45 Kupujemy dom na plaży

BBC LIFESTYLE

12:30 Wielkie brytyjskie wypieki (8) - program rozrywkowy
13:35 Wielkie projekty VII
14:35 Dysleksja: rewolucja Jamiego Olivera - film dok.
15:40 Bake off: zawodowcy (8)
16:40 Zapraszam do stołu: profesjonaliści (18)
17:45 Najpiękniejsze domy: Nowa Zelandia (1) - serial dok.
18:45 Mistrzowie ceramiki (2)
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (9) - program rozrywk.
21:00 Wielkie Taneczne show
23:50 Najpiękniejsze domy: Nowa Zelandia (1) - serial dok.
00:55 Bake off: zawodowcy (8)

COMEDY CENTRAL

08:00 Dwóch i pół II (7,8/24)
08:55 Przyjaciele V (24,1—5/24)
11:55 Teoria wielkiego podrywu IX (5—10/24)
14:30 Dwóch i pół II (9—12/24)
16:30 Przyjaciele VI (6—11/25) - serial komediowy USA 1999
19:30 Teoria wielkiego podrywu IX (11—16/24) - serial kom. USA 2015, wyk. Johnny Galecki
22:00 The Office PL IV (2,3/12)
23:05 Comedy Club (2, 3)
00:05 Miasteczko South Park XII (4,5/14)
01:00 Pracoholicy III (15/20)

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex VI (11)
09:25 Rodzinka.pl
09:55 Klan - telenowela
10:30 Ranczo II (5/13)
11:25 Ojciec Mateusz 34 (7)
12:20 Pan Mama (7/20)
12:55 Zaraz wracam II (40)
13:30 Ojciec Mateusz XXIII
14:25 Słowa od serca (12)
14:30 Ojciec Mateusz XXIII
15:30 Komisarz Alex VI (12)
16:20 Na sygnale (20,21)
17:25 Ranczo II (6,7/13)
19:30 Ojciec Mateusz XXIII
20:30 Komisarz Alex XXV (1)
21:30 Ranczo II (8,9/13)
23:30 Ojciec Mateusz XXIII (13)

CANAL+ KUCHNIA

14:25 ABC gotowania – kuchnia turecka (10) - mag.
14:55 Zgrillowani (7, 8)
15:50 Eva Longoria w poszukiwaniu meksykańskich smaków
16:45 Jakubiak rozgryza... (3)
16:55 David Rocco w zaciszu domowej kuchni (21, 22)
17:50 Jamie Oliver (21, 22)
18:45 m jak mięso (3)
19:10 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (5)
19:25 m jak mięso (4, 5)
20:15 Jamie Oliver
21:15 Anthony Bourdain XI
00:55 Jakubiak rozgryza... (2)

CANAL+ DOMO

10:55 Wielkie projekty: transformacje (4) - reality show
12:05 Kupcie sobie zamek!
13:00 Wiejskie domy do liftingu (6) - reality show
14:00 Cudotwórcy VII (24)
14:50 Wielkie projekty: transformacje (5) - reality show
16:00 Daleko od miasta XI (4,5)
17:00 Kupcie sobie zamek!
18:00 Ucieczka na wieś XXIV
19:00 Wielkie projekty: transformacje (6) - reality show
20:10 Daleko od miasta XII (3)
21:00 Cudotwórcy VII (25)
22:00 Cztery pory roku w ogrodach Kew - serial dok.

PLANETE+

13:45 Wytwórz i wyślij (3/4)
14:50 Wiatr. Niewidzialna siła
15:50 Niezwykłe podróże koleją IX (5/7) - serial dok.
16:55 Na targach świata II
18:00 Świat z góry
18:40 Ludwik XIV, król tajnych agentów - serial dok.
19:45 Ramzes II. 66 lat panowania (1/3) - serial dok.
20:50 Niezwykłe podróże koleją VI (5/5) - serial dok.
22:00 Czarny Dziki Zachód
23:10 Cel: zatrzymać ludobójstwo - serial dokumentalny

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Gorączka złota: rzeka skarbów (3/8)
10:00 Klan z Alaski III (4/32)
11:00 Człowiek kontra niedźwiedź (5/8) - serial dok.
12:00 Fani czterech kółek II
13:00 Nagi instynkt przetrwania V (8,9/15) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL VII
16:00 Bimbrownicy XIII (8)
17:00 Celnicy na straży Europy VI (15,16/20)
18:00 Kolejarze - serial dok.
19:00 Złomowisko PL VII
21:00 Gorączka złota XVI (14)
22:00 Złoto drwali II (5/8)
23:00 Morze złota XIII

TVP HISTORIA

14:00 Królowie
14:35 Stawka większa niż życie (9) - serial wojenny
15:40 Sensacje XX wieku
17:30 Czas honoru (10)
18:30 Encyklopedia II wojny światowej (53)
19:15 Flesz historii (752)
19:40 Królowie
20:15 07 zgłoś się
21:15 II wojna światowa w kolorze: Droga do zwycięstwa (9/10) - serial dok.
22:15 Fundusz Obrony Narodowej - film dok. Polska 25
23:25 Sensacje XX wieku

HISTORY

10:20 Niewyjaśnione tajemnice świata III (9/10) - serial dok.
11:15 Pogromca tajemnic III
12:10 Gwiazdy lombardu XXIV
13:05 Starożytni kosmici XIV
14:00 Gwiazdy lombardu XIII
14:30 Wyjaśnić niewyjaśnione
15:20 Niewyjaśnione tajemnice świata V (1/18)
16:15 Pogromca tajemnic III
17:10 Zabić dyktatora (3/6)
18:10 Starożytni kosmici II
20:00 Komandosi kontra naziści (3) - serial dok.
21:00 Na lodowym szlaku XII
22:00 Sekretne życie seksualne Hitlera (4/4) - serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

15:00 Morski patrol: Hiszpania II (2) - serial dok.
16:00 Najdziwniejsze przedmioty III (3,4) - serial dok.
18:00 Państwa Osi: droga ku porażce (4/5) - serial dok.
19:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny (9/10)
20:00 Katastrofa w przestworzach XXII (9/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Największe katastrofy budowlane III (7/10)
22:00 Premiera: Australijskie megametro (1/4) - serial dok.
23:00 Miasta w liczbach (2/8)

FOCUS TV

08:00 48 h. Zaginieni
08:50 Wehikuł czasu
09:00 Galileo - pr. popularn.
10:00 Gwiazdy lombardu XII (33,34,35,36/46) - serial dok.
12:00 Superfabryki (6/8)
13:00 Poszukiwacze historii IV
14:00 Prawdziwe zło. Ludzie, którzy stworzyli nazizm (2,1/6)
16:00 Kryptonim szef VIII (8,1/10) - serial dok. USA 2017
18:00 Rolnicy. Podlasie VI
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Łowcy nazistów
22:00 Militarny top 10 (1,2/10)
00:00 Starożytni kosmici XV
01:00 Rolnicy. Podlasie VI (3)

BBC EARTH

11:20 Wyspy Atlantyku
12:20 Błękitna planeta (4/8)
13:25 Fenomeny współczesnego życia III (4/5) - serial dok.
14:30 W okowach mrozu X
15:30 Życie na pustkowiu IV
16:30 Wszechświat (5/5)
17:35 Wyspy Atlantyku
18:35 Błękitna planeta: morze trosk - film dok. 2001
19:45 Dziki połów (3/8)
20:55 Życie na pustkowiu: powroty IV (3) - serial dok.
21:55 W okowach mrozu X
22:55 Michael Mosley: sekrety naszych zakupów - serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

13:30 II wojna światowa: cena imperium (3/13) - serial dok.
14:35 Zaginione tajemnice piramid (2/2) - serial dok.
15:35 Tajemnice mumii
16:35 Rzymianie, ukrzyżowanie i kości - film dok.
17:45 Tajne bazy nazistów III (3/6) - serial dok. Kanada 2023
18:40 Wojna światowa: 1914-1945 (5/8) - serial dok.
19:50 II wojna światowa: cena imperium (3/13) - serial dok.
20:55 Królowe areny: kobiety-gladiatorki - film dok.
22:10 Ciemna strona starożytnej Grecji (2) - serial dok.

eprasa.pl 1797855c34

szyfropanorama

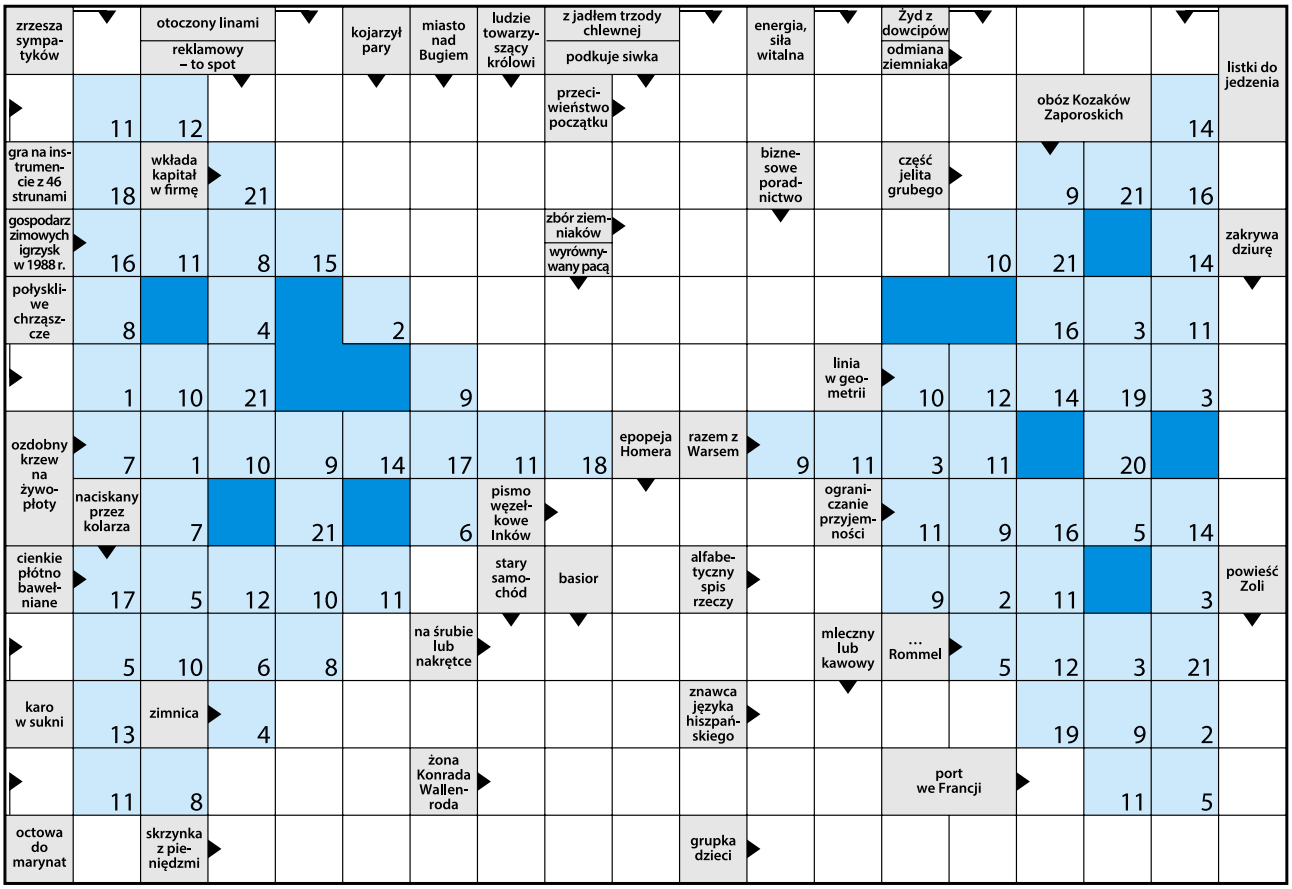

Tu wpisz litery z pól oznaczonych cyframi

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	

Rozwiązanie krzyżówki

7	8	6	10	21		18	11	
1	12	9	19	18	6	3	21	5

sudoku

	9				1			a
1		2	8	5	6			
	5		9			8	6	
2		3	1					
	7	5			8			6
8		4		9			5	
7			2	8		6	1	5
	2				9	3		
			3	6				4

	1		4	8			3	
3	4	2					6	
			7		3		4	
2				1		5		3
		4			9			
9		1	5		6	7		4
	7	9	2					8
				5			b	
		5					1	6

Jak rozwiązać szyfropanoramę?

Część „panoramiczną" należy rozwiązać jak zwykłą krzyżówkę panoramiczną. Przy okazji część liter z wpisywanych haseł wypełni niektóre pola zaznaczone kolorem, czyli te należące do szyfrokrzyżówki.

W niej każdej liczbie odpowiada inna litera. „Rozkodowane" litery można wpisywać do pustych pól pod diagramem (pola 1-21).

Aby odczytać hasło trzeba przepisać litery do odpowiednich kratek w polu „rozwiązanie krzyżówki".

Rozwiązanie z 27 lutego:
ŻBIK EUROPEJSKI

Jak rozwiązać sudoku?

W każdym rzędzie, w każdej kolumnie i w każdym małym kwadracie obwiedzionym grubą linią powinno się znaleźć dziewięć różnych cyfr od 1 do 9.

Prawidłowe cyfry z poprzedniego numeru (edycja 27 lutego) a8; b2

Zapraszamy na podcast Sobotni Seans

Podcast prowadzą:
Radosław Czyż,
Andrzej Kulasek,
Maja Staniszewska

Dostępne na platformach Spotify, Apple Podcasts, na YouTubie, TokFM.pl, a także na **Wyborcza.pl/Podcast**
Informacje o serialowych i filmowych nowościach w telewizji i serwisach VoD: Wyborcza.pl/kultura

eprasa.pl 1797855c34

wyborcza

PROSTO Z POLSKI

TYGODNIK

Piątek, 6 marca 2026 | Redaktorka prowadząca **Katarzyna Fryc**

GDDKiA skieruje kierowców na starą trasę?

Droga za miliard zaczęła pękać

Kierowcy jadący w stronę Zakopanego mogą w najbliższych miesiącach ponownie utknąć w Klikuszowej. Jeśli uszkodzony odcinek nowej zakopianki w Rdzawce będzie wymagał poważniejszego remontu, ruch może zostać tymczasowo skierowany na starą trasę.

Piotr Starmach

• **Na zakopiance w Rdzawce pojawiły się trzy poprzeczne pęknięcia w okolicy węzła Obidowa**

FOT. GDDKIA W KRAKOWIE

Minął ponad miesiąc od momentu, gdy na nowej zakopiance w rejonie Rdzawki pojawiły się niepokojące pęknięcia nawierzchni. Stan jednej z najdroższych inwestycji drogowych w Polsce, oddanej do użytku zaledwie półtora roku temu, wciąż pozostaje pod znakiem zapytania.

Mimo upływu czasu drogowcy nadal nie wiedzą, co doprowadziło do uszkodzenia drogi. Co więcej, do dziś nie rozpoczęto nawet badań podłoża.

Niesprzyjająca aura

Powód jest jeden: niesprzyjająca aura. – Cały czas był mróz, więc przy takich warunkach żadnych badań nie da się wykonać. W gruncie nadal utrzymują się ujemne temperatury. Dopiero gdy pogoda się ustabilizuje, będziemy mogli sprawdzić, co się wydarzyło – mówi Kacper Michna, rzecznik prasowy Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Krakowie.

Jeszcze na początku stycznia nawierzchnia nie budziła żadnych zastrzeżeń. Zaledwie kilka dni później, w rejonie węzła Obidowa, pojawiły się trzy poprzeczne pęknięcia. Powstały uskoki o wysokości kilku centymetrów, rozciągające się na odcinku kilkuset metrów.

Na pierwszy rzut oka zmiany nie wydają się duże. Jednak przy prędkościach dochodzących do 100 km/h nawet niewielka różnica poziomów oznacza poważne zagrożenie. Kierowcy zaczęli zgłaszać wyraźne uderzenia podczas przejazdu przez uszkodzony fragment drogi. W odpowiedzi GDDKiA natychmiast wprowadziła ograniczenie prędkości do 70 km/h.

Problem jest tym bardziej poważny, że chodzi o trasę wybudowaną za blisko miliard złotych. Odcinek z Rdzawki do Nowego Targu powstawał przez niemal cztery lata i miał definitywnie rozwiązać problem korków na starej zakopiance, zwłaszcza w rejonie Klikuszowej.

– Jak tylko pogoda pozwoli, od razu sprawdzimy, co się wydarzyło. Dopiero po tym będziemy mogli określić, co trzeba zrobić i jak długo potrwają naprawy – zapowiada Michna.

Pilny remont

Drogowcy podkreślają, że dopóki grunt pozostaje zamarznięty, to wykonanie badań geotechnicznych nie ma sensu. W takich warunkach nie da się wiarygodnie ocenić stabilności podłoża ani ustalić, czy doszło do jego osiadania lub przemieszczenia. Specjaliści wskazują, że najbardziej prawdopodobną przyczyną jest połączenie silnych mrozów i odwilży. Woda zgromadzona w podbudowie drogi zamarza, zwiększając swoją objętość, a następnie – podczas ocieplenia – traci stabilność. To prowadzi do nierównomiernego osiadania konstrukcji.

– Jeśli jeden fragment podłoża osiada szybciej niż sąsiedni, powstaje wyraźny uskok. Równa linia pęknięcia wskazuje, że pod nawierzchnią przebiega granica stref o różnej nośności lub zagęszczeniu. Niewykluczone, że problem pogłębiło niedostateczne zagęszczenie podbudowy, które często ujawnia się dopiero po pierwszej ostrej zimie – tłumaczy nam przedstawiciel jednej z firm drogowo-budowlanych na Podhalu.

Dodatkowym czynnikiem może być flisz karpacki – charakterystyczne dla tego regionu podłoże, złożone z warstw skał o różnej wytrzymałości. Takie podłoże jest szczególnie wrażliwe na zmiany temperatury i wilgotności.

Odcinek z Rdzawki do Nowego Targu powstawał przez cztery lata i miał definitywnie rozwiązać problem korków na starej zakopiance

Między Rdzawką a Klikuszową

Na razie jednak są to jedynie przypuszczenia. Oficjalna diagnoza będzie możliwa dopiero po przeprowadzeniu badań. Kiedy zostaną przeprowadzone? Tego wciąż nie wiadomo. Wedle obecnych prognoz mróz nocą utrzyma się na Podhalu przynajmniej do połowy marca.

Największą niewiadomą pozostaje zakres przyszłych prac. Jeżeli okaże się, że uszkodzenie dotyczy wyłącznie nawierzchni, naprawa może potrwać stosunkowo krótko. Jeśli jednak problem obejmuje głębsze warstwy konstrukcji drogi, konieczna może być poważniejsza ingerencja, włącznie z częściową przebudową odcinka.

W takim scenariuszu kierowcy będą musieli przygotować się na poważne utrudnienia. Drogowcy nie wykluczają, że podczas prac ruch zostanie ograniczony do jednej jezdni, a w skrajnym przypadku tymczasowo skierowany na starą zakopiankę – na odcinku między Rdzawką a Klikuszową.

To fragment drogi, który przez lata należał do najbardziej problematycznych na całej trasie pod Tatry. Trzykilometrowy kręty odcinek wznoszący się miejscami na wysokość około 800 m n.p.m., przed oddaniem nowej zakopianki potrafił skutecznie sparaliżować ruch w obu kierunkach. Przejazd zajmował tam niekiedy nawet półtorej godziny – zarówno w sezonie letnim, jak i zimowym.

Główną przyczyną był zlokalizowany w Klikuszowej węzeł z sygnalizacją świetlną. Ta niewielka miejscowość pod Nowym Targiem była jednym z najbardziej zatłoczonych punktów na całej trasie z Krakowa pod Tatry. W okresach wzmożonego ruchu korki sięgały miejscowości oddalonych o kilkanaście kilometrów.

Naprawa przed majówką

Czas działa na niekorzyść drogowców. Nawet jeśli badania rozpoczną się w najbliższych tygodniach, sama naprawa może potrwać długo. Niewykluczone, że pełnej funkcjonalności nowej zakopianki nie uda się przywrócić aż do tegorocznej majówki.

To byłoby fatalną wiadomością dla tysięcy turystów, którzy w długi weekend majowy zamierzają odwiedzić polskie góry. Początek maja od kilku lat należy bowiem do najbardziej intensywnych okresów w całym roku. W ciągu kilku dni Zakopane, Kościelisko i okoliczne miejscowości przeżywają prawdziwe oblężenie, a obłożenie hoteli i pensjonatów często sięga stu procent.

Dla wielu lokalnych przedsiębiorców majówka ma dziś większe znaczenie niż ferie zimowe – to moment, który wyznacza finansowy początek sezonu i pozwala odrobić straty po spokojniejszych miesiącach. Tymczasem wielogodzinne zatory na drodze prowadzącej pod Tatry mogą zniechęcić część turystów do przyjazdu, zwłaszcza tych, którzy decyzję podejmują w ostatniej chwili.

Nowych pęknięć nie ma

Ale są i dobre wiadomości: mimo kolejnych fal mrozu i odwilży sytuacja na nowej zakopiance nie uległa pogorszeniu. Drogowcy nie odnotowali nowych pęknięć ani pogłębiania się istniejących uszkodzeń.

– Nie mamy informacji o podobnych uszkodzeniach w innych miejscach tej trasy. Problem dotyczy tylko tego konkretnego odcinka – podkreśla Michna.

To oznacza, że nie ma na razie sygnałów wskazujących na wadę całej inwestycji.

Przypomnijmy: za budowę 16-kilometrowego odcinka nowej zakopianki z Rdzawki do Nowego Targu odpowiada polska firma Intercor z Zawiercia. Trasa wciąż objęta jest gwarancją wykonawcy. To oznacza, że wszelkie naprawy i remonty nawierzchni mają być przeprowadzone na koszt firmy.

eprasa.pl 1797855c34

Nowy biskup koszaliński

Pomagajmy też obcym!

Kościół nie jest po to, by bronić swojego poczciwego miejsca na scenie obok aktorów społecznych, a tym bardziej politycznych – mówił podczas ingresu w ubiegłą sobotę biskup Zadarko.

Janusz Jaros

Biskup Krzysztof Zadarko od maja ub.r. pełnił funkcję administratora diecezji, po tym jak dotychczasowy biskup koszalińsko-kołobrzeski Zbigniew Zieliński został metropolitą poznańskim. Podczas ingresu biskup Zadarko dziękował za powołanie papieżowi Leonowi XIV.

Decyzja Watykanu została podana przez Nuncjaturę Apostolską w Polsce 2 lutego. W ingresie 28 lutego uczestniczyli m.in. polscy hierarchowie Kościoła katolickiego oraz nuncjusz apostolski arcybiskup Antonio Filipazzi.

JESTEŚMY BOGACI

Biskup Zadarko w Konferencji Episkopatu Polski jest przewodniczącym Rady ds. Migrantów i Uchodźców. Wielokrotnie stawał w obronie uchodźców. Podkreślał potrzebę pomagania każdemu człowiekowi, niezależnie od jego koloru skóry, wyznania czy pochodzenia, bo „Jezus zrobiłby tak samo".

Tak samo mówił podczas swojego ingresu w koszalińskiej katedrze. Biskup Zadarko, wskazując na osiągnięty teraz przez Polskę dobrobyt, ostrzegał przed „infantylnym zafascynowaniem dobrobytem" połączonym z odreagowaniem kompleksu, że „wreszcie nie musimy mieć kompleksów biednych ludzi ze Wschodu, ciągle spoglądających na bogatych na Zachodzie".

W kazaniu podczas ingresu biskup Zadarko powoływał się na Jana Pawła II. – Jan Paweł II, próbując nam przewodzić w budowaniu nowej Polski, tu w Koszalinie wołał 1 czerwca 1991 roku, abyśmy nie zapomnieli o dekalogu. Przestrzegał przed postawami konsumpcjonistycznymi. Uważał, że należy przed tym przestrzegać również społeczeństwa biedne, a my wtedy byliśmy bardzo biedni i mało kto wiedział, że stoimy wobec nieznanych wcześniej pokus.

• **28 lutego br. Biskup Krzysztof Zadarko podczas ingresu do Katedry Niepokalanego Poczęcia NMP w Koszalinie**
FOT. PAP/PIOTR KOWALA

Biskup cytował dalej Jana Pawła II: – Nigdy nie trzeba w taki sposób dążyć do dóbr materialnych, ani w taki sposób ich używać, jak gdyby były one celem same w sobie. Dlatego też reformie gospodarczej, jaka się dokonuje w naszej ojczyźnie, powinien towarzyszyć wzrost zmysłu społecznego i coraz bardziej powszechna troska o dobro wspólne.

– Zauważanie ludzi najbiedniejszych i najbardziej potrzebujących, a również życzliwość dla cudzoziemców, którzy przyjeżdżają tutaj w poszukiwaniu chleba – apelował biskup Zadarko, słowami Jana Pawła II.

NAJMNIEJ RELIGIJNA DIECEZJA

Diecezja koszalińsko-kołobrzeska to najmniej religijna, obok diecezji szczecińsko-kamieńskiej, diecezja w Polsce. Nawiązując do tego, biskup Zadarko apelował do duchowieństwa, by „prowadzili wiernych do świętości, która jest wyjściem do wszystkich, nawet do obcych i nawet do grzesznych". Podkreślał, że „ofiarna dobroć, humanitarna wrażliwość, uprzejmość, gościnność i życzliwość nie muszą być motywowane przecież religią". – Świat zna mnóstwo filantropów i altruistów, którzy są ateistami i agnostykami katolicyzmu – przypominał.

Nawiązał do słów Ewangelii: „Czyż i poganie tak nie czynią"? – To słowa, które usłyszeliśmy dzisiaj z ust samego Jezusa Chrystusa. Prowokacyjne. Nie pozostawiają jednak żadnych wątpliwości. Sama pobożność nie wystarczy do zbawienia, jeśli nie towarzyszy jej miłość i dobroć w dającej się zamknąć w pojęciu humanitarnej wrażliwości – mówił duchowny.

Zdaniem biskupa Zadarko Kościół nie powinien wkraczać w politykę. – Kościół nie jest po to, by bronić swojego poczciwego miejsca na scenie obok aktorów społecznych, tym bardziej politycznych. – Nawet jeśli ma za sobą wielkie zasługi i świadectwo niezwykłych życiorysów wiernych świętych, wynoszonych na ołtarze. W naszych czasach należy wołać o to najważniejsze: o miłość. Tylko ona rozbraja, podnosi, ocala godność, chroni przed ateistyczną diabelską dialektyką: swój, obcy, wróg, przyjaciel. Miłość bez oglądania się na sprzymierzeńców i szukania w zamian przywilejów.

MIŁOŚĆ BOGA

Biskup Zadarko ubolewał nad „zawężaniem odruchów serca tylko dla swoich". Krytykował rozumowanie, jakoby „obcy, zwłaszcza spoza Unii Europejskiej, z innej kultury i religii nie zasługują na serdeczne przyjęcie, bo w kolejce po kromkę chleba najpierw obsługujemy naszych głodnych". – Świętość w języku hebrajskim jest bliska pojęciu inności. Zaczyna się, gdy przekraczamy granicę znaczoną więzami krwi, przyjaźni i pospolitej znajomości.

Miłość Boga, źródła świętości jest bezwarunkowa i zawsze pozostaje wierna wobec każdego człowieka, niezależnie od jego rasy, pochodzenia, płci, przekonań i jest bezwarunkowa, wierna i hojna.

– Można budować zasady chrześcijańskiej społecznej miłości roztropnie, wyznaczając reguły bezpieczeństwa i trwałości kultury tam, gdzie pojawia się na horyzoncie niebezpieczeństwo utraty życia, niepokoju, bałaganu czy nawet wojny. Od tego mamy mądre, roztropne służby. To trudne, ale możliwe. Nazywa się to kulturą spotkań i gościnności.

Biskup Zadarko przestrzegał również przed zachłyśnięciem się utopią doczesności, przed odciąganiem człowieka od perspektywy wieczności, poprzez fascynację postępem i nowoczesnością. – Świat zafascynowany sztuczną inteligencją popycha ludzi w coraz większą nieracjonalność, brak logiki. Powoli zaczynamy się gubić, czy to, co widzimy i czytamy, jest prawdziwe. Czy to przyszło jako dzieło sztucznej inteligencji? Ten chaos poznawczy sprawia, że człowiek przestaje myśleć zdroworozsądkowo (...). Coraz bardziej odczuwa się i zdumiewa, że świat idzie w kierunku zabobonu.

Zdaniem duchownego „ucieczka od chrześcijaństwa i kościoła popycha wielu ludzi do gabinetów psychiatrów, psychoanalityków, psychoterapeutów – i to od dziecka – w poszukiwaniu spokoju, równowagi, mądrości i przewidywalnego sensu życia". ●

Biskup Krzysztof Zadarko

• Urodził się 2 września 1960 r. w Słupsku. Święcenia kapłańskie przyjął w 1986 r. W l. 1982-86 studiował teologię w Wyższym Seminarium Duchownym w Koszalinie i filozofię w Wyższym Seminarium Duchownym w Gościkowie-Paradyżu. W kolejnych latach (1987-90) homiletykę na Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. W 2008 r. obronił doktorat z homiletyki na UKSW w Warszawie.

• Był wikariuszem w parafii katedralnej w Koszalinie i nauczycielem religii w Liceum Plastycznym. Wykładowcą homiletyki i zastosowania mass mediów w duszpasterstwie w Wyższym Seminarium Duchownym w Koszalinie. Dyrektorem koszalińskiej diecezjalnej rozgłośni radiowej (1992-94), dyrektorem Wydziału Duszpasterskiego (1995-2007) i rzecznikiem prasowym kurii biskupiej (2005-07). W l. 2007-09 pracował w Polskiej Misji Katolickiej w Szwajcarii. W 2009 r. papież Benedykt XVI mianował go biskupem pomocniczym diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej.

• W Konferencji Episkopatu Polski bp Zadarko pełni funkcję przewodniczącego Rady ds. Migrantów i Uchodźców i delegata KEP ds. Imigracji. Jest też członkiem Zespołu przy Delegacie KEP ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej.

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34423288

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

wyborcza.pl

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:
wyborcza.pl/newslettery

1 RP

eprasa.pl 1797855c34

O ROLI SCWEW W LOKALNEJ EDUKACJI

Wsparcie, które działa

Szkoła i przedszkole coraz rzadziej są dziś miejscami jednorodnymi. W jednej sali spotykają się dzieci o różnych możliwościach, tempie pracy, doświadczeniach i potrzebach. Dla wielu nauczycieli i dyrektorów to codzienność, która wymaga nie tylko wiedzy, ale także elastyczności, wsparcia i współpracy.

Właśnie w tym obszarze coraz większą rolę odgrywają rozwiązania systemowe nastawione na realną pomoc. Dostępna szkoła i przedszkole stają się praktyką, która musi zmierzyć się z rzeczywistością klas i grup, ograniczeniami kadrowymi i oczekiwaniami rodziców. Lokalne szkoły i przedszkola stają przed pytaniem nie tyle „czy", ale „jak" skutecznie wspierać dzieci o zróżnicowanych potrzebach, nie tracąc przy tym jakości nauczania dla całej grupy.

Odpowiedzią na te wyzwania są działania prowadzone przez Specjalistyczne Centrum Wspierające Edukację Włączającą w Zespole Szkół Specjalnych Nr 23 im. Janusza Korczaka w Częstochowie, które koncentruje się na wzmacnianiu kompetencji szkół i przedszkoli. Idea centrum opiera się na partnerskiej współpracy i towarzyszeniu placówkom w procesie zmian. To podejście, które coraz częściej spotyka się z pozytywnym odbiorem środowiska edukacyjnego.

Działania SCWEW w Częstochowie realizowane są w ramach przedsięwzięcia grantowego prowadzonego przez Gminę Miasto Częstochowa i współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w programie Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego. Projekt „Budowa skoordynowanego systemu pomocy specjalistycznej opartego na Specjalistycznych Centrach Wspierających Edukację Włączającą" wpisuje się w Działanie 01.06 „Edukacja włączająca".

SCWEW działa na styku teorii i praktyki. Z jednej strony opiera się na aktualnej widzy pedagogicznej i psychologicznej, badaniach prowadzonych na całym świecie, z drugiej – uwzględnia realne warunki pracy szkół. Wsparcie kierowane jest do nauczycieli, specjalistów, dyrektorów oraz rodziców. Kluczowe znaczenie ma tu zrozumienie, że edukacja włączająca dotyczy całej społeczności szkolnej.

SCWEW to interdyscyplinarny zespół specjalistek, składający się z liderki centrum oraz czterech ekspertek posiadających doświadczenie w pracy z dziećmi, nauczycielami i szkołami ogólnodostępnymi. Zespół łączy kompetencje z zakresu pedagogiki specjalnej, psychologii oraz praktyki szkolnej, co pozwala na kompleksowe podejście do zgłaszanych potrzeb. Zakres działań centrum obejmuje m.in. konsultacje, superwizje, szkolenia specjalistyczne dla zespołów nauczycielskich oraz pomoc w organizacji pracy szkoły. Istotnym elementem jest funkcjonowanie wypożyczalni sprzętu specjalistycznego, dzięki czemu możliwe jest korzystanie przez placówki objęte wsparciem z narzędzi i materiałów dydaktycznych, które można wykorzystać bezpośrednio w codziennej pracy z uczniami. Dzięki temu wsparcie nie kończy się na teorii, ale przekłada się na konkretne działania w klasie.

W projekcie uczestniczą wybrane przedszkola i szkoły ogólnodostępne z Częstochowy, które we współpracy z zespołem SCWEW rozwijają praktyczne rozwiązania w zakresie edukacji włączającej. Należą do nich: Miejskie Przedszkole Nr 4 im. Jana Brzechwy,

Miejskie Przedszkole Nr 8, Szkoła Podstawowa Nr 20, Szkoła Podstawowa Nr 35, Szkoła Podstawowa Nr 52 im. Małego Powstańca.

Wspólna analiza trudnych sytuacji, możliwość konsultacji i długofalowe towarzyszenie w zmianach pozwalają stopniowo budować większą pewność zawodową. Zmienia się nie tylko podejście do pracy z pojedynczym uczniem, ale także sposób funkcjonowania całego zespołu szkolnego.

Równie ważna jest perspektywa rodziców. Dla wielu z nich kontakt z centrum oznacza lepsze zrozumienie potrzeb dziecka oraz jasną informację, jakie formy wsparcia są możliwe nie tylko szkole ale i na poziomie lokalnym. Zamiast poczucia bezradności pojawia się współpraca i dialog, co ma bezpośredni wpływ na funkcjonowanie dziecka w środowisku edukacyjnym.

SCWEW nie zastępuje poradni psychologiczno-pedagogicznych ani nie konkuruje z ofertą szkoleniową ośrodków doskonalenia. Jego rolą jest towarzyszenie szkołom w praktycznym wdrażaniu edukacji włączającej, krok po kroku, w oparciu o lokalny kontekst. Zamiast jednorazowych rekomendacji pojawia się proces, w którym szkoła może testować rozwiązania, modyfikować je i otrzymywać wsparcie na kolejnych etapach.

Warto wspomnieć o sieci współpracy i samokształcenia, która tworzy przestrzeń do regularnej wymiany doświadczeń między nauczycielami i specjalistami z różnych placówek. Spotkania sieci mają umożliwiać omawianie realnych problemów z praktyki szkolnej, wspólne poszukiwanie rozwiązań oraz uczenie się od siebie nawzajem.

Działania SCWEW pokazują, że edukacja włączająca nie jest rozwiązaniem „dla nielicznych", lecz podejściem, które wspiera wszystkich uczniów i jednocześnie zmniejsza obciążenie nauczycieli. Lepsza organizacja pracy, większa elastyczność i jasne strategie reagowania przekładają się na większy spokój i poczucie kompetencji w klasie.

Częstochowa/34423567

eprasa.pl 1797855c34

Robert Bąkiewicz grzmiał o „wk* narodzie”**

Polityczny wiec w parafii

– Przed ołtarzem będziemy odmawiać pacierz, a tu możemy się spotkać z panem Bąkiewiczem – odpowiada radny, kiedy go pytam, czy kościelna sala to dobre miejsce na polityczny wiec.

Grzegorz Walczak

Sznur samochodów na parafialnym parkingu. Ludzie – głównie starsi – tłoczą się w wejściu do sali teatralnej parafii p.w. św. Jadwigi Królowej na osiedlu Słoneczne Wzgórze w Kielcach.

– „Kodziarka” prowokuje – ostrzega łysiejący mężczyzna w kamizelce Ruchu Obrony Granic.

Jest wtorek 17 lutego, kilka minut przed godziną 18. W sali jest 150, może 200 osób. Na miejsce siedzące nie ma już szans, ba – do środka nie da się wejść. Na razie spotkanie, które zorganizował Klub „Gazety Polskiej”, się opóźnia.

• **17 lutego br., sala teatralna Kościoła św. Jadwigi Królowej. Spotkanie z dr. Oskarem Kidą (konstytucjonalistą) i Robertem Bąkiewiczem (szefem Ruchu Obrony Granic)**

FOT. WOJCIECH HABDAS / AGENCJA WYBORCZA.PL

NIE DLA WSZYSTKICH

Ludzie szukają wzrokiem „kodziarki”, która ma ich prowokować. Robi się nerwowo.

– Zadymiarzy nie potrzebujemy! Zadymiarze mają swój teren! – krzyczy przez mikrofon Urszula Łukaszyk, przewodnicząca Klubu „Gazety Polskiej” Kielce-Centrum. Opowiada, że policja już została wezwana.

– Wojda pewnie kogoś wysłała, żeby zakłócali – mówi mężczyzna w marynarce w kracie, który stoi obok mnie. Ma na myśli prezydentkę Kielc Agatę Wojdę z Koalicji Obywatelskiej, na sali nazywanej „Komuną Obywatelską”.

– Kto to? – pytam o kobietę, która miała zakłócić spotkanie.

– Pewnie jakaś esbeczka z Warszawy – odpowiada nie bez złośliwości.

Przyjeżdża policja. „Wyprowadzić! Wyprowadzić!” – krzyczą zebrani.

– Się szczypią ci policjanci – ubolewa mężczyzna w marynarce.

Gdy mówię mu, że to spotkanie otwarte, odpowiada: – Na drzewo! Albo do KOD-u!

Policjanci wyprowadzają 71-letnią kobietę, a sala bije im brawa, krzycząc: „Dziękujemy!”.

Małgorzata Perkowska-Kiepas, rzeczniczka Komendy Miejskiej Policji w Kielcach, powie mi później, że interwencja była na zgłoszenie organizatora. – Dotyczyła pani, która miała zakłócać spotkanie. Policjanci, aby nie doprowadzać do eskalacji, w sposób bezpieczny wyprowadzili ją ze spotkania – stwierdzi policjantka. Kobieta dostała wezwanie na komendę, a policja zdecyduje, czy skończy się na pouczeniu.

LUDZIE BUCZĄ

Spotkanie wreszcie się zaczyna. Robert Bąkiewicz pozdrawia Telewizję Republika. Gdy mówi o TVP w likwidacji, ludzie buczą. Uspokajają się, gdy słyszą, że „żyjemy w czasach przełomu” i „walczymy o niepodległość”.

– To, co się dzieje w Polsce – rozkręca się szef samozwańczego Ruchu Obrony Granic – ta emanacja politycznego bezprawia, z którym mamy teraz do czynienia poprzez rząd...

– Komunistów! – ktoś z sali kończy za niego.

A Bąkiewicz dalej opowiada, że polityczne bezprawie musi się spotkać z konkretnym oporem. – Przez ponad dwa lata, kiedy rządzi banda Tuska, zmusiliśmy ich, żeby wstrzymać politykę migracyjną, żeby na granicy polsko-niemieckiej postawiono polską straż graniczną! – mówi. I nawołuje do zbierania przed kościołem podpisów za obywatelską inicjatywą ustawodawczą przeciw Paktowi Migracyjnemu. Ostrzega, że za kilka lat nasze miasta będą przypominać ulice Brukseli, Berlina, Londynu: – Ataki, szczególnie na kobiety i dzieci staną się codziennością!

Przekonuje, że w Sztokholmie kobiety już boją się wychodzić na ulice, a gwałtów jest tam 30-krotnie więcej niż u nas. Unię, a także lewactwo, obwinia o to, że „niszczą Europę”. – A wiecie dlaczego oni to robią? Bo oni nienawidzą naszej cywilizacji łacińskiej, nienawidzą chrześcijaństwa, nienawidzą Boga. Oni chcą odebrać tożsamość naszym dzieciom. Tak, budują nową komunę! – nie zatrzymuje się.

Gdy oskarża Donalda Tuska o służalczość wobec Niemców, ktoś z sali krzyczy: – Zdrajca!

Bąkiewicz nie zamierza prostować: – To polityczny parobek, który wykonuje niemieckie rozkazy.

I dalej: – Niemcy, proszę państwa, są dzisiaj naszym wrogiem.

Sala klaszcze. Wybucha śmiechem, gdy Bąkiewicz mówi, że w niemieckiej armii „oficerowie na szpilkach chodzą”. – Ale – zastrzega Bąkiewicz – Hitler w latach 30. też szybko armię zmodernizował. Musimy się więc mieć na baczności, bo Niemcom nie w smak jest rosnąca w siłę Polska.

Mówi, że musimy przygotować się jak do wojny, co wymaga wsparcia narodu. I zachęca do wrzucania pieniędzy do puszek, zapewniając, że Ruch Obrony Granic dzięki tym zrzutkom ma lepsze drony i fotopułapki od Straży Granicznej.

Urszula Łukaszyk chwyta za torbę i robi obchód po sali. Ludzie wrzucają banknoty. Krzyczą do Bąkiewicza: „Dziękujemy! Dziękujemy!”.

MODLITWA ZA BĄKIEWICZA

Gdy dochodzi do zadawania pytań, zaczyna się lista żali, oskarżeń, a nawet współczucia. – Martwimy się o pana. Ta pani, którą wyproszono, była tylko agresywna słownie. Ten przemysł pogardy chce pana obrzydzić, próbuje ująć panu talentu, charyzmy, które my widzimy – mówi z podziwem jedna z kobiet. I zapewnia o swojej modlitwie za Roberta Bąkiewicza.

Ten odpowiada, że czuje „Bożą osłonę”. I skarży się, że jest najbardziej zdehumanizowaną postacią życia publicznego w Polsce. Mówi, że wyprzedza pod tym względem Jarosława Kaczyńskiego i ojca dyrektora. Przypomina, że dostał zarzuty podżegania do zabójstwa Donalda Tuska. Poszło o słowa podczas październikowej manifestacji w Warszawie. „Te chwasty trzeba z polskiej ziemi powyrywać i napalm na tę ziemię rzucać, żeby nigdy nie odrosły” – mówił wtedy ze sceny Bąkiewicz, trzymając w ręku kosę. „Wroga trzeba dobić, jak się kołysze w ringu, to się go tak tłucze aż leży na deskach” – namawiał. I dalej: „Nie czekajcie tylko na polityków, sami musicie podjąć tę kosę. Zakrzyknijmy: kosy na sztorc!”.

Hasło: „Kosy na sztorc!” słyszę też kilka razy podczas kieleckiego spotkania.

– Oni nie rozumieją metafory – broni się Bąkiewicz.

Ktoś inny pyta: czy da się Tuska odwołać w referendum?

Kolejna osoba: – Po co zbierać podpisy za obywatelskim projektem ustawy, skoro taki komuch jak Czarzasty i tak wszystko zamrozi?

Bąkiewicz odpowiada, że chodzi o społeczny nacisk: – Jakkolwiek te mechanizmy demokratyczne mogą zawodzić, to przepraszam państwa, ale weźcie to w cudzysłów: na wkurwiony naród nie ma metody.

GOŚCINNOŚĆ KSIĘDZA

Gdy spotkanie się kończy, do prezesa Stowarzyszenia Roty Niepodległości i szefa Ruchu Obrony Granic ustawia się długa kolejka. Jedni chcą zdjęcia, inni wyżalić się na zły rząd. W rozgardiaszu pod sceną dostrzegam Urszulę Łukaszyk. Energiczna blondynka dyryguje wszystkim i wszystkimi. Instruuje, kiedy zdjąć banery. – Frekwencja przerosła moje oczekiwania – mówi. – Czy wypada na terenie parafii robić takie spotkanie? – pytam.

– A dlaczego nie wypada? Przecież w całej Polsce kościoły użyczają swoich sal – dziwi się szefowa Klubu „Gazety Polskiej” Kielce-Centrum. I dodaje: – Przepraszam bardzo, ale dzięki czemu Polska powstała i twa przez wieki? Bo przyjęła chrzest – i tak budowała się nasza tożsamość narodowa, zawsze związana z Kościołem. Nasze dziedzictwo narodowe, rozwój kultury, sztuki, nauki zawdzięczamy Kościołowi. I dlatego przetrwaliśmy, jako naród, pomimo niszczenia nas przez sąsiadów z Zachodu i Wschodu.

Czy Kościół nie powinien być jednak apolityczny i wolny od takich spotkań? Tak jak szkoła. – Ale czy ja dostaję miejsce na spotkania w szkole? Nie – mówi Łukaszyk. Po chwili przyznaje, o co jej chodzi: – W Domu Kultury Sabat muszę zapłacić, a tu mam za darmo, dzięki gościnności księdza proboszcza. Nie ma problemu. Dlatego organizuję następne spotkanie z kapelanem Prezydenta RP Karola Nawrockiego księdzem profesorem Jarosławem Wąsowiczem. W planach są kolejne – być może będą poświęcone coraz gorszej sytuacji w edukacji i zmianom wprowadzanym przez Barbarę Nowacką.

RADNY PIS: BRAK PRZECIWWSKAZAŃ

Mirosław Gębski, pełnomocnik Ruchu Obrony Granic w Świętokrzyskiem, zarazem członek zarządu powiatu kieleckiego, a także działacz Prawa i Sprawiedliwości, uśmiecha się szeroko. Mówi, że tylu ludzi się nie spodziewał.

– Czy wypada, by na terenie parafii organizować spotkanie polityczne? – pytam i przywołuje hasła o komunistach, faszystach, zdrajcach, wk*** narodu. O drzewie czekającym na manifestantkę.

– Ja nie widzę przeciwwskazań do organizacji takich spotkań – stwierdza.

Zapewnia, że jest przeciwnikiem politycznej agresji. Żadnego problemu nie widzi też kielecki radny PiS Wiesław Koza, też obecny na spotkaniu. – Przepraszam bardzo, nie stoimy przed ołtarzem – mówi, gdy zagaduję go, czy nie czuł się niezręcznie. Tu nie ma niczego, co by przeczyło wierze.

I dodaje, że „pan Bąkiewicz nawiązuje do wartości chrześcijańskich, prawicowych”. – Ale ci, którzy nie podzielają tych opinii, mogą się czuć wykluczeni z Kościoła, który daje miejsce Bąkiewiczowi – zwracam uwagę.

– Nie zgadzam się. Chyba że niektórzy chcą się modlić zgodnie z tym, co Tusk robi z prawem: „Stosujemy je tak, jak my uważamy” – twierdzi Koza. Podkreśla, że modlitwa musi być szczera: – W nawie głównej i przed ołtarzem będziemy się modlić

eprasa.pl 1797855c34

i odmawiać pacierz, a tu możemy się spotkać z panem Bąkiewiczem.

Urszula Łukaszyk, gdy pytam ją, czy nie czuła dysonansu, gdy na terenie parafii padały hasła wiecowe, polityczne, czy agresywne, mówi, że takich nie słyszała. – Katolicy nie są agresywni, bo byłoby to sprzeczne z wiarą – zapewnia. Opowiada za to o agresji wymierzonej w drugą stronę. Twierdzi, że na Facebooku skrzykiwali się ludzie, którzy organizatorów spotkania chcieli wychłostać na Rynku. I że chcieli też zrobić manifestację przed kościołem. Twierdzi, że nawoływanie do przemocy „to jest agresja".

– Dlaczego tacy ludzie o złych skłonnościach i zamiarach uzurpują sobie prawo podporządkowania nas wszystkich swoim niedobrym cechom? – pyta Łukaszyk, choć chłosty i manifestacji jednak nie było. – Poza tym księża to też są obywatele Polski – twierdzi dalej. – Jeśli pan jest człowiekiem wierzącym, to proszę sobie otworzyć Biblię i czytać. Czasami pacierza nie zmówię, ale Psalmy i Ewangelię zawsze czytam, co poranek. I wie pan co? Ona jest pisana także na nasze czasy i również na obecne zagrożenia.

KOŚCIÓŁ ELEMENTEM GRY

Już po tym, jak spotkanie się odbyło, przeciwko upolitycznianiu Kościoła zaprotestował ks. Rafał Dudała. To rektor Kościoła Akademickiego św. Jana Pawła II w Kielcach i diecezjalny duszpasterz parlamentarzystów i samorządowców. – Plakat zapraszający na spotkanie ktoś mi podesłał w ubiegłym tygodniu. Celowo nie zabierałem wcześniej głosu. Nie chciałem włączać się w żadną linię sporu – tłumaczy. Zastrzega, że Kościół nie powinien włączać się w dyskurs partyjny i że potrzebuje „totalnej apolityczności". – Znam uwodzącą siłę polityki, która zdaje się udzielać prostych odpowiedzi na złożone pytania. Nie ma mojej zgody na populizm, doraźność rozwiązań, budowanie własnego kapitału kosztem innych – twierdzi.

Na Facebooku napisał, że nie ma pretensji do polityków. „Mam inne pretensje... Mam pretensje, bo przed politykami otwieramy drzwi kościołów i zakrystii, wprowadzamy na teren zabudowań parafialnych, dajemy im miejsce na ambonie i udzielamy głosu podczas liturgii" – wyjaśnił.

Czy to, że spotkanie z Bąkiewiczem odbyło się nie przy ołtarzu, to jakieś usprawiedliwienie? – pytam.

– Politycy mają uzasadnione prawo chodzić tam, gdzie ich zaprosimy – mówi ks. Rafał Dudała. Podkreśla przy tym, że polska polityka niesie za sobą olbrzymi „komponent polaryzacyjny", a Kościół, dając przestrzeń do takich spotkań, „niechybnie staje się elementem gry politycznej". – W ten sposób, świadomie bądź nie, włączamy się w spór. Stajemy po którejś ze stron, zapominając o tym, do czego Kościół, przez nauczanie społeczne, wzywa sam siebie. A wzywa do tego, by być arbitrem moralnym – zwraca uwagę ks. Dudała. I zauważa, że podczas rywalizacji sportowej też nie można być jednocześnie sędzią i zawodnikiem.

Nie ma miejsca na politykę partyjną nie tylko w obszarze liturgii, nie tylko w obszarze zabudowań, ale nawet refleksji

KS. RAFAŁ DUDAŁA
rektor Kościoła Akademickiego w Kielcach, duszpasterz parlamentarzystów

– Polityka ma wiele definicji – mówi dalej rektor Kościoła Akademickiego. Najbliższa jest mu arystotelesowska: „Rozumna troska o dobro wspólnoty". – W dzisiejszym dyskursie ta definicja jest, niestety, niemal nieobecna. Chodzi o dążenie do zdobycia władzy i jej utrzymanie – ocenia dość gorzko.

– Współuczestnictwo w takim dyskursie lokuje Kościół niechybnie w istocie sporu – przyznaje.

A co do tego, czy w zabudowaniach kościelnych można organizować spotkanie z politykiem? – Nie ma miejsca na politykę partyjną nie tylko w obszarze liturgii, nie tylko w obszarze zabudowań, ale nawet refleksji – chodzi także o łamy pism, czy też różnego rodzaju wystąpienia – odpowiada.

Ten głos nie jest odosobniony. Inny kielecki kapłan mówi dosadniej, choć anonimowo: – Jestem naprawdę oburzony.

Jak to się stało, że parafia p.w. Jadwigi Królowej przystała na organizację spotkania politycznego? – Nie byłem na spotkaniu, ani go nie organizowałem – zapewnia proboszcz Andrzej Kaszycki. Wskazuje, że to Świętokrzyska Fundacja Rozwoju Społecznego administruje salą teatralną.

– Ale to przecież ksiądz zarządza terenem parafii – zwracam uwagę. Proboszcz opowiada, że podział jest jasny: samym Kościołem zajmuje się on, a pozostałymi pomieszczeniami fundacja, która zdobywa środki na ich utrzymanie.

Fundacja – czytam na jej stronie internetowej – „realizując postawione cele, podąża drogą wyznaczoną przez podstawowe wartości moralne, a przewodniczy tej wędrówce Bóg". – Ale gdyby ksiądz uznał, że spotkanie nie może się odbyć, mógłby wpłynąć na fundację? – upewniam się.

– No tak, ale w tym spotkaniu nie uczestniczyłem ani nie miałem na niego wpływu – odpowiada.

Gdy przytaczam mu, jakie hasła padały, mówi: – Porozmawiam. Skonfrontuję to, co pan mówi.

O to, czy takie spotkanie wypada organizować w zabudowaniach kościoła, zapytałem też Kurię Diecezjalną w Kielcach. Jej rzecznik, ks. Łukasz Zygmunt, odpisał w mailu, że informacja o planowanym wydarzeniu wpłynęła do kurii dzień przed spotkaniem, czyli 16 lutego. „Po zapytaniu skierowanym do proboszcza parafii pw. św. Jadwigi Królowej w Kielcach, otrzymaliśmy wyjaśnienia, że parafia nie jest organizatorem wydarzenia. Organizatorem spotkania była Świętokrzyska Fundacja Rozwoju Społecznego, której parafia udostępnia swoje sale na prowadzenie działalności statutowej. W związku z zaistniałą sytuacją proboszcz parafii pw. św. Jadwigi Królowej zobowiązał się do zweryfikowania zasad korzystania z zaplecza parafialnego przez Świętokrzyską Fundację Rozwoju Społecznego" – przekazał ks. Łukasz Zygmunt.

Prezesem Świętokrzyskiej Fundacji Rozwoju Społecznego jest Tomasz Bogucki, były przewodniczący Rady Miasta w Kielcach, a także bliski współpracownik byłego prezydenta Wojciecha Lubawskiego. – Do „Wyborczej" nie będę nic mówił – ucina, gdy pytam o salę teatralną. A potem się rozłącza.

Szczecin/34422948

EDEKA center Schwedt
ODER-CENTER
ZAKUPY W SCHWEDT

Oferta obowiązuje od 9 do 14.03.2026 lub do wyczerpania zapasów.

Milka Löffel Ei jajka czekoladowe nadziewane
różne rodzaje
1 kg = 29,61/27,87 €, n.c. = 4,99 €
opak. 128/136 g
24% TANIEJ
SUPER CENA 3.79

Kinder Joy dwupak
1 kg = 79,75 €
opak. 2 x 20 g
SUPER CENA 3.19

Kawa Melitta Bella Crema
ziarnista
różne rodzaje
n.c. = 19,99 €
opak. 1 kg
25% TANIEJ
SUPER CENA 13.99

Fritt Oster Mix
1 kg = 12,83 €
opak. 350 g
SUPER CENA 4.49

Żelki Katjes
różne rodzaje
1 kg = 4,71 €
n.c. = 1,39 €
opak. 210 g
29% TANIEJ
SUPER CENA 0.99

Super Dickmanns pianki w czekoladzie
1 kg = 6,36 €
n.c. = 2,29 €
opak. 9 szt. = 250 g
31% TANIEJ
SUPER CENA 1.59

Zając czekoladowy Milka
różne rodzaje
1 kg = 24,67 €
n.c. = 1,89 €
sztuka 45 g
41% TANIEJ
SUPER CENA 1.11

Wszystkie ceny w euro. n.c. = najniższa cena z ostatnich 30 dni.

INSTAGRAM
EDEKA center • Landgrabenpark 1 • 16303 Schwedt/Oder • godziny otwarcia: pon. – sob. 8:00 – 20:00
FACEBOOK

Wydawca: Dritte EDEKA-Markt Minden-Hannover GmbH, Wittelsbacherallee 61, 32427 Minden

1 RP

eprasa.pl 1797855c34

Reportaż z Kadłuba

„Normalni ludzie są przerażeni”

Na filmie nastolatek przeprasza mamę za to, co za chwilę zrobi. Potem ustawia kamerę w taki sposób, żeby było widać, jak morduje starszą kobietę i ojczyma.

Hubert Głuch

Przez Kadłub ciągnie się długa ulica – Powstańców Śląskich. To przy niej toczy się życie mieszkańców. Jest tu szkoła, budynek OSP, przedszkole, kościół. Są sklepy, tereny zielone i tablica informująca, że w 2008 roku wieś była najpiękniejszą w województwie opolskim.

Jest wreszcie – na wjeździe do Kadłuba – przydrożny krzyż z figurą ukrzyżowanego Chrystusa. Kolejny, metalowy, na kościelnej wieży. Jeszcze jeden na dachu kaplicy św. Walentego.

Na samym końcu wsi stoją trzy domy. Środkowy należy do sołtysa. W tym po prawej zginęli ludzie: 38-letni brat sołtysa i ich 87-letnia babcia. Zabił ich Łukasz G., 17-letni pasierb zamordowanego mężczyzny.

WIELKA TRAGEDIA

Mieszkańcy nadal nie mogą otrząsnąć się po wydarzeniach z czwartku. Wielu widziało film, który Łukasz zamieścił w serwisie społecznościowy. Przeprasza na nim mamę za to, co za chwilę uczyni, potem ustawia kamerę w taki sposób, żeby było widać, jak morduje starszą kobietę i ojczyma.

– Ludzie są przerażeni – mówi nam jeden z mieszkańców.

Mieszkanka: – To wielka tragedia. Co więcej można powiedzieć?

Większość odmawia jednak komentarza. Niektórzy opowiadają o dużej ilości policji, inni boją się, że opowiadanie o zbrodni może sprowokować kolejne osoby do popełnienia podobnych czynów.

– To cichy, skryty chłopak, głównie przebywał w swoim pokoju przed komputerem – mówił w czwartek sołtys Kadłuba dziennikarzom TVP 3 Opole.

Stanisław Bar, rzecznik prasowy opolskiej prokuratury, przekazał z kolei „Wyborczej”, że nie ma informacji o tym, żeby wcześniej policja musiała interweniować w domu, w którym mieszkał nastolatek.

W piątek przed budynkiem na końcu wsi wciąż wisi taśma policyjna.

POLICJA NAMIERZYŁA NASTOLATKA

Wiadomo już, w jaki sposób działały służby. 26 lutego około 4 w nocy policjanci Centralnego Biura Zwalczania Cyberprzestępczości dostali informacje o drastycznym filmie opublikowanym na jednej z platform społecznościowych. Funkcjonariusze ustalili autora wideo i miejsce, w którym mogło dojść do zdarzenia, przedstawionego na nagraniu. Trop prowadził do 17-latka z Kadłuba.

• **Dom, w którym doszło do zabójstwa**
FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Funkcjonariusze ze Strzelec Opolskich ruszyli na miejsce. W domu mieszkały cztery osoby: brat sołtysa z żoną, jego babcia i Łukasz G. – 17-letni syn kobiety z poprzedniego związku. Kiedy policjanci weszli do środka, znaleźli zwłoki mężczyzny i staruszki.

– Noszą ślady licznych ran kłutych i rąbanych. Niewykluczone, że do uśmiercenia tych osób została użyta siekiera, ale mógł to też być nóż – mówił „Wyborczej” prokurator Bar.

Policja odnalazła trzy narzędzia, które mogły posłużyć do zabójstwa.

OBŁAWA W ZAROŚLACH

Policjanci ruszyli na poszukiwanie nastolatka. Zaangażowano funkcjonariuszy ze wszystkich pionów KPP w Strzelcach Opolskich i z Krapkowic. Do obławy dołączyli kryminalni z KWP w Opolu i policjanci z Samodzielnego Pododdziału Prewencji Policji w Opolu. Wykorzystano drony i psy tropiące. Mundurowi przeczesywali tereny zurbanizowane i lasy. W tym samym czasie funkcjonariusze zamknęli główną ulicę we wsi, prosili mieszkańców o nieopuszczanie domów.

Ci, z którymi rozmawialiśmy, potwierdzają, że stosowali się do zaleceń. – Myśmy wczoraj cały dzień nigdzie nie wychodzili. Dla własnego bezpieczeństwa – mówią.

Zareagowała też szkoła. Tego dnia uczniowie nie wychodzili na boisko. – Zaleciliśmy też, aby zostały odebrane osobiście przez rodziców lub przez wskazaną przez nich, upoważnioną osobę – informowała „Wyborczą” Wioletta Myśliwy, dyrektorka Zespołu Placówek Oświatowych w Kadłubie.

Tymczasem nadal trwała obława. Zakończyła się po godz. 13 na terenie powiatu krapkowickiego. „Nastolatek ukrywał się w zaroślach w rejonie rzeki Osobłoga w powiecie krapkowickim, blisko 45 kilometrów od miejsca zbrodni. Został doprowadzony do policyjnego aresztu” – informowały służby.

Wiemy, że Łukasz G. nie stawiał oporu. Pobrano od niego krew do badań.

PODWÓJNE MORDERSTWO

W piątek rano odbyła się sekcja zwłok 38-latka i 87-latki. Około 14 nastolatek został doprowadzony do Prokuratury Rejonowej w Strzelcach Opolskich. – Podejrzany złożył bardzo obszerne wyjaśnienia, przesłuchanie trwało około trzech godzin. Przyznał się. Szczegółowo odniósł się do wszystkich elementów popełnionych zbrodni – mówi Piotr Krzemionka-Kowalski, zastępca prokuratora rejonowego w Strzelcach Opolskich.

Pierwotnie prokuratura rejonowa w strzelcach Opolskich przedstawiła Łukaszowi G. zarzut popełnienia dwóch zbrodni zabójstwa w typie podstawowym. Krzemionka-Kowalski: – W związku z wyjaśnieniami złożonymi przez podejrzanego i ze wstępnymi wynikami sekcji dwóch ofiar tych zbrodni, prokuratur podjął decyzję o tym, by bezpośrednio po czynnościach zmienić zarzut ogłoszony podejrzanemu i przedstawić mu zarzut popełnienia zbrodni zabójstwa ze szczególnym okrucieństwem.

Jak wyjaśnia Krzemionka-Kowalski, bezpośrednią przyczyną śmierci ofiar były ciosy zadawane różnymi narzędziami w głowę. – Podejrzany zadawał liczne ciosy przy użyciu co najmniej kilku różnych narzędzi. I stąd ostatecznie zmiana kwalifikacji czynu – mówi Krzemionka-Kowalski. Jeszcze w piątek prokurator wysłał do sądu wniosek o areszt.

Za zabójstwo ze szczególnym okrucieństwem grozi kara od 15 lat pozbawienia wolności do dożywocia. Krzemionka-Kowalski: – Tutaj mamy do czynienia ze sprawcą, który nie ukończył 18. roku życia. Zgodnie z przepisami, nie jest możliwe wymierzenie kary dożywotniego pozbawienia wolności, natomiast niewątpliwie, mając na uwadze okoliczności tych zdarzeń, prokurator będzie wnioskował o karę surową.

Duże kontrowersje budzą nagrania, które nastolatek wrzucił do sieci. To trzy filmy z miejsca zbrodni, na których widać moment morderstwa. Filmy zaczęły się rozchodzić w interencie rozsyłane przez internautów. Policja stanowczo apeluje, żeby nie rozprzestrzeniać nagrań.

„Apelujemy o zachowanie powagi, empatii i szacunku dla zmarłych. Państwa postawa w sieci jest świadectwem wrażliwości na ludzką krzywdę. Nie pozwólmy, aby pogoń za wyświetleniami i sensacją wygrała z podstawowym szacunkiem do drugiego człowieka” – napisała KWP w Opolu.

Tymczasem do internetu trafiło jeszcze jedno wideo. Chłopak tłumaczy na nim, że zabił „dwóch osobników” w swoim domu, przyznaje się też, że odpowiada za kilka alarmów bombowych. Opowiedział, że zabił, ponieważ w pracy gnębił go inny mężczyzna. „Według mnie morderstwo to jest część życia człowieka. Kiedyś ludzie się zabijali i nie było problemu” – mówił Łukasz G.

Śledczy zabezpieczyli już materiały cyfrowe. Zweryfikują ich autentyczność. Jak dowiedziała się „Wyborcza”, Łukasz G. podczas przesłuchania nie zaprzeczył, że jest ich autorem. Z jego zeznań wynika, że zbrodnia „nie była planowana miesiącami, tygodniami”. – Ale jeżeli chodzi o motywację, jego wyjaśnienia są dosyć niejasne, niekonkretne – podkreśla Krzemionka-Kowalski. – Tak naprawdę podejrzany nie przedstawił konkretnego motywu, którym się kierował. Wspominał o pewnych zdarzeniach, które wystąpiły w jego życiu zawodowym, szkolnym. Natomiast nie było konkretnego motywu, który mógłby wyjaśniać dokonanie takiej zbrodni.

Jak dodaje prokurator, podejrzany nie leczył się psychiatrycznie. – Wyjaśnienia składał w sposób bardzo spójny, szczegółowy, rzeczowy. Okoliczności tego zdarzenia i ta motywacja wskazują jednak na to, że zweryfikowanie jego stanu psychicznego i poczytalności będzie konieczne – mówi Krzemionka-Kowalski.

W sobotę na wniosek prokuratury Sąd Rejonowy w Strzelcach Opolskich zdecydował o tymczasowym areszcie dla Łukasza G. Jak wyjaśnił Piotr Krzemionka-Kowalski z prokuratury w Strzelcach Opolskich, wyjaśnienia podejrzanego, chociaż obszerne, są bardzo niejasne i nie jest znany motyw jego działania. ●

Zweryfikowanie stanu psychicznego podejrzanego i poczytalności będzie konieczne

PIOTR KRZEMIONKA-KOWALSKI
zastępca prokuratora rejonowego w Strzelcach Opolskich

eprasa.pl 1797855c34

W centrum Częstochowy bili Włochów, a Afrykanin dostał nożem

Pod znakiem „white power”

– Częściowo przyznaję się do winy, ale nie do usiłowania zabójstwa – oświadczył w sądzie 31-latek, który w lipcu 2025 r. ugodził nożem obywatela Zimbabwe.

Marek Mamoń

• **Sąd Okręgowy w Częstochowie. Proces Patryka R. i Pawła T.**
FOT. MAREK MAMOŃ

Wieczór 26 lipca. Na terenie Biznes Centrum w śródmieściu Częstochowy wakacyjny gwar. Dwaj obywatele Zimbabwe przyszli do baru i znaleźli się w grupie mężczyzn w koszulkach z napisem „White Power”. Były spojrzenia. Potem podniesione głosy. W końcu krzyki, żeby się wynosili. Wyszli. Na ulicy zobaczyli dwóch mężczyzn ze środka. Tych, którzy krzyczeli. Było popychanie, agresja rosła szybko. Jeden z Afrykanów upadł, Patryk R. wyciągnął nóż (ostrze 17 cm). Uderzył drugiego z obcokrajowców w klatkę piersiową. Spróbował wyprowadzić kolejny cios. Nie zdążył. Paweł T. złapał go za rękę.

Wezwane pogotowie zabrało rannego do szpitala. Lekarze stwierdzili dwie rany kłute w okolicy żeber. Policjanci na miejscu zastali chaos: świadków, krew, emocje. R. wychodził z jednego z lokali. Gdy zobaczył funkcjonariuszy, próbował uciekać. Został zatrzymany z nożem, którym wcześniej zaatakował Afrykanina. Kilka dni później zatrzymano też T.

Wulgarne słowa

W nocy z 25 na 26 lipca w tej samej okolicy Biznes Centrum znaleźli się dwaj Włosi. Około godz. 3 zostali zaczepieni przez grupkę. Najpierw wulgaryzmy, potem przemoc fizyczna. Wg ustaleń śledczych bili ich Patryk R., 16-letni Krystian B. i nieustalony mężczyzna. Uderzenia pięściami, kopnięcia w głowę. Bez opamiętania. Efekt: złamana szczęka, złamany oczodół, stłuczenia oczu.

Rozpoczęły się przesłuchania 15 świadków pobić

Włosi przyjechali do Częstochowy na wolontariat ufundowany przez włoskie ministerstwo ds. młodzieży. W lipcową noc uciekali przed oprawcami Alejami NMP do szpitala na Zawodziu.

Prokurator przedstawił 31-letniemu R. zarzuty: stosowania przemocy wobec obywateli Zimbabwe i Włoch z powodu ich przynależności rasowej i narodowej, usiłowania zabójstwa obywatela Zimbabwe. T. zarzucono stosowanie przemocy wobec obywateli Zimbabwe z powodu ich przynależności rasowej i narodowej

Żaden nie przyznał się do winy, obaj odmówili składania wyjaśnień.

Ława oskarżonych

Na pierwszą rozprawę R. został dowieziony w kajdankach. Nadal jest w areszcie tymczasowym. Z wolnej stopy odpowiada jego młodszy kolega, 21-letni T. Patryk R. wcześniej był karany za posiadanie narkotyków, kradzieże, nielegalne posiadanie broni. W 2024 r. był skazany na pół roku więzienia za przemoc wobec obywatela Bangladeszu. Z zawodu stolarz, nie pracuje, nie ma stałego miejsca pobytu. Obaj są znani policjantom zwalczającym przestępstwa pseudokibiców. T. był karany za niszczenie cudzego mienia.

Sąd oceni, czy była to „zwykła” uliczna przemoc, czy świadoma, motywowana nienawiścią eskalacja, która mogła zakończyć się śmiercią obcokrajowca. – Częściowo przyznaję się do winy, ale nie do zarzutu usiłowania zabójstwa – oświadczył Patryk R. „Częściowe” przyznawanie się do winy to czynny udział „w incydencie z udziałem obywateli Włoch i Zimbabwe”. R. nie tłumaczył się, dlaczego zaatakował obcych. Skorzystał z prawa odmowy składania wyjaśnień i odpowiedzi na pytania. – Będę wyjaśniał w dalszej części procesu – zapowiedział.

Paweł T. nie przyznał się do zarzutów i podobnie oznajmił, że złoży wyjaśnienia na dalszym etapie procesu.

Sąd odtworzył nagrania z kamer monitoringów i kamer nasobnych policjantów biorących udział w akcji na terenie Biznes Centrum. Rozpoczęły się też przesłuchania 15 świadków. Dwóch pierwszych to koledzy oskarżonych, którzy byli na miejscu. Ich zeznania niewiele wniosły do sprawy, zawodziła ich pamięć co do szczegółów lipcowej nocy.

Kolejni świadkowie będą składali wyjaśnienia w marcu.

REKLAMA Kielce/34412327

OGŁOSZENIE PŁATNE Lublin/34423868

Wójt Gminy Cyców

Informuje, że w budynku Urzędu Gminy w Cycowie, przy ul. Chełmskiej 42 został wywieszony

wykaz pomieszczenia użytkowego przeznaczonego do oddania w najem:

Lokal użytkowy w budynku przy ul. Chełmska 40 w Cycowie o pow. 50,65 m².

Dodatkowych informacji można uzyskać pod numerem tel. (82) 5677003 wew. 33 lub na stronie internetowej www.ugcycow.pl

OGŁOSZENIE PŁATNE Bydgoszcz-Toruń/34423603

AGENCJA MIENIA WOJSKOWEGO

WYKAZ WYKAZ WYKAZ

Hejt spadł na olsztyński szpital

Kaja Godek: Damy dom za rezygnację z aborcji

Lekarze ze Szpitala Wojewódzkiego w Olsztynie znaleźli się pod obstrzałem. Trudny przypadek medyczny sprawił, że wylała się na nich krytyka z różnych stron.

Tomasz Kurs, Robert Robaszewski

Sytuację Leli, Gruzinki mieszkającej w Polsce, opisało jako pierwsze OKO.press. Serwis informował, że kobieta jest w 15. tygodniu ciąży. Wg ustaleń dziennikarzy u kobiety poza cukrzycą zdiagnozowano niepowściągliwe wymioty ciężarnych (to ciężka postać wymiotów i nudności), które doprowadziły do owrzodzenia przewodu pokarmowego. Sytuacja byłaby do opanowania dzięki lekom, jednak nie można ich stosować w czasie ciąży.

Stan kobiety się pogarsza. Dziennikarze piszą o zagrożeniu perforacją przełyku, a w konsekwencji nawet sepsą. Stawiają tezę, że ten stan bezpośrednio zagraża zdrowiu Gruzinki, która od grudnia ub.r. z krótkimi przerwami przebywa w szpitalu. Dziś nie jest w stanie ani samodzielnie jeść, ani nawet chodzić.

OKO.press pisze, że Lela domaga się aborcji, powołując się na zagrożenie dla swojego zdrowia, a nawet życia oraz na stany lękowe. Mimo to szpitalny psychiatra miał stwierdzić, że jej zaburzenia lękowe wynikają jedynie z bariery językowej, a lekarze nie widzą na obecnym etapie tak poważnego zagrożenia, które uzasadniałoby aborcję.

TRAGICZNY PARADOKS

W sprawę zaangażowała się Fundacja na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny FEDERA, która wszczęła alarm, przekonując, że w tej sprawie mamy do czynienia z tragicznym paradoksem: leczenie kobiety jest niemożliwe przez ciążę, a ciąża może zabić kobietę. Antonina Lewandowska z fundacji przyznaje, że dotychczas nie było skarg na olsztyński szpital, który respektował przepisy dotyczące dopuszczalności aborcji w wyjątkowych przypadkach. Ale tym razem jest inaczej.

– Musimy pamiętać, że przesłanką do przerwania ciąży jest zagrożenie zdrowia lub życia. Nie musi być ono bezpośrednie. Wystarczającą przesłanką jest zagrożenie pośrednie, a obowiązkiem szpitala w tej sytuacji jest ratowanie życia pacjentki. Aborcja powinna zostać wykonana najszybciej jak to możliwe – mówiła w rozmowie z OKO.press.

• **Lela, ciężarna Gruzinka, jest w olsztyńskim szpitalu. Wg ustaleń dziennikarzy u kobiety poza cukrzycą zdiagnozowano niepowściągliwe wymioty ciężarnych**

FOT. ARKADIUSZ STANKIEWICZ / AGENCJA WYBORCZA.PL

Dzień później w rozmowie z „Wysokimi Obcasami" dodała, że w sprawie Leli „dzieje się bardzo dużo". – Ale o większości, niestety, nie mogę mówić. Poinformowałyśmy o sprawie Ministerstwo Zdrowia, ministrę [ds. równości, równego traktowania oraz przeciwdziałania przemocy domowej] Katarzynę Kotulę i Rzecznika Praw Pacjenta. Wiedzą też władze województwa, w tym marszałek, który jest bezpośrednim nadzorcą szpitala wojewódzkiego. Wie też ambasada Gruzji. Wszyscy są zmotywowani i robimy, co możemy, żeby tę sprawę pchnąć – mówiła Lewandowska.

MIĘDZY MŁOTEM A KOWADŁEM

Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Olsztynie pytany o pacjentkę przez media ma związane ręce. Obowiązuje go tajemnica lekarska i ochrona danych osobowych. Dyrektor szpitala Irena Kierzkowska wyjaśniała w rozmowie z „Wyborczą", że placówka konsultuje się w tej sprawie z kancelariami prawnymi i ich opinia była jednoznaczna: nie można udzielać obcym żadnych szczegółowych informacji o stanie pacjentki, bo może to być podstawą do późniejszych pozwów. Dlatego w oficjalnym komunikacie placówka zapewnia jedynie, że „wszelkie decyzje medyczne odbywają się w oparciu o obowiązujące przepisy".

Ten rozgłos nie pozostaje bez wpływu na pracę medyków z olsztyńskiej placówki. W sprawę zaangażowały się organizacje przeciwników aborcji. Kaja Godek z Fundacji Życie i Rodzina zagroziła, że jeśli szpital przeprowadzi aborcję, natychmiast zgłosi szpital i jej wykonawców do prokuratury. W serwisach społecznościowych pod hasłem „Uratuj dziecko przed aborcją" fundacja przekonuje, że szpital chce wykonać aborcję, bo „kobieta ma wymioty". Udostępniła też adresy mejlowe i numery telefoniczne zarówno do centrali szpitala, jak i lekarzy z oddziału ginekologicznego. A to paraliżuje kanały komunikacyjne placówki.

Przesłanką do przerwania ciąży jest zagrożenie zdrowia lub życia. Nie musi być ono bezpośrednie. Wystarczającą przesłanką jest zagrożenie pośrednie

ANTONINA LEWANDOWSKA
Fundacja na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny FEDERA

DOM ZA URODZENIE DZIECKA

Godek poza kijem wyciągnęła także marchewkę. I opowiada o dobroczyńcy – „człowieku o wielkim sercu i zasobnym portfelu" – który zaoferował gotowy do zamieszkania dom dla Leli, jeśli zdecyduje się na urodzenie dziecka. – Ten dom ma powierzchnię 110 m, ma ogródek, jest położony w takim miejscu w Polsce, gdzie łatwo o pracę dla rodziców, a także o przedszkola i szkoły dla dzieci – reklamuje działaczka. Jej obietnice na tym się nie kończą, choć nadal są mgliste. – W rozmowie usłyszałam o całkiem sporej kwocie, o dobrych pieniądzach na utrzymanie tego dziecka – zapewnia. I apeluje: – Wszyscy zwolennicy aborcji – którzy krążą w tej chwili jak sępy wokół tego dziecka i wokół tej matki, i którzy wykorzystują jej skołowanie, jej zły stan fizyczny – niech trzymają ręce z dala od tego dziecka i od tej kobiety. Ta rodzina ma szansę rozpocząć nowe życie, bardzo szczęśliwe i w bardzo dobrych warunkach. Dajcie ludziom żyć.

Pod jej postem z ofertą poza wpisami chwalącymi gest dobroczyńcy znaleźli się też tacy, którzy uznali, że to przesadna dobroć: „Żeby dawać dom, to bez przesady. Pomoc i sfinansowanie wynajmu, to tak" – stwierdza jeden z internautów. „A ciekawe, że Polakom takiej pomocy nikt nie udzieli" – ubolewała inna osoba.

Jednak olsztyński oddział Ogólnopolskiego Strajku Kobiet (OSK Olsztyn) jednoznacznie ocenia propozycję Kai Godek. Mamy wrażenie, że stanęła do konkursu o najlepszą nagrodę i oferuje gruszki na wierzbie, byle tylko osiągnąć cel. Traktuje przy tym Lelę jedynie jako przedmiot w tej dyskusji – mówi Karolina Wanat z OSK Olsztyn. – Wystawianie zdrowia i życia tej kobiety na ryzyko jest szaleństwem.

Wanat zaznacza, że o ile sytuacja Gruzinki została właściwie opisana przez media i istnieje realne zagrożenie dla życia kobiety, to zgodnie z polskim prawem ma ona prawo do aborcji. – Nas bardzo ciekawi także, czy Lela ma dostęp do kompletu informacji, czy są one dla niej zrozumiałe i czy została poinformowana o swoich prawach – dodaje.

Ale olsztyńska placówka podkreśla, że pacjentka miała kontakt z przedstawicielem gruzińskiej ambasady. – Musimy znieść ten hejt z obu stron – dodaje też Irena Kierzkowska, mając na myśli krytykę ze strony zwolenników i przeciwników aborcji.

GINEKOLODZY NA CELOWNIKU

Sytuacja wskazuje, że jesteśmy świadkami kolejnego konfliktu, który dotyka środowisko medyczne w Olsztynie. Już raz, i to niedawno, olsztyński szpital wojewódzki znalazł się pod ostrzałem w sprawie inspirowanej przez miejscowych lekarzy o poglądach prawicowych. W kwietniu 2021 r. Kamil Bortniczuk, działacz partii Jarosława Gowina, ówczesnego koalicjanta PiS w rządzie Zjednoczonej Prawicy, ujawnił pismo zawierające drastyczne opisy eksperymentów na płodach, które mieli rzekomo przeprowadzać lekarze w szpitalu wojewódzkim. Był to element rozgrywki partyjnej, bo jednym z pomówionych był lekarz i poseł Wojciech Maksymowicz, który opuścił partię Gowina, co zagroziło rządowi prawicy.

Na informację Bortniczuka zareagował Mariusz Dzierżawski, działacz Fundacji Pro-Prawo do życia. Złożył zawiadomienie do prokuratury na lekarzy z Olsztyna, które w zasadzie było oskarżeniem o uśmiercanie przez nich płodów. Maksymowicz nazwał te insynuacje „ohydnymi".

Postępowanie prowadziła Prokuratura Regionalna w Łodzi. Śledztwo zostało jednak w 2024 roku umorzone. Jak wyjaśnili przedstawiciele prokuratury, analiza materiału dowodowego doprowadziła do stwierdzenia, iż na żadnym z etapów leczenia w szpitalu w Olsztynie nie stwierdzono działania na szkodę pacjentów.

Za tą decyzją prokuratury poszły pozwy cywilne. Dzierżawski przegrał prawomocnie proces z jednym z lekarzy, na którego doniósł do prokuratury. Musiał go przeprosić za naruszenie dóbr osobistych.

eprasa.pl 1797855c34

TEMAT NUMERU:
WRAŻLIWY JAK CHŁOPIEC

oraz:
- **Jak pomóc dziecku w kryzysie**
- **Dojrzewanie. Jak zrozumieć nastolatka**
- **Szkoła nie musi być najważniejsza**

żyć lepiej
psychologia codziennie

Więcej o psychologii czytaj na
wysokieobcasy.pl/zyclepiej

BURMISTRZ KRZEPIC
ul. Częstochowska 13
42-160 Krzepice

Krzepice, dnia 6 marca 2026 r.

OGŁOSZENIE

o rozpoczęciu konsultacji społecznych w sprawie projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przy ul. Oleskiej i Jaworowej w m. Starokrzepice

Na podstawie art. 8h oraz art. 17 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zmianami), art. 39, w związku z art. 46 i art. 54 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1112 ze zmianami), uchwały nr 65.497.2024 Rady Miejskiej w Krzepicach z dnia 26 marca 2024 r. zawiadamiam o rozpoczęciu konsultacji społecznych w sprawie projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przy ul. Oleskiej i Jaworowej w m. Starokrzepice wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w dniach od 06.03.2026 r. do 03.04.2026 r. w siedzibie Urzędu Miejskiego w Krzepicach, ul. Częstochowa 13, 42-160 Krzepice, w godzinach pracy urzędu.

Spotkanie otwarte poprzedzone prezentacją projektu planu odbędzie się w dniu 19.03.2026 r. o godz. 15:30 w sali sesyjnej Urzędu Miejskiego w Krzepicach, ul. Częstochowska 13, 42-160 Krzepice.

Dyżur projektanta w sprawach związanych z projektem planu odbywał się będzie codziennie w dniach od 06.03.2026 r. do 03.04.2026 r. pod numerem komórkowym 459 175 668 w godz. 15.00 do 18.00 lub e-mail: konsultacje.mpzp.krzepice@gmail.com oraz dodatkowo w dniu 19 marca 2025 r., w siedzibie Urzędu Miejskiego w Krzepicach, w godz. od 9.00 do 15.00.

Projekt ww. planu miejscowego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko będzie również udostępniony w terminie konsultacji na stronie internetowej https://bip.krzepice.pl/.

Zgodnie z art. 8i ust. 1, pkt 1 ustawy zainteresowani mogą wnieść uwagi do projektu planu opracowywanego na podstawie wymienionej wyżej uchwały oraz w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w terminie prowadzenia konsultacji społecznych, tj. do dnia 03.04.2026 r.

Uwagi należy składać za pomocą formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego, wprowadzonego Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie wzoru formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2509), zamieszczonego w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie https://bip.krzepice.pl/. Uwagi mogą być wnoszone w formie pisemnej na adres Urzędu Miejskiego w Krzepicach, ul. Częstochowska 13, 42-160 Krzepice, ustnie do protokołu, za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem, o którym mowa w ustawie z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1725) na adres: okochel@krzepice.pl.

Zgodnie z art. 8g ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym składający uwagę podaje swoje imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby oraz adres poczty elektronicznej, o ile taki posiada, a także wskazuje czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej wnioskiem oraz może podać dodatkowe dane do kontaktu takie jak adres do korespondencji lub numer telefonu.

Wskazane jest również podanie obszaru, którego uwaga dotyczy (np. numer działki ewidencyjnej, nazwę i numer obrębu ewidencyjnego, nazwę ulicy).

Klauzula Informacyjna

Zgodnie z art. 13 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO) informuję, że:

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych przetwarzanych w Urzędzie Miejskim w Krzepicach, ul. Częstochowska 13, 42-160 Krzepice, jest Burmistrz Krzepic.
2. Kontakt z inspektorem ochrony danych jest możliwy pod adresem e-mail: g.pietruszka@odo-iod.pl.
3. Celem przetwarzania danych jest realizacja zadań związanych z procedurą sporządzenia planu miejscowego, podstawę przetwarzania stanowi ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
4. Dane osobowe są zabezpieczone zgodnie z obowiązującymi przepisami, a ich odbiorcami mogą być podmioty uprawnione na podstawie przepisów prawa oraz podmioty przetwarzające dane w ramach świadczenia usług dla administratora.
5. Dane osobowe będą przechowywane przez okres niezbędny do sporządzenia i uchwalenia planu miejscowego oraz jego archiwizacji.
6. Przysługuje Państwu prawo do: żądania dostępu do swoich danych osobowych, sprostowania oraz wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, ul. Moniuszki 1A, 00-014 Warszawa.
7. Podając dane dodatkowe tj. nr telefonu, adres e-mail, wyrażacie Państwo zgodę na ich przetwarzanie dla potrzeb niezbędnych do przeprowadzenia procedury planistycznej.

Częstochowa/34423859

BURMISTRZ KRZEPIC
ul. Częstochowska 13
42-160 Krzepice

Krzepice, dnia 6 marca 2026 r.

OBWIESZCZENIE

o rozpoczęciu konsultacji społecznych w sprawie projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru rozwoju terenów sportu i rekreacji w mieście Krzepice przy ul. Sportowej

Na podstawie art. 8h oraz art. 17 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zmianami), art. 39, w związku z art. 46 i art. 54 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1112 ze zmianami), uchwały Rady Miejskiej w Krzepicach nr 65.498.2024 z dnia 26 marca 2024 r. zawiadamiam o rozpoczęciu konsultacji społecznych w sprawie projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru rozwoju terenów sportu i rekreacji w mieście Krzepice przy ul. Sportowej wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w dniach od 06.03.2026 r. do 03.04.2026 r. w siedzibie Urzędu Miejskiego w Krzepicach, ul. Częstochowa 13, 42-160 Krzepice, w godzinach pracy urzędu.

Spotkanie otwarte poprzedzone prezentacją projektu planu odbędzie się w dniu 20.03.2026 r. o godz. 15:00 w sali sesyjnej Urzędu Miejskiego w Krzepicach, ul. Częstochowska 13, 42-160 Krzepice.

Dyżur projektanta w sprawach związanych z projektem planu odbywał się będzie codziennie w dniach od 06.03.2026 r. do 03.04.2026 r. pod numerem komórkowym 459 175 668 w godz. 15.00 do 18.00 lub e-mail: konsultacje.mpzp.krzepice@gmail.com oraz dodatkowo w dniu 20 marca 2026 r., w siedzibie Urzędu Miejskiego w Krzepicach, w godz. od 9.00 do 14.30.

Projekt ww. planu miejscowego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko będzie również udostępniony w terminie konsultacji na stronie internetowej https://bip.krzepice.pl/.

Zgodnie z art. 8i ust. 1, pkt 1 ustawy zainteresowani mogą wnieść uwagi do projektu planu opracowywanego na podstawie wymienionej wyżej uchwały oraz w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w terminie prowadzenia konsultacji społecznych, tj. do dnia 03.04.2026 r.

Uwagi należy składać za pomocą formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego, wprowadzonego Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie wzoru formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2509), zamieszczonego w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie https://bip.krzepice.pl/. Uwagi mogą być wnoszone w formie pisemnej na adres Urzędu Miejskiego w Krzepicach, ul. Częstochowska 13, 42-160 Krzepice, ustnie do protokołu, za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem, o którym mowa w ustawie z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1725) na adres: okochel@krzepice.pl.

Zgodnie z art. 8g ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym składający uwagę podaje swoje imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby oraz adres poczty elektronicznej, o ile taki posiada, a także wskazuje czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej wnioskiem oraz może podać dodatkowe dane do kontaktu takie jak adres do korespondencji lub numer telefonu.

Wskazane jest również podanie obszaru, którego uwaga dotyczy (np. numer działki ewidencyjnej, nazwę i numer obrębu ewidencyjnego, nazwę ulicy).

Klauzula Informacyjna

Zgodnie z art. 13 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO) informuję, że:

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych przetwarzanych w Urzędzie Miejskim w Krzepicach, ul. Częstochowska 13, 42-160 Krzepice, jest Burmistrz Krzepic.
2. Kontakt z inspektorem ochrony danych jest możliwy pod adresem e-mail: g.pietruszka@odo-iod.pl.
3. Celem przetwarzania danych jest realizacja zadań związanych z procedurą sporządzenia planu miejscowego, podstawę przetwarzania stanowi ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
4. Dane osobowe są zabezpieczone zgodnie z obowiązującymi przepisami, a ich odbiorcami mogą być podmioty uprawnione na podstawie przepisów prawa oraz podmioty przetwarzające dane w ramach świadczenia usług dla administratora.
5. Dane osobowe będą przechowywane przez okres niezbędny do sporządzenia i uchwalenia planu miejscowego oraz jego archiwizacji.
6. Przysługuje Państwu prawo do: żądania dostępu do swoich danych osobowych, sprostowania oraz wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych ul. Moniuszki 1A, 00-014 Warszawa.
7. Podając dane dodatkowe tj. nr telefonu, adres e-mail, wyrażacie Państwo zgodę na ich przetwarzanie dla potrzeb niezbędnych do przeprowadzenia procedury planistycznej.

Częstochowa/34423860

eprasa.pl 1797855c34

NEWSLETTER

Komunikaty.pl

Nowości
w przepisach,
zamówienia publiczne,
porady ekspertów,
raporty,
ogłoszenia.

Dla przedsiębiorców,
urzędników,
zainteresowanych
gospodarką.

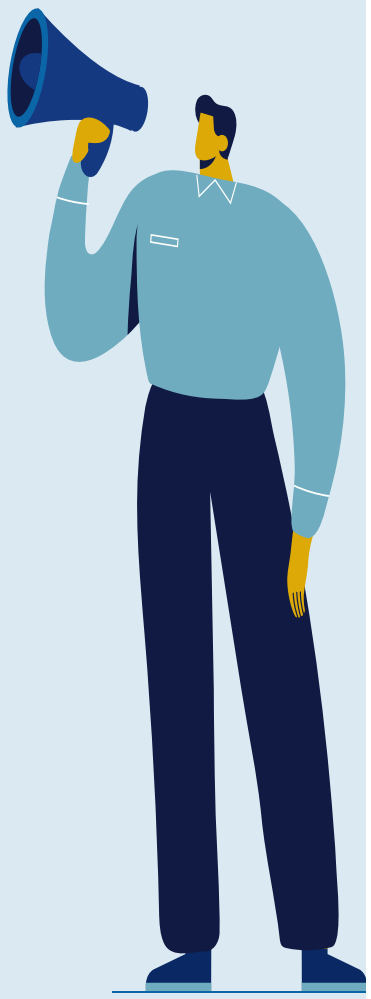

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę **komunikaty.pl**
lub użyj kodu QR

AGENCJA MIENIA WOJSKOWEGO

Dyrektor Oddziału Regionalnego Agencji Mienia Wojskowego w Bydgoszczy

podaje do publicznej wiadomości wyciąg z ogłoszenia o I ustnym przetargu nieograniczonym na najem na czas nieoznaczony części nieruchomości gruntowej zabudowanej budynkiem o powierzchni użytkowej 569,84 m², położonej w Toruniu przy ul. Gregorkiewicza 3, na działce oznaczonej w ewidencji gruntów numerem 84/2 o powierzchni 0,1377 ha, obręb 18, ujawnionej w księdze wieczystej nr TO1T/00121864/8, stanowiącej własność Skarbu Państwa – Agencji Mienia Wojskowego, z której do najmu przeznacza się 2 pozycje przetargowe:

- **I piętro ww. budynku o powierzchni 146,45 m² wraz z udziałem 1/3 części w nieruchomości wspólnej tj. w gruncie odpowiadającym powierzchni 459 m² oraz w częściach wspólnych budynku, w tym w piwnicy i poddaszu, odpowiadający powierzchni 43,16 m² – pozycja przetargowa nr 1;**
- **II piętro ww. budynku o powierzchni 149,35 m² wraz z udziałem 1/3 części w nieruchomości wspólnej tj. w gruncie odpowiadającym powierzchni 459 m² oraz w częściach wspólnych budynku, w tym w piwnicy i poddaszu, odpowiadający powierzchni 43,17 m² – pozycja przetargowa nr 2.**

Przetarg odbędzie się w dniu 23.03.2026 r. o godzinie 10⁰⁰ w siedzibie Oddziału Regionalnego AMW w Bydgoszczy przy ul. Gdańskiej 163a.

Wywoławcza stawka czynszu wynosi:
– 6000,00 zł netto – dla pozycji przetargowej nr 1,
– 6000,00 zł netto – dla pozycji przetargowej nr 2.

Wadium w kwocie:
– 22 140 zł dla pozycji przetargowej nr 1,
– 22 140 zł dla pozycji przetargowej nr 2,
należy wnieść w formie przelewu pieniężnego w terminie **do 18.03.2026 r.** na konto bankowe Oddziału Regionalnego AMW w Bydgoszczy
nr 21 1130 1075 0002 6129 7320 0008.
W tytule przelewu należy wskazać numer pozycji przetargowej.

Za datę wpłaty uważa się dzień ujawnienia środków pieniężnych na ww. rachunku bankowym.
Szczegółowych informacji o nieruchomości oraz o warunkach przetargu udziela Dział Nieruchomości tel. 52 52 57 828, 693 559 899.
Ogłoszenie wywieszono na tablicy ogłoszeń w Oddziale Regionalnym AMW w Bydgoszczy oraz publikowano na stronach internetowych www.amw.com.pl w dniach od 06.03.2026 r. do 20.03.2026 r.

Agencji Mienia Wojskowego w Bydgoszczy, 85-915 Bydgoszcz, ul. Gdańska 163a
tel. 52 52 57 828; 693 559 899, e-mail: bydgoszcz@amw.com.pl

PRZETARG PRZETARG PRZETARG PRZETARG PRZETARG PRZETARG PRZETARG PRZETARG

Bydgoszcz-Toruń/34423606

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty
ponad **40** różnych newsletterów.
Zapisz się na:

wyborcza.pl/newslettery

wyborcza.pl

Koledze

Zdzisławowi Binerowskiemu

Członkowi Honorowemu
Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa

wyrazy żalu i głębokiego współczucia
z powodu śmierci

Żony

Wandy

składają

Przewodnicząca PZITB
Koleżanki i Koledzy

www.nekrologi.wyborcza.pl/34423624

ODESZLI.pl

Stwórz Miejsce Pamięci
Wejdź na serwis **odeszli.pl**

STAROSTA KIELECKI
Znak: B.IV.6740.2.18.2025.IC

OBWIESZCZENIE O WSZCZĘCIU POSTĘPOWANIA

Na podstawie art. 11d ust. 5 i 6 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 311) oraz art. 10, art. 49 i art. 61 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1691),

STAROSTA KIELECKI

zawiadamia, że na wniosek Zarządu Powiatu Kieleckiego reprezentowanego przez Dyrektora Powiatowego Zarządu Dróg w Kielcach, działającego przez pełnomocnika Pana Konrada Rachunę, złożony w dniu 28.10.2025 r., uzupełniony w dniu 02.02.2026 r., zostało wszczęte postępowanie w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej polegającej na rozbudowie drogi powiatowej w ramach zadania pn. **„Rozbudowa drogi powiatowej nr 1372T od km 2+775 do km 5+000 oraz od km 6+800 do km 8+100 wraz z uzyskaniem decyzji pozwolenia na realizację inwestycji drogowej w systemie zaprojektuj i wybuduj”,** na terenie gminy Łopuszno w powiecie kieleckim.

Zakres planowanej inwestycji będzie obejmował:
- poszerzenie istniejącej jezdni do szerokości od 5,5 m do 6,0 m, o nawierzchni z betonu asfaltowego,
- budowę chodnika,
- przebudowę zjazdów,
- budowę kanalizacji deszczowej,
- budowę odwodnienia wraz z budową przepustów pod zjazdami oraz przebudową istniejących przepustów,
- budowę rowu otwartego,
- przebudowę skrzyżowań,
- wycinkę drzew,
- wykonanie oznakowania pionowego i poziomego oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Przedmiotowe postępowanie w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej obejmuje nieruchomości położone w gminie Łopuszno w powiecie kieleckim, jednostka ewidencyjna 260408_5 Łopuszno, oznaczone w ewidencji gruntów i budynków numerami działek, znajdujące się:

– **w liniach rozgraniczających teren, przeznaczone pod planowaną inwestycję drogową**:
obręb 0021 Lasocin, numery ewidencyjne działek: **401/4;** 479 (**479/1**, 479/2); 481 (**481/1**, 481/2); 488 (**488/1**, 488/2); 753/16 (**753/26**, 753/27); 753/17 (**753/28**, 753/29); 189 (**189/1**, 189/2); 231 (**231/1**, 231/2); 232 (**232/1**, 232/2); 628 (**628/1**, 628/2); 233 (**233/1**, 233/2); 234 (**234/1**, 234/2); 235/1 (**235/3**, 235/4); 235/2 (**235/5**, 235/6); 665 (**665/1**, 665/2); 666 (**666/1**, 666/2); 654 (**654/1**, 654/2); 674 (**674/1**, 674/2); 655/1 (**655/3**, 655/4); 675 (**675/1**, 675/2); 655/2 (**655/5**, 655/6); 656 (**656/1**, 656/2); 657 (**657/1**, 657/2); 658 (**658/1**, 658/2); 678 (**678/1**, 678/2); 659 (**659/1**, 659/2); 709 (**709/1**, 709/2); 660 (**660/1**, 660/2); 661 (**661/1**, 661/2); 662 (**662/1**, 662/2); 663 (**663/1**, 663/2);

obręb 0010 Ewelinów, numery ewidencyjne działek: 306 (**306/1**, 306/2); 393 (**393/1**, 393/2); 305 (**305/1**, 305/2); 307 (**307/1**, 307/2); 308 (**308/1**,308/2); 309 (**309/1**, 309/2); 310 (**310/1**, 310/2); 311 (**311/1**, 311/2); **825**; 1187 (**1187/1**, 1187/2); 1224 (**1224/1**, 1224/2); 1225 (**1225/1**, 1225/2); 1802 (**1802/1**, 1802/2); 1806 (**1806/1**, 1806/2); 1808 (**1808/1**, 1808/2); 30/4 (**30/8**, 30/9); 30/5 (**30/6**, 30/7); 1721 (**1721/1**, 1721/2); **cz. 1223; cz. 367**;

– **poza liniami rozgraniczającymi teren, przeznaczone pod:**
- **budowę lub przebudowę innych dróg publicznych:**

obręb 0021 Lasocin, numer ewidencyjny działki: 154;
obręb 0010 Ewelinów, numer ewidencyjny działki: 1262;
- **budowę lub przebudowę zjazdów:**

obręb 0021 Lasocin, numery ewidencyjne działek: 488 (488/2); 489; 557; 606; 623;
obręb 0010 Ewelinów, numery ewidencyjne działek: 1802 (1802/2); 868;
- **budowę lub przebudowę urządzeń wodnych:**

obręb 0010 Ewelinów, numer ewidencyjny działki: 1225 (1225/2).

Wyjaśniam, że w odniesieniu do nieruchomości, które podlegają podziałowi – przed nawiasem podano numer działki przed podziałem, w nawiasie numery działek po podziale. Symbolem „cz.” poprzedzono numer działki, której część jest przeznaczona pod inwestycję. **Pogrubioną czcionką zostały oznaczone numery działek objętych liniami rozgraniczającymi teren inwestycji (przebieg drogi).**

W myśl art. 49 Kpa, po upływie czternastu dni od dnia publicznego ogłoszenia niniejszego obwieszczenia uznaje się, iż nastąpiło skuteczne doręczenie zawiadomienia o wszczęciu postępowania w powyższej sprawie.

Strony postępowania mogą zapoznać się w **Wydziale Budownictwa Starostwa Powiatowego w Kielcach, ul. Wrzosowa 44, 25 – 211 Kielce, (pokój nr 17, nr tel. 41 200-12-62),** z aktami sprawy oraz wypowiedzieć się, co do zebranych dowodów i materiałów od poniedziałku do piątku – **za wyjątkiem środy**.

Wgląd w akta sprawy nie jest obowiązkowy.

W przypadku, gdy nastąpiły zmiany własności nieruchomości objętej ww. wnioskiem, osoby, którym przysługują prawa rzeczowe do nieruchomości, powinny dokonać zmian w ewidencji gruntów i budynków prowadzonej przez Starostę Kieleckiego, a następnie przedstawić w Wydziale Budownictwa Starostwa Powiatowego w Kielcach stosowne dokumenty potwierdzające te zmiany.

Zaznaczam, że zgodnie z art. 11d ust. 9 ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, z dniem ukazania się zawiadomienia nieruchomości stanowiące własność Skarbu Państwa bądź jednostek samorządu terytorialnego, objęte wnioskiem o wydanie decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, nie mogą być przedmiotem obrotu w rozumieniu przepisów ustawy o gospodarce nieruchomościami. Czynność prawna dokonana z naruszeniem zakazu, o którym mowa wyżej, jest nieważna (art. 11d ust. 10 ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych).

STAROSTA KIELECKI

Kielce/34423811

eprasa.pl 1797855c34

AB-I.7820.17.3.2025.AKi

OBWIESZCZENIE WOJEWODY PODLASKIEGO

Zgodnie z art. 72 ust. 6 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 z późn. zm.) w związku z art. 11f ust. 3 i 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 311 z późn. zm.) oraz art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691),

WOJEWODA PODLASKI
PODAJE DO PUBLICZNEJ WIADOMOŚCI

że na wniosek Zarządu Województwa Podlaskiego – właściwego zarządcy drogi, wydał decyzję Nr 4/2026 z dnia 26.02.2026 r., znak: AB-I.7820.17.3.2025.AKi, o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej polegającej na

rozbudowie drogi wojewódzkiej Nr 648 polegającej na budowie drogi dla rowerów i pieszych na odcinku Stawiski – Cedry, na odcinku od km proj. od 0+000,00 do km proj. 2+739,12, na terenie gminy Stawiski, pow. kolneński

oraz o zatwierdzeniu podziału nieruchomości, dla której została wydana decyzja Burmistrza Stawisk z dnia 02.04.2025 r. znak: OŚR.6220.1.2025 o środowiskowych uwarunkowaniach, w zakresie robót budowlanych obejmujących:

a) budowę drogi dla pieszych i rowerów,
b) budowę i przebudowę rowów przydrożnych wraz z przepustami,
c) budowę i przebudowę przepustów pod drogą dla pieszych i rowerów,
d) budowę i przebudowę chodników oraz dojść do posesji,
e) budowę i przebudowę zjazdów,
f) budowę i przebudowę poboczy,
g) budowę opaski przydrożnej,
h) budowę rowu krytego,
i) wykonanie umocnień rowów brukowcem,
j) budowę i przebudowę ogrodzeń sztywnych panelowych,
k) budowę barier ochronnych,
l) przebudowę telekomunikacyjnej kanalizacji kablowej,
m) budowę studni kablowej,
n) przebudowę sieci kanalizacji sanitarnej,
o) rozbiórkę elementów drogi i infrastruktury kolidujących z projektowanym odcinkiem,
p) wycinkę drzew i krzewów kolidujących z przyjętymi rozwiązaniami,
q) wykonanie nasadzeń drzew i krzewów,

zgodnie z projektem zagospodarowania terenu oraz projektem architektoniczno-budowlanym.

Przedmiotowa inwestycja planowana jest do realizacji na:

– **działkach stanowiących istniejący pas drogowy drogi wojewódzkiej Nr 648, o nr:**

M. Stawiski

obręb 0005 Stawiski: 678, 710, 815;

Gmina Stawiski

obręb 0006 Cedry: 252;

– **działkach ulegających podziałowi, przeznaczonych pod projektowany pas drogowy drogi wojewódzkiej Nr 648, o nr:**

1. 1038/1 dzielona na działki: 1038/28 o pow. 0,0440 ha (przeznaczona pod drogę); 1038/29 o pow. 1,5150 ha (w dotychczasowym władaniu);
2. 1038/5 dzielona na działki: 1038/32 o pow. 0,0133 ha (przeznaczona pod drogę); 1038/33 o pow. 0,1546 ha (w dotychczasowym władaniu);
3. 1038/4 dzielona na działki: 1038/30 o pow. 0,0064 ha (przeznaczona pod drogę); 1038/31 o pow. 0,2136 ha (w dotychczasowym władaniu);
4. 1038/9 dzielona na działki: 1038/34 o pow. 0,0140 ha (przeznaczona pod drogę); 1038/35 o pow. 0,1706 ha (w dotychczasowym władaniu);
5. 1038/16 dzielona na działki: 1038/36 o pow. 0,0070 ha (przeznaczona pod drogę); 1038/37 o pow. 0,2184 ha (w dotychczasowym władaniu);
6. 1038/17 dzielona na działki: 1038/38 o pow. 0,0137 ha (przeznaczona pod drogę); 1038/39 o pow. 0,1560 ha (w dotychczasowym władaniu);
7. 1038/21 dzielona na działki: 1038/40 o pow. 0,0142 ha (przeznaczona pod drogę); 1038/41 o pow. 0,1657 ha (w dotychczasowym władaniu);
8. 1039 dzielona na działki: 1039/1 o pow. 0,0928 ha (przeznaczona pod drogę); 1039/2 o pow. 5,3672 ha (w dotychczasowym władaniu);
9. 1040 dzielona na działki: 1040/1 o pow. 0,0371 ha (przeznaczona pod drogę); 1040/2 o pow. 0,0220 ha (przeznaczona pod drogę); 1040/3 o pow. 7,0209 ha (w dotychczasowym władaniu);
10. 981 dzielona na działki: 981/1 o pow. 0,0077 ha (przeznaczona pod drogę); 981/2 o pow. 0,8223 ha (w dotychczasowym władaniu);
11. 985/19 dzielona na działki: 985/39 o pow. 0,0394 ha (przeznaczona pod drogę); 985/40 o pow. 0,2751 ha (w dotychczasowym władaniu);
12. 985/3 dzielona na działki: 985/34 o pow. 0,0896 ha (przeznaczona pod drogę); 985/35 o pow. 0,0240 ha (przeznaczona pod drogę); 985/36 o pow. 7,2899 ha (w dotychczasowym władaniu);
13. 985/4 dzielona na działki: 985/37 o pow. 0,0149 ha (przeznaczona pod drogę); 985/38 o pow. 1,1411 ha (w dotychczasowym władaniu);
14. 985/32 dzielona na działki: 985/41 o pow. 0,0548 ha (przeznaczona pod drogę); 985/42 o pow. 1,0074 ha (w dotychczasowym władaniu);
15. 985/33 dzielona na działki: 985/43 o pow. 0,0044 ha (przeznaczona pod drogę); 985/44 o pow. 1,0579 ha (w dotychczasowym władaniu);

Gmina Stawiski

obręb 0006 Cedry:

16. 1 dzielona na działki: 1/1 o pow. 0,0739 ha (przeznaczona pod drogę); 1/2 o pow. 1,1070 ha (w dotychczasowym władaniu);
17. 2 dzielona na działki: 2/1 o pow. 0,0392 ha (przeznaczona pod drogę); 2/2 o pow. 1,4208 ha (w dotychczasowym władaniu);
18. 3 dzielona na działki: 3/1 o pow. 0,0316 ha (przeznaczona pod drogę); 3/2 o pow. 1,3684 ha (w dotychczasowym władaniu);
19. 4 dzielona na działki: 4/1 o pow. 0,0293 ha (przeznaczona pod drogę); 4/2 o pow. 1,5407 ha (w dotychczasowym władaniu);
20. 5 dzielona na działki: 5/1 o pow. 0,0221 ha (przeznaczona pod drogę); 5/2 o pow. 1,0986 ha (w dotychczasowym władaniu);
21. 6 dzielona na działki: 6/1 o pow. 0,0304 ha (przeznaczona pod drogę); 6/2 o pow. 1,4996 ha (w dotychczasowym władaniu);
22. 7 dzielona na działki: 7/1 o pow. 0,0305 ha (przeznaczona pod drogę); 7/2 o pow. 2,1434 ha (w dotychczasowym władaniu);
23. 8 dzielona na działki: 8/1 o pow. 0,0052 ha (przeznaczona pod drogę); 8/2 o pow. 0,4448 ha (w dotychczasowym władaniu);
24. 9 dzielona na działki: 9/1 o pow. 0,0053 ha (przeznaczona pod drogę); 9/2 o pow. 0,7847 ha (w dotychczasowym władaniu);
25. 14 dzielona na działki: 14/1 o pow. 0,0042 ha (przeznaczona pod drogę); 14/2 o pow. 3,4058 ha (w dotychczasowym władaniu);

– **działkach stanowiących nieruchomości, z których korzystanie będzie ograniczone (tzw. „czasowe zajęcie"), niezbędne podczas realizacji inwestycji, o nr:**

M. Stawiski

obręb 0005 Stawiski: 711, 712, 1038/1 (po podziale 1038/29), 1038/5 (po podziale 1038/33), 1038/16 (po podziale 1038/37), 1039 (po podziale 1039/2), 1040 (po podziale 1040/3), 981 (po podziale 981/2), 985/19 (po podziale 985/40), 985/3 (po podziale 985/36), 985/4 (po podziale 985/38), 985/32 (po podziale 985/42), 985/33 (po podziale 985/44);

Gmina Stawiski

obręb 0006 Cedry: 5 (po podziale 5/2), 7 (po podziale 7/2), 9 (po podziale 9/2), 10, 12/2, 13, 14 (po podziale 14/2), 246.

Informuję jednocześnie, iż na wniosek inwestora, zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, został nadany ww. decyzji rygor natychmiastowej wykonalności.

Zawiadamiam wszystkich zainteresowanych, że z treścią decyzji, która została także zamieszczona w Biuletynie Informacji Publicznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w dniu 06.03.2026 r. na okres 14 dni oraz z dokumentacją sprawy, można zapoznać się w siedzibie Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, ul. Mickiewicza 3, w Punkcie Obsługi Klienta, w godz. 8^{00}-15^{00}, w terminie od dnia 06.03.2026 r. do dnia 20.03.2026 r.

Jednocześnie informuję, iż niniejsze obwieszczenie nie jest wezwaniem do osobistego stawiennictwa, lecz informacją o przysługującym wszystkim zainteresowanym prawie do zapoznania się z treścią decyzji oraz dokumentacją sprawy.

Zapoznanie się z treścią decyzji oraz dokumentacją sprawy będzie możliwe po uprzednim umówieniu się pod wskazanym niżej numerem telefonu na konkretny dzień i godzinę.

Jednocześnie na podstawie art. 9 Kpa informuję, iż strona, która chciałaby skorzystać w siedzibie organu z prawa zapoznania się z treścią decyzji oraz dokumentacją sprawy proszona jest o zaopatrzenie się we własny sprzęt (aparat fotograficzny, telefon komórkowy, kartkę i długopis do sporządzenia odpisu lub notatek). Istnieje również możliwość kontaktu telefonicznego z tutejszym organem (pod numerem telefonu 85 74 39 559) oraz przesłania w formie elektronicznej przez pracownika organu, po uprzednim zwróceniu się z taką prośbą (za pośrednictwem e-doręczeń: AE:PL-52577-37419-UFVCE-33), części dokumentacji (**w miarę możliwości technicznych, pojedyncze strony**) w formie skanu na adres wskazany przez stronę.

Białystok/34423867

GAZETA wyborcza DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI

- **Przetargi,** licytacje, zamówienia publiczne
- **Ogłoszenia** sądowe i rekrutacyjne
- **Nekrologi,** kondolencje, wspomnienia

KONTAKT: kontakt_komunikaty@wyborcza.pl, tel. 507 094 232
nekrologi@wyborcza.pl, tel. 22 555 55 55

Komunikaty.pl nekrologi.wyborcza.pl

eprasa.pl 1797855c34

Załącznik nr 1

System nieodpłatnych usług: pomocy prawnej, porad obywatelskich i mediacji

Przez cały rok od poniedziałku do piątku, w godzinach od 7.30 do 19.30 osoby, które nie są w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej, w tym osoby fizyczne prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą niezatrudniające innych osób w ciągu ostatniego roku oraz osoby chcące dokonać zgłoszenia naruszenia prawa w rozumieniu ustawy z dnia 14 czerwca 2024 r. o ochronie sygnalistów, mogą uzyskać informacje o obowiązującym stanie prawnym, o przysługujących uprawnieniach lub spoczywających obowiązkach oraz o sposobie rozwiązania problemu prawnego. Adwokaci, radcowie prawni i doradcy obywatelscy udzielą też pomocy m.in. w sporządzaniu projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu.
Osoby uprawnione przed uzyskaniem pomocy składają oświadczenie o braku możliwości poniesienia kosztów odpłatnej pomocy prawnej, z wyłączeniem osób chcących dokonać zgłoszenia naruszenia prawa w rozumieniu ustawy o ochronie sygnalistów. Osoby fizyczne prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą dodatkowo składają oświadczenie o niezatrudnianiu innych osób w ciągu ostatniego roku.
Nieodpłatne usługi udzielane są w punktach pomocy zlokalizowanych na terenie Miasta Białystok przy ul. Zamenhofa 5C oraz ul. Św. Rocha 3 oraz za pomocą środków porozumiewania się na.
Udzielanie porad odbywa się według kolejności zgłoszeń, po umówieniu terminu wizyty:
1) telefonicznie – tel. (85) 869 66 99 czynny: pn. 8:00-16.00, wt.-pt. 7:30-15.30;
2) e-mailowo: darmowapomoc@um.bialystok.pl;
3) pod adresem: https://np.ms.gov.pl.

Kobiety w ciąży przyjmowane są poza kolejnością.
Osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście, oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, pomoc może być udzielana także poza punktem.

Więcej informacji o systemie nieodpłatnych usług można znaleźć na stronie www.bip.bialystok.pl – *Urząd Miejski – Nieodpłatna pomoc prawna oraz nieodpłatne poradnictwo obywatelskie* oraz pod adresem: www.bialystok.pl – *Dla mieszkańców – Nieodpłatna pomoc prawna*.
W zakładce *Lista jednostek poradnictwa* znajduje się lista jednostek nieodpłatnego poradnictwa działających na terenie Białegostoku. Lista dostępna jest również w punktach pomocy prawnej.

LISTA JEDNOSTEK NIEODPŁATNEGO PORADNICTWA

NAZWA JEDNOSTKI	ZAKRES PORADNICTWA	ADRES	TELEFON	DOSTĘPNOŚĆ dni i godziny	WWW e-mail	KRYTERIA DOSTĘPU
			RODZINNE			
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	* informacje w sprawie świadczeń rodzinnych, wychowawczych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego * pomoc dla rodzin z problemem przemocy domowej, * pomoc dla osób i rodzin z problemem alkoholowym	Dział Świadczeń Rodzinnych ul. Klepacka 18 15-634 Białystok MOPR ul. Malmeda 8 15-440 Białystok	(85) 748 98 59 (85) 879 79 50	pn.: 8.00 – 17.00 wt. – pt.: 7.30 – 15.30	**e-mail:** sekretariat@mopr.bialystok.pl **www:** http://www.mopr.bialystok.pl/sr-strona-glowna.html	Mieszkańcy Białegostoku
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku	1) pomoc społeczna, 2) wspieranie rodziny i pieczy zastępczej, 3) polityka prorodzinna, 4) wspieranie osób niepełnosprawnych oraz inne zadania określone w ustawach, w tym zadania należące do zakresu działań powiatu z zakresu administracji rządowej i przypisane do realizacji Centrum	ul. Borsucza 2 15-569 Białystok	(85) 740 39 23	pn. – pt.: 7.30-15.30	**e-mail:** pcpr@st.bialystok.wrotapodlasia.pl **www:** http://pcprb.st.bialystok.wrotapodlasia.pl/	Mieszkańcy powiatu białostockiego
Archidiecezjalna Poradnia Rodzinna	Porady psychologa, pedagoga, kapłana, mediacje oraz pomoc konsultanta ds. przeciwdziałania przemocy i specjalisty ds. uzależnień	ul. Kościelna 2 15-087 Białystok	601 869 469 sekretariat czynny wt. i czw. 18:00 – 20:00	wt. i czw: 18.00-20.00 (doradca rodzinny) pt. 16.00-18.00 (prawnik, adwokat) Spotkania umawiane telefonicznie: – mediator 884 000 291 – psychoterapeuta 500 097 214 – psycholog, pedagog 606 355 763	**e-mail:** poczta@rodzinabialystok.pl **www:** http://rodzinabialystok.pl/poradnictwo-rodzinne/archidiecezjalna-poradnia-rodzinna	Dla narzeczonych i małżonków oraz rodzin
Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie i Dzieciom „Szansa”	konsultacje wychowawcze, porady prawne, terapia rodzinna, poradnictwo specjalistyczne	ul. Magnoliowa 4, 15-669 Białystok	(85) 663 01 41	Poradnia czynna pn. – pt.: 8.00–16.00 zapisy i informacje pod numerem: (85) 66 30 141 w godzinach 8.00-16.00	**e-mail:** sprid.szansa@gmail.com **www:** www.szansabialystok.pl	Mieszkańcy miasta Białegostoku, osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej
			PSYCHOLOGICZNE			
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr 1 w Białymstoku	* udzielanie pomocy psychologicznej, pedagogicznej oraz logopedycznej, * udzielanie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, * udzielanie rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży, * wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek w zakresie zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych	ul. Piotrkowska 2 15-439 Białystok	(85) 744 53 50	Poradnia czynna pn. – pt.: 8:00 – 16:00 Informacje o aktualnych dniach i godzinach pracy dostępne pod numerem: (85) 744 53 50	**e-mail:** ppp1@um.bialystok.pl **www:** http://ppp2.eu/	Dzieci i młodzież, ich rodzice i nauczyciele przedszkoli, szkół i placówek zgodnie z rejonem działania Poradni. Również dzieci i młodzież nie uczęszczającym do przedszkola i szkoły oraz ich rodzicom zamieszkałym na terenie działania Poradni.
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 2 w Białymstoku	* pomoc dzieciom i młodzieży ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, * pomoc dzieciom i młodzieży z trudnościami w nauce, * pomoc logopedyczna, * doradztwo zawodowe, * pomoc w zakresie profilaktyki i wspomagania	ul. Mazowiecka 35 15-301 Białystok	(85) 742 34 34	pn. – pt..: 8.00-15:30	**e-mail:** sekretariat@ppp2.eu **www:** www.ppp2.bialystok.pl	Dzieci i młodzież, ich rodzice i nauczyciele przedszkoli, szkół i placówek zgodnie z rejonem działania Poradni. Również dzieci i młodzież nie uczęszczającym do przedszkola i szkoły oraz ich rodzicom zamieszkałym na terenie działania Poradni.
Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna dla Dzieci i Młodzieży z Zaburzeniami Emocjonalnymi w Białymstoku	Pomoc rodzinom, w których dzieci i rodzice doświadczają trudności związanych z takimi zaburzeniami jak: zespół nadpobudliwości psychoruchowej, lęk przed separacją w dzieciństwie, zaburzenia lękowe w postaci fobii, np. fobia szkolna, kłopoty związane z rywalizacją w rodzeństwie, tiki, moczenie mimowolne, jąkanie. Do Poradni przyjmowane są dzieci i młodzież z zaburzeniami emocjonalnymi, które przejawiają się pod postacią takich utrwalonych objawów jak: trudności funkcjonowania w grupie, agresja jawna lub ukryta, napięcie, konflikty wewnętrzne, zaburzony obraz siebie, niska samoocena, objawy psychosomatyczne (bóle głowy, brzucha), zaburzenia nastroju.	ul. A. Mickiewicza 31/2 15-214 Białystok	(85) 732 86 66	Przyjmowanie interesantów: pn. , śr., czw..: 8.00-20.00 wt. i pt.: 8:00-18:00	**www:** www.sppp.bialystok.pl Warunkiem przyjęcia do placówki jest rozmowa z rodzicami i badanie diagnostyczne dziecka.	Pomoc terapeutyczna dla dzieci i młodzieży w wieku od 5 lat do końca szkoły średniej, mieszkające bądź uczące się na terenie miasta Białegostoku. Rodzicom młodszych dzieci proponuje się konsultacje i własną terapię oraz warsztaty.
Centrum Pomocy Dzieciom Stowarzyszenia KLANZA w Białymstoku	Poradnictwo rodzinne, psychologiczne, pedagogiczne, psychiatryczne, pomoc dla dzieci pokrzywdzonych przestępstwem	ul. Kleeberga 8 15-691 Białystok	(85) 652 54 94 690 955 000 **INFOLINIA** 0 801 000 180	Recepcja: pn. – pt.: 8.00-16.00 Praca terapeutyczna: pn. – czw.: 8.00-19.00 pt.: 8:00-16:00	**e-mail:** cpdbialystok@centrum-klanza.pl **www:** https://centrum-klanza.pl/	Mieszkańcy Białegostoku
Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie DROGA – Ośrodek Profilaktyki i Terapii dla Młodzieży i Dorosłych w Białymstoku ETAP	Poradnictwo rodzinne, psychologiczne, pedagogiczne, psychiatryczne, z zakresu przeciwdziałania narkomanii, rozwiązywania problemów alkoholowych	ul. Włókiennicza 7 15-464 Białystok	(85) 744 52 24 788 945 550 694 746 464	pn. – pt.: 8.00 – 20.00	**e-mail:** etap@stowarzyszeniedroga..pl rejestracja online do ośrodka: etap.net.pl **www:** www.stowarzyszeniedroga.pl	Mieszkańcy Białegostoku
Fundacja Oswoić Świat	Prowadzenie ośrodka dziennego pobytu dla dzieci i młodzieży z problemami zdrowia psychicznego	(siedziba fundacji) ul. Malachitowa 11 15-157 Białystok (siedziba placówek) ul. Zaścianska 84 15-548 Białystok	(85) 733 38 96	pn. – pt.: 7.30-16.00	**e-mail:** fundacja.oswoic.swiat@gmail.com **www:** www.oswoicswiat.pl	Mieszkańcy Białegostoku
Stowarzyszenie MONAR Poradnia Profilaktyczno-Konsultacyjna	Terapia indywidualna, grupowa, rodzinna, konsultacje pedagogiczne, interwencja kryzysowa, prowadzenie grup psychoedukacyjnych, terapeutycznych, konsultacje prawne	ul. Gen. Hallera 8 15-814 Białystok	(85) 651 65 64 608 106 831	Umówione wizyty oraz zajęcia grupowe odbywają się: pn. – śr.: 7:00 – 20:00 czw. – pt.: 7:00 – 15:00 Rejestracja pon-pt.: 7:00-15:00 wyłącznie telefonicznie.	**e-mail:** pk@monarbialystok.pl **www:** www.monarbialystok.pl	Mieszkańcy Białegostoku
Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie i Dzieciom „Szansa”	Konsultacje wychowawcze, porady prawne, terapia rodzinna, poradnictwo specjalistyczne	ul. Magnoliowa 4, 15-669 Białystok	(85) 663 01 41	Poradnia czynna pn. – pt.: 8.00–16.00 zapisy i informacje pod numerem: (85) 66 30 141 w godzinach 8.00-16.00	**e-mail:** sprid.szansa@gmail.com **www:** www.szansabialystok.pl	Mieszkańcy miasta Białegostoku, osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej
Centrum wsparcia dla osób w stanie kryzysu psychicznego (zlecenie NFZ)	Kryzysy psychiczne, stany depresyjne, myśli samobójcze	Fundacja ITAKA skr. pocztowa 127 00-958 Warszawa 66	800 70 2222 bezpłatna infolinia	24 godz. przez 7 dni w tygodniu	**e-mail:** porady@centrumwsparcia.pl **www:** https://centrumwsparcia.pl/	Dla osób będących w kryzysie psychicznym
			PEDAGOGICZNE			
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr 1 W Białymstoku	* udzielanie pomocy psychologicznej, pedagogicznej oraz logopedycznej, * udzielanie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, * udzielanie rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży, * wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek w zakresie zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych	ul. Piotrkowska 2 15-439 Białystok	(85) 744 53 50	Poradnia czynna pn. – pt.: 8:00–16:00 Informacje o aktualnych dniach i godzinach pracy dostępne pod numerem: (85) 744 53 50	**e-mail:** ppp1@um.bialystok.pl **www:** www.poradnia.bialystok.pl	Dzieci i młodzież, ich rodzice i nauczyciele przedszkoli, szkół i placówek zgodnie z rejonem działania Poradni. Również dzieci i młodzież nie uczęszczającym do przedszkola i szkoły oraz ich rodzicom zamieszkałym na terenie działania Poradni.
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 2 w Białymstoku	* pomoc dzieciom i młodzieży ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, * pomoc dzieciom i młodzieży z trudnościami w nauce, * pomoc logopedyczna, * doradztwo zawodowe, * pomoc w zakresie profilaktyki i wspomagania	ul. Mazowiecka 35 15-301 Białystok	(85) 742 34 34	pn. – pt.: 8:00 – 15:30	**e-mail:** sekretariat@ppp2.eu **www:** www:ppp2.eu/	Dzieci i młodzież, ich rodzice i nauczyciele przedszkoli, szkół i placówek zgodnie z rejonem działania Poradni. Również dzieci i młodzież nie uczęszczającym do przedszkola i szkoły oraz ich rodzicom zamieszkałym na terenie działania Poradni.
Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna dla Dzieci i Młodzieży z Zaburzeniami Emocjonalnymi w Białymstoku	Pomoc rodzinom, w których dzieci i rodzice doświadczają trudności związanych z takimi zaburzeniami jak: zespół nadpobudliwości psychoruchowej, lęk przed separacją w dzieciństwie, zaburzenia lękowe w postaci fobii, np. fobia szkolna, kłopoty związane z rywalizacją w rodzeństwie, tiki, moczenie mimowolne, jąkanie. Do Poradni przyjmowane są dzieci i młodzież z zaburzeniami emocjonalnymi, które przejawiają się pod postacią takich utrwalonych objawów jak: trudności funkcjonowania w grupie, agresja jawna lub ukryta, napięcie, konflikty wewnętrzne, zaburzony obraz siebie, niska samoocena, objawy psychosomatyczne (bóle głowy, brzucha), zaburzenia nastroju.	ul. A. Mickiewicza 31/2 15-214 Białystok	(85) 732 86 66	Przyjmowanie interesantów: pn. , śr., czw..: 8.00-20.00 wt. i pt.: 8:00-18:00	**www:** www.sppp.bialystok.pl Warunkiem przyjęcia do placówki jest rozmowa z rodzicami i badanie diagnostyczne dziecka.	Pomoc terapeutyczna dla dzieci i młodzieży w wieku od 5 lat do końca szkoły średniej, mieszkające bądź uczące się na terenie miasta Białegostoku. Rodzicom młodszych dzieci proponuje się konsultacje i własną terapię oraz warsztaty.
Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie i Dzieciom „Szansa”	Konsultacje wychowawcze, porady prawne, terapia rodzinna, poradnictwo specjalistyczne	ul. Magnoliowa 4, 15-669 Białystok	(85) 663 01 41	Poradnia czynna pn. – pt.: 8.00–16.00	**e-mail:** sprid.szansa@gmail.com **www:** www.szansabialystok.pl	Mieszkańcy miasta Białegostoku, osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej

eprasa.pl 1797855c34

POMOC SPOŁECZNA						
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku	Udzielanie informacji dotyczących przyznawania świadczeń, poradnictwo socjalne i prawne	ul. Malmeda 8 pokój nr 1 15-440 Białystok	(85) 879 77 50	pn.: 8.00–17.00 wt. – pt.: 7.30–15.30	**e-mail:** sekretariat@mopr.bialystok.pl **www:** http://www.mopr.bialystok.pl/	Mieszkańcy Miasta Białystok
Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Białymstoku	* poradnictwo psychologiczne, * poradnictwo socjalne, * poradnictwo prawne, * udział w grupie socjoterapeutycznej	ul. Włókiennicza 7 15-464 Białystok	(85) 879 79 46 lub (85) 879 79 47 lub (85) 879 79 48	całodobowo, 7 dni w tygodniu	**e-mail:** oik@mopr.bialystok.pl **www:** http://www.mopr.bialystok.pl/osrodek_interwencji_kryzysowej.html	Mieszkańcy Miasta Białystok dotknięci: * przemocą domową, * kryzysem małżeńskim, * konfliktem rodzinnym, * utratą, żałobą, osieroceniem, wypadkiem, katastrofą, klęską żywiołową, * problemem samobójstwa, * trudnościami wychowawczymi, * bezradnością, długotrwałą chorobą i innymi problemami
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	1) pomoc społeczna, 2) wspieranie rodziny i pieczy zastępczej, 3) polityka prorodzinna, 4) wspieranie osób niepełnosprawnych	ul. Borsucza 2 15-569 Białystok	(85) 740 39 23	pn. – pt.: 7.30-15.30	**e-mail:** pcpr@st.bialystok.wrotapodlasia.pl **www:** http://pcprb.st.bialystok.wrotapodlasia.pl/	Mieszkańcy powiatu białostockiego
Prawosławny Ośrodek Miłosierdzia Diecezji Białostocko-Gdańskiej „ELEOS" w Białystoku	* punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, * grupa wsparcia dla osób bezdomnych, * dyżury kuratora sądowego * prowadzenie Specjalistycznych Placówek Wsparcia Dziennego	ul. Warszawska 47 15-137 Białystok	781 001 071 781 474 373	pn. – pt.: 13:00–18:00	**e-mail:** eleos@poczta.onet.pl **www:** http://eleos.pl/	Osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej
Fundacja „Spe Salvi"	* streetworking – docieranie do osób bezdomnych w ich miejscu przebywania, interwencje, rozmowy wspierające, rzecznictwo w urzędach, instytucjach, szpitalach, pomoc w znalezieniu pracy, mieszkania, instytucji pomocowych, * wsparcie terapeutyczne z zakresu uzależnień, * porady prawne	ul. Radzymińska 16 lok. 05 15-863 Białystok	(85) 732 01 34 693 756 510	pn. – pt. 9:00–13:00 Informacje szczegółowe pod numerem: (85) 732 01 34	**e-mail:** spesalvi2016@gmail.com streetbial@gmail.com **www:** http://spesalvi.org.pl/	Bezdomni, dzieci ulicy, alkoholicy, osoby dotknięte różnymi formami patologii
Noclegownia Mężczyzn Św. Brata Alberta Caritas Archidiecezji Białostockiej Noclegownia dla kobiet Św. Matki Teresy z Kalkuty	* noclegownia, * wydawanie posiłków, * pomoc specjalistów: gabinet konsultacji pielęgniarskiej, doradca zawodowy, opieka duszpasterska	ul. Sienkiewicza 81/9 15-003 Białystok ul. Władysława Raginisa 55 15-162 Białystok	(85) 675 09 06 (085) 675 09 50	całodobowo, 7 dni w tygodniu Placówka całodobowa dla mężczyzn, posiadająca 100 miejsc (70 mężczyzn otrzymuje pomoc całodobową, 30 mężczyzn może liczyć na pomoc doraźną w postaci noclegu). Codziennie o godz. 14.30 wydawane są posiłki zarówno dla mieszkańców jak i osób ubogich spoza placówki. Istnieje możliwość skorzystania z kąpieli we wtorki i czwartki w godz. 10:00 – 13:00. w okresie jesienno-zimowym: 18.00 – 8.00 okresie wiosenno-letnim: 9.00-7.00 w przypadku temperatury – 15 istnieje możliwość przebywania w noclegowni całodobowo)	**e-mail:** bezdomnosc.bialystok@caritas.pl **www:** https://bialystok.caritas.pl/placowki/dom-dla-bezdomnych-pod-wezwaniem-swietego-brata-alberta/ https://caritas.bialystok.pl/noclegownia-mezczyzn-sw-brata-alberta/ bezdomnosc.bialystok@caritas.pl https://caritas.bialystok.pl/noclegownia-Ýla-kobiet-sw-matki-teresy-z-kalkuty/	Noclegownia całodobowa dla mężczyzn Noclegownia dla kobiet
Ogrzewalnia – Noclegownia – Schronisko dla Osób Bezdomnych Stowarzyszenie „Ku Dobrej Nadziei" w Białymstoku	* dyżur pracownika socjalnego, * porady psychologa, * spotkania motywujące do porzucenia szkodliwego stylu życia, * opieka duszpasterska	ul. Grunwaldzka 76 15-893 Białystok	(85) 674 87 17 500 191 198	całodobowo, 7 dni w tygodniu Informacje szczegółowe dostępne pod numerem: (85) 674 87 17	**e-mail:** biuro@kdn.bialystok.pl **www:** http://kdn.bialystok.pl/index.php/dzialalnosc/ogrzewalnia/	Osoby ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym – bezdomni, ubodzy, długotrwale bezrobotni, uzależnieni
Noclegownia Ośrodek Readaptacji dla Bezdomnych Stowarzyszenia Penitencjarnego „Patronat" w B-stoku	Pomoc pedagoga, pracownika socjalnego, terapeuty uzależnień, kuratora zawodowego oraz opiekuna bezdomnego	ul. Świętojańska 2A 15-082 Białystok	(85) 732 24 12 602 577 424	Informacje szczegółowe dostępne pod numerem: (85) 732 24 12	**e-mail:** patronat13@wp.pl **www:** www.patronat.waw.pl	Osoby bezdomne opuszczające zakłady karne
ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I INNYCH UZALEŻNIEŃ						
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej	ul. Bema 60/1 pok. 2 i 3 15-370 Białystok	(85) 869 65 60 (85) 869 65 61	pn.: 8.00–17.00 wt. – pt.: 7.30–15.30	**email:** dsp@um.bialystok.pl	Osoby uzależnione od alkoholu
Pracownia Psychoterapii Integracyjnej Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia	* program psychoterapii dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych, * udzielanie świadczeń indywidualnych i grupowych – sesje diagnostyczne, sesje psychoterapii indywidualnej, sesje psychoterapii grupowej, sesje psychoedukacyjne, * sesje psychoterapii rodzinnej	ul. Storczykowa 5 15-614 Białystok	(85) 663 56 76 600 075 018 (wizyty po uzgodnieniu telefonicznym)	pn. – czw.: 7.30–20.00 pt.: 7:30-15:00 (w tych godzinach odbywają się sesje diagnostyczne prowadzone przez lekarza i specjalistów)	**email:** psychologika@wp.pl **www:** ww.slapek.com	Osoby potrzebujące terapii uzależnień
Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień	* poradnia terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia, * dzienny oddział terapii uzależnienia od alkoholu, * zespół leczenia środowiskowego	ul. Radzymińska 2 15-863 Białystok	693 637 000 (085) 307 09 01	pn. – pt.: 9.00–17.00	**email:** szpital@sppchoroszcz.med.pl **www:** www.sppchoroszcz.med.pl	Osoby potrzebujące terapii uzależnień
NZOZ VIRTUS	* leczenie alkoholizmu, * wsparcie psychologa, psychiatry	ul. Antoniuk Fabryczny 10 lok. 1 15-741 Białystok	(85) 66 15 333 (w godzinach pracy) kom. 698 335 897 509 501 213 502 278 809 (całodobowo na wezwanie)	godziny przyjęć: pn. – sob.: godz. 9.00–19.00 niedz.: godz. 12.00–18.00 **Dyżur całodobowy:** pod podanymi numerami telefonów komórkowych	**email**: tcichorek@op.pl **www:** https://virtus.bialystok.pl/	Osoby potrzebujące terapii uzależnień
Młodzieżowy Ośrodek Konsultacji i Terapii	Pomoc psychologiczna i terapeutyczna w postaci: * konsultacji i psychoedukacji, * psychoterapii indywidualnej, * terapii rodzinnej i małżeńskiej	ul. Orla 6B 15-021 Białystok	(85) 746 06 23	pn. – pt.: 08.00– 19.00 W celu zgłoszenia i ustalenia terminu spotkania wymagany wcześniejszy kontakt telefoniczny w godzinach 8.00-16.00 pod numerem: (85) 746 06 23	**e-mail:** mokit@ddps.bialystok.pl **www:** https://ddps.bialystok.pl/mokit/	Pomoc dla osób pochodzących z rodzin, w których występuje lub występował problem alkoholowy
Ośrodek Profilaktyki i Terapii dla Młodzieży i Dorosłych w Białymstoku ETAP	* poradnia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych, * poradnia terapii uzależnień dla dzieci i młodzieży, * oddział dzienny terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych, * terapia środowiskowa, * centrum profilaktyki	ul. Włókiennicza 7 15-464 Białystok	(85) 744 52 24 694 746 464	Rejestracja pn. – pt.: 08.00–20.00 Do Poradni można się zarejestrować telefonicznie lub osobiście. Przy rejestracji niezbędne jest podanie numeru PESEL	**e-mail:** etap@stowarzyszeniedroga.pl **www:** http://www.stowarzyszeniedroga.pl/ etap	Pomoc osobom eksperymentującym i uzależnionym oraz członkom ich rodzin
Białostockie Stowarzyszenie Klub Abstynentów „Krokus"	* dyżur terapeuty uzależnień, * grupa dla ofiar przemocy domowej	ul. Jagienki 4 15-480 Białystok	(85) 743 58 43	pn..-pt.: 16:00-20:00 sob. 15:30-20:00 nd.: 10:00-13:00 Informacje szczegółowe dostępne pod numerem: (85) 743 58 43	**e-mail:** klubkrokus@o2.pl **www:** http://www.klubkrokus.pl	Mieszkańcy Białegostoku
Białostockie Stowarzyszenie Klub Abstynentów „Tęcza"	* dyżur terapeuty uzależnień, * grupa dla ofiar przemocy domowej	ul. Gen. J. Hallera 8 15-814 Białystok	(85) 662 08 21 518 324 296	dyżur terapeuty uzależnień: czw.: 16:00-18:00 Informacje szczegółowe dostępne pod numerem: (85) 662 08 21 Dyżur terapeuty uzależnień – w każdy czwartek w godz. 16:00-18:00	**e-mail:** b.s.k.a.tecza@wp.pl	Mieszkańcy Białegostoku
Stowarzyszenie Abstynentów Klub Abstynentów „Arka"	dyżur terapeuty uzależnień	ul. Barszczańska 5 15-649 Białystok	(85) 661 92 62	Szczegółowe informacje udzielane w siedzibie organizacji bądź telefonicznie w pn. – pt.: 8:00-16:00	**e-mail**: klub.arka@wp.pl	Mieszkańcy Białegostoku
Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „Przymierze"	dyżur terapeuty uzależnień	ul. Wieniawskiego 12 15-193 Białystok	694 409 778 608 379 075 604 663 788	Codziennie od godz.: 17.00-19.00 odbywają się dyżury osoby wyznaczonej przez stowarzyszenie, polegające na udzielaniu informacji na temat uzależnień, możliwości oraz form uzyskania pomocy. Dyżur specjalistów ds. uzależnień, specjalistów terapii uzależnień pt.: 17.00–19.00 W każdą ostatnią środę miesiąca w godz.: 17.00–18.00 warsztaty dla osób uzależnionych i nieuzależnionych.	**e-mail:** stowarzyszenieprzymierze@o2.pl **www:** www.stowarzyszenieprzymierze.blogspot.com	Mieszkańcy Białegostoku
Stowarzyszenie Rodzin Trzeźwościowych „Azyl"	dyżur terapeuty uzależnień	ul. Mieszka I 8C lok.14 15-054 Białystok	(85) 732 11 69	pn. – sob.: 16:30-20:30 Informacje szczegółowe dostępne pod numerem: (85) 732 11 69 w każdą śr.: 17.00-18.00	**www:** www.azyl.bialystok.pl	Mieszkańcy Białegostoku
Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „Tango"	dyżur terapeuty uzależnień	ul. Radzymińska 16 15-863 Białystok	795 000 765	pn. – sob.: 15.00–19.00 Informacje szczegółowe dostępne pod numerem: 795 000 765	**e-mail:** tangoradz16@gmail.com	Mieszkańcy Białegostoku
Stowarzyszenie „Tabor"	dyżur terapeuty uzależnień	ul. Składowa 7 15-399 Białystok	(85) 742 82 23 508 492 991	pn. – sob. 16:00-20:00 Informacje szczegółowe dostępne pod numerem: (85) 742 82 23	**e-mail:** kowrachl@gmail.com	Mieszkańcy Białegostoku
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Ośrodek Interwencji Kryzysowej	* punkty konsultacyjne, * pomoc pracowników socjalnych **Ośrodek nie zajmuje się leczeniem i terapią osób uzależnionych**	Punkty konsultacyjne dla osób z problemami alkoholowymi w Zespołach Pracowników Socjalnych: * Nr 1 – ul. Mieszka I 8C – tel. (85) 748 20 28 * Nr 2 – ul. Siewna 2 – tel. (85) 879 78 34, * Nr 3 – ul. Sienkiewicza 53 – tel. (85) 879 78 50, * Nr 4 – ul. Radzymińska 16 – tel. (85) 879 78 54, * Nr 5 – ul. Hallera 8 – tel. (85) 879 78 77, * Nr 6 – ul. Bema 2 – tel. (85) 879-79-00, * Nr 7 – ul. Storczykowa 5 – tel. (85) 879 79 19, * Nr 8 – ul. Swobodna 24 – tel. (85) 879 79 21, * Nr 9 – ul. Witosa 38 tel. (85) 879 78 17, *Nr 11 – ul. Biała 13/33 – tel. (85) 879 77 42, Ośrodek Interwencji Kryzysowej ul. Włókiennicza 7 (85) 879 79 46 – czynny całodobowo, siedem dni w tygodniu		Punkty konsultacyjne: pn.: 8.00-17.00 wt. – pt.: 7.30-15.30	**e-mail:** sekretariat@mopr.bialystok.pl **www:** http://www.mopr.bialystok.pl/	Osoby uzależnione od alkoholu oraz członkowie rodzin osób uzależnionych od alkoholu
Caritas Archidiecezji Białostockiej	punkt informacyjny o problemach alkoholowych	ul. Warszawska 32 15-077 Białystok	(85) 651 90 08	pn. – pt.: 8:00–15:00	**e-mail:** bialystok@caritas.pl **www:** www.caritas.pl	Osoby uzależnione od alkoholu oraz członkowie rodzin osób uzależnionych od alkoholu

eprasa.pl 1797855c34

ELEOS Prawosławny Ośrodek Miłosierdzia Punkt pomocy osobom z problemem alkoholowym i ich rodzinom NEPSIS	punkt informacyjny o problemach alkoholowych	ul. Warszawska 47 15-067 Białystok	502 554 577	pn. i śr.: 15.15–18.15	**e-mail:** eleos@poczta.onet.pl **www:** www.eleos.pl	Osoby uzależnione od alkoholu oraz członkowie rodzin osób uzależnionych od alkoholu
Punkt Informacyjny Anonimowych Alkoholików	punkt informacyjno-kontaktowy	ul. Pietkiewicza 8B lok. 9 15-689 Białystok	(85) 664 17 70	wt. 17.00–21.00 czw. 17:00–21:00 nd. 17:00–21:00	**e-mail:** pik002@aa.org.pl **www:** www.aa.org.pl/regiony/002/ adresy.htm	Osoby uzależnione od alkoholu oraz członkowie rodzin osób uzależnionych od alkoholu
PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ						
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku: 1) Ośrodek Interwencji Kryzysowej 2) Zespoły Pracowników Socjalnych 3) Zespół Interdyscyplinarny w Mieście Białystok	* porady psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne i prawne, * terapie indywidualne, rodzinne, grupa wsparcia i socjoterapeutyczne oraz zajęcia korekcyjno – edukacyjne, * zapewnienie schronienia kobietom z dziećmi w sytuacji kryzysowej	**Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie** ul. Malmeda 8 15-440 Białystok (85) 678 31 21 * Nr 1 – ul. Mieszka I 8C – tel. (85) 748 20 28 * Nr 2 – ul. Siewna 2 – tel. (85) 879 78 34, * Nr 3 – ul. Sienkiewicza 53 – tel. (85) 879 78 50, * Nr 4 – ul. Radzymińska 16 – tel. (85) 879 78 54, * Nr 5 – ul. Hallera 8 – tel. (85) 879 78 77, * Nr 6 – ul. Bema 2 – tel. (85) 879-79-00, * Nr 7 – ul. Storczykowa 5 – tel. (85) 879 79 19, * Nr 8 – ul. Swobodna 24 – tel. (85) 879 79 21, * Nr 9 – ul. Witosa 38 tel. (85) 879 78 17, *Nr 11 – ul. Biała 13/33 – tel. (85) 879 77 42, Ośrodek Interwencji Kryzysowej ul. Włókiennicza 7 (85) 879 79 46 – czynny całodobowo, siedem dni w tygodniu	pn.: 8.00–17.00 wt. – pt.: 7.30–15.30	**e-mail:** sekretariat@mopr.bialystok.pl lub plzi@mopr.bialystok.pl **www:** www.mopr.bialystok.pl	Osoby zagrożone i doświadczające przemocy domowej
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku Ośrodek Interwencji Kryzysowej	* poradnictwo psychologiczne, prawne, socjalne i rodzinne, * interwencja kryzysowa i wsparcie, w sytuacji kryzysowej, zapewnienie schronienia	ul. Borsucza 2 15-569 Białystok	(85) 732 17 72	pn. – pt.: 7.30–15.30	**e-mail:** pcpr@st.bialystok.wrotapodlasia.pl **www:** www.pcrb.st.bialystok.wrotapodlasia.pl	Osoby dotknięte przemocą w rodzinie oraz osoby stosujące przemoc w rodzinie
Centrum Pomocy Dzieciom Stowarzyszenie KLANZA w Białymstoku	* interwencja kryzysowa, * konsultacje psychologa – opiekuna dziecka – ofiary przestępstwa, * konsultacje prawne rodziców/opiekunów	ul. Gen. Kleeberga 8 15-691 Białystok	(85) 652 54 94 690 955 000 infolinia 801 000 180	Recepcja: pn. – pt.: 8.00-16.00 Praca terapeutyczna: pn.-czw. 8.00-19.00 pt.: 8:00-16:00	**e-mail:** cpdbialystok@centrum-klanza.pl **www:** http://centrum-klanza.pl/	Osoby zagrożone i doświadczające przemocy domowej
Młodzieżowy Ośrodek Konsultacji i Terapii	Pomoc psychologiczna i terapeutyczna w postaci: * porad i konsultacji, * psychoterapii indywidualnej, * terapii rodzinnej, * konsultacji w zakresie przemocy w rodzinie, * treningów asertywności	ul. Orla 6B 15-021 Białystok	(85) 746 06 23	pn. – pt.: 08.00–19.00 W celu zgłoszenia i ustalenia terminu spotkania wymagany wcześniejszy kontakt telefoniczny w godzinach od 8.00 do 16.00 pod numerem: (85) 746 06 23	**e-mail:** mokit@ddps.bialystok.pl **www:** http://www.ddps.rsi.com.pl/?mlodziezowy-osrodek-konsultacji-i-terapii,8	Rodziny, w których występuje problem przemocy
Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „ Niebieska linia”	* wsparcie, * pomoc psychologiczna, * informacja o najbliższym miejscu pomocy w problemach przemocy domowej	Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Al. Jerozolimskie 155 02-326 Warszawa	800 120 002 Bezpłatna infolinia	24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu Telefoniczne dyżury Prawników pon-wt.:17.00–21.00, dostępne pod numerem: 22 666 28 50 śr: 18.00 – 22.00, dostępne pod numerem: 800 12 00 02	**e-mail:** biuro@niebieskalinia.info lub niebieskalinia@niebieskalinia.info **www:**www.niebieskalinia.info	Osoby doświadczające przemocy domowej
INTERWENCJA KRYZYSOWA						
Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego	Monitorowanie bezpieczeństwa	ul. Warszawska 3 15-069 Białystok	(85) 879 73 27 (85) 879 73 28	24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu	**e-mail:** mczk@um.bialystok.pl **www:** https://www.bialystok.pl/pl/dla_mieszkancow/bezpieczenstwo/miejskie_centrum_zarzadzania_kryzysowego/	Świadek zagrożenia kryzysowego Osoba poszukująca informacji na temat zarządzania kryzysowego
Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego (powiat białostocki)	Monitorowanie bezpieczeństwa	ul. Borsucza 2 15-569 Białystok	(85) 740 39 67	24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu	**e-mail:** pczk@st.bialystok.wrotapodlasia.pl **www:** www.powiatbialostocki.pl	Świadek zagrożenia kryzysowego Osoba poszukująca informacji na temat zarządzania kryzysowego
Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego	Monitorowanie bezpieczeństwa	ul. Mickiewicza 3 15-213 Białystok	(85) 743 95 35	24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu	**e-mail:** czk@bialystok.uw.gov.pl lub czkbialystok@gmail.pl **www:** http://www.bialystok.uw.gov.pl/Informacje+wydzialow/Zarzadzanie+Kryzysowe/Informacje+WCZK.html	Świadek zagrożenia kryzysowego Osoba poszukująca informacji na temat zarządzania kryzysowego
Centralne Zarządzanie Kryzysowe	Monitorowanie bezpieczeństwa	Rządowe Centrum Bezpieczeństwa Al. Ujazdowskie 5 00-583 Warszawa	785 700 177 infolinia dla obywatela 721 69 00 pon-pt.: 8.00-16.00	24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu	**e-mail:** poczta@rcb.gov.pl lub dyzurny@rcb.gov.pl **www:** http://rcb.gov.pl/zarzadzanie-kryzysowe/	Świadek zagrożenia kryzysowego Osoba poszukująca informacji na temat zarządzania kryzysowego
DLA OSÓB BEZROBOTNYCH						
Powiatowy Urząd Pracy w Białymstoku	Wsparcie osób dorosłych w procesie planowania i rozwoju kariery zawodowej	ul. Pogodna 63/1 15-365 Białystok	(85) 747 38 00 Rejestracja: (85) 747 38 46 (85) 747 38 45	Godziny urzędowania: pn.: 7:30 – 15:30 wt.: 8:00 – 16:00 śr. – pt.:7.30 – 15.30	**e-mail:** bibi@praca.gov.pl **www:** http://bialystok.praca.gov.pl/	* poszukujący pracy i zarejestrowani mieszkańcy powiatu grodzkiego (miasta Białystok); * poszukujący pracy i zarejestrowani mieszkańcy powiatu ziemskiego (gminy: Choroszcz, Czarna Białostocka, Dobrzyniewo Duże, Gródek, Juchnowiec Kościelny, Michałowo, Supraśl, Tykocin, Wasilków, Zabłudów, Zawady); * pracodawcy
Wojewódzki Urząd Pracy	Wsparcie osób dorosłych w procesie planowania i rozwoju kariery zawodowej	ul. Pogodna 22 15-354 Białystok	(85) 749 72 00	Godziny pracy: pn. – pt.: 7:30-15:30	**e-mail:** sekretariat@wup.wrotapodlasia.pl **www:** http://wupbialystok.praca.gov.pl/	* poszukujący pracy i zarejestrowani mieszkańcy wojewódzkiego podlaskiego; * pracodawcy
Infolinia Urzędów Pracy – Zielona Infolinia	Pod tym numerem udzielane są informacje o usługach urzędów pracy.	ul. Trawiasta 20B 15-161 Białystok	19 524 (z Polski) +48 22 19524 (z zagranicy) Koszt zgodnie z taryfą operatora.	pn. – pt.: 08.00-18.00	**e-mail:** kontakt@zielonalinia.gov.pl **www:** www.zielonalinia.gov.pl	* zarejestrowani * poszukujący pracy * pracodawcy
DLA OSÓB POKRZYWDZONYCH PRZESTĘPSTWEM						
Okręgowy Ośrodek Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem w Białymstoku Towarzystwo Amicus	* organizowanie i finansowanie pomocy prawnej, * specjalistyczne zespoły prawników, psychologów, terapeutów i psychoterapeutów	ul. Brukowa 28 lok. 8 15-889 Białystok	697 697 205 (85) 653 77 53	pn.: 13.00-20.00, wt.: 8.00-15.00 śr.: 8.00-15.00, czw.: 8.00-15.00 pt.: 8.00-15.00, sob.: 9.00-14.00	**e-mail:** pomagamy@ta.org.pl **www:** https://www.towarzystwoamicus.pl/	Osoby pokrzywdzone przestępstwem i ich osoby bliskie
PRAWO KONSUMENCKIE						
Powiatowy Rzecznik Praw Konsumentów w Białymstoku	Ochrona praw konsumenckich	ul. Borsucza 2 15-569 Białystok	790 600 423	pn: 8:00 – 15:00 wt: 7:30 – 14:30 śr: 7:30 – 14:30 cz: 7:30 – 14:30 pt: 7:30 – 14:30	**e-mail:** prk@st.bialystok.wrotapodlasia.pl **www:** http://st.bialystok.wrotapodlasia.pl/pl/wydzialy/powiatowy-rzecznik-konsumentow.html	Konsumenci – mieszkańcy powiatu białostockiego
Miejski Rzecznik Konsumentów w Białymstoku	Ochrona praw konsumenckich	ul. Lipowa 16 15-427 Białystok	(85) 869 69 29	pn.: 8.00–17.00 wt. – pt.: 7.30–15.30	**e-mail:** mrk@um.bialystok.pl **www:** https://www.bialystok.pl/pl/dla_mieszkancow/miejskirzecznikkonsumentow/	Konsumenci – mieszkańcy Białegostoku
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Ochrona praw konsumenckich	UOKiK Pl. Powstańców Warszawy 1 00-950 Warszawa	(22) 55 60 800 Infolinia konsumencka (prowadzona przez Federację Konsumentów) 801 440 220 222 667 676 Koszt połączenia zgodnie z taryfą operatora	pn.: 08.00-18.00 wt.—pt:, 8:15-16:15	**e-mail:** uokik@uokik.gov.pl **www:** https://www.uokik.gov.pl/	Prawo konsumenckie
PRAWA PACJENTA						
Narodowy Fundusz Zdrowia – Oddział w Białymstoku	Uprawnienia ubezpieczenia zdrowotnego: * prawa pacjenta * leczenie w kraju i poza granicami * kolejki do świadczeń	ul. Pałacowa 3 15-042 Białystok	Telefoniczna Informacja Pacjenta 800 190 590 (czynna 24 godziny na dobę 7 dni w tygodniu)	pn.: 8:00 – 18:00 wt. – pt. 8.00-16.00	**e-mail:** sekretariat@nfz-bialystok.pl infolinia@nfz.gov.pl **www:** https://www.nfz-bialystok.pl/	Każda osoba objęta ubezpieczeniem lub zainteresowana ubezpieczeniem zdrowotnym
Rzecznik Praw Pacjenta	Ochrona praw pacjenta	ul. Płocka 11/13 01-231 Warszawa	800 190 590 Bezpłatna infolinia	pon.:9.00-18.00 wt.-pt.:9.00-15.00	**e-mail:** kancelaria@rpp.gov.pl **www:** https://www.bpp.gov.pl	Z porad może korzystać każdy kto ma poczucie łamania praw pacjenta
Narodowy Fundusz Zdrowia – Centrala	Uprawnienia ubezpieczenia zdrowotnego: * prawa pacjenta * leczenie w kraju i poza granicami * kolejki do świadczeń	Narodowy Fundusz Zdrowia ul. Rakowiecka 26/30 02-528 Warszawa	Telefoniczna Informacja Pacjenta 800 190 590 (czynna 24 godziny na dobę 7 dni w tyg.)	pn. – pt.: 08.00-16.00	**e-mail:** **KancelariaElektroniczna@nfz.gov.pl** **www:** http://www.nfz.gov.pl	Każda osoba objęta ubezpieczeniem lub zainteresowana ubezpieczeniem zdrowotnym
Rzecznik Praw Osób Niepełnosprawnych	Ochrona praw osób niepełnosprawnych	SIEDZIBA ul. Żurawia 4 A, 00 – 503 Warszawa **KORESPONDENCJA** Nowogrodzka 1/3/5 00-513 Warszawa	801 801 015 Koszt połączenia zgodnie z taryfą operatora 538-117-590	pn.-pt.: 08.00-17.00	**e-mail:** sekretariat.bon@mrpips.gov.pl **www:** http://www.niepelnosprawni.gov.pl	Z porad mogą korzystać osoby niepełnosprawne, ich rodziny oraz organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych
PRAWA DZIECKA						

eprasa.pl 1797855c34

Centrum Pomocy Dzieciom Stowarzyszenie KLANZA	Pomoc dzieciom i młodzieży, ich rodzicom i opiekunom będącym w kryzysie i wymagającym wzmożonego wsparcia terapeutycznego	ul. Gen. Kleeberga 8 15-691 Białystok	(85) 652 54 94 690 955 000 801 000 180	Godziny pracy: Recepcja: pn. – czw.: 8.00-19.00 pt.: 8:00-16:00 Praca terapeutyczna: pn.-pt.: 8.00-19.00 Zapisanie Pacjenta do poszczególnych specjalistów odbywa się tylko i wyłącznie w ramach indywidualnej wizyty osoby dorosłej (bez udziału dziecka) z konsultantem.	**e-mail:** cpdbialystok@centrum-klanza.pl **www:** http://centrum-klanza.pl/	Z działań mogą skorzystać: * dzieci i młodzież, ich rodzice i opiekunowie będący w kryzysie i wymagający wzmożonego wsparcia terapeutycznego; * profesjonaliści, na co dzień realizujący zawodowo działaniach na rzecz ochrony dzieci Warunkiem rozpoczęcia pracy terapeutycznej lub konsultacyjnej jest wypełnienie i podpisanie przez osobę pełnoletnią stosownych oświadczeń. W przypadku małoletnich powyższe oświadczenia wypełnia i podpisuje opiekun prawny.
Rzecznik Praw Dziecka – dziecięcy telefon zaufania	Ochrona praw dziecka	Biuro RPD Chocimska 6 00-791 Warszawa	800 121 212 Bezpłatna infolinia	Całodobowo 7 dni w tygodniu	**e-mail:** rpd@brpd.gov.pl **www:** https://brpd.gov.pl	Sprawy przemocy, relacji rówieśniczych, szkolnych i rodzinnych. Może dzwonić każdy, kto doświadcza problemu lub jest świadkiem.
PRAWO UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH						
Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Białymstoku	Informacje z zakresu ubezpieczeń społecznych	ul. Młynowa 29 15 – 404 Białystok	(22) 560 16 00 Koszt połączenia wg umowy klienta z operatorem telekomunikacyjnym	Godziny obsługi klienta: pn.: 8.00-17.00 wt.-pt.: 8.00-15.00	**www:** http://www.zus.pl/o-zus/kontakt/oddzialy-inspektoraty-biura-terenowe/-/details/429	Mieszkańcy oraz podmioty z terenu Miasta Białystok i powiatu białostockiego
Centrum Obsługi Telefonicznej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	Zakres informacji: – pomoc techniczna – składki – renty – emerytury	Klienci mogą skorzystać z pomocy pracowników w Centrum Obsługi Telefonicznej lub podczas wizyty osobistej w placówce.	(22) 560 16 00 Koszt połączenia zgodnie z taryfą operatora	pn. – pt.: 07.00–18.00	**e-mail:** cot@zus.pl **www:** http://www.zus.pl/o-zus/kontakt/centrum-obslugi-telefonicznej-cot-	Adresaci porad: * ubezpieczeni * płatnicy * lekarze
PRAWO PRACY						
Okręgowy Inspektorat Pracy w Białymstoku	Porady z zakresu prawa pracy	ul. Fabryczna 2 15-483 Białystok	(85) 678 57 00 Porady prawne: * z telefonów komórkowych 459 595 408 * z telefonów stacjonarnych 801 002 408	pn. – pt.: 7.30–15.30 zgłaszanie wypadków przy pracy (całodobowo) 606 916 117	**e-mail:** kancelaria@bialystok.pip.gov.pl **www:** https://bialystok.pip.gov.pl/pl/ **skrzynka ePUAP:** /PipOipBialystok/SkrytkaESP	Osoba poszukująca informacji na temat prawa pracy
Centrum Poradnictwa Państwowej Inspekcji Pracy (PIP)	Porady z zakresu prawa pracy	Główny Inspektorat Pracy ul. Barska 28/30 02-315 Warszawa tel. 22 391 82 15	*801 002 006 (dla tel. stac) *459 599 000 (dla tel. kom.) *(89) 333 17 41 (dla obywateli Ukrainy zatrudnionych na terenie RP) Koszt połączenia zgodnie z taryfą operatora. **Uwaga!!!** naliczane są koszty za czas oczekiwania na połączenie.	pn. – pt.: 8:00–16:00 Porady prawne PIP — zatrudnienie obywateli Ukrainy Dla osób podejmujących prace na terenie województw: mazowieckiego, łódzkiego, wielkopolskiego, lubuskiego, świętokrzyskiego, lubelskiego: 22 111 35 88. Dla osób podejmujących prace na terenie województw: warmińsko-mazurskiego, podlaskiego, kujawsko-pomorskiego, pomorskiego i zachodniopomorskiego: 89 333 17 41. Dla osób podejmujących prace na terenie województw: podkarpackiego, małopolskiego, śląskiego, opolskiego i dolnośląskiego: 22 111 35 29.	**e-mail:** kancelaria@gip.pip.gov.pl **www:** www.bip.pip.gov.pl	Osoba poszukująca informacji na temat prawa pracy
PRAWO PODATKOWE						
I Urząd Skarbowy w Białymstoku	Informacje podatkowe dot. PIT, CIT, VAT, podatki lokalne, akcyza etc.	ul. Świętojańska 13 15 – 219 Białystok	Numer infolinii: (22) 330 03 30	pn.: 8:00-18:00 wt. – pt.: 8:00-15:00	**e-mail:** 1us.bialystok@mf.gov.pl **www:** http://www.podlaskie.kas.gov.pl/pierwszy-urzad-skarbowy-w-bialymstoku	Z porad mogą korzystać wszyscy podatnicy, a w szczególności zamieszkujący na obszarze będącym w terytorialnym zasięgu działania Urzędu
II Urząd Skarbowy w Białymstoku	Informacje podatkowe dot. PIT, CIT, VAT, podatki lokalne, akcyza etc.	ul. Plażowa 17 15-502 Białystok	Numer infolinii: (22) 330 03 30	pn.: 8:00-18:00, wt. – pt.: 8:00-15:00	**e-mail:** 2us.bialystok@mf.gov.pl **www:** http://www.podlaskie.kas.gov.pl/drugi-urzad-skarbowy-w-bialymstoku	Z porad mogą korzystać wszyscy podatnicy, a w szczególności zamieszkujący na obszarze będącym w terytorialnym zasięgu działania Urzędu
Krajowa Informacja Skarbowa	Informacje podatkowe dot. PIT, CIT, VAT, podatki lokalne, akcyza etc.	ul. Warszawska 3 43-300 Bielsko-Biała	Numer infolinii: (22) 330 03 30	pn. – pt.: 08.00-18.00	**e-mail:** kancelaria.kis@mf.gov.pl **www:** www.kis.gov.pl **więcej:** https://poradnikprzedsiebiorcy.pl/-kip-czyli-krajowa-informacja-podatkowa	Z porad może skorzystać każdy podatnik
DLA OSÓB BĘDĄCYCH W SPORZE Z PODMIOTAMI RYNKU FINANSOWEGO						
Rzecznik Finansowy (Ubezpieczonych)	Prawa ubezpieczonych	Biuro Rzecznika Finansowego ul. Nowogrodzka 47A 02-695 Warszawa.	(22) 333-73-26, (22) 333-73-27 22) 333 73 28 w godzinach 10:00-14:00 (poniedziałek, środa, piątek) – porady telefoniczne prawników udzielających porad z zakresu problemów klientów rynku ubezpieczeniowo – emerytalnego (22) 33373 25 w godzinach 10.00-14.00 (poniedziałek, środa, piątek) – porady telefoniczne prawników z zakresu problemów klientów podmiotów rynku bankowego i kapitałowego.	pn. – pt.: 08.00-16.00	**Porady e-mail:** porady@rf.gov.pl (czas oczekiwania na odpowiedz ok.2 tygodni) **e-mail:** biuro@rf.gov.pl **www:** https://rf.gov.pl/kontakt	Osoby ubezpieczone i w sporze dotyczącym ubezpieczeń
INNE						
WWW. OBYWATEL.GOV.PL				Informacje i usługi przyjazne obywatelom portal Ministerstwa Cyfryzacji		
Rzecznik Praw Obywatelskich	Ochrona praw obywatelskich	Biuro RPO Al. Solidarności 77. 00-090 Warszawa	800 676 676 – połączenie bezpłatne z telefonów stacjonarnych oraz komórkowych (22) 551 77 91 – połączenie płatne zgodnie z cennikiem operatora	pn.:9.00-17.00 wt.-pt.:9.00-15.00	**e-mail:** biurorzecznika@brpo.gov.pl **www:** https://www.rpo.gov.pl	Może zgłosić się każdy, kto uważa, że jego prawa są naruszone

CZĘŚĆ II: NIEODPŁATNA POMOC PRAWNA i NIEODPŁATNE PORADNICTWO OBYWATELSKIE (wg art. 8a ust. 1 pkt 2):

ZAPISY: **na wizyty pod numerem telefonu:(85) 869 66 99 pn. 8:00-16:00, wt.-pt. 7:30-15:30**
lub pod adresem: darmowapomoc@um.bialystok.pl,
Link do samodzielnej rejestracji: https://np.ms.gov.pl/zapisy

Osoba, która nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej, w tym osoba fizyczna prowadząca jednoosobową działalność gospodarczą niezatrudniająca innych osób w ciągu ostatniego roku oraz osoba chcąca dokonać zgłoszenia naruszenia prawa w rozumieniu ustawy z dnia 14 czerwca 2024 r. o ochronie sygnalistów (Dz.U. z 2024 r. poz. 928).
Przed uzyskaniem pomocy należy złożyć oświadczanie, że nie jest się w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej, przedsiębiorca w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej dodatkowo składa oświadczenie o niezatrudnianiu innych osób w ciągu ostatniego roku.
Oświadczenia nie składa osoba chcąca dokonać zgłoszenia naruszenia prawa w rozumieniu ustawy o ochronie sygnalistów.

Porady udzielane są podczas wizyty w punkcie. lub za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość.
Osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, pomoc może być udzielana także poza punktem.

Z porad może skorzystać każda osoba, której nie stać na odpłatną pomoc prawną i która złoży stosowne oświadczenie.

NIEODPŁATNA POMOC PRAWNA						
PROWADZĄCY	**ADRESY DYŻURÓW**	**DNI i GODZINY**	**SPECJALIZACJA (o ile określono)**	**lokal dogodny dla osób na wózkach inwalidzkich**	**DANE KONTAKTOWE**	**WWW**
Adwokaci	ul. Zamenhofa 5C 15 – 435 Białystok pok. nr 4	pn. – pt. 7:30 – 19:30		TAK	INFORMACJE i ZAPISY: **wt. –pt.** godz. 7:30 – 15:30 **pn.** godz. 8:00 – 17:00 pod numerem (85) 869 66 99 lub pod adresem: darmowapomoc@um.bialystok.pl	https://www.bip.bialystok.pl/urzad_miejski/nieodplatnapomocprawna/ http://www.bialystok.pl/pl/dla_mieszkancow/pomocprawna/
Radcowie Prawni	ul. Zamenhofa 5C 15 – 435 Białystok pok. nr 11	pn. – pt. 7:30 – 19:30		TAK	INFORMACJE i ZAPISY: **wt. –pt.** godz. 7:30 – 15:30 **pn.** godz. 8:00 – 17:00 pod numerem (85) 869 66 99 lub pod adresem: darmowapomoc@um.bialystok.pl	https://www.bip.bialystok.pl/urzad_miejski/nieodplatnapomocprawna/ http://www.bialystok.pl/pl/dla_mieszkancow/pomocprawna/
Stowarzyszenie „Sursum Corda”	ul. Św. Rocha 3 15 – 879 Białystok pok. nr 7A	pn. – pt. 7:30 – 19:30		TAK	INFORMACJE i ZAPISY: **wt. –pt.** godz. 7:30 – 15:30 **pn.** godz. 8:00 – 17:00 pod numerem (85) 869 66 99 lub pod adresem: darmowapomoc@um.bialystok.pl	https://www.bip.bialystok.pl/urzad_miejski/nieodplatnapomocprawna/ http://www.bialystok.pl/pl/dla_mieszkancow/pomocprawna/
NIEODPŁATNE PORADNICTWO OBYWATELSKIE						
Stowarzyszenie „Sursum Corda”	ul. Św. Rocha 3 15 – 879 Białystok pok. nr 7B	pn. – pt. 7:30 – 19:30		TAK	INFORMACJE i ZAPISY: **wt. –pt.** godz. 7:30 – 15:30 **pn.** godz. 8:00 – 17:00 pod numerem (85) 869 66 99 lub pod adresem:darmowapomoc@um.bialystok.pl	https://www.bip.bialystok.pl/urzad_miejski/nieodplatnapomocprawna/ http://www.bialystok.pl/pl/dla_mieszkancow/pomocprawna/

eprasa.pl 1797855c34

Szczecińska Spółdzielnia Mieszkaniowa
z siedzibą w Szczecinie przy ul. Jodłowej 7A

OGŁASZA PRZETARG NIEOGRANICZONY
na wykonanie wymiany 8 dźwigów w budynkach mieszkalnych na osiedlach

Kaliny – Santocka 34 – 2 szt.,
Zachęta – Ku Słońcu 24 e – 2 szt.,
Klonowica – Klonowica 11 b – 2 szt.,
Przyjaźni – 26 Kwietnia 35 – 2 szt.,

Informacje o przedmiocie przetargu, warunkach zamówienia oraz SIWZ można otrzymać w formie elektronicznej – kancelaria@ssm-szczecin.pl lub tel. 914322512.

Oferty należy składać w kancelarii SSM przy ul. Jodłowej 7A w Szczecinie do dnia **20 marca 2026 r. do godziny 10^{30}.**

Otwarcie ofert nastąpi w siedzibie SSM przy ul. Jodłowej 7A w Szczecinie dnia **20 marca 2026 r. o godzinie 11^{00}.**

Termin związania ofertą : 60 dni od dnia wyznaczonego na złożenie ofert.

Wysokość wadium wynosi : 50.000 zł

Wadium należy wnieść do dnia **20 marca 2026r. do godziny 10^{30}**

przelewem na konto Zamawiającego podanego w SIWZ.

Dopuszcza się wniesienie wadium w formie gwarancji bankowej lub w gwarancji ubezpieczeniowej.

Zamawiający zastrzega sobie prawo unieważnienia przetargu z ważnych przyczyn bez podania uzasadnienia.

Szczecin/34423400

Publikacja w prasie w rozumieniu art. 7 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (Dz.U. z 2018 r. poz. 1914), zgodnie z art. 8h ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U.2023 r. poz. 977, ze zm.)

OGŁOSZENIE

BURMISTRZA BRANIC

Z DNIA 06-03-2026 r.

o rozpoczęciu konsultacji społecznych w sprawie projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar części sołectw Dzbańce i Wódka, położony w granicach administracyjnych gminy Branice.

Na podstawie art. 8h oraz art. 17 pkt 11 i 13 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130, ze zm.) oraz na podstawie art. 54 ust. 2, art. 39, art. 40, w związku z art. 46, pkt 1, ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, ze zm.) w związku z art. 6a ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (t.j.Dz.U.2024.317) oraz zgodnie z uchwałą nr LXI/623/23 Rady Gminy Branice z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar części sołectw Dzbańce i Wódka, położony w granicach administracyjnych gminy Branice, **Burmistrz Branic,** zawiadamia o rozpoczęciu konsultacji społecznych, w sprawie projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar części sołectw Dzbańce i Wódka, położony w granicach administracyjnych gminy Branice,

przez okres co najmniej 60 dni: od 20.03.2026 r. do 19.06. 2026 r.

Zgodnie z art. 8i ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz w związku z art. 6e ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych Burmistrz Branic, ustala formy konsultacji społecznych:

- w ww. terminie konsultacji społecznych, zgodnie z art. 8i ust. 1 pkt 1 w związku z ust. 2 oraz w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – zbieranie uwag, interesariusze mogą wnieść uwagi do projektu planu z uzasadnieniem oraz do prognozy oddziaływania na środowisko,
- w ww. terminie konsultacji społecznych, zgodnie z art. 8i ust. 1 pkt 2 w związku z ust. 2 oraz w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – spotkanie otwarte w formie spotkania bezpośredniego, na jakim nastąpi prezentacja projektu planu wraz z uzasadnieniem i prognozą oddziaływania na środowisko, które odbędzie się w dniu 27 kwietnia 2026 r. w godz. 16^{00}– 17^{00}, w siedzibie Urzędu Miejskiego w Branicach, w sali konferencyjnej, na którym interesariusze będą mogli wypowiadać się, zadawać pytania i zgłaszać uwagi do projektu planu z uzasadnieniem oraz do prognozy oddziaływania na środowisko,
- w ww. terminie konsultacji społecznych, zgodnie z art. 8i ust. 1 pkt 2 w związku z ust. 2 oraz w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – spotkanie otwarte (na jakim nastąpi prezentacja projektu planu wraz z uzasadnieniem i prognozą oddziaływania na środowisko), prowadzone za pomocą środków porozumiewania się na odległość, umożliwiających zabieranie głosu, zadawanie pytań i składanie uwag przez jednoczesną transmisję obrazu i dźwięku oraz zadawanie pytań i składanie uwag w formie zapisu tekstowego, za pomocą platformy komunikacyjnej w dniu 27 kwietnia 2026 r., w godz. 17^{00} – 18^{00}. Informację o łączu do dyskusji będzie można uzyskać w dniu dyskusji, na stronie BIP https://bip.branice.pl/2593/1123/planowanie-przestrzenne-ogloszenia.html,
- w ww. terminie konsultacji społecznych, zgodnie z art. 8i ust. 1 pkt 5 w związku z ust. 2 oraz w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – punkt konsultacyjny w Referacie Budownictwa, Ochrony Środowiska i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Branicach (pokój nr 3, w godz. $9^{00} \div 11^{00}$), interesariusze mogą wypowiadać się, zadawać pytania, wnieść uwagi do projektu planu z uzasadnieniem oraz do prognozy oddziaływania na środowisko,
- w ww. terminie konsultacji społecznych, zgodnie z art. 8i ust. 1 pkt 5 w związku z ust. 2 oraz w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – dyżur projektanta, na jakim nastąpi prezentacja projektu planu wraz z uzasadnieniem i prognozą oddziaływania na środowisko, który odbędzie się w dniu 27 kwietnia 2026 r. w godz. 15^{00}– 16^{00}, w siedzibie Urzędu Miejskiego w Branicach, w sali konferencyjnej, na którym interesariusze będą mogli wypowiadać się, zadawać pytania i zgłaszać uwagi do projektu planu z uzasadnieniem oraz do prognozy oddziaływania na środowisko.

Projekt planu wraz z uzasadnieniem i prognozą oddziaływania na środowisko, w ww. terminie konsultacji społecznych, jest dostępny również w wersji elektronicznej na stronie Biuletynu Informacji Publicznej (**BIP)** Urzędu Miejskiego w Branicach (https://bip.branice.pl/2593/1123/planowanie-przestrzenne-ogloszenia.html) oraz na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Branicach (https://branice.pl/553/150/obwieszczenia.html).

Interesariusze mogą składać uwagi do ww. planu miejscowego, w terminie konsultacji społecznych:

- na piśmie utrwalonym w postaci papierowej – na formularzu dostępnym w sekretariacie Urzędu Miejskiego w Branicach, ul. Słowackiego 3, 48 – 140 Branice,
- na piśmie utrwalonym w postaci elektronicznej – na formularzu dostępnym na stronie BIP Urzędu Miejskiego w Branicach (https://bip.branice.pl/2593/1123/planowanie-przestrzenne-ogloszenia.html), w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub w formie dokumentu elektronicznego, bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem, o którym mowa w ustawie z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (t.j.Dz.U.2024.1725) – na adres: um@branice.pl

Interesariusz składający uwagę:

- podaje swoje imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby,
- podaje adres poczty elektronicznej, o ile taki posiada,
- wskazuje, czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej uwagą może podać dodatkowe dane do kontaktu takie jak adres do korespondencji lub numer telefonu.

Organem właściwym do rozpatrzenia uwag jest Organ sporządzający przedmiotowy projekt planu – Burmistrz Branic.

Opole/34423249

Chojna, 02 marca 2026 r.

OGŁOSZENIE
BURMISTRZA GMINY CHOJNA

o wyłożeniu do publicznego wglądu w gminie Trzcińsko - Zdrój projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Na podstawie art. 6e ust. 2 ustawy z 20 maja 2016 r.
o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (t.j. Dz. U. 2024 poz. 317)

informuję o wyłożeniu do publicznego wglądu w gminie Trzcińsko-Zdrój
projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentów obrębów Czarnołęka, Dobropole, Góralice, Klasztorne, Stołeczna, Strzeszów, Tchórzno, w gminie Trzcińsko-Zdrój – Etap II
wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

w dniach **od 5 marca 2026 r. do 20 kwietnia 2026 r.** Projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko dostępne będą w siedzibie Urzędu Miejskiego w Trzcińsku-Zdroju, ul. Rynek 15, 74-510 Trzcińsko-Zdrój, w godzinach urzędowania oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Trzcińsko-Zdrój (*https://bip.trzcinsko-zdroj.pl/)* w zakładce *Informacje/Planowanie przestrzenne/Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego.* Wyłożenie do publicznego wglądu dotyczy planu miejscowego, na podstawie którego mają być lokalizowane elektrownie wiatrowe.

Burmistrz Gminy Trzcińsko-Zdrój poinformował, **że w dniu 24 marca 2026 r. o godzinie 16:30**, odbędzie się **pierwsza dyskusja publiczna** nad ujętymi w projekcie planu miejscowego rozwiązaniami w formie prowadzonej za pomocą środków porozumiewania się na odległość, umożliwiających zabieranie głosu, zadawanie pytań i składanie uwag, tj. w formie spotkania online. Informację o łączu do drugiej dyskusji publicznej będzie można uzyskać najpóźniej w dniu dyskusji, pod adresem: *https://bip.trzcinsko-zdroj.pl/* w zakładce *Ogłoszenia*.

Burmistrz Gminy Trzcińsko-Zdrój poinformował również o **drugiej dyskusji publicznej**, która odbędzie się **w dniu 25 marca 2026 r. o godzinie 18:00**, Odbędzie się ona w formie spotkania bezpośredniego w siedzibie Urzędu Miejskiego w Trzcińsku-Zdroju, ul. Rynek 15, 74-510 Trzcińsko-Zdrój.

Zgodnie z art. 8c i 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym każdy kto kwestionuje ustalenia przyjęte w projekcie planu miejscowego, może wnieść uwagi. Uwagi składa się na piśmie w formie papierowej na adres Urzędu Miejskiego w Trzcińsku-Zdroju lub elektronicznej na adres e-mail: um@trzcinsko-zdroj.pl, adres skrzynki ePUAP: /9db4g3qs4k/SkrytkaESP lub za pośrednictwem e-doręczenia: AE:PL-66069-99126-TFVID-24. Składający uwagę podaje swoje imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby. Uwagę można złożyć na formularzu zamieszczonym w Biuletynie Informacji Publicznej pod adresem: https://bip.trzcinsko-zdroj.pl/artykul/miejscowy-plan-zagospodarowania-przestrzennego

Jednocześnie, na podstawie art. 39 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 z późn. zm.),* Burmistrz Gminy Trzcińsko-Zdrój poinformował, że w związku z prowadzonym postępowaniem w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w miejscu i czasie przeprowadzanego wyłożenia do publicznego wglądu można zapoznać się z niezbędną dokumentacją sprawy, tj. projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz ze wszystkimi załącznikami, prognozą oddziaływania na środowisko do tego planu oraz opiniami i uzgodnieniami właściwych instytucji.

Zgodnie z art. 40 ww. ustawy uwagi i wnioski w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko mogą być wnoszone:

1. w formie pisemnej na adres Urzędu Miejskiego w Trzcińsku-Zdroju, ul. Rynek 15, 74-510 Trzcińsko-Zdrój,
2. ustnie do protokołu w Urzędzie Miejskim w Trzcińsku-Zdroju, ul. Rynek 15, 74-510 Trzcińsko-Zdrój,
3. za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres e-mail: e-mail: um@trzcinsko-zdroj.pl, adres skrzynki ePUAP: /9db4g3qs4k/SkrytkaESP lub za pośrednictwem e-doręczenia: AE:PL-66069-99126-TFVID-24.

Uwagi do projektu planu miejscowego oraz wnioski i uwagi w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko można składać w nieprzekraczalnym terminie do **5 czerwca 2026 r.**

Uwagi i wnioski złożone po upływie wyżej podanego terminu pozostaną bez rozpatrzenia. Organem właściwym do rozpatrywania uwag i wniosków jest Burmistrz Gminy Trzcińsko-Zdrój.

Szczecin/34423514

Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego w Szczecinie
informuje

o wywieszeniu w siedzibach ZDiTM i Urzędu Miasta Szczecin oraz zamieszczeniu na stronach internetowych BIP ZDiTM i BIP Urzędu Miasta Szczecin wykazu nr IR/2/2026 z dnia 25.02.2026 r. oraz wykazu nr IR/3/2026 z dnia 25.02.2026 r. nieruchomości gruntowych Gminy Miasto Szczecin przeznaczonych do wydzierżawienia w drodze bezprzetargowej.

Dodatkowe informacje można uzyskać pod numerem telefonu 91 48 00 484.

Szczecin/34423286

INFORMACJA

Na podstawie art. 35 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1145 z późn. zm.) Urząd Miejski w Brodnicy, Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Geodezji, uprzejmie informuje, że na tablicy informacyjnej w siedzibie Urzędu Miejskiego został wywieszony – na okres od dnia 06.03.2026 r. do dnia 27.03.2026 r. – wykaz nieruchomości stanowiących własność Gminy Miasta Brodnicy, położonych przy ul. Wczasowej, ul. Polnej, ul. Wąskiej, ul. Gen. Józefa Hallera, ul. Litewskiej i ul. Żeromskiego, przeznaczonych do dzierżawy, a także nieruchomości położonej przy ul. Wczasowej, przeznaczonej do użyczenia.

Bydgoszcz-Toruń/34423617

Prezydent Miasta Radomia
informuje, że w Urzędzie Miejskim w Radomiu, przy ul. Kilińskiego 30

zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2024r., poz. 1145 ze zm.), na tablicy ogłoszeń oraz na stronie internetowej Urzędu wywieszony został wykaz nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miasta Radomia, przeznaczonej do oddania w najem na czas określony, położonej w Radomiu przy ul.:

Czarnoleskiej (obr. 0080), grunt o pow. 76 m² i 99 m² – stanowiący część działki oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków miasta Radomia nr 3498 o pow. 3 606 m². Dla w/w nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta Nr RA1R/00020556/2.

Radom/34423654

OGŁOSZENIE O PRZETARGU

Spółdzielnia Mieszkaniowa "USTRONIE" w Radomiu z siedzibą przy ul. Wyścigowej 19

ogłasza
przetarg ustny nieograniczony na pierwszeństwo ustanowienia prawa odrębnej własności

lokalu mieszkalnego – **Komandosów 4 m. 65** - I piętro, **1 pokój z kuchnią,** o pow. użytkowej **29,00 m²,** cena wywoławcza **140.000 zł** - wadium 10.000 zł,
lokalu mieszkalnego – **Osiedlowa 17A m. 3** – parter, **2 pokoje z kuchnią,** o pow. użytkowej **43,20 m²**, cena wywoławcza **195.000 zł** – wadium 10.000 zł.

*Warunkiem uczestnictwa w przetargu jest wpłacenie wadium do godziny 14^{00} dnia **23.03.2026** roku na konto Spółdzielni:*
ING Bank Śląski SA nr konta 40 1050 1793 1000 0090 3137 3724

Przetarg odbędzie się w siedzibie Spółdzielni przy ul. Wyścigowej 19 w sali narad w dniu **24.03.2026 r.**
- na mieszkanie ul. Komandosów 4 m. 65 - o godz. 10^{00}
- na mieszkanie Osiedlowa 17A m. 3 - o godz. 10^{30}
Mieszkania można obejrzeć w dniu **18.03.2026 r.: Komandosów 4 m. 65 w godzinach 10^{00} - 11^{00}, Osiedlowa 17A m. 3 w godzinach 10^{30} - 11^{30}**
Przystępujący do przetargu zobowiązani są do zapoznania się z Regulaminem przetargu i do złożenia w dziale członkowsko-mieszkaniowym (stanowisko Nr 1) w terminie do godziny 14^{00} dnia poprzedzającego termin przetargu:
- dowód wpłaty wadium,
- pisemne oświadczenie ze wskazaniem sposobu dokonania zwrotu wadium,
- pisemne oświadczenie o zapoznaniu się z Regulaminem przeprowadzania przetargów,
- pisemne oświadczenie o akceptacji przewidzianej w regulaminie kary umownej,

Przetarg zostanie przeprowadzony zgodnie z Regulaminem zatwierdzonym przez Radę Nadzorczą – uchwała nr 38 z dnia 18.06.2018 r.
W przetargu uczestniczą wyłącznie osoby, które wpłaciły wadium (bez osób towarzyszących). Osoba, która wygrała przetarg winna w terminie 30 dni od dnia, w którym rozstrzygnięto przetarg, wpłacić wylicytowaną cenę. Po spełnieniu warunków statutowych z nabywcą w terminie 14 dni zostanie spisana notarialna umowa o ustanowienie prawa odrębnej własności lokalu mieszkalnego. Osoba, która wygrała przetarg winna odebrać klucze w terminie 7 dni od dnia podpisania aktu notarialnego.
Spółdzielnia zastrzega sobie prawo unieważnienia przetargu ustnego nieograniczonego – licytacji bez podawania przyczyn na każdym etapie postępowania w przypadkach określonych w art. 15 ust.2; ust. 4 oraz art. 16^1 ust. 1; ust. 2 usm, bez prawa dochodzenia jakichkolwiek roszczeń przez uczestników postepowania.
Zwrot wadium nastąpi na konto bankowe w ciągu 7 dni kalendarzowych od dnia przeprowadzenia licytacji.

Zarząd SM "USTRONIE"

Radom/34423584

OGŁOSZENIE

Spółdzielnia Mieszkaniowa „Kopernik" w Toruniu
ul. J. Matejki 94/96 87-100 Toruń
ogłasza konkurs na stanowisko:

Zastępca Prezesa

szczegóły na stronie
www.smkopernik.pl

Bydgoszcz-Toruń/34423927

Słówko Literówka Quizy, Sudoku Krzyżówki
NOWOŚĆ
Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ
Zeskanuj QR kod i pobierz aplikację
POBIERZ Z Google Play
Pobierz w App Store

eprasa.pl 1797855c34